Науково-
документальна
серія книг
“Реабілітовані історією”

РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ

У ДВАДЦЯТИ СЕМИ ТОМАХ

ГОЛОВНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ТРОНЬКО П.Т. (голова)
РЕЄНТ О.П.
(заступник голови)
ДАНИЛЮК Ю.З.
(заступник голови)
БОГУНОВ С. М.
БОГУЦЬКИЙ Ю.П.
БОРЯК Г.В.
ВОЙНАЛОВИЧ В.А.
ГОРБИК В.О.
ЖУЛИНСЬКИЙ М.Г.
ЗЯБЛЮК М.П.
КОКІН С.А.
КРЕМЕНЬ В.Г.
КУРАС І.Ф.
ЛИТВИН В.М.
ЛОЗИЦЬКИЙ В.С.
МАКОВСЬКА Н.В.
МАРЧУК Є.К.
МОТРЕНКО Т.В.
НОВОХАТЬКО Л.М.
ПАПАКІН Г.В.
ПИРІГ Р.Я.
ПРИСТАЙКО В.І.
ПШЕННІКОВ О.М.
РЕПРИНЦЕВ В.Ф.
РУБЛЬОВ О.С.
СКЛЯРЕНКО Є.М.
СМИРНОВ Ю.О.
СМОЛІЙ В.А.
СОХАНЬ П.С.
ТАБАЧНИК Д.В.
ЧИЖ І.С.
ШЕМШУЧЕНКО Ю.С.

Київ - Миколаїв - 2007

РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Книга третя

ОБЛАСНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ГАРКУША О.М.. (голова)
МАКАРЧУК С.С
(ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ,
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР)
БУГАЄНКО Т.І.
ЄВДОКИМЕНКО Л.Б.
КЛИМЕНКО Л.П.
КЛОЧКО В.О
КУП'ЯНСЬКИЙ М.Г.
ЛЕВЧЕНКО Л.Л.
ЛОСКУТНІКОВ В.С.
МІРОНОВА І.С.
ОГРЕНИЧ Н.М.
ОДИНЦОВА Т.В.
ОЛІЙНИК А.І.
ПУЧКОВ В.Ю.
РОМАНОВСЬКИЙ Г.Ф.
СТЕЦЕНКО М.С.
ШИТЮК М.М.

Світогляд - 2007

ББК 63.3(4УКР)6
УДК 94(477)

Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією. У двадцяти семи томах" готується і виходить згідно з постановою Президії Верховної Ради України № 2256-XII від 6 квітня 1992 р та постановою Кабінету Міністрів України № 530 від 11 вересня 1992 року.

Відповідальний редактор випуску:
Макарчук С.С.

Рецензенти:

Панчук М.І. – *доктор історичних наук, професор, завідувач відділу національних меншин Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*
Бевз Т.А. – *доктор історичних наук, провідний науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*
Шкварець В.П. – *доктор історичних наук, професор кафедри українознавства Миколаївського навчально-наукового інституту Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова*
Іванов М.С. – *доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри державного управління Миколаївського державного гуманітарного університету ім. Петра Могили*

Реабілітовані історією. Миколаївська область. Книга 3. – Київ – Миколаїв: Світогляд, 2007. – 655 с.
ISBN 978-966-8837-06-01

В обласний том "Реабілітовані історією. Миколаївська область. Книга 3" вміщені статті, архівні документи, спогади очевидців, що викривають злочинний механізм здійснення політичних репресій на території Миколаївщини у період 50–80-х рр. XX століття.

Даний збірник обмежений хронологічними рамками та оприлюднює частину персоніфікованих даних на жителів Миколаївщини, які зазнали політичних репресій. У наступних виданнях науково-документальної серії книг "Реабілітовані історією" роботу з розкриття аспектів репресивних заходів державного керівництва проти народу України, що відбувалися у конкретно-історичних умовах, буде продовжено. Крім того, будуть зроблені загальні висновки щодо всього періоду проведення репресивної політики радянських часів, їх особливостей на кожному історичному етапі.

Для багатьох родин дана робота стане даниною святій пам'яті рідним і близьким, які стали жертвами протиправних репресій.

Книга розрахована на науковців, викладачів та всіх, кому не байдужа трагічна та, водночас, героїчна історія нашого народу.

ББК 63.3(4УКР)6
УДК 94(477)

© Редакційно-видавнича група "Реабілітовані історією. Миколаївська область", 2008

ISBN 978-966-8837-06-01

ВІД ОБЛАСНОЇ РЕДКОЛЕГІЇ

Третя книга обласного тому науково-документального видання "Реабілітовані історією. Миколаївська область" хронологічно продовжує попередні публікації і охоплює період з 1953 по 1980-ті роки. Вперше серед обласних редакційних колегій України зроблена спроба висвітлити драматичні події періоду, що надзвичайно близько відстоїть від наших днів, на прикладах окремих зламаних доль наших співвітчизників на Миколаївщині, розкрити механізм функціонування органів державної безпеки на новому етапі.

Дослідники, весь авторський колектив розуміли складність поставленого перед собою завдання. Багатоплановість опозиційного руху, дискусійний характер змісту понять "опозиціонер" і "дисидент", співвідношення між ними, відносна обмеженість узагальнюючих праць та складна прцедура доступу до джерельної бази – ось неповний перелік проблем, які постали перед авторами.

Каральні заходи з боку репресивної машини та партійних органів носили персоніфікований характер і набули певних процесуально-правових форм (на відміну, скажемо, від масових репресій 1930-х та 1940-х – початку 1950-х років). Ця обставина, а також те, що багато постраждалих за погляди, що не вписувались в "прокрустове ложе" тоталітарної ідеології, а також свідки тих подій живуть серед нас, дозволило авторам більш широко використовувати їх спогади, об'єднавши останні з власне біографічними нарисами в одному розділі. Крім опрацювання окремих архівно-слідчих справ в архіві УСБУ в Миколаївській області та Миколаївському обласному архіві, автори вперше звернулись до матеріалів архіву обласного апеляційного суду та районних судів м. Миколаєва.

Дослідники свідомо намагались досягти різноманітності при вміщенні біографічних нарисів. Читач може познайомитись і з цілеспрямованою протидією офіційній ідеології, і з прикладами розповсюдження національно-визвольних ідей, і з конфліктами з партійно-радянською тоталітарною машиною на релігійному ґрунті. Як правило, вдаватись до таких кроків, як розповсюдження антирадянських листівок, листів до радянських та партійних органів влади, закликів до зміни, а то й повалення існуючого політичного та соціально-економічного ладу людей змушували невлаштованість побутових умов, надзвичайно важкі умови життя. Це були кроки відчаю, безвихідності. Розплата була одна – скалічена доля, перекреслене все наступне життя.

Автори ставили за мету логічно поєднати нариси та спогади з комплексом архівних документів та матеріалів, вміщених в розділах "Мовою документів" та "Фотоматеріали", перетворити в єдине синтетичне ціле. 42 документи та понад 50 фотоматеріалів, на нашу думку, допомагають читачеві більш повно зрозуміти механізм функціонування каральної системи в другій половині 1950–1980-х років.

Особливе значення для цілісного уявлення про досліджуваний період має вступна стаття, до написання якої були залучені науковці як Миколаєва, так і з Києва. У статті, з залученням значної джерельної бази, аналізується зміст та особливості

функціонування політико-правової системи, її еволюція від відносної десталінізації до брежнєвської лібералізації режиму і на цьому тлі – еволюція як репресивного апарату, так і кримінального та кримінально-процесуального законодавства. В цьому відношенні цілком логічним є вміщення у виданні структури центрального апарату КДБ в 1954–1990-х рр.

Крім того, у відповідності до методичних рекомендацій Головної редакційної колегії (голова – академік НАН України П.Т. Тронько), вміщено персоналії на 3152 тис. осіб.

Редакційно-видавнича група обласної редколегії видання ставила за мету перетворити дану публікацію в значний науковий доробок.

В роботі над книгою приймали участь доктори історичних наук Котляр Ю.В. та Шитюк М.М., кандидати історичних наук Бажан О.Г., Макарчук С.С., Міронова І.С., Ніколаєв І.Є., аспіранти Погорєлов А.А. та Ліньов А.А., науковий редактор Іваненко О.Б. Значний внесок в публікацію зробили працівники Миколаївського обласного державного архіву Левченко Л.Л., Клімова Л.С., Шамбора О.В.

Активну допомогу авторському колективу надали працівники архіву УСБУ в Миколаївській області на чолі з Романовським О.Б., працівники архіву апеляційного суду Миколаївській області і, в першу чергу, голова суду – Хомік І.М.

Як завжди, колектив відчував суттєву підтримку Миколаївської облдержадміністрації, управління інформації та зв'язків з громадськістю облдержадміністрації, очолюваного членом обласної редколегії Євдокименко Л.Б.

Значну допомогу у підготовці книги надали обласне товариство "Меморіал" та товариство політв'язнів та репресованих. Автором низки нарисів та записів і обробки спогадів осіб, що зазнали переслідувань, є керівник цих товариств Зайцев Ю.О.

Слід окремо відзначити ту важливу роль, яку відіграли у підготовці рукопису третьої книги старші наукові співробітники Інституту історії України НАН України, кандидати історичних наук Васильєв В.Ю. – куратор Миколаївського обласного тому та Бажан О.Г., який безпосередньо увійшов до складу авторського колективу.

Третя книги Миколаївського тому науково-документального видання "Реабілітовані історією" розрахована на широкі кола громадськості, студентів, вчителів, викладачів вузів, науковців, краєзнавців, всіх, хто цікавиться новітньою історією України, історією рідного краю. Деякі висновки авторів можуть здатися не безспірними, але в першу чергу це видання є запрошенням до роздумів та дискусій з метою більш глибокого і всебічного вивчення піднятих проблем.

Розділ І
РЕПРЕСИВНА ПОЛІТИКА ПРОТИ ЖИТЕЛІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В 50 – 80-Х РР. ХХ СТОЛІТТЯ

5 березня 1953 р. не стало Й. Сталіна. Після кончини диктатора в суспільно-політичному житті СРСР стали спостерігатися зміни, які відображали процес оновлення пануючої тоталітарної системи. Розпочаті наступниками Сталіна перетворення торкалися засад владного механізму політичної організації радянського суспільства, діяльності могутнього репресивного апарату. Нове керівництво КПРС на чолі з М. Хрущовим визнавало необхідність лібералізації існуючого режиму, відмови від застосування масових політичних репресій. Цей період, від середини 1950-х – до середини 1960-х рр., з легкої руки російського письменника І. Еренбурга, назвали «відлигою».

Друга половина ХХ століття позначена рядом знаменних подій, які значно вплинули на подальшу долю населення СРСР. У 60–70 рр. політичне керівництво Радянського Союзу з метою збереження «системи» намагалось продемонструвати своїм громадянам запровадження ліберальнішої політики. Розвінчання «культу особи» в період «відлиги» мало стати для людей тим сигналом, який засвідчував би засудження сталінського режиму та відмежування хрущовського керівництва від попередніх злочинів тоталітарної системи.

Перші несміливі кроки на шляху десталінізації радянського суспільства були помічені наприкінці березня 1953 року, коли Президія Верховної Ради СРСР видала указ «Про амністію»[1]. На території України підпадало під дію Указу 121 766 осіб, з них повинні були звільнити 97 763 особи[2]. На Миколаївщині підпадало під Указ 666 осіб[3]. Звільнення йшли швидкими темпами. Вже на 25 травня 1953 року на території Миколаївської області було відпущено на свободу 584 особи, з них жінок з дітьми до 10 років – 40, неповнолітніх – 45, чоловіків старших 55 років і жінок, старших 50 – 41, страждаючих на тяжку або невиліковну хворобу – 55[4].

Проте поряд з амністією осіб, засуджених переважно за кримінальні злочини, відновилося переслідування громадян, які в 20–40 рр. ХХ ст. брали участь в різних політичних партіях або в антирадянських організаціях, що вели боротьбу з більшовизмом. Низка директив центральних правоохоронних органів СРСР передбачали повторний арешт осіб на підставі перегляду архівних агентурних матеріалів.

Директива Міністерства державної безпкеи УРСР № 53 від 17 серпня 1949 р. перебачала повторну агентурну розробку архівно-слідчих справ колишніх офіцерів царської та білогвардійських армій, членів білогвардійських емігрантських організацій «РОВС», «КНОД», «СКАУТ» та їх родичів, а також арешт «монархістів», «кадетів», «махновців», «петлюрівців». На кінець лютого 1953 р. УМДБ по Миколаївській області виявило 158 справ на 158 осіб, які потрапляли під дію директиви. З них в агентурну розробку взяли п’ятьох осіб, ще трьох передали до органів, які не підпорядковувались МДБ. 121 справу залишили без наслідків, оскільки особи, які проходили по них, на той момент померли, пошуки ще 25-х осіб продовжувалася[5].

Станом на 25 травня 1953 р. Управління Міністерства внутрішніх справ по Миколаївській звітувало про результати роботи по виконанню директиви МДБ СРСР і Прокуратури СРСР №66/241-сс від 26 жовтня 1948 р., в межі дії якої потрапляли особи за підозрою у шпигунстві на користь різних країн світу, націоналістичні групи та різні антирадянські, релігійні, профашистські та повстанські організації. За архівно-слідчими справами було встановлено місцезнаходження 119 чоловік, з яких 60 заарештвали та засудили до заслання[6].

25 червня 1953 р. керівництво Управління МВС по Миколаївській області інформувало центр про свої успіхи щодо виконання директиви МДБ СРСР №147 від 27 червня 1947 р., відповідно до якої поновлювалися арешти колишніх «троцькістів», «зінов'євців», «правих», «меншовиків», «есерів», «анархістів». 12 квітня 1953 року відбулась судова розправа над начальником планово-економічного сектора Миколаївського обласного торгового відділу О. Бєлянським, який в 1925–1927 роках був активним учасником нелегальної організації «Сіоністський союз молоді» («Югенд Фербанд»). Формальним приводом до арешту стали висловлювання Бєлянського серед свого оточення про гоніння євреїв в СРСР[7].

Крім того, діяльність спецслужб була націлена на нейтралізацію проявів «народної крамоли». Так, 31 березня 1953 року у м. Миколаєві була засуджена продавець газетного кіоску С.Д. Дорфман, яка 10 березня 1953 р. під час продажу газет негативно висловилась на адресу померлого «вождя» Й. Сталіна[8]. У середині квітня 1953 року за «буржуазно-націоналістичні вигадки» був покараний радянською Фемідою бухгалтер із м. Миколаїв Е. Хайкін[9]. За статтею 54 Кримінального кодексу Української РСР 11 червня 1953 року були засуджені О. Косой (заступник управляючого бази «Головвзуттязбут», м. Миколаїв), Л. Нахимович (уповноважений «Головторгкольормета"), В. Парадіз (старший товарознавець універмагу), розмови яких між собою про дискримінацію євреїв в СРСР, інкримінувались як створення єврейської буржуазно-націоналістичної групи[10].

Подібні приклади дають підстави стверджувати, що політико-репресивна машина продовжувала функціонувати за старими законами сталінської епохи. Усвідомлення безперспективності терористичних методів управління державою спонукали верхівку Кремля вдатися до структурної реорганізації каральних органів та системи судочинства.

З 8 772 слідчих справ наявних в архіві, було піднято 466 справи на 546 осіб. В агентурну розробку слідчі УМВС по Миколаївській області взяли 69 чоловік, а розробка ще 157 чоловік передавалася до інших органів, в тому числі й до тих, що не підпорядкувувались системі МВС. У всесоюзний розшук об'явили 32 особи[11].

На початку квітня 1953 р. міністр внутрішніх справ СРСР Л. Берія виступив з ініціативою перегляду політичних процесів, які відбувались у післявоєнний період. Створена за наказом міністра слідча група мала підготувати свій вердикт стосовно «справи лікарів», «справи заарештованих колишніх співробітників МДБ СРСР», «справи заарештованих колишніх працівників Головного артилерійського управління військового міністерства СРСР», «справи заарештованих МДБ Грузинської РСР групи місцевих працівників». Вже 3 квітня 1953 року президія ЦК КПРС прийняла резолюцію на основі доповіді МВС СРСР по «справі лікарів-шкідників», в якій, зокрема,

йшлося: «Прийняти пропозицію Міністерства внутрішніх справ СРСР: про повну реабілітацію та звільнення з-під варти лікарів та членів їх сімей, заарештованих по так званій справі лікарів-шкідників у кількості 37 чоловік; про притягнення до кримінальної відповідальності працівників МДБ СРСР, причетних в особливо витонченій фабрикації цієї провокаційної справи і грубих викривленнях радянських законів.<...> Запропонувати колишньому міністру державної безпеки СРСР т. Ігнатьєву С.Д. надати в президію ЦК КПРС пояснення про допущені міністерством державної безпеки грубих викривлень радянських законів та фальсифікації слідчих матеріалів»[12]. Незважаючи на те, що С. Ігнатьєв не відігравав помітної ролі в «справі лікарів», його було усунуто з посади секретаря ЦК КПРС та позбавлено партійного квитка.

4 квітня 1953 року Л. Берія підписав наказ, у якому заборонялось застосовувати різноманітні способи катування, жорстокі побої заарештованих. Місяць потому Л. Берія звернувся до Президії Верховної Ради СРСР з клопотанням відмінити постанову Ради Міністрів СРСР №416-159 сс та указ Президії Верховної Ради СРСР від 21 лютого 1948 року, згідно з якими особливо небезпечні злочинці (шпигуни, терористи, троцькісти, праві, меншовики, анархісти, націоналісти, білоемігранти та учасники інших антирадянських організацій) могли направлятись у безстрокове заслання на поселення[13].

Реорганізація силових структур та органів радянської Феміди не припинялась і після усунення від влади Берії, який у числі перших з колективного керівництва держави наважився на реформи. У вересні 1953 р. Президія Верховної Ради СРСР своїм законодавчим актом надала Верховному Суду право за протестами Генерального прокурора переглядати рішення колишніх колегій ОГПУ, трійок НКВС та «Особливої наради» при НКВС-НКДБ-МВС-МДБ СРСР. Ліквідовувались інструменти масових репресій – воєнні трибунали військ МВС, Особлива нарада при МВС СРСР, яка мала право виносити вироки заочно[14]. Отже, із системи органів МВС-КДБ повністю вилучались надані їм свого часу судові функції. Замість внутрішньої прокуратури МВС-МДБ у системі Прокуратури СРСР утворювався спеціальний відділ, що мав контролювати діяльність цих правоохоронних органів. Наступні кроки в даному напрямку конкретизувала постанова ЦК КПРС від 19 січня 1955 р. «Про заходи щодо подальшого зміцнення соціалістичної законності й посилення прокурорського нагляду».

Позитивні наслідки процесу десталінізації відчула й так звана категорія спецпоселенців. Упродовж 1954–1955 років Рада Міністрів СРСР прийняла ще низку постанов: «Про зняття деяких обмежень у правовому становищі спец поселенців» (№ 1439-649); «Про зняття обмежень по спецпоселенню з колишніх куркулів та інших осіб» (№ 1738-789 сс); «Про видачу спецпоселенцям паспортів» (№449-272 с); «Про зняття з обліку деяких категорій спецпоселенців» (№ 1963-1052 с)[15], які суттєво позначились на долі великої кількості людей і навіть цілих народів, депортованих сталінським режимом у 1930-х – на початку 1950-х років.

На підставі спільного наказу МВС та Прокуратури СРСР № 00139/43-сс від 15 лютого 1954 р. дещо «пом'якшувалися» умови відбуття покарання засуджених, які з політичних мотивів вважалися особливо небезпечними для радянської влади. Це «пом'якшення» полягало у достроковому звільненні політв'язнів внаслідок тяжкої хвороби та передачу їх під опіку родичів та нагляд місцевих органів МВС. До

цього моменту таких в'язнів після звільнення з ВТТ направляли примусово на спецпоселення.

Саме таким чином «пощастило» вибратися із сумнозвісного Норильського виправно-трудового табору МВС Й. Галькову, який в 1946 році за зв'язок з ОУН отримав 15 років ув'язнення у ВТТ та 5 років обмеження в правах. 9 квітня 1955 р. він був звільнений та направлений на проживання під опіку своїх родичів у с. Христофорівку Баштанського району без права виїзду з області[16]. На таких же умовах було дозволено проживання на території Миколаївської області М. Харченку та К. Біленку[17].

Відповідно до постанов Ради Міністрів СРСР від 12 березня 1954 р. та Президії ВР СРСР від 13 березня 1954 р. зі складу Міністерства внутрішніх справ було виокремлено Комітет державної безпеки (очолив І. Сєров, а в Україні відповідно В. Нікітченко) як самостійний орган при союзному уряді зі значним скороченням функцій внутрішньополітичного контролю та розшуку[18]. Дещо раніше місцеві партійні органи отримали право проводити перевірки органів держбезпеки, заслуховувати керівників підрозділів КДБ на бюро обкому чи крайкому партії. Вказівка першого секретаря ЦК КПРС М. Хрущова «постійно тримати зв'язок із партійними організаціями, радитись з ними й доповідати їм про свою роботу» знайшла своє відображення в наказі голови КДБ І. Сєрова в червні 1954 року «Про завдання органів держбезпеки»[19].

Посилення партійного контролю за органами МВС СРСР та КДБ при РМ СРСР, реальні спроби усунути порушення законності, широка громадська увага до дій правоохоронних органів сприяли істотному зменшенню політичних в'язнів, засуджених за «контрреволюційні» злочини. Як свідчать документи Відділу по нагляду за слідством в органах державної безпеки, політична складова була стрижнем лише однієї кримінальної справи, порушеної у Миколаївській області в 1954–1955 роках. Вона стосується жителів м. Миколаєва В. Вайнштока та М. Країнського, які систематично слухали передачі зарубіжних радіостанцій та прагнули виїхати до Ізраїлю[20].

Змінам на краще в суспільно-політичному житті країни сприяв процес часткової реабілітації жертв сталінських репресій. У травні 1954 р. на засіданні президії ЦК КПРС була прийнята постанова «Про створення Центральної комісії і місцевих комісій щодо перегляду справ засуджених за «контрреволюційні злочини», які утримуються в таборах, колоніях, тюрмах і знаходяться у засланні на поселенні»[21]. У зв'язку з тим, що репресії в країні здійснювались системою судових та позасудових органів на рівні Союзу РСР, республік та областей, вище політичне керівництво та Рада Міністрів СРСР поклали на Центральну комісію перегляд кримінальних справ на осіб, засуджених Колегією ОДПУ, Особливою нарадою при НКВС-МДБ-МВС СРСР, Військовою колегією Верховного Суду СРСР, воєнними трибуналами військових частин, а на республіканські, крайові та обласні комісії відповідно – справи на репресованих трійками НКВС-УНКВС та судовими органами (республіканськими, крайовими, обласними судами та воєнними трибуналами) а також спецсудами. Постанови Центральної та місцевих комісій здійснювався у відповідних судових інстанціях за протестами прокурорів[22].

В Україні до складу комісії увійшли секретар ЦК КПУ М. Підгорний, прокурор УРСР Д. Панасюк, заступник завідувача відділом адміністративних та торгово-фінансових органів ЦК КПУ І. Голинний[23].

Утворена в Миколаївській області комісія розпочала свою роботу в червні 1954 року. Слід відзначити, що працівники обласної комісії не проявляли достатньої рішучості у виправленні раніше допущених помилок у судовій практиці. Формальний підхід до перегляду справ про «контрреволюційні» злочини призводив до розбіжностей між рішеннями обласної комісії та ухвалами військових трибуналів. Усунення недоліків, залучення до реабілітаційного процесу справжніх фахівців приніс бажані результати. 31 березня 1956 року прокурор республіки Д. Панасюк повідомляв ЦК КПУ, що за період із червня 1954 р. по березень 1956 р. обласні комісії переглянули справи на 124 646 осіб. Прийняті рішення дали можливість звільнити з-під варти 17 438 осіб, або 33,2% від загальної кількості осіб, по яких комісії винесли рішення про зміну вироків та припинення справ[24].

Поступовій трансформації радянської правової системи слугувала постанова ЦК КПРС від 19 січня 1955 р. «Про заходи щодо подальшого зміцнення соціалістичної законності і посиленню прокурорського нагляду». Вона була своєчасно доведена до відома відповідальних працівників прокуратури, КДБ, юстиції, МВС, народних судів на місцях[25]. Заклики вищого політичного керівництва до правоохоронних органів щодо належного нагляду за додержанням «конституційних прав громадян» сприяли появі величезної кількості листів працівників прокуратури на адресу ЦК КПУ, в яких вказувались на численні приклади зловживань з боку працівників МДБ.

Так, влітку 1956 р. до ЦК КПУ звернувся прокурор Одеського військового округу Т. Попов, в якому він вказував про порушення соціалістичної законності окремими працівниками колишнього Миколаївського обласного управління МДБ при розслідуванні в 1945–1950 роках кримінальних справ про державні злочини. Для перевірки цього листа до Миколаєва була направлена група працівників КДБ при РМ УРСР та органів військової прокуратури, яка і підготувала довідку «Про наслідки розгляду листа прокурора Одеського військового округу Т. Попова». В ній, зокрема, зазначалось: «Перевіркою встановлено, що внаслідок поверхового й необ'єктивного проведення розслідування по справі М.І. Бойко і А.М. Бойко, вони були безпідставно засуджені і протягом 10 років знаходилися в місцях позбавлення волі. В цьому винні старший слідчий колишнього Миколаївського обласного управління МДБ т. Хрусталь ов та колишній начальник слідчого відділення Миколаївського обласного управління МДБ Логвиненко, який зараз працює начальником Херсонського обласного управління КДБ. За допущені порушення і безвідповідальне відношення до розслідування кримінальних справ наказом голови КДБ т. О. Хрустальов звільнений з органів КДБ за службовою невідповідністю. Л. Логвиненку оголошено догану»[26].

В цілому ж перший етап реабілітаційних заходів (з березня 1953 – до початку 1956 року) характеризувався несміливими, обережними, почасти негласними діями влади у відновленні доброго імені громадян-жертв сталінських репресій.

З метою призупинення наростаючої хвилі протестів в Україні, правлячий режим вдався до випробованих методів – політичних репресій. Як свідчать архівні документи – у період з 1 жовтня по 14 листопада 1956 року в Україні було заарештовано 52 особи (Станіславській області – 12 чол.; Львівській – 2; Ворошиловградській – 1; Кримській – 1, Тернопільській – 4; Дрогобицькій – 7; Закарпатській – 14; Волинській – 5; Запорізькій – 3; Харківській – 2; Миколаївській – 1)[27]. В ході превентивних

заходів органів КДБ за ґратами опинився житель Миколаївської області Г. Глущенко, якому було висунуто звинувачення в написанні 25 анонімних антирадянських листів на адресу різних державних установ[28].

23 грудня 1958 р. було схвалено Закон СРСР «Про кримінальну відповідальність за державні злочини». Він заміняв застаріле «Положення про злочини державні (контрреволюційні та особливо небезпечні для СРСР злочини проти порядку управління)» від 25 лютого 1927 р. та Доповнення до нього (постанову ЦВК СРСР) від 8 червня 1934 р.

У цьому законі вже не вживали терміну «контрреволюційні злочини»; натомість ввели нове поняття – «Особливо небезпечні державні злочини». Принципово новим було тлумачення певних видів злочинів. Якщо раніше зрадою Батьківщини вважалися дії, «вчинені громадянами СРСР на шкоду воєнній міці Союзу РСР, його державної незалежності та недоторканості його території, а саме: шпигунство, видача військової чи державної таємниці, перехід на бік ворога, втеча або переліт за кордон», то у новому варіанті Закону ці дії визначалися, як «навмисно вчинені громадянином СРСР на шкоду суверенітету, територіальній недоторканості або державної безпеки та обороноздатності СРСР: перехід на бік ворога, шпигунство, видача державної або військової таємниці іноземній державі, втеча за кордон або відмова повернутися з-за кордону в СРСР, надання іноземній державі допомоги у проведенні ворожої діяльності проти СРСР а також заговір з метою захоплення влади»[29].

Казуїстична сутність нововведень, полягала у можливості ширше тлумачити ті чи інші дії громадян, що, з огляду на реальні обставини, могли просто не задовольняти керівну партію та владу. Це тим більш показово, оскільки «уточнення» були внесені саме на початку так званої Хрущовської «відлиги». До розряду особливо небезпечних злочинів було введено поняття «відмова повернутися з-за кордону» до соціалістичного «раю». Це було характерним лише для Радянського Союзу, та виключним явищем для усього світу, де людина сама могла обирати країну перебування, якщо не порушувала її офіційних законів (у різних статусах, включаючи так званих біженців, осіб без постійного місця помешкання тощо).

Значно ширшими були тлумачення таких злочинів, як шпигунство, терористичний акт, диверсія, шкідництво, антирадянська агітація та пропаганда, організаційна діяльність, спрямована на здійснення особливо небезпечних державних злочинів, участь в антирадянській організації.

Так, у 1927 р. шпигунством вважалося «передавання, викрадення або збір з метою надання відомостей, що за змістом своїм є державною таємницею, що знаходяться під особливою охороною, іноземним державам, контрреволюційним організаціям або приватним особам», а з 1958 р. цей злочин визначався як: «передавання, а рівно викрадення або збір з метою надання іноземній державі, іноземній організації або їх агентурі відомостей, що становлять собою державну або військову таємницю, а також передання або збір за завданням іноземної розвідки інших відомостей для використання їх на шкоду інтересам СРСР, якщо шпигунство здійснене іноземним громадянином або особою без громадянства»[30].

Терористичним актом раніше вважалися невизначені (у документі) дії, спрямовані проти представників радянської влади або діячів революційних робітничих та се-

лянських організацій та участь у виконанні цих актів осіб, які не належали до контрреволюційних організацій. Згідно Закону 1958 р., терористичний акт – це «убивство державного або громадського діяча або представника влади, здійснене у зв'язку з його державною або громадською діяльністю, з метою підриву або послаблення радянської влади»[31]. Тобто, тут було введене більш конкретне поняття, на відміну від абстрактних «дій» за документом 1927 р.

Раніш під диверсією малися на увазі зруйнування або пошкодження з контрреволюційною метою вибухом, підпаленням або іншими засобами залізниць або інших шляхів та засобів сполучення, засобів народного зв'язку, водопроводу, громадських складів та інших споруд або державного та громадського майна. З 1958 р визначення стало таким: «Здійснення з метою послаблення Радянської держави вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, спричинення тілесних пошкоджень або іншої шкоди їх здоров'ю, на зруйнування або пошкодження підприємств, споруд, шляхів та засобів сполучення, засобів зв'язку або іншого державного та громадського майна, а рівно здійснення у тих само цілях масових отруєнь або розповсюдження епідемій та епізоотій»[32]. У цьому випадку спостерігається не тільки спроба удосконалення юридичного змісту статті, а й намагання зробити більш жорстокими державні каральні заходи.

За Положенням 1927 р. передбачалися дії, які термінологічно не були окреслені, але мали визначення: «підрив державної промисловості, транспорту, торгівлі, грошового обігу або кредитної системи, а рівно кооперації, здійснений у контрреволюційних цілях шляхом відповідного використання державних установ та підприємств або протидія їх нормальній діяльності, а рівно використання державних установ та підприємств або протидії їх діяльності, здійснені у інтересах колишніх власників або зацікавлених капіталістичних організацій». У статті 6 Закону 1958 р. ці дії були визначені, як «шкідництво», тобто: «діяння або бездіяння, спрямоване на підрив промисловості, транспорту, сільською господарства, грошової системи, торгівлі або інших галузей народного господарства, а рівно діяльності державних органів або громадських організацій з метою послаблення Радянської держави, якщо це діяння здійснене шляхом використання державних або інших громадських установ, підприємств, організацій або шляхом протидії їх нормальній роботі»[33]. У цьому випадку відповідальність передбачалася як за діяння, так і за бездіяння (тобто – пасивне діяння). Окрім того, у провину почали ставити безпосередні дії, спрямовані на підрив, а не розглядати невизначені підриви, як такі.

Принципово новими були підходи до встановлення юридичних меж визначень понять «пропаганда» та «агітація», які підлягали кримінальному переслідуванню.

У Положенні 1927 р. стаття 10 мала таке звучання: «Пропаганда та агітація, що містять заклик до повалення, підриву або послаблення радянської влади або до здійснення окремих контрреволюційних злочинів, а рівно розповсюдження, або виготовлення, або зберігання літератури того ж змісту»[34]. Окрім того, у статті був додаток: «Ті ж дії при масових заворушеннях, або з використанням релігійних або національних забобонів мас, або за воєнних обставин, або у місцевостях, в яких оголошений воєнний стан». Та зовсім інший зміст був у статті 7 Закону 1958 р.: «Агітація або пропаганда, що проводиться з метою підриву або послаблення радянської влади або

здійснення окремих особливо небезпечних державних злочинів, розповсюдження з тією ж метою наклепницьких вигадок, що паплюжать радянський державний та суспільний лад, а рівно розповсюдження або виготовлення чи зберігання з тією ж метою у письмовій, друкованій або іншій формі творів такого ж змісту... Ті ж дії, здійснені з використанням грошових коштів або інших матеріальних цінностей, отриманих від іноземних організацій або осіб, що діють в інтересах цих організацій, або особою, раніш засудженою за особливо небезпечні злочини, а рівно здійснені у воєнний час»[35].

В обох випадках не було розмежування між поняттями «пропаганда» та «агітація». Однак, Закон передбачав впровадження термінів «наклепницькі» та «вигадки». Але, як відомо, засоби та шляхи встановлення «наклепницького» характеру належали до компетенції слідчих та судових органів. Це, безперечно, надавало можливості для всіляких перекручень, фальсифікацій тощо.

Відповідні «уточнення», що не тільки осучаснювали юридичний зміст певних норм стосовно державних злочинів, але й розширювали коло можливих злочинців, було внесено й до інших статей Закону 1958 р.

Окрім того, давався вичерпний перелік та нове тлумачення антидержавних злочинів. Так, терористичний акт проти представника іноземної держави передбачав убивство з метою провокації війни або міжнародних ускладнень[36]. Додавалися статті стосовно «закликів до здійснення злочинів проти держави», «пропаганди війни», «закликів до насильницького повалення або зміни радянського державного та суспільного ладу або до насильницького зламу єдності території СРСР», «особливо небезпечних державних злочинів, здійснених проти іншої держави трудящих»[37].

У відповідності до Закону СРСР «Про кримінальну відповідальність за державні злочини» від 25 грудня 1958 р., було розроблено та затверджено Кримінальний Кодекс УРСР 1960 року., у якому в Особливій частині, містилася Глава 1 «Державні злочини». Ця глава мала дві частини: 1) Особливо небезпечні державні злочини, 2) Інші державні злочини.

Структурно та змістовно Карний Кодекс УРСР 1960 р. був продовженням та розвитком КК 1927 р. Внесені зміни та доповнення текстуально повторювали норми та статті Закону 1958 р.

Наведені документи були формальним орієнтиром для керівництва та рядових працівників органів держбезпеки в їх повсякденній роботі. Вони визначали напрямки діяльності, акценти та можливі наслідки.

Принагідно зазначимо, що діяльність органів держбезпеки, яким відводилась провідна роль у боротьбі з інакомисленням, вступала в суперечність з конституційними правами громадян на свободу слова, совісті, друку, зборів, недоторканність житла, таємницю листування. Підзаконні акти, якими керувався КДБ при РМ СРСР у своїй повсякденній роботі, на думку юриста О. Пожарова, лише «уточнювали загальні фрази статей кримінального законодавства і спрямовували дії оперативного складу. Право визначати поняття «достатні підстави» у наявній «антирадянській діяльності», «загроза» соціалістичній системі чи «очевидна небезпека» для неї надавалось самим органам безпеки. Нечітке формулювання диспозиції статей залишала багато місця для їх розширеного тлумачення. В першу чергу, це стосувалося статей кримінального кодексу: «антирадянська агітація й пропаганда» і «контрреволюційні злочини»[38].

Структурна та політична реорганізація спецслужб не змінила природи радянської каральної системи. Межі застосування політичного терору, масштаби репресій у період «хрущовської відлиги» різко скоротились, проте органи держбезпеки, як і в сталінські часи, зберегли за собою каральні функції. Незважаючи на значні штатні скорочення в «хрущовську добу», апарат чекістського відомства за кількістю співробітників втричі перевищував довоєнні показники[39]. Єдиним виправданням високої штатної чисельності органів безпеки залишалася активна робота з виявлення серед широких верств населення «ворогів народу», «агентів імперіалістичних розвідок», «членів антирадянських організацій».

Тому принципового покращення в Радянському Союзі не відбулось і репресивні заходи продовжились. Звичайно вони вже не набували характеру масових репресій, проте викликали рішучий протест з боку населення, який вилився в опозиційний та дисидентський рух, направлений проти існуючого режиму.

Дослідження опозиційного руху в Україні другої половини 1950-х – середини 80-х років має важливе значення, оскільки це яскравий прояв прагнення українського народу до державної незалежності та протесту проти існуючої державно-політичної системи.

Діяльність окремих опозиційних груп в Україні мала певний вплив на суспільну свідомість громадян Радянського Союзу. Крім того, це явище значною мірою вплинуло на ставлення країн Заходу до країн соціалістичного табору. Тому опозиційний рух в союзних республіках мав вагомий вплив на внутрішню політику СРСР, хоча офіційно й заперечувався, а також мав широкий резонанс у міжнародних колах, що підривало авторитет радянської влади.

Опозиційні групи, які виступали проти існуючого політичного режиму, ставили за мету добитися реального дотримання громадянських та національних прав, а подекуди, змінити політичний устрій в країні. Ці організації можна поділити на націоналістичні, правозахисні та релігійні. Крім того, ці групи можна поділити також за формою боротьби – на легальні організації та підпільні. Вони мали свої відмінності в залежності від часу свого існування та політичної ситуації в країні. Разом з тим, до вказаної класифікації потрібно додати діяльність окремих осіб в різних сферах суспільного життя, які не входили до будь-яких організаційних утворень та не були з ними пов'язані[40].

Діяльність опозиційних груп зазначеного періоду була однією з визначних суспільно-політичних подій в історії України та СРСР. Тому висвітлення питання діяльності підпільних організацій націоналістичного спрямування (Українського національного фронту), правозахисних груп (Громадського комітету захисту Ніни Строкатової, Української Гельсінської групи) та діяльність окремих осіб потребує ретельного вивчення. Важливо прослідкувати прояви опозиційного характеру на Миколаївщині, а також визначити якими репресивними заходами були придушені виступи на території області, прослідкувати долі окремих громадян, що боролися проти існуючої тоталітарної системи.

Одним із пріоритетних напрямків сучасної історичної науки є вивчення проблем державного відродження українського народу. У зв'язку з цим великий інтерес викликає опозиційний рух в Українській РСР другої половини 50-х – середини 80-х

років XX століття, оскільки він є яскравим проявом прагнення народу України до відродження власної державності, національної ідентичності та дотримання декларованих прав і свобод громадян.

Багато проблем пов'язаних із становленням України як правової держави та формуванням громадянського суспільства лежать у площині цивілізованих відносин влади та опозиції, що є притаманним багатьом розвинутим західним країнам. Тому, прагнучи вийти на новий рівень стосунків з розвинутими європейськими країнами, Україна повинна налагодити відповідні демократичні форми спілкування між громадянами та владними структурами всередині держави. Цьому сприятиме вивчення опозиційного руху в Україні, оскільки аналіз набутого досвіду боротьби громадян за свої права дасть можливість прогнозування та моделювання історичного майбутнього України.

Кардинальні зміни в країні, які відбулися в усіх сферах життя починаючи з 1990-х років, позначилися й на сучасному етапі розвитку вітчизняної історичної науки. Припинення процесу уніфікації історичної науки, здійснюваного раніше комуністичною партією та радянською владою, сприяло її відродженню та розвитку. Відкриття доступу до спецсховищ та архівів, отримання можливості для використання різноманітних документів позитивно позначилися на вивченні численних аспектів вітчизняної історії. Науковці мають змогу на основі нових документів переглянути усталені раніше висновки та підходи, об'єктивно відтворити повну картину історії України, у тому числі й таку її сторінку, як опозиційний рух другої половини 1950-х – середини 80-х років.

Одна з проблем, яка постала внаслідок всебічного і ґрунтовного дослідження даного суспільно-політичного явища у вітчизняній і світовій історичній науці, полягає у визначенні низки основних термінологічних понять. Насамперед, необхідно з'ясувати визначення таких термінів як «дисидент», «дисидентство», «дисидентський рух» та їх співвідношення з поняттями «інакомислення», «опозиційний рух», «національно-визвольний рух», «правозахисний рух», «рух опору» тощо.

Під дисидентством розуміють «сукупність філософських, економічних, політичних, релігійних та культурних течій, які повністю або частково протистоять офіційним доктринам в усіх сферах матеріального та духовного життя суспільства». Саме дисидентство є базою для формування опозиційних рухів. Дисидентом можна вважати «особу, чиї погляди, переконання і дії повністю або частково розходяться з догматами панівної ідеології, реальною практикою правлячого режиму»[41].

Потребує також окремого вивчення і питання співвідношення між національно-визвольним рухом взагалі – та дисидентством, зокрема. Не можна залишити поза увагою відмінності у розвитку опозиційного руху на різних історичних етапах, виділяти його регіональні й національні особливості.

Серед науковців для визначення проявів опозиційності тоталітарному режиму постсталінської епохи в колишньому Радянському Союзі, в тому числі і в Українській РСР, найбільш вживаними є терміни – «дисидентський рух», «дисидентство». Тому її учасників називали й називають «дисидентами». Це, перш за все, стосується таких дослідників як В. Баран, І. Курас, М. Багмет, Б. Захаров, Я. Білоцеркович, Я. Білінський, Ю. Зайцев, О. Субтельний, Б. Кравченко[42]. Оскільки термін «дисидент» вжи-

вався по віднощенню до всіх учасників опозиційного руху, то його часто застосовували як синонім понять «опозиціонер», «учасник опозиційного руху»[43]. Такі дослідники, як Г. Касьянов, К. Фармер, М. Прокоп, В. Микула, М. Стиранка вважали за доцільніше для позначення подій 60–80-х рр. XX ст. вживати термін «рух опору»[44].

Разом з тим, слід зауважити, що дослідники Ю. Курносов, Л. Алексєєва, С. Блох та П. Реддауер при аналізі даного явища віддають перевагу терміну «інакомислячий». В той же час, російська правозахисниця Л. Алексєєва розглядає як синоніми терміни «дисидент» та «інакомислячий»[45]. Як національно-визвольний рух трактують події середини 1950 – 80-х рр. історики А. Русначенко, І. Стасюк, О. Фесик та З. Колесник[46].

Останній розглядає його як один з етапів національного відродження[47]. Історики О. Бажан та Ю. Данилюк вважають за доцільне до подій другої половини 1950–80-х рр. вживати термін «опозиційний рух»[48]. Національно-визвольний рух в цілому не можна ототожнювати з дисидентським, оскільки вони співвідносяться як загальне з частковим.

Виявилося, що не всі учасники опозиційного руху вважають себе дисидентами, а відтак – віддають перевагу таким термінам як «опозиціонер» чи «правозахисник». Тож погляди самих учасників опозиційного руху суттєво відрізняються. Одні наголошують на релігійних, культурницьких чи правозахисних аспектах діяльності, але водночас заперечують думку про політичний бік дисидентства. Вони відносять себе до політичної опозиції і тому виступають категорично проти того, щоб по відношенню до них вживали термін «дисиденти». Інші ж, розширюючи саме тлумачення терміну «дисидент», зараховують сюди і політичну опозицію. Але, як одні, так і другі, ототожнюють поняття «дисидентство» та «інакомислення».

Пояснення термінів «дисидент» та «дисидентство» можна знайти й у літературі універсального характеру. Так, зокрема, у «Довіднику з історії України» дисидентство тлумачиться як «виступ проти існуючого державного ладу чи загальноприйнятих існуючих норм певної країни, протистояння офіційній ідеології та політиці»[49]. Авторський колектив «Малого словника історії України» вважає, що дисидентами є «учасники опозиційного руху кінця 1950 – середини 80-х рр., які виступали за демократизацію суспільства, дотримання прав і свобод людини; в неросійських республіках – за національні пава, власну державність»[50]. Автори «Енциклопедії історії України» аналізують течії в опозиційному русі та наголошують на тому, що характерною рисою українського дисидентського руху була боротьба за національні інтереси українського народу у поєднанні з різноманітними формами протесту[51].

Таким чином, під «дисидентством» слід розуміти сукупність філософських, економічних, політичних, релігійних та культурних течій, які повністю або частково протистоять офіційним доктринам в усіх сферах матеріального та духовного життя суспільства[52]. В процесі свого розвитку, конкретних історичних умовах дисидентство справляло значний вплив на суспільну свідомість і поширювалося серед населення різних соціальних прошарків, і таким чином, було основою для формування опозиційних рухів. «Дисидентом» можна вважати особу, чиї погляди, переконання і дії повністю або частково розходяться з догматами панівної ідеології, реальною практикою правлячого режиму[53]. Дисидентський рух – це «новітня форма прояву українського національно-визвольного руху, який виник в умовах наростаючої системної

кризи радянського ладу, що ознаменувала собою відхід від принципів «казарменого» соціалізму, трансформацію владного механізму в СРСР в бік лібералізації суспільно-політичного та культурного життя, відмові від масового терору як методу державного управління»[54].

Наступною дискусійною проблемою є питання хронологічних меж дисидентського руху. Необхідно з'ясувати, коли ж насправді виникло таке явище як опозиційний рух.

Переважна більшість дослідників називають 1960–80-ті рр., інколи, у якості верхньої межі, – визначають середину 1950-х рр. Таку точку зору заперечує Р. Медвєдєв, який вважає, що як явище, дисидентство простежується в різноманітних формах протягом всього періоду існування радянської влади, а, отже, притаманне тогочасному суспільству країни, і взагалі будь-якому суспільству[55].

В Україні за весь час існування радянської влади не припинялася боротьба, спрямована проти існуючого ладу. Рух опору за ці роки зазнавав численних піднесень і спадів, видозмінювався, однак ніколи не був знищений пануючою системою. Новим проявом протесту та непокори можна вважати дисидентство, яке виникло в кінці 1950-х – на початку 60-х рр.

Фактори, які призвели до появи опозиційного руху у ці роки, можна умовно розділити на внутрішні та зовнішні. До перших, беззаперечно слід віднести процес деякої лібералізації та демократизації суспільства, чому сприяв XX з'їзд КПРС 1956 року та розвінчання культу особи Й. Сталіна, що мав своїм наслідком процес десталінізації. Адже саме ці процеси викликали надію на реформування існуючого політичного режиму. Важливим чинником є поразка національно-визвольної боротьби у середині 1950-х рр. на території Західної України. Сприяли становленню та поширенню опозиційних настроїв серед населення й утиски в суспільному та духовному житті, бездержавний статус України а також поступове згортання процесу десталінізації протягом наступних років. До зовнішніх чинників належить світовий процес деколонізації, який припадає саме на 1950–1960-ті рр., антикомуністичні виступи та розкол в країнах так званого «соціалістичного табору»: Чехословаччині, Польщі, НДР, Угорщині а також активізація правозахисного руху, чому сприяло ухвалення Загальної Декларації прав людини 1948 року[56].

Говорити про однорідність українського опозиційного руху не можна. Це стверджують і самі колишні опозиціонери, які зазначають, що дисидентський рух ніколи не був єдиним, та й не міг бути таким, оскільки до нього входили рухи та особистості, які різнилися між собою[57].

На нашу думку, опозиційний рух складається з кількох напрямків: національно орієнтованого, релігійного, руху етнічних меншин, руху за соціально-економічні права. Національно-орієнтований рух, в свою чергу, можна поділити на самостійницький та національно-культурницький, правозахисний. Самостійницька течія українського опозиційного руху представлена національно-визвольним рухом підпільних груп та організацій, національно-культурницька – рухом шестидесятників, а правозахисна – Українською Гельсінською групою.

Серед дослідників не існує єдиної думки стосовно визначення основних напрямків дисидентського руху в Україні. Проте найбільш поширеною є думка про умовний

поділ дисидентського руху на п'ять напрямків: український національний та загальнодемократичний рух, релігійний рух, рух за свободу пересування й рух за соціальні та економічні права[58]. Що ж стосується українського національного руху, то від самого початку в ньому було дві течії: політична та культурницька, які згодом сприяли появі єдиного дисидентського руху – правозахисного. Перша – виникла на засадах ОУН-УПА і була поширена переважно на території Західної України. Цьому рухові протягом всього часу свого існування, а це 1950–1970-ті рр., був притаманний підпільний характер методів боротьби. Національно-визвольний рух політичного спрямування пройшов еволюцію від політичного до дисидентського руху (хоча учасники цієї течії не вважали себе дисидентами). Інша – рух за національні та культурні права українського народу – був поширений на всій території України, і був характерним для Миколаївщини. Культурницький рух, або так званий рух «шестидесятників», пройшов еволюцію від творчого інакомислення до дисидентства.

На кінець 1970-х рр. в українському опозиційному русі виникла тенденція до поєднання з національним рухом та на його платформі усіх інших рухів[59].

В історичній науці не існує єдиної періодизації опозиційного руху. Найбільш універсальною є така:

– перший етап – зародження дисидентського руху, хронологічно охоплює період середини 1950-х – початку 1960-х рр.;

– другий етап – рух шестидесятників, який тривав із 1950-х до 1972 року;

– третій етап – гельсінський рух, хронологічно відповідав середині 1976 – початку 1980-х рр.;

– четвертий етап – «затишшя перед бурею», тривав від початку 1980-х – до 1987 р.[60]

У період правління М. Хрущова розпочався новий етап протистояння українського населення існуючій системі. Серйозним випробуванням для політичної «відлиги» у Радянському Союзі другої половини 1950-х років стала національно-визвольна за характером, антисталінська за своїм спрямуванням Угорська революція 1956 року, під час якої керівництво СРСР, незважаючи на проголошений ним курс на лібералізацію, ще раз довело своє небажання розлучитися з роллю світового жандарма.

Вторгнення СРСР на територію Угорщини викликало негативну реакцію у світі. Навіть серед керівництва комуністичних та робітничих партій, ідейно близьких до КПРС, не було єдиної думки щодо доцільності й своєчасності такого кроку. Неоднозначно сприймалися угорські події в Україні. Незважаючи на численні повідомлення тогочасних засобів масової інформації про повну й безумовну підтримку введення військ трудовими колективами, окремими громадянами, в архівах вищого політичного керівництва та колишніх спецслужб СРСР зберігаються свідчення, які говорять про зовсім протилежне.

Події жовтня – листопада 1956 року в Угорщині викликали серед переважної частини населення Української РСР занепокоєння та невпевненість у завтрашньому дні. Про стривоженість українського суспільства свідчили шалені черги за товарами першої необхідності. Як свідчать документи, керівництву УРСР лише наприкінці листопада 1956 року вдалося ліквідувати зростання попиту на деякі продукти першої необхідності шляхом насичення торгівельної мережі дефіцитними товарами та проведенням роз'яснювальної роботи в багатьох містах та районах республіки[61].

Вказуючи на факти масової закупівлі товарів широкого вжитку населенням у період проведення Радянської армією військової операції на території Угорщини, КДБ при Раді міністрів УРСР у своїх численних спецповідомленнях до ЦК КПУ звертав увагу на «активізацію ворожих елементів» у республіці.

Проводячи моніторинг, розбурканого хрущовськими реформами та подіями в Польщі, Єгипті, Угорщині українського суспільства, органи держбезпеки констатували, що в другій половині 1956 року кількість антирадянських проявів серед інтелігенції та молоді, особливо в потужних промислових та культурних центрах УРСР, різко збільшилась.

За спостереженнями спецслужб, прояви антирадянської діяльності, найбільше помічено в колективах учених, серед професорсько-викладацького складу, середовищі творчої інтелігенції. Аналізуючи протестні настрої серед населення Української РСР, органи КДБ прийшли до висновку, що в переважній більшості антирадянські прояви виражалися:

– у закликах до зміни державного устрою в СРСР, наклепах на марксистсько-ленінську теорію, внутрішню та зовнішню політику КПРС (проявів такого характеру було зафіксовано з серпня 1955 року по січень 1956 року – 6, із січня по жовтень 1956 року – 24, а за останні 2 місяці 1956 року їх налічувалось – 16);

– у намірах проведення партійної дискусії з питань внутрішньої та зовнішньої політики, наклепницьких висловлюваннях на радянську дійсність та умови життя трудящих в СРСР (за спостереженнями радянських спецслужб подібного роду судження та думки (у серпні – грудні 1955 року їх було 12, в січні – вересні 1956 р. – 70, а в жовтні – листопаді 1956 їх зареєстровано 50);

– використанні розгорнутої ідеологічної кампанії проти культу особи для критики діяльності правлячої партії, образах на адресу керівників партії та уряду (зафіксовано за період з березня по листопад 1956 року – 98 висловлювань).

Проте найбільша кількість антирадянських проявів з боку різних верств населення України, на думку аналітиків, стосувалась подій в Угорщині. Протягом жовтня – листопада 1956 року органи КДБ зафіксували 141 випадок публічних виступів, розмов на побутовому рівні, присвячених Угорській революції[62].

Відмінні від офіціозу думки і погляди жителів України на події у сусідній країні працівники IV Управління КДБ систематизували таким чином:

1. Реагування, які виправдовують дії реакційних сил в Угорщині, та засуджують збройну інтервенцію СРСР.

2. Реагування, які демонструють солідарність із «заколотниками» та «закликають до відкритих контрреволюційних виступів проти радянської влади, а також висловлюють сподівання, що події у Польщі та Угорщині знайдуть відгук серед народів СРСР і викличуть зміни в політичному устрої нашої країни».

3. Поширення панічних настроїв серед населення про неминучість, в найближчий час, початку військових дій між СРСР та країнами капіталістичного табору[63].

26 жовтня 1956 року у Миколаєві поблизу корабельно-будівельного інституту була знайдена листівка такого змісту: « Радянські громадяни! Зверніть увагу на агресивну політику радянського уряду на території Угорщини. На пролиту радянськими військами <...> братську кров громадян Угорщини, які спробували звільнитися

від комуністичного гніту <...> Протестуйте проти кривавої розправи наших військ в Угорщині»[64].

Безпосередньо з Угорським повстанням радянські спецслужби пов'язували збільшення випадків погроз на адресу комуністів, колгоспного активу, працівників радянського апарату, зростання числа страйків, невиходу на роботу[65].

Прискіпливо слідкуючи за студентськими аудиторіями, політичне керівництво та спецслужби республіки прагнули перешкодити утворенню на теренах України різноманітних організацій та груп за прикладом Москви, Ленінграду, інших міст Російської Федерації. З метою призупинення наростаючої хвилі протестів в Україні правлячий режим удався до випробованих методів – політичних репресій. Як свідчать архівні документи, у період з 1 жовтня по 14 листопада 1956 року в Україні було заарештовано 52 особи (Станіславській області – 12 чол.; Львівській – 2; Миколаївській – 1; Ворошиловградській – 1; Кримській – 1, Тернопільській – 4; Дрогобицькій – 7; Закарпатській – 14; Волинській – 5; Запорізькій – 3; Харківській – 2)[66].

Арештованим в Миколаївській області був Глущенко Григорій Єрофійович, 1901 року народження, українець, безпартійний, освіта середня, працював бухгалтером школи механізації. За 1946–1956 рр. Глущенко написав 25 анонімних листів в радянські та партійні органи та посадовим особам. В них він прогнозував швидкий крах радянської влади: «Тов. правители СРСР, на вас народ СРСР, на вас п'яниць дивитись не може, по журналам та газетах як на загниваючий імперіалізм колишньої Росії»[67].

Попри жорсткий пресинг, вчинений органами КДБ, протягом тривалого часу звести нанівець протидію акціям СРСР в Угорщині так і не вдалося. З різних регіонів України надходили повідомлення про окремі антирадянські виступи, факти розповсюдження листівок та прокламацій.

Відкриті виступи української інтелігенції на захист рідної мови на тлі ускладнення міжнародної ситуації у зв'язку з подіями у Польщі та Угорщини, спонукав ЦК КПУ звернути увагу на існуючі проблеми в національно-культурній сфері. Вище політичне керівництво республіки рекомендувало партійним, радянським установам, органам суду, прокуратури вести діловодство мовою, враховуючи національний склад населення того чи іншого регіону. Міністерствам та відомствам, у віданні яких перебували середні та вищі навчальні заклади, була дана вказівка покращити ситуацію із забезпеченням підручниками та посібниками українською мовою. Мовний фактор мали враховувати і місцеві органи народної освіти, які в разі наявності дітей, бажаючих навчатися українською мовою, повинні були відкривати відповідні школи або паралельні українські класи в школах з російською мовою навчання [68].

Невдовзі «з метою активізації роботи верств інтелігенції» ЦК КПУ прийняв постанову про видання низки україномовних видань. Серед них: «Український історичний журнал», «Український філологічний журнал», «Театр і кіно», «Український економічний журнал», «Українська радянська музика» та ін.[69]. Під впливом угорських подій ЦК КПУ активізував роботу місцевих партійних та радянських органів по виконанню планів житлового будівництва та інших соціальних програм для населення[70].

Разом з тим, антикомуністичне повстання в Угорщині, зростання невдоволення в самому СРСР, спонукало вище політичне керівництво країни вдатися до поступово-

го згортання процесу десталінізації радянського суспільства, до прийняття рішень, які перетинали шлях до плюралізму думок і поглядів. Політичним підсумком 1956 року, що розпочався XX з'їздом, став лист ЦК КПРС від 19 грудня 1956 року «Про посилення політичної роботи партійних організацій у масах і припинення вилазок антирадянських ворожих елементів», підготовлений спеціальною комісією під головуванням Л. Брежнєва. Можна припустити, що схвалені в грудні 1956 року документи дозволили партійним організаціям, правоохоронним органам подолати породжену XX з'їздом розгубленість, націлити їх на рішучу боротьбу з нонконформістськими силами.

«Угорський слід» знайшов своє продовження і на Миколаївщині, де 30 січня 1958 року було винесено судовий вирок В.Ф. Макаренку (1930 р. н., українцю, освіта 9 класів, без визначеного місця проживання та занять). В кінці липня 1957 року на полях колгоспу в Ново-Васильєвському районі Запорізької області він знайшов 2 антирадянські листівки та читав їх уголос в гуртожитку радгоспу, а в серпні – вересні 1957 року написав листівку, в якій критикував рішення КПРС та уряду, схвалював повстання в Угорщині[71].

Розповсюдження листівок на території Миколаївської області набуло взимку 1957 року масового характеру. Так, лише на території Арбузинського, Братського та Єланецького районів було розповсюджено близько 1200 листівок антирадянського змісту[72].

Після Другої світової війни під впливом радянської пропаганди до СРСР почали повертатися родини реемігрантів. Втім, відчувши на собі всі «переваги соціалістичного ладу над капіталістичним», багато хто з них розчаровувалися в радянській дійсності. Ці громадяни відразу потрапляли під жорсткий контроль органів державної безпеки та партійних організацій. За думкою тодішньої влади, вони «вели підозрілий спосіб життя, жалкували про приїзд до СРСР та повідомляли за кордон інформацію, що паплюжила радянський спосіб життя»[73].

До таких «ворогів радянської системи» було занесено колишню мешканку Нідерландів – Швець Лідію Сильвестрівну, що проживала в місті Миколаєві. Після приїзду до СРСР, вона, як свідчать архівні документи, вела переписку з іноземцями, була налаштована антирадянськи, та в 1956 році відвідувала посольство Нідерландів з бажанням повернутися за кордон[74].

Реемігрантка з Уругваю, Савчук Агафія Миколаївна, прибувши до Миколаєва, відмовилась оформлюватися на роботу, заробляючи на життя пошивом одягу за приватними замовленнями. Також громадянка мала негативний вплив на співмешканців будинку, вихваляючи умови життя в капіталістичному світі[75].

Враховуючи ці факти, УКДБ по Миколаївській області пов'язало дії Савчук з діяльністю редакції антирадянської газети «Батьківщина», що друкувалася на території Аргентини. Завданням Савчук, на думку правоохоронців, було схилити якомога більше родин реемігрантів до повернення, та налаштовувати якомога більше радянських громадян проти соціалістичної системи. Як наслідок, Савчук було вислано з радянської країни до Аргентини[76].

Антирадянські висловлювання дозволяв собі реемігрант з Бразилії Бредихін-Оксамитний, мешканець Снігурівського району. Працюючи в науково-дослідному господарстві, він заявляв, що «в Радянському Союзі існує нестача продуктів для прос-

того народу, все йде до партійної верхівки. В керуванні країною в СРСР хаос і нам ніколи не наздогнати Америку. Ніякої демократії немає в виборчій системі. В Америці виборець висуває кандидатом кого схоче, а в СРСР тільки кого накаже партійна верхівка»[77].

Переїхавши з Франції, громадянка Погорєлова Віра Василівна залишила там свою родину, яка не забажала повертатися в СРСР. Віра Василівна не забажала працювати на парфумерному комбінаті, а вела антигромадський спосіб життя, неодноразово висловлювала наміри повернутися до Франції та критикувала радянську систему[78].

Підозрілими було визнано й мешканців Березнегуватського району Покидюка Адама Митрофановича та його дружину Покидюк Єлизавету Миронівну, що прибули до СРСР з Аргентини. За даними УКДБ по Миколаївській області, це подружжя неодноразово висловлювало невдоволення переїздом до СРСР. Покидюк в листі до свого брата, забороняв йому переїжджати до СРСР, де умови життя набагато гірші, ніж в Аргентині. Підтримуючи письмовий зв'язок з реемігрантами з Одеси, він намагався через них дізнатися про час прибуття пароплаву з Аргентини з тим, щоб використати його для нелегального переходу через кордон[79].

Рішення XX з'їзду КПРС відкрили перед радянським суспільством нові перспективи, сприяли виходу країни з часів масових репресій. В засобах масової інформації почали з'являтися терміни «колективне керівництво», «законність», «ленінські норми». В зв'язку з цим, великий інтерес викликав виступ «антипартійної» групи Молотова, Кагановича, Маленкова та реакція суспільства на рішення червневого 1957 року Пленуму ЦК КПРС.

В історичній літературі підкреслюється, що після XX з'їзду КПРС в суспільній свідомості почало з'являтися критичне ставлення до комуністичної партії та її діяльності[80]. Як писала газета «Правда»: «...окремі гнилі елементи під виглядом засудження культу особи намагаються поставити під сумнів вірність політики партії ...»[81].

Однак, ще більша кількість громадян не розуміла звинувачень на адресу Й. Сталіна та не вірили їм. В постанові ЦК КПРС «Про подолання культу особи та його наслідків» взагалі не йшла мова щодо особистої участі Й. Сталіна в організації репресій. Відбулася спроба одним рішенням перекреслити десятиріччя пропаганди заслуг Сталіна в побудові соціалізму, в перемозі у Другій світовій війні. Тому виступ Л. Кагановича, в якому він зазначив: «Я любив Сталіна. Розвінчуючи Сталіна, ми розвінчуємо 30 років нашої роботи, не бажаючи цього, перед всім світом», Молотова: «Після Леніна головна заслуга в справі зміцнення радянського народу ідеями марксизму-ленінізму в цей період належить саме Сталіну»[82] – відображали настрої значної частини радянського суспільства.

На початку липня 1957 року по всій країні пройшли партійні збори. Газети надрукували постанову червневого пленуму та реакцію з місць. Характерно, що всі публікації тодішньої преси будувались за однією жорсткою схемою: спочатку повідомлення з центру, потім одностайна підтримка рішень пленуму на місцях.

Не стала винятком і Миколаївська область. Обговорення листа про «антипартійну группу» в первинних партійних організаціях Миколаївської області розпочалося 3 липня 1957 року. В цей день пройшли збори в 20 найбільших підприємствах Миколаєва, серед яких заводи імені Носенка, імені 61 Комунара, «Дормашина» та інших.

4 липня 1957 року збори пройшли в 22 районах області. Політична лексика та фразеологія виступів мало чим відрізнялась від тієї, що панувала в країні при Й. Сталіні. Трудові колективи, старі комуністи та рядові громадяни активно засуджували «антипартійну групу»[83].

Втім, архівні матеріали свідчать про відсутність подібної «одностайності». Так, член КПРС, завідувач коморою фабрики імені Кірова Кременецький досить влучно охарактеризував причини цих подій заявивши, що: «Молотов, Маленков, Каганович встали на такий шлях тому, що їх в Президії ЦК КПРС довели до цього. Вони боролись за портфелі, а тому їх не можна вважати ворогами. Хрущову теж потрібен портфель, тому він і душить старих більшовиків. Хрущов залишив в ЦК лише тих, хто не може йому суперечити»[84]. За що отримав гнівне засудження партійної організації та змушений був вибачитися за свої слова.

При обговоренні закритого листа ЦК КПРС в парторганізації радгоспу «Росія» Первомайського району, член партії з 1955 Олійник заявив: «Першим марксизм в нашій країні почав розповсюджувати Плеханов, потім його розвив Ленін, за ним багато працював товариш Сталін. При Сталіні працював товариш Хрущов та інші, котрі боялись за свою шкуру, а засуджувати Молотова я не можу. Австрія та Японія завдали багато шкоди нашій країні. Молотов мав право викласти свою думку з цього приводу. Югославія стала дружньою до нас країною, тому що ми дали їй 500 млн. карбованців. Члени ЦК звинувачують цю групу, особливо Молотова, що вони відірвались від народу. А де був особисто товариш Кириченко? В нашому магазині немає нічого з товарів повсякденного попиту. Немає ані взуття, ані одягу, не все в порядку з продовольчими товарами. Таким чином, не відчувається покращення життя населення, особливо в сільській місцевості»[85]. Цікаво, що ніхто з 10 виступаючих після Олійника не відреагував на його виступ.

Відомо, що комуністична партія ніколи не вітала думки та настрої, які йшли всупереч «генеральній лінії партії», тому прихильники «антипартійної групи» отримували жорсткі партійні стягнення. Як тільки про слова Олійника стало відомо в Первомайському райкомі партії, реакція послідувала миттєво. Негайно були скликані збори парторганізації радгоспу «Росія», на яких прийняли рішення про виключення товариша Олійника з лав КПРС. Секретарю парторганізації Дудко було винесено сувору догану, а завідувача відділом пропаганди та агітації райкому партії Дахна було знято з посади за зниження політичної пильності.

Не всі повірили в переродження вождів, яких ще вчора характеризували як найрозумніших керівників. На робочих зборах Миколаївського молокозаводу виступаючий столяр Синько зазначив: «Щоб правильно оцінювати дії тієї, чи іншої сторони, необхідно знати про що вони говорили. І як це так, ми 40 років вірили Молотову, Кагановичу, Маленкову, а тепер виходе, що не знаєш чому і кому вірити»[86].

На цих же зборах виступив слюсар Мамонтов, який заявив: «Як так вийшло, що товариш Маленков наполягав на зниженні податків з колгоспів, коли перебуваючи на посаді голови Ради Міністрів він податки з колгоспників знизив»[87]. Звичайно, що інші виступаючі на зборах гнівно засудили Синька та Мамонтова.

В радгоспі «Нечаєвський» Варварівського району бухгалтер робочого кооперативу Каленников, в бесіді з секретарем радгоспної парторганізації, намагаючись розі-

братися в причинах конфлікту у вищому партійному керівництві, заявив наступне: «Як ми можемо судити відносно Молотова, Маленкова, Кагановича, якщо ми не знаємо, що вони казали. Нехай надрукують їх речі і ми самі подивимось хто тут правий – Хрущов, або Молотов. Берію також судили за зачиненими дверми, щоб люди не взнали правди»[88].

Слюсар вагонно-ремонтних майстерень Миколаївського трамвайного депо Зімін на обговоренні закритого листа ЦК КПРС висловив невдоволення відносно реформ, які впроваджував Хрущов, заявивши: «Маленков зняв з нас податки. Я платив податок 70 карбованців, а тепер змушений виплачувати 280 карбованців за таку саму ділянку землі. Тому я вважаю, що Маленков правий, а ЦК не прав. По радіо кажуть, що плани виконуються на 150 відсотків, а в магазинах за кілограм гнилої риби беруть по 15 карбованців»[89].

Відверто висловив свою думку ще один слюсар цього підприємства – Москаленко. Він сказав: «Якщо я виступаю проти ЦК, то виходе, що й мене треба заарештовувати. А я не згоден з рішенням ЦК»[90].

Таким чином, ми бачимо що, незважаючи на багаторічне ідеологічне задурманення, населення Миколаївщини критично відносились до офіційної пропаганди. Промови на захист старих соратників Сталіна, були з одного боку, небажанням відмовлятися від минулого, а з іншого – показником послаблення страху перед караючою силою держави. Критика Хрущова була викликана не стільки негативним сприйняттям факту розвінчання культу особи Сталіна, а в більшій мірі погіршенням матеріального стану, дефіцитом продуктів. Як бачимо, паростки критичного ставлення до діяльності партійного керівництва мали місце навіть в середовищі рядових партійців.

Хоча репресії в перші роки періоду десталінізації режиму вже не мали ознак масового характеру, проте ретельно вибудуваний механізм системи каральних органів продовжував функціонувати без збою, тотально відслідковуючи та придушуючи будь-які спроби інакомислення.

Сухі дані статистики за 1954–1957 рр. свідчать про таке:

• У 1954 р. по лінії центрального апарату МГБ УРСР було заарештовано 8 осіб (87,5% українців, 12,5% росіян). По Миколаївській області – 6. (33,3% українців, 50% росіян, 16,7% німців). Загалом у 1954 р. по Україні було репресовано осіб 9 зафіксованих національних груп (не враховано так звану групу «інші»). У тому числі по Миколаївській області – 3 групи.

• У 1955 р. центральним апаратом МГБ було заарештовано 2 особи (один українець, один єврей). По Миколаївській області – 1 особа (українець). Загалом у 1955 р. по Україні було репресовано осіб 9 зафіксованих національних груп (не враховано так звану групу «інші»). У тому числі по органах Миколаївській області – 1 група.

• У 1956 р. центральним апаратом держбезпеки було заарештовано 8 осіб (трьох українців, одного росіянина, чотирьох євреїв). По Миколаївській області – 3 особи (один українець, один росіянин, один німець). Загалом у 1956 р. по Україні було репресовано осіб 10 національних груп. У тому числі по Миколаївській області – 3 групи[91].

• У 1957 р. центральним апаратом КДБ при Раді Міністрів УРСР було заарештовано 10 осіб (п’ять українців, чотири євреї, один молдованин). По Миколаївській об-

ласті – 4 особи (три українці, один фін). Загалом у 1957 р. по Україні було репресовано особи 16 національних груп. У тому числі по Миколаївській області – 2 групи[92].

Одним з головних напрямів у діяльності радянських спецслужб періоду «хрущовської відлиги» був контроль за молодіжним середовищем. Начальник 4-го Управління КДБ при РМ УРСР підполковник Шульженко в листопаді 1957 року звертав увагу партійних органів на те, що «окремі представники націоналістично налаштованої інтелігенції, троцькісти та інші антирадянські елементи, в останній час намагаються підпорядкувати своєму впливу політично нестійку частину молоді та залучити до антирадянської діяльності... В результаті слабкої постановки виховної роботи в школах та деяких вищих навчальних закладах до останнього часу виникають різноманітні клуби, товариства та угрупування серед учнів та студентів,учасники яких під приводом критики недоліків по суті скочуються на антирадянські позиції і можуть бути використані ворожими елементами в їх злочинній діяльності». Упродовж 1957 – квітня 1958 рр. 3-ім відділом 4-го Управління КДБ при РМ УРСР і 4-ми відділами УКДБ областей республіки було викрито 23 антирадянські молодіжні групи, з числа учасників яких заарештовано 27 чол. та 75 осіб профілактовано. В зазначений період антирадянські групи були викриті:

		1957 р.	1958 р.	Всього
1	Харківська	2	1	3
2	Сталінська	3	1	4
3	м. Київ та Київська область	3	1	4
4	Кримська	2	-	2
5	Дрогобицька	1	1	2
6	Одеська	2	-	2
7	Дніпропетровська	-	1	1
8	Станіславська	1	-	1
9	Луганська	1	-	1
10	Миколаївська	1	-	1
11	Волинська	1	-	1
12	Черкаська	1	-	1[93]

Найактивнішою частиною суспільства були студенти. Осередком політичної нестабільності в вузах України в цей час вважалися Київський державний університет, Львівський державний університет, Львівський сільськогосподарський інститут, Івано-Франківський педагогічний інститут.

Спеціальні доповідні записки, складені на основі оперативних матеріалів, свідчили про наявність в них усталеного ядра з числа «націоналістично настроєних осіб», навколо яких групувалися викладачі і студенти[94].

Знайшлись «порушники спокою» і у вищих навчальних закладах Миколаївщини. Так, в червні 1958 року група студентів Миколаївського кораблебудівного інституту створили товариство «ВСХНИТ» («Великие сыны хотят найти истину тайн»), яке нараховувало 11 чоловік. Його учасниками були Федотов, Жила, Ракочий, Пермяков,

Качалов та інші. Вони ставили собі за мету об'єднати студентів, які цікавляться різними науками, в товариство, де було б можливим без опіки комсомольських та інших громадських організацій висловлювати свої погляди. В існуючих в інституті гуртках вони участі не приймали[95].

На зборах учасники «ВСХНИТ» заслуховували доповіді на теми: «Природа речей та безкінечність у Всесвіті», «Життя і творчий шлях Шаляпіна», «Про таланти» тощо. У доповідях та виступах учасники групи висловлювали власні погляди з питань розвитку літератури, економіки і мистецтва в СРСР. Жила і Ракочий, намагаючись показати свої знання в області філософії, трактували розвиток суспільства з ідеологічних позицій.

Не обходилось в діяльності «товариства» і без агітації, яку тодішні органи державної безпеки трактували як «антирадянську». Так, під час доповіді на тему «Мистецтво в житті народу» у студента Пермякова пролунала думка, що «політика – це каміння на шиї літератури», а «в часи Відродження не було партійності, однак Леонардо да Вінчі, Мікеланджело та іншими були створені видатні пам'ятки людства». Студент Жила виступив з доповіддю «Свята Трійця», в якій вказував на матеріальний характер існування Бога-отця, Бога-сина та Бога-духа святого[96].

Ще один учасник товариства, студент 4-го курсу Терентьєв Юрій на семінарських заняттях доводив, що соціалізм в Радянському Союзі не збудований, тому що робітнику ніде реалізувати свою заробітню плату, так як в магазинах відсутні необхідні товари. А на іншому семінарському занятті Терентьєв, як доказ своєї думки, навів формулювання Сталіна щодо основного економічного закону соціалізму, заявляючи при цьому, що оскільки в СРСР відсутнє максимальне задоволення потреб трудящих, то й не побудований соціалізм[97].

З гострою критикою існуючого в країні становища неодноразово висловлювався і організатор цього товариства – Ракочий. На засіданнях він висував такі тези, як «Партія – це кліщ на шиї народу», «У комуністів відсутня свідомість, так як при нестачі житла в країні вони будують собі дачі» та інші, які потім суд оцінить як «злобні антирадянські випади проти КПРС».

Торкався Ракочий і таких «священних» для більшовицької влади тем, як твори К. Маркса. Сторінки вилученої у студента брошури «Критика Готської програми» рясніють висловленнями, які допитливий юнак залишив на полях, полемізуючи з засновником комуністичної ідеології. Так, поряд з відгуками – «Чудово!», «Це треба завжди пам'ятати!», Ракочий перекреслював цілі абзаци класика, називаючи їх «демагогією». На окремі вислови Маркса він дає свою жорстку відповідь: «Це вже занадто!», «Це вже смішно!» або «Маркс в той час був далекий від життя»[98].

Не цурався літературної діяльності і сам Ракочий. З-під його пера вийшли оповідання: «Свідомість робітника», «Чому соціалізм лише в уяві», «Не треба поспішати», вірші: «Чи зможеш ти з'їсти себе?», «Етюд Тремодо», які потім обговорювались на засіданнях гуртка.

В своїх творах Ракочий розробив теорію, яку назвав «хвильовою теоріє соціалізму», сутність якої полягала в тому, що соціалізм в Радянському Союзі розвивається не по наростаючій, а по кривій, яка нагадує синусоїду, внаслідок чого неминучими є світова війна та крах соціалізму в нашій країні.

Не маючи можливості отримувати достатню інформацію, через існуючу в країні цензуру, студенти-учасники «товариства», задовольняли свою цікавість та жагу до знань такими наївними засобами, як спіритичні сеанси. Слід відзначити, що «духи» неодмінно вказували на те, що Радянському Союзові та Комуністичній партії залишилося існувати лише два – три роки, після чого відбудеться світова війна, на зміну якій на терени СРСР прийде анархія. Звичайно, з усіма учасниками «сеансів» згодом були проведені жорсткі профілактичні розмови в Миколаївському КДБ[99].

Діяльність цього «товариства» була піддана гострій критиці комсомольською організацією інституту, проте його учасники продовжували розповсюджувати свої погляди. Враховуючи, що члени товариства не відмежувалися від своїх поглядів, було прийнято рішення провести їх профілактику шляхом виклику в КДБ.

В процесі бесіди Ракочий, Жила, Федотов і Пермяков засудили свої дії як неправильні, але продовжили свою діяльність. За це всі студенти були відраховані з інституту, а Ракочий заарештований і засуджений до 3-х років ВТТ[100].

Відбувалися гоніння на молодь і за так зване преклоніння перед Заходом. У доповіді начальника Управління КДБ при РМ СРСР в Миколаївській області полковника І. Сидорова вказувалося, що з боку окремих осіб здійснюються спроби створення груп «стильної молоді» із числа учнів старших класів, училищ а також окремих студентів інститутів. В 1957 р. була проведена профілактика приблизно 80 осіб, серед яких були студент суднобудівного технікуму Дендерін і студентка педінституту Іванова, які були ініціаторами створення товариства «Блакитний шар» по розповсюдженню рок-н-ролу[101].

Жорстко засуджуючи «преклоніння перед Заходом», тоталітарна система накладала табу на будь-які несанкціоновані режимом контакти із західним світом. Саме за це звільнили з посади завідувача кафедрою хімії Миколаївського кораблебудівного інституту професора Федосеєва. Провина науковця полягала в тому, що він дозволяв собі листування зі своїми західними колегами, обмінювався з ними науковою інформацією. А каральні санкції послідували після того, як на ім'я Федосеєва надійшло запрошення прийняти участь у міжнародному хімічному симпозіумі, місцем проведення якого був університет американського штату Пенсильванія. Особливе обурення партійної комісії викликав той факт, що приймаюча сторона надіслала гроші в розмірі 600 доларів для покриття витрат на поїздку[102].

Дії професора були визнані ревізорами з обласного комітету партії, як «моральний та ідеологічний розклад», а партійна організація інституту отримала догану, в якій підкреслювалось, що «колективу комуністів МКІ це тим більш не можливо пробачити, бо в минулі роки обласний та міський комітети партії неодноразово попереджували про низьку виховно-політичну роботу в інституті в зв'язку з арештом та засудженням студента Ракочия, прийняттям профілактичних заходів до студентів Федотова, Жили, Пермякова, які проводили ворожу антирадянську агітацію».

Ще одним засобом впливу «імперіалістичних кіл США, Англії та інших капіталістичних країн» на недостатньо стійких в політичному відношенні радянських громадян влада вважала різноманітні промислові, транспортні та інші виставки. Науково-дослідні інститути відправляли у відрядження своїх співробітників на такі заходи з метою перегляду досягнень науково-технічного прогресу. Втім, вченим суворо

заборонялися дії та висловлювання, що могли трактуватися як «вихваляння західного стилю життя»[103].

Так, на партійній комісії обкому Комуністичної партії, наприкінці 1961 року, розглядалися справи таких «несвідомих громадян». Працівників лабораторії пластмас науково-дослідного інституту № 138 міста Миколаєва Животовського та Тарана було обвинувачено в тому, що перебуваючи в серпні 1960 року на англійській виставці пластмас в Москві, вони дозволили собі встановити контакт з представниками англійської делегації та в подальшому вести з ними листування.

«Приниженням радянської науки та техніки» були визнані дії робітниці цього ж самого інституту Амітової. Відвідуючи в жовтні 1961 року датську виставку електронно-вимірювальних приладів, вона дозволила собі некритичне ставлення до експонатів, а навпаки, вихваляла іноземну техніку та вела розмови з членами датської організації на професійні теми.

Аналогічні факти ставилися в провину і спеціалістам науково-дослідного інституту № 4 міста Миколаєва, які при відвідуванні англійської промислової виставки так само дозволяли собі вихваляти іноземну продукцію[104].

Згідно Указу Президії Верховної Ради УРСР від 23.04.1960 та вказівкам КДБ СРСР республіканським органам влади, в Миколаївській області проводились заходи по встановленню осіб, які незаконно виготовляли та використовували радіопередавальні пристрої. В 1960 р. за фактом незаконного виготовленя і використання радіопередавачів були попереджені студенти 4-го курсу будівельного технікуму міста Миколаєва, зокрема, студент Сірик[105].

В 1963 році за допомогою Управління зв'язку КДБ СРСР по Миколаївській області було виявлено та вилучено 14 нелегальних радіостанцій. З них, 3 – по Миколаєву, 2 – по Вознесенську, 2 – по Первомайську, 7 – по Снігурівському району. Матеріали на громадян, що були їх власниками, були передані до судів. Здебільшого, радіолюбителі під час виходів до ефіру, передавали зарубіжну музику, фактів антирадянської агітації та пропаганди зафіксовано не було[106].

Незважаючи на можливість покарання, в 1964 році було вилучено вже 89 радіопередавальних пристроїв, з них 12 – по Вознесенському району, 32 – по Снігурівському, 26 – по Первомайському, 7 – по Баштанському та 12 – по Новобузькому. Матеріали на 50 порушників були передані до місцевих судів, з іншими були проведені профілактичні бесіди. Як витікає зі складеної по цьому питанню довідки, 80% «радіохуліганів» – це молодь у віці 16–18 років, 90% з них були членами ВЛКСМ[107].

Кардинальні зміни світогляду почали відбуватися в багатьох українців, громадян СРСР, які до певного часу не переймалися політикою. Пізніше, усвідомивши необхідність політичної боротьби, звільнення населення України від комуністичної облуди, вони, одними з перших, розпочинали активне протистояння антидемократичному режиму.

На території Західної України, де ще була жива пам'ять про героїчну боротьбу Української Повстанської Армії, протягом другої половини 1950–70-х рр. з'являлися групи та організації, яким був притаманний підпільний характер. Учасників подібних утворень можна віднести до політичної або самостійницької течії українського опозиційного руху. Її представники вважали себе ідейними спадкоємцями ОУН-УПА

і сприймали радянську владу виключно як окупаційну, домагаючись створення незалежної української держави. Національні (націоналістичні) підпільні групи та організації другої половини 1950–70-х рр. зосередилися головним чином на території західних областей України[108]. Проте, не слід забувати і про інші області, зокрема Миколаївську, де теж були прояви націоналістичних настроїв серед населення.

Носіями національних ідей на Миколаївщині найчастіше були переселенські родини. Таким був Андрушків Йосип Семенович, українець, 1936 року народження, безпартійний. Народився у селі Конюхи Козівського району Тернопільської області. У травні 1953 р. у порядку переселення переїхав у колгосп «Червоний прапор» Балабанівської сільради Жовтневого району Миколаївської області.

З 1953 по 1957 роки працював причіпником у колгоспі «Червоний прапор», закінчив курси трактористів[109]. З 10 квітня по 20 серпня 1957 р. працював у артілі ім. 13-ї річниці Жовтня.

Перший раз склав антирадянські листівки у липні 1957 р. і кинув їх у конторку начальника цинкувального цеху. У кінці липня – на початку серпня 1957 р. склав ще три листівки, які кинув у меблевій майстерні. 20–23 серпня 1957 р. розкидав ще 13 листівок. Всі листівки починались словами «Тризуб золотенький» та завершувались спогадами про Степана Бандеру. У листівках закликав до створення самостійної України та боротьби проти комуністів.

Ніякої політичної мети не переслідував. Протестував проти низької заробітної плати в артілі (по 100 крб. останні два місяці). Незважаючи на те, що працівники неодноразово зверталися до адміністрації артілі, проте їм у грубій формі відповідали: «Не хочете працювати, йдіть додому. Ми на ваше місце знайдемо інших». Такі відповіді супроводжувались лайками. Винуватцями ситуації вважав керівництво артілі.

«На листівках зображував «Тризуб», оскільки він був гербом бандерівців. Я знаю про це, оскільки в 1947–1948 рр., проживаючи у с. Конюхи Козівського району, я бачив тризубці на картузах у підлітків. Крім того, в період окупації Західної України було багато різних книжок, брошур, на яких «Тризуб» зображався символом самостійної України. С тих пір я запам'ятав його та малював його на своїх листівках»[110].

«Намалював я його через те, що він був гербом самостійної України, а всі мої листівки містили заклики до боротьби за самостійну Україну. Підписувався ім'ям Степана Бандери через те, що він у 1941 р. воював на боці Гітлера маючи свою армію та був керівником організації українських націоналістів, воював за самостійну Україну. Потім посварився з німцями та продовжував вести боротьбу проти СРСР самостійно. Ця боротьба продовжувалась довго. Знаю, що вона продовжувалася і в 1947–1948 рр. на Західній Україні»[111].

«В 1957 р. я згадав Бандеру тому, що він боровся за самостійність України. Мені було тяжко жити, тому часто згадував про нього, вважав, що краще життя можливе тільки тоді, коли Україна буде незалежною. У своїх листівках закликав всіх українців взяти зброю до рук, оскільки вважав, що народу України живеться погано. Саме після цього у мене виникло вороже відношення до радянської влади та до існуючого в СРСР строю.

Я дійшов до висновку, що всі українці і, особливо переселенці із Західної України, живуть погано і в цьому винна радянська влада, комуністи, і взагалі росіяни, які

займають всі керівні посади в усіх установах. І якщо б українці жили самостійно, мали свою державу, тоді б жили краще»[112].

Знайдені листівки секретар первинної парторганізації промартілі «13 років Жовтня» передав до Жовтневого райкому КП(б)У, а звідти їх надіслали до Миколаївського УКДБ[113]. Для визначення автора антирадянських листівок 10 серпня 1957 р. їх направили до Одеської науково-дослідної криміналістичної лабораторії для проведення графологічної експертизи[114].

27 вересня 1957 р. Й. Андрушків був заарештований. Слідчий відділ УКДБ при РМ УРСР по Миколаївській області інкримінував Анрушківу те, що він вороже і націоналістично настроєний до існуючого ладу в СРСР та радянської влади протягом липня – серпня 1957 р. систематично складав та поширював антирадянські листівки, закликаючи у них до боротьби за самостійну Україну, розправи над комуністами та комсомольцями[115].

Крім того, за те, що у вересні 1957 р. написав цілий зошит віршів та записів, у яких відображав ворожі радянській владі націоналістичні погляди, вихваляв Бандеру, на зошиті зобразив герб українських націоналістів «тризуб». Зберігав вдома цей зошит з метою поширення цих поглядів серед населення. Підпадав під дію ст. 54-10 КК УРСР. Обвинувачуваний висновок складено у Миколаєві 30 жовтня 1957 р.[116]

Миколаївський суд вироком від 13 листопада 1957 р. засудив Й. Анрушкова до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років без конфіскації майна. Крім того з нього утримували 837 крб. у доход держави за судові витрати.

Реабілітований у вересні 1997 р. на підставі ст. 1 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» від 17.04.1991 р.

Ще одним борцем за незалежність України був Вороненко Володимир Гаврилович. Народився у місті Києві в 1939 році, українець, безпартійний. Батько – Гаврило Максимович загинув у 1941 р. під час оборони Одеси. У 1953 р. закінчив семилітню школу №100 м. Києва. У цьому ж році вступив у Київський технікум, який закінчив у 1957 р. та отримав спеціальність штурмана річкових та озерних суден. Влітку 1957 р. з метою вступу до морського училища поїхав до м. Таллін, проте, не склавши вступні іспити, повернувся до Києва. Восени цього ж року був призваний до армії. З 1955 р. перебував у ВЛКСМ. Політикою не цікавився[117].

В 1959 р. Вороненко, будучи студентом першого курсу заочного відділення юридично-економічного факультету Київського університету, за крадіжку державного майна був засуджений до 2-х років ув'язнення у ВТК. Звільнений достроково. Проте, в 1960 р. при спробі пограбувати одну із ощадкас міста Києва, був заарештований і, на його думку, несправедливо засуджений до 6 років ув'язнення у ВТК[118].

Вже в таборі суворого режиму (№169 с. Городище, Рівненської області) разом із засудженим Гаєвським почав думати про політичну боротьбу та створення суверенної держави, у якій би не було місця насиллю, бездушності, не існувало бюрократизму та інших недоліків. У своїх думках вимальовував образ ідеальної держави, самоутвердження України на основі демократичних принципів[119].

У грудні 1960 р. наважився виготовити та поширити листівки антирадянського змісту на території табору №169. З цією метою 10 і 22 грудня у людних місцях повісив 8 листівок, у яких закликав до боротьби за відокремлення України від Росії

та ліквідацію комуністичної партії[120]. Листівки підписував СПСУ – Соціалістична партія самостійної України. У грудні 1960 р. виготовив також і печатку Самостійної Української держави[121].

За поширення антирадянських листівок вироком Рівненського народного суду від 10 січня 1961 р. Вороненка Володимира Гавриловича засудили до 3-х років тюремного режиму[122].

9 жовтня Вороненка перевели до тюрми №1 м. Житомира (перебував з 10.10.1961 по 11.08.1962 рр.), де в нього остаточно визріла думка про боротьбу за самостійну Україну[123]. Тут же розпочав створення підпільної організації, якій дав назву «Народна партія України». Особисто розробив її програму, з кольорових аркушів паперу виготовив прапор майбутньої партії[124]. Вказував, що до майбутньої організації слід залучати представників всіх національностей. «У листівках вкажіть, що Народна партія Україна – багатонаціональна. Устав НПУ створіть, використовуючи устав компартії, але щоб він відображав наші інтереси. Розробку герба покладаю на вас, проте наголошую: емблемою повинен стати серп місяця, в середині якого знаходитимуться в один ряд чотири білих зірки. Серп місяця повинен розміщуватися на блакитній частині прапора»[125].

При залученні нових членів партії особливу увагу планував звернути на Західний регіон України. Оскільки, відбуваючи ув'язнення, чув від в'язнів, що у західних областях України існували цілі групи людей незадоволених радянською владою і вели боротьбу за відокремлення України від СРСР. Вважав, що такі люди існували й на той момент, тому їх можна буде залучати до боротьби за самостійну Україну[126].

Після виходу з тюрми Володимир Гаврилович планував здійснювати більш активну антирадянську діяльність. Мав за мету збільшити кількість членів організації, випускати нелегальну газету, організувати підпільні організації в усіх великих містах України для боротьби проти радянської влади[127]. Однак, програма майбутньої партії потрапила до рук КДБ, оскільки особа, якій надіслав свого листа Володимир Гаврилович, добровільно здала його компетентним органам.

З 3 вересня 1962 р. Вороненко знаходився у слідчому ізоляторі м. Миколаєва[128]. В березні 1964 р., перебуваючи у Миколаївській тюрмі, Володимир Гаврилович переконував в'язнів, що Україна має всі необхідні багатства і, якщо відокремити її від Росії, то народ України жив би набагато краще, аніж тепер. Радянське керівництво веде антинародну політику – все віддає соціалістичним країнам, а власний народ працює, проте голодує[129].

На його переконання, майбутня самостійна Україна повинна була бути національною за формою та соціалістичною за змістом, а її економіка базуватися на приватній власності. Керівна роль повинна була б належати Народній партії України, яка повинна була вести боротьбу про комуністів за відокремлення України від СРСР[130].

Вороненко переконував в'язнів, що існує лише два шляхи до самостійності України. Перший: мирний – отримання незалежності шляхом пропаганди серед українського населення ідей боротьби за самостійну Україну[131]. Шляхом агітації серед населення зібрати підписи за створення самостійної України та відправити ці дані в ООН і вимагати визнання суверенності держави[132]. Другий: Україну можна відокремити і збройним шляхом. Для цього потрібно у Києві мати близько 300 своїх озброє-

них людей, за допомогою яких захопити будинок уряду, пошту, телеграф, радіо, банк, вокзали, аеродром та управління міліції та КДБ. У всіх містах України потрібно було підняти повстання. У Києві заарештувати членів ЦК КП(б)У, а в інших великих містах заарештувати керівний партійно-радянський актив і після цього повідомити про відокремлення України від Росії. За його словами, капіталістичні країни, і в першу чергу США, повинні були б допомогти Україні [133].

Після двох років перебування у слідчому ізоляторі Миколаївської тюрми №1, лише 1 лютого 1964 р., Управлінням КДБ при РМ УРСР по Миколаївській області було порушено кримінальну справу по відношенню до В.Г. Вороненка, за ст.62 ч.1 КК УРСР[134]. Його звинуватили у антирадянській пропаганді, створенні підпільної націоналістичної організації – Народна партія України, агітації за відокремлення України від СРСР.

Постановою слідчого від 14 лютого 1964 р. В. Вороненку призначили судово-психіатричну експертизу. Висновок: у Вороненко є психічні розлади, проте, до психічного захворювання їх прирівняти не можна, психічним захворюванням не страждає. Інкриміновані йому порушення здійснював цілком свідомо[135].

Попереднє слідство стосовно Володимира Гавриловича було завершене 22 травня 1964 р. Судове засідання відбулося 8 червня 1964 р. Вироком Миколаївського суду В.Г. Вороненка засудили до 10 років ув'язнення у ВТТ суворого режиму[136] без конфіскації майна. Проте, внаслідок касаційного протесту прокурора Миколаївської області, термін ув'язнення зменшили до 6 років. Покарання відбував у м. Саранську Мордовської АРСР.

В довідці про організацію роботи по лінії боротьби проти українських націоналістів в Управлінні КДБ Миколаївської області від 13 липня 1964 р. вказувалося, що шляхом арешту припинена ворожа діяльність націоналіста Вороненка, який виготовив програму націоналістичної організації[137].

Національні ідеї мали й інше продовження на території Миколаївської області. У згадуваній довідці від 13 липня 1964 р. вказувалося, що шляхом профілактики органами КДБ в Миколаївській області попереджена націоналістична діяльність трьох груп, які почали організовуватися. До їх складу входило 15 осіб. (Кухарук – Баштанка, Гулявський – Снігурівка, Чапля – Вознесенськ). В групах приймали участь раніше засуджені особи, які не мали зв'язків з оунівцями. Під час зібрань вони слухали зарубіжні антирадянські радіопередачі, співали націоналістичних пісень і вели антирадянські розмови[138].

В 1963 році в Баштанському районі було розповсюджено 2 листівки націоналістичного характеру, автор яких розшуканий не був.

Також була проведена профілактика 33 осіб, які виявляли націоналістичні судження. Антирадянська пропаганда і агітація велася націоналістами під час зборів, у вільний час або на роботі. Велася вона у формі роздачі літератури (Черешневський), розповсюдження відомостей з передач зарубіжних радіостанцій (Чопик, Гулявський)

Проведена документація фактів погроз фізичною розправою над партійним активом з боку колишнього націоналіста Мличко, який притягнутий до кримінальної відповідальності по лінії прокуратури і засуджений до трьох років ВТТ суворого режиму за хуліганські дії[139].

В першій половині 60-х рр. XX ст. на території Миколаївської області перебувало 450 (479) вихідців із західних областей України. Вони перебували під пильним наглядом органів держбезпеки. Особливо ті 300 осіб, які відбували покарання за оунівську діяльність або були родичами репресованих в минулі роки[140].

Серед них було виявлено близько 100 осіб, які мали зброю та виношували плани проводити ворожу діяльність у випадку погіршення міжнародної ситуації.

В 1964 році було проведено профілактику 18 осіб. В полі зору КДБ перебували колишні оунівці Оскинюк, Нижник, Бабич, Саранчук, Когут, які, на думку спецслужб, продовжують залишатися на попередніх позиціях[141].

Нелегальним групам та організаціям середини 50-х – початку 60-х рр. XX ст. був притаманний деякий радикалізм у вирішенні тактики боротьби. Низка організацій вважали за можливе здійснення терористичних та диверсійних актів, застосування зброї з метою домогтися державної незалежності України.

Поряд з організаціями націоналістичного та націонал-комуністичного спрямування на території Української РСР існували групи, які покладали надії на демократичні перетворення. Діяли на власний страх і ризик і окремі особи.

Таким борцем за демократію був О.П. Солонар. Працюючи конторником на станції «Миколаїв» протягом 1960–1962 рр. він систематично виготовляв анонімні листи, в яких «ганьбив» радянський державний та суспільний лад та направляв їх у радянські партійні органи, а також посольства іноземних держав, що розміщувались у Москві.

У березні – квітні 1960 р. Солонар відправив два листа на адресу ЦК КПРС, в яких викривав політику тодішнього державного керівництва, вихваляв життя за часів царської Росії. В цей же період відправив декілька листів на адресу посольств Англії та Франції у Москву. У цих листах звинувачував радянський уряд, а також звернувся із закликом до іноземних держав розпочати агресивні дії проти СРСР[142].

У грудні 1960 та січні 1961 років написав дві анонімки антирадянського змісту до ЦК КПРС і Президії ЦК КПРС, в яких погрожував комуністам.

У серпні 1961 р. написав листа у посольство США із закликом до американського уряду знищити керівну комуністичну еліту в період роботи XXII з'їзду КПРС.

У грудні 1961 р. відправив листа до Західного Берліну на адресу антирадянської радіостанції «Свобода», у якому вихваляв життя європейських країн, викривав умови життя населення в СРСР, викривав злочинну політику комуністичної партії та комунізм взагалі, звернувся до європейських урядів із закликом ліквідації комуністичних партії, від імені народу СРСР просив вислати зброю для боротьби проти комуністів.

У березні 1962 р. О.П. Солонар був заарештований Управлінням КДБ при РМ УРСР по Миколаївській області за поширення антирадянської агітації шляхом написання у різні інстанції анонімних листів.

Реабілітований 23 квітня 1992 р. відповідно до ст. 1 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» від 17.04.1991 р.[143].

Разом з проблемами в економічному становищі країни на підприємствах Миколаївщини почали виникати такі форми протесту, як страйки та стихійні мітинги, що ставили під сумнів не тільки ефективність економічної політики уряду, а й «непорушну дружбу» між представниками різних національностей тодішнього СРСР.

Так, ще на початку 1953 року до Москви в Промисловий комітет ЦК КПРС з Миколаєва було направлено доповідну записку щодо факту масового невиходу на роботу мобілізованих робітників суднобудівного підприємства № 44. В ньому йшла мова про те, що згідно з рішенням Ради Міністрів СРСР на будівництво суднобудівного заводу № 44, до Миколаєва було направлено 600 робітників з Узбекистану, Таджикистану, Казахстану та Туркменістану. Але створювати для них гідні умови життя та праці ніхто не поспішав. Багато з прибулих не володів ні українською, ні російською мовою. Вкрай незадовільними були їх умови життя та рівень заробітної плати. Це все призвело до акцій протесту з боку мобілізованих працівників тресту, їх конфліктів з місцевим населенням[144].

Внаслідок тяжкого матеріального становища в січні 1953 року відбувся масовий невихід на роботу працівників-вихідців з Узбецької та Туркменської РСР. 11 січня на роботу не вийшло 40 чоловік, 12 січня – 53, а 13 січня – 28. Протестуючі обґрунтовували свій вчинок відсутністю грошей на харчування, невиплатою належних 300 карбованців на покупку зимового одягу, взуття та білизни.

Після виплати відповідної грошової компенсації невдоволені повернулися на робочі місця. 16 січня двоє робітників Будтресту № 44 почали всіляко ображати та знущатися з мобілізованого робітника, уродженця Таджикистану, через що ображений з криками про допомогу побіг до своїх товаришів. Зібрана група таджиків, в кількості 50 осіб, ввірвалася до жіночого бараку, де сховалися кривдники, та влаштувала там бійку, яку припинив наряд міліції. Правоохоронцями було затримано робітника Аленіозова Абду-Мамеда[145].

Наступного дня, 17 січня, група з 200 чоловік відмовилась виходити на робочі місця та попрямувала до районного відділу міліції з метою визволення свого товариша та відправки їх усіх назад на батьківщину через незадовільні житлово-побутові умови. Лише після проведення з ними профілактичної бесіди та гарантій швидкого виправлення становища, робітники повернулися до виробництва[146].

Також стихійний мітинг відбувся 4 жовтня 1963 року на Миколаївському оборонному заводі № 46, під час якого звучала гостра критика економічної політики КПРС[147].

Гучною пропагандистською кампанією всередині країни супроводжувалося введення радянських військ на територію Чехословаччини у 1968 році. Численні збори трудових та колгоспних колективів, на яких за офіційними даними були присутні понад 30 000 чоловік, гнівно засуджували «контрреволюцію в братній Чехословаччині, американський імперіалізм та реакційні сили Югославії, Китаю, Румунії, що надавали підтримку реакційним силам Чехословаччини, а також присягали напередодні 100-річчя від дня народження Леніна ще тісніше згуртуватися навколо ідеалів соціалізму». Виступити на таких «зібраннях трудящих» запрошували і лояльно налаштованих до політики СРСР громадян Чехословаччини. Так, на мітингу в Первомайську слово було надано викладачу факультету іноземних мов Празького університету Ярославу Малержову, який «позитивно оцінив дію Радянського Союзу, підкресливши, що нинішню ситуацію створили вороги соціалізму»[148].

Втім, архівні джерела доводять, що народна підтримка дій радянського уряду серед мешканців Миколаївщини не була настільки одностайною. Приймальник-контролер заводу імені 25-ї річниці Жовтня міста Первомайська, А. Столяров на зборах

трудового колективу висловився таким чином: «Це все звичайно так, але як ми будемо виглядати перед усім світом. Всі скажуть – це пряма агресія. Виходить, що ми демократію насаджуємо багнетами?»[149].

Про негативний вплив чеських подій на світовий імідж СРСР як миролюбивої країни говорила і старша медсестра першої міської лікарні міста Миколаєва М. Шкреба: «В царські часи Росію, цілком справедливо, вважали «світовим жандармом». Хіба керівництво країни не помічає, що наводячи лад в сусідній, нехай братській країні, за допомогою зброї, ми тим самим перетворюємось в очах світу на того ж самого «світового жандарма». Може, нехай товариші в Чехословаччині самі розберуться, який соціалізм вони хочуть будувати. Хіба ж так повинна вестися миролюбна політика СРСР?»[150]. Майстер корпусно-стапельного цеху заводу імені Носенка міста Миколаєва, Д. Авакумов у бесіді з робітниками цеху, також взяв під сумнів миролюбність зовнішньої політики СРСР. Він зазначив: «Радянський народ поніс мільйонні жертви в боротьбі з фашизмом. Так навіщо нам зараз знову втягуватися в військовий конфлікт? Навіщо нам лякати весь світ лязганням зброї? Може для трудящих буде краще, коли наше керівництво не буде лізти зі зброєю до сусідів, а наповнить товарами полиці магазинів?»[151].

Засудили введення радянських військ до Чехословаччини пенсіонери Межирицький, Левін та Берчанський. Но їх думку, «не варто іншій країні вказувати, як їй жити». Разом з цим, ситуацію в Чехословаччині вони розцінили як можливість для Ізраїлю укріпити власні позиції на Близькому Сході, так як зайнятий чеськими подіями СРСР буде не в змозі надавати суттєву допомогу арабським країнам.

Як слідує з інформації, направленої до ЦК Компартії України, по відношенню до осіб, що дозволили собі невірну трактовку подій в Чехословаччині «міськкоми та райкоми партії, первинні партійні осередки ухвалили заходи по посиленню роз'яснювальної роботи серед цих осіб, а також використали заходи спеціальної профілактики»[152].

Не залишились осторонь від намагання показати події з іншого боку для населення Миколаївщини і самі мешканці Чехословаччини. Так, до редакції газети «Радянська правда» міста Вознесенська надійшов відкритий лист до населення Вознесенська і всієї Миколаївської області, надрукований в часописі «Нітріанський глас» зі словацького міста Нітра. В ньому, зокрема, містився заклик зрозуміти правду про чеські події, йшлося про те, що «минулий час накопив в нас таку масу дезінформації кривди та аморальності, що ми не знали, як від цього звільнитися. Це могло призвести до трагедії… Виправлення старого суспільства, яке відбувається у нас, є битвою за демократію, правду, ідею свободи, за очищення соціалізму… Не всі в нашій країні згодні з цим, тому запальні дискусії вони називають реакційною травлею, організацію клубів та союзів, місією яких в більшості випадків є укріплення гуманності та боротьба за права людини вони називають проявом імперіалістичних сил та капіталістичних маневрів». Звичайно, цей лист не був надрукований на шпальтах газети «Радянська правда», а був відісланий з пояснювальною запискою до ідеологічного відділу обласного комітету Комуністичної партії[153].

Ідеї «соціалізму з людським обличчям» дотримувався ініціатор створення на Миколаївщині підпільного угрупування «Боротьба за громадську справедливість», сту-

дент сільськогосподарського технікуму М. Богач[154]. Організацію викрили, а Богача у 1969 р. було засуджено терміном на 3 роки[155].

На думку А. Русначенка, у цей час існувало ще багато інших груп про які на сьогоднішній день нічого не відомо. Своє припущення він обґрунтовує посиланням на дані органів КДБ в республіці, згідно з якими протягом 1954–1959 рр. в Україні було викрито 183 антирадянських та націоналістичних груп, за антирадянську діяльність було засуджено 1 879 чоловік, профілактичній роботі піддано 1 300 осіб. Крім цього, за даними автора, у зазначений період розкрито 46 антирадянських груп, до складу яких входили молодь та інтелігенція[156].

Слід звернути увагу і на такі відомості. За «розповсюдження завідомо наклепницьких вигадок, що ганьблять радянський державний і суспільний устрій» (ст. 187-1) у 1967–1971 рр. в Україні було засуджено 137 громадян. З них у Ворошиловградській області – 31, Миколаївській і Донецькій по 14, Київській – 13, Харківській – 11[157].

Фактом постійного неспокою для радянської влади залишалася творча інтелігенція. Головним завданням, яке поставила перед нею партія – це ідеологічна робота з населенням, внаслідок чого несприймалось все, що, на думку партійних керівників, недостатньо вихваляло «щасливе радянське життя». Інколи зауваження «партійних контролерів» доходили до абсурду. Так, гострій критиці було піддано на зборах творчої інтелігенції міста Миколаєва, що проходили 16 грудня 1963 року, художників, які в своїх роботах дозволили собі малювати міські окраїни та двори. Оскільки, за словами доповідача, секретаря обласного комітету партії, «в нашому місті багато нових вулиць та проспектів, не варто рекламувати зворотній бік життя. Про це треба пам'ятати кожному творчому працівнику»[158].

Особливі претензії на цих зборах були висунуті до керівництва Миколаївського музичного училища, яке, на думку доповідача «було хворим на преклоніння перед Заходом та буржуазною ідеологією».

Але найбільше дісталося літератору Зоркіну. Письменник в своїй історичній книзі «Зорі над Бугом» дозволив собі вивести персонаж Троцького, охарактеризувавши його як революціонера, та допустив значні політичні прорахунки[159].

Широко відомо, що в радянські часи партійно-політична цензура охоплювала всі засоби масової інформації. Тому покаранню підлягали навіть, на перший погляд, невинні речі, що допускалися до ефіру без погодження з цензорами.

В 1964 році було звільнено з роботи директора обласного телебачення Чуніхіна за те, що він без дозволу цензура допустив до ефіру передачу «Перетворимо Миколаїв у місто комуністичної праці, високої культури та зразкового побуту». Серед недоліків програми, знайдених обласним комітетом партії були визначені відсутність в ефірі виступів керівника міської ради Парсяка та головного архітектора міста Пластикова. Крім цього, як неприпустимі, були визнані підняті питання з благоустрою міста, наприклад: «Чи буде демонтована залізнична гілка в районі Сухого фонтану?»[160].

Наступним етам боротьби проти тоталітаризму було шестидесятництво. До передумов, які сприяли появі такого явища, науковці відносять процес десталінізації, який став можливим завдяки XX з'їзду КПРС 1956 року та розвінчанню культу особи Й. Сталіна[161]. Інші ж звертають свою увагу на вплив підпільного і повстанського руху на західноукраїнських землях та необхідності вироблення у постсталінський період

нових методів боротьби, зокрема ненасильницьких, а також стратегії та тактики цієї боротьби[162].

Такі процеси сприяли пробудженню національної свідомості населення України та зростанню інтересу до його мови, культури, історії й появі нової течії в українському опозиційному русі – національно-культурницької, або ж руху шестидесятників, основу якого в переважній своїй більшості складали представники нової генерації інтелігенції. Періодом становлення та розвитку даного явища в науці прийнято вважати другу половину 1950-х – початок 60-х рр.[163]

Шестидесятництво охоплювало широкі прошарки суспільства: інтелігенцію і, в першу чергу, науковців, робітників, студентство. Поява шестидесятників було свідченням того, що радянській системі не вдалося привернути до свого світобачення все молоде покоління. Частина шестидесятників відкрито протестувала проти гнітючої атмосфери і обрала шлях боротьби за національну свободу і людську гідність, за культурні цінності українського народу[164].

Сама назва «шестидесятники» пояснюється тим, що новий етап боротьби за відродження нації розпочався у духовній сфері саме у 60-х рр. XX ст. Г. Касьянов, розглядаючи явище шестидесятництва як певний етап у розвитку української інтелігенції, вважає його «подією революційного характеру», оскільки вони змогли відновити складові якості інтелігенції. Поява таких рис як: орієнтація на загальнолюдські цінності, самоповага, індивідуалізм, неприйняття несправедливості, на думку історика, стала першою ознакою внутрішньої деградації тоталітарної системи[165]. Шестидесятництво було неоднорідним, як за складом та колом порушених проблем, так і за підходами щодо їх вирішення[166]. У русі шестидесятників можна виділити два періоди: культурницький та етап відкритого протистояння з владою.

Організаційне оформлення шестидесятництва почалося у клубах творчої молоді. Дослідники переконані, що дані осередки поступово перейшли від суто культурницької діяльності до громадської. Літератори та митці, які потрапили в немилість до влади, зазнали в цей час всіляких утисків. Однак із цього становища було знайдено вихід. Саме в даний період з'явилося таке явище, як самвидав.

Однією з форм прояву інакомислення був самвидав, який протягом 1960–1970-х рр. складав важливу та невід'ємну частину опозиційного українського руху. До його появи та існування призвели різноманітні фактори, серед яких можна виділити, в першу чергу, саму природу колишнього СРСР.

В тоталітарній державі під контроль були поставлені всі галузі суспільного життя, в тому числі й свобода слова. Громадяни, які були позбавлені можливості відкрито реалізовувати свої прагнення та погляди, змушені були робити це по-іншому: виготовляти свої твори, листи, документальні матеріали і таке інше без дозволу цензури і тим більше без допомоги державних видавництв.

Це були переважно матеріали, написані від руки чи набрані на друкарських машинках або просто перефотографовані. Основна маса такої продукції поширювалася по містах і розповсюджувалася серед вузького кола осіб. Деяка його частина різноманітними способами потрапляла за кордон, а вже звідти, за допомогою радіомовлення знову поверталася на територію республіки, ставши, таким чином, надбанням вже більшої частини населення.

Можна говорити про те, що самвидав у своєму розвитку пройшов три етапи:

– перший – початок 1960-х років. Це суто літературний самвидав. У даний період з'являються переважно поезії, статті та спогади, які стосувалися літературних питань;

– другий – 1963–1965 роки. Саме в ці роки з'являються перші політичні статті та анонімна публіцистика;

– третій – друга половина 60-х років. Даний період характеризується тим, що в цей час з'являються статті, публіцистика, документи з авторськими підписами автори яки не приховували свого прямого відношення до них[167].

Таким чином, самвидав є однією з форм проявів опозиційного руху 1960–1970-х років, важливою та невід'ємною його частиною. Виникнення даного явища було зумовлене відсутністю свободи слова в державі та існуванням тотальної цензури у всіх сферах суспільного життя.

Рух опору 1960-х рр. проходив під знаком самвидаву, який був не лише інтелектуальним підґрунтям опозиційного руху, а чи не найголовнішою формою його існування. Тому розквіт самвидаву припадає саме на 60-ті рр. XX ст.[168]. Завдяки самвидаву почали поширюватися не лише твори літературного, а й політичного спрямування. Таким чином, поступово літературна та громадська діяльність шестидесятників викликала жорстку реакцію з боку влади, що знайшло свій прояв у репресіях середини 1960-х рр.

Дослідники вважають, що перший відкритий виступ проти масових арештів, відбувся 4 вересня 1965 року на прем'єрному показі стрічки С. Параджанова «Тіні забутих предків» в столичному кінотеатрі «Київ»[169]. Саме там І. Дзюба, В. Стус, В. Чорновіл та інші відкрито засудили дії влади та закликали до подібного вчинку громадськість. Першою ж колективною заявою з вимогою гласного розгляду судових справ заарештованих вважається лист сімох учасників руху шестидесятників, діячів науки і культури, адресований ЦК КПРС та ЦК КПУ, написаний у листопаді 1965 року. Даний документ розглядається вченими як прихований протест проти політичних репресій в Україні, який демонстрував наростаюче невдоволення діями влади в середовищі інтелігенції[170]. Не можна залишити поза увагою і «Лист 139», написаний весною 1968 року великою групою діячів науки, літератури, мистецтва, робітників, студентів, адресований партійному та державному керівництву Радянського Союзу. У ньому вказувалося, що судові процеси над представниками творчої і наукової інтелігенції проводилися в закритому порядку – всупереч тому, що гарантовано Конституцією СРСР та Конституціями союзних республік та їх карними кодексами. Автори листа підкреслювали, що політичні процеси – це форма придушення інакодумців, громадянської активності й соціальної критики. Вони вбачали в цих процесах виразні симптоми реставрації сталінізму в Україні, висловлюючи глибоку тривогу з приводу такого розвитку подій[171].

Наступні роки можна охарактеризувати посиленням тиску з боку держави на опозицію, її кристалізацією та зміцненням позицій самвидаву. На початок 1970-х рр. можна говорити про українську опозицію як окрему суспільну силу з власною інфраструктурою, яка на той час вже мала власний друкований орган – журнал «Український вісник». Його окремі примірники або фрагменти час від часу з'являлися в

різних регіонах республіки. Як з'ясувалося, поширенням «Українського віснику» займалися Л. Плющ, З. Антонюк, М. Плахотнюк, Н. Строкатова, колишній житель Миколаєва письменник і поет О. Різників та чимало інших добровільних помічників[172].

Перед владою постала необхідність завдати нищівного удару по опозиції з метою її повного знищення. Широкомасштабні репресії було проведено у січні 1972 року. Щодо кількості осіб заарештованих та засуджених під час цієї хвилі репресій дослідники також не дійшли одностайності. Називаються цифри від 20 до 200 осіб[173].

Першими на себе прийняли удар Н. Строкатова, О. Різників, І. Дзюба, Є. Сверстюк, В. Чорновіл, Л. Плющ. Причому кожен з них зустрів його, покладаючись лише на власну мужність, самовідданість, готовність до кінця пройти обраний тернистий шлях.

Арешти мали просто катастрофічні наслідки для українського самвидаву: його інфраструктуру було зруйновано, самвидав, як форма організації опозиції, на деякий час перестав існувати. Основна маса авторів була кинута за грати[174]. Окремі дослідники переконані у тому, що в даний момент не могла йти мова про кампанію громадських протестів, оскільки організатори подібних протистоянь середини 1960-х рр. були заарештовані. Суспільство було настільки залякане, переслідуваннями другої половини 1960-х рр., що про організацію широкомасштабних акції не могло бути мови. Незважаючи на те, що репресії 1972–1973 рр. набули загальносоюзного масштабу, найжорстокіше і наймасштабніше вони проявлялися в Україні і сприяли радикалізації опозиційного руху[175].

Виникнення підпільних організацій продовжувалося і протягом 1970-х – 1980-х рр. Навіть ретельно сплановані репресії 1971–1973 рр. не призупинили спротив дисидентів. Протягом даного періоду з'являлися не лише, так би мовити, націоналістичні об'єднання, а й організації, які виступали на соціалістичних засадах.

Поряд з організаціями націоналістичного напрямку, які зосереджували свою увагу на вирішенні національних проблем і створенні незалежної української держави, та націонал-комуністичними, які намагалися поставити марксистсько-ленінську теорію на національний ґрунт, виникали й такі, що виступали за реалізацію демократичних прав і свобод громадян.

Причини, які призвели до появи Гельсінського руху можна розділити на внутрішні та зовнішні. Так, до перших слід віднести нерівноправний характер відносин між СРСР та УРСР, планомірну та цілеспрямовану русифікацію. Певною мірою на це мав вплив і рух шестидесятників.

Серед зовнішніх чинників можна виділити міжнародну ситуацію в світі у другій половини XX ст., процес переорієнтації політичної думки на загальнолюдські проблеми. Прийняття Загальної Декларації прав людини (1948 рік) та Заключного Акту Гельсінської Наради з питань безпеки та співпраці в Європі (1975 рік) послужили каталізатором до активізації роботи в напрямку захисту основних прав та свобод громадян. Посилання української опозиції в своїй діяльності на Гельсінські угоди давало широке коло міжнародної підтримки та ставило перед радянським урядом питання, на які він змушений був реагувати. Вплив національно-визвольної боротьби народів Азії та Африки на процес розвитку правозахисту в УРСР також не можна залишити без уваги.

Таким чином, основні чинники, які вплинули на появу українського правозахисного руху мали як зовнішньополітичний, так і внутрішньополітичний характер та були тісно пов'язані з демократичними суспільними процесами в світі взагалі, і в СРСР, зокрема.

Прийняття у 1975 році Заключного Акту Гельсінської наради з питань безпеки і співпраці в Європі було основною суб'єктивною причиною виникнення однойменного руху за права людини. Таким чином, опозиція отримала можливість спиратися в своїй діяльності на міжнародну підтримку. Серед об'єктивних причин слід назвати тоталітарний характер радянської адміністративно-політичної системи а також активну діяльність попередніх рухів спротиву в Україні. У сукупності всі зазначені чинники й призвели до появи нової опозиційної течії – правозахисної, яка відіграла важливу роль в суспільно-політичних процесах в республіці.

Однак, не зовсім правильним було б вважати, що вперше спроба створення на території колишньої УРСР правозахисної організації була зроблена лише після підписання Гельсінських угод. Українські історики вважають, що необхідність створення груп та організацій, які б мали змогу проводити свою легальну діяльність не виходячи за межі міжнародного та радянського права, постала на початку 70-х рр. минулого століття, оскільки нелегальні утворення були позбавлені можливості більш ширше налагодити контакти з закордонними засобами масової інформації та різного роду міжнародних організацій[176].

1 серпня 1975 року керівники 33 держав Європи, Канади та США підписали у столиці Фінляндії – Гельсінкі Заключний Акт наради з питань безпеки та співпраці у Європі, який вимагав дотримання прав людини. Україна, хоч і була повноправним членом ООН, не була запрошена на нараду й жодних підсумкових документів не підписувала. Публікації у пресі гуманітарних статей Заключного Акту викликали нову хвилю активізації опозиційного руху на території Радянського Союзу, в тому числі й в Україні.

Відтепер в учасників опозиції з'явилася можливість легальним шляхом боротися з існуючим тоталітарним режимом та відкрито відстоювати свої права, спираючись на міжнародні документи з прав людини і, сподіваючись на підтримку Заходу. Незабаром у Радянському Союзі почали виникати так звані гельсінкські групи.

Найпершою така група виникла в Москві. Саме там 12 травня 1976 року було створено Групу сприяння виконанню Гельсінських угод у Радянському Союзі, або Московську Гельсінську групу. Членами-засновниками були А .Сахаров, Л. Алексєєва, О. Гінзбург, П. Григоренко, В. Буковський, Ю. Орлов (керівник) та ін. Своїм головним завданням організація вважала спостереження за дотриманням гуманітарних статей Заключного Акту та збирання інформації про їх порушення, і ознайомлення з цими фактами світової громадськості і країн-учасниць Гельсінської наради[177]. Її учасники звернулися до населення інших республік із закликом створювати гельсінські групи. І незабаром вони виникли в Латвії, Литві, Грузії.

Українська Гельсінська група сприяння виконанню Гельсінських угод виникла в Києві 9 листопада 1976 року[178]. Її засновниками стали: О. Бердник – багаторічний в'язень концтаборів, уродженець села Вавилове Снігурівського району Миколаївської області; П. Григоренко – колишній генерал-майор, в'язень спецлікарень; І. Кан-

диба – юрист, один з авторів програми Української робітничо-селянської спілки, відбув 15 років ув'язнення; Л. Лук'яненко – юрист, один з ініціаторів створення УРСС, був засуджений до розстрілу, який замінили 15 роками ув'язнення; М. Маринович – інженер; М. Матусевич – історик; О. Мешко – багаторічний в'язень концтаборів; Н. Строкатова – мікробіолог, яка відбувала покарання за виступи на захист свого чоловіка – С. Караванського; О. Тихий – політичний в'язень. Керівником групи був М. Руденко – український письменник, учасник Великої Вітчизняної війни[179]. Хоча деякі історики вважають, що Декларація групи була представлена 8 листопада, зазначаючи при цьому, що умовною датою заснування вважається 9 листопада[180]. У своїй діяльності українські правозахисники керувалися не політичними, а лише гуманітарно-правовими мотивами[181].

Офіційними документами групи вважалися меморандуми, підписані чи погоджені зі всіма членами групи. О. Бажан вважає, що протягом 1976–1980 рр. було видано 18 меморандумів[182], на думку ж, А. Русначенка, їх було видано 11, при цьому автором 1–3 меморандуму був керівник групи – М. Руденко, а наступних – О. Бердник, О. Мешко, які також очолювали організацію в різні періоди[183]. Співавтором 1–8 меморандумів був Л. Лук'яненко[184]. З 1978 року організація замість меморандумів почала випускати інформаційні бюлетені. Всього у 1978 і 1980 рр. було видано по два таких випуски[185].

Проблеми національних меншин знайшли своє відображення в ряді документів організації, зокрема в вісімнадцятому меморандумі групи «Про дискримінацію українців у сфері права на еміграцію» та в Документі Ч.2 «Нові репресії і новий етап правозахисного руху в СРСР». Так, у першому із зазначених документів українські правозахисники зазначають, що євреї, які висловилися за виїзд на свою історичну батьківщину, змушені пережити ряд неприємностей. Вони висловлюють своє обурення з приводу того, що уряд перетворює на шлях тяжких випробувань природній потяг євреїв до вітчизни своїх предків, тим паче, що Радянський Союз поставив свій підпис під двома міжнародними документами: Загальною Декларацією Прав Людини та Заключним Актом Гельсінських Угод, які й проголошують право громадянина на еміграцію незалежно від національності[186].

У другому документі порушено проблему права на еміграцію не лише євреїв, а й представників інших національностей, які населяли територію СРСР: кримських татар, німців, кавказьких турків. Автори зазначають, що не Група Сприяння виконанню Гельсінських Угод породила рух радянських німців за еміграцію. Кілька мільйонів німців, які раніше проживали на території країни і були насильно репатрійовані за її межі, не можуть змиритися з тим, що їх виселили з їх національної території, позбавили національної культури та піддали насильницькій асиміляції. У подібній ситуації опинилися і півмільйона кавказьких турків та мільйон кримських татар. Ці народи, на думку авторів документу, ніколи не примиряться з приниженням їх національної гідності та будуть домагатися повернення на землі своїх пращурів[187]. Питання дискримінації не лише українців, а й євреїв порушено і у «Зверненні до Бєлградської Наради 35-ти держав по перевірці виконання Гельсінських угод»[188]. Поступово організація прийшла до осуду всієї тоталітарної системи та усвідомлення першорядних завдань визвольного руху, еволюціонувавши, таким чином, від правових, загально-

демократичних завдань, серед яких була і вимога захисту національних прав, хоча в дещо поміркованому вигляді до політичних[189].

Репресивні заходи 1976–1977 рр. призвели до переходу опозиційного руху у «фазу відкритого протистояння з владою», хоча цього разу протистояння було легальним[190].

В ході репресій учасників даної організації простежується кілька особливих рис. Так, зокрема, не важко помітити, що українці отримували надзвичайно жорстокі вироки у порівнянні з представниками інших національностей – максимально можливі за статтями звинувачення. Крім того, спостерігалося прагнення скомпрометувати українських правозахисників в очах громадськості, фабрикуючи справи проти них виключно за статтями кримінального кодексу. Аналізуючи репресії влади проти українських правозахисників, дослідники приходять до висновків, що це були чітко сплановані акції, які переслідували лише одну мету – нейтралізувати та повністю розгромити не лише правозахисний рух, а й опозиційний рух загалом[191].

На думку ж О. Бажана та Ю.Данилюка, протягом 1976–1988 рр. організація нараховувала більше сорока осіб[192]. В окремих виданнях, присвячених Українській Гельсінській групі, зазначається, що протягом часу її існування у ній перебувала 41 особа, без врахування двох іноземців[193].

Перешкоджав поширенню гельсінського руху терор, який не давав можливості проводити активні правозахисні дії та вступати до руху новим учасникам. Інші ж його прихильники, які певною мірою прилучалися до української правозахисної групи, боячись за своє життя, інколи припиняли свою діяльність, каялися та публічно визнавали свої помилки і навіть давали свідчення проти своїх учорашніх соратників[194]. Із 41 учасника групи, в даному випадку ми не беремо до уваги двох іноземних членів організації, з покаянною заявою виступив один – О. Бердник. Він заявив, що гельсінський рух – це справа спецслужб імперіалістичних держав, а Руденко і Лук'яненко, «…котрі попали в ворожі тенета, відійшли б зі шляху антипатріотизму і добровільної самоеміграції, та заважає відсутність правдивої мужності...»[195]. Однак, на нашу думку, таких осіб як О. Бердник можна зрозуміти, оскільки вони були жертвами репресій, тим більше, що органи безпеки мали досвід фабрикації не лише обвинувачень, а й каяття.

Науковці вважають Українську громадську групу сприяння виконанню Гельсінських угод першою опозиційною організацією в Україні, що постала на легальній основі, яка відкрито проголосила свою опозицію до існуючого режиму в СРСР та висунула національне питання, поставивши його в рамки загальнолюдських прав перед світовою громадськістю[196].

З початку 80-х років окремі жителі Миколаївщини намагалися самостійно добитися виконання місцевими органами влади та правопорядку чинних законів, за що зазнавали переслідувань, в тому числі і примусового медичного (психіатричного) лікування. Так, О. Денщик, вчитель м. Миколаєва відмовився приймати участь у виборах 1982 року, оскільки, на його думку, «вибирати нема з кого». Озвучення цієї думки серед учнів привело до звільнення його з роботи. В січні 1983 року він особисто звертається до Генеральної Прокуратури СРСР зі скаргою про незаконне його звільнення. Оскільки відповіді з боку останьої не послідувало, О. Денщик спробував

особисто звернутися до журналіста «Ню-Йорк Таймс», який на той час перебував у Москві. Біля приймальні агентства ІТАР-ТАС був затриманий особами в цивільному одязі та за кілька днів переведений до психіатричної лікарні, де знаходився до 1989 року[197].

Схожа доля була і в уродженця с. Констянтинівка Баштанського району А.М. Ільченка. Останній, працюючи вчителем вечірньої школи при ВТТ в Казанківському районі, 3 травня 1982 року написав листа до ЦК КПРС на ім'я Л.І. Брежнєва, де зазначив, що відмовляється голосувати, бо не вірить, що вибори обирають кращих, так як вони порушують закони. За кілька днів керівник політвідділу частини МВС йому сказав: «Ты жрешь советский хлеб, ты дышишь нашим воздухом и ты не хочешь голосовать за советскую власть? Тебе жизни не будет не только сейчас, но и в дальнейшем!». А. Ільченко змушений був змінити місце роботи та проживання. Він у квітні 1985 року звертається з листом до Президії Верховної Ради СРСР, де заявляє, що відмовляється від громадянства СРСР, оскільки в країні не захищаються, а порушуються права людей. «За спробу виходу з громадянства СРСР та антирадянські виступи» А. Ільченко зазнав примусового «психіатричного лікування в спецклініці МВС»[198].

Окремий різновид дисидентства в Україні базувався на релігійних засадах. Теоретично радянська конституція гарантувала свободу віросповідання. Але режим постійно вживав заходів для боротьби з релігійними віруваннями. Вони включали в себе обмеження релігійних публікацій, заборону навчати дітей релігійним основам, проведення серед них атеїстичної агітації, засилання агентів у середовище священнослужителів і церковної ієрархії, закриття культових споруд, застосування до тих, хто стоїть за віру, громадських та економічних санкцій, обмеження можливості здобути освіту. Проте духовна безплідність радянської ідеології, з одного боку, та обурення жорстокою політикою режиму, з іншого, зумовили відновлення потягу до релігії, особливо на селі. Разом із цим зростала войовничість віруючих.

Незважаючи на визнання радянським урядом Російської православної церкви, боротьба з релігією, яку більшовики, починаючи ще з ленінських часів, вважали «опіумом для народу», тривала. Широко відомий вислів М. Хрущова, в якому він обіцяв показати по телевізору останнього радянського попа. В контексті цього і будувалось відношення до православної церкви з боку офіційної влади.

Органи КДБ, які невпинно моніторили стан релігійного життя в УРСР, у своїх спецдонесеннях на адресу вищого політичного керівництва відзначали, що в центрі уваги «церковно-сектантських елементів» перебуває переважно молодь, яка піддаються спеціальній «обробці»:

а) методом індивідуального впливу та поширення усної пропаганди під гаслом «від оселі до оселі»;

б) шляхом розповсюдження різного роду релігійних листівок, брошур та журналів;

в) методом залякування різними провокаційними біблейськими трактуваннями, як-то: «про швидкий кінець світу», «наближення страшного суду», «загибелі не віруючих і вічному небесному царстві для віруючих», інсценівці так званих «чудес», відновлення ікон, видужування хворих і т. п.;

г) шляхом надання благодійницької допомоги особам, які опинились в матеріальній скруті;

д) організацією при церковно-сектантській громаді музичних, драматичних та хорових гуртків з молоді[199].

Причиною піднесення релігійного життя в УРСР в середині 1950-х років та залучення значного числа молоді в релігійні організації аналітики Комітету держбезпеки вбачали в слабкій постановці політико-виховної роботи серед юнацтва та атеїстичної пропаганди в школах. З метою припинення місіонерської діяльності з боку священнослужителів різних конфесій на молодь начальник 5-го відділу 4-го Управління КДБ при РМ УРСР Сухонін пропонував вищестоящим структурам:

«1. Посилити політико-виховну роботу через комсомольські та піонерські організації в навчальних закладах та школах. Підняти на належний рівень роботу культурно-просвітницьких організацій та клубів в сільській місцевості.

2. Покращити атеїстичну пропаганду серед молоді як шляхом читання змістовних доповідей та лекцій на атеїстичні теми, а також шляхом організації бесід радянсько-партійним активом, особливо в селах, з особами, які піддаються впливу церковників та сектантів, зі застосуванням конкретних фактів місіонерської та ворожої діяльності місцевих релігійних організацій.

3. Ширше практикувати відкриті судові процеси над злочинцями та сектантами, а також публікацію судових процесів та матеріалів, що розвінчують ворожу і провокаційну діяльність цих осіб, в республіканській, обласній та районній пресі.

4. Вимагати від Рад у справах Російської православної церкви та релігійних культів посилення контролю за діяльністю церковно-сектантських громад, і тих священиків та пресвітерів, які ведуть місіонерську діяльність серед молоді та дітей шкільного віку, знімати з реєстрації.

5. Домогтися через урядові інстанції суворого покарання осіб, які займаються нелегальною церковно-сектантською діяльністю, і внести по цьому питанню відповідну статтю в розроблюваний новий кримінальний кодекс»[200].

Як зазначають автори підручника «Історія радянських органів державної безпеки», виключно важливе значення для співробітників КДБ «в боротьбі з антирадянськими елементами із середовища церковників та сектантів» мав закритий лист ЦК КПРС від 24 грудня 1956 р. «Про посилення політичної роботи партійних організацій в масах та припиненні вилазок антирадянських, ворожих елементів». Керуючись вимогами, викладеними в закритому листі ЦК КПРС, секретними циркулярами центрального апарату КДБ при РМ УРСР, органи КДБ на Миколаївщині провели ряд успішних агентурно-оперативних заходів, направлених на викорінення релігійності в регіоні, ізоляції та блокуванні релігійно-інституційної інфраструктури в області. За інформацією начальника обласного управління КДБ І. Сидорова на території Миколаївської області в другій половині 1950-х років діяло 998 громад РПЦ (Російської Православної церки – авт.), які обслуговували 89 священиків, а також «сектантські формування баптистів, п'ятидесятників та адвентистів» загальною кількістю близько 4 тисяч віруючих[201].

В архівних джерелах збереглося багато документів, які містять матеріали з «релігійного фронту». Так, уповноважений ради у справах Російської православної церк-

ви та релігійних культів В. Шлепаков з гордістю доповідав обласному партійному та радянському керівництву, що за 1963 рік в області припинили існування релігійні громади Російської православної церкви в селі Щербані Вознесенського району, села Маринівка Доманівського району, міста Нова Одеса, сіл Себино, Куйбишево Новоодеського району, Семенівка, Аннівка Братського району, та в місті Миколаїв в районі Старого Водопою. За рік вилучені церковні приміщення в селі Казанка, місті Новий Буг, селі Ново-Павлівка Баштанського району, селі Олександрівка Вознесенського та Мостове Доманівського районів. Крім того, отримана санкція на вилучення церковних приміщень в селах Матвіївна Новоодеського та Калинівка Снігурівського районів[202].

За порушення радянського законодавства про культи в 1963 році було покарано 6 священників. Як правило, в якості покарання було зняття з реєстрації, внаслідок чого священик втрачав дозвіл офіційної влади на проведення богослужінь. Здебільшого, провину знаходили в проведенні релігійних обрядів на дому. За сигналом голови комісії по культам Миколаївської сільської ради, було покарано священника Сивуляка, за встановлений факт хрещення дітей та відспівування померлих у будинках віруючих. Також за хрещення дітей на дому був знятий з реєстрації священик села Михайлівка Первомайського району Фастюк[203].

Цікаво, що і обряд хрещення в церквах перебував під «неусипним оком» партії. Так, в 1964 році до комітету партії Заводського району міста Миколаєва надійшов список з прізвищам 23 охрещених в церкві дітей, батьки яких перебували в лавах КПРС, з вимогою покарання винних. В коло обвинувачених потрапив навіть Герой Соціалістичної праці, член КПРС М. Подченко[204].

До покарання було притягнуто греко-католицького священника Козака, який в селі Ново-Павлівка Первомайського району проводив релігійні обряди за канонами уніатської церкви, хрестив дітей на дому віруючих, переважну частину яких складали переселенці із Західної України.

В зв'язку з тим, що чисельність діючих церков була не значною, багато віруючих влаштовували молитовні кутки на дому, що, звичайно, теж не сприймалося радянською владою. Віруючі села Лимани Березанського району на правах оренди знімали будинок для проведення релігійних обрядів, на які запрошувався священик з села Нечаяне Чайковський. За подібну «самодіяльність» священника було знято з реєстрації.

В селі Нікольське Братського району, дві монахині – Христина та Марія Антонови, влаштували на квартирі громадянина Ткаченка молебні, на які з'їжджалися мешканці навколишніх сіл[205].

Враховуючи збільшення подібних випадків, районним комітетам парії та органам виконавчої влади були дані жорсткі рекомендації, що передбачали сумлінне вивчення релігійної обстановки в кожному селі, виявлення всіх діючих незареєстрованих релігійних громад та недопущення їх подальшої діяльності, попередження всіх власників незаконних молитовних будинків про протиправний характер діяльності та вилученння у них всіх церковних приналежностей.

Активний спротив влада чинила намаганням віруючих відзначати церковні свята. Так, на святкування Великодня 1968 року, місцевими партійними осередками під

пильний нагляд був взятий кожен священик, віруючий, кожна з нечисленних церков. З вимогою покарати винних до партійного керівництва області звертається секретар Арбузинського районного комітету партії Васильєв. За його словами, під час пасхальної літургії, що проходила в церкві села Костянтинівка, багато віруючих приїхало з Доманівського та Братського районів, де діючих церков немає: куди дивилися в цей час місцеві партійні органи йому невідомо. Особливо обурило Васильєва, що з села Олександрівка віруючі приїхали на автомобілі, який для них виділив місцевий колгосп[206].

Член комісії з контролю за виконанням радянського законодавства по культам Муравейко з міста Первомайська доповідав, що, незважаючи на прийняті районним виконавчим та партійним комітетами заходи, під час пасхальної ночі можна було побачити багато молоді, на підставі чого він робить висновок: «Релігія все більше і більше намагається одурманити трудящих середнього віку».

В місті Миколаєві було відмічено факт, що в вечірній та нічний час в церквах батьки були присутні разом з неповнолітніми дітьми. Реакція на це членів комісії з контролю за виконанням законодавства про культи була відповідною – виявляли, хто вони, місце проживання, в якому учбовому закладі навчаються та проводили роз'яснювальні бесіди[207].

В 1971 році ЦК КПРС прийняв постанову «Про підсилення атеїстичного виховання населення». В ході її виконання Миколаївський обком КПУ ініціював низку заходів адміністративного та кримінального характеру стосовно робітників, службовців та, особливо, членів компартії, які відзначали релігійні свята, хрестили дітей, проводили весілля в церкві. До січня 1972 року з лав партії було виключено 62 членів партії за хрещення дітей, 16 – за відмову від проведення «комсомольських весіль», 9 – за активну участь у відзначенні Різдва та Пасхи. При підтримці комсомольських організацій було проведено 4 відкритих громадських судових процеси над церковнота священнослужителями, за матеріалами яких притягнено до кримінальної відповідальності 5 осіб. Єдиним пунктом звинувачення – була присутність під здійснення обрядів хрещення неповнолітніх осіб[208]. Незважаючи на це, територіальні партійні організації відзначали помітне збільшення кількості прихожан в церквах та сектантських організаціях.

Обмеженість та малоефективність методів легального впливу на зростаючий рівень духовної культури сприяв прийняттю в 1976 році нової редакції «Положення про релігійні обєднання в УРСР», де зазначалось, що церква, здійснюючи свою діяльність не повинна вмішуватися в державні справи, політичне життя суспільства. Порушення зазначеного пункту положення каралося ув'язненням до 3-х років[209].

Окрім того, не можна забувати й про те, що діячі Російської православної церкви вимушені були співпрацювати з тоталітарним режимом. Як наслідок, у православній церкві, й особливо серед її ієрархів, поширилися корупція, лицемірство і тенденція задовольняти державні інтереси за рахунок релігійних потреб. Це призвело до того, що кілька членів нижчого духовенства, зокрема жорстоко переслідуваний В. Романюк, виступили з осудом як власних зверхників, так і держави.

Найбільш войовничими і динамічними віровизнаннями в Україні в 60–70-х рр. XX ст. були баптистська та інші секти – п'ятидесятники, адвентисти, свідки Ієгови.

Вони відправляли свої релігійні потреби в автономних конгрегаціях, навчали дітей, як цього вимагає їхня віра, нерідко відмовлялися реєструватися в органах влади, що ускладнювало властям контроль над ними. Їхні фундаменталістські погляди, організація, що спирається на простих віруючих, палка відданість вірі приваблювали до них численних новонавернених в Україні. В ці роки вони складали непропорційно велику частку «в'язнів совісті» в СРСР.

Поширення п'ятидесятництва в Україні пов'язане з іменем І. Воронаєва, який прибув із США в 1921 р. до Одеси і розпочав тут свою місіонерську діяльність. За неповними підрахунками, на 1928 рік в СРСР вже нараховувалося близько 200 тис. п'ятидесятників[210].

Протягом тривалого часу п'ятидесятників намагалися не помічати. Навіть у звітах уповноважених у справах релігійних культів в 60-х роках констатувались лише окремі факти без серйозного аналізу ситуації, що склалися навколо згаданої релігійної течії. Однак, певні репресивні заходи проводились. В січні 1960 р. в Миколаєві відбувся судовий процес, на якому розглядалася антирадянська діяльність Волкова, Подрєзова, Гончарова, Гупаленка і Кучера, які очолювали дві групи сектантів-пятидесятників. Було зафіксовано, що на території Миколаївської області діють не менше 600 представників цього релігійного напряму[211].

Коли ж в першій половині 70-х рр. до п'ятидесятників поставились більш уважно, то з'ясувалось, що вони практично перебували поза контролем держави. На 1974 рік в Україні налічувалося лише 16 зареєстрованих та 539 незареєстрованих громад та груп цього напрямку[212]. З них в Миколаївській області було 27 незареєстрованих громад п'ятидесятників[213].

Перешкодити поширенню руху п'ятидесятників не могли навіть численні судові процеси, які супроводжували всю його історію в 50–80-х роках. Цілком типовими в 70–80-х рр. стало засудження представників цього віровчення за відмову служити в Радянській армії. Практика позбавлення волі за відмову брати у руки зброю простежувалася і у відносно демократичний період історії СРСР під час «перебудови»[214].

Постійні переслідування і утиски з боку владних структур сприяли зростанню серед п'ятидесятників емігрантських настроїв. За підрахунками міжнародних організацій на лютий 1977 р. близько однієї тисячі п'ятидесятників виявили бажання залишити СРСР, а в 1979 році кількість бажаючих досягла 30 тис. осіб[215].

Із заявами про виїзд з Радянського Союзу звернулися 324 сім'ї віруючих-п'ятидесятників з Миколаївської, Херсонської, Закарпатської, Ворошиловградської, Харківської та інших областей в кількості 1 562 особи, в т.ч. більше половини з них діти шкільного і дошкільного віку[216].

Працівники КДБ разом з апаратом Уповноваженого у справах релігійних культів у Миколаївській області брали активну участь в обмеженні діяльності громад п'ятидесятників та їх впливу на різноманітніші категорії населення [217]. У січні 1960 р. в обласному центрі відбувся судовий процес, на якому розглядалася антирадянська діяльність Волкова, Подрєзова, Гончарова, Гупаленка і Кучера, які очолювали дві групи п'ятидесятників[218] . Черговий процес над п'ятидесятниками відбувся у квітні 1964 року. Перед судом в Доманівському районі Миколаївської області постали провідник групи п'ятидесятників І. Уманець та його дружина Є. Уманець[218].

У січні 1967 року у м. Миколаєві за сумнозвісною статтею 209 КК УРСР було засуджено до 5 років таборів п'ятидесятника Волкова[219]. Цілком типовими в 1970 –1980-х рр. стало засудження представників цього віровчення за відмову служити в Радянській армії. Практика позбавлення волі за відмову брати у руки зброю простежувалася й у відносно демократичний період історії СРСР під час «перебудови». Однак численні судові процеси в 1950–1980-х роках не змогли перешкодити поширенню п'ятидесятників як на Миколаївщині, так і по всій Україні.

Значним гонінням та репресіям з боку влади піддавалися віруючі церкви Євангельських Християн-баптистів. Сітка баптистських організацій почала розростатися з початку 50-х рр. Так на 18 вересня 1950 р. на території Арбузинського району вже діяла секта віруючих-баптистів у кількості 50 осіб[220]. Аналіз судових процесів підтверджує тезу, що більшість в'язнів Церкви ЄХБ були засуджені не за беззаконня і злочини проти суспільства, а лише за релігійні переконання, за Слово Боже, всупереч законів Радянського Союзу. Причиною арештів і судів над ними стало введення в 1960 р. «Нового Положення» Всесоюзного з'їзду ЄХБ[221].

На території Миколаївської області 22 липня 1962 року було заарештовано баптиста М.С. Кучеренка, який помер під час допиту. В Миколаєві в нього залишилася дружина[222].

Територіальні організації баптистів нерідко відмовлялися реєструватися, оскільки в такому випадку підлягали контролю з боку органів влади та обмеженням у здійсненні обрядів. В разі їх виявлення правоохоронними органами щодо керівників баптистів застосовувалися заходи репресивного характеру: відкриті громадські суди, штрафи, ув'язнення вді 1 до 5 років.

У квітні 1982 року були арештовані А. Рублено, В. Власенко, М. Дидняк, Г. Дидняк за порушення законодавства про відокремлення церкви від держави, поширення завідомо неправдивої інформації проти державного та суспільного ладу. Злочинами, які їм інкримінувались – це відмова від реєстрації, проведення нелегальних релігійних зборів, релігійне навчання дітей, створення каси, поширення нелегальних видань «Християнин» та ін. За ці «злочини» вищевказані особи були засуджені до 3–4 років ув'язнення[223].

В кінці 50-х – на початку 60-х рр. XX ст. на Миколаївщині діяли дві секти ієговистів у кількості 80 осіб. В березні 1957 року органи державної безпеки в Миколаївській області ліквідували підпільну єговістську «стрефу» (групу), заарештувавши 3 активних учасників – Я. Лесюка, П. Олефіренка та М. Ковальчака. Відкритий показовий судовий процес, відбувався у м. Первомайську в липні 1959 року, в ході якого П. Олефіренка на підставі ст. 7 ч.II та ст. Закону від 25 грудня 1958 р. «Про кримінальну відповідальність за державні злочини» було засуджено до 10 років ув'язнення; Я. Лесюка – відповідно до 6 років; М. Ковальчука – на 5 років[224].

Під контроль влади також була взята діяльність розкольників на території Миколаївщини. До судової відповідальності було притягнуто лідера осередку розкольників міста Вознесенська Бойка. За вину йому ставилося, що за його безпосереднім розпорядженням, розкольниця Тетяна Корінь організувала та проводила заняття в недільній біблійній школі, на які збиралося до 15 дітей. Під час цих занять, діти читали вірші та вивчали псалми. Крім того, таємно збиралися кошти «на в'язнів»[225].

Проблеми з тоталітарною владою були не тільки у сектантів, а й у представників національних релігій. Більшість із них були змушені проводити власні богослужіння таємно. 14 грудня 1968 р. в Миколаєві органами КДБ при Раді Міністрів УРСР була викрита підпільна синагога[226].

В зв'язку із намаганням окремих груп євреїв зберегти основи культурної ідентичності на базі релігії та ускладненою для СРСР зовнішньополітичною ситуацією, 3 березня 1972 року ЦК КП України прийняв постанову «Про підсилення боротьби проти антирадянської, антикомуністичної діяльності міжнародного сіонізму». Крім загальних заходів пропагандиського характеру, в ній рекомендувалося брати за основу «індивідуальний підхід» до людей. Інформуючи ЦК про виконання постанови, бюро Миколаївського обкому зазначало, що проведено цикл лекцій відповідної тематики, за окремими євреями та сектантами закріплені місцеві вчителі-пропагандисти, офіцери правоохоронних органів. Одним з результатів їхньої роботи є надруковані в періодиці індивідуальні та групові листи-розкаяння осіб, які помилково «заблукали в нетрях ідейно-політичних коридорів»[227].

Таким чином, політичні репресії другої половини 1950–1980-х років в Миколаївській області, хоча і поступалися перед репресіями 1930 – початку 1950-х років, однак набували не менш потворних форм. Внаслідок карально-репресивної політики радянської влади у в'язницях та таборах, спеціальних психіатричних лікарнях опинилися активні представники дисидентського руху, всі ті, хто за своїми переконаннями не могли і не хотіли коритися жорсткій і всевладній тоталітарній системі. Репресивно-каральні методи радянської держави простежувались й у сфері релігійного життя. Адміністративний тиск, поєднаний з терором, жорстке регламентування діяльності релігійних організацій, «драконове законодавство» – це неповний перелік засобів, яким користувалась радянська влада в політичній війні з Церквою у хрущовську добу та часи «застою». П'ятидесятники, баптисти, адвентисти, свідки Ієгови, представники інших релігійних об'єднань, які не хотіли співпрацювати з режимом складали непропорційно велику частку «в'язнів совісті» в СРСР. «Лібералізований терор» було припинено лише з розгортанням демократичних процесів в СРСР в часи горбачовської «пербудови». Відмова від насилля та терору в кінцевому результаті призвів до розвалу радянської імперії.

***Котляр Ю.В.**, доктор історичних наук, професор.*
***Бажан О.Г.**, кандидат історичних наук, доцент.*
***Міронова І.С.**, кандидат історичних наук, доцент.*
***Ніколаєв І.Є.**, кандидат історичних наук.*
***Погорєлов А.А.**, викладач.*
***Ліньов А.А.**, аспірант.*

Джерела та література

1. Державний архів Служби безпеки України (далі – ДА СБУ). – Спр.92. – Арк.10.
2. Там само. – Арк.20.

3. Там само. – Арк.26.
4. Там само.
5. ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 13. – Арк. 2, 17.
6. ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 7. – Арк. 16.
7. 58–10. Надзорные производства Прокуратуры СССР по делам об антисоветской агитации и пропаганде. Март 1953–1991. Аннотированный каталог. – М.,1999. – С.51.
8. Там само. – С.31.
9. Там само. – С.59.
10. Там само. – С.138.
11. ДА СБУ. – Ф.42. – Спр.5. – Арк.19.
12. *Пихоя Р.* Медленно тающий лед (1953–1958 гг.) // Международный исторический журнал.– 2002.– №20.
13. *Баран В.* Україна 1950–1960-х рр.: еволюція тоталітарної системи – Львів, 1996. – С.117.
14. Державний архів Російської Федерації (далі – ДАРФ).– Ф.9401.– Оп.12.–Спр.517. – Арк.97–97 зв.
15. *Баран В*. Назв. праця. – С.121.
16. Архів ВІТ УМВС Миколаївської області. – Ф.9.–Оп.1.– Спр.825. – Арк.23.
17. Там само. – Арк.28.
18. ДАРФ.– Ф.9401.– Оп.12.–Спр.542. – Арк.173.
19. *Пожаров А.И.* КГБ и партия (1954–1964 гг.) // Отечественная история.– 1999.– №4. – С.169.
20. 58–10. Надзорные производства Прокуратуры СССР... – С.234.
21. Російський державний архів новітньої історії (далі – РДАНІ). – Ф3. – Оп.10. – Спр.79. – Арк.12–14.
22. Жертвы репрессий. – К., 1993. – С.246–247.
23. Центральний державний архів громадських об'єднань України (далі – ЦДАГО України).– Ф.1. – Оп.16. – Спр.74. – Арк.93.
24. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4306. – Арк.26–29.
25. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4082. – Арк.2–41.
26. Там само.– Арк.156.
27. ДА СБУ. – Ф.2. – Оп.21.– Спр.10.– Арк.29.
28. 58–10. Надзорные производства Прокуратуры СССР... – С.273.
29. Реабілітація репресованих: Законодавство та судова практика. Офіційне видання // *За ред. В.М. Маляренка*. – К., 1997. – С.55.
30. Там само. – С.34, 56.
31. Там само.
32. Там само. – С.35–57.
33. Там само.
34. Там само. – С.35.
35. Там само. – С.58.
36. Там само. – С.56–57.
37. Там само. – С.63–64.
38. Там само. – С.35–57.
39. Там само.
40. *Ведмідь Л.А.* Історіографія опозиційного руху в Україні другої половини 50-х – середини 80-х рр. XX століття. – Дис. – К.: КНУ, 2005. – С.3–4.
41. *Бажан О.* Дослідження проблем дисидентського руху в Україні в сучасній зарубіжній та вітчизняній історіографії // З архівів ВУЧК – ГПУ – НКВД – КГБ. – 2001. – №2. – С.526.

42. *Зайцев Ю.* Дисиденти // Молодь України. – 1995. – 21, 23, 24, 28, 30 березня; 4, 6, 11 квітня; *Баран В*. Україна 1950–1960-х рр.: еволюція тоталітарної системи. – Львів, 1996. – С.135–153; *Курас І., Багмет М., Федьков І*. Дисидентський рух 1960–80-х років в Україні. – К., 1994. – 102 с.; *Захаров Б*. Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956–1987 роки). – Харків, 2003. – 154 с.; *Bilocercowich Ja*. Soviet Ukrainian Dissent. A Study of Political Alienation. – Boulder and London, 1988. – P. 67–68; *Bilinsky Y*. Politics, purge, and dissent in Ukraine since the falloff Shelest // Nationalism and Human Rights. Processes of Modernization in the USSR. *Edited by Ihor Kamenetsky.* – Littleton, Colo, 1977. – P.168–185; *Субтельний О*. Історія України. – К.,1991. – С.445; *Кравченко Б*. Соціальні зміни і національна свідомість в Україні XX століття. – К., 1997. – С.316–321.

43. *Зайцев Ю*. Дисиденти: опозиційний рух 60–80-х років // Сторінки історії України XX століття: – К., 1992. – С.195–235; *Зайцев Ю*. У тенетах тоталітаризму (історія опозиційного руху 60–80-х рр.) // Армія України. – 1994. – 16, 17, 23, 24, 27, 30, 31 серпня; 3, 6, 7, 13, 14, 17, 20 вересня; *Nahailo B*. Ukrainian Dissent and Opposition After Shelest // Ukraine after Shelest. – Edmonton: Canadian Institute Ukrainian Studies, 1984. – P.30–54; Україна крізь віки. Видання в 15-ти тт. – К., 1999. – Т.13: Україна в умовах системної кризи (1960–1980-ті рр.) / *Баран В.К., Даниленко В.М.* – 303 с.

44. *Касьянов Г*. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–80-х рр. – К., 1995. – 223 с.; *Прокоп Мирослав*. Анатомія українського руху опору // Сучасність. – 1974. – №7/8. – С.139–150; *Микула В*. Є. Коновалець і сучасний рух спротиву в Україні // Визвольний шлях. – 1991. – № 5. – С.527–533; *Стиранка М*. Сили спротиву в СРСР // Вільна Україна. – 1970. – Ч. 63. – С.3–16. *Farmer K.C*. Ukrainian Nationalism in the Post – Stalin Era: Myth, Symbols and Ideology in Soviet Nationalites Policy. – Boston; London, 1980. – P.152–203.

45. *Курносов Ю*. Інакомислення в Україні (60-ті – перша половина 80-х років XX століття). – К., 1994. – 221 с.; *Алексеева Л*. История инакомыслия в СССР. Новейший период. – Вильнюс – Москва, 1992. – 352 с.; *Блох С., Реддауэй П*. Диагноз: инакомыслие: Как советские психиатры лечат от политического инакомыслия. *(Сокращенный перевод с английского*). – К., 1995. – 287 с.

46. *Русначенко А.* Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. – К., 1998. – 720 с.; *Стасюк І.М.* Український національно-визвольний рух в умовах хрущовсько-брежнєвського правління: порівняльна характеристика // Вісник державного університету «Львівська політехніка». Держава та армія. – Львів, 1999. – №377. – С.189–199.

47. *Колесник З*. «Регіональне» як чинник формування української національної історіографії // Записки історичного факультету. – Одеса, 1995. – Вип. 1. – С.48–56; *Фесик О.В*. Місце Української Гельсінської групи у національно-визвольному русі України // Народний Рух України: місце в історії та політиці. – Одеса, 1996. – С.43–46.

48. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр.). – К.: Рідний край, 2000. – 616 с.

49. Довідник з історії України (А – Я). – К., 2001. – С.211.

50. Малий словник історії України. – К.,1997. – С.133–134.

51. *Бажан О.Г*. Дисидентські (опозиційні) рухи 1960–1980-х років в Україні // Енциклопедія історії України: В 5 т. – Т. 2.: Г – Д. – К., 2004. – С.395–396.

52. *Бажан О.* Дослідження проблем дисидентського руху в Україні в сучасній зарубіжній та вітчизняній історіографії. – С.526.

53. *Бажан О*. Методологічні проблеми у вивченні історії дисидентського руху в Україні в другій половині 1950–1980-х років // Україна XX ст.: культура, ідеологія, політика. Зб. статей. – Вип.8. – К., 2005. – С.296–303.

54. Там само. – С.300.

55. *Медведев Р.* Личность и эпоха. Политический портрет Л.И. Брежнева. – М., 1991. – Кн. 1. – С.239.

56. *Бажан О.Г.* Зовнішньополітичні акції СРСР у 50–80-ті роки та їх вплив на розвиток опозиційного руху в Україні // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВС–КГБ. – 2000. – № 2–4. – С.515–524.

57. *Гудава Т.* Нет, мы не победили… интервью с Владимиром Буковским / Зеркало недели. – 1995. – 19–25 августа; Трофімова Н. Моральна претензія Семена Глузмана / День. – 2003. – 11 липня.

58. *Захаров Б.* Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956–1987 роки). – С.29–54.

59. Там само. – С.28–29.

60. Там само. – С.61.

61. ЦДАГО – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4250. – Арк.406.

62. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.11. – Спр.42. – Арк.96–102.

63. ДА СБУ. – Ф.2. – Оп.21. – Спр.9. – Арк.46–56.

64. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4250. – Арк.364.

65. ДА СБУ. – Ф.2. – Оп.21. – Спр.9. – Арк.77, 150–151.

66. ДА СБУ. – Ф.2. – Оп.21. – Спр.10. – Арк.29–45.

67. 58–10. Надзорные производства Прокуратуры СССР. Март 1953–1991. – С.273.

68. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4250. – Арк.314.

69. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4265. – Арк.113.

70. Там само. – Арк.164–165.

71. 58–10. Надзорные производства Прокуратуры СССР. Март 1953–1991. – С.417.

72. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті рр.). – К.: Рідний край, 2000. – С.398.

73. Державний архів Миколаївської області (далі – ДАМО).– Ф.7.– Оп.8.– Спр. 1662. – Арк.85.

74. Там само. – Арк.88.

75. Там само. – Арк.89–90.

76. Там само. – Арк.91–92.

77. Там само. – Арк.94–95.

78. Там само. – Арк.96–97.

79. Там само. – Арк.98.

80. *Быков Е.* Реформы Хрущева: культура политического действия // Свободная мысль. – 1993. – № 9. – С.97–102; Студенческое брожение в СССР (конец 1956 г.). (*Выступление Ю.Г. Буртина, К.А. Любарской*) // Вопросы истории. – 1997. – № 1. – С.3–23.

81. Правда. – 1956. – 5 квітня.

82. *Безыменский Л.И* примкнувший к ним Шепилов... Как Никита Хрущев разгромил старую гвардию. Новая публикация международного фонда «Демократия» // Новое время. – 1998. – № 16. – С.104–105.

83. ДАМО.– Ф.7.– Оп.8.– Спр. 809. – Арк.1–6.

84. Там само. – Арк.85–86.

85. Там само. – Арк.106–108.

86. Там само. – Арк.109–110.

87. Там само. – Арк.110.

88. Там само. – Арк.111.

89. Там само. – Арк.114–115.

90. Там само. – Арк.116.

91. ДА СБУ. – Ф.42. – Спр.102. – Арк.1–98.

92. ДА СБУ. – Ф.42. – Спр.107. – Арк.1–89.

93. ДА СБУ. – Ф.1.– Оп.11. – Спр.42.– Арк.356–358.
94. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Опозиція в Україні. – С.30.
95. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.11. – Спр.38. – Арк.56–62.
96. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5098.– Т.1. – Арк.68–74.
97. Там само. – Арк.106–110.
98. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр.5098.– Т.3. – Арк.114–125.
99. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр.5098.– Т.2. – Арк.52–61.
100. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.11. – Спр.38. – Арк.56–62.
101. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.12. – Арк.46–56.
102. ДАМО.–Ф.5162. – Оп.1.– Спр.100. – Арк.52–53.
103. Там само. – Арк.53.
104. Там само. – Арк.54–55.
105. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.12. – Арк.46–56.
106. ДАМО.–Ф.5163. – Оп.–1.– Спр.274.– Арк.26.
107. Там само. – Арк.34–35.
108. *Алексеева Л.* История инакомыслия в СССР. Новейший период. – С.9; *Захаров Б.* Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956–1987 роки). – С.59.
109. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр.11918-с. – Арк.30.
110. Там само. – Арк.50.
111. Там само. – Арк.51.
112. Там само. – Арк.63.
113. Там само. – Арк.127.
114. Там само. – Арк.214.
115. Там само. – Арк.58.
116. Там само. – Арк.363.
117. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр.12650-с. – Арк.32.
118. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.13. – Арк.57–59.
119. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр.12650-с. – Арк.36.
120. Там само. – Арк.50.
121. Там само. – Арк.66.
122. Там само. – Арк.54.
123. Там само. – Арк.55.
124. Там само. – Арк.48.
125. Там само. – Арк.357–361.
126. Там само. – Арк.98.
127. Там само. – Арк.99.
128. Там само. – Арк.368–369.
129. Там само. – Арк.170.
130. Там само. – Арк.105.
131. Там само. – Арк.81.
132. Там само. – Арк.150.
133. Там само. – Арк.149.
134. Там само. – Арк.524.
135. Там само. – Арк.274.
136. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.13. – Арк.24–30.
137. Там само.
138. Там само.
139. Там само.

140. Там само.– Арк.2.
141. Там само. – Арк.41–50.
142. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 12581-с. – Арк.1–20.
143. Там само.
144. ДАМО. – Ф.7.– Оп.8.– Спр.496.– Арк.2–4.
145. Там само. – Арк.8–10.
146. Там само. – Арк.12–13.
147. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті рр.) – С.416.
148. ДАМО. – Ф.7.– Оп.12. – Спр.569. – Арк.42–43.
149. Там само. – Арк.48.
150. Там само. – Арк.53.
151. Там само. – Арк.60.
152. Там само. – Арк.61.
153. ДАМО. – Ф.7. – Оп.12.– Спр.579. – Арк.83–86.
154. *Алексеева Л.* История инакомыслия в СССР. Новейший период. – С.10.
155. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті рр.) – С.128.
156. *Русначенко А.* Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. – С.97.
157. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.25. – Спр.546. – Арк.78.
158. ДАМО. – Ф.5162.– Оп.1. – Спр.93. – Арк.5–7.
159. Там само. – Арк.12.
160. ДАМО. – Ф.5162. – Оп.1. – Спр.225. – Арк.73–74.
161. Політична історія України. ХХ століття: У 6 т.– К., 2003. – Т. 6: Від тоталітаризму до демократії (1945–2002). – С.176.
162. *Курносов Ю.* Інакомислення в Україні (60-ті – перша половина 80-х років ХХ століття). – С.81.
163. *Русначенко А.* Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. – С.145–146; *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х рр. – К., 1995. – С.14.
164. *Курносов Ю.* Інакомислення в Україні (60-ті – перша половина 80-х років ХХ століття). – С. 81.
165. *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х рр. – С. 29–30.
166. *Бажан О.* Методологічні проблеми у вивченні історії дисидентського руху в Україні в другій половині 1950–1980-х років. – С. 298.
167. Завдання «Українського вісника» // Український вісник. – 1970. – Вип. 1. – С.107.
168. *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х рр. – С.88.
169. *Зайцев Ю.* Дисиденти: опозиційний рух 60 – 80-х років. – С. 228.
170. Там само. – С.229.
171. Лист Генеральному секретарю ЦК КПРС Л. Брежнєву, Голові Ради Міністрів СРСР О. Косигіну, Голові Президії Верховної Ради СРСР М. Підгорному // Українська суспільно-політична думка в 20 столітті. Документи і матеріали. – Торонто – Балтимор, 1983. – Т. 3. – С.238–241.
172. ДА СБУ. – Спр.67826-ФП. – Т.3 – Арк.52.
173. Політична історія України. ХХ століття: У 6 т. – С.237; *Грицак Я.* Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ–ХХ століття. – К., 1996. – С.286; *Nahailo B.* Ukrainian Dissent and Opposition After Shelest // Ukraine after Shelest. – Edmonton, 1984. – P.30.

174. *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х рр. – С.125.
175. Там само. – С.141.
176. *Бажан О.* Роль Української Гельсінської групи в консолідації опозиційного руху в 70-х рр. в Україні // Четвертий Міжнародний Конгрес україністів. Одеса, 26–29 серпня 1999 р. Доповіді та повідомлення. Історія. – Одеса; Київ; Львів, 1999. – Ч. 2: XX століття. – С.558.
177. *Алексеева Л.* История инакомыслия в СССР. Новейший период. – С.252.
178. Повідомлення про створення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод // Український правозахисний рух. Документи і матеріали Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод на Україні. – Торонто – Балтимор, 1978. – С.9.
179. Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Меморандум, частина І // Визвольний шлях. – 1977. – №5. – С.552–554.
180. *Бажан О.* Роль Української Гельсінської групи... – С.559.
181. Там само. – С.12.
182. Там само. – С.560.
183. *Русначенко А.* Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. – С.211.
184. Обвинувальний висновок // Лук'яненко Л. Не дам загинуть Україні! – К., 1994. – С.241–244.
185. Інформаційні бюлетені Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод на Україні. – Вип. 1. 1978; Ч.2. 1978; безномерний; березень 1979; Ч.1. 1980; Ч.2. 1980 / *Упор. О. Зінкевич.* – Торонто – Балтимор: Смолоскип, 1981. – 199 с.
186. Меморандум №18 Про дискримінацію українців у сфері права на еміграцію //Український правозахисний рух. Документи і матеріали Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод на Україні. – Торонто – Балтимор, 1978. – С.129.
187. Документи Ч.2 Нові репресії і новий етап правозахисного руху в СРСР //Український правозахисний рух. Документи і матеріали Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод на Україні. – Торонто – Балтимор, 1978. – С.168.
188. Зверненні до Бєлградської Наради 35-ти держав по перевірці виконання Гельсінських угод // *Лук'яненко Л.* Не дам загинуть Україні! – С.184–185.
189. *Вівчарик М.М.* Ідеї української державності в контексті позицій «шестидесятників» // Українське суспільство. Друга половина XX століття. Історія та сучасність: Збірник науково-популярних статей. – К., 2002. – С.57–58.
190. *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х рр. – С.164.
191. *Бажан О.Г.* Лібералізований терор // Політичний терор та тероризм в Україні XIX–XX ст. Історичні нариси. – К., 2002. – С.824.
192. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті рр.). – К., 2000. – С.137.
193. Українська Громадська Група сприяння виконанню Гельсінських угод: В 4-х т. – Харків, 2001. – Т. 1: Особистості. – С.31.
194. *Курносов Ю.* Інакомислення в Україні (60-ті – перша половина 80-х років XX століття). – С.150.
195. Відкритий лист // Літературна Україна. – 1984. – 17 травня.
196. *Русначенко А.* Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. – С.213–214.
197. *Денщик О.* Особисті свідчення, записані 2.02.01; Довідка інституту судової психіатрії ім. Сербського.
198. *Ільченко А.* Особисті свідчення.
199. ДА СБУ. – Ф.16. – Оп.5-А. – Спр.3. – Арк.181.
200. Там само. – Арк.216.

201. ДАМО. – Ф.7. – Оп.8. – Спр.969. – Арк.89–92.
202. ДАМО. – Ф.5162. – Оп.–1.– Спр.226.– Арк.4–7.
203. Там само. – Арк.10.
204. Там само. – Арк.12–13.
205. Там само. – Арк.14–15.
206. ДАМО. – Ф.5162. – Оп.1. – Спр.599. – Арк.2–5.
207. Там само. – Арк.12–13.
208. ДАМО. – Ф.П.7. – Оп.18. – Спр.84. – Арк.43.
209. ДАМО. – Ф.П.7. – Оп.18. – Спр.88. – Арк.12.
210. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Випробовування вірою. Боротьба за реалізацію прав і свобод віруючих в Україні в другій половині 1950-х – 1980-ті рр. – К.: Ін-т історії України НАН, 2000. – С.81.
211. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.12. – Арк.46–56.
212. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.25. – Спр.1040. – Арк.30.
213. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.24. – Спр.4704. – Арк.49.
214. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Випробовування вірою. Боротьба за реалізацію прав і свобод віруючих в Україні в другій половині 1950-х – 1980-ті рр. – С.83.
215. *Алексеева Л.* История инакомыслия в СССР. Новейший период. – С.159.
216. ЦДАГО України. – Ф.1. – Оп.25. – Спр.1508. – Арк.4–6.
217. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.12. – Арк.46–57.
218. *Войналович В.А*. Партійно-державна політика щодо релігії та релігійних інституцій в Україні 1940–1960-х років: політологічний дискурс. – К., 2005. – С.521.
219. ЦДАВО України. – Ф.4648. – Оп.5. – Спр.57. – Арк.31.
220. ДА СБУ. – Спр.476. – Арк.21.
221. Державний архів Російської Федерації. – Ф.6991. – Оп.4. – Спр.149. – Арк.124–128.
222. Там само. – Арк.131–133.
223. Архів Апеляційного суду Миколаївської області (ААСМО). – Спр.2–22\82. – Арк.6–7.
224. ДА СБУ. – Ф.1. – Оп.18. – Спр.12. – Арк.46–56.
225. ДАМО. – Ф.5162. – Оп.–1. – Спр.599.– Арк.84–85.
226. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті рр.). – С.451.
227. ДАМО. – Ф.П.7. – Оп.20. – Спр.77. – Арк.25.

Розділ ІІ
МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

№ 1
Доповідна записка секретаря Миколаївського обкому КП(б)У А. Маленкіна до ЦК КПРС про причини масового невиходу на роботу робітників Будтресту № 44

23 січня 1953 р.

В соответствии с постановлением Совета Министров Союза ССР от 13 сентября 1952 года № 4490-1645 с военкоматами ряда областей и республик было мобилизовано и направлено в Стройтрест № 44 Минмашстроя для работы на строительстве судостроительных заводов 1300 человек рабочих сроком на 3 года.

В числе прибывших 600 человек мобилизованных из Узбекской, Таджикской, Туркменской и Казахской ССР. Часть молодежи прибывших из указанных республик, не владеет русским и украинским языками.

Со стороны Стройтреста № 44, его строительных управлений и первичных партийных организаций не было принято своевременных мер по созданию этим рабочим нормальных производственных и культурно-бытовых условий, не была с первых дней их приезда налажена массово-политическая работа среди них. На многих участках плохо организован труд рабочих, несвоевременно выдавались и закрывались наряды, имели место частые перебои в подготовке материалов, не хватало инструментов. Вследствие этого заработки многих бригад были низкими, а в отдельных бригадах доходили до 5-7 рублей в день.

Многие рабочие были размещены в недостроенных общежитиях, не оборудованных полностью жестким и мягким инвентарем, постельное белье менялось несвоевременно, на отдельных участках рабочие по месяцу не мылись в бане, не организована стирка белья. В отдельных жилгородках не были организованы пошивочные и починочные мастерские.

В общежитиях не были оборудованы красные уголки, воспитательная работа в них проводилась на неудовлетворительном уровне. Лекции и доклады на политические и производственные темы проводились редко, большинство прибывших рабочих не выписывали и не читали газет. Особенно в запущенном состоянии находилась массово-политическая работа среди прибывших из Узбекистана, Таджикской и Туркменской республик.

Неудовлетворительное состояние производственных и культурно-бытовых условий рабочих, запущенность массово-политической работы привели к тому, что среди рабочих треста имели место случаи хулиганства, драк и массового невыхода на работу.

22 декабря 1952 года несколько человек туркменов проживающих в селе Октябрьское работающих в УНР -126 избили рабочего тов. Кравчука А. И. и пытались избить бригадира тов. Ушмундина. 28 декабря, в выходной день группа туркменов и узбеков, учинили драку с местным населением у районного дома культуры в селе

Октябрьское. При попытке органов милиции задержать зачинщиков драки, на улицу вышла из общежития новая группа рабочих этих национальностей, которые разогнали присутствующих у районного дома культуры.

Порядок был восстановлен с помощью милиции и военных патрулей.

В УНР № 126 имели место массовые невыходы на работу мобилизованных рабочих из Узбекской, Туркменской ССР. 11 января 1953 года не вышло 40 человек, 12 января – 36 и 13 января – 28 человек.

Невыход на работу эти рабочие объясняли тем, что у них нет денег на питание, что им не выплатили причитающиеся по 300 рублей безвозвратных средств на приобретение теплой одежды, обуви и белья. В то же время всем прибывшим рабочим по их приезду было выдано в счет этих денег ватные костюмы, сапоги или ботинки, по одной паре белья.

После того, как с рабочими были проведены беседы и им 13-го января была выплачена зарплата за декабрь, а также выплачено по 300 рублей безвозвратных пособий все рабочие 14 января вышли на работу.

Вечером 13 января 1953 года на 5-м участке двое рабочих завода № 444 без всяких на то причин начали оскорблять и избивать рабочего УНР-125 Стройтреста-44 тов. Манасяна, по национальности таджика, который вышел к колодцу с ведром набрать воды. Тов. Манасян с криком о помощи побежал в барак, где проживали его товарищи. Выбежав на улицу группа мобилизованных рабочих по национальности таджиков около 50 человек вбежала в барак, где проживали девушки в котором скрылись нападавшие и избили молодого рабочего завода № 444 тов. Маслова и рабочего УНР-125 тов. Литвиненко, которые находились в это время у девушки в комнате № 5, подозревая их. Драка была прекращена прибывшей милицией. Рабочий тов. Литвиненко в бессознательном состоянии был доставлен в здравпункт и от нанесенных побоев на несколько дней потерял трудоспособность. В результате расследования этой драки 16 января 1953 года органами милиции был арестован рабочий УНР-125 Стройтреста-44 Алениозов Абду-Мамед 1930 г.р., по национальности таджик.

17 января 1953 года группа мобилизованных рабочих УНР-125 и Стройтреста-44 в количестве 200 человек по национальности таджиков в знак протеста против ареста Алениозова не вышли на работу и направилась в райвоенкомат Заводского района требуя освобождения их товарища и отправки их на родину, жалуясь на неудовлетворительные производственные и жилищно-бытовые условия.

После проведения с ними беседы все рабочие вернулись на работу, обещая отработать потерянное время.

Бюро Горкома КП Украины, по поручению обкома партии 21 января 1953 года обсудило этот вопрос на своем заседании, вскрыло причины возникновения драки и массового невыхода на работу и наметило ряд мероприятий по улучшению производственных и культурно-бытовых условий мобилизованных рабочих.

За непринятие мер по созданию нормальных производственных и культурно-бытовых условий мобилизованным рабочим начальнику УНР-125 тов. Егудису и начальнику КПП Стройтрест-44 объявлен выговор с занесением в учетную карточку.

За запущенность массово-политической работы среди рабочих, особенно вновь прибывших, секретарю парторганизации КПП Стройтрест-44 тов. Чурсину объявлен

выговор.Бюро Горкома КП Украины указало секретарю Заводского райкома партии тов. Марину и секретарю парткома завода № 444 тов. Иващенко на непринятие с их стороны должных мер по организации массово-политической работы среди рабочих проживающих на 6-м участке.

За допущенные недостатки в работе начальнику 2-го отделения милиции города Николаева тов. Галенко объявлен выговор.

В связи с имевшими место фактами драки, хулиганства и массового невыхода на работу мобилизованных рабочих бюро Обкома КП Украины 23 января 1953 года обсудило вопрос «О мероприятиях по улучшению производственных условий и культурно-бытового обслуживания рабочих, прибывших в Стройтрест № 44» и наметило ряд мер по устранению крупных недостатков в этом вопросе. <…>

Секретарь обкома КП(б) Украины А. Маленкин

ДА Миколаївської області.– Ф. 7.– Оп. 8.– Спр. 496. – Арк. 2-13.
Оригінал. Машинопис.

№ 2
Довідка МДБ УРСР про хід виконання директиви МДБ СРСР №53 від 17.08.1949 р. станом на 1.01.1953 р.

Подлежит возврату в Отдел "А"
МГБ УССР

Совершенно секретно
Экз. № 60

СПРАВКА
о ходе выполнения органами МГБ Украинской ССР директивы МГБ УССР № 53
от 17 августа 1949 года
По состоянию на 1 январь 1953 года

Наименование органов	Просмотрено агент. материалов в соответ. с директивой № 53	Осталось непересмотренных на 1.1.-53 г.	Всего поднято из архива и поступило из других органов	Установлено и взято в разработку			Объявлено во Всесоюзный розыск			Сдано в архив за смертью и по д ругим причинам			Устанавливается на 1.1-1953 г.
				За 1949 и 1950 г.	За 1951 г.	За 1952 г.	За 1949 и 1950 г.	За 1951 г.	За 1952 г.	За 1949 и 1950 г.	За 1951 г.	За 1952 г.	
Центральный аппарат	Архивный фонд не просматривается												
Винницкой	26.473	-	719	7	2	-	-	-	-	-	191	396	121
Волынской	2.670	-	15	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-
Ворошиловградской	17.185	-	594	1	-	-	-	-	-	591	-	-	-
Днепропетровской	21.935	21.500	1.413	15	17	6	-			115	140	503	599
Дрогобычской	3.945	10.879	6	1	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Житомирской	17.437	-	374	6	4	-	-	-	-	73	96	93	92
Закарпатской	В архивном фонде материалов не имеется												
Запорожской	17.855	-	548							13	414	40	53

Измаильской	Архивный фонд не просматривается												
Кам. Подольской	11.614	6.593	437	3	9	-	-	-	-	58	30	26	291
Киевской	6.634	17.009	702							2	627	-	67
Кировоградской	13.158	-	780	30	4	-1	1	-	-	329	50	154	202
Львовской	24.656	2.294	53	15	1	-7	-	-	-	3	33	8	-
Николаевской	4.556	4.222	158	16	-	-9	-	-	-	57	52	10	25
Одесской	7.828	31.336	421	29	11	-	-	-	-	9	57	2	291
Полтавской	21.148	-	1.435	9	-	-1	-	-	-	958	41	273	-
Ровенской	21.732	-	43	-	1	-	-	-	-	21	19	2	-
Сталинской	23.989	11.268	857	3	-	-	-	-	-	430	371	6	15
Станиславской	14.104	-	1	-	-	-	-		-	-	-	1	-
Сумской	11.054	-	465	-	8	1	-	-	1	264	17	121	46
Тернопольской	18.440	-	74	-	-	-	-	-	-	-	23	51	-
Харьковской	38.908	-	1.003	227	2	1	-	2	-	49	18	375	-
Херсонской	11.131	1.113	374	9	2	-	-	-	1	16	129	89	125
Черниговской	18.392	-	1.982	5	19	2	-	3	1	743	485	568	42
Черновицкой	2.800	-	8	-	-	-	-		-	3	-	3	-
И ТОГО:	357.642	106.209	12.462	377	80	-8	1	5	3	3.751	2.793	2.721	1.969

II. Общие данные по окраскам учета

		Всего поднято из архива и поступило из других органов на 1.1-1953 г.	Установлено и взято в разработку			Объявлено во Всесоюзный розыск			Сдано в архив за смертью и по другим причинам			Устанавливается на 1.1. - 1953 г.
			За 1949 и 1950 годы	За 1951 г.	За 1952 г.	За 1949 и 1950 годы	За 1951 г.	За 1952 г	а 1949 и 1950 годы	За 1951 г	За 1952 г.	
1.	На участн. Национально-трудового союза нового поколения - (НТСНП или НТСН)	76	3	2	-	-	-	-	19	19	11	19
2.	На участн. Российского общевоинского союза - (РОВС)	279	8	1	1-	-	-	-	26	11	46	144
3.	На участн. Казачьего национально-освободительного движения - (КНОД) и Вольного казачества	33	1	-	-	-	-	-	9	6	4	13
4.	На участн. Союза младороссов	4	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
5.	На участн. Украинской громады - (РОНД)	18	-	-	-	-	-	-	15	-	3	-
6.	На участн. молодеж белогвардейских формирований - ("СКАУТ", "РОМ" и др.)	11	2	-	-	-	-	-	4	5	-	-

7.	На официальных сотрудников, агентуру и провокаторов белых контрразведок	427	4	9	-	-	1	-	109	78	87	91
8.	На бывш. офицеров царской и белых армий	5.817	243	35	-	1	2	3	2.200	1.195	1.275	493
9.	На участников других белогвардейских организаций и формирований	789	3	1	1	-	-	-	248	83	246	203
10.	На монархистов, кадетов, бывш. помещиков, дворян и видных чиновников царской администрации и белых “правительств”	995	48	2	-8	-	1	-	250	305	167	159
11.	На возвратившихся белоэмигрантов	421	21	2	-2	-	-	-	159	87	58	59
12.	На родственные и другие связи белоэмигрантов, находящихся за границей	387	9	9	-2	-	-	-	85	68	106	71
13.	Нижние чины и рядовой состав белой и других армий (махновцы, петлюровцы и другие)	3.122	34	22	3	-	1	-	624	931	665	717
14.	Офмциальные сотрудники, агенты и провокаторы царских жандармских органов	83	1	1	-1	-	-	-	3	1	76	-
И ТОГО:		12.462	377	80	-8	1	5	3	3.751	2.793	2.721	1969

НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА “А” МГБ УССР
полковник госбезопасности /ПОДОБЕДОВ/

“ “ января 1853 г.

№_____

исп. Зыкова

ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 13. – Арк. 2.
Копія. Машинопис на бланку

№ 3
Цифрові дані УМВС Миколаївської області про хід виконання директиви МДБ СРСР №53 від 17.08.1949 р. станом на 25.02.1953 року

УМГБ по Николаевской области

Совершенно секретно

ЦИФРОВАЯ СПРАВКА
о выполнении директивы МГБ УССР № 53 от 17 августа 1949
года по состоянию на 25 февраля 1953 года
Всего хранится в архиве агентурных материалов 8772 дел
Просмотрено в соответствии с директивой № 53 4550 дел
Осталось непросмотренных 4222 дел
Из числа просмотренных дел:

	Поднято из архива		Поступило из других органов МГБ				Всего поднято из архива и поступило из дугих органов		Из числа поднятых из архива и поступивших из других органов						
	Дел	На лиц	ВСЕГО		В том числе из архивов МГБ и подчиненных МГБ УССР		Дел	На лиц	Установлено и взято в разработку (лиц)	Установлено и взято на учет (лиц)	Передано для разработки в другие органы МГБ		Объявлено во всесоюзный розыск (лиц)	Сдано в архив за смертью и по другим причинам (на лиц)	Устанавливается (лиц)
			Дел	На лиц	Дел	На лиц					Всего (лиц)	В том числе в органы не подчин. МГБ УССР (на лиц)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
На участн. Национально-трудового союза нового поколения - (НТСНП или НТСН)															
На участн. Российского общевоинского союза - (РОВС)															
На участн. Союза младороссов															
На участн. Украинской громады - (РОНД)															
На участн. молодеж белогвардейских формирований - (“СКАУТ”, “РОМ” и др.)			2	2	2	2	2	2	2						
На официальных сотрудников, агентуру и провокаторов белых контрразведок	7	7	30	30	-	-	37	37	1	2	1	-	-	8	25

На бывш. офицеров царской и белых армий.	44	44	1	1	-	-	45	45	-	-	1	1	-	44	-
На участников других белогвардейских организаций и формирований	5	5	-	-	-	-	5	5	1	-	-	-	-	4	-
На монархистов, кадетов, бывш. помещиков, дворян и видных чиновников царской администрации и белых "правительств"	4	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	4	
На возвратившихся белоэмигрантов	8	8	-	-	-	-	8	8	1	-	-	-	-	7	
На родственные и другие связи белоэмигрантов, находящихся за границей	13	13	-	-	-	-	13	13	-	2	1	1	-	10	
Нижние чины и рядовой состав белой и других армий (махновцы, петлюровцы и другие)	44	44	-	-	-	-	44	44	-	-	-	-	-	44	
ВСЕГО:	125	125	33	33	2	2	158	158	5	4	3	2	-	121	25

"25" февраля 1953 года
гор. Николаев

Зам. начальника УМГБ по Николаевской области
полковник госбезопасности підпис Ковалев
Зам начальника отдела УМГБ по Николаевской области
майор госбезопасности підпис Эрнест
Начальник отдела "А" УМГБ по Николаевской области
подполковник госбезопасности підпис Смирнов

ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 13. – Арк. 11.
Оригінал. Машинопис на бланку

№ 4
Довідка МДБ УРСР про хід виконання директиви МДБ СРСР №53 від 17.08.1949 р. станом на 01.03.1953 р.

МГБ Украинской ССР

Совершенно секретно

ЦИФРОВАЯ СПРАВКА
о выполнении директивы МГБ УССР № 53 от 17 августа 1949 года
По состоянию на 1 марта 1953 года
Всего хранится в архиве агентурных материалов 473.254 дел
Просмотрено в соответствии с директивой № 53 368.815 дел
Осталось непросмотренных 104.439 дел
Из числа просмотренных дел:

		Поднято из архива		Поступило из других органов МГБ				Всего поднято из архива и поступило из других органов		Из числа поднятых из архива и поступивших из других органов						
				ВСЕГО		В том числе из архивов МГБ и подчиненных МГБ УССР				Установлено и взято в разработку (лиц)	Установлено и взято на учет (лиц)	Передано для разработки в другие органы МГБ		Объявлено во всесоюзный розыск (лиц)	Сдано в архив за смертью и по другим причинам (на лиц)	Устанавливается (лиц)
		Дел	На лиц	Дел	На лиц	Дел	На лиц	Дел	На лиц			Всего (лиц)	В том числе в органы не подчин. МГБ УССР (на лиц)			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	На участн. Национально-трудового союза нового поколения - (НТСНП или НТСН)	25	71	5	5	2	3	30	76	3	5	-			66	2
2	На участн. Российского общевоинского союза - (РОВС)	85	276	3	3	2	2	88	279	10	33	9	5		89	138
3	На участн. Казачьего национально-освободительного движения (КНОД) и Вольного казачества	25	33					25	33	1					19	13
4	На участн. Союза младороссов	2	4					2	4						4	
5	На участн. Украинской громады - (РОНД)	18	18					18	18						18	
6	На участн. молодеж белогвардейских формирований - ("СКАУТ", "РОМ" и др.)	7	9	2	2	2	2	9	11	2					9	

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
7	На официальных сотрудников, агентуру и провокаторов белых контрразведок	293	314	112	113	1	1	405	427	13	21	29	3	1	281	82
8	На бывш. офицеров царской и белых армий.	5.320	5.770	47	47			5.367	5.817	287	164	204	62	7	4.818	335
9	На участников других белогвардейских организаций и формирований	743	785	4	4			747	789	5	18	6			594	166
10	На монархистов, кадетов, бывш. помещиков, дворян и видных чиновников царской администрации и белых “правительств”	804	976	19	19	1	1	823	995	40	51	22	5	1	735	146
11	На возвратившихся белоэмигрантов	391	420	1	1			392	421	21	15	25			278	53
12	На родственные и другие связи белоэмигрантов, находящихся за границей	319	387													
13	Нижние чины и рядовой состав белой и других армий (махновцы, петлюровцы и другие)	2.773	2.875	14	14			2.787	2.899	60	97	98	18	1	2.248	455
		2	2	81	81			83	83	1	-	2			80	
	ВСЕГО:	10.807	11.940	288	289	8	8	11.095	12.229	458	368	404	94	10	9.550	1.439

“ ” 19 года

гор.

Начальник УМГБ
Начальник 2-го отдела УМГБ
Начальник отдела “А” УМГБ

ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 13. – Арк. 4. Копія. Мащинопис

№ 5
Цифрові дані обласних УМВС про хід виконання Указу Президії Верховної Ради СРСР від 27.03.1953 р. “Про амністію” станом на 25.05.1953 р.

ДАННЫЕ ПО УВД:	Всего следстен. и осужден. заключ, подпадающ под действие Указа	Подлежит освобожд.	Освобождено	Женщин, имеющих детей до 10 летнего возраста и беременных женщин		Несовершеннолетних		Мужчин старше 55 лет и женшин старше 50 лет		Страдающих тяжелым неизлечимым недугом	
				Подлежит освобожд.	Освобожд.	Подлежит освобожд.	Освобожд.	Подлежит освобожд.	Освобожд.	Подлежит освобожд.	Освобожд.
Винницкой	1.053	929	929	83	83	45	45	76	76	8	8
Волынской	605	416	416	14	14	21	21	15	15	2	2
Ворошиловградской	1.080	901	901	51	51	65	65	34	34	6	6

Днепропетровской	3.081	2.459	2.459	104	104	205	205	111	111	10	10
Дрогобычской	395	333	333	14	14	15	15	8	8	1	1
Житомирской	1.350	1.003	1.003	59	59	66	66	71	71	7	7
Закарпатской	383	320	320	15	15	21	21	5	5	2	2
Запорожской	439	401	401	12	12	46	46	11	11	2	2
Измаильской	249	215	215	8	8	7	7	6	6	1	1
Кам. Подольской	650	522	522	29	29	21	21	15	15	5	5
Киевской	2.769	2.382	2.379	94	93	118	118	70	70	32	32
Кировоградской	923	612	612	35	35	28	28	42	42	13	13
Львовской	907	835	825	72	72	56	56	57	57	19	19
Николаевской	666	584	584	40	40	45	45	41	41	5	5
Одесской	2.000	1.380	1.380	98	98	90	90	100	100	27	27
Полтавской	551	551	551	25	25	35	35	11	11	3	3
Ровенской	488	415	415	47	47	10	10	33	33	2	2
Сталинской	2.065	1.911	1.911	83	83	149	149	109	109	8	8
Станиславской	710	574	574	32	32	43	43	13	13	5	5
Сумской	493	414	414	21	21	34	34	26	26	1	1
Тернопольской	584	492	492	25	25	21	21	11	11	2	2
Харьковской	1.785	1.583	1.579	69	69	183	179	69	69	7	7
Херсонской	761	543	543	21	21	36	36	37	37	1	1
Черниговской	860	700	699	35	34	31	31	40	40	3	3
Черновицкой	364	342	342	28	28	38	38	21	21	6	6
ВСЕГО:	25.211	20.807	20.799	1.114	1.112	1.429	1.425	1.032	1.032	178	178

Начальник 1 СПЕЦОТДЕЛА МВД УССР
Полковник підпис Подобедов

ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 92. – Арк. 25-26. Оригінал. Машинопис

№ 6
Цифрові дані УМВС Миколаївської області про хід виконання директиви МДБ СРСР №147 від 27.06.1947 р. станом на 25.06.1953 р.

ЦИФРОВАЯ СПРАВКА
овыполнении директивы МГБ СССР № 147 от 27 мюня 1947 года
По состоянию на 25 июня 1953 года

Всего хранится в архиве агентурных материалов 8772 дел
Просмотрено в соответствии с директивой № 147 8772 дел
Осталось нерассмотренных нет дел
Из числа просмотренных дел:

	Поднято из архива		Поступило из других органов МГБ				Всего поднято из архива и поступило из дугих органов		Из числа поднятых из архива и поступивших из других органов					
	Дел	На лиц	ВСЕГО		В том числе из архивов МГБ и подчиненных МГБ УССР		Дел	На лиц	Установлено и взято в разработку (лиц)	Передано для разработки в другие органы МГБ		Объявлено во всесоюзный розыск (лиц)	Сдано в архив за смертью и по другим причинам (на лиц)	Устанавливается (лиц)
			Дел	На лиц	Дел	На лиц				Всего (лиц)	В том числе в органы не подчин. МГБ УССР (на лиц)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
На троцкистов	196	233	36	41	5	5	232	274	19	73	33	20	162	-
На зиновьевцев														

На правых	8	8	-	-	-	-	8	8	3	1	1	-	4	
На меньшевиков	23	23	16	16	-	-	39	39	6	6	5	2	21	4
На эсеров и ТКП	117	147	39	41	3	2	156	188	40	23	9	9	106	10
На анархистов	27	30	4	7	2	2	31	37	1	4	2	1	29	2
ВСЕГО:	371	441	95	105	9	9	446	546	69	107	50	32	322	16

Начальник УМВД по Николаевской области
полковник підпис Пастельня
Начальник 1 спецотдела УМВД
по Николаевской области підпис Смирнов

ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 5. – Арк. 19. Оригінал. Машинопис

№ 7
Доповідна записка до КДБ при РМ СРСР про кількість арештованих органами КДБ УРСР за період з 1 жовтня по 14 листопада 1956 року

1 жовтня – 14 листопада 1956 р.

В соответствии с вашим указанием сообщаю данные об арестах за период с 1 октября по 14 ноября 1956 г. органами КГБ Украинской ССР.

Станиславская область – 12 чел. <…>

Львовская область – 2 чел. <…>

Николаевская область – 1 чел.

15. Глущенко Григорий Ерофеевич, 1901 рождения, украинец, беспатийный, образование среднее, бухгалтер школы механизации,арестован за распространение 21 антисоветских злобных писем. Сознался<…>

полковник Крикун

ДА СБУ. – Ф.2. – Оп.21. – Спр.10. – Арк.29-45.
Засвідчена копія. Машинопис.
ДА Миколаївської області.– Ф. 7.– Оп. 8.– Спр. 496. – Арк. 2–13.
Оригінал. Машинопис.

№ 8
Доповідна записка начальника УКДБ при РМ УРСР в Миколаївській області І. Сидорова секретарю Миколаївського обкому КП(б)У О. Маленкіну про настрої репатріантів, реемігрантів

19 лютого 1958 р.

Совершенно секретно

По данным на 15 февраля 1958 года на территории Николаевской области проживает 52 реэмигранта, 15 репатриантов и 5 иностранцев (мужья репатрианток), при-

бывших в СССР в 1955–1957 г.г. из Франции, Аргентины, Уругвая, Италии, Западной Германии, Канады, Греции, Австрии, Ирана, Голландии, Бразилии и Югославии.

В процессе изучения этого контингента установлено, что большинство репатриантов и реэмигрантов честно трудится на предприятиях и в колхозах области, ведут положительный образ жизни.

Так, например, бывший французский гражданин Боду Пьер, 1920 г.р., уроженец Франции, прибыл в мае 1956 года в г. Николаев вместе со своей женой, репатриантской из Франции Литвиненко Оксаной Алексеевной, 1927 г.р., уроженкой Минской области. Им предоставлена хорошая отдельная квартира, оказывалась материальная помощь, их дети определены в интернат. Будучи трудоустроенным, в УНР-123 каменщиком, Боду добросовестно относится к работе, хорошо зарабатывает. Боду и Литвиненко настроены патриотично, выражают удовлетворение по поводу своего приезда в СССР. Боду отказался от своего французского гражданства и уже принял советское гражданство.

Принял также советское гражданство бывший подданный Франции Коллавини Жиовани, 1921 г.р., уроженец Италии, прибывший в г. Николаев в 1956 году вместе со своей женой – репатрианткой из Франции Пономаренко Еленой Даниловной, 1926 г.р., уроженкой города Николаева. Коллавини и Пономаренко с благодарностью отзываются об их теплом приеме на Родине и той материальной помощи, которая им оказывалась. Работая на хлебзаводе, Коллавини добросовестно относится к своим обязанностям.

Честно трудится на производстве и патриотично настроены реэмигранты из Аргентины Губчик Яков Ульянович, 1933 г.р., уроженец Волынской области, работающий на мебельной фабрике № 1, Губчик Иван Ульянович, 1923 г.р., уроженец Волынской области, работающий на швейной фабрике им. Кирова, Апанович Валентина Макаровна, 1940 г.р., уроженка Парагвая, работающая на чулочно-носочной фабрике и некоторые другие.

Следует отметить, что перечисленные выше лица, общаясь с другими реэмигрантами, оказывают на них положительное влияние, советуют им устраиваться здесь на постоянное жительство и работу, не переезжать с места на место и не думать о возвращении за границу. <…>

Наряду с этим, некоторые репатрианты и реэмигранты ведут подозрительный образ жизни, сожалеют о своем приезде в СССР, высказывают и пытаются сообщить за границу различные клеветнические измышления о советской действительности, вынашивают намерение вернуться за границу.

Так, например, репатриантка из Голландии Швец Лидия Селивестровна, 1925 г.р., уроженка Николаевской области, в прошлом имела на территории Голландии общение с лицами, подозрительными в причастности к иностранной разведке или закордонным антисоветским формированиям. Прибыв в Николаев, она установила и продолжает вести подозрительную переписку со своими заграничными связями, настроена антисоветски, в 1956 г. Посещала Нидерландское посольство в Москве.

Несмотря на то, что местными органами власти ей оказывается материальная помощь, предоставлена хорошая квартира и работа на кондитерской фабрике, а ребенок определен в интернат, Швец продолжает высказывать сожаление о приезде в СССР,

поддерживает связь с Нидерландским посольством и изыскивает возможности для выезда за границу.

Реэмигрантки из Уругвая – Савчук Агафья Николаевна, 1935 г.р., уроженка Брестской области и ее мать Савчук Евдокия Максимовна, 1907 г.р., уроженка Гродненской области, прибыв в г. Николаев и получив хорошую квартиру, отказались поступать на работу. Официально живут на средства работающего главы семьи, а фактически занимаются кустарным промыслом на дому по пошивке одежды по частным заказам. Несмотря на материальную обеспеченность семьи сожалеют о приезде в СССР и высказывают намерение выехать обратно в Уругвай. Они разлагающе действуют на репатриантов, реэмигрантов и других советских граждан, восхваляют среди них условия жизни в капиталистических странах, возводят различную клевету на советскую действительность.

В УКГБ имеются данные о том, что Савчук А.Н., проживая в Уругвае, якобы поддерживала связь с редакцией издающейся в Аргентине антисоветской газеты «Батькивщина», лично выезжала в Аргентину. В пути следования в СССР она в отличие от других лиц сходила с парохода на берег на Канарских островах и в городе Барселона, а затем на 3–4 дня задерживалась в Вене и прибыла в Советский Союз позже своих родителей.

Прибыв в г. Николаев Савчук А.Н. установила личную и письменную связь с большим числом реэмигрантов из Южной Америки, проживающих в различных городах СССР, интересуется их положением и не намерены ли они выехать за границу. Некоторые из этих ее связей поддерживают контакт с иностранными посольствами в г. Москве.

Клеветническую информацию о советской действительности и о якобы плохом положении реэмигрантов в СССР и их желании выехать за границу Савчук А.Н. пыталась передать делегатке из Уругвая на VI Всесмирном фестивале молодежи в г. Москве Кортыш Сарите. Подобную клеветническую информацию она неоднократно пыталась сообщить и другим своим заграничным связям.

Несмотря на неоднократно проводившуюся профилактическую работу через работников Николаевского Облисполкома, Савчук А.Н. намеревается выехать в г. Москву для решения вопроса о выезде из СССР с помощью Аргентинского посольства.

В процессе проверки репатрианта из Уругвая Бредихина Григория Павловича, 1907 г.р., проживающего в пос. Светлая Дача, Снигиревского района Николаевской области и работающего штукатуром в учебно-опытном хозяйстве № 2 Херсонского Научно-исследовательского института им. Цюрупы, установлено, что в действительности он является Оксамитным Григорием Павловичем, 1907 г.р., уроженцем Херсонской области.

В период Отечественной войны Бредихин-Оксамитный служил полицейским в оккупированном немцами селе Каменка, Б.-Александровского района, Херсонской области, в 1944 году бежал в Германию, затем проживал в Бразилии и Уругвае, откуда в октябре 1956 г. по репатриации прибыл в СССР, скрывает свое прошлое. Среди окружения высказывает клеветнические измышления о советской действительности, восхваляет условия жизни в Америке. Так, например, в январе 1958 года в беседе с рабочими учебно-опытного хозяйства № 2 Бредихин-Оксамитный заявил о своем не-

довольстве по поводу того, что ему здесь мало выдают молока, которое якобы у нас чаще выливают животным, чем рабочему человеку. В этой же беседе он сказал, что в СССР хаос, нет никакого порядка и Советскому Союзу никогда не догнать Америку.

Касаясь выборов в Верховный Совет СССР, Бредихин-Оксамитный тогда же заявил, что в Америке избиратель может выдвинуть кандидатом кого захочет, а в Советском Союзе якобы назначают депутатами не из народа, а из лиц с большими постами и такие депутаты ничего не делают для народа, работают лишь в угоду правительству, боясь потерять свое положение.

Прибывшие в г. Николаев по репатриации из Франции Черникова Анна Трофимовна, 1926 г.р., уроженка г. Кировограда и ее муж французский гражданин Споерндле Рене, 1920 г.р., уроженец г. Парижа, несмотря на то, что им была предоставлена отдельная благоустроенная квартира, оказывалась материальная помощь, высказывают сожаление о приезде в СССР, недовольство своим материальным положением и якобы низкой культурой советских людей. Намереваются выехать обратно во Францию. С этой целью они уже получили вызов со стороны родственников Споерндле, проживающих во Франции и обратились в ОВИР УВД по Николаевской области с ходатайством о разрешении на выезд из СССР.

Аналогичные настроения высказывают и репатриантка из Италии Осадчая Лидия Ивановна, 1924 г.р., уроженка г. Одессы и ее муж итальянский подданный Пеллегрини Микале, 1924 г.р., уроженец Италии, которые в настоящее время установили письменную связь с Итальянским посольством в городе Москве по вопросу своего выезда из СССР в Италию.

Следует отметить, что жалобы Черниковой, Споерндле, Осадчей и Пеллегрини на материальные затруднения и плохие условия жизни безосновательны, так как им со стороны местных органов власти неоднократно оказывалась материальная помощь, они обеспечены хорошим жильем и трудоустроены.

В ходе проверки реэмигранта из Франции Добжицкого Сергея Пантелеевича, 1902 г.р., уроженца г. Очакова, Николаевской области, работающего в Облпроекте, установлено, что он в 1920 г. бежал с остатками армии Врангеля в Турцию, затем проживал во Франции, с 1928 года по 1936, служил во французском легионе в Марокко, Мавритании и Сахаре. С 1936 года проживал снова во Франции, в 1939 году, в составе французского корпуса был направлен в Африку, в 1942 г., в составе французского корпуса вместе с американской армией принимал участие в боях в Италии, был ранен и помещен в американский госпиталь, где в дальнейшем до конца войны работал переводчиком. Прибыв в июне 1956 года по реэмиграции в город Николаев по французскому паспорту, он отказывается оформить советское гражданство и возбуждал ходатайство о выезде из СССР обратно во Францию, мотивируя это своей болезнью и работой не по специальности.

Несмотря на оказанную материальную помощь и врачебную помощь, предоставление работы по специальности, неоднократные разъяснительные беседы работников Олисполкома, Добжицкий продолжает настаивать на выезде из СССР.

Зная о желании Добицкого выехать из СССР, к нему обращался проживающий в г. Киеве Киянченко В.Н. с просьбой перевезти во Францию для издания за границей его рукописи антисоветского содержания.

Прибывшая в 1957 г. в г. Николаев по репатриации из Франции Погорелова Вера Васильевна, 1924 г.р., уроженка г. Кисловодска, оставила во Франции мужа и 4 своих детей, в связи с чем периодически высказывает намерение возвратиться во Францию. Погорелова не желает честно трудиться на стекольно-парфюмерном комбинате, ведет развратный образ жизни, завязывает обширные связи среди военнослужащих, а также с представителями уголовного элемента. Предоставленную ей жилплощадь и денежные ссуды использует для своих интимных целей.

При изучении реэмигрантов из Аргентины Кунтараса Василия Николаевича, 1915 г.р., его жены Дувчук Василисы Ивановны, 1924 г.р., Кунтараса Александа Николаевича, 1923 г.р., его жены Кунтарас (Апанович) Любовь Макаровны, 1928 г.р., в числе их связей установлены реэмигранты из Аргентины Володько Е.Н. и Володько И. Д., проживающие в г. Бресте, которые недовольны свои приездом в СССР, намерены выехать обратно в Аргентину и отрицательно влияют на семьи Кунтарас. Будучи в начале января 1958 г. в гостях у Кунтарас Володько И.Д. в среде реэмигрантов, проживающих в г. Николаеве, рассказывал, что он намерен уехать в Аргентину и в связи с этим посещал Аргентинское посольство в г. Москве. Большинство реэмигрантов, проживающих в городе Бресте, якобы уже записались в посольстве на выезд из СССР.

По его заявлению в Аргентинском посольстве уже якобы учтено до 5 тысяч реэмигрантов из Южной Америки, желающих выехать за границу. При этом Володько И.Д. и его жена высказали ряд клеветнических измышлений об условиях жизни в СССР. Другие реэмигранты, участвовавшие в этой беседе, рассказывали, что им также известны факты, когда, некоторые реэмигранты, проживающие в г. Херсоне и Литовской ССР, якобы намерены выехать из СССР.

После такой беседы, поссорившись с семьей своего брата, Кунтарас В.Н. и его жена Дубчук В.И. начали высказывать сожаление о своем переезде в СССР и намерение о возвращении в Аргентину.

Наряду с этим Кунтарас В. Н. воспользовавшись перепиской со своими связями из числа реэмигрантов, проживающими в других городах Советского Союза, обратился к некоторым из них с вопросом, что им известно о проводящейся работе Аргентинским посольством в Москве по организации их выезда из СССР и не намерены ли они сами возвратиться в Аргентину.

Проживающий в рабочем поселке Снигиревка, Снигиревского района, Николаевской области реэмигрант из Аргентины Тындик Николай Иванович, 1904 г.р., обеспечен жилплощадью и определен на работу в колхоз.

Несмотря на оказываемую ему помощь со стороны местных органов власти, отказался работать в колхозе на том основании, что он якобы не знает, что получит за эту работу. Среди окружения восхваляет условия жизни в буржуазных странах, говорит, что в СССР его привезли обманом и поэтому он готов в любое время при первой же возможности выехать за границу. В настоящее время Тындик вместе с семьей намерен выехать на жительство во Львовскую область.

В селе Мураховке, Березнеговатского района, Николаевской области проживают Покидюк Адам Митрофанович, 1909 г.р., его жена Покидюк Елизавета Мироновна с 3-мя детьми, которые в 1956 году прибыли по реэмиграции из Аргентины.

Покидюк А. М. был трудоустроен в колхозный черепичный цех и несмотря на то, что его семье были предоставлены колхозом дом, корова, мебель, продукты питания, топливо, высказывает недовольство своим переездом в СССР, где культура и условия жизни якобы намного ниже, чем в Аргентине. Покидюк не рекомендует своему брату, проживающему в Аргентине, приезжать в Советский Союз, где как он выражается, жить невозможно. Поддерживая письменную связь с реэмигрантами, проживающими в городе Одессе, Покидюк пытается через них узнать о времени прибытия в Одесский порт любого аргентинского судна с тем, чтобы использовать его для нелегального перехода госграницы.

С учетом изложенного нами проводится работа по тщательному изучению реэмигрантов и репатриантов, особенно ведущих подозрительный образ жизни, выяснению причин их враждебного проявления и намерений выезда из СССР.

В необходимых случаях такие мероприятия контактируются с соответствующими органами КГБ.

Начальник Управления КГБ при СМ УССР
по Николаевской области (И. Сидоров)

ДА Миколаївської області. – Ф. 7.– Оп. 8.– Спр. 1662. – Арк. 85–98.
Оригінал. Машинопис.

№ 9
Доповідна записка начальника 3-го відділу 4-го управління КДБ при РМ УРСР Шишкіна про результати проведення профілактичних заходів щодо групи студентів Миколаївського кораблебудівного інституту

Червень 1958 р.

Органами КГБ при СМ УСРР в 1958 году на территории республики по согласованию с партийными органами профилактировано 115 человек, в т. ч. из числа интеллигенции 9 человек и молодежи 106, большинство из которых пытались проводить организованную антисоветскую деятельность.

Проведением этих мероприятий установлено, что значительная часть указанной категории лиц стала на путь преступной деятельности в силу своей политической зрелости, склонности к формированию, отсутствия достаточного жизненного опыта, а также под влиянием антисоветских элементов и буржуазной идеологии, проникающей профилактике, прекращают преступную деятельность и включаются в общественно-полезную работу <…>

Управлением КГБ при СМ УССР по Николаевской области в июне 1958 года проведены профилактические мероприятия в отношении группы студентов Николаевского кораблестроительного института, именовавшейся обществом «ВСХНИТ» (Великие сыны хотят найти истину тайн)

Участники этого общества ФЕДОТОВ, ЖИЛА, РАКОЧИЙ, ПЕРМЯКОВ и КАЧАЛОВ ставили своей целью объединить студентов, увлекающихся различными на-

уками, в «общество», где бы, по их мнению, можно было свободно без опеки комсомольских и других общественных организаций высказывать свои взгляды по интересующим их вопросам. В существующих в институте кружках они участия не принимали.

На устраиваемых сборищах участники «ВСХНИТ» заслушивали доклады на темы: «Природа вещей и бесконечность и вселенной», «Жизнь и творческий путь Шаляпина», «О талантах» и др.

Как в докладах, а также в ходе выступлений и отдельных бесед участники группы высказывали неправильные взгляды по вопросам развития литературы и искусства в нашей стране, экономическим проблемам, а ЖИЛА и РАКОЧИЙ, пытаясь показать свои познания в области философии, трактовали развитие общества с идеологических позиций.

Присутствуя на одном из занятий философского кружка РАКОЧИЙ, ЖИЛА, ФЕДОТОВ и ПЕРМЯКОВ высказывали неправильные взгляды по вопросам советской литературы, искусства и роли партии, превратно истолковывали понятия свободы личности в социалистическом обществе.

Деятельность этого «общества» была подвергнута острой критике комсомольской организацией института, на несмотря на это его участники продолжали распространять политические вредные взгляды.

Учитывая, что они и после этого не отказались от своих прежних настроений и продолжали высказывать нездоровые суждения, было принято решение профилактировать их путем вызова в УКГБ.

В процессе беседы РАКОЧИЙ, ЖИЛА, ФЕДОТОВ и ПЕРМЯКОВ осудили свои проступки как неправильные, однако в ходе беседы вели себя неискренне.

После этого указанные лица также продолжали высказывать нездоровые взгляды, за что были отчислены из института, а РАКОЧИЙ арестован и осужден к 3 годам ИТЛ.

Результаты проведенных органами КГБ Украинской ССР профилактических мероприятий в отношении некоторых участников вскрытых и ликвидированных антисоветских и антиобщественных групп, а также наступившие данные о реагировании советской общественности свидетельствуют о большом значении этих мероприятий в деле воспитания молодежи.

Лучшие положительные результаты при проведении профилактических мероприятий были достигнуты в тех случаях, когда к их осуществлению привлекались партийные, комсомольские и общественные организации, при помощи которых проводилась соответствующая разъяснительная работа среди молодежи, создавалось «нетерпимое» отношение к лицам, допускавшим антисоветские и антиобщественные действия.

Начальник 3 отделения 4 Управления
КГБ при СМ УССР подполковник Шишкин

ДА СБУ. – Ф. 1. – Оп. 11. – Спр. 38. – Арк. 56-62.
Оригінал. Машинопис.

№ 10
Доповідна записка начальника УКДБ при РМ УРСР в Миколаївській області І. Сидорова про заходи по ліквідації сектантських угруповань, профілактиці рядових учасників сект та відриву населення від церковних парафій

7 липня 1959 р.

На территории области действует 998 церковных приходов православной церкви, которые обслуживаются 89 священниками.

Кроме этого, в области имеются сектантские формирования баптистов, пятидесятников, иеговистов и адвентистов 7 дня, которые насчитывают в своем составе около 4 тысяч человек, из них служителей культа и сектантского актива до 900 человек.

Духовенство и главари сектантских формирований проводят среди населения вредную в идеологическом отношении работу, отрывая отсталую часть его от активной жизни и борьбы за построение коммунистического общества в нашей стране.

Сектанты пятидесятники и иеговисты, наряду с реакционной обработкой отсталой части населения, проводят антисоветскую деятельность, клевеща на наш общественный и государственный строй, проводимые партией и правительством мероприятия внутри страны и на международной арене.

С целью разложения сектантских формирований, профилактики участников сект и отрыва населения от церковных приходов, считаем целесообразным провести следующие мероприятия:

1. В районах, где большое количество сектантских формирований и активизирована деятельность духовенства, силами партийного актива и опытных сотрудников Управления КГБ прочитать инструктивные доклады о враждебной деятельности духовенства и сектантов. (Список прилагается)

2. Провести собрания трудящихся в городах, на предприятиях, в учреждениях и селах, где действуют сектанты и церковники, на которых рассказать населению об их реакционной деятельности. (Список прилагается)

3. В областных и районных газетах, где районы поражены сектантскими формированиями и активизирована деятельность духовенства, систематически готовить и печатать статьи о враждебной деятельности сектантов и духовенства, используя местные материалы. Статьи обсуждать на собраниях трудящихся, где работают сектанты или церковники, о которых печатался материал в печати.

4. Областному Управлению КГБ, отделам пропаганды обкома КПУ систематически оказывать помощь работникам областного радиовещания в подготовке лиц, отошедших от сект или церквей, для выступления по радио с разоблачением религии или подготовке материалов на атеистические темы.

5. Райкомам КПУ оказать помощь секретарям первичных организаций и руководителям агитколлективов в подборе и закреплении агитаторов за сектантами с целью их разубеждения и отрыва от сект.

6. Управлению КГБ систематически ориентировать учебные заведения, где обучаются дети сектантов, церковников, или учащиеся, которых сектанты и церковники

обрабатывают, с целью организации с ними бесед силами учителей, представителей общественности и отрыва от религии.

7. Секретарям первичных партийных организаций совместно с работниками УКГБ помещать статьи в многотиражках о враждебной деятельности, работающих в этих организациях сектантов или церковников.

8. Управлению КГБ оказывать помощь Дому атеиста города Николаева в организации вечеров трудящихся, на которых в лекциях и беседах разоблачать реакционную сущность духовенства и сектантов.

9. С целью организации фотомонтажа Управлению КГБ подобрать и передать Дому атеиста фотографии, разоблачающие враждебную деятельность духовенства и сектантов на территории области.

10. Учитывая особую реакционную и антисоветскую деятельность сектантов иеговистов, Управлению КГБ оказать помощь Первомайскому и Доманевскому райкомам партии в отрыве молодежи и окончательному разложению секты на территории области.

11. Управлению КГБ оказать активную помощь Сталинскому, Заводскому, Центральному райкома города Николаева и Первомайскому горкому в разложении секты пятидесятников и отрыве от нее молодежи.

Намеченные мероприятия считаем возможным провести в течение второй половины 1959 года.

Начальник Управления КГБ при СМ УССР
По Николаевской области (И. Сидоров)

ДА Миколаївської області.– Ф. 7.– Оп. 8.– Спр. 969. – Арк. 89–92.
Оригінал. Машинопис.

№ 11
Доповідна записка секретаря Миколаївського обкому КП(б)У О. Маленкіна секретарю ЦК КП(б)У М. Підгорному про відкритий процес над керівниками антирадянського єговістського підпілля

18 липня 1959 р.

Николаевский обком КП Украины докладывает, что Управлением КГБ при СМ УССР по области 25 марта 1959 года арестованы активные участники антисоветского иеговистского подполья Лесюк Яков Григорьевич, 1905 года рождения, Ковальчак Николай Леонович, 1905 года рождения, Олефиренко Петр Яковлевич, 1922 года рождения, а 7 апреля Одесским УКГБ арестована Нижник Прасковья Юрьевна, 1919 года рождения, проводившие враждебную деятельность на территории Николаевской, Одесской, Кировоградской и Горьковской областей.

Нижник, Лесюк и Олефиренко судимы в прошлом за антисоветскую иеговистскую деятельность. Кроме того, Лесюк, Олефиренко и Ковальчак судимы за отказ от службы в Советской Армии в период Отечественной войны.

Нижник, Лесюк и Ковальчак являются уроженцами западных областей Украины, а Олефиренко – Черкасской области.

Возвратившись в 1957 году из мест заключения Олефиренко и Лесюк, по указанию руководителя иеговистского подполья в Николаевской и Одесской областях Харчия, создали там антисоветские иеговистские «группы» и возглавили их, став «слугами групп».

Активное участие в создании Первомайской антисоветской группы принимал арестованный Ковальчак, который занял положение «слуги килки».

После ареста и осуждения в июне 1958 года Харчия П. Т., «Одесскую стрефу» возглавила возвратившаяся из заключения Нижник П. Ю.

Нижник связалась со Станиславским иеговистским центром, где получила указания об активизации иеговистской деятельности, а затем возглавила антисоветское иеговистское подполье, объединив 154 иеговиста в семи «группах»: Первомайской и Старо-Головлевской Николаевской области, Одесской, Лукашовской и Цебриковской Одесской области, Кировоградской и Сухобезводневской Горьковской области.

Зашифрованные отчеты о деятельности иеговистских «групп», а также деньги, собранные в так называемый «фонд доброй надежды» Нижник передавала руководству Станиславского иеговистского центра. Там получала антисоветскую иеговистскую литературу (журналы «Башня стражи», «Информатор», инструктивные письма) и распространяла их в иеговистских «группах».

В процессе обысков у Лесюка, Ковальчака, Олефиренко и других активных иеговистов обнаружено большое количество антисоветской иеговистской литературы, изданной в США и размноженной на множительных аппаратах и рукописным текстом, которую они хранили в многочисленных тайниках: табуретке, кухонном столе, коробках, цилиндрах, закопанных в навозе под скирдой соломы и в других местах.

На предварительном следствии в Управлении КГБ при СМ УССР по Николаевской области была установлена организованная антисоветская деятельность всех обвиняемых, которые на протяжении ряда лет практически выполняли указания «Бруклинского иеговистского центра» по распространению антикоммунистической идеологии.

По согласованию с ЦК КП Украины с 7 по 11 июля с.г. был проведен открытый судебный над главарями антисоветского иеговистского подполья в здании Дворца культуры города Первомайска с участием государственного и общественного обвинителей, эксперта и четырех адвокатов.

Перед процессом была проведена организационная работа, связанная как с самим процессом, так и с разъяснением населению об антисоветской реакционной сущности иеговистского подполья.

Руководящие работники УКГБ выступили с докладами о реакционной деятельности сектантов, и, в частнбости, иеговистов, перед населением города Первомайска, а также сел Первомайского района в которых проживают иеговисты. Собрания прошли при высокой активности колхозников, рабочих интеллигенции. Выступавшие

осуждали антисоветскую деяьельность иеговитсов и призывали усилить бдительность к проискам иеговистского подполья. Местные жители с возмущением рассказывали и о враждебной деятельности сектантов-пятидесятников.

На собрании колхозников села Катеринка выступил 19-летний иеговист Филюс Ставнислав, который рассказал о враждебной антисоветской деятельности секты и отрекся от иеговистской веры. На собрании присутствовали его родители и все иеговисты села. Колхозники дружно осудили враждебные действия иеговистской секты. <…>

Хорошо поставленная организация судебного процесса привлекла внимание общественности, областной и районной печати. Производилась киносъемка для создания короткометражного кинофильма с пропагандистскими целями.

Пять дней при огромном стечении народа проходили судебные заседания Николаевского областного суда.

На суде полностью подтверждены эпизоды предъявленного обвинения всем обвиняемым и доказано, что секта иеговистов является самой реакционной, вся деятельность которой направлена против демократии и социализма, на пропаганду истребительной войны «армагедона», что эта секта из религиозного течения превратилась в подпольную уголовную организацию и совершает преступления против Советского государства, маскируясь библейским учением.

Подсудимые Нижник, Олефиренко, Лесюк и Ковальчак вынуждены были признать себя виновными в антисоветской деятельности.

Особое возмущение публики вызвали показания Олефиренко, рассказавшего с циничной наглостью об «армагедоне» и связи иеговистов с Бруклинским иеговистским центром.

После того, как он рассказал об «армагедоне», в результате чего якобы в живых останутся только иеговисты, а остальные погибнут в муках, в зале суда раздавалисб возгласы: «Смерть американским шпионам и изменникам родине», «на виселицу их» и т.д.

Свидетель Ракович рассказал суду, как подсудимый Лесюк приходил к нему на дом, пугал «армагедоном» и в связи с этим пытался вовлечь его в иеговистскую организацию, агитировал не принимать участия в выборах органов власти и не служить в Советской Армии. Об этом же показали свидетели Шершон, Коломиец и другие. <…>

В суде было опрошено 68 свидетелей, в том числе 20 иеговистов.

Все свидетели подтвердили и даже расширили свои показания, данные на предварительном следствии об иеговистской деятельности подсудимых.

Допрошенные в качестве свидетелей активные иеговисты Чудиевич, Русин, Цикош, Хомин, Ключка не отрицали, что являются иеговистами, но давать показания об антисоветской деятельности подсудимых отказались.

Такое их поведение вызвало негодование публики и еще раз показало истинное лицо иеговистов. Свой гнев публика высказывала выкриками: «позор», «они не лучше подсудимых», «судить и их» и т.д.

Всеобщее возмущение вызвал иеговист-фанатик, бывший «слуга» Одесской «стрефы» Харчий П..Т., осужденный в июне 1958 года к 10 годам ИТЛ за антисоветскую деятельность, отбывавший наказание в Иркутской области и этапирован в Николаев в связи с данным делом. Он отказался дать показания по существу дела,

заявляя: «Я слуга бога Иеговы и показаний давать не буду», но в то же время пытался выдать себя за проповедника, оправдывать иеговизм, заявляя, что он ни в коей мере не является антисоветским, реакционным и проамериканским. Эти заявления вызвали глубокое возмущение публики. <…>

Сильное впечатление произвело выступление эксперта кандидата философских наук Бондарева Л. А., который дал анализ иеговистской литературы и показал, что вся она является антисоветской, реакционной, проамериканской. <…>

Государственный обвинитель, заместитель прокурора области советник юстиции Скопенко в речи, которая присутствующими на суде гражданами была прослушана с большим вниманием, на материалах следствия разоблачил иеговистов, как врагов советского народа и потребовал сурового наказания подсудимым.

Однако, после его речи, в зале суда поднялся шум с требование более сурового наказания подсудимым Нижник, Олефиренко, а не к 10 годам тюремного заключения, как потребовал прокурор. В связи с этим, прокурор вторично разъяснил публике Закон от 25 декабря 1958 года «Об уголовной ответственности за государственные преступления».

За время судебного процесса ни одного сожаления по адресу обвиняемых и вообще иеговистов не было. Наоборот, присутствовавшие в зале и на площади граждане с возмущением осуждали враждебную деятельность иеговитстов.

Областной суд, руководствуясь Законом от 25 декабря 1958 года «Об уголовной ответственности за государственные преступления», приговорил – Нижник П. Ю. и Олефиренко П.Я. по ст.7 ч. II и 9-й к 10 годам заключения, Лесюка Я. Г. по ст.7 ч. II и 9-й к 6 годам заключения, а Ковальчака Н. Л. по ст.7 ч. II и 9-й к 5 годам заключения. Кроме того, суд вынес определение о привлечении к уголовной ответственности по ст.89 УК УССР за дачу заведомо ложных показаний свидетелей иеговистов Чудиевича Николая, Чудиевича Ивана, Русина Ивана и Цикоша Николая.

Судом разъяснено, что поступившие в адрес суда письма граждан будут доведены до сведения соответствующих органов.

Присутствующие в судебном заседании трудящиеся города Первомайска и области с большим одобрением встретили приговор суда.

В ходе судебного процесса, кроме Филюса Станислава, порвали с иеговистами выступавшая в суде Ключка Мария и сын подсудимого Ковальчака – Степан, ученик 7 класса.

Открытый судебный процесс полностью вскрыл антисоветскую деятельность иеговистского подполья, направляемого американскими империалистами.

Используя материалы судебного процесса, областная партийная организация проводит работу по разоблачению главарей сектантских и церковных организаций и отрыву трудящихся от их влияния.

Секретарь Николаевского обкома
Коммунистической партии Украины А. Маленкин

ДА Миколаївської області.– Ф. 7.– Оп. 8.– Спр. 969. – Арк. 93-105.
Оригінал. Машинопис.

№ 12
Доповідь начальника УКДБ при Раді Міністрів УРСР в Миколаївській області І. Сидорова про організацію профілактичної роботи серед інтелігенції і молоді

17 березня 1961 р.

<…> Со стороны отдельных лиц предпринимались попытки к созданию групп т.н. «стильной молодежи» из числа учащихся старших классов и училищ, а также отдельных студентов институтов.

Профилактированы в 1957 году студент судостроительного техникума ДЕНДЕРИН, студентка пединститута ИВАНОВА и другие которые являлись инициаторами создания т.н. общества под названием «Голубой шар» по распространению рок-н-ролла куда вовлекли до 20 юношей и девушек. <…> Всего профилактировано общественностью до 80 человек<…>

Кроме того, в 1960 году были отмечены факты незаконного изготовления и использования радиопередаточных установок, зафиксированы действия нескольких радиопердатчиков. Предупрежден учащийся 4-го курса строительного техникума СИРИК и его сотоварищи.

Тлетворное влияние на молодежь и подростков сказывают сектанты, в частности, иеговисты и пятидесятники. На территории области действуют две секты иеговистов с количеством 80 чел. и примерно 600 чел. пятидесятников, а также баптисты и субботники<…>

В июле 1959 года в гор. Первомайске проходил судебный процесс, где рассматривалась антисоветская деятельность иеговистов ЛЕСЮКА, НИЖНИК, ОЛЕФИРЕНКО и КОВАЛЬЧУКА, и в январе 1960 года в гор. Николаеве по делу ВОЛКОВА, ПОДРЕЗОВА, ГОНЧАРОВА, ГУПАЛЕНКО и КУЧЕРА, возглавлявших две группы сектантов-пятидесятников. <…>

Начальник УКГБ при СМ УССР
по Николаевской области полковник И.Сидоров

ДА СБУ. – Ф. 1. – Оп. 18. – Спр. 12. – Арк. 46–56.
Оригінал. Машинопис.

№ 13
Скарга жителя м. Миколаєва М. Бордовського голові народного контролю СРСР з приводу його незаконного звільнення з роботи та осудження за релігійні переконання

1961 р.

… На 29 июня [1961 г.] меня вызвали в облисполком открыткой уполномоченный Совета по делам религии по вопросу моих писем Председателю Совета Министров СССР и писателю М.А. Шолохову. Уполномоченный подробно расспрашивал по сему делу, возмущался сделанными беззакониями…

На 5 июля меня вызвали в РОМ [районное отделение милиции] повесткой. Четыре часа надо мной издевались и ругались. Написали направление на медицинское

освидетельствование и принуждали к нему. Участковый также говорил: «теперь вы узнаете и дубинки, узнаете, что такое милиция», «мы вас научим и заставим» и др.

На 9 июля меня вызвали в прокуратуру Николаевской области. Здесь, кроме другого, было сказано: «секта баптистов запрещена законом», «вы делаете детей верующими, а законом это запрещено» и др.

На 20 июля меня опять вызвали в РОМ повесткой. Три с половиной часа надо мной издевались, насильно доставили в больницу и врачебно освидетельствовали. Когда я спросил об ордере на арест, то участковый Карпов сказал: «Я тебе и так голову сниму!»

На 21 июня меня опять вызвали в РОМ повесткой, посадили в загородку для задержанных, а затем насильно доставили в больницу и врач освидетельствовал.

28 июля, вечером, участковый провёл общее собрание жильцов дома, где я проживаю. Здесь я рассказал собранию, а также зачитал документы о безобразиях, сделанных надо мной, как меня незаконно увольняли с работы, как подделывали документы в милиции, как опорочили мою трудовую честь и доброе имя.

Все присутствующие единодушно поддержали меня и выразили мнение, что беззакония должны быть устранены и исправлены, и записали в протокол общего собрания.

8 сентября, ночью, меня арестовали на квартире, привезли в милицию и посадили в загородку для задержанных. К 12 часам меня доставили в суд. Меня совершенно лишили всех процессуальных прав, предусмотренных законом, даже не ознакомили с материалами дела и не известили о предстоящем суде…

Я спросил председателя суда о процессуальных нормах, и он ответил, что «Вы хотите, чтобы мы разрешили вам использовать суд, как трибуну для баптиста», «закон вас сомнем, раздавит, уничтожит», «я органически ненавижу сектантов».

Потом меня отпустили.

12 сентября я обратился в суд с заявлением, чтобы ознакомится с материалами дела и получить копию решения суда. Мне сказали, что это можно с разрешения народного судьи в приёмный день – 14 сентября.

14 сентября нарсудья и вновь говорил оскорбления и угрозы.

Что это такое? Как? Почему? Зачем?

17 сентября 1961 года

М. Бордовский, участник войны.

ЦДАВО. – Ф. 4648. – Оп. 5. – Спр. 57. – Арк. 9-12.
Копия. Машинопис.

№ 14
Звіт секретаря Миколаївського обкому КП(б)У А.І. Гусєвої про недоліки в ідеологічній роботі серед вузівської інтелігенції

21 грудня 1961 р.

Серьезные недостатки в проведении идеологической работы существуют в наших ВУЗах, научно-исследовательских и культурно-просветительных учреждениях.

Одним из примеров серьезных упущений в организации воспитательной работы в НКИ, в отсутствии там должной борьбы с проникновением буржуазной идеологии, является случай с бывшим зав. кафедрой химии, профессором Федосеевым.

Как известно, Федосеев издал ряд научных работ и имеет несколько авторских свидетельств на изобретения, в том числе по закрытым темам.

Без согласования с ректоратом института и вышестоящими инстанциями Федосеев вел обширную переписку и обмен работами с учеными Бельгии, Швейцарии, Италии, США и других капиталистических стран. К сожалению и по сей день неизвестно какими же данными о своих открытиях и работах так щедро снабдил Федосеев буржуазных ученых. И не удивительно, что американские ученые проявили к Федосееву повышенный интерес и пригласили его на международный симпозиум по микрохимической технике, который состоялся в августе 1961 года при Университете штата Пенсильвания. Сердобольные «коллеги» Федосеева даже намеревались выслать ему 600 долларов на эту поездку. Академия Наук СССР отказала Федосееву в выезде на этот симпозиум.

Известно, что Федосеев в общественной и партийной жизни института участия не принимал, зазнался и по существу оторвался от коллектива. За моральное разложение (трижды женился), недостойное поведение в коллективе Федосеев неоднократно обсуждался в партийном порядке.

Но партийная организация и ректорат НКИ ограничивались в отношении Федосеева полумерами, не знали его политического лица и проглядели его моральное и идеологическое падение. Коллективу коммунистов НКИ это тем более непростительно, что и в прошлые годы Обком и Горком партии серьезно предупреждали их за низкий уровень политико-воспитательной работы в связи с арестом и осуждением в 1959 году студента Рокочего и принятием профилактических мер к студентам Жила, Федотову и Пермякову, скатившимся к проведению враждебной антисоветской деятельности. Империалистические круги США, Англии и других капиталистических стран в целях пропаганды и идеологического воздействия на нестойких в политическом отношении советских граждан широко используют различные промышленные, транспортные и другие выставки. Отдельные сотрудники этих выставок тем только и занимаются, что в беседах с советскими гражданами – посетителями выставок всячески восхваляют «западный образ жизни», распространяют печатную и устную клевету о положении в нашей стране. Большинство советских граждан сразу же разгадывают замысел этих представителей Запада и дают им должный отпор.

Но находятся и такие политические незрелые люди, которые, восхищаясь показанной стороной этих выставок, не только не отвергают пропагандистских трюков устроителей выставок, но и становятся своего рода распространителями клеветы.

Многие наши учреждения, особенно научно-исследовательские, посылают своих специалистов на иностранные выставки для изучения достижений технического прогресса капиталистических стран в интересующей их области.

Однако, руководство и партийная организация филиала ЦНИИ-138 (директор тов. Полыгач, секретарь парторганизации тов. Ольшевский) иногда безответственно относятся к направлению своих специалистов на иностранные выставки.

В ряде случаев командируемые на выставки специалисты по своим деловым, политическим и моральным качествам не подходят для этих поездок, некоторые из них ведут себя неправильно, увлекаются показной стороной выставки, обсуждают с обслуживающим персоналом свои производственные вопросы и устанавливают нужные контакты. Примерно так себя вели работники лаборатории пластмасс ЦНИИ-138 Животовский А.Ф. и Таран В.Г. в августе 1960 года на английской выставке пластмасс в городе Москве. Более того, эти лица установили контакт с представителями английской фирмы и в последующем вели с ними переписку.

На просьбу выслать материалы по пластмассам фирма прислала нашим специалистам проспекты не имеющие никакой технической ценности и являющиеся самой заурядной рекламой.

Работница ЦНИИ-138 Амитова Н. П. при посещении в октябре 1961 года датской выставки электронно-измирительных приборов не критически отнеслась к экспонатам, высказала иностранцам свое восхищение и преклонение их культурой и техникой, вела с ними беседы на производственные темы и по существу стала на путь охаивания отечественной науки и техники.

Аналогичные факты допускали и специалисты филиала ЦКБС-4 (директор тов. Буряк, секретарь парторганизации тов. Минчо) выезжавшие в июле 1961 года на английскую промышленную выставку в Москве.

Все это говорит о том, что уровень политико-воспитательной работы в ряде научно-исследовательских учреждениях все еще находится не на должной высоте.

Секретарь Николаевского Областного Комитета
Коммунистической партии Украины Гусева А.И.

ДА Миколаївської області.– Ф. 5162.– Оп. 1.– Спр. 100. – Арк. 52-55.
Оригінал. Машинопис.

№ 15
Доповідна записка уповноваженого Ради у справах РПЦ при РМ СРСР в Миколаївській області В. Золотоверхого секретарю Миколаївського обкому КП(б)У А. Гусєвій про «нелегальну» діяльність церковників

14 грудня 1962 р.

Во время выезда непосредственно на места в ряд районов области в 1962 году установлено, что в некоторых из них действуют незарегистрированные православные религиозные общества или группы верующих, возглавляемые различными цер-

ковными активистами. Эти общества и группы проводят активную деятельность по поддержанию, а иногда и распространению религиозных воззрений и суеверий, систематически проводят богослужения в частных домах и под открытым небом, совершают различные религиозные обряды.

Факты свидетельствуют о том, что местные советские органы и должностные лица не обращают надлежащего внимания на незаконную деятельность религиозных обществ и групп и не предпринимают должных мер к прекращению их деятельности.

В с. Лиманы, Тилигуло-Березанского района на протяжении долгих лет до июля с.г. действовало незарегистрированное православное общество, которое содержало на правах аренды сначала у гр-ки Кравцовой, затем у гр-ки Трусовой, а с мая с.г. у гр-на Громового Егора Петровича половину дома специально для религиозных целей.

В этом молитвенном здании находились хоругви, кресты, подсвечники, плащаница, иконостас, свечи, лампадки, запасы масла для лампадок, много огарков свечей, религиозные книги и т.д. Все наглядно подтверждало, что молитвенное здание не пустует, что в нем проводится активная религиозная деятельность, что в свою очередь подтвердил владелец дома Громовой и священник с. Нечаянное Варваровского района Чайковский. Громовой рассказал, что каждое воскресенье в этом молитвенном доме собирается не менее 10-15 верующих, а в большие праздники гораздо больше: что всем этим руководит бывшая церковная хористка, ныне пенсионерка колхоза Попова, активно ей помогает гр. Демичева.

Чайковский рассказал, как изредка заезжал в вышеупомянутые дома села Лиманы для проведения обряда крещения, за что был снят мною с регистрации. <…>

В селе Никольское Братского района храма, т.е. молитвенного дома давно нет, зарегистрированного религиозного общества также давно нет, но там ежегодно 14 октября «на покрову» производятся религиозные праздники. В прежние годы религиозные праздники с организацией коллективных обедов проводились в доме Вдовиченко П. Е., в прошлом году религиозные «гуляния» переместились на квартиру Ткаченко Д. И., куда съезжаются верующие с окрестных районов.

Руководили всем этим сестры-монашки Христина, монашеское имя Филарета Степановна и Мария Степановна Антоновы. Филарета в 1961 году умерла, Мария жива и беспрепятственно проводит различные религиозные обряды. <…>

В селе Большая Сербуловка Еланецкого района, также давно закрыты все религиозные храмы. Совершают же там обряды священник из села Куйбышевка. В прошлом году все это, в том числе крещение детей на дому совершал священник Чепель, за что был снят мною с регистрации, но несмотря на это продолжает совершать свои противозаконные религиозные обряды как на территории вышеупомянутых сел, так и в городе Вознесенск, где он купил себе дом и переехал на постоянное место жительства.

В Веселиновском районе, на хуторе Веселый, что на границе с совхозом Тимирязевский Вознесенского района, с 1945 года живет заштатный священник Краснокуцкий В. А. Этот служитель культа до июля сего года (не исключено, что продолжает до сих пор) проводил обряды крещения детей в антисанитарных условиях, среди крещенных были дети коммунистов и комсомольцев. <…>

О всех вышеупомянутых фактах мною были оповещены руководители сельских советов, но активного участия в предотвращении их они не принимали, а если и предпринимали, то с большим опозданием (как руководители Вознесенского и Еланецкого районов).

Предавая серьезное значение столь серьезным фактам нарушения Советского законодательства «О культах», подрывающих морально-нравственное воспитание советских тружеников, влекущих одурманивание советских граждан религиозными предрассудками, предлагаю:

1. Используя советский партийный и комсомольский актив, особенно членов комиссии по обеспечению законодательства «О культах», тщательно изучить религиозную обстановку в прикрепленных селах, выявить места незаконного сбора верующих, лиц посещающих эти места, их руководителей и т.д., предприняв жесткие меры к предотвращению их деятельности.

2. Выявить все нелегальные молитвенные дома и их владельцев, предупредить их владельцев об ответственности за их противозаконную деятельность.

3. Изъять всю церковную утварь у снятых с регистрации религиозных общин и проследить, что бы она была сдана по инструкции, в соответствии с советским с советским законодательством.

По существу прошу Вашего совета.

Уполномоченный по делам Русской православной церкви
при Совете Министров СССР по Николаевской области
В. Золотоверхий

ДА Миколаївської області.– Ф. 5162.– Оп. 1.– Спр. 226. – Арк. 4–15.
Оригінал. Машинопис.

№ 16
Доповідна записка до ЦК КПРС голови КДБ при Раді Міністрів СРСР В. Семичастного про порядок видачі свідоцтв про смерть репресованих громадян

26 грудня 1962 р. *Совершенно секретно*

В 1955 году с ведома инстанций и по согласованию с Прокуратурой СССР Комитетом госбезопасности было издано указание № 108сс органам КГБ, определяющее порядок рассмотрения заявлений граждан, интересующихся судьбой лиц, расстрелянных по решениям несудебных органов (б. Коллегией ОГПУ, тройками ПП ОГПУ–НКВД–УНКВД и Комиссией НКВД СССР и Прокурора СССР). В соответствии с этим указанием органы госбезопасности сообщают членам семей осужденных, что их родственники были приговорены к 10 годам ИТЛ и умерли в местах лишения свободы, а в необходимых случаях при разрешении имущественных или иных правовых вопросов регистрируют в загсах смерть расстрелянных с выдачей за-

явителям свидетельств, в которых даты смерти указываются в пределах 10 лет со дня ареста, а причины смерти – вымышленные.

Установление в 1955 году указанного порядка мотивировалось тем, что в период репрессий было необоснованно осуждено большое количество лиц, поэтому сообщение о действительной судьбе репрессированных могло отрицательно влиять на положение их семей. Кроме того, предполагалось, что сообщение членам семей расстрелянных действительной судьбы их родственников могло быть использовано в то время отдельными враждебными элементами в ущерб интересам Советского государства.

Существующий порядок сообщения вымышленных данных касается в основном невинно пострадавших советских граждан, которые были расстреляны по решениям несудебных органов в период массовых репрессий.

В результате пересмотра уголовных дел с 1954 по 1961 годы из общего количества расстрелянных в несудебном порядке около половины реабилитированы. В отношении большинства из них родственникам объявлены не соответствующие действительности сведения о смерти, якобы наступившей в местах лишения свободы.

После проделанной Центральным Комитетом КПСС работы по разоблачению беззаконий, допущенных в период культа личности Сталина, существующий порядок рассмотрения заявлений граждан с запросами о судьбе родственников считаем необходимым отменить. Сообщение гражданам вымышленных дат и обстоятельств смерти близких им лиц ставит органы госбезопасности в ложное положение, особенно при опубликовании в печати дат смерти лиц, имевших в прошлом заслуги перед партией и государством.

Кроме того, регистрация смерти расстрелянных лиц по решениям несудебных органов с указанием в документах вымышленных сроков их пребывания в местах заключения ставит членов их семей при установлении пенсий в неравные условия с членами семей лиц, расстрелянных по суду.

Советские люди о массовых нарушениях социалистической законности осведомлены, и мотивы, в силу которых в 1955 году был установлен порядок сообщения родственникам о судьбе репрессированных членов их семей, отпали.

Учитывая изложенное, представляется целесообразным впредь на запросы граждан о судьбе их родственников, осужденных в несудебном порядке к расстрелу, устно сообщать действительные обстоятельства смерти этих лиц, а регистрацию в загсах их смерти производить датой расстрела, без указания причины смерти, как это делают Военная коллегия Верховного суда СССР и военные трибуналы в отношении лиц, расстрелянных по приговорам судов.

При этом имеется в виду, что данный порядок не будет распространятся на лиц, в отношении которых ответы давались в соответствии с ранее установленными и действующими в настоящее время порядками рассмотрения заявлений.

Уведомление граждан о действительной причине смерти осужденных лиц будет давать членам их семей, имеющим право на пенсионное обеспечение по случаю потери кормильца, основание возбуждать ходатайства перед соответствующими органами о назначении пенсий на льготных, основаниях как родственникам лиц, умерших от трудового увечья или погибших при исполнении служебных обязанностей.

Следует отметить, что количество заявлений о судьбе осужденных в несудебном порядке с каждым годом сокращается (в 1959 году – 36225, а за 8 месяцев 1962 года – 8018).

Установлений решением Президиума Совета Министров СССР от 15 декабря 1959 года (протокол № 37) порядок сообщения за границу дат смерти осужденных к расстрелу применительно к обстоятельствам каждого дела, но не ранее дат привидения приговоров в исполнение и не позднее 10 лет со дня ареста, по нашему мнению, целесообразно не изменять.

Данное предложение согласовано с Прокуратурой СССР и Верховным судом СССР.

Прошу рассмотреть.

Председатель Комитета госбезопасности В. Семичастный

Друкується за: Не предать забвению: Книга памяти жертв политических репрессий, связанных судьбами с Ярославской областью. – Ярославль – Т.3. – 1995. – С. 494–495.

№ 17
Витяг зі стенограми доповіді секретаря обкому КП(б)У А.І. Гусєвої на зборах творчої інтелігенції Миколаєва

16 грудня 1963 р.

Товарищи!

Наше собрание творческой интеллигенции областного центра проходит в период, когда в жизни нашего народа, нашей страны произошли события большой политической важности. Я имею ввиду декабрьский Пленум ЦК партии, который только что закончил свою работу. Как известно, Пленум рассмотрел вопрос об ускоренном развитии химической промышленности, как одном из важнейших условий подъема сельскохозяйственного производства и роста благосостояния всего советского народа. Сегодня мы собрались и должны повести речь о тех больших делах и творческих планах нашей творческой интеллигенции, для того, что бы трудом нашей советской интеллигенции способствовать выполнению всех тех задач, которые начертаны в нашей исторической Программе КПСС – этом историческом документе, в решениях Пленумов ЦК КПСС и ЦК КП Украины и мне думается с позиции людей, болеющих за свое дело, рассматривать все, что мы делаем для того, что бы с честью выполнить эти указания нашей партии и этим самым способствовать культурному подъему жизни населения нашей области. <…>

ЦК Партии призывает, что бы искусство было для народа, оно должно быть понятным народу. На последней выставке николаевских художников у нас состоялся душевный разговор.

Наш разговор сводился вот к чему. На выставке был представлен целый ряд этюдов, где изображались «зады» нашего общества. Старые окраины, которые сейчас еще есть в нашем городе. Но ведь в Николаеве есть улицы, определенные ансамбли,

а на картинах можно увидеть дворик, хибары, скворечницы. Очень хорошо захвачена замерзшая дорога. И думаешь, что несчастные люди в нашем городе живут, когда растает лед, там будет непролазная грязь.

Или еще этюд. Окраина, голые деревья, грязь – кучугуры из грязи, на веревочке висит белье. Мы ведем разговоры с товарищами Дольников, Зиздой, и они всех убеждают, что это – чудесные в художественном отношении картинки.

Или Матвеека показана. Матвеевка показана с берега, видны только сплошные мазанки. Может кто-то из художников скажет, что я не разбираюсь в искусстве. Я хочу разобраться в этом и понять, что это высокая культура.

Партия говорит, что советская литература и искусство призваны служить источником радости, вдохновения для советских людей, служить средством идейного обогащения. Партия призывает строить коммунизм, воспитывать подвиги нашего народа, стоящего самое прекрасное на земле общество. Об этом следует помнить каждому творческому работнику.

Мне думается несколько слов сказать о наших музыкальных кадрах. У нас есть секция самодеятельных композиторов. Но к сожалению, такого, что бы прославить свой город судостроителей, пока еще нет.

Особую претензию хотелось бы предъявить руководству музыкального училища. Недавно бригада ЦК КПУ Украины проверяли работу нашего обкома комсомола в борьбе с буржуазной идеологией и я должна сказать, что очень серьезные вскрыты недостатки. В училище необходимо проделать большую работу по воспитанию молодежи. Здесь предстоит огромная работа для того, что бы линию партии проводить неустанно в жизнь, ликвидировать элементы преклонения перед буржуазной культурой, которые изрекались устами воспитанников этого училища.

У нас в области работает литературное объединение. Не обошлось без «проколов» и в этой организации. Есть такой случай с нашим Зориным. Это человек среднего возраста, который написал «Город над Бугом». Первую часть книги мы поддержали, что бы наши местные литераторы развивались. Но когда он написал вторую книгу с серьезными политическими ошибками, он начал ее издавать даже не посоветовавшись с нами. Он выводит образ Троцкого (Бронштейна) как крупного революционера и допускает в этой книге серьезные политические ошибки.

Центральный Комитет партии принял постановление, виновники наказаны, но важно и то, что у нас на литературном объединении не сумели высказаться и держать в руках всех наших литераторов, что бы затем их выпускать, как говорится, в свет. <…>

Я не исчерпала всех вопросов, в выступлениях товарищи дополнят меня, что бы сообща черпать наши силы по улучшению всех звеньев работы на ниве коммунистического воспитания трудящихся.

Спасибо за внимание, товарищи!

ДА Миколаївської області.– Ф. 5162.– Оп. 1.– Спр. 93. – Арк. 5–12.
Оригінал. Машинопис.

№ 18
Доповідна записка начальника ОБЛІТУ Романського секретарю Миколаївського обкому КП(б)У Гусєвій про порушення дирекцією студії місцевого телебачення порядку підготовки і трансляції матеріалів

25 червня 1964 р.

20 июня сего года дирекция студии телевидения передала передачу на тему «Перетворимо Миколаїв у місто комуністичної праці, високої культури і зразкового побуту», без визы цензуры. Директор студии товарищ Чунихин был предупрежден, что данная передача не завизирована, но отказался надлежащим порядком оформить передачу.

Облит не завизировал передачу потому, что в ней отсутствовали тексты выступлений председателя горсовета тов. Парсяка и архитектора города тов. Пластикова. Как оказалось позже выступал вместо тов. Пластикова тов. Скуратовский. Таким образом, ни облит ни сам тов. Чунихин не знали какие ответы будут давать выступающие.

Данную передачу облит не завизировал еще и потому, что в ней шел разговор о благоустройстве, планировке города, в котором, как известно, есть ряд объектов, не подлежащих упоминанию в открытых передачах. В тексте передачи был, например, такой вопрос: «Будет ли демонтирована железнодорожная ветка в районе Сухого фонтана?». Об этой ветке и о строительстве новой ветки печатать не разрешается, а раз был такой вопрос, то должен быть какой-то ответ. Но его в передачах, представленных обллиту не было. Следовательно, обллит не имеет права, не нарушая существующее законоположение цензуры, в том числе и Приказ № 24-с Председателя Государственного Комитета по радиовещанию и телевидению при СМ СССР, визировать радио или телепередачи, без текстов и расшифровок передач.

Студия телевидения и раньше неоднократно делала отступления от установленного порядка: транслировала отдельные репортажи с производства, колхозов без предварительного просмотра органами цензуры текста, демонстрировала кинопленки и машинописи, без их расшифровки, фото и т.п. В апреле обллит составил на тов. Чунихина акт об этих нарушениях и дал его на подпись тов. Чунихину, но он до сего времени его не возвратил в облит. Тов. Чунихин настаивает на том, что он и в дальнейшем будет передавать репортажи без предъявления их на контроль обллиту (или без текстов выступающих), что является недопустимым.

Прошу Вас разъяснить тов. Чунихину порядок подготовки и трансляции материалов местного телевидения, поскольку он не хочет считаться с существующими законами и игнорирует требования цензуры.

Начальник ОБЛИТА Рожанский

ДА Миколаївської області.– Ф. 5162.– Оп. 1.– Спр. 225. – Арк. 73–74.
Оригінал. Машинопис.

№ 19
Доповідь начальника 3-го відділення 2-го відділу УКДБ при РМ УРСР в Миколаївській області Луцюка до КДБ при РМ УРСР про організацію роботи по лінії боротьби проти українських націоналістів

13 липня 1964 р.

В организации и проведении работы по линии борьбы с украинскими буржуазными националистами оперативный состав руководствовался приказом КГБ при СМ СССР № 00384 от 27. XII.-1961 года, решениями Коллегии КГБ при СМ УССР от 22.1. 1962 г. и 30 мая 1963 года № К-6/2 по Львовской области. Выполняя эти решения, нами проделана некоторая работа по пресечению враждебной деятельности националистов.

Предотвращена путем профилактики националистическая деятельность 3-х складывающих групп, в состав которых входило 15 чел. (КУХАРУК – Баштанка, ГУЛЯВСКИЙ – Снигиревка, ЧАПЛЯ – Вознесенск)

Проведена профилактика 13 чел. одиночек, высказывающих националистические суждения (*карандашом написано «1963-7»*)

Путем ареста пресечена враждебная деятельность националиста ВОРОНЕНКО.

Проведена документация фактов угроз физической расправой над активом со стороны бывшего националиста МЛЫЧКО, который привлечен к уголовной ответственности по линии прокуратуры <…>

Проводится работа по идейному разоружению националистов <…> (2 профилактики с участием общественности, чтение лекций о бдительности, высылка литературы за границу) <…> Наряду с некоторыми положительными результатами, в работе по линии имеются серьезные недостатки<…>

В 1963 году в Баштанском районе было распространено 2 листовки националистического характера, автор которых до настоящего времени не разыскан.

На территории области отдельными националистическими элементами проводится враждебная деятельность, меры к пресечению которой не всегда принимаются своевременно. По имеющимся в управлении материалам враждебная деятельность националистов в настоящее время состоит в следующем:

1. Группирование националистических элементов.

В течение 1962–1964 г.г. проводились мероприятия по 4 группированиям, из которых 3 профилактированы. В группированиях принимали участие лица, ранее судимые и не принимавшие участия в оуновской деятельности. Во время сборищ слушают зарубежные антисоветские радиопередачи, поют националистические песни и ведут антисоветские разговоры.

2. Идеологическая обработка.

Идеологическую обработку единомышленников и привлечение на свою сторону новых лиц в области проводят как бывшие националистические элементы, так и лица, впервые ставшие на путь антисоветской деятельности (ВОРОНЕНКО, ЧЕРЕШНЕВСКИЙ, МОСКАЛЕНКО).

Направленность идеологической обработки: борьба за «самостийную Украину», критика советской действительности, изображение мнимой русификации украинско-

го народа, ущемление украинского языка и культуры, преувеличение недостатков в хозяйственной деятельности.

3. Антисоветская пропаганда и агитация ведется националистами во время сборищ в свободное время или на работе. Ведется она в форме распространения литературы (ЧЕРЕШНЕВСКИЙ), изготовления «программы» организаций (ВОРОНЕНКО), распространения антисоветских передач зарубежных радиостанций (ЧОПИК, ГУЛЯВСКИЙ и другие). <…>

Пресечение враждебной деятельности украинских националистов

<…> Управлением в 1962–1964 гг. принимались меры по пресечению этих форм враждебной деятельности националистов.

В феврале 1964 года Управлением арестован и осужден к 10 годам ИТЛ украинский националист ВОРОНЕНКО, который среди заключенных националистическую агитацию, вербовал их в так называемую «Народную партию Украины», изготовил программу партии и передал ее на волю для проведения враждебной работы.

Основной формой пресечения националистической деятельности является профилактика как индивидуальная, а также с помощью общественности.

В указанное время нами профилактированы 33 чел., допускавших различные антисоветские, националистические высказывания <…>

Работа по идейному разоружению националистических элементов

Работа по идейному разоружению националистических элементов и разоблачению антинародной сущности национализма проводим с учетом оперативной обстановки в области.

Поскольку Николаевская область не является местом сильного влияния украинского национализма в прошлом и в настоящее время, мероприятия по разоблачению сущности национализма в широких масштабах нами не проводятся.

В лекциях о повышении бдительности советских людей, которые читаются для широкой аудитории, отводится небольшое место для разоблачения украинских националистов. <…> В 1963–64 г.г. проводилось две профилактики украинских националистов через общественность.

Такие мероприятия мы проводим по лицам в прошлом судимым за националистическую деятельность, бандитам ОУН – МЛЫЧКО и ГУЛЯВСКИЙ<…>

Профилактические мероприятия проводились через общие собрания рабочих и служащих совхозов, где выступали с докладами оперработники, а затем коллективом обсуждались поступки МЛЫЧКО и ГУЛЯВСКОГО.

МЛЫЧКО по требованию общего собрания был осужден к 3 годам ИТЛ строгого режима за хулиганские действия.

После собрания демонстрировался кинофильм о враждебной деятельности националистов <…>

Начальник 3 отделения 2 отдела УКГБ
при СМ УССР по Николаевской области
подполковник Луцюк

ДА СБУ. – Ф. 1. – Оп. 18. – Спр. 13. – Арк. 24-26, 30.
Оригінал. Машинопис.

№ 20
Доповідна записка старшого оперуповноваженого 5-го відділу 2-го управління УКДБ при РМ УРСР Бабича про організацію роботи по боротьбі проти «українських буржуазних націоналістів» в Миколаївській області

18 липня 1964 р.

15–17 июля 1964 года во 2 Управление КГБ при СМ УССР заслушан доклад начальника 3 отделения 2 отдела УКГБ по Николаевской области подполковника Луцюка об организации работы по линии борьбы против украинских буржуазных националистов в области.

Из доклада тов. Луцюка видно что на территории области осело более 450 бывших украинских националистов[4], выходцев из западных областей Украины, в том числе около 300 человек отбывших наказание за оуновскую деятельность, связи 14 оуновцев, бежавших за кордон, которые занимают там руководящее положение в националистических центрах. Кроме того в области, из числа переселенцев из западных областей УССР проживает значительное количество родственников бандитов ОУН-УПА, репрессированных и ликвидированных в прошлые годы.

Среди указанной категории лиц УКГБ выявлено более 100 человек не разоружившихся националистов, предпринимающих практические меры или вынашивают намерения проводить враждебную деятельность на случай осложнения международной обстановки<…>

В результате проведенных мероприятий Управлением КГБ в 1964 г. за националистическую деятельность арестован один человек (ВОРОНЕНКО), профилактировано 18 человек, высказывающих националистические суждения.

СКОРОЧЕНО: В полі зору КДБ перебували колишні оунівці Оскинюк, Нижник, Бабич, Саранчук, Когут, які на думку спецслужб продовжують залишатися на попередніх позиціях.

Ст. оперуполномоченный 5 отдела
2 УКГБ при СМ УССР майор Бабич
18/ 7 – 1964 г.

ДА СБУ. – Ф. 1. – Оп. 18. – Спр. 13. – Арк. 41-50.
Оригінал. Машинопис

№ 21
Доповідна записка голови КДБ при РМ УРСР В. Никитченка до ЦК КП(б)У щодо націоналістичної діяльності В. Вороненка

1964 р.

В феврале сего года Управлением КГБ при СМ УССР по Николаевской области арестован и привлечен к уголовной ответственности – ВОРОНЕНКО Владимир Гаврилович, 1939 года рождения, уроженец города Киева, украинец, со средним образованием, который, являясь студентом первого курса заочного отделения юридическо-экономического факультета Киевского университета, в 1959 году за хищение государственного имущества был судим к 2-м годам ИТК. Из заключения освобожден досрочно. В апреле 1960 г. при попытке совершить ограбление одной из сберегательных касс в г. Киеве, вторично арестован и осужден к 6-ти годам ИТК.

Отбывая наказание в ИТК на территории Ровенской области, ВОРОНЕНКО совместно с заключенным ГАЕВСКИМ, 1941 года рождения, изготовил и распространил националистические листовки с целью подготовить восстание заключенных в лагере. За это он был переведен на строгий режим содержания в тюрьму г. Житомира, а затем г. Николаева.

В тюрьме ВОРОНЕНКО вел дневник, в котором в форме злобной клеветы изображал изложение трудящихся в СССР и действия советского правительства. Также он составил «программу» т.н. «народной партии Украины», текст которой передал на волю своим связям в г. Киеве, обрабатывал заключенных в националистическом духе, вербовал их в эту «партию» с целью борьбы против советской власти. Кроме того, изготовил националистический флаг, а также высказывал угрозы в адрес коммунистов и намерения нелегального ухода за кордон.

С ВОРОНЕНКО проводилась работа по срыву его от националистической идеологии, однако это не дало результатов.

Он заявил: «Моя нелояльность и враждебное отношение к Советской власти очевидны, поэтому разговоры со мной излишни».

При обработке заключенных в националистическом духе, ВОРОНЕНКО излагал им «программу» построения «самостоятельного украинского государства». Суть сводилась к тому, чтобы на Украине при помощи капиталистических государств совершить переворот и создать т.н. народно-демократическую республику.

В ходе судебного разбирательства ВОРОНЕНКО виновным себя признал. На основании ст. ст. 62 ч. 1 и 64 УК УССР Николаевский областной суд 9 июня сего года приговорил ВОРОНЕНКО к 10 годам ИТЛ строгого режима.

Председатель КГБ при Совете Министров УССР В. Никитченко

ДА СБУ. – Ф. 1. – Оп. 18. – Спр. 13. – Арк. 57-59.
Оригінал. Машинопис.

№ 22

Звіт уповновноваженого у справах релігії Миколаївського облвиконкому Б. Шлепенка про стан громад та культових споруд Православної церкви за 1965 р.

1965 р.

Уполномоченному Совета по делам религий
при Совете Министров СССР по Украинской ССР
тов. Литвину К.З.

Настоящим сообщаю Вам, что зарегистрированных православных церквей, в которых не проводятся службы год и более в области имеется 10. активность по вопросу возобновления церковных служб наблюдается со стороны небольших групп верующих (от 20 до 30 чел) в с.Казанка Казанковского района и с.Матвеевка Новоодесского района.

Снято с регистрации за послевоенные годы, включительно 1965 г – 48 из 101 существовавших религиозных обществ, 26 из них имеют типовые церковные здания. Под социально-культурные нужды церковные здания этих религиозных обществ используется по 10 населенным пунктам, 6 церковных зданий разрушены ввиду их аварийного состояния и в связи с реконструкцией населенных пунктов, 10 используется под складские помещения.

Изъятие церковных зданий происходило без каких-либо возражений со стороны верующих. Не изъято, согласно решения облисполкома №606 от 12 ноября 1963 г. по сегодняшний день остается одно типовое церковное здание в с.Калиновка Жовтневого района. Верующие этой церкви до сего времени пока не могут подыскать другое помещение, в то время как активность их остается несколько высокой.

Уполномоченный Совета по делам религий
по Николаевской области Б. Шлепенко

ЦДАВО. – Ф. 4648. – оп.5. – спр.13. – Арк..72.
Копія. Машинопис.

№ 23

Заява жителів с. Казанка уповноваженому у справах релігії Миколаївського обвиконкому Пінчуку про реєстрацію придбаного будинку як молитовного та недопущення знущань над представницею громади П. Кривцовою

1965 р.

Заявление

Ввиду того, что наш молитвенный дом развален, как аварийный, крестьяне собрали деньги и 11 августа 1965 г. у тов. Алексеевой купили другой дом, а потому просим Вас дать утверждение для использования его как молитвенный дом.

Я, Прасковья Егоровна Кривцова, как представитель общества церковного совета лишена пенсии за то, что моя фамилия фигурирует от церковного общества.

18.X.1965 года меня вызвали в райисполком и там меня очень оскорбляли тов. Шаповалов, а также судья, прокурор и следователь. После того, как я не признала себя виноватой, меня вытолкнули в шею.

Прошу Вашего ходатайства о восстановлении мне пенсии и прекращении издевательства надо мной.

ЦДАВО. – Ф. 4648, – оп. 5. – Спр. 38. – Арк. 105–106.
Копия. Машинопис.

№ 24

Доповідна записка уповноваженого у справах релігії Миколаївського облвиконкому Б. Шлепенька голові Ради у справах релігій при РМ СРСР В. Куроєдову про ліквідацію в м. Миколаєві секти «п'ятидесятників»

1967 р.

ИНФОРМАЦИОННАЯ ЗАПИСКА ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА НИКОЛАЕВСКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ О ПРОВЕДЕННОМ ПРОЦЕССЕ НАД РУКОВОДИТЕЛЕМ НЕЛЕГАЛЬНО ДЕЙСТВУЮЩЕЙ СЕКТЫ «ПЯТИДЕСЯТНИКОВ» В Г. НИКОЛАЕВЕ

Настоящим сообщаю Вам, что с 23 по 25 января 1967 года в г. Николаеве состоялся суд над руководителем секты «пятидесятников» Волковым К.А., 1891 г.р.

Свою антиобщественную деятельность Волков начал с 1949 года. К 1952 г. ему совместно с другими сектантами удалось создать в г.Николаеве секту с числом верующих до 100 человек…

В 1964 г. им были обработаны у себя на дому и получили «водное и духовное крещение» – Дидик Д., 1942 г.р., и др.

Во втором полугодии 1965 г. «пятидесятниками» было проведено три совещания, на которых обсуждался вопрос об объединении в одну нелегальную общину отдельных групп «пятидесятников» в г. Николаев.

Учитывая вышеизложенное, в декабре месяце 1965 г. на Волкова, Заиченко и др. было возбуждено уголовное дело.

Рассмотрев дело, выездная сессия народного суда Ленинского г.Николаев приговорила Волкова по части 1 ст.209 УК [уголовного кодекса] УССР к 5 годам лишения свободы в ИТК [исправительно-трудовой колонии] общего режима, с высылкой на 5 лет после отбытия наказания и конфискацией принадлежащего ему имущества.

В результате проведенных мероприятий организационная деятельность «пятидесятников» в г. Николаеве пресечена.

Уполномоченный совета по
делам религий (підпис) Б. Шлепенков

ЦДАВО, Ф. – 4648.– Оп. 5. – Спр. 57. – Арк..31
Оригінал. Машинопис.

№ 25
Доповідна записка уповноваженого Ради у справах релігії при РМ СРСР в Миколаївській області В. Чуніхина до Ради у справах релігій при РМ СРСР про святкування Великодня релігійними громадами Миколаївщини

7 травня 1968 р.

Анализ данных, поступающих с мест, свидетельствует о попытках церковников вызвать активность верующих. В последнее время, например, епископ Кировоградский и Николаевский Боголеп наметил и осуществил ряд поездок. В пгт. Березнеговатом, в частности, он провел богослужение на второй день пасхи.

Явственно проявилась тенденция Боголепа оживить затухающие приходы. С этой целью из Кировограда намечена переброска двух священников, одного из них – в село Старая Богдановка Николаевского сельского района, где месяцами нет служб. Причем, одного из них предлагалось зарегистрировать на этот приход обязательно до пасхи.

А вот что сообщает секретарь Арбузинского райисполкома тов. Васильева: «Поп Константиновского молитвенного дома Щербина призвал прихожан и, особенно, членов «двадцатки» развернуть во всех селах агитацию, что бы больше людей посещало церковь в дни пасхи и организацию «проводов» на кладбищах с участием попа. В ночь на 21 апреля прихожан было значительно больше, чем обычно в воскресенье. Почти половина – из близлежащих сел Доманевского района, а также Александровки Вознесенского района. Из Александровки приезжали «святить пасху» на автомашине, которую, по словам приезжих, выделил местный колхоз. В Ново-Красновской церкви были люди из Михайло-Жуковки и Сергеевки Братского района.(Примечание: в Доманевском и Братском районе нет действующих церквей)». <…>

В ряде случаев церковникам удавалось добиться поставленных целей. Член комиссии содействия контролю за соблюдением законодательства о культах тов. Цуравейко так информирует исполком Первомайского горсовета о праздновании пасхи в

Николаевской церкви: «Многие верующие – это граждане, родившиеся при советской власти и воспитывавшиеся в советской школе. Было много молодежи-школьников старших классов, как девочек, так и мальчиков. Вывод, к которому я пришел, заключается в том, что религия все больше и больше пытается обволакивать своей паутиной трудящихся средних лет. Много приходит «святить» пасхи. Недостаточно ведется воспитательная и просветительная работа, особенно среди женщин». <…>

Трудно установить количество верующих, побывавших во Всехсвятской (кладбищенской) церкви и соборе гор. Николаева. Люди все время были в движении – одни входили, другие выходили. Особенно много было молодежи. Шли группами, с включенными транзисторами – явно ища, где провести время. Баловства ради покупали свечи, зажигали их во дворе. А если бы в городе в это время организовали весенний карнавал или молодежное массовое гулянье – значительную часть юношей и девшек можно было бы отвлечь от посещения церкви, что уже само по себе налагает свой отпечаток на сознание человека, да и церковникам даст повод говорить о повышении интереса молодежи к религии.

Как в дневное, так и в вечернее время в церквях гор. Николаева отмечено присутствие на богослужениях детей по 12–15 человек не только с родителями, но и бабушками. Последнее обстоятельство насторожило членов комиссии содействия контролю за соблюдением законодательства о культах. Если представлялось возможным – выясняли, кто эти дети, из каких они школ. <…>

Показательны цифры доходов. Они, как правило, высоки там, где церковникам удалось вызвать активность. Например, в молитвенном доме села Нечаянного Николаевского сельского района в 1967 г. на пасху собрали 180 рублей 20 копеек, а нынче – 220 рублей 40 копеек. И, наоборот, где местные организации усилили воспитательную и антирелигиозную работу, там достигнуты результаты, которые печалят служителей культов. <…>

Отсутствие помпезности, разжигания религиозного фанатизма, выпадов против нашей действительности, а также снижение доходов в ряде приходов и уменьшение посещаемости следует отнести за счет того, что местные организации как в дни подготовки, так и во время проведения пасхи усилили антирелигиозную пропаганду. Во многих клубах и домах культуры состоялись лекции, беседы, вечера, демонстрировались кинофильмы и были организованы различные культурно-массовые мероприятия.

Уполномоченный Совета по делам религии
при Совете Министров СССР
по Николаевской области В. Чуниихин

ДА Миколаївської області.- Ф. 5162.- Оп. 1.- Спр. 599. – Арк. 2-15.
Оригінал. Машинопис.

№ 26

Пояснення редактора Вознесенської районної газети «Радянська Правда» Л. Данішевського секретарю Миколаївського обкому КП(б)У В. Васильєву з приводу листування з редакціями закордонних видань

23 серпня 1968 р.

В ювілейному році у нашої редакції склалися дружні зв'язки з редакцією газети «Нітріанський глас». Це окружна газета, виходить в місті Нітра (Словакія). Приводом для цих зв'язків було звільнення Вознесенська і Нітри 228 стрілецькою дивізією. Ми обмінювалися газетами, друкували матеріали, що надходили в Чехословаччині.

Наприклад, в ювілейні дні ми надрукували великий матеріал з Нітри – «Під променями Великого Жовтня».

В липні цього року газета «Нітріанський глас» перестала надходити до Вознесенська. В свою чергу, припинили і ми надсилати свої газети.

Цими днями ми одержали один номер газети «Нітріанський глас» від 30 липня 1968 року, в якому на першій сторінці надруковано відкритий лист нашій редакції.

Переклад цього листа (можливо, не зовсім точно виконаний граматично, але зміст передано правильно) надсилаю Вам.

Про лист в газеті і його зміст я доповів районному комітету партії.

Редактор Вознесенської районної газети
«Радянська Правда» Л. Данішевський

Дорогие друзья!
Открытое письмо дружеской редакции «Радянська правда»

Просим вас поверить, что только непосредственная занятость этих дней оправдывает нас в том, что бы мы посредством вашей товарищеской газеты обращались к народу Вознесенска и всей Николаевской области.

Это обращение будет диктовать не только наша чистая совесть, оправданная гордостью народом этой страны и веры в наш ЦК КПЧ, но и, главным образом, надежде, что так как мы всегда понимали боль, радости и печаль больших взволнованных дней, что вы также без предрассудков и без недоверия рассмотрите наше послание.

Это безотлагательно! Это призыв к пониманию правды. Потому что все то, что происходит в ЧССР с января 1968 года является большим монументальным делом, понять которое, значит верить ему и его творцам.

Эту гигантскую мозаику событий творят тысячи и тысячи людей нашего отечества. Мы намерено пишем слово «творят» так как укладка отдельных «камней» требует чуткого и творческого подхода к каждой большой и маленькой проблеме, которых у нас накопилось очень много за 20 лет.

Необходимо выбирать, взвешивать сегодняшние ценности. И, поверьте, больно отказаться от злых, негодных «кличек» ведь они красиво звучали очень приятно. Однако они не гармонируют с остальными, они фальшивы.

Не удивляйтесь этому сравнению. Это не звучит патетически, так как монументальные вопросы трудно описать так просто, повседневно.

В январе этого года состоялся Пленум ЦК КПЧ. Тогда мы надеялись и думали, что пленум будет историческим и обновляющим. Сегодня, через 7 месяцев после тех дней мы видим, что в нашей политической жизни произошло большее, чем до него за целые годы. И поверьте, что в подавляющем большинстве все это на пользу нашего социалистического общества. Прошедшие годы накопили у нас такую массу дезинформации, кривд, лжи и аморальности, что мы сначала не знали с какой стороны приступить к управлению. Это грозило трагедиями и упадком. Проблемы болезненны, но все искупала тяга к справедливости и демократии.

Это выправление нашего общества называется боем за демократический социализм. Где за идеал свободы каждого будут бороться сообща. Конечно, само собой разумеется социалистические идеалы незыблемы, но до этих пор у нас так не было. Только сейчас, когда благодаря ЦК КПЧ наступила демократизация нашей общественной жизни, мы видим насколько сурово и бескомпромиссна в своей критике наша правда. Не все в нашей стране с этим согласны и ищут дорожки, как бы увильнуть, некоторые залезли в норы как кроты, а оттуда анонимным образом и лживо (как они до сих пор делали) клевещут на наши обновленные дни, дают лжесвидетельства и хотят занести в наши ряды хаос. Они вычерпывают правду из контекста.

Пламенные дискуссии они называют реакционной травлей. Организация клубов и союзов, миссия которых в большинстве случаев является укреплением гуманности и охрана человеческих прав, они называют проявлением капиталистических сил и империалистических маневров. Это неправда.

Наши народы много выстрадали, часто другие силы (сильные мира сего) решали их дальнейшие судьбы. Мюнхен, протекторат и так называемое Словацкое государство были университетами, в которых наш народ проявил себя мудрым и государственным. Таким наш народ является и сейчас. У всех нас в Нитре в памяти бойцы и офицеры 228-й дивизии 2-го Украинского фронта, которые свой длинный кровавый путь не закончили 30 марта 1945 года здесь в Нитре победным салютом.

Они пали. Их могилы стали на пути к новым дням. Все то, что происходит в ЧССР достойно ваших великих жертв. Только в осуществлении идеалов, которые перед собой поставил народ нашей страны, т.е. в осуществлении демократического социализма, жертвы наших братьев имеют смысл!

Такова правда. Это послание нашей жизни. Ваш великий писатель Константин Симонов во время своего последнего пребывания у нас сказал: «Если Вам удастся ваш эксперимент с демократией, а мы верим, что он удастся, то это будет вкладом в мировой социализм».

Благодарим вас, дорогие друзья, за такое понимание наших процессов. Верьте, что иное не поможет, но и не поколеблет наше твердое желание продолжать начатое дело. Просим вас, это наше послание, выражение чувств тысяч граждан нашего округа передать народу Николаевской области через посредство вашей газеты с пожеланиями прекрасных и счастливых дней в вашей красивой необъятной стране.

ВАША РЕДАКЦІЯ «НІТРІАНСЬКИЙ ГЛАС»

ДА Миколаївської області.– Ф. 7.– Оп. 12.– Спр. 579. – Арк. 83–86.
Оригінал. Машинопис.

№ 27
Інформація секретаря Миколаївського обкому КП(б) У В.А. Васильєва до ЦК КП(б)У про реакцію трудящих Миколаївщини на останні події у Чехословаччині

28 серпня 1968 р.

В области продолжаются митинги и собрания трудящихся, посвященные последним событиям в Чехословакии. По состоянию на 27 августа 1968 года проведено 138 митингов и собраний, на которых присутствовало 30 тысяч человек.

На митингах и собраниях находят горячую поддержку и одобрение действия Советского правительства и правительства союзных социалистических стран по оказанию неотложной помощи чехословацкому народу в борьбе с внутренней и внешней контрреволюцией.

Трудящиеся области с глубоким возмущением осуждают действия Югославии, Румынии и Китая, которые по существу оказывают поддержку контрреволюции в Чехословакии и международной реакции.

Автослесарь завода гидроаппаратуры тов. Бойко заявил: «На западе, конечно, подымут шум. Но нашим надо твердо стоять на своем. Американцы не спрашивают нас куда и когда вводить свои войска». <…>

На митинге трудящихся в городе Первомайске, выступил преподаватель факультета иностранных языков Пражского университета Ярослав Малержов, который от имени всего народа Чехословакии горячо поблагодарил за оказанную поддержку дружественным советским народом. В своей речи товарищ Малержов особо подчеркнул, что сегодняшнюю ситуацию в Чехословакии создали враги социализма и реакционные круги империалистических стран, которым будет дан должный отпор со стороны всего прогрессивного человечества..

Более двух тысяч рабочих и инженерно-технических работников цехов № 32, 18, 22, 12 завода им. Носенко города Николаева в единогласно принятой резолюции целиком и полностью поддержали и одобрили внутреннюю и внешнюю политику Коммунистической партии и Советского правительства, выработанную на XXIII съезде партии, апрельском и июльском (1968 гг.) Пленумах ЦК КПСС.

В резолюции говорится: «…Нас глубоко волнуют события в братской Чехословакии. Советский народ, понесший миллионные жертвы в борьбе с фашизмом, освободивший Чехословакию о фашистского порабощения, не может допустить, что бы реакционные силы извне попрали эти жертвы, титанический труд чехословацкого народа и повернули Чехословакию на путь капиталистического развития…Мы выражаем уверенность, что рабочий класс, крестьяне, интеллигенция Чехословакии, все кому дороги завоевания социализма и счастливое будущее чехословацкого народа, сплотятся вокруг здорового ядра Коммунистической партии Чехословакии, единством действий, решительной борьбой против черных сил контрреволюции ответят на Обращение группы ЦК КПЧ, Правительства и Национального собрания ЧССР».

Всего в области проведено 43 митинга и собрания трудящихся, на них присутствовало 10396 человек, выступило 180. Наряду с правильной оценкой событий в Чехословакии и мер, принятых странами – участницами Варшавского договора, имеют

место случаи недопонимания и неправильной трактовки отдельными лицами, происходящих там событий.

Так, приемщик-контролер завода им. 25 Октября гор. Первомайска Столяров А. Т., 1918 г.р., беспартийный, со средним образованием, сказал: «Все это так, но как теперь мы будем выглядеть перед всем миром. Везде скажут – это прямая агрессия. Выходит, демократию держим штыками».

Старшая медсестра городской больницы города Николаев, Шкреба М. Г.,1934 г.р., беспартийная, высшее образование, заявила: «В царские времена Россию справедливо называли «мировым жандармом». Разве руководство страны не замечает, что наводя порядок в соседней, пускай братской стране, при помощи оружия, мы тем самым превращаемся в глазах мирового сообщества на такого же «мирового жандарма». Может, пускай товарищи в Чехословакии сами разберутся, какой социализм они хотят строить. Разве так должна вестись миролюбивая политика СССР? ».

Мастер корпусно-стапельного цеха завода имени Носенко города Николаева, Авакумов Д.Т., 1919 г.р., беспартийный, образование среднее, в беседе с рабочими цеха, также поставил под сомнение правильность внешней политики СССР: «Советский народ понес миллионные жертвы в борьбе с фашизмом. Так зачем нам сейчас снова втягиваться в военный конфликт? Зачем нам пугать мир бряцаньем оружия? Может для трудящихся будет лучше, если наше руководство не будет лезть в соседнюю страну, а наполнит товарами полки магазинов?».

Жители города Николаева, пенсионеры Межирицкий, Левин и Берчанский заявляли, что: «Не следует другой стране указывать, как ей жить». Вместе с этим, ситуацию в Чехословакии они расценили, как возможность для Израиля укрепить собственные позиции на Ближнем Востоке, так как занятый чешскими событиями СССР будет не в состоянии оказывать существенную помощь арабским странам.

Горкомы и райкомы партии, первичные партийные организации принимают меры по усилению разъяснительной работы среди этих лиц, а также используются меры специальной профилактики.

Секретарь Николаевского Обкома КП Украины Васильев В.А.

Державний архів Миколаївської області.– Ф.7.– Оп.12.– Спр. 569. – Арк.42–61. Оригінал. Машинопис.

№ 28
Витяг з рішення № 62 виконкому Миколаївської обласної ради депутатів трудящих з приводу заяви віруючих про відновлення діяльності релігійної громади у смт. Казанка

6 лютого 1970 р.

Про заяву групи віруючих смт Казанки Казанківського району про відновлення православної релігійної громади

Розглянувши матеріали, представлені уповноваженим Ради у справах релігій при Раді Міністрів СРСР по Миколаївській області т.Чуніхіним В.А. про заяву групи віруючих смт Казанки, які ставлять питання про відновлення реєстрації православної релігійної громади, виконком обласної Ради депутатів трудящих ся

Рішив:

В зв'язку з тим, що віруючі смт Казанки мають можливість задовольняти свої релігійні потреби у приході, який знаходиться в с.Миколаївка, розташованому на відстані 8 км, куди регулярно ходять автобуси, а також враховуючи, що питання про відновлення діяльності релігійної громади становлять лише декілька осіб, у реєстрації православної релігійної громади у смт Казанка Казанківського району відмовити.

Голова виконкому обласної Ради трудящих М. Куліш
Секретар виконкому обласної Ради трудящих А. Богомолов

ЦДАВО.– Ф. 4648 . – Оп. 2. – спр. 9207. – Арк. 12.
Оригінал. Машинопис

№ 29
Витяг з вироку Судової колегії Одеського обласного суду по справі Н.А. Строкатової, О.С. Рєзнікова, О.Й Притики

Міністерство юстиції Української РСР

1972 р.

Ім'ям Української Радянської Соціалістичної Республіки

1972 року травня «19» дня Судова колегія в кримінальних справах Одеського обласного суду, в складі:

Головуючого Котенка В.М.
Народних засідателів: Кравцова М. А., Григоренка В.М.
При секретарі: Чебан Н.В.
За участю прокурора Бухтіярова Л.І.

адвокатів Полторацького В.В., Ефімова В.Ф., Нефеда В. В. розглянула у відкритому судовому засіданні в місті Одесі справу про обвинувачення

1. Строкатової Ніни Антонівни, народження 31 січня 1926 року, українки, уродженки міста Одеси, безпартійної, з вищою медичною освітою, одруженої, дітей не має, військовозобов'язаної, не судимої, громадянки СРСР, до арешту мешкала в м. Нальчику, Кабардино-Балкарської АРСР, вулиця Орджонікідзе, 101, працювала викладачем в медичному училищі міста Нальчика;

2. Рєзнікова Олексія Сергійовича, народження 24 лютого 1937 року, уродженця міста Єнакієве, громадянина СРСР, з вищою педагогічною освітою, військовозобов'язаного, судимого, до арешту працював викладачем української мови і літератури в вечірній середній школі робітничої молоді № 14 міста Одеси, проживав в місті Одесі, вул. Терешкової, 25, кімната 45, одруженого, має дочку віком 3 роки;

3. Притики Олексія Йосиповича, народженого 9 березня 1929 року, уродженця села Комаровка, Тепликського району, Вінницької області, українця, безпартійного, військовозобов'язаного, з вищою медичною освітою, одруженого, має двох дітей віком 7 і 13 років, громадянина СРСР, до арешту працював лікарем поліклініки № 1 Водздороввідцілу Чорноморського морського пароплавства, мешкав в місті Одесі, вул. Новоселів, 51, кв. 2, не судимого, – всіх трьох в скоєнні злочину, передбаченого статтею 62, ч. 1 КК УРСР.

В судовому засіданні по даній справі встановлено:

підсудні Строкатова Н., Резніков О. та Притика О., поділяючи ворожі Радянській владі погляди, займались проведенням антирадянської агітації і пропаганди з метою підриву та послаблення Радянської влади.

Серед свого оточення вони зводили наклеп на радянську дійсність, здобували та розповсюджували матеріали так званого «самвидаву» антирадянського змісту, шляхом наклепницьких висловлювань і розповсюдження матеріалів «самвидаву» перекручували радянську дійсність.

Конкретна злочинна діяльність кожного з підсудних полягає у наступному:

Підсудна Строкатова Н. з метою підриву і послаблення Радянської влади на протязі 1967–1971 років систематично займалась антирадянською діяльністю.

Так, в грудні 1970 року Строкатова в квартирі Притики, в місті Одесі в присутності Притики О. та його дружини Притики Р., зводячи наклеп на радянську дійсність, заявила, що з відома радянських установ нібито скоєно політичне вбивство художниці А. Горської.

Крім цього, Строкатова зберігала матеріали «самвидаву» антирадянського змісту.

Під час обшуків у Строкатової на квартирі було виявлено і вилучено:

– вірш «Спадкоємцям Лаврентія Берія», виконаний невідомою особою. В цьому вірші зводиться наклеп на радянську дійсність, на діяльність органів Радянської влади, стверджується, що в СРСР нібито «влада дикунським свавіллям породжена», закликається до боротьби проти Радянської влади. Цього вірша Строкатова зберігала в 1967 році;

– лист «В международную ассоциацию журналистов г. Прага», написаний Строкатовою ще в 1966 році. В цьому листі Строкатова, спираючись на факті притягнення до кримінальної відповідальності та засудження державного злочинця Даніеля, з антирадянських позицій перекручує каральну політику Радянської влади, робить тенденційні узагальнення та зводить наклеп на радянську дійсність.

Цей лист не був відісланий Строкатовою з причин, незалежних від неї, бо його було вилучено під час обшуку 3 січня 1967 року;

– лист колективові журналу «Перець», в якому зводиться наклеп на національну політику КПРС і Радянського уряду, життя колгоспного селянства і діяльність органів державної влади;

– вірші «Ліна у Львові» і «Лара», в яких зводиться наклеп на радянську дійсність.

Придбавши велику кількість матеріалів «самвидаву» в невстановлених слідством осіб, Строкатова використовувала їх для проведення антирадянської агітації і пропаганди шляхом їх розповсюдження.

Так, весною 1970 року у себе в квартирі, в місті Одесі, Строкатова двічі передала Резнікову пакети з матеріалами «самвидаву», серед яких знаходились:

– документ «Серед снігів», в якому автор, засуджений за антирадянський злочин, Валентин Мороз, з антирадянських націоналістичних позицій змальовує становище України в складі СРСР і закликає українську інтелігенцію до боротьби проти радянського державного і суспільного ладу;

– документ «Мойсей і Датан» того ж автора В. Мороза. В цьому документі зводиться наклеп на національну політику КПРС і Радянського уряду по відношенню до українського і білоруського народів;

– «Український вісник», випуск другий – травень 1970 року, який являє собою підборку антирадянських наклепницьких матеріалів, об'єднаних ідеєю боротьби проти радянського державного ладу;

– «Хропика текущих событий» № 13 від 29 квітня 1970 року, яка являє собою підборку статей, в яких автори, висвітлюючи окремі судові процеси над державними злочинцями, зводять наклеп на Радянську владу і діяльність радянських державних органів;

– збірка віршів «Крик з могили» М. Холодного, в окремих віршах якого («Вмирають поети», «Нація», «Собаки») автор зводить наклеп на стан української нації, української культури, літератури та мови, а також на життя колгоспного селянства. В вірші «Я – іноземець поміж вами...» автор висловлює відкриту погрозу фізичної розправи над керівниками КПРС і Радянського уряду;

– документ, написаний у вигляді листа, який закінчується підписом: «Священник С. Желудков». В цьому документі автор з антирадянських позицій зображає державний, політичний та економічний лад СРСР.

Крім цього, Строкатова особисто передала Притиці О. ряд матеріалів «самвидаву» антирадянського змісту, зокрема:

– влітку 1970 року вона вручила Притиці в його квартирі в місті Одесі документ під назвою «Думать», в якому зводиться наклеп на радянський державний та суспільний лад;

– наприкінці жовтня - на початку листопада 1970 року вручила Притиці в своїй квартирі в місті Одесі «Український вісник», випуск перший – січень 1970 року, антирадянського змісту;

– наприкінці 1970 року Строкатова двічі передавала для ознайомлення Шведову Л. у нього в робочому кабінеті Центральної науково-дослідної лабораторії Одеського

медичного інституту матеріали «самвидаву» – згаданий вище антирадянського змісту документ з підписом «Священник С. Желудков» та видану за кордоном листівку з фотографіями осіб, що скоїли державні злочини проти Радянської влади. В згаданій листівці з антирадянських позицій наклепницьке висвітлюється політика КПРС і Радянського уряду.

В судовому засіданні підсудна Строкатова винною себе не визнала, але не заперечує, що деякі матеріали «самвидаву» вона зберігала, знайомилась з ними, по суті не оспорює показів свідка Шведова про передачу йому для ознайомлення антирадянських документів.

Судова колегія вважає, що винність підсудної Строкатової в скоєнні злочину, передбаченого ст. 62 ч. 1 КК УРСР, в судовому засіданні доведена.

Підсудний Притика О. ствердив, що восени 1970 року Строкатова у нього на квартирі, в присутності його дружини Притики Раїси, зводила наклеп на радянську дійсність, заявила, що українська художниця А. Горська вбита з політичних мотивів з відома державних установ. Як ствердив Притика, тоді ж Строкатова дала йому документ під назвою «Виступ на похороні А. Горської».

Ці покази Притики О. знаходять підтвердження в наявності вилученого у Притики О. документа під назвою «Виступ на похороні А. Горської», який був знайдений у Притики О. під час обшуку, що вбачається з протоколу обшуку від 9 липня 1971 року.

Крім цього, свідок Притика Раїса ствердила, що Строкатова в її присутності заявляла про вбивство Л. Горської працівниками КДБ і при цьому читала промову, яку вручила її чоловікові Притиці О. з тим, щоб він ознайомив з нею на репетиції учасників хору, в якому на той час брав участь Притика О. Свідок Притика Р. уточнила, що це було в грудні 1970 року.

Сама Строкатова не заперечує, що саме в грудні 1970 року вона за допомогою Притики О. їздила на похорони А. Горської в місто Київ.

Про збереження Строкатовою примірника антирадянського вірша «Спадкоємцям Лаврентія Берія» свідчить протокол обшуку, під час якого цей примірник був вилучений у квартирі Строкатової, а також наявністю цього документу і протоколом його огляду.

Сама Строкатова в судовому засіданні заявила, що вона вважала своїм обов'язком зберігати те, що належить її чоловікові, але ця заява її винності в зберіганні згаданого антирадянського документу не виключає.

Про збереження Строкатовою написаного нею антирадянського листа «В международную ассоциацию журналистов гор. Прага», знайдених у неї антирадянських матеріалів – листа колективові журналу «Перець», віршів «Ліна у Львові» і «Лара» свідчать протоколи обшуку, під час яких вилучені на квартирі у Строкатової ці матеріали та висновок графічної експертизи про виконання листа «В международную ассоциацию журналистов г. Прага» і вірша «Лара» особисто Строкатовою.

Підсудна Строкатова в судовому засіданні визнала, що вона зберігала особисто нею виконаний лист «В международную асоциацию журналистов г. Прага», переписаний нею вірш «Лара», а також знайдені у неї лист до колективу журналу «Перець» і вірш «Ліна у Львові».

Згідно з висновком графічної експертизи вірш «Ліна у Львові» виконаний чоловіком Строкатової - Караванським С., а особу, від якої був одержаний лист до колективу журналу «Перець», Строкатова назвати відмовилась.

Про передачу Строкатовою Резнікову матеріалів «самвидаву»: «Серед снігів», «Мойсей і Датан», «Український вісник», випуск другий, «Хроника текущих событий». Збірки віршів «Крик з могили» М. Холодного, документу з підписом «Священник С. Желудков» свідчать . покази підсудного Притики О., який ствердив, що ці матеріали Строкатова весною 1970 року за два рази вручила Резнікову в його (Притики О.) присутності, що він особисто ці матеріали бачив, коли вийшов від Строкатової з квартири і разом з Резніковим оглядав те, що знаходилось у пакетах, які Строкатова вручила Резнікову.

Притика О. ствердив, що через деякий час Резніков передав йому саме ці матеріали для ознайомлення. Правдивість показів Притики О. в цій частині стверджується протоколом обшуку від 9 липня 1971 рок, коли в Притики в його квартирі були знайдені і вилучені названі вище матеріали, а також протоколом прийняття деяких документів від свідка Притики Раїси, яка добровільно здала слідчим органам не знайдені під час обшуку документи.

Особиста передача Строкатовою Притиці О. матеріалів «самвидаву» «Думать» та «Український вісник», випуск перший, стверджується показами підсудного Притики О. та свідка Притики Р.

У зв'язку з цим Притика О. ствердив, що Строкатова передала йому матеріал під назвою «Думать» влітку 1970 року, а «Український вісник» випуск перший – в листопаді 1970 року. Як показав Притика, Строкатова при цьому намагалась залишитись з ним віч-на-віч.

Свідок Притика Раїса ствердила, що Строкатова заходила до них на квартиру влітку 1970 року, а в листопаді 1970 року по запрошенню Строкатової вона (Притика Р.) зі своїм чоловіком зайшли за пилососом до Строкатової. Як показала Притика Р., обидва рази Строкатова намагалась вести бесіду з Притикою О. наодинці, але й тоді Притика Р. бачила, що її чоловік виніс від Строкатової якісь папери.

Покази Притики О. в цій частині стверджуються також протоколом обшуку від 9 липня 1971 року, коли у нього були знайдені і вилучені документи «Думать» та «Український вісник», випуск перший.

Про те, що Строкатова передавала Притиці О. матеріали «самвидаву» свідчать і інші покази свідка Притики Р., яка ствердила, що Строкатова після арешту Притики О. цікавилась, скільки саме матеріалів вилучено при обшуку.

Свідок Шведов ствердив, що наприкінці 1970 року Строкатова двічі передавала йому для ознайомлення документи антирадянського змісту: лист за підписом «Священник С. Желудков» та видану за кордоном листівку з фотографіями осіб, що скоїли державні злочини проти Радянської влади.

При огляді прилучених до справи документів свідок Шведов в судовому засіданні ствердив, що саме такі документи давала йому Строкатова.

Сама Строкатова покази свідка Шведова спростувати відмовилась, ствердила, що вона знаходилась з ним в дуже добрих стосунках, що саме по собі виключає можливість її обмовлення Шведовим.

Разом з тим **судова колегія вважає необхідним виключити з обвинувачення Строкатової:**

а) епізод про зведення нею весною 1970 року у себе на квартирі в присутності Притики і Резнікова наклепу на Радянський державний та суспільний лад.

Строкатова і Резніков це заперечують, а свідчень щодо цього одного тільки при таких обставинах недостатньо для визнання доказаним цього епізоду;

б) епізод про зберігання Строкатовою другого примірника вірша «Спадкоємцям Лаврентія Берія», вилученого у Строкатової в 1971 році.

Строкатова пояснила, що цей примірник належить її чоловікові Караванському (засудженому раніше за державний злочин), що вона не знала про наявність цього примірника в її квартирі. З висновку графічної експертизи витікає, що цей примірник вірша виконав Караванський.

При таких обставинах достатніх доказів для визнання Строкатовій винною в зберіганні згаданого примірника вірша не має.

З обвинувачення Резнікова необхідно виключити епізод про вчинення ним з метою розповсюдження в своєму блокноті запису антирадянського змісту, спрямованого проти В.І. Леніна та Радянського уряду.

Резніков пояснив, що він не пам'ятає випадку про вчинення ним такого запису, хоча зовні начебто написано його рукою. Резніков також заперечує мету розповсюдження такого запису.

В справі є фотокопія цього запису (т.7 а.с. 49) та висновок відомчої графічної експертизи про виконання згаданого запису Резніковим.

(т.7 а.с. 47)

Але цей висновок графічної експертизи не співпадає з даними аналітичної частини експертизи, де вказується, що текст, представлений для дослідження містить мало графічного матеріалу і що Резніков входить в коло осіб – можливих виконавців цього тексту. Нема також і категоричних доказів про мету Резнікова розповсюдити цей запис. Час вчинення згаданого запису не встановлено, а в зберіганні цього запису Резніков не обвинувачується. Достатніх підстав для визначення доведеним цього епізоду не має.

З обвинувачення Притики необхідно виключити епізод про одержання ним від Резнікова антирадянського документу «Мойсей і Датан» тому, що Резнікову обвинувачення в передачі цього документу Притиці пред'явлене не було.

Кваліфікацію дій Строкатової, Резнікова та Притики за ст.62 ч.І КК УРСР суд вважає вірною.

Строкатова, Резніков і Притика проводили антирадянську агітацію і пропаганду, зберігали та розповсюджували антирадянську літературу з метою підриву та послаблення Радянської влади.

З цією ж метою вони поширювали наклепницькі вигадки, Ідо порочать радянський державний і суспільний лад.

Направленість на це дій Строкатової, Резнікова і Притики витікає як з суті їх висловлювань, так і з змісту матеріалів, які вони зберігали та розповсюджували.

Передаючи згадані вище матеріали ряду других осіб, Строкатова, Резніков і Притика розуміли і хотіли, щоб ці матеріали широко розповсюдились серед населення.

Це свідчить про їх намір займатися як антирадянською пропагандою так і антирадянською агітацією.

Обираючи міру покарання підсудним Строкатовій, Резнікову і Притиці, судова колегія враховує небезпечність і систематичність скоєних ними дій.

Разом з тим, судова колегія враховує також і те, що всі підсудні займались суспільно-корисною працею.

У відношенні Притики суд враховує те, що він, ставши спочатку сам на хибний шлях, надалі підпав під вплив Резнікова і Строкатової, які, скориставшись з його політичної незрілості, активізували його антирадянську діяльність.

Саме тому, а також враховуючи зізнання Притики, його сімейний стан та його бажання спокутувати свого вину, судова колегія вважає можливим обрати йому міру покарання значно меншу, ніж Строкатовій та Резнікову.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 323,324 та 332 КПК УРСР, судова колегія

ПРИСУДИЛА:

Строкатову Ніну Антонівну, **Резнікова** Олексія Сергійовича і **Притику** Олексія Йосиповича визнати винними в скоєнні злочину, передбаченого ст. 62 ч. 1 КК УРСР та покарати:

Строкатову Н. А. – позбавленням волі строком на 4 (чотири) роки в виправно-трудовій колонії суворого режиму, без заслання;

Резнікова О. С. – позбавленням волі строком на 5 (п'ять) років і б місяців в виправно-трудовій колонії суворого режиму без заслання;

Притику О. Й. – позбавленням волі строком на 2 (два) роки в виправно-трудовій колонії суворого режиму, без заслання.

Міру покарання рахувати:

Строкатовій – з 6 грудня 1971 року;

Резнікову – з 11 жовтня 1971 року;

Притиці – з 9 липня 1971 року.

Міру запобіжного заходу до набуття вироком законної сили їм же залишити без змін – утримання від вартою.

Всі речові докази, крім друкарської машинки зберігати при справі, а друкарську машинку марки «Москва» № 10158, вилучену у підсудного Притики О.Й. – конфіскувати.

Вирок може бути оскаржений до Верховного суду УРСР – через Одеський обласний суд в строк 7 діб з дня вручення його копії всім засудженим по цій справі.

Головуючий підпис

Народні засідателі підпис

підпис

Вірно головуючий В. Котенко.

ДА СБ України, Миколаїв.– Спр.– 111321.– Арк..350

Оригінал. Машинопис

№ 30
Звіт Очаківського райкому КП(б) України Миколаївської області про хід виконання постанови бюро обкому КП(б) України

29 червня 1972 р.

СЕКРЕТНО

Очаковский райком КП(б) Украины
Николаевскому обкому КП(б) Украины

Выполняя постановление бюро обкома КП Украины от 9 июля 1971 года «О мероприятиях по противодействию нелегальному распространению антисоветских и других политических вредных материалов», Очаковский райком КП Украины провел ряд профилактических мероприятий направленных на противодействие нелегальному распространению антисоветских и других политических вредных материалов.

Постановление обсуждено на районном семинаре секретарей парторганизаций и партгрупоргов, доведено до сведения пропагандистов и агитаторов сети партийного и комсомольского просвещения, политинформаторов и агитаторов, лекторов и докладчиков райкома партии и лекторов общества «Знание».

Приняты меры к усилению разъяснительной работы среди населения о вредном влиянии буржуазной идеологии. По этой тематике а районе прочитано свыше 120 лекций и докладов, проведено более 1,5 тысяч бесед и политинформаций силами политинформаторов и работников райотдела УКГБ. Перед демонстрированием кинофильмов иностранного производства, проводиться предварительный просмотр и разъяснение, как правильно трактовать тот или иной эпизод.

Силами коммунистов-политинформаторов проводится повседневная борьба с распространителями услышанных по радио передач буржуазного образа жизни и пресечения политически вредных анекдотов, рассказов и т.п.

Учитывая, что в непосредственной близости от территории района проходят иностранные суда, организовано постоянное инструктирование рыбаков, спасательных и пограничных служб на предмет возможного обнаружения и доставки в райотдел УКГБ воздушных шаров, плавающих контейнеров и других предметов, возможно с целью распространения буржуазной идеологии и изъятия их у населения.

Проведены инструктивные беседы с директорами школ, пионервожатыми, со школьниками и отдыхающими в пионерских лагерях с целью повышения бдительности на территории района, обнаружения и изъятия «святых писем» и других проявлений буржуазного и религиозного влияния.

Практически, за прошедшее время, никаких проявлений буржуазной идеологии в районе не установлено.

Секретарь Очаковского
райкома КП Украины Д. Ковбасюк

ДА Миколаївської обл.– Ф. п. 7. – Оп. 18.– Спр. 84.– Арк. 71–72
Оригінал. Машинопис

№ 31
Звіт секретаря Братського райкому КП(б)України Миколаївської області про хід виконання постанови ЦК КП(б) України

26 липня 1972 р. Секретно

Николаевский обком КП(б)Украины

Райком КП Украины провел определенную работу по разоблачению антисоветской, антикоммунистической деятельности международного сионизма. До сведения секретарей первичных партийных организаций доведено постановление ЦК КП Украины «О мероприятиях» по усилению борьбы против антисоветской, антикоммунистической деятельности международного сионизма». Принято постановление райкома партии по этому вопросу, утверждены мероприятия, которые направлены в первичные партийные организации.

В районе несколько усилилась политическая работа по воспитанию трудящихся района в духе дружбы народов, советского патриотизма и пролетарского интернационализма.

Во всех библиотеках района организована выставка брошюр, статей с газет и журналов, пропагандирующих принципы ленинской национальной политики, совет-с4кий патриотизм, дружбу народов.

Имеются стенды с материалами, разоблачающими эмигрантские настроения некоторой части граждан еврейской национальности, антикоммунистическую деятельность международного сионизма.

Лекторской группой райкома партии, первичными организациями общества «Знания» читаются лекции, проводятся информации о провокационных антисоветских действиях сионистов.

Так, например, для слушателей клуба «Современница», который работает на базе комбината бытового обслуживания, была прочитана лекция лектором райкома КП Украины тов. Чаматой И.П. на тему: «Мировой империализм и агрессивная политика Израиля».

Лектором первичной организации общества «Знание» тов. Марченко прочитана лекция на тему: «Сионизм на службе антикоммунизма и антисовенизма». Лекция читалась для животноводов колхоза им. Ленина.

Отдел пропаганды и агитации райкома КП Украины разработал цикл лекций по разоблачению реакционной сущности сионизма и направил его во все первичные организации.

Привлекаем к пропагандистской деятельности грузданку еврейской национальности, коммуниста с 1919 года, персонального пенсионера тов. Офенгенден Б.И., которая в своих выступлениях раскрывает антипатриотичность эмигрантских настроений среди граждан еврейской национальности.

С целью усиления разоблачения идеологии и практики международного сионизма, его связей с украинским буржуазным национализмом при правлении районной организации общества «Знание» создана группа лекторов, которая проводит работу

среди населения по вопросам борьбы против буржуазной идеологии украинских националистов.

Секретарь райкома
КП(б) Украины В. Коноваленко

ДА Миколаївської області. – Ф.п. 7.– Оп. 20.– Спр. 77.– Арк..15–16
Оригінал. Машинопис

№ 32
Звіт секретаря Миколаївського обкому КП(б) України В. Васляєва до ЦК КПРС про ознайомлення партійного активу з антирадянською діяльністю академіка А.Д. Сахарова

20 вересня 1973 р.

ЦК КП(б) Украины
По «ВЧ»

Антиобщественная деятельность Сахарова вызвала гнев и возмущение партийного актива. «Прослушав информацию, – сказал первый секретарь Николаевского горкома КП Украины тов. Шараев Л.Г., – нельзя иначе оценить академика Сахарова, как человека потерявшего разум, честь и совесть, потерявшего уважение людей своей Родины. Охаивать политику нашей партии, государства, возражать против разрядки международной напряженности – значит выступать против завоеваний Октября, против советских людей, давших ему, Сахарову, возможность получить университетское образование в тот период, когда миллионы наших воинов сражались на фронтах Великой Отечественной войны.

Вполне понятно, почему буржуазная идеология поддерживает Сахарова – она видит в нем своего единомышленника. Как человек, как коммунист, – говорит тов. Шараев Л.Г., – я лишил бы его всех званий и должностей. Не будет ошибкой сказать, что деяния Сахарова - это предательство, он идейно предал нашу Родину и должен отвечать перед законом».

«Антиобщественная деятельность Сахарова – это явное государственное предательство. Назвать советских людей серой массой может только не советский человек», – заявил первый секретарь Баштанського райкома КП Украины тов. Захарченко А.Г.

Тов. Захарченко А.Г. высказал мысль о необходимости ознакомить всех коммунистов и всех трудящихся с информацией ЦК КПСС и выразил уверенность в том, что советские люди дадут правильную оценку антиобщественной деятельности академика Сахарова и потребуют его ответственности перед советским законом.

«Труженики нашего завода, – сказал секретарь парткома завода им. 61 коммунара тов. Ильюк Н.С., – решительно осуждают антиобщественную деятельность академика Сахарова, порочащую звание советского ученого и советского гражданина. Все люди доброй воли поддерживают международную политику нашего государства, а

Сахаров пытается охаивать эту политику, по существу присоединился к самым реакционным кругам Запада. Его презрительное отношение к людям труда может вызвать только гнев и возмущение советских людей».

Товарищ Захарченко А.Г. и Ильюк Н.С. также высказали предложение лишить Сахарова всех званий и привлечь его к строгой ответственности за антисоветскую пропаганду.

Эти предложения были единодушно поддержаны и одобрены партийным активом.

Секретарь обкома КП(б) Украины В. Васляев

ДА Миколаївської області.– Ф. п. 7.– Оп. 22.– Спр. 115.– Арк.. 148–149
Оригінал. Машинопис

№ 33
Доповідна записка начальника УМВС в Миколаївській області Н. Дзюби секретарю Миколаївського обкому КП(б) України про в'їзд до Миколаївщини іноземців та виїзду за кордон радянських громадян

15 жовтня 1973 р.

Секретно

Докладная записка

В январе – сентябре 1973 года разрешено выехать 237 чел. В социалистические и 3 чел. В капиталистические страны, а на въезд из-за границы дано разрешение из социалистических стран – 7 чел.

Принято отрицательных решений:

а) на въезд – 107, или 34% к общему количеству рассмотренных ходатайства, в том числе из капиталистических стран – 20, или 74% к количеству поступивших из этих стран ходатайств;

б) на выезд – 61, или 20%, в том числе в капиталистические страны – 21, или 87,5%.

При принятии отрицательных решений УВД исходило из режимных соображений, проведения в быту и общественных местах, идейно-политической зрелости, отношения к труду и др. мотивов, характеризующих желавших выехать за границу или приглашавших к себе иностранцев.

Самый высокий процент выезжающих в социалистические страны приходится на Польскую Народную Республику. Наибольший поток въезжающих в область также из Польской Народной Республики.

Побывавшие в области иностранцы в большинстве своем доброжелательно относятся к нашей стране, соблюдают установленные для них правила проживания и передвижения, увозят хорошие впечатления о советской действительности.

Так, в июне 1973 г. в Николаевскую область приезжала 20-летняя гражданка Австралии Яворская Элизабет, работающая учительницей в народной школе г. Мельбурна. Родители Яворской – рабочие.

Элизабет приезжала в гости на 90 суток к своей тете- Дяченко Н.Ф., учительнице, проживающей в селе Суходолье, Казанковского района. Муж Дяченко – колхозник колхоза «Шлях Ленина», один их сын служит в рядах Советской Армии, второй – учащийся ГПТУ.

Приехав в с. Суходолье, Яворская обратилась в УВД с просьбой разрешить ей выехать на пять дней в г. Ленинград, чтобы ознакомиться с его достопримечательностями, больше узнать о Советском Союзе.

Просьба Яврской была удовлетворена. В сентябре с.г., возвратившись из г. Ленинграда, Яворская прислала в УВД благодарственное письмо, в котом пишет, что при возвращении домой она будет проездом в Англии и расскажет обо всем, что увидела и узнала, особенно тем, кто ей «… очень плохо говорил о Советском Союзе / о лаптях, о цигарках – самокрутках из газетной бумаги /, а я увидела совсем другое: очень высокую культуру, ценные скульптурные памятники, богатство архитектуры, а самое главное – милые, гостеприимные, добродушные ваши люди. Я увидела везде свободу, равноправие, дружбу, рабочий задор. И я сама, кажется, стала иной».

Отдельные иностранцы все же допускают нарушения, выражающиеся в пребывании в ССР без регистрации и в самовольном посещении г. Николаева. К виновным приняты меры соответствующего реагирования.

Имели место также случаи нарушения со стороны советских граждан, временно выезжающих за границу.

Так, гр. Александрова А.Ф., проживающая в г. Николаеве и работающая на автотранспортом предприятии 14021, при возвращении из ПНР пыталась контрабандным путем провезти промышленные товары на сумму 225 руб. Сверх установленной нормы. Поведение Александровой обсуждено по месту работы на собрании коллектива и ей вынесено общественное порицание.

Из числа иностранцев и лиц без гражданства, постоянно проживающих на территории области, принято в советское гражданство 32 чел. и 3 материала находятся на рассмотрении в вышестоящих инстанциях. Ходатайство о выходе из советского гражданства и выезде в Израиль в 1973 году не поступало.

Начальник УМВД
Николаевского облисполкома Н. Дзюба

ДА Миколаївської області.– Ф. п.7.– Оп. 22.– Спр.– 125.– Арк.. 88–90
Оригінал. Машинопис

№ 34

Звіт секретаря Миколаївського Центрального райкому КП(б) України про хід виконання постанови від 26 листопада 1973 р. «Про посилення боротьби з незареєстрованими релігійними сектами»

31 травня 1974 р.

Николаевский обком КП(б) Украины.
Николаевский горком КП(б) Украины.

В районе проведена работа по выявлению иудеев, делавших попытки зарегистрировать намечавшееся религиозное формирование. В результате работы партийных, общественных организаций, комиссии при райисполкоме активность названных иудеев значительно снизилась. Этому способствовали беседы с детьми, членами семей иудеев. В районе систематически организуется работа по усилению атеистического воспитания трудящихся, населения. Директорами районной организации общества «Знание» за пять месяцев 1974 г. прочитано более двухсот лекций на атеистические темы Лекции читаются в цехах предприятий, общежитиях, на агитплощадках и в общественно-политических клубах, в культпросветучреждениях. Активную работу проводят лекторы-атеисты А.Т. Алышев, В.И. Басевич, Я.А. Ипатьев., В.А. Дикопольцева., К.А. Осляк и другие.

Интересные атеистические вечера состоялись в этом году в техническом училище № 1, Доме культуры им. Бондаренко, Доме работников просвещения и других.

13 апреля т.г. были организованы массовые мероприятия для молодежи в Домах культуры и клубах, кинотеатрах, а также рейд партийно-комсомольского актива в микрорайоны, прилегающие к имеющимся на территории района трем церквям.

В этом году активизировал свою работу районный Дом атеистов, где организовано систематическое чтение лекций, методическая помощь лекторам, агитаторам.

В работу по атеистическому воспитанию трудящихся активнее стали включаться советі микрорайонов по массово-политической работе среди населения по месту жительства. Определенных результатов в этой работе добился совет микрорайона № 9 в пос. Терновка /председатель тов. Скарлат М.В. – председатель поселкового Совета депутатов трудящихся/. Совет микрорайона закрепил для индивидуальной работы с верующей Мавродивой Л.П. преподавателя средней школы № 16 т. Ковтуненко В.А. и пенсионера т. Цвятко Ф.В. В результате кропотливой работы они добились того, что Мавродиева Л.П. отреклась от веры в бога.

Районный комитет партии работает над вопросами дальнейшего усиления атеистического воспитания трудящихся, над устранением имеющихся в этой работе недостатков.

Секретарь
Центрального райкома
КП(б) Украины Р. Жайворонок.

ДА Миколаївської області.– Ф. п. 7.– Оп. 24.– Спр. 138.– Арк. 56–57.
Оригінал. Машинопис

№ 35
Доповідна записка уповноваженому Ради у справах релігії при РМ УРСР К.З. Литвинову

1974 р.

О письмах и жалобах верующих Николаевской области за 1 полугодие 1974 г.

За первые 6 месяцев 1974 г. в адрес уполномоченного поступило 14 письменных жалоб и заявлений.

Письма поступившие от евангельских христиан-баптистов (4) – жалобы на местных руководителей. Член общины г. Вознесенска гр. [гражданин] Приходько Н.М. жаловался на ущемление его детей со стороны директора школы №4, которая, по его словам, заявила детям: «верующие состоят только из полицаев и уголовников…»

«Приближенный» общины баптистов г. Николаева В.Мискив в 1956 г. был призван в армию, на со сборного пункта его вернули. Потом он пожаловался, что дирекция швейно-галантерейной фабрики отказалась принять его на роботу на прежнее место, зато, что он верующий…

Остальные жалобы-анонимные.

На приемах у уполномоченного с устными жалобами-заявлениями побывало 133 чел.

Уполномоченный по делам религий
при СМ СССР по Николаевской области В. Чунихин

ЦДАВО. – Ф. 4648. – оп. 5. – Спр. 385. – Арк. 47.
Оригінал. Машинопис

№ 36
Заява родини Мегедюк до Миколаївського обкому КП(б) України про бажання виїхати за кордон в зв'язку із релігійними переслідуваннями

1975 р.

Отец наш Карп Калинович умер в 75 г. [1975 г.] на 82 году жизни оставив семейство (учитывая сыновей, дочерей, внуков – 45 человек). Все взрослые сугубо верующие и живут в условиях атеизма, насмешек, нравственного бесправия. Бывают случаи, когда проявляется насилие над детьми в школах, а на предприятиях над взрослыми. Никто не окончил высшего учебного заведения из нас, хотя попытки были. Наш удел работать на предприятиях и там, где другие уже не хотят работать в сопровождении насмешек и постоянного ругательства.

Когда вспомнишь жизнь нашего отца, то трудно представить, как мог выдержать все это один человек: 3 раза был под расстрелом от различных группировок во время гражданской войны, 12 раз менял местожительство. И все это из-за веры.

Когда мы, сыновья рассуждаем, как нам быть и поступать с нашими детьми – в школе и их будущее, мы не находим никакого выхода, как бы мы не поступили, все равно мы будем виноваты. Однако мы не намерены остаться побежденными, наши

дети видя все это идут за нами исповедуя Иисуса Христа своим создателем. Им чужды учения атеизма.

Мы не видим хорошего будущего для наших семей взрослых и несовершеннолетних, жизнь которых протекает в условиях травли.

Евангельское учение доказано жизнеспособным и миролюбивым учением и стоит выше морали всех других религиозных и догматических учений всего мира. Поэтому мы твердо решили эмигрировать в те страны, где проповедуют Иисуса Христа.

Заявление подписали все взрослые 41 человек с детьми (подписи прилагаются)

В случаи отказа мы будем ходатайствовать о выезде на основании всеобщей декларации прав человека, пактов о политических и гражданских правах и Хельсинской договоренности.

ДА Миколаївської області. – Ф.п. 7. – Оп. 30. – Спр. 139. – Арк.69
Завірена копія. Машинопис

№ 37
Звернення М.І. Мельниченка до Миколаївського обкому партії про намір виїхати за кордон у зв'язку з релігійними переслідуваннями

1975 р.

Я, Мельниченко Михаил Ипполитович, из семьи пятидесятников. За свою жизнь испытал много трудностей и сиротства. Причиной этому было чудовищно неслыханные репрессии церкви [пятидесятников] во время царизма. После Октябрьской революции положение не изменилось. Отсидев каторжную высылку во время царизма мой отец остался тверд в своих евангельских взглядах.

Я родился в 1921 роду, но через несколько лет стал сиротой, так как отца репрессировали на многие годы. Меня забрал на воспитание дядя Буротинский Герасим, который был служителем поместной церкви, но его репрессировали за вероубеждения. 25 лет он скитался по тюрьмам. Сейчас умер. Отец же еще живой и может рассказать об актах насилия и террора.

На моих глазах прошли две эпохи, два враждующих между собой стоя, но плоды одни и тіж.

На мою долю выпала тяжесть войны, имею награды, служил в авиации. Сейчас инвалид. До сего времени работаю в гражданской авиации. Каждый раз слышу упреки от простых людей и должностных лиц, даже грубые оскорбления за веру.

Около двух лет назад был похоронен наш служитель в селе Секретарка. На похоронах я еще раз увидел, на что способен господствующий атеизм. Служителя культа насильственно похоронили с государственными флагами и музыкой. Организатор этих похорон райком партии во главе с Ивановым – уполномоченным по религиозным делам при райисполкоме. Другого члена общины в с.Бурилово также похоронили с применением флагов и светской музыки. И все это свобода вероисповедания в кавычках.

Мой сын, запугиваемый Ивановым также изменил место жительство. Много и других фактов, но я не хочу раздражать местные власти. Не хочу жить в этой стране, строящей коммунизм. Коммунизм и религия не совместимы.

Оставляя страну не намерен компрометировать советский строй или политику так как не хочу быть подвержен репрессиям. В противном случае не залить же кровью и не запачкать репутацию, как это было сделано во время культа личности.

В своём решении тверд и буду обращаться, если понадобится, во все инстанции, которые расположены в других странах и призваны защищать права всех людей земного шара.

Мельниченко М.И.

ДА Миколаївської області. – Ф.п .7. – Оп. 30. – Спр. 139. – Арк. 70–71.
Завірена копія. Машинопис

№ 38
Доповідна записка Миколаївському обкому КП(б) України про стан надходжень міжнародних посилок та ідейно шкідливої кореспонденції до жителів Миколаївщини

28 травня 1975 р.

Совершенно секретно
Николаевскому обкому компартии Украины

Докладная записка

В соответствии с постановлением Секретариата ЦК Компартии Украины от 28 марта 1975 года «О мерах по усилению политической работы в связи с поступлением из капиталистических стран посылок и идейно вредной корреспонденции» отделом административных органов обкома партии совместно с УКГБ и областным управлением связи проанализировано состояние этой работы в области.

Анализ показывает, что в последнее время количество международных посылок и бандеролей, поступивших в адрес жителей и отдельных организаций области, увеличивается. Большинство посылочно-бандерольного обмена поступает из посылочных компаний и фирм США, Канады, ФРГ, Дании, Англии и других капиталистических стран. Возрастает посылочно-бандерольный обмен с социалистическими странами.

В 1974 году только из капиталистических стран поступило 619 посылок и бандеролей, в первом квартале 1975 года их поступило 223.

Больше всего посылки и бандероли поступают в адрес жителей города Николаева, Жовтневого, Первомайского, Баштанского, Снигиревского, Вознесенского, Дома невского районов области.

В отдельных случаях почтовые каналы используются буржуазными националистическими, сионистскими, церковно – сектантскими и другими антисоветскими организациями для отрицательного влияния на сознание некоторых наших людей,

разжигание эмигрантских настроений среди лиц еврейской национальности и других враждебных целей.

Все это способствует проникновению в сознание отдельных советских граждан буржуазной идеологии, частнособственнических стремлений. Некоторые из лиц, которые получают посылки из капиталистических стран, живут на нетрудовые доходы, становятся на путь восхваления капиталистического образа жизни и клеветы на советскую действительность.

Так, жительница с.Лысая Гора Первомайского района Торба М.М. высказывает мнение, что материальные условия жизни за границей, якобы, лучше, чем в СССР, ссылаясь при этом на то, что ее родственники, не имея образования и положения в обществе, могут высылать дорогостоящие вещи.

Аналогичные суждения высказывает Волошина А.А., проживающая в с.Березки Кривоозерского района и другие <…>

Наряду с использованием посылочно-бандерольного обмена зарубежные антисоветские центры осуществляют акции идеологической диверсии путем направления из-за границы враждебной литературы.

В 1974 году и за первый квартал 1975 года выявлено и конфисковано 107 идеологически вредных документов.

Антисоветская пропагандистская литература пересылается в форме информационных бюллетеней, листовок, отдельных печатных изданий. Наибольшее количество идейно вредной литературы поступает из Англии, США, ФРГ и Франции.

Определенные отрицательное влияние на сознание некоторых советских граждан, и особенно молодежи, имеют передачи зарубежных радиостанций, о чем свидетельствует увеличение исходящей корреспонденции за границу от жителей области.

Партийные, советские и государственные органы, общественные организации области принимают меры к усилению идейно-воспитальной работы, направленной на разоблачение враждебной пропаганды. Однако, как показывает анализ, в этой работе недооценивается влияние чуждой нам морали на некоторых недостойных граждан, получающих из капиталистических стран посылки и враждебную корреспонденцию.

В связи с этим считали бы необходимым:

1. Горкомам и райкомам партии усилить политическую работу среди населения, направлению на разоблачение антисоветских акций буржуазной пропаганды, осуществляемых по каналам почтовой связи, добиваться создания обстановки общественной нетерпимости и осуждения лиц, которые используют зарубежные связи для получения нетрудовых доходов и порочат советскую действительность.

2. Рекомендовать партийным комитетам усилить пропаганду советского образа жизни как величайшего социального завоевание рабочего класса, всех трудящихся нашей страны, достигнутого под руководством Коммунистической партии. Глубоко и ярко раскрывать характер социалистической демократии, постоянно растущий уровень благосостояния советских людей. Аргументированно раскрывать коренную противоположность советского образа жизни буржуазному, вести последовательную критику антимарксистских концепций в этой области, распространяемых идеологами капитализма.

3. В целях повышения действенности идейно-воспитательных мероприятий предложить гор комам и райкомам партии специализировать наиболее опытные кадры лекторов, докладчиков, пропагандистов, политинформаторов и агитаторов по проблемам нравственного воспитания трудящихся. Шире использовать в борьбе с антикоммунистическими акциями буржуазной пропаганды районные и многотиражные газеты, местное радиовещание. Главное внимание уделить повышению роли трудовых коллективов в воспитательной работе.

4. Поручить гор комам и райкомам Компартии Украины обеспечить рассмотрение каждого случая получения из-за границы посылок, определить действенные меры по усилению индивидуальной работы с лицами, в адрес которых поступают иностранные подачки.

Зав. отделом административных органов
обкома Компартии Украины М. Пшеничный

ДА Миколаївської області. – Ф.п. 7. – Оп. 26. – Спр. 107. – Арк. 99–102. Оригінал. Машинопи.

№ 39
Вирок судової колегії Миколаївського обласного суду по справі членів РЦ ЕХБ А.Т. Рубленка, В.М. Власенка, М.В. Дидняк, В.Г. Дидняка

1982 р.

ИМЕНЕМ УКРАИНСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1982 года мая месяца «31» дня Судебная коллегия по уголовным делам Николаевского областного суда, в составе:

ПРЕДСЕДАТЕЛЬСТВУЮЩЕГО: САВЕНКО В.П.
НАРОДНЫХ ЗАСЕДАТЕЛЕЙ: ФАНФАРЫ Т.С.
АГАПИТОВА Н.Ф.

ПРИ СЕКРЕТАРЕ: ЕРМОЛАЕВОЙ Т.А.
С УЧАСТИЕМ ПРОКУРОРА: КАНАКОВА Л.Ф.

Рассмотрели в открытом судебном заседании в гор. Николаеве
дело по обвинению РУБЛЕНКО АНАТОЛИЯ ТИФОМЕЕВИЧА рождения 25 ноября 1949 года рождения, уроженца с. Костюковка, Теплицкого района Винницкой области, украинка, гражданина СССР, б/п, со средним образованием, женатого, имеющего на иждивении троих несовершеннолетних детей, работавшего слесарем-сантехником в спецавтобазе № 1 треста «Мясомолтранс», проживавшего по ул. Шефская

34 в г. Николаеве, ранее судимого 3 марта 1974 года по ст. 138 ч.2., 209 ч.1 УК УССР к 5 годам лишения свободы, освободившегося 3 октября 1977 года условно-досрочно на 1 год 3 месяца 20 дней лишения свободы,

обвиняемого по ст. 138 ч.2, 187-1, 187-3, 209 ч.1 УК УССР;

ВЛАСЕНКО ВЛАДИМИРА МЕФОДИЕВИЧА рождения 14 декабря 1954 года, уроженца г. Новая Каховка Херсонской области, белоруса, гражданина СССР, б/п, со средним образованием, женатого имеющего на иждивении двоих несовершеннолетних детей, работавшего автокрановщиком в Николаевском РСУ – 2, проживавшего до ареста по ул. Коцюбинского 42 в г. Николаеве, ранее не судимого,

обвиняемого по ст. 138 ч.2, 187 –1, 187-3, 209 ч. 1 УК УССР;

ДЫДНЯК МАРИИ ВАСИЛЬЕВНЫ рождения 29 марта 1933 года, уроженки пос. Джержинка Ровеньковского района Ворошиловградской области, украинки, гражданки СССР, б/п, с начальным образованием, замужний, имеющей на иждивении несовершеннолетнюю дочь, работавшей техничкой в УПТК «Николаевсельстрой», проживавшей до ареста по ул. Фрунзе 44/7 в г. Николаеве, ранее не судимой,

обвиняемой по ст. 138 ч.2, 187-3, 209 ч.1 УК УССР;

ДЫДНЯК ГЕННАДИЯ ВАСИЛЬЕВИЧА рождения 16 сентября 1956 года, уроженца пос. Джержинка Ровеньковского района Ворошиловградской области, украинца, гражданина ССС, б/п, со средним образованием, женатого, имеющего на иждивений двоих несовершеннолетних детей, работавшего кочегаром в Николаевской областной станции переливания крови, проживавшего до ареста по ул. Фрунзе 44/7 в г. Николаеве, ранее не судимого

обвиняемого по ст. 187- 3 УК УССР

УСТАНОВИЛА:

Подсудимые Рубленко А.Т., Власенко В.М. и Дыдняк М.В. нарушали требования законодательства об отделении церкви от государства и школы от церкви, под видом религиозных обрядов посягали на личность и права граждан, подсудимые Рубленко А.Т. и Власенко В.М. распространяли заведомо ложные измышления, порочащие государственный и общественный строй, все подсудимые организовали и принимали участие в групповых действиях, нарушающих общественный порядок, подсудимая Дыдняк М.В. вовлекла несовершеннолетнюю к совершению преступных действий.

Преступления подсудимые совершали при следующих обстоятельствах:

Являясь членами секты евангельских христиан-баптистов, именуемых себя сторонниками так называемого совета церквей, а в последующем идейными вдохновителями и организаторами незарегистрированной общины баптистов-раскольников Рубленок А.Т. – пресвитером, Власенко В.М. – дьяком, Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.В. – активными ёё участниками и организаторами, отказывались от регистрации общины в органах власти, не признавали советского законодательства о религиозных объединениях и в течение 1979- 1982 годов, а подсудимый Рубленко А.Т. с октября 1977 года, то есть после освобождения из мест лишения свободы, занимался незаконной

нелегальной деятельностью в г. Николаеве, поддерживая связь с другими общинами аналогичного толка.

В нарушение «Положения о религиозных объединениях в УССР» утвержденного Указом ПВС УССР от 1 ноября 1976 года в сете была создана касса куда верующие вносили денежные средства, в том числе и в определенных размерах, которые расходовались на поездки, погашение налагаемых в административном порядке штрафов, приобретения: в том числе и литературы нелегальных изданий и другие цели, а часть денег предназначенных для передачи в сумме 1995 руб. изъято в ходе предварительного следствия и признаны вещественными доказательствами по делу.

Подсудимые Рубленко А.Т. и Власенко В.М. доставляли в секту различного рода литературу нелегальных изданий «Христианин» и «СЦЕХБ», а также «Братские листки», «Вестники истины», «Бюллетни», пособия в виде фототаблиц и другие материалы, порочащие государственный и общественный строй, искажали положение верующих в СССР, отношения между государственными организациями и религиозными объединениями, деятельность государства в вопросах привлечения к уголовной ответственности лиц за нарушение законодательства о религиозных культах, которая хранилась у верующих, в том числе и подсудимых, составляя библиотеку, обменивались между членами общины и использовалась на собраниях. В последующем часть изданной нелегально литературы и пособий изъято в ходе следствия и признано по делу в качестве вещественных доказательств.

Подсудимые Рубленко В.М., Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.В. в нарушение «Положения о религиозных объединениях» систематически организовывали и проводили незаконные собрания и обряды членов незарегистрированной общины, не имея на это разрешения исполкомов местных Советов народных депутатов, на требования представителей власти и общественности, работников милиции о прекращении и недопустимости в дальнейшем подобных действий, принимаемые мери общественного и административного воздействия отвечали отказом, заявляя о своем несогласии с действующим законодательством о религиозных культах.

Собрания, на которых членам общины, в том числе и подсудимым делались предупреждения, проводились 18 февраля, 10 и 29 июля, 18 ноября 1979 года, 23 марта, 28 сентября и 24 октября 1980 года, 8 марта,7, 9, 10 и 17 апреля, 22 и 31 мая, 7 и 11 июня, 29 сентября, 11, 18 и 23 октября 1981 года, 26 февраля 1982 года на квартирах граждан Деркач, Куковской, Оленсюк, Дзюбы, Яно и Карпук, подсудимых Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.В. где со взрослыми принимали участие и несовершеннолетние, в том числе учащиеся.

С лета 1981 года при секте баптистов-раскольников один раз в неделю, по воскресным дням, проводилось организованное обучение верующих. Как на собраниях, где присутствовали несовершеннолетние, так и на собраниях детей, проводимых в нарушение требований «Положения о религиозных объединениях», в проповедях подсудимых Рубленко А.Т, Дыдняк В.М. и Дыдняк М.В. разжигался религиозный фанатизм, проповедовались учения гражданских прав, отказ от участия в общественной жизни и прочих мероприятиях. Подсудимая Дыдняк М.В., являясь организатором детских собраний вела учет посещаемости и поведению, проводила сбор денег с

родственников детей для организации экскурсий религиозного цикла, с посещением верующих, проводила занятия с детьми, вовлекала свою несовершеннолетнюю дочь в церковную деятельность по составлению планов и программ для обучения детей сборе денежных средств для организации и проведения указанных экскурсий.

Своими действиями подсудимые Рубленко А.Т., Власенко В.М., Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.В. допустили нарушения пунктов 11,12 и 25 «Положения о религиозных объединениях в УССР», утвержденного Указом ПВС УССР от 1 ноября 1976 года.

На предварительном следствии и в судебных заседаниях подсудимые Рубленко, Власенко, Дыдняк М. и Дыдняк Г. Виновность свою не признали и по существу предъявленного им обвинения пояснили, что все они являлись членами секты евангельских христиан-баптистов, именуемых себя сторонниками так называемого совета церквей ЕХБ и не признают действующие законодательство о религиозных культах, а поэтому не регистрировались в установленном порядке, проводя собрания и обряды, в том числе несовершеннолетних, без разрешения на то органов местной власти, что на собраниях и между верующими распространялась нелегальная литература: в последующем изъята следственными органами, что все знали об организованном обучении религии детей, что с проповедями на собраниях выступали все подсудимые, что в общине имелась касса, куда вносились денежные средства верующими и собирались деньги с родителей детей для организации экскурсий религиозного толка, что в их общине являлись Рубленко – пресвитером, Власенко – дьяконом, Дыдняк М. – организатором обучения религии детей, а Дыдняк Г. – активным участником ведения собраний и проповедовал.

По утверждению всех подсудимых они предупреждались представителями власти, привлекались к мерам общественного и административного воздействия за проведение культовых обрядов без разрешения исполкомов местных Советов, проповедуемое ими учение противоречит участию в общественных зрелищных мероприятиях, а также вступлению в брак с лицами не верующими.

Из пояснений подсудимой Дыдняк М., усматривается, что она привлекла свою несовершеннолетнюю дочь к составлению программ и планом обучения детей, а так же к сбору денежных средств для организации и проведения экскурсий с последними.

Помимо изложенного подсудимыми предъявленное им обвинение подтверждается показаниями свидетелей, которые следствию пояснили: несовершеннолетние Плохотнюк, Дыдняк Л. и Жорняк, – что они, являясь членами незарегистрированной общины, принимали участие в собраниях и других культовых обрядах, где использовалась литература нелегального издания, читали указанную литературу, обмениваясь с верующими, участия в общественных зрелищных мероприятиях не принимали, так как это противоречит их вероучению, что при общине имелась касса со взносов верующих.

По утверждению свидетеля Дыдняк Л. она по просьбе своей матери составляли программы и планы обучения детей, собирала деньги с родителей на проведение экскурсий:

Беглярова и Письменная, – что они и подсудимые являются незарегистрированной общины, которая не признает законодательство о религиозных культах. По

утверждению свидетеля Бегляровой, в общине проводились собрания, на которых распространялась нелегально изданная литература и производился обмен ёё между верующими, со взрослыми присутствовали и дети, члены общины предупреждались представителями власти о недопустимости собраний;

Руцкий – что он являлся членом общины не признающей законодательство о сектах, в которой Рубленко являлся просвитером, а Власенко – дьяком, они и Дыдняк Г. Выступали с проповедями, община имела кассу и поддерживала связь с межобластной организацией, располагала нелегально изданной литературой, проводила религиозные обряды и неоднократно предупреждалась органами. Поскольку они отказывались от регистрации, то ушел от них и вернул литературу.

[В тексті нерозбірливо – ред.] – что в ее классе училась дочь подсудимой Дыдняк М., которая имела желание принимать участие в общественных мероприятиях школы, но этого зачастую не делала заявляя, что религия и мать не позволяют. Об этом говорила на беседах и подсудимая Дыдняк М.

Аналогичные пояснения об учащихся дала и свидетель Троицкая:

[В тексті нерозбірливо – ред.] и Шершнева – что подсудимый Власенко, находясь на рабочем месте, предлагал им прочесть литературу религиозного тока, заявляя, что она получена из-за границы через гор. Одессу, приглашал их посетить проводимые общиной религиозные обряды. Частично указанные обстоятельства подтвердил и свидетель Врадий:

[В тексті нерозбірливо – ред.], Ткач, Трубников, Поссиков и Кучеренко, – что они, как представители адminорганов и общественности, посещали незаконные собрания членов общины где были и подсудимые, предупреждали их о недопустимости подобных действий без разрешения местных органов власти. На проводимых собраниях со взрослыми были и несовершеннолетние.

Помимо литературы религиозного толка были вестники и бюллетени. С проповедями выступали подсудимые Рубленко, Власенко, Дыдняк Г., они же и руководили собраниями. Как подсудимые, так и другие лица отказывались выполнять предъявленные им требования. Все это обстоятельства отражались в актах. Показания подсудимых и свидетелей о проводимых общиной незаконных собраниях и принимаемых мерах к последним, а так же виновность привлеченных к уголовной ответственности лиц, подтверждаются:

– актами и протоколами по поводу проводимых общиной собраний, перечисленных в обвинении, из которых усматривается, что таковые проводились без разрешения та то органов местной власти, что на проводимых обрядах присутствовали несовершеннолетние лица, в том числе учащиеся школ и училищ, что члены общины отказывались от выполнения предъявленных к ним требований;

– постановлениями о привлечении подсудимых к мерам общественного и административного воздействия, из которых явствует, что таковые применялись неоднократно.

Показания подсудимых и свидетелей в той части, что про проведении культовых обрядов использовалась литература нелегального издания, что указанная литература обменивалась между членами общины и содержит заведомо ложные измышления порочащие государственный и общественный строй, что при общине проводилось

организованное обучение детей религии, а так же виновность привлеченных к уголовной ответственности лиц в этой части обвинения подтверждаются:

– протоколами изъятия и осмотра литературы, магнитофонных записей, фототаблиц и иного, из которого усматривается, что у подсудимых Рубленко, Власенко, Дыдняк М. и Дыдняк Г., а также других членов общины изъяты вышеперечисленные названия нелегального издания:

– вещественными доказательствами по делу перечисленными выше:

– заключением почерковедческой экспертизы, из которой явствует, что на данных вещественных доказательствах, в том числе и пособиях для обучения религии детей имеются записи, которые исполнены подсудимыми Рубленко, Власенко, Дыдняк М., Дыдняк Г. И свидетелем Дыдняк Л., что свидетельствует о том, что изъятое принадлежало общине и подсудимым и что несовершеннолетняя привлекалась к преступной деятельности:

Заключением научной экспертизы, из которой усматривается, что изъятая литература, фототаблицы, пособия и записи не издаются органами официальной печати, искажают истинное положение верующих в стане, нарушают законодательство о культах и призывают к этому, порочат государственный и общественный строй, содержат вмешательство в дела государственных органов в вопросах принятия и применения уголовного законодательства, могли использоваться для обучения детей религии и разжигания религиозного фанатизма, отказа от общественной деятельность, составлять библиотеку, читальню или фонотеку.

Показания подсудимых и свидетелей о наличии в общине касса, а так же виновности привлеченных к уголовной ответственности лиц, в той части обвинения подтверждаются протоколом изъятия части денежных средств, которые признаны по делу вещественными доказательствами.

В ходе следствия подсудимый Власенко пояснял, что изъятые у него деньги принадлежали: Письменной – 1400 руб., кассе оющине595 руб., его семье 31 руб., что деньги в сумме 1400 руб. необходимо было передать другому лицу.

Допрошенная в ходе следствия свидетель Письменная утверждала, что какие-либо деньги она подсудимому Власенко не предавала, а в судебном заседании изменила свои показания, заявляя, что 1400 руб. долга она передавала через других лиц. Причину изменения своих показаний объяснить не смогла.

Как подсудимый Власенко, так и свидетель Письменная отказались назвать суду лицо, которое якобы одалживало деньги, а также тех лиц, которые передали деньги подсудимому Власенко.

Из пояснений подсудимого Дыдняк Г. Данных следствию явствует, что часть денег из кассы общины предназначалась для передачи межобластной организации.

То, что денежные средства общины передавались межобластной организации подтвердил и свидетель Руцький, который следствия пояснял, что члены общины знали о сложившемся в его семье положении, однако какой-либо материальной помощи не оказывали. Это обстоятельство опровергает утверждения подсудимых в той части, что деньги общины использовались для оказания помощи нуждающимся.

Изложенное дает коллегии основание прийти к выводу, что из изъятих 2026 руб. денег 31 руб. принадлежит семье подсудимого Власенко, а остальные общинной кассе.

Анализируя собранные по делу доказательства коллегия считает предъявленное подсудимым обвинение в объеме изложенном в настоящем приговоре полностью доказанным.

Поскольку подсудимые Рубленко А.Т., Власенко В.М. и Дыдняк М, В, допустили нарушение законов об отделении церкви от государства и школы от церкви; являясь организаторами таких действий, а подсудимый Рубленко А.Т. ранее судим за аналогичное преступление, под прелогом религиозных вероучений посягали на права граждан, подсудимые Рубленко А.Т. и Власенко В.М. распространяли заведомо ложные измышления порочащие государственный и общественный строй, подсудимая Дыдняк М.В. вовлекла в преступную деятельность свою несовершеннолетнюю дочь, подсудимые Рубленко А.Т., Власенко В.М., Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.М. организовали и принимали активное участие в групповых действиях нарушающих общественный порядок с явным неповиновением законным требованиям представителей власти, то действия их надлежит квалифицировать: Рубленко А.Т. и Власенко В.М. по ст.138 ч.2, 187-1, 187-3, 209 ч.1 УК УССР, Дыдняк М.В, по ст. 138 ч.2, 187-3, 208, 209 ч.1 УК УССР и Дыдняк Г.В. по ст. 187-3 УК УССР и по этим статьям они должны нести уголовную ответственность.

Избирая меру наказания подсудимым коллегия учитывает характер содеянного ими, роль и степень участия каждого в совершенном, личность подсудимого, наличие иждивенцев, характеристики, отнешение к содеянному, а так же то, что подсудимый Рубленко А.Т. ранее судим т отбывал наказание в местах лишения свободы, а остальные ранее не судимые.

Из материалов уголовного дела явствует, что подсудимый Рубленко А.Т. был судим 3 марта 1974 года по ст. 138 ч.2, 209 ч.1 УК УССР к 5 годам лишения свободы, освобожден 3 октябр1977 года условно - досрочно на 1 год 3 месяца 20 дней лишения свободы и в период не отбытого условного наказания вновь совершил аналогичные умышленные преступления, а поэтому в силу ст. 43 УК УССР к назначенному наказанию необходимо присоединить частично не отбытое наказание по предыдущему приговору.

Руководствуясь ст. 323, 324 УПК УССР, судебная коллегия

ПРИГОВОРИЛА:

РУБЛЕНКО АНАТОЛИЯ ТИМОФЕЕВИЧА признать виновным по ст. 138 ч.2, 187-1, 187-3, 209 ч.1 УК УССР и избрать ему меру наказания по ст. 138 ч.2 УК УССР в виде 3 лет лишения свободы, по ст. 187-1 УК УССР в виде 2 лет лишения свободы, по ст. 187-3 УК УССР в виде 1 года лишения свободы, по ст. 209 ч. 1 УК УССР в виде 3 лет лишения свободы со ссылкой сроком на 3 года. На основании ст. 42 УК УССР по совокупности преступлений определить ему меру наказания в виде 5 лет лишения свободы со ссылкой сроком на 3 года. В силу ст. 43 УК УССР к назначенному наказанию присоединить 1 год лишения свободы не отбытый по предыдущему приговору и окончательно определить к отбытию 6 лет лишения свободы в исправительной трудовой колонии с строгого режима со ссылкой сроком на 3 года.

ВЛАСЕНКО ВЛАДИМИР МЕФОДИЕВИЧА признать виновным по ст. 138 ч.2, 187-1, 187-3, 209 ч. 1 УК УССР и избрать ему меру наказания по ст. 138 ч. 2, УК

УССР в виде 2 лет лишения свободы, по ст. 187-1 УК УССР в виде 2 лет лишения свободы, по ст. 187-3 УК УССР в виде 1 года лишения свободы, по ст. 209 ч. 1 УК УССР в виде 2 лет лишения свободы со сроком на 2 года. На основании ст. 42 УК УССР по совокупности преступлений определить ему меру наказания в виде 4 лет лишения свободы в исправительно-трудовой колонии общего режима со ссылкой сроком на 2 года.

ДЫДНЯК МАРИЯ ВАСИЛЬЕВНУ признать виновной по ст. 138 ч.2, 187-3, 208, 209 ч.1 УК УССР и избрать ей меру наказания по ст. 138 ч. 2 УК УССР в виде 2 лет лишения свободы, по ст. 187-3 УК УССР в виде 1 года лишения свободы, по ст. 208 УК УССР в виде 1 года лишения свободы, по ст. 209 ч. 1 УК УССР в виде 2 лет лишения свободы без ссылки. На основании ст. 42 УК УССР по совокупности преступлений определить ей меру наказания в виде 3 лет лишения свободы в исправительно-трудовой колоний общего режима без ссылки.

ДЫДНЯК ГЕННАДИЯ ВАСИЛЬЕВИЧА признать виновным по ст. 187-3 УК УССР и избрать ему меру наказания по этой статье в виде 1 года лишения свободы в исправительно - трудовой колонии общего режима.

Меру наказания осужденным исчислять со дня их задержания: РУБЛЕНКО А.Т. и ВЛАСЕНКО В,М, с 3 февраля 1982 года, а ДЫДНЯК М.В. и ДЫДНЯК Г.В. с 1 марта 1982 года.

Меру пресечения в отношении осужденных Рубленко А.Т., Власенко В.М., Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.В. оставить прежнюю – содержание под стражей.

Взыскать с осужденных Рубленко А.Т., Власенко В.М., Дыдняк М.В. и Дыдняк Г.В. в доход государства по 3 руб 90 коп судебных расходов по делу с каждого.

Деньги в сумме 1995 руб. изъятые в ходе предварительного следствия и признанные по делу вещественными доказательства обратить в доход государства, а остальные в сумме 31 руб. возвратить осужденному Власенко В.М. обратить 3 руб. 90 коп. в погашение судебных расходов по делу взысканных с последнего.

Приговор коллегии может быть обжалован в Верховный суд СССР в течений 7 суток со дня получения копии приговора осужденными, а для остальных участников судебного разбирательства в течении [цифра нерозбірлива] суток со дня его оглашения.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬСТВУЮЩИЙ: подпись.
НАРОДНЫЕ ЗАСЕДАТЕЛИ: подписи.

ВЕРНО «ЧЛЕН НИКОЛАЕВСКОГО
ОБЛАСТНОГО СУДА» В.П. Савенко

Архів апеляційного суду Миколаївської області.– Спр. 2-22/82.– Арк. 1–7

№ 40
Доповідна записка уповноваженого Ради у справах релігій по Миколаївській області Ю. Щуригіна до Ради у справах релігій при РМ УРСР з питання наявності в області незареєстрованих сектантських груп

22.08.1983 р.

Нелегальных епископов пятидесятников в Николаевской области нет. До 1975 г таковым был Утенков Василий Захарович, 1926 г.р. С 1976 года он возглавлял зарегистрированную общину в г.Николаеве.

Вне регистрации в настоящие время в области находятся четыре группы пятидесятников из 14 (7 – зарегистрировано, 3 сняты с учета). Из них только одна группа пятидесятников открыто заявляет, что на регистрацию не пойдут, так как власти постоянно вмешиваются в религиозную жизнь зарегистрированных общин, в чем они якобы убедились на примере зарегистрированной общины г.Николаева.

Авторитетом этой группы является прибывший из заключения Хлевной Михаил Иванович, 1921 г.р.

Хотя они разобщены по территории, неодинаково даже трактуют отдельные места Библии и законодательства о культах, но их объединяет стремление быть подальше от влияния местных органов власти. С ними проводится последовательная, кропотливая работа. В коллективе комбината хлебопродуктов г.Николаева, где работает один з них – Кучер Л.И. готовится собрание по осуждению его противозаконной деятельности.

Пятидесятники во Врадиевском и Кривоозерском районах от регистрации не отказываются, но написать заявление якобы не могут, из-за того, что библия утверждает, «что никакого учета верующих не должно быть».

Все горисполкомы, органы милиции и прокуратуры предупреждены о возможном отрицательном воздействии со стороны нелегальных епископов. Милиция проверяет каждого гражданина, поддерживающего контакты с верующими…

Уполномоченный Совета по Николаевской области Ю. Щурыгин

ЦДВО. – ф. 4648. – Оп. 7. – Спр. 245. – Арк. 162–163.
Оригинал. Машинопис

№ 41
Протокол № 76 а/п адміністративного правопорушення О. Малицьким та рішення Миколаївського міськвиконкому

20.08.1991 р.

Зам. Начальника Центрального РОВД майор милиции Диденко А.Н.: 20.08.1991 в 20.00 на ул. Советская – Шевченко члены дем. [демократического] блока собирали подписи граждан города под обращением председателю ВС [Верховного Совета] УССР Кравчуку Л.М. против решения и постановления ГК [Государственного коми-

тета] по ЧП [чрезвычайным происшествиям] в СССР. Рядом находились лозунги о военной хунте, о, якобы снявшей с должности президента СССР, тем самым нарушили постановление горисполкома, запрещающее политизированные мероприятия

Нарушитель

Малицкий Александр Георгиевич
1944 г.р. с. Н.Павловка Баштанского района Николаевской области
г. Николаев,
инженер-конструктор
член партии Зеленых Украины

от дачи показаний отказывается

протокол составил Зам начальника Центрального РОВД м-р Диденко А.Н.

принято решение: Предупредить
20.08.91 р.

Особистий архів О.Г. Малицького
Копія. Рукопис на бланку

№ 42
Витяг зі статті В. Кіпіані «Три республиканца в историческом промежутке» (про М. Горбаля)

… Николай Горбаль. Имя это в Николаеве малоизвестно, что немудрено: многие ли мои земляки еще год-три назад могли похвастатся знанием имени и творчества других трех Мыкол – Зерова, Хвылевого, Кулиша?

Я знаю пана Горбаля около 4 лет. Осведомлен и о той части его жизни, которая еще не описана историками и биографами. Именно Горбаль стал тем «эмиссаром», который в январе 1990 рога придал легитимность учредительному собранию Николаевского филиала УХС в качестве члена исполнительного комитета всеукраинского Хельсинского Союза. На тот момент он уже был экс-учитель музыки, экс-политический узник, но – Поэт и Политик…

Вольнодумство молодого Горбаля, выступления против существующего тогда строя привели к первому аресту (1970 год). На первый раз «заработал» пять лет усиленного режима и два года ссылки по избранным местам Архипелага гулага Мордовии, Коми АССР… Именно в лагере Мыкола Горбаль вплотную познакомился с «шестидесятничеством» и носителями украинской оппозиционной мысли, которые, в силу понятных причин, делили пайку хлеба и нары с новой порослью диссидентов. Вернувшись из ссылки, Горбаль вплотную подключается к деятельности Украинской общественной группы содействия выполнению Хельсинских соглашений, возглав-

ляемой известным писателем, фронтовиком, бышим лауреатом Сталинской премии Н. Руденко. Эта группа объединила в своих рядах самых порядочных, самых талантливых украинских интеллигентов: Л. Лукяненко, В. Стуса, М. Мариновича, Ю. Бадзя, братьев Горыней, Л. Плюща, генерала П. Григоренко, И. Светличного, В. Черновола…

В общей сложности 41 член хельсинской группы отбыл в лагерях и ссылках более 550 лет…

Как мне кажется, несломленость Украины проявилась в судьбах ее сынов. Один из них – Горбаль…

Ему довилось отбывать «наказание» (без преступления) в уголовной, а не политической зоне. Так привела судьба лемка из Галичины на продуваемую степными ветрами Николаевщину.

Сначала – Ольшанское. Затем – исключительно тяжелый каменный карьер в Новоданиловке. Работал честно, хотя вины не имел, но хотел вернутся домой. Иезуиты из КГБ думали по другому.

За день до освобождения Горбаль получил постановление о продлении содержания под стражей. Формально – антисоветская агитация в лагере, причем документами, подтверждающими это, были стихотворения пятилетней давности! Фактически же это была расплата за переданные на Запад статьи о содержании узников в лагерях, а также за вышедшую книгу стихов. В свидетелях недостатка не было – лагерные подонки готовы были отца родного продать за пачку чая, но были и иные…

Урку-рецидивиста еще можна понять, но ум отказывается принять логику человека, называющего себя «интеллигентом». Наряду с прокурором в обвинении поэта принимал участие и доцент Николаевского филиала института культуры Киселев. Можно понять служаку, но «инженер человеческих душ»…? Этот интеллигент помог доказать вредность и враждебность строю горбалевской поэзии. Горбаль постоянно подчеркивает, что зла ни на кого не держит, но душа (ранимая, как у каждого творческого человека) болит за угнобенную свою родину, за культуру, за рецидивы большевизма в сознании многих людей.

После выхода на свободу Горбаль вернулся на стезю Политики и Поэта – он продолжает писать, стал одним из первых лауреатов премии имени В. Стуса, в то же время избран народным депутатом Украины, за голос и поступки которого мне не стыдно!

Кипиани В. Три республиканца в историческом промежутке: 5 лет / Новая Николаевская газета. – 1995. – 10 мая.

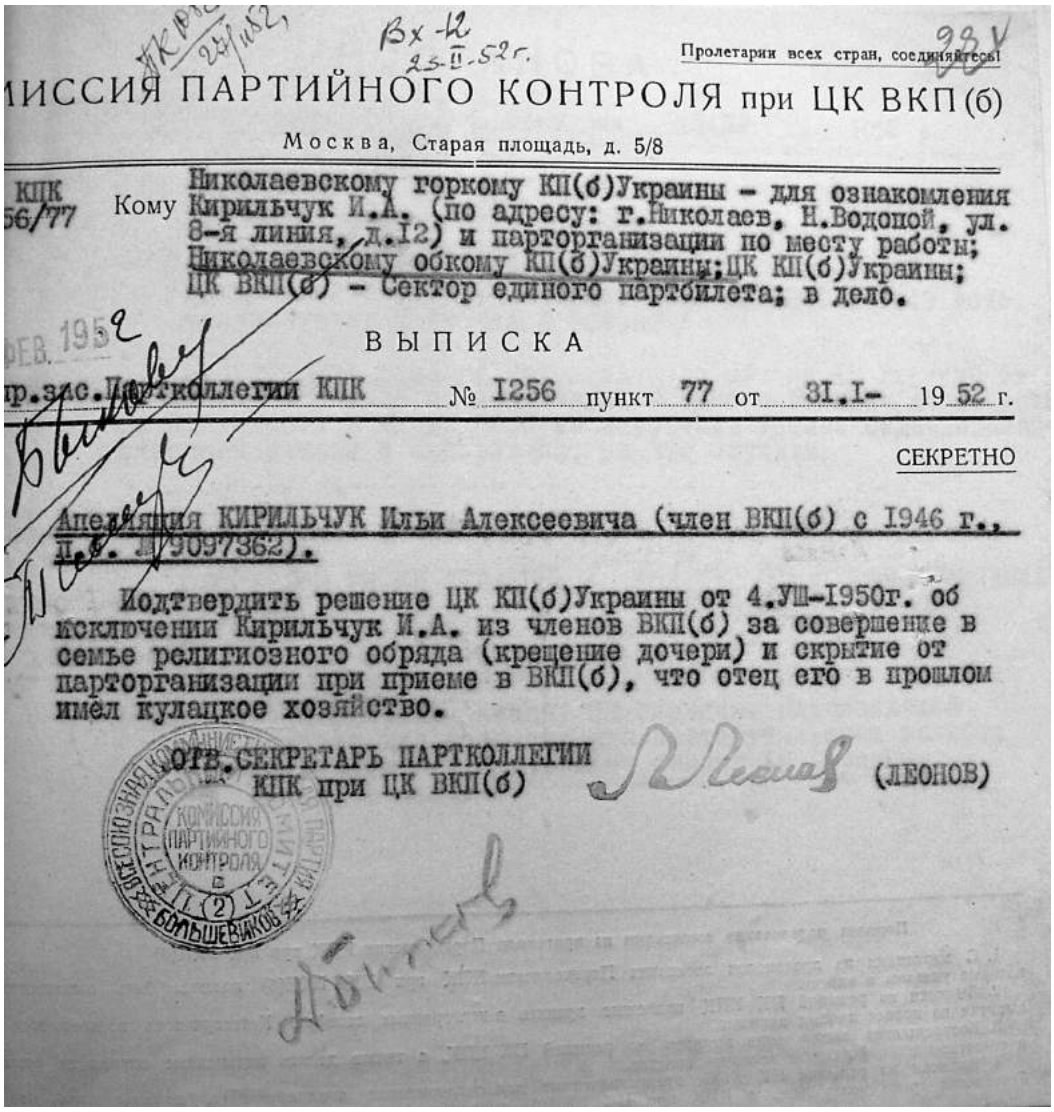

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ИССИЯ ПАРТИЙНОГО КОНТРОЛЯ при ЦК ВКП(б)

Москва, Старая площадь, д. 5/8

КПК 56/77

Кому Николаевскому горкому КП(б)Украины – для ознакомления Кирильчук И.А. (по адресу: г.Николаев, Н.Водопой, ул. 8-я линия, д.12) и парторганизации по месту работы; Николаевскому обкому КП(б)Украины; ЦК КП(б)Украины; ЦК ВКП(б) – Сектор единого партбилета; в дело.

ВЫПИСКА

...р.зас.Партколлегии КПК № 1256 пункт 77 от 31.I- 1952 г.

СЕКРЕТНО

Апелляция КИРИЛЬЧУК Ильи Алексеевича (член ВКП(б) с 1946 г., п.б. № 9097362).

Подтвердить решение ЦК КП(б)Украины от 4.УШ-1950г. об исключении Кирильчук И.А. из членов ВКП(б) за совершение в семье религиозного обряда (крещение дочери) и скрытие от парторганизации при приеме в ВКП(б), что отец его в прошлом имел кулацкое хозяйство.

ОТВ.СЕКРЕТАРЬ ПАРТКОЛЛЕГИИ КПК при ЦК ВКП(б) (ЛЕОНОВ)

Фото 1. Рішення ЦК КП(б)У від 04.08.1950 р. про виключення І.А. Кирильчука з членів партії за здійснення в сім'ї релігійного обряду (хрещення дитини) та приховування факту, що його батько у минулому був "куркулем". 31.01.1952 р.
(ДА Миколаївської обл. – Ф. 7. – Оп. 44. – Спр. 7. – Арк. 23)

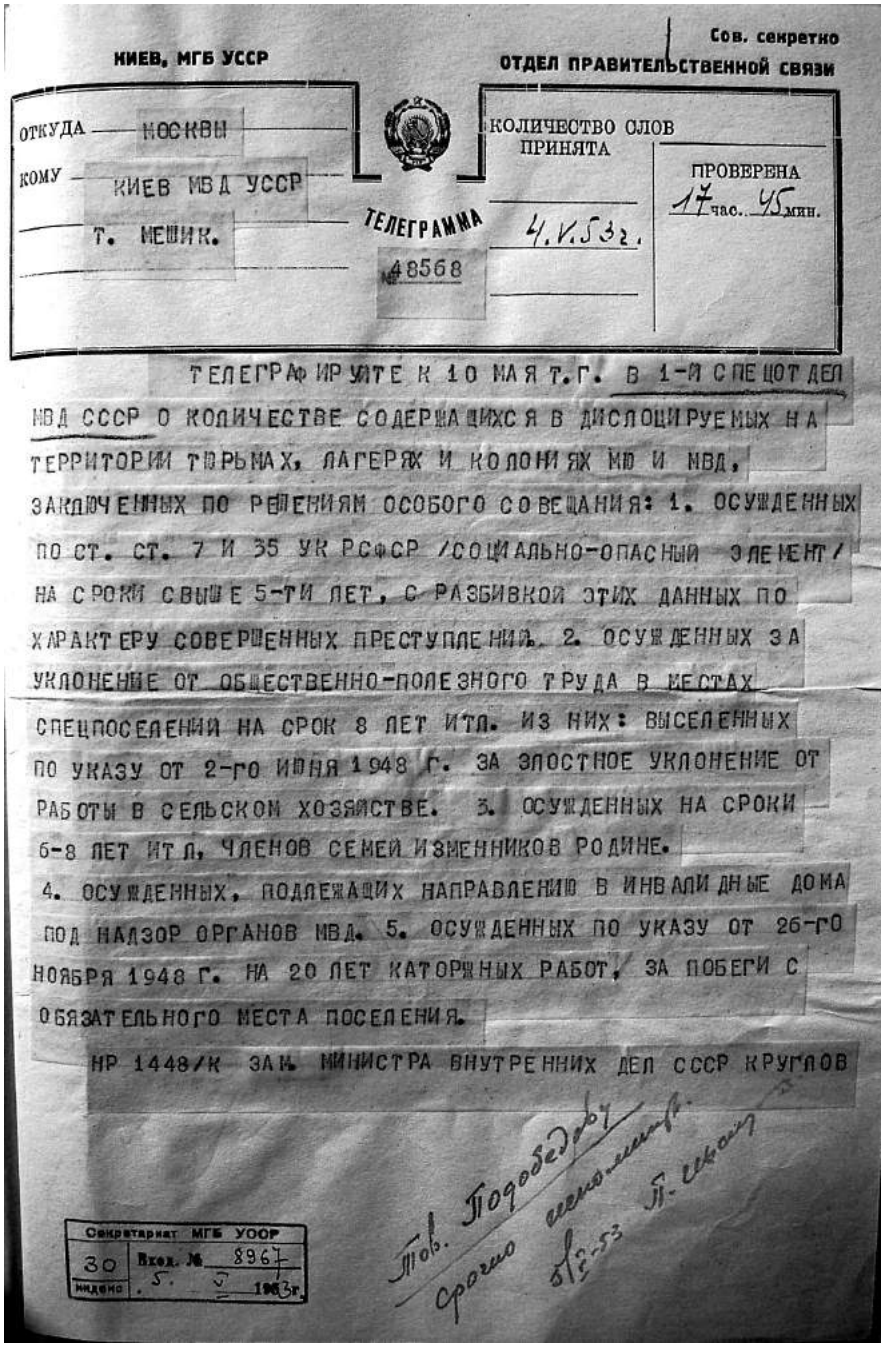

Сов. секретно

КИЕВ, МГБ УССР

ОТДЕЛ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННОЙ СВЯЗИ

ОТКУДА МОСКВЫ

КОМУ КИЕВ МВД УССР

Т. МЕШИК.

ТЕЛЕГРАММА

№ 48568

КОЛИЧЕСТВО СЛОВ ПРИНЯТА

4.V.53г.

ПРОВЕРЕНА 17 час. 45 мин.

ТЕЛЕГРАФИРУЙТЕ К 10 МАЯ Т.Г. В 1-Й СПЕЦОТДЕЛ МВД СССР О КОЛИЧЕСТВЕ СОДЕРЖАЩИХСЯ В ДИСЛОЦИРУЕМЫХ НА ТЕРРИТОРИИ ТЮРЬМАХ, ЛАГЕРЯХ И КОЛОНИЯХ МЮ И МВД, ЗАКЛЮЧЕННЫХ ПО РЕШЕНИЯМ ОСОБОГО СОВЕЩАНИЯ: 1. ОСУЖДЕННЫХ ПО СТ. СТ. 7 И 35 УК РСФСР /СОЦИАЛЬНО-ОПАСНЫЙ ЭЛЕМЕНТ/ НА СРОКИ СВЫШЕ 5-ТИ ЛЕТ, С РАЗБИВКОЙ ЭТИХ ДАННЫХ ПО ХАРАКТЕРУ СОВЕРШЕННЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ. 2. ОСУЖДЕННЫХ ЗА УКЛОНЕНИЕ ОТ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛЕЗНОГО ТРУДА В МЕСТАХ СПЕЦПОСЕЛЕНИЙ НА СРОК 8 ЛЕТ ИТЛ. ИЗ НИХ: ВЫСЕЛЕННЫХ ПО УКАЗУ ОТ 2-ГО ИЮНЯ 1948 Г. ЗА ЗЛОСТНОЕ УКЛОНЕНИЕ ОТ РАБОТЫ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ. 3. ОСУЖДЕННЫХ НА СРОКИ 6-8 ЛЕТ ИТЛ, ЧЛЕНОВ СЕМЕЙ ИЗМЕННИКОВ РОДИНЕ. 4. ОСУЖДЕННЫХ, ПОДЛЕЖАЩИХ НАПРАВЛЕНИЮ В ИНВАЛИДНЫЕ ДОМА ПОД НАДЗОР ОРГАНОВ МВД. 5. ОСУЖДЕННЫХ ПО УКАЗУ ОТ 26-ГО НОЯБРЯ 1948 Г. НА 20 ЛЕТ КАТОРЖНЫХ РАБОТ, ЗА ПОБЕГИ С ОБЯЗАТЕЛЬНОГО МЕСТА ПОСЕЛЕНИЯ.

НР 1448/К ЗАМ. МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ СССР КРУГЛОВ

Тов. Подобедову срочно исполнить. 5/V-53 П. Шоу

Секретариат МГБ УССР

30 Вход. № 8967

Индекс 5. V 1953г.

Фото 2. Телеграма заступника міністра МВС СРСР до управління КДБ УРСР з вимогою до 10.05.1953 р. надати інформацію про кількість засуджених Особливою нарадою людей, які відбувають покарання на території УРСР. 04.05.1953 р.

(ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 92. – Арк. 1)

2

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

ЗАПИСКА ПО "ВЧ"

НАЧАЛЬНИКАМ УМВД ОБЛАСТЕЙ УССР
/ по списку /

Сообщите по "ВЧ" к 9 мая в МВД УССР о количестве содержащихся в дислоцируемых на территории области тюрьмах, лагерях и колониях Министерства Юстиции и МВД заключенных по решениям Особого Совещания:

1. Осужденных по ст.ст. 7 и 35 УК РСФСР /социально-опасный элемент/ на сроки свыше 5-ти лет, с разбивкой этих данных по характеру совершенных преступлений.

2. Осужденных за уклонение от общественно-полезного труда в местах спецпоселений на срок 8 лет ИТЛ, из них:
а/ выселенных по Указу от 2-го июня 1948 года за злостное уклонение от работы в сельском хозяйстве.

3. Осужденных на сроки 6-8 лет ИТЛ, членов семей изменников родине.

4. Осужденных, подлежащих направлению в инвалидные дома под надзор органов МВД.

5. Осужденных по Указу от 26-го ноября 1948 года на 20 лет каторжных работ, за побеги с обязательного места поселения.

Сведения передать в закодированном виде за исключением данных первого раздела. Пример: Первое - 150 из них

Фото 3

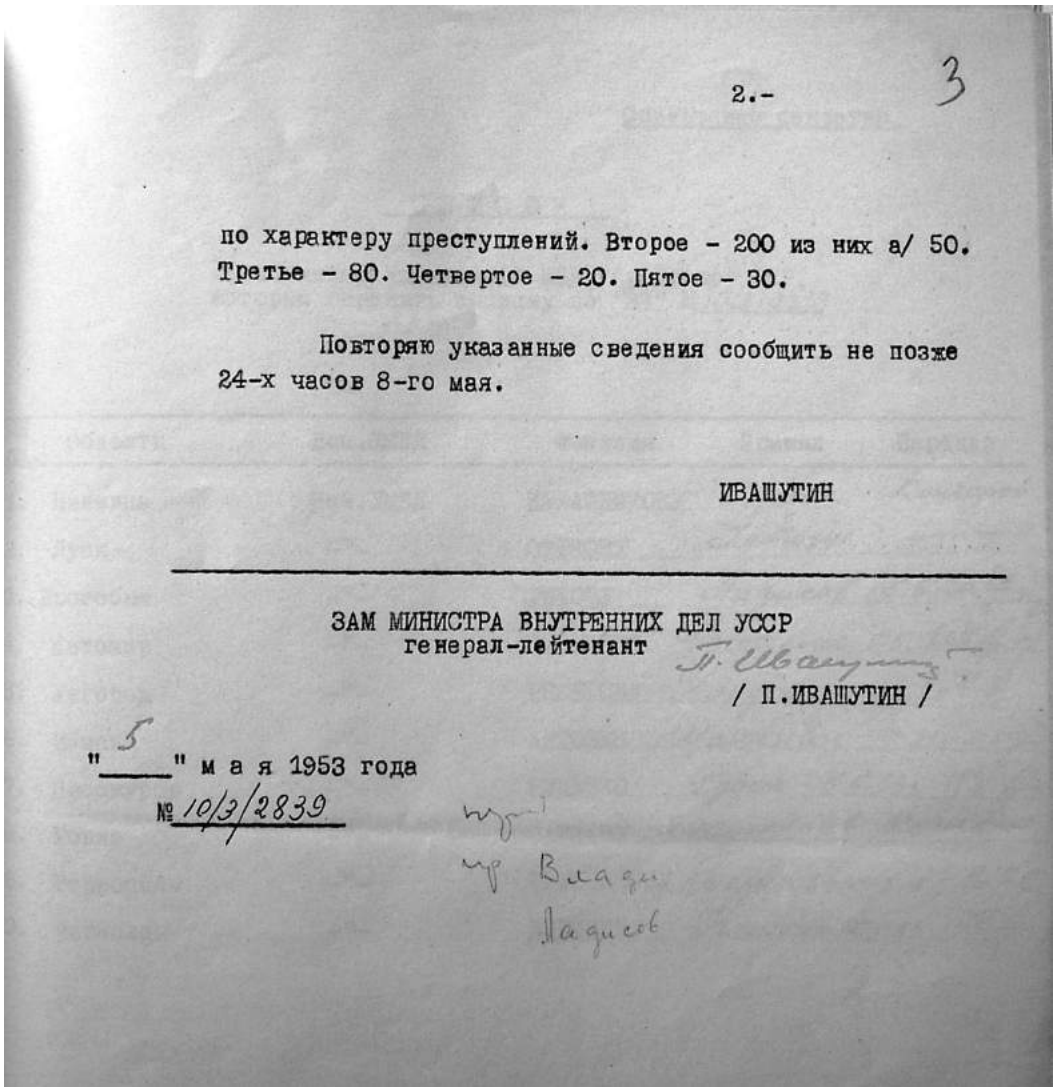

2.- 3

по характеру преступлений. Второе - 200 из них а/ 50. Третье - 80. Четвертое - 20. Пятое - 30.

Повторяю указанные сведения сообщить не позже 24-х часов 8-го мая.

ИВАШУТИН

ЗАМ МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УССР
генерал-лейтенант П. Ивашутин
/ П.ИВАШУТИН /

"5" м а я 1953 года
№ 10/3/2839

Фото 3-4. Наказ заступника міністра МВС УРСР П. Івашутіна начальникам обласних УМВС УРСР з вимогою надати інформацію про кількість засуджених Особливою нарадою людей, які відбувають покарання в обласних тюрмах, таборах і колоніях МЮ і МВС. 05.05.1953 р. (ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 92. – Арк. 2–3).

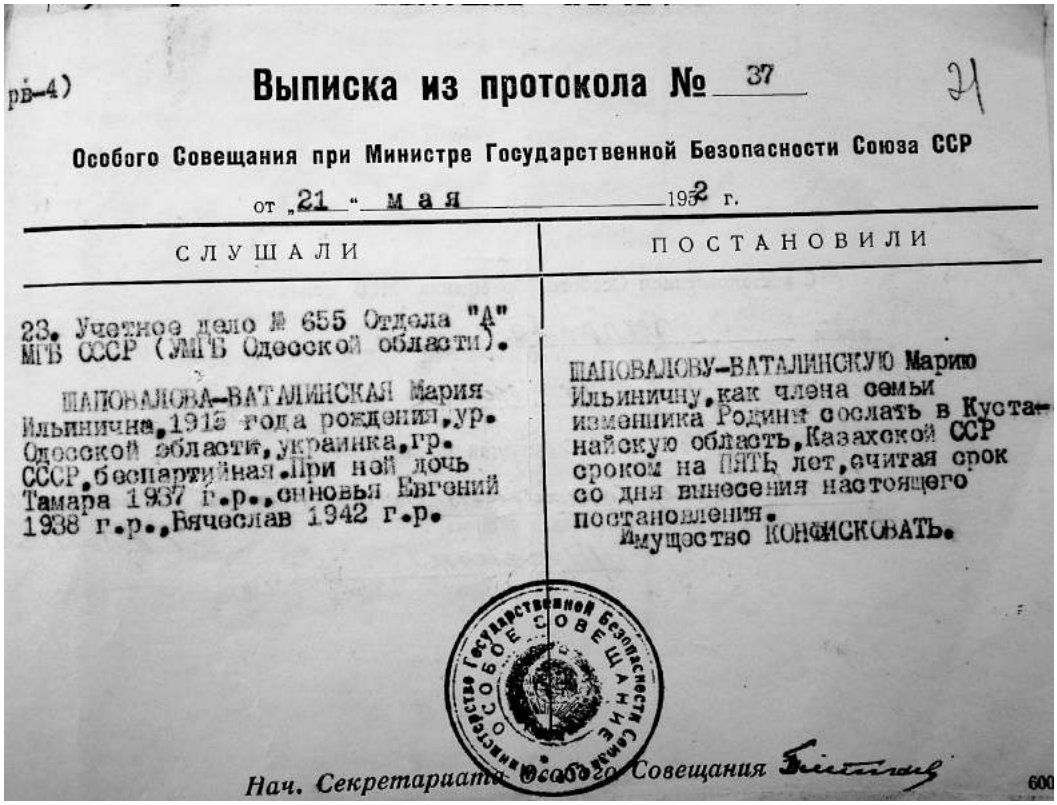

рв-4)

Выписка из протокола № 37

21

Особого Совещания при Министре Государственной Безопасности Союза ССР

от „21" мая 1952 г.

СЛУШАЛИ	ПОСТАНОВИЛИ
23. Учетное дело № 655 Отдела "А" МГБ СССР (УМГБ Одесской области). ШАПОВАЛОВА-ВАТАЛИНСКАЯ Мария Ильинична, 1913 года рождения, ур. Одесской области, украинка, гр. СССР, беспартийная. При ней дочь Тамара 1937 г.р., сыновья Евгений 1938 г.р., Вячеслав 1942 г.р.	ШАПОВАЛОВУ-ВАТАЛИНСКУЮ Марию Ильиничну, как члена семьи изменника Родины сослать в Кустанайскую область, Казахской ССР сроком на ПЯТЬ лет, считая срок со дня вынесения настоящего постановления. Имущество КОНФИСКОВАТЬ.

Нач. Секретариата Особого Совещания

600

Фото 5. Рішення Особливої Наради при МДБ СРСР про засудження, як членів родини "зрадника Батьківщини", М.І. Шаповолової-Ваталінської з неповнолітніми дітьми до 5 р. заслання до Казахської РСР. 21.05.1952 р. (ДА Миколаївської обл. – Ф. 5859. – Оп. 2. – Спр. 6544. – Арк. 21)

8

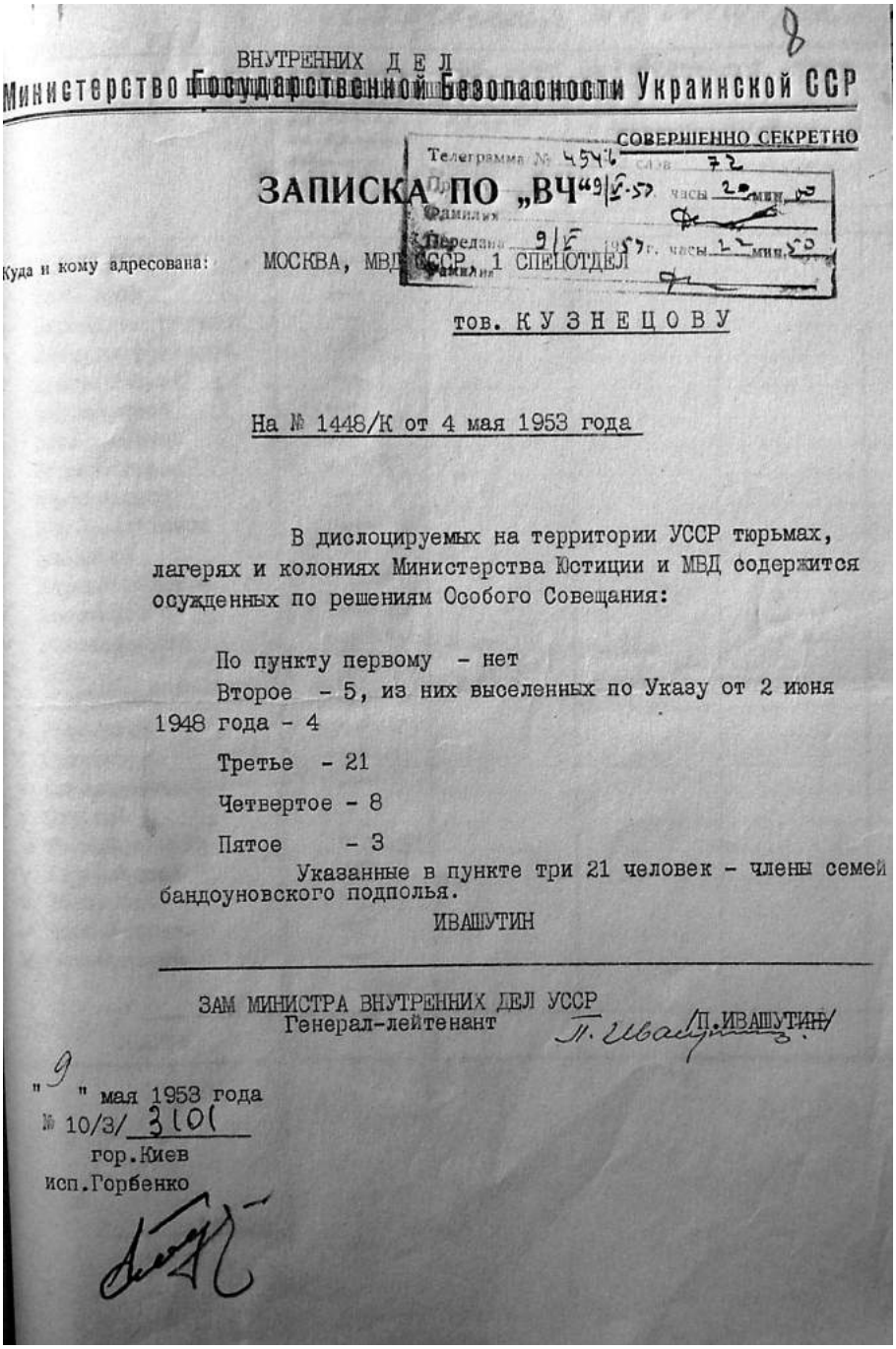

ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Министерство Государственной Безопасности Украинской ССР

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

Телеграмма № 4546 слов 72
Пр. 9/V-53 часы 20 мин. 00
Фамилия
Передана 9/V 1953 г. часы 22 мин. 50
Фамилия

ЗАПИСКА ПО „ВЧ"

Куда и кому адресована: МОСКВА, МВД СССР, 1 СПЕЦОТДЕЛ

тов. КУЗНЕЦОВУ

На № 1448/К от 4 мая 1953 года

В дислоцируемых на территории УССР тюрьмах, лагерях и колониях Министерства Юстиции и МВД содержится осужденных по решениям Особого Совещания:

По пункту первому - нет

Второе - 5, из них выселенных по Указу от 2 июня 1948 года - 4

Третье - 21

Четвертое - 8

Пятое - 3

Указанные в пункте три 21 человек - члены семей бандоуновского подполья.

ИВАШУТИН

ЗАМ МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УССР
Генерал-лейтенант /П.ИВАШУТИН/

"9" мая 1953 года
№ 10/3/ 3101
гор.Киев
исп.Горбенко

Фото 6. Відповідь заступника міністра внутрішніх справ УРСР на запит МВС СРСР від 4.05.1953 р. про кількість засуджених Особливою нарадою людей, які перебувають у тюрмах, таборах і колоніях МЮ і МВС УРСР. 9.05.1953 р. (ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 92. – Арк. 8)

2-1314

1 СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО 10

Серия "К"
экз. № 2

1 Спецотдел
13 мая 53 г.
№ 10/3/17824

НАЧАЛЬНИКУ 1 СПЕЦОТДЕЛА МВД СССР
полковнику

тов. КУЗНЕЦОВУ

гор. Москва

Согласно указанию МВД СССР за № 11 от 3 апреля 1953 года при этом направляются цифровые сведения о количестве освобожденных по Указу Президиума Верховного Совета СССР от 27 марта 1953 года "Об амнистии" из тюрем, ВТК и КПЗ, дислоцируемых на территории Украинской ССР, по состоянию на 5 мая 1953 года.

К сводным сведениям приложены сведения 25 областных Управлений МВД УССР.

ПРИЛОЖЕНИЕ: по тексту.

НАЧАЛЬНИК 1 СПЕЦОТДЕЛА МВД УССР
полковник /ПОДОБЕДОВ/

отп.2 экз.
экз.1-адрес.
2-исп.Горбенко
печ.Веприк

Верно: Горб

Итоговые данные приняли (стр.33)
по "ВЧ" тов. Шулькин Горб
14/VI

Фото 7

Совершенно секретно 124

ЦИФРОВЫЕ СВЕДЕНИЯ

О выполнении Указа Президиума Верховного Совета СССР от 27 марта 1953 года

По состоянию на 5 мая 1953 года

Всего следственных и осужденных заключенных, подпадающих под действие Указа		24.660 чел.	
Из указанного количества подлежит освобождению		20.313 чел.	
Освобождено		19.913 чел.	
Подпадающих под ст.4 Указа		4.347 чел.	

Данные по местам заключения

		Подпадает под действ. Указа	Освобождено	
Во внутренних тюрьмах и внутритюремных камерах		43	42	
В камерах предварительного задержания		I.917	I.883	: 34
В общих тюрьмах		22.700		
Из них:				
Подлежит освобождению	I8.353		I7.988	: 365
Подпадает под ст.4 Указа	4.347	} 197.		
Оформлено применение ст.4 Указа	4.I50			
В числе подлежащих освобождению имеется:				
Женщин, имеющих детей до I0 летнего возраста и беременных женщин		I.III	I.04I	: 70
Несовершеннолетних		I.420	I.406	: I4
Мужчин старше 55 лет и женщин старше 50 лет		975	97I	: 4
Страдающих тяжелым неизлечимым недугом		I59	I53	: 6

94.

ющих детского беремен-

Освобождено

83
I3
48
9I
I4
57
I5
II
7
29
76
35
68
32
96
25
47
82
2I
28
25
59
I8
33
28
I.04I

МВД УССР

Фото 8

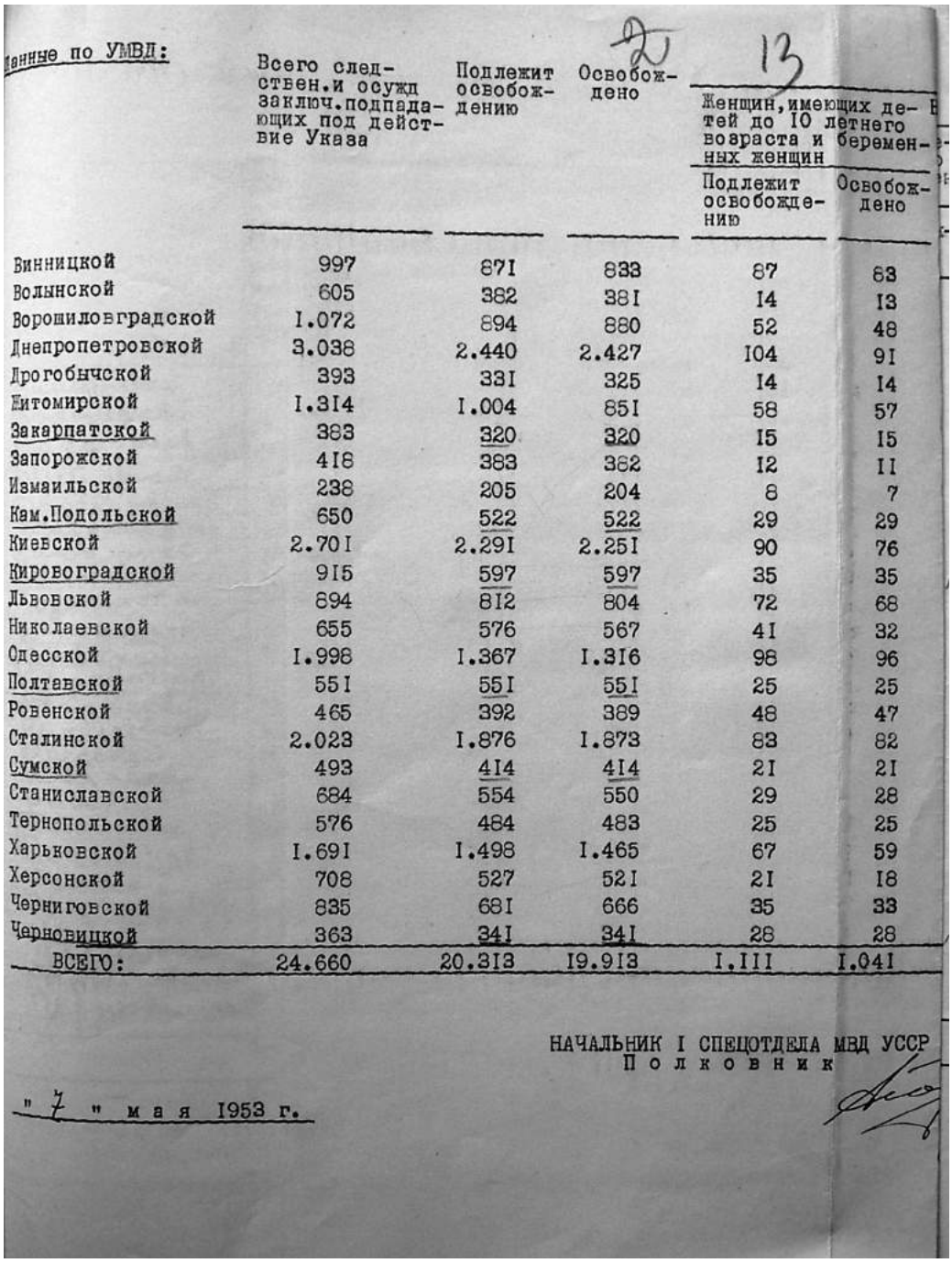

данные по УМВД:

	Всего следствен.и осужд заключ.подпадающих под действие Указа	Подлежит освобождению	Освобождено	Женщин, имеющих детей до 10 летнего возраста и беременных женщин	
				Подлежит освобождению	Освобождено
Винницкой	997	871	833	87	83
Волынской	605	382	381	14	13
Ворошиловградской	1.072	894	880	52	48
Днепропетровской	3.038	2.440	2.427	104	91
Дрогобычской	393	331	325	14	14
Житомирской	1.314	1.004	851	58	57
Закарпатской	383	320	320	15	15
Запорожской	418	383	382	12	11
Измаильской	238	205	204	8	7
Кам.Подольской	650	522	522	29	29
Киевской	2.701	2.291	2.251	90	76
Кировоградской	915	597	597	35	35
Львовской	894	812	804	72	68
Николаевской	655	576	567	41	32
Одесской	1.998	1.367	1.316	98	96
Полтавской	551	551	551	25	25
Ровенской	465	392	389	48	47
Сталинской	2.023	1.876	1.873	83	82
Сумской	493	414	414	21	21
Станиславской	684	554	550	29	28
Тернопольской	576	484	483	25	25
Харьковской	1.691	1.498	1.465	67	59
Херсонской	708	527	521	21	18
Черниговской	835	681	666	35	33
Черновицкой	363	341	341	28	28
ВСЕГО:	24.660	20.313	19.913	1.111	1.041

НАЧАЛЬНИК I СПЕЦОТДЕЛА МВД УССР
П о л к о в н и к

" 7 " м а я 1953 г.

Фото 7–9 Повідомлення начальника 1-го спецвідділу МВС УРСР до 1-го спецвідділу МВС СРСР про кількість звільнених в'язнів з тюрем, ВТТ, КПУ УРСР на основі Указу ПВР СРСР від 27.03.1953 р. 13.05.1953 р. (ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 92. – Арк. 10, 12,13.

ев.4

20

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР || МИНИСТЕРСТВО ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УКРАИНСКОЙ ССР

__ мая 195 3г. № _____ г. Киев.

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

МИНИСТРУ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ СОЮЗА С С Р

товарищу Б Е Р И Я Л.П.

О ходе выполнения Указа Президиума Верховного Совета Союза ССР от 27 марта 1953 года "Об амнистии"

В процессе выполнения Указа в местах заключения, дислоцируемых на территории Украинской ССР было выявлено 121.766 человек заключенных, подпадающих под действие Указа, из которых подлежало освобождению - 97.769 человек и 23.997 человек, подпадающих под статью 4-ю Указа.

По состоянию на 10 мая 1953 года из числа подлежащих освобождению 97.769 человек освобождено 96.524. Оформлено применение статьи 4-й Указа 16.997 человекам.

Фото 10

По статьям Указа, подлежащие освобождению распределяются:

	Подлежащие освобождению	Освобождено
а/ Осужденных на сроки до 5-ти лет, подпадающих под статью 1-ю Указа.	59.133	59.036
б/ Осужденных, подпадающих под статьи 2 и 3 Указа	23.320	22.463
в/ Осужденных, подпадающих под статью 4-ю Указа и подлежащих освобождению	8.872	8.816
г/ Подпадающих под статью 5-ю Указа, проходящих по следделам находящимся в производстве органов МВД и милиции	2.001	1.944
д/ Подпадающих под статью 5-ю Указа, проходящих по следделам не рассмотренным Прокуратурой и Судами	4.443	4.265
В С Е Г О	97.769	96.524

Фото 11

22

В числе лиц, подпадающих под статью 3-ю Указа имелось:

	Подлежащих освобождению	Освобождено
а/ Женщин, имеющих детей в возрасте до 10 лет	3.604	2.934
б/ Беременных женщин	548	544
в/ Несовершеннолетних в возрасте до 18 лет	6.647	6.624
г/ Мужчин старше 55 лет	6.873	6.847
д/ Женщин старше 50 лет	3.232	3.211
е/ Страдающих тяжелым неизлечимым недугом	1.991	1.897

По местам заключения выполнение Указа характеризуется следующими данными:

Во внутренних тюрьмах, камерах предварительного задержания и общих тюрьмах МВД подпадающих под действие Указа содержалось - 24.854 заключенных, из которых подлежало освобождению - 20.533 человека и подпадающих под статью 4-ю - 4.321 человек.

Фото 12

Освобождено - 20.229 человек, оформлено применение статьи 4-й Указа - 3.877 человекам.

Осталось подлежащих освобождению - 304 человека.

В лагерях, подчиненных МВД СССР содержалось подпадающих под действие Указа - 12.830 осужденных, из которых подлежало освобождению - 7.723 человека и 5.107 человек, подпадающих под статью 4-ю.

Освобождено - 7.259 человек, оформлено применение статьи 4-й Указа - 1.177 человекам.

Осталось подлежащих освобождению - 464 человека.

В лагерях и колониях УИТЛК Министерства юстиции содержалось подпадающих под действие Указа - 78.693 человека, из которых подлежало освобождению - 64.527 человек и 14.166 человек, подпадающих под статью 4-ю.

Освобождено - 64.050 человек, оформлено применение статьи 4-й Указа - 11.540 человекам.

Осталось подлежащих освобождению - 477 человек.

В детских трудовых колониях Министерства юстиции содержалось 5.389 человек, подпадающих под действие Указа, из которых подлежало освобождению - 4.986 человек и 403 человека, подпадающих под статью 4-ю.

Фото 13

Все 4.986 человек, подлежащих освобождению освобождены и 403 заключенным оформлено применение статьи 4-й Указа.

Из оставшегося общего количества 1.245 человек, подлежащих освобождению имеется подпадающих под статью 3-ю Указа - 838 человек.

Из них по местам заключения:

	ВСЕГО	Следствен. тюрьмах МВД УССР	Лагерях МВД СССР	УИТЛК
Женщин, имеющих детей в возрасте до 10 лет	670	28	410	232
Беременных женщин	4	-	4	-
Несовершеннолетних в возрасте до 18 лет	23	9	-	14
Мужчин старше 55 лет	26	2	6	18
Женщин старше 50 лет	21	-	4	17
Страдающих тяжелым неизлечимым недугом	94	2	2	90

Работа по выполнению Указа Президиума Верховного Совета Союза ССР от 27 марта 1953 года "Об амнистии" продолжается.

МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УКРАИНСКОЙ ССР

/П. М Е Ш И К/

Фото 14

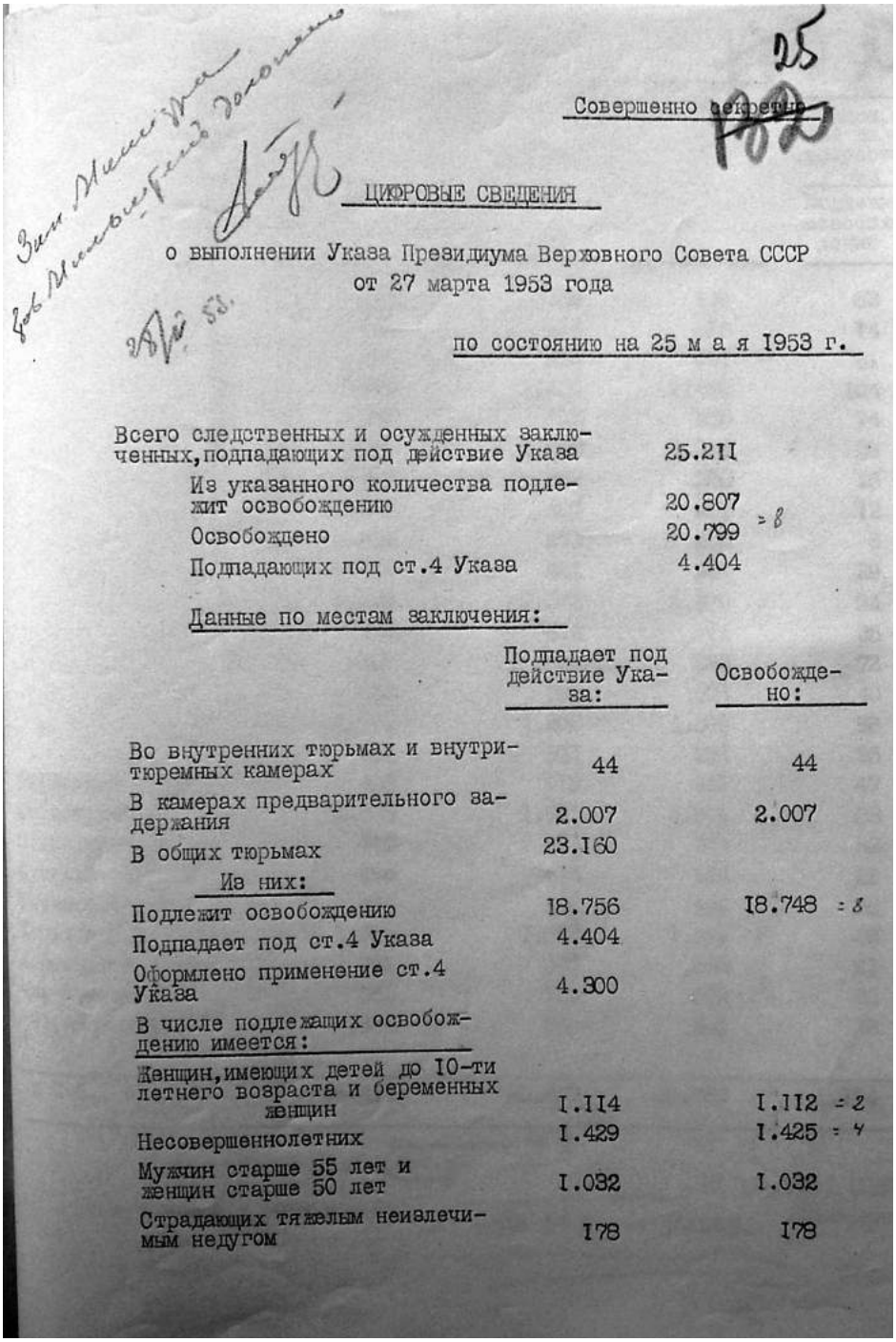

Совершенно секретно

ЦИФРОВЫЕ СВЕДЕНИЯ

о выполнении Указа Президиума Верховного Совета СССР
от 27 марта 1953 года

по состоянию на 25 м а я 1953 г.

Всего следственных и осужденных заключенных, подпадающих под действие Указа	25.211
Из указанного количества подлежит освобождению	20.807
Освобождено	20.799 = 8
Подпадающих под ст.4 Указа	4.404

Данные по местам заключения:

	Подпадает под действие Указа:	Освобождено:
Во внутренних тюрьмах и внутритюремных камерах	44	44
В камерах предварительного задержания	2.007	2.007
В общих тюрьмах	23.160	
Из них:		
Подлежит освобождению	18.756	18.748 = 8
Подпадает под ст.4 Указа	4.404	
Оформлено применение ст.4 Указа	4.300	
В числе подлежащих освобождению имеется:		
Женщин, имеющих детей до 10-ти летнего возраста и беременных женщин	1.114	1.112 = 2
Несовершеннолетних	1.429	1.425 = 4
Мужчин старше 55 лет и женщин старше 50 лет	1.032	1.032
Страдающих тяжелым неизлечимым недугом	178	178

Фото 10-15. Доповідна записка міністра МВС УРСР П. Мешика міністру МВС СРСР Л. Берії про хід виконання Указу ПВР СРСР від 27.03.1953 р. "Про амністію". Травень 1953 р. (ДА СБУ. – Ф.42. – Спр. 92. – Арк. 20-24)

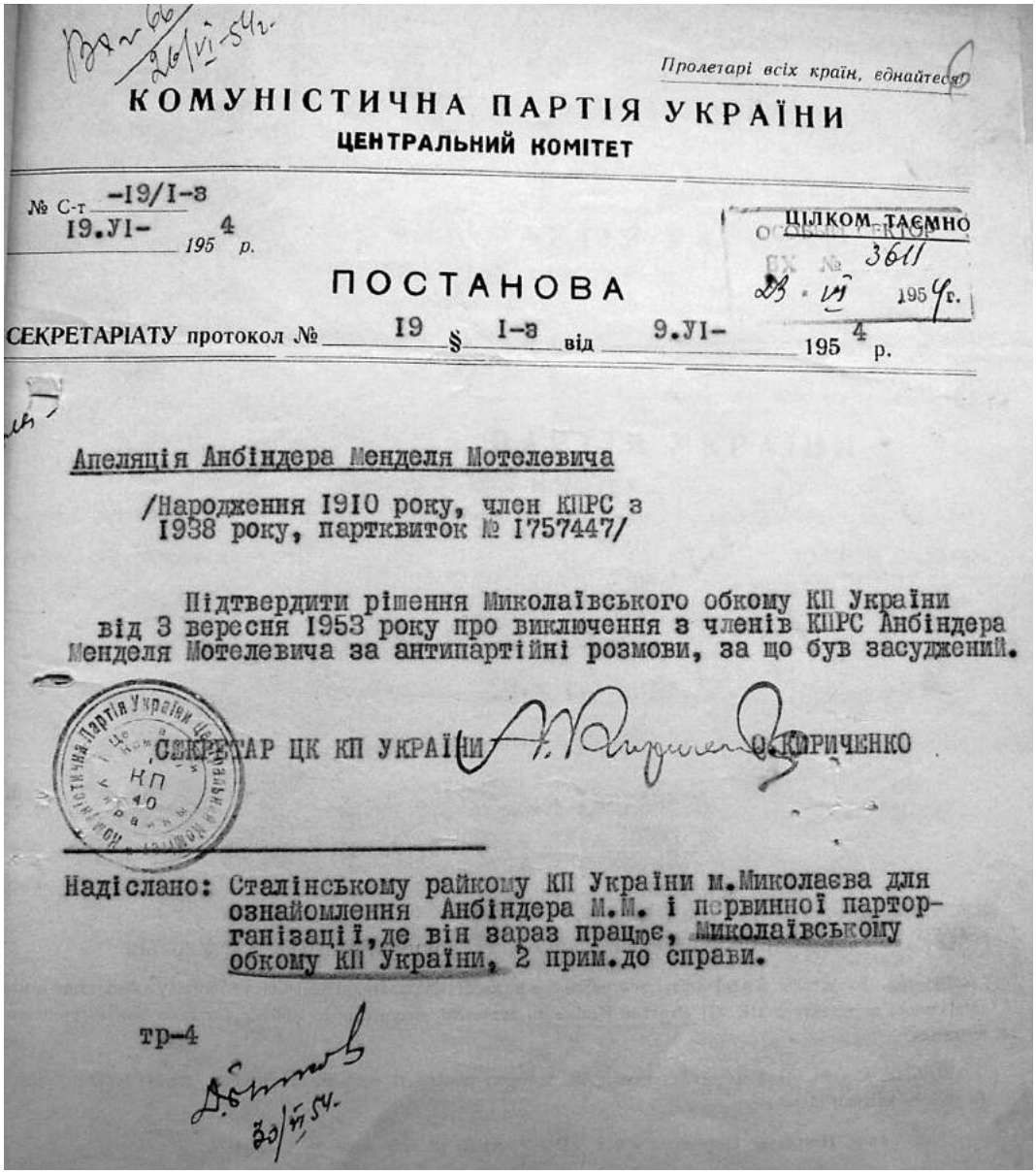

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

№ С-т -19/I-з
19.УI- 4 195 р.

ЦІЛКОМ ТАЄМНО
ВХ № 3611
28 · VI 1954 г.

ПОСТАНОВА

СЕКРЕТАРІАТУ протокол № 19 § I-з від 9.УI- 4 195 р.

Апеляція Анбіндера Менделя Мотелевича

/Народження 1910 року, член КПРС з 1938 року, партквиток № 1757447/

Підтвердити рішення Миколаївського обкому КП України від 3 вересня 1953 року про виключення з членів КПРС Анбіндера Менделя Мотелевича за антипартійні розмови, за що був засуджений.

СЕКРЕТАР ЦК КП УКРАЇНИ О.КИРИЧЕНКО

Надіслано: Сталінському райкому КП України м.Миколаєва для ознайомлення Анбіндера М.М. і первинної парторганізації, де він зараз працює, Миколаївському обкому КП України, 2 прим. до справи.

тр-4

30/VI.54.

Фото 16. Рішення ЦК КП(б)У від 3.09. 1953 р. про виключення з членів КПРС М.М. Анбіндера за антипартійні розмови. 09.06.1954 р. (ДА Миколаївської обл. – Ф. 7. – Оп. 44. – Спр. 9. – Арк. 6)

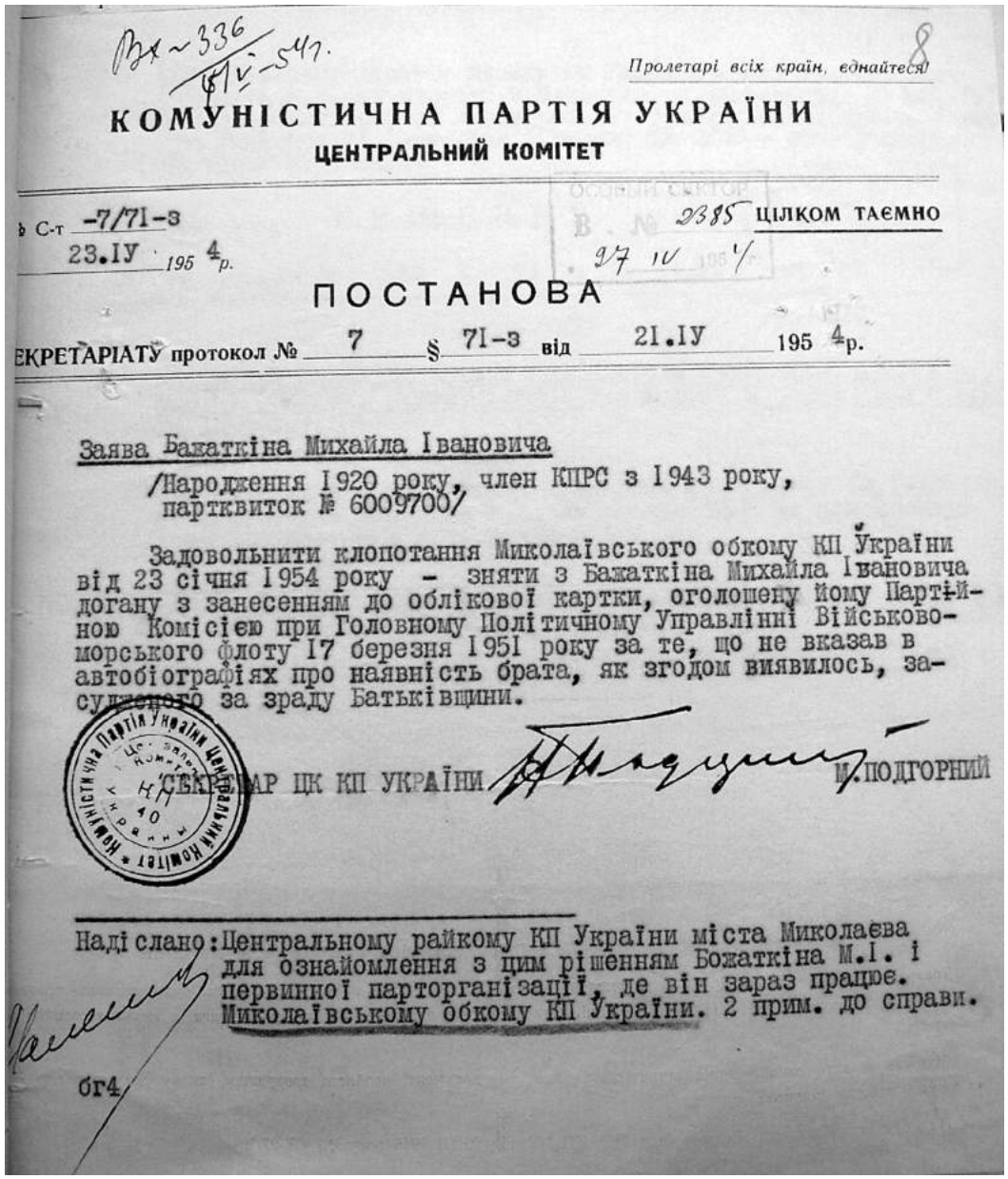

Вх ~ 336
4/V-54 г.

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

8

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

№ С-т -7/71-з
23.IУ 1954 р.

ОСОБИЙ СЕКТОР
В. № 2385
27 IV 1954 г.

ЦІЛКОМ ТАЄМНО

ПОСТАНОВА

СЕКРЕТАРІАТУ протокол № 7 § 71-з від 21.IУ 1954 р.

Заява Бажаткіна Михайла Івановича
/Народження 1920 року, член КПРС з 1943 року, партквиток № 6009700/

Задовольнити клопотання Миколаївського обкому КП України від 23 січня 1954 року - зняти з Бажаткіна Михайла Івановича догану з занесенням до облікової картки, оголошену йому Партійною Комісією при Головному Політичному Управлінні Військово-морського флоту 17 березня 1951 року за те, що не вказав в автобіографіях про наявність брата, як згодом виявилось, засудженого за зраду Батьківщини.

Комуністична Партія України Центральний Комітет
Центральний Комітет КП України
40

СЕКРЕТАР ЦК КП УКРАЇНИ М.ПОДГОРНИЙ

Надіслано: Центральному райкому КП України міста Миколаєва для ознайомлення з цим рішенням Божаткіна М.І. і первинної парторганізації, де він зараз працює. Миколаївському обкому КП України. 2 прим. до справи.

бг4

Фото 17. Клопотання Миколаївського обкому КП(б)У до ЦК КП(б)У від 23.01.1954 р. про зняття догани з М.І. Бажаткіна, оголошену йому Парткомісією при Головному політичному управлінні Військово-морського флоту за приховування даних про наявність брата, засудженого за "зраду Батьківщини". (ДА Миколаївської обл. – Ф. 7. – Оп. 44. – Спр. 9. – Арк. 8)

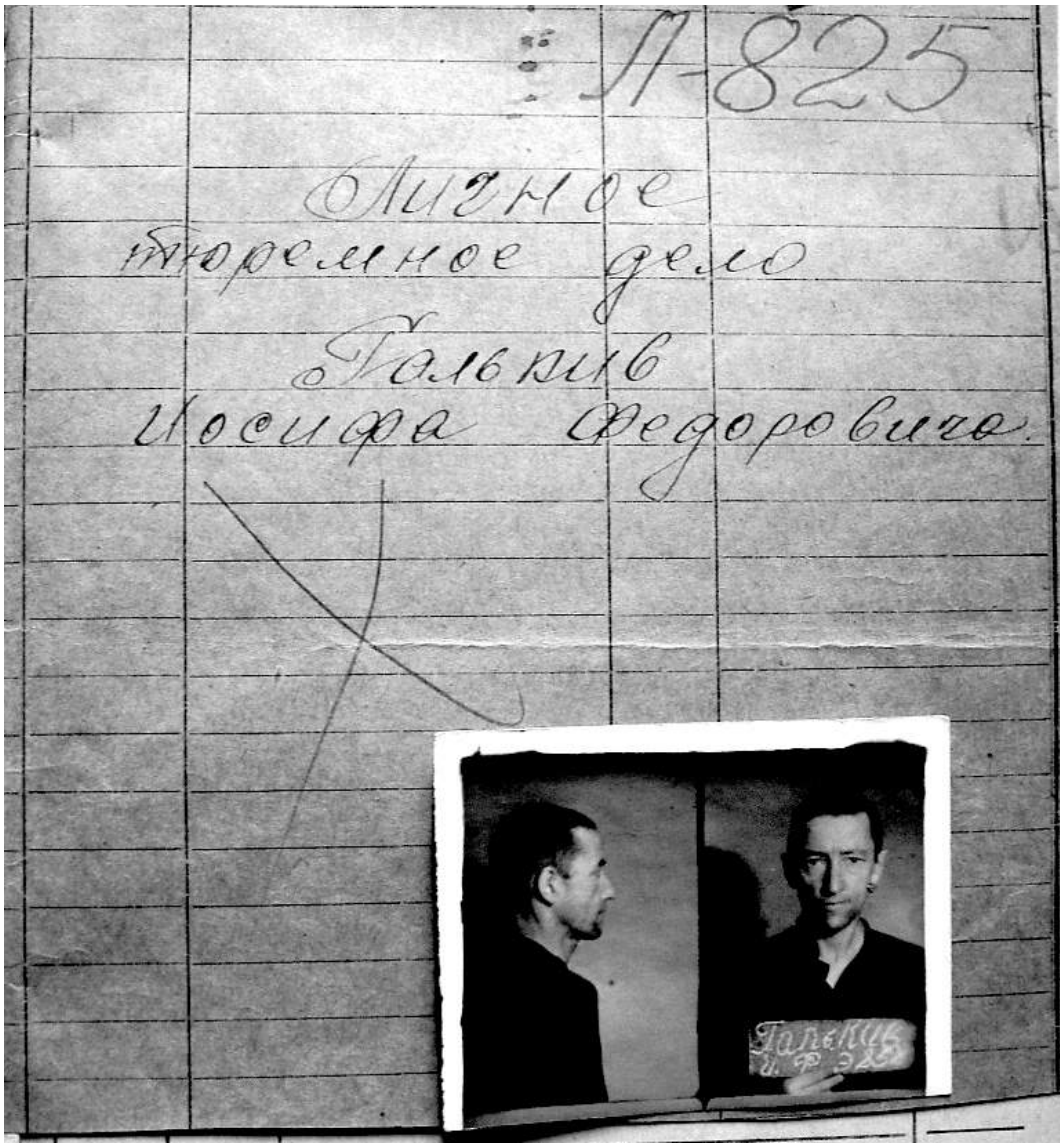

Фото 18. Формуляр справи Й.Ф. Гальків, 1911 р. народження. Проживав у с. Соколова Воля Нижньо-Устриковського р-ну Дрогобицької області, вчитель початкової школи. 28.06.1946 р. за зв'язок з "ОУН" засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ та обмеження прав строком на 5 р. Відомості про реабілітацію відсутні. (Архів відділу оперативної інформації УМВС в Миколаївській області. – Ф-9. – Оп. 1. – Спр. 825. – Арк.1)

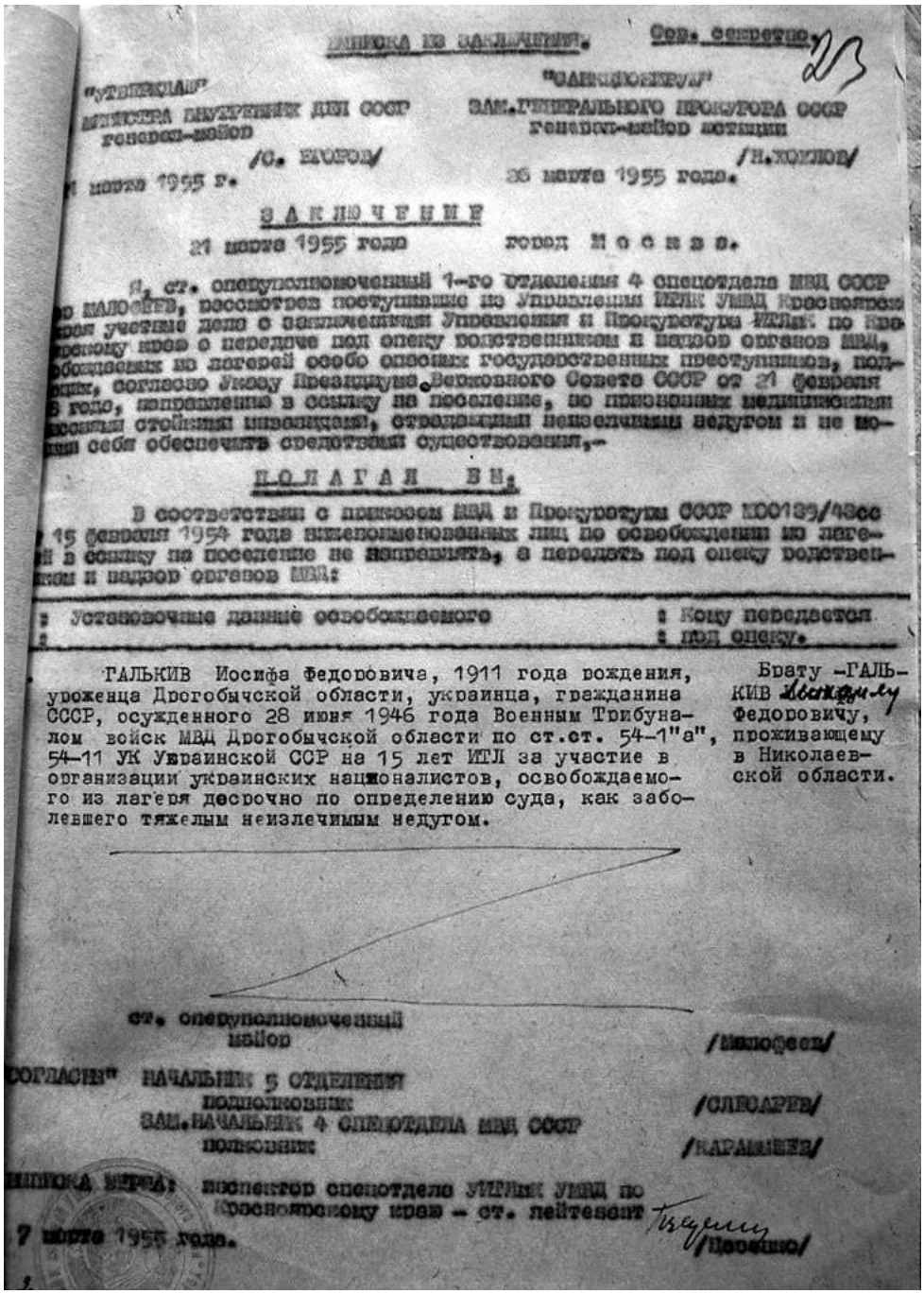

ВЫПИСКА ИЗ ЗАКЛЮЧЕНИЯ. Сов. секретно

"УТВЕРЖДАЮ"
МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ СССР
генерал-майор
/С. КРУГЛОВ/
21 марта 1955 г.

"СОГЛАСОВАНО"
ЗАМ.ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА СССР
генерал-майор юстиции
/Н.ХОРУНОВ/
26 марта 1955 года.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

21 марта 1955 года город М о с к в а.

Я, ст. оперуполномоченный 1-го отделения 4 спецотдела МВД СССР по КАЛОФЕЕВ, рассмотрев поступившие из Управления ИТЛК УМВД Красноярского края учетные дела с заключениями Управления и Прокуратуры ИТЛиК по Красноярскому краю о передаче под опеку родственникам и надзор органов МВД, освобождаемых из лагерей особо опасных государственных преступников, подлежащих, согласно Указу Президиума Верховного Совета СССР от 21 февраля 1954 года, направлению в ссылку на поселение, по признанию медицинскими комиссиями стойкими инвалидами, страдающими неизлечимыми недугами и не могущими себя обеспечить средствами существования,-

П О Л А Г А Я В Н,

В соответствии с приказом МВД и Прокуратуры СССР №00139/43сс от 15 февраля 1954 года вышеперечисленных лиц по освобождении из лагерей в ссылку на поселение не направлять, а передать под опеку родственников и надзор органов МВД:

Установочные данные освобождаемого	Кому передается под опеку.
ГАЛЬКИВ Иосифа Федоровича, 1911 года рождения, уроженца Дрогобычской области, украинца, гражданина СССР, осужденного 28 июня 1946 года Военным Трибуналом войск МВД Дрогобычской области по ст.ст. 54-1"а", 54-11 УК Украинской ССР на 15 лет ИТЛ за участие в организации украинских националистов, освобождаемого из лагеря досрочно по определению суда, как заболевшего тяжелым неизлечимым недугом.	Брату -ГАЛЬКИВ Дмитрию Федоровичу, проживающему в Николаевской области.

ст. оперуполномоченный
майор /Калофеев/

"СОГЛАСЕН" НАЧАЛЬНИК 5 ОТДЕЛЕНИЯ
подполковник /СЛЮСАРЕВ/
ЗАМ.НАЧАЛЬНИК 4 СПЕЦОТДЕЛА МВД СССР
полковник /КАРАМЫШЕВ/

ВЫПИСКА ВЕРНА: инспектор спецотдела УИТЛиК УМВД по Красноярскому краю - ст. лейтенант /Пасечник/
27 марта 1955 года.

Фото 19. Висновок оперуповноваженого 1-го відділення 4-го спецвідділу МВС СРСР про передачу Й.Ф. Галькова, у зв'язку з інвалідністю під опіку родичів та нагляд органів МВС Миколаївської області. 21.03.1955 р.

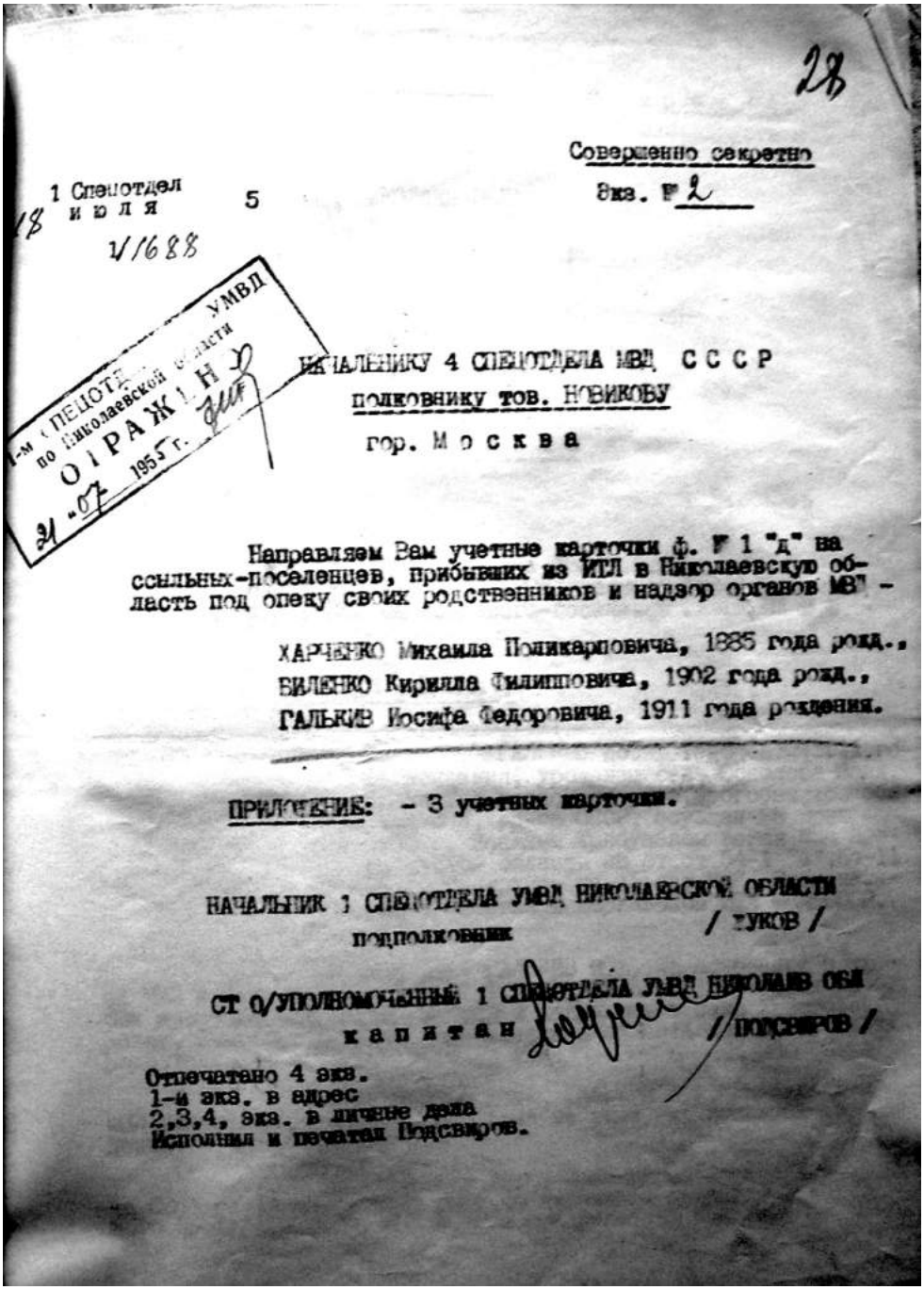

28

Совершенно секретно

Экз. № 2

1 Спецотдел
18 июля 5
1/1688

1-м СПЕЦОТДЕЛОМ УМВД
по Николаевской области
ОТРАЖЕНО
21-07 1955 г.

НАЧАЛЬНИКУ 4 СПЕЦОТДЕЛА МВД СССР
полковнику тов. НОВИКОВУ
гор. Москва

Направляем Вам учетные карточки ф. № 1 "д" на ссыльных-поселенцев, прибывших из ИТЛ в Николаевскую область под опеку своих родственников и надзор органов МВД –

ХАРЧЕНКО Михаила Поликарповича, 1885 года рожд.,
БИЛЕНКО Кирилла Филипповича, 1902 года рожд.,
ГАЛЬКИВ Иосифа Федоровича, 1911 года рождения.

ПРИЛОЖЕНИЕ: – 3 учетных карточки.

НАЧАЛЬНИК 1 СПЕЦОТДЕЛА УМВД НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ
подполковник / ЛУКОВ /

СТ О/УПОЛНОМОЧЕННЫЙ 1 СПЕЦОТДЕЛА УМВД НИКОЛАЕВ ОБЛ
капитан / ПОДСВИРОВ /

Отпечатано 4 экз.
1-й экз. в адрес
2,3,4, экз. в личные дела
Исполнил и печатал Подсвиров.

Фото 20. Супроводжувальний лист начальника 1-го спецвідділу УМВС Миколаївської області до облікових карток спецпоселенців, які прибули під опіку своїх родичів та нагляд органів МВС, начальнику 4-го спецвідділу МВС СРСР (м. Москва). 21.07.1955 р

29

мк-1

Секретно
экз.единствен.

"УТВЕРЖДАЮ"
НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ МВД НИКОЛАЕВ ОБЛ
полковник
(Л.ПАСТЕЛЬНЯК)
"24" апреля 1956 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

"24" апреля 1956 г. г.Николаев

Я, ИО Начальника 1 Спецотдела УМВД Николаевской области капитан ПОДСВИРОВ, рассмотрев материалы личного дела № 8-858 на ссыльного-поселенца ГАЛЬКИВА И.Ф. -

НАШЕЛ:

ГАЛЬКИВ Иосиф Федорович, 1911 года рождения, уроженец села Соколова Воля, Нижне-Устриковского р-на, Дрогобычской обл., украинца, гр-на СССР, осужден 28 июня 1946 г. Военным Трибуналом войск МВД Дрогобычской области по ст.ст.54-1 "а", 54-11 УК УССР, сроком на 15 лет ИТЛ. Срок наказания отбывал в Норильском ИТЛ МВД СССР.

В 1955 году ГАЛЬКИВ И.Ф. на основании приказа МВД и Прокуратуры СССР за № 00139/48сс от 15 февраля 1954г. был досрочно освобожден из ИТЛ и направлен в село Христофоровку, Бештанского р-на, Николаевской области под опеку своих родственников и надзор органов МВД.

17 июня 1955 года, ГАЛЬКИВ И.Ф. Управлением МВД Николаевской области был взят на учет как ссыльный-поселенец.

На основании Указа Президиума Верховного Совета СССР от 10 марта 1956 года, об"явленного приказом Генерального Прокурора СССР, МВД СССР и Председателя Комитета Государ-

Фото 21

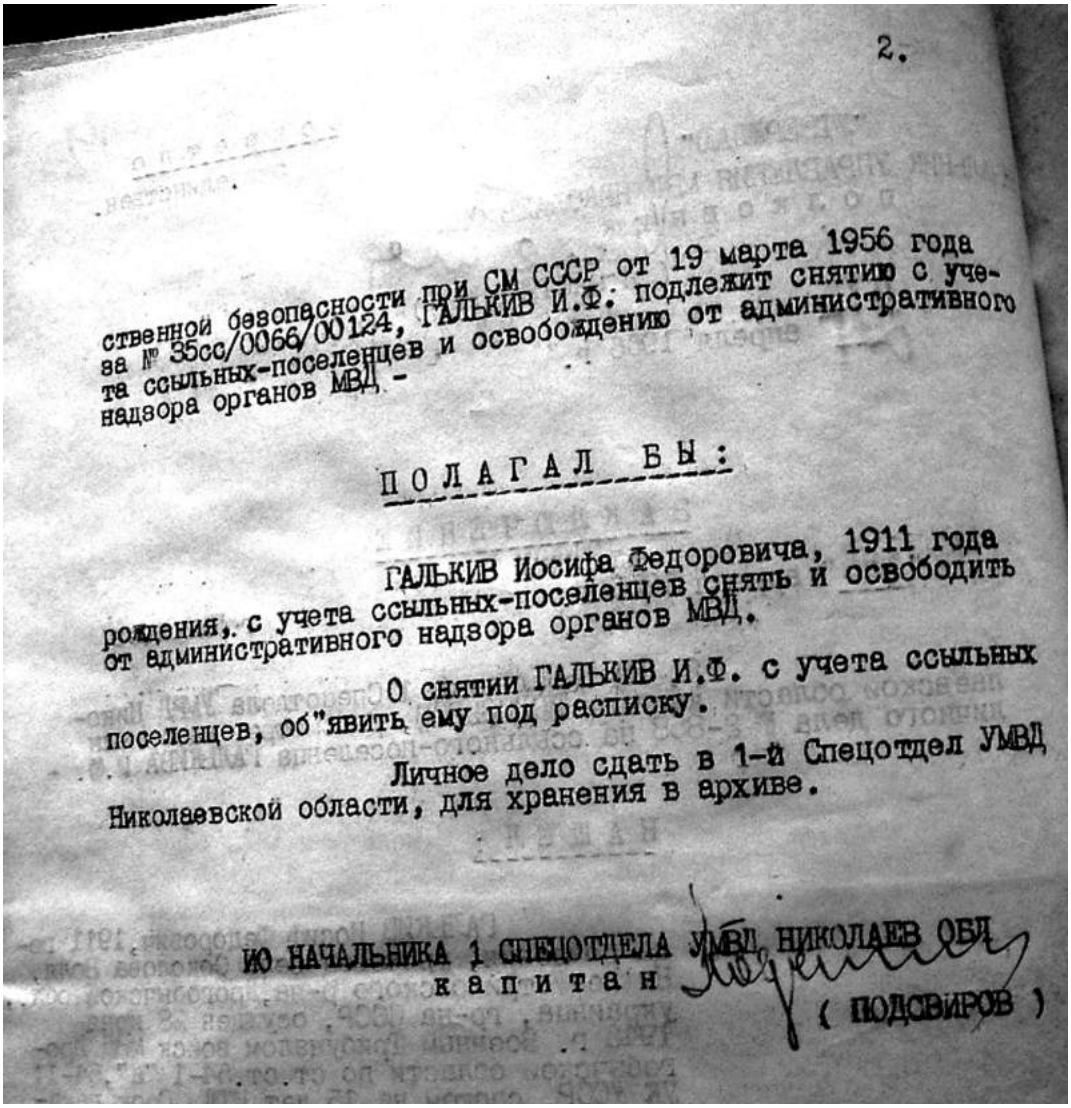

2.

ственной безопасности при СМ СССР от 19 марта 1956 года за № 35сс/0066/00124, ГАЛЬКИВ И.Ф. подлежит снятию с учета ссыльных-поселенцев и освобождению от административного надзора органов МВД -

П О Л А Г А Л Б Ы :

ГАЛЬКИВ Иосифа Федоровича, 1911 года рождения, с учета ссыльных-поселенцев снять и освободить от административного надзора органов МВД.

О снятии ГАЛЬКИВ И.Ф. с учета ссыльных поселенцев, об"явить ему под расписку.

Личное дело сдать в 1-й Спецотдел УМВД Николаевской области, для хранения в архиве.

ИО НАЧАЛЬНИКА 1 СПЕЦОТДЕЛА УМВД НИКОЛАЕВ ОБЛ
капитан (ПОДСВИРОВ)

Фото 21–22. Висновок начальника 1-го спецвідділу МВС Миколаївської області про зняття Й.Ф. Галькова з обліку спецпоселенців та звільнення з-під нагляду органів МВС. 24.04.1956 р.

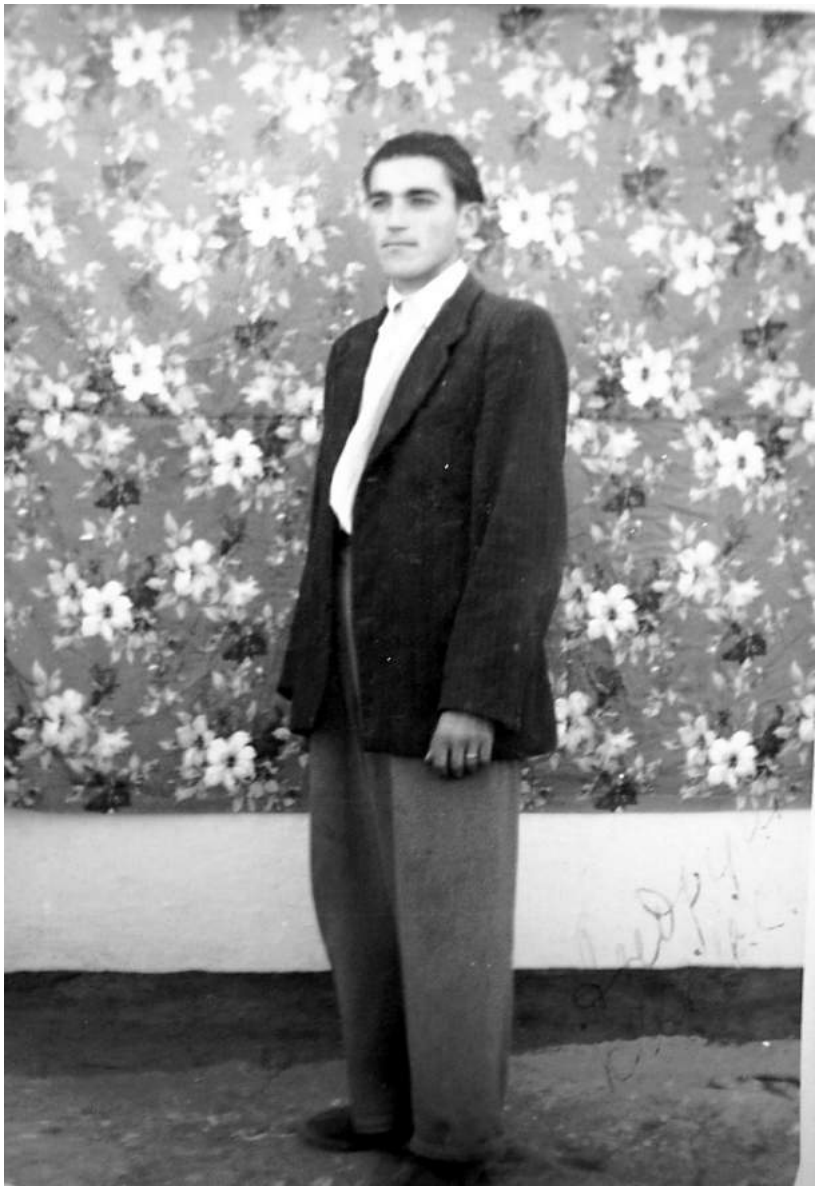

Фото 23. Й.С. Андрушків, 1936 р. народження. До 1953 р. проживав у с. Конюхи Козовського району Тернопільської області. У травні 1953 р. в порядку примусового переселення переїхав до с. Балабанівка Жовтневого району Миколаївської області. За поширення антирадянських листівок 27 вересня 1957 р. заарештований УКДБ по Миколаївській області. 13.11.1957 р. засуджений до 8 р. ув'язнення у ВТТ. Реабілітований у вересні 1997 р.

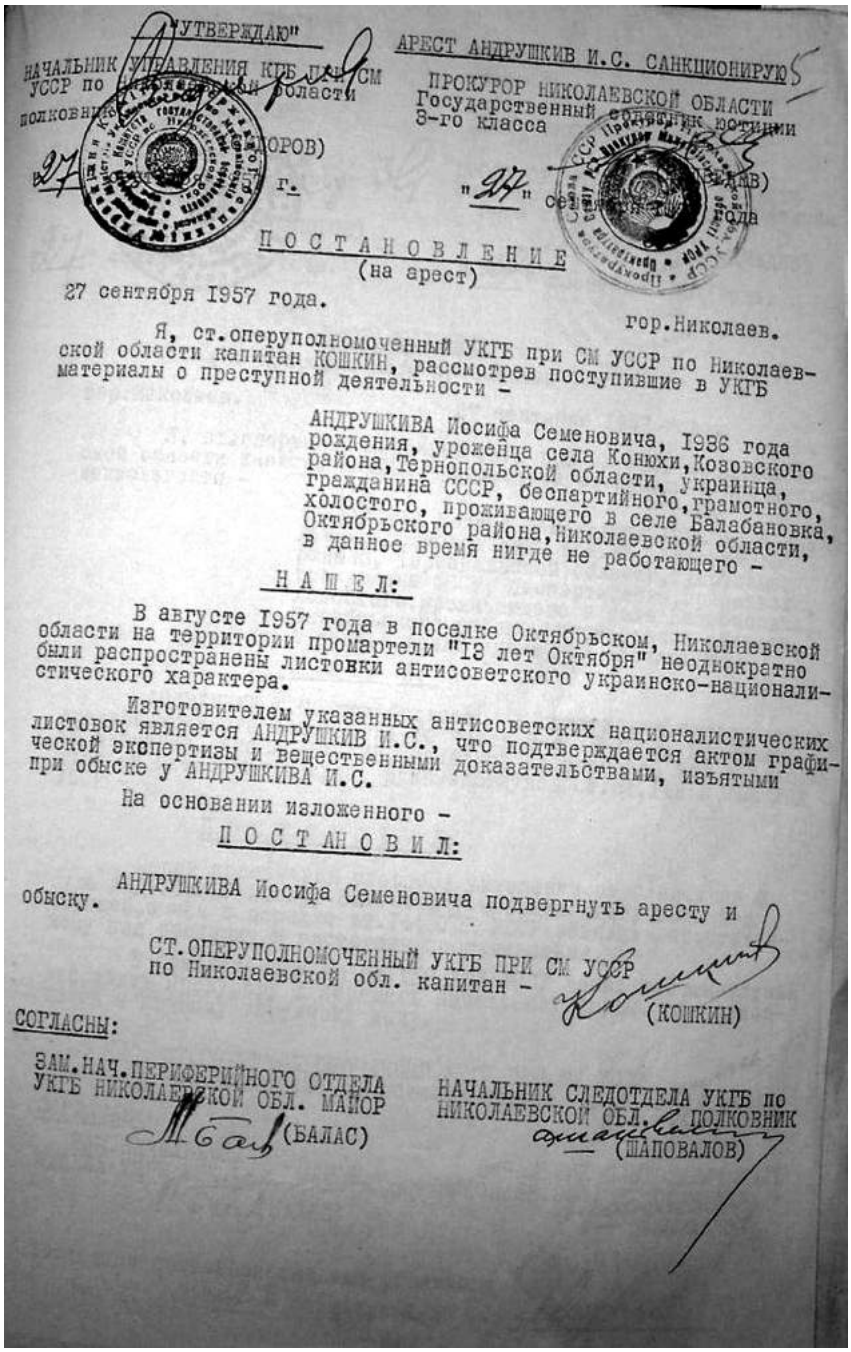

"УТВЕРЖДАЮ"

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ КГБ ПРИ СМ УССР по Николаевской области

полковник [illegible] (ДОРОВ)

"27" [illegible] г.

АРЕСТ АНДРУШКИВ И.С. САНКЦИОНИРУЮ

ПРОКУРОР НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ
Государственный советник юстиции
3-го класса

[illegible] (ВЕДЕВ)

"27" сентября [illegible] года

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е
(на арест)

27 сентября 1957 года.

гор.Николаев.

Я, ст.оперуполномоченный УКГБ при СМ УССР по Николаевской области капитан КОШКИН, рассмотрев поступившие в УКГБ материалы о преступной деятельности -

АНДРУШКИВА Иосифа Семеновича, 1936 года рождения, уроженца села Конюхи, Козовского района, Тернопольской области, украинца, гражданина СССР, беспартийного, грамотного, холостого, проживающего в селе Балабановка, Октябрьского района, Николаевской области, в данное время нигде не работающего -

Н А Ш Е Л:

В августе 1957 года в поселке Октябрьском, Николаевской области на территории промартели "13 лет Октября" неоднократно были распространены листовки антисоветского украинско-националистического характера.

Изготовителем указанных антисоветских националистических листовок является АНДРУШКИВ И.С., что подтверждается актом графической экспертизы и вещественными доказательствами, изъятыми при обыске у АНДРУШКИВА И.С.

На основании изложенного -

П О С Т А Н О В И Л:

АНДРУШКИВА Иосифа Семеновича подвергнуть аресту и обыску.

СТ.ОПЕРУПОЛНОМОЧЕННЫЙ УКГБ ПРИ СМ УССР
по Николаевской обл. капитан - (КОШКИН)

СОГЛАСНЫ:

ЗАМ.НАЧ.ПЕРИФЕРИЙНОГО ОТДЕЛА УКГБ НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛ. МАЙОР (БАЛАС)

НАЧАЛЬНИК СЛЕДОТДЕЛА УКГБ по НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛ. ПОЛКОВНИК (ШАПОВАЛОВ)

Фото 24. Постанова слідчого відділу УКДБ по Миколаївській області на решт Й.С. Андрушкова. 27.09.1957 р.
(ДА СБУ в Миколаївській області. – Спр. 11918-с. – Арк. 5.)

ОДЕССКОГО ОТДЕЛЕНИЯ ПЕРЕВОЗКИ ПОЧТ
ПО ЖЕЛЕЗНЫМ ДОРОГАМ, ВОДНЫМ
И ВОЗДУШНЫМ ПУТЯМ

Адрес: Одесса, ст. Одесса-Главная

Телефоны 9-48-04, 2-42-02

№ ______ 4. авг 1961 г.

Н-ку УКГБ по Одесск. обл.
тов Куварзину А.И.

4/VIII с/г. по возвращению из очередной поездки бригада почтового вагона поезда № 92/91 доставила в ОПП письмо брошенное в почтовый ящик вагона и не отправленное по назначению в связи с тем, что по небрежности одного из членов бригады прямой и обратный адреса этого письма были залиты ~~[illegible]~~ сургучом. Для установления адреса, письмо было нами вскрыто и в нем оказалось вложение с антисоветским содержанием.

Направляю Вам для принятия мер указанное выше письмо

[signature]

Фото 25. Інформація начальника Одеського відділення перевезення пошти до УКДБ Одеської області з повідомленням про наявність анонімних антирадянських листів. 04.08.1961 р.
(ДА СБУ Миколаївської області. – Спр. 12581-с. – Арк. 184.)

нз.2.

Д 1/1 2664
178

С П Р А В К А

о недостатках в идеологической работе и фактах отрицательных проявлений со стороны представителей интеллигенции.

Серьёзные недостатки в проведении идеологической работы существуют в наших ВУЗах, научно-исследовательских и культурно-просветительных учреждениях.

Одним из примеров серьёзных упущений в организации воспитательной работы в НКИ, в отсутствии там должной борьбы с проникновением буржуазной идеологии, является случай с бывшим зав.кафедрой химии, профессором ФЕДОСЕЕВЫМ.

Как известно, ФЕДОСЕЕВ издал ряд научных работ и имеет несколько авторских свидетельств на изобретения, в том числе по закрытым темам.

Без согласования с ректоратом института и вышестоящими инстанциями ФЕДОСЕЕВ вел обширную переписку и обмен работами с учеными Бельгии, Швейцарии, Италии, США и других капиталистических стран. К сожалению и по сей день неизвестно какими же данными о своих открытиях и работах так щедро снабдил ФЕДОСЕЕВ буржуазных ученых.

И не удивительно, что американские ученые проявили к ФЕДОСЕЕВУ повышенный интерес и пригласили его на международный симпозиум по микрохимической технике, который состоялся

Фото 26

в августе 1961 года при Университете штата Пенсильвания. Сердобольные "коллеги" ФЕДОСЕЕВА даже намеревались выслать ему 600 долларов на эту поездку.

Академия Наук СССР отказала ФЕДОСЕЕВУ в выезде на этот симпозиум.

Известно, что ФЕДОСЕЕВ в общественной и партийной жизни института участия не принимал, зазнался и по существу оторвался от коллектива. За моральное разложение (трижды женился), недостойное поведение в коллективе ФЕДОСЕЕВ неоднократно обсуждался в партийном порядке.

Но партийная организация и ректорат НКИ ограничивались в отношении ФЕДОСЕЕВА полумерами, не знали его политического лица и проглядели его моральное и идеологическое падение.

Коллективу коммунистов НКИ это тем более не простительно, что и в прошлые годы Обком и Горком партии серьёзно предупреждали их за низкий уровень политико-воспитательной работы в связи с арестом и осуждением в 1959 году студента РОКОЧЕГО и принятием профилактических мер к студентам ЖИЛА, ФЕДОТОВУ и ПЕРМЯКОВУ, скатившимся к проведению враждебной антисоветской деятельности.

Империалистические круги США, Англии и других капиталистических стран в целях пропаганды и идеологического воздействия на нестойких в политическом отношении советских граждан широко используют различные промышленные, транспортные и другие выставки.

Фото 27

Отдельные сотрудники этих выставок тем только и занимаются, что в беседах с советскими гражданами - посетителями выставок всячески восхваляют "западный образ жизни", распространяют печатную и устную клевету о положении в нашей стране.

Большинство советских граждан сразу же разгадывают замысел этих представителей Запада и дают им должный отпор.

Но находятся и такие политические незрелые люди, которые восхищаясь показной стороной этих выставок, не только не отвергают пропагандистских трюков устроителей выставок, но и становятся своего рода распространителями клеветы.

Многие наши учреждения, особенно научно-исследовательские, посылают своих специалистов на иностранные выставки для изучения достижений технического прогресса капиталистических стран в интересующей их области.

Однако, руководство и партийная организация филиала ЦНИИ-138 (директор тов.ПОЛЫГАЧ, секретарь парторганизации тов.ОЛЬШЕВСКИЙ) иногда безответственно относятся к направлению своих специалистов на иностранные выставки.

В ряде случаев командируемые на выставки специалисты по своим деловым, политическим и моральным качествам не подходят для этих поездок, некоторые из них ведут себя неправильно, увлекаются показной стороной выставки, обсуждают с обслуживающим персоналом свои производственные вопросы и устанавливают не нужные контакты.

Примерно так себя вели работники лаборатории пластмасс ЦНИИ-138 ЖИВОТОВСКИЙ А.Ф. и ТАРАН В.Г. в августе 1960 года на английской выставке пластмасс в гор. Москве. Более того,

Фото 28

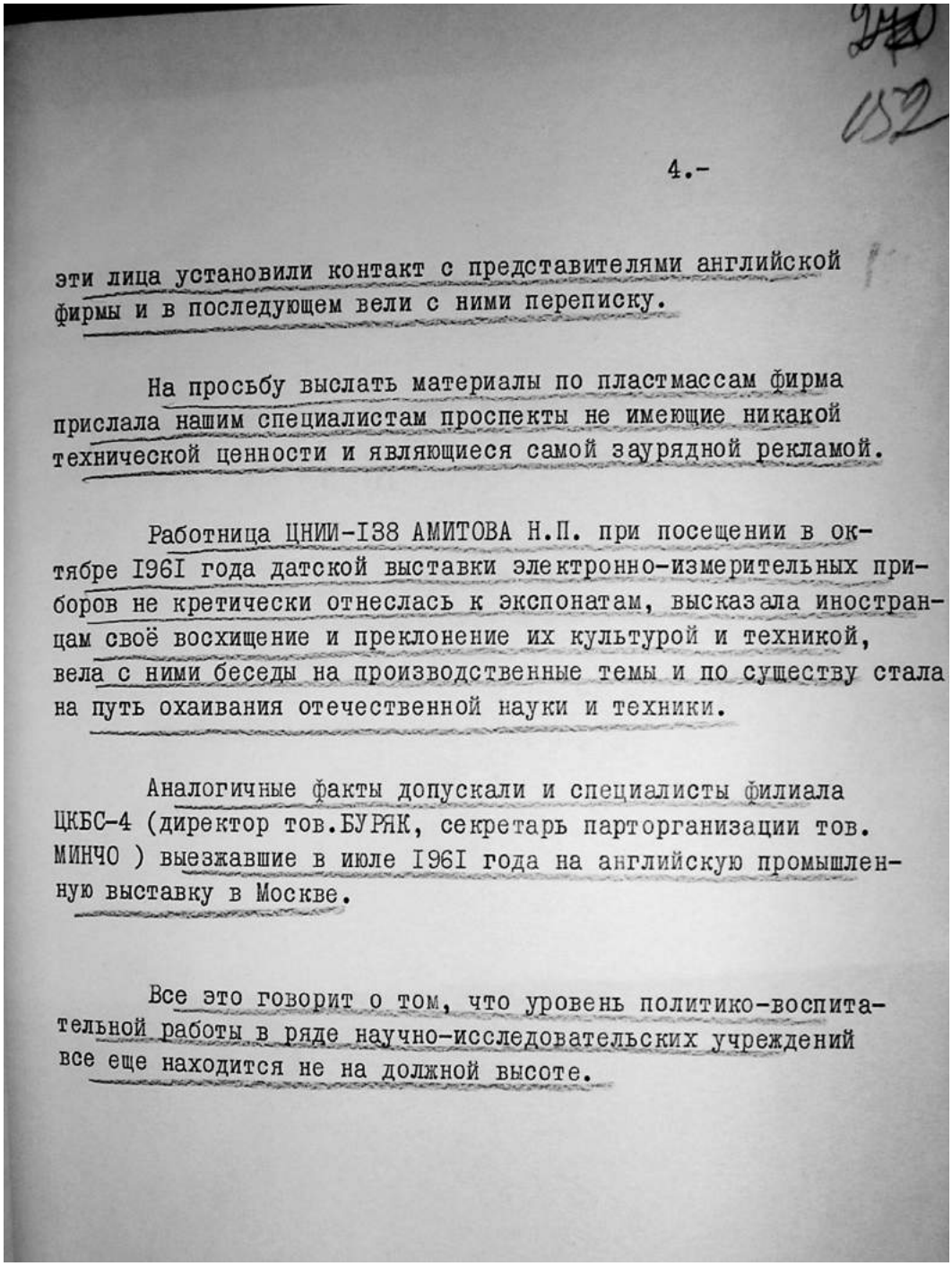

4.-

эти лица установили контакт с представителями английской фирмы и в последующем вели с ними переписку.

На просьбу выслать материалы по пластмассам фирма прислала нашим специалистам проспекты не имеющие никакой технической ценности и являющиеся самой заурядной рекламой.

Работница ЦНИИ-138 АМИТОВА Н.П. при посещении в октябре 1961 года датской выставки электронно-измерительных приборов не кретически отнеслась к экспонатам, высказала иностранцам своё восхищение и преклонение их культурой и техникой, вела с ними беседы на производственные темы и по существу стала на путь охаивания отечественной науки и техники.

Аналогичные факты допускали и специалисты филиала ЦКБС-4 (директор тов.БУРЯК, секретарь парторганизации тов. МИНЧО) выезжавшие в июле 1961 года на английскую промышленную выставку в Москве.

Все это говорит о том, что уровень политико-воспитательной работы в ряде научно-исследовательских учреждений все еще находится не на должной высоте.

Фото 27–29. Довідка про недоліки в ідеологічній роботі та фактах негативних проявів серед представників інтелігенції. 1961 р.
(ДА Миколаївської обл.– Ф.5162.– Оп.1.– Спр. 100. – Арк.149–152)

Секретарю горкома партии гор Николаева
Тов Васляеву

От инвалида отеч войны
Солонарь. А. П. прож.
ул. Парниковая №2 кв 15

Жалоба

Да, как неохота в наше время, писать это слово.
Но приходится. Дело в том. в 1944 году я возвратился с госпиталя.
После тяжелого ранения на фронте, семья моя с четырех человек
я жена, и двое детей, учащиеся, Долгие томительные годы
ожидании, и наконец получил ордер на квартиру, Но вскоре
мы разочаровались, почему так получилось,? квартира, в
которой я живу принадлежала директору вещзаводоуправления
тов Губа, а не мне, Я должен был получить в городе, а не
тов Губа, что это, грубо говоря за махинации? что я не
такой, как тов Губа,? не мне ли так нужно было бы,
за все тяжелые годы войны, где всю войну прошёл, не ужели я
не имею права, жить в такой квартире, как тов Губа.
совсеми удобствами, как инвалид отеч войны, Мне предоста-
вили квартиру, не посостоянию здоровя, на окраине города, с мало
развитым транспортом, где преимущественно приходится пеши,
ходить. по ул Парниковая №2 дом (16) шестнадцати квартирный
в начале апреля м-ца 1960 г. тов Губа, как основной застройщик
принял дом от Никстроя, очень спешно из большими не-
доделками, вода неподключена, не установлены шестнад-
цать ванн, и унетазов, цель ясна он договорился наперед
из гор исполкомом, на такие шансы, из тов Тесленком отом
что свою квартиру, он наделяет мне, а мою он месяц поже
получает, в городе совсеми удобствами, если бы мне
сообщили обовсем этом, я бы с успехом потерпел бы еще,
чем я должен целый век мучиться, это бездушное издевательство
где только совесть девалась в тов Губы, он получил квартиру
в центре города совсеми удобствами, дом оставил на
произвол незаконченным, позабыл освоем обещании встановить
ванны и унитазы, и отех решениях гор исполкома от 11/III 60 г.
за № 343 и освоих письменых обещаниях секретарю обл. исполкома
тов Богомолова. № 174 от 15/XI 60 г. Мы считали что с полу-
чением квартиры, нам принесет какую то радость, но оно
на оборот, после засиления этого дома, здесь многие
дома выросли как грибы, со всеми удобствами и на
глазах мы видим [illegible]

Фото 30

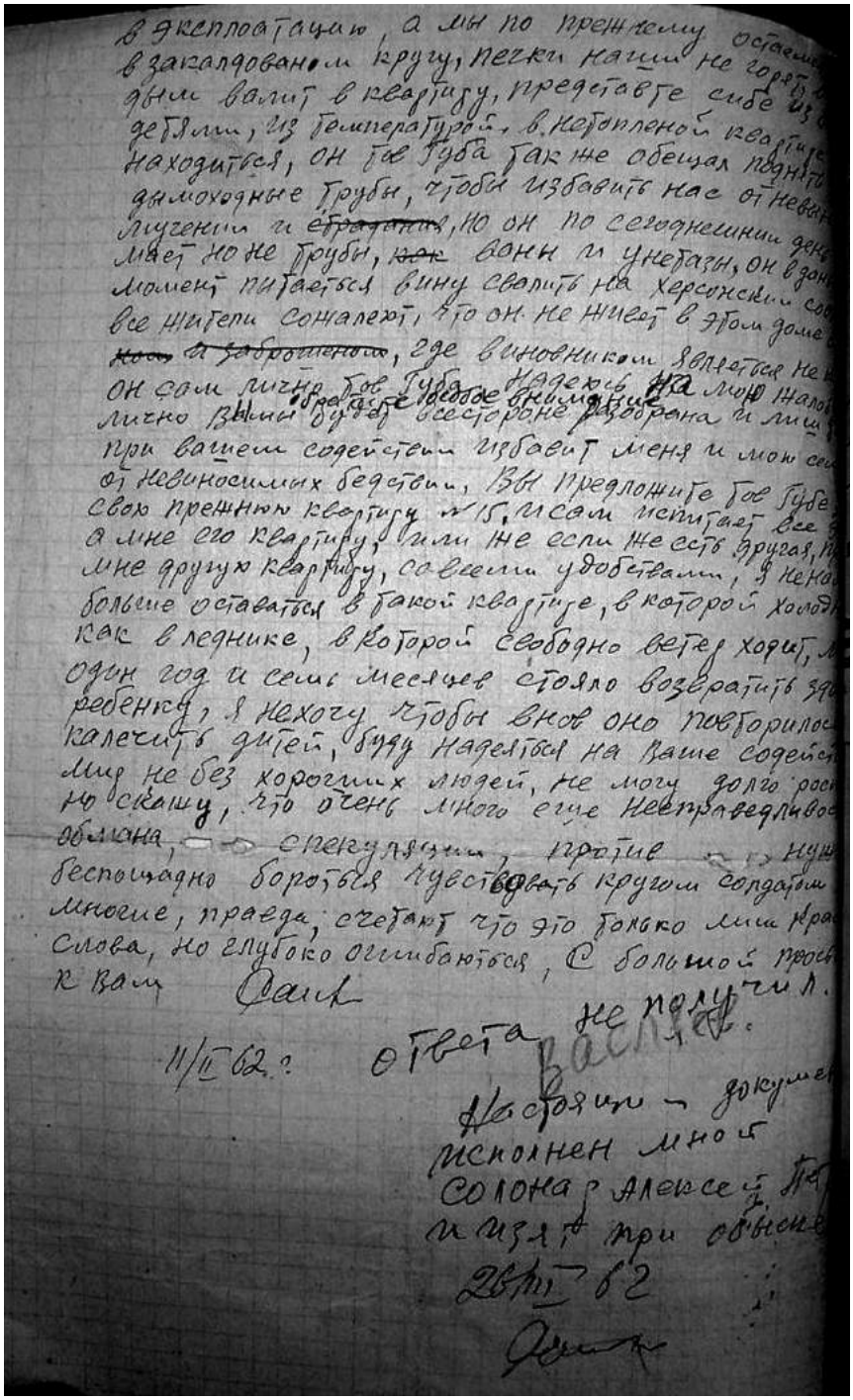

Фото 30–31. Лист А.П. Солонаря до секретаря Миколаївського міськкому партії Васляєва. 11.02.1962 р.
(ДА СБУ Миколаївської області. – Спр. 12581-с. – Арк. 251-252)

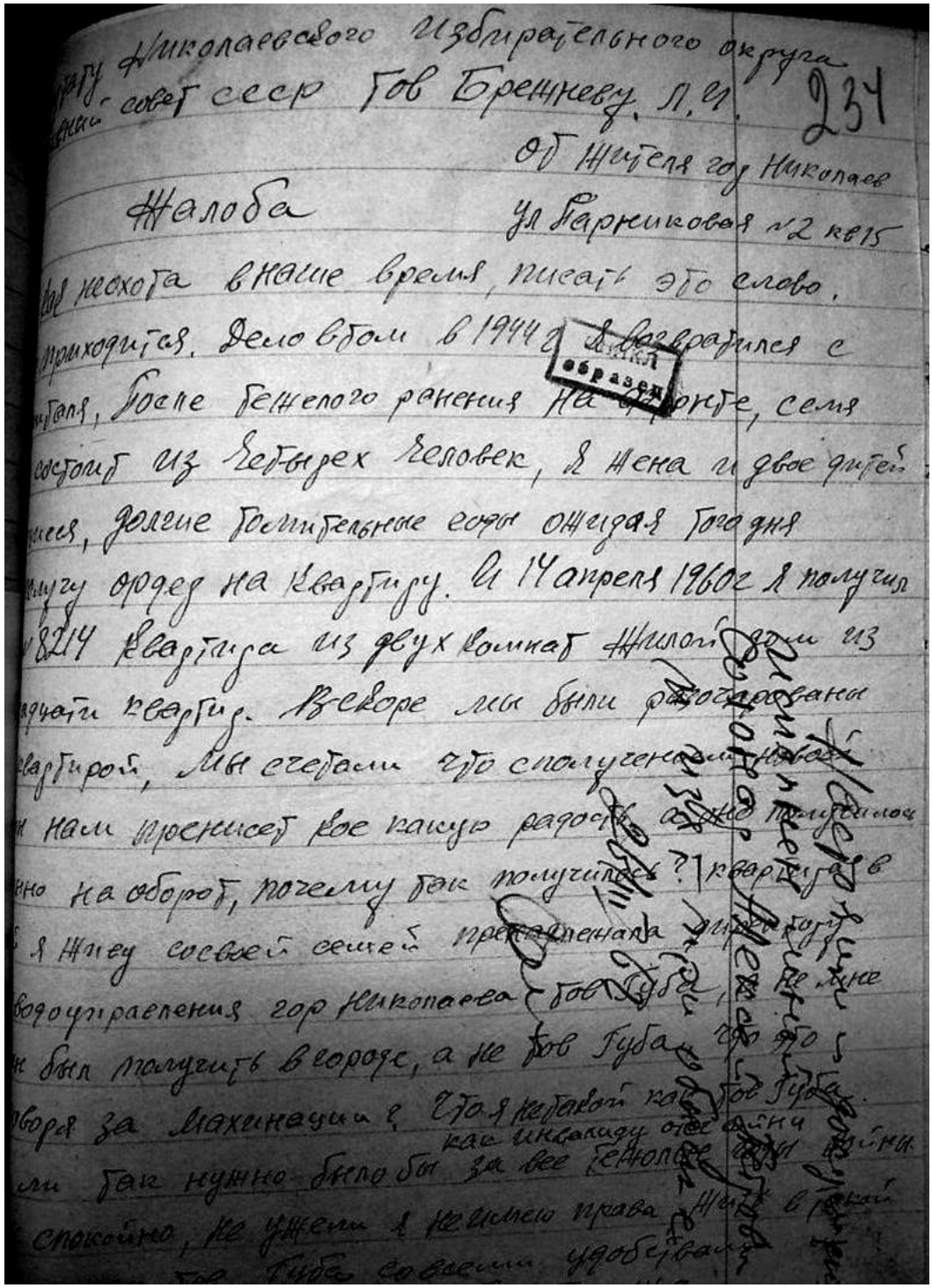

...ату Николаевского Избирательного округа
...ный совет СССР Тов Брежневу. Л.И. 234

От Жителя гор Николаев

Жалоба ул Парниковая №2 кв15

...ая неохота в наше время, писать это слово.
...приходится. Дело в том в 1944 г. я возвратился с
...италя, после тяжелого ранения на фронте, семя
...состоит из четырех человек, я жена и двое дитей
...ися, долгие томительные годы ожидая того дня
...лучу ордер на квартиру. И 14 апреля 1960 г я получил
...№ 8214 квартира из двух комнат жилой дом из
...адцати квартир. Вскоре мы были разочарованы
...квартирой, мы считали что с получением новой
...ы нам принесет кое какую радость, а оно получилось
...ыно на оборот, почему так получилось? квартира в
...й я живу со своей семей принадлежала директору
...водоуправления гор Николаева тов Губа, а не мне
...н был получить в городе, а не тов Губа, что это
...оворя за махинации? Что я не такой как тов Губа.
...ли так нужно было бы за все тяжелые годы войны
...спокойно, не ужели я не имею права жить в такой
...тов Губа со всеми удобствами

Фото 32

но в даном районе вступила встрой во
и канализационая сеть и ряд жилых домов
по соседству выросли как грибы пользующ
всеми удобствами один наш дом стоит
сирота заброшеным носим воду за три
квартала а вся комуникация под встановку
шестнадцати ванн и унитазов все ржавеет
преходит в негодность и ванные помещен
выделеные под ванны и унетазы попрежне
находятся пустые и мы попрежнему пере
где я вынужден Вас побеспокоить не откажи
миня впросьбе в Вашем содействии полу
квартиру совсеми удобствами, и встановит
шестнадцать ван и унитазов в этой дом
прекратить все это безгушное издевательство
тов Губу который получил квартиру в центр
города совсеми удобствами, а от своей кв
отказался

26/II 60

Фото 32–33. Скарга А.П. Солонара на ім’я Л.І. Брежнєва. 26.02.1962 р. (ДА СБУ Миколаївської області. – Спр. 12581-с. – Арк. 234)

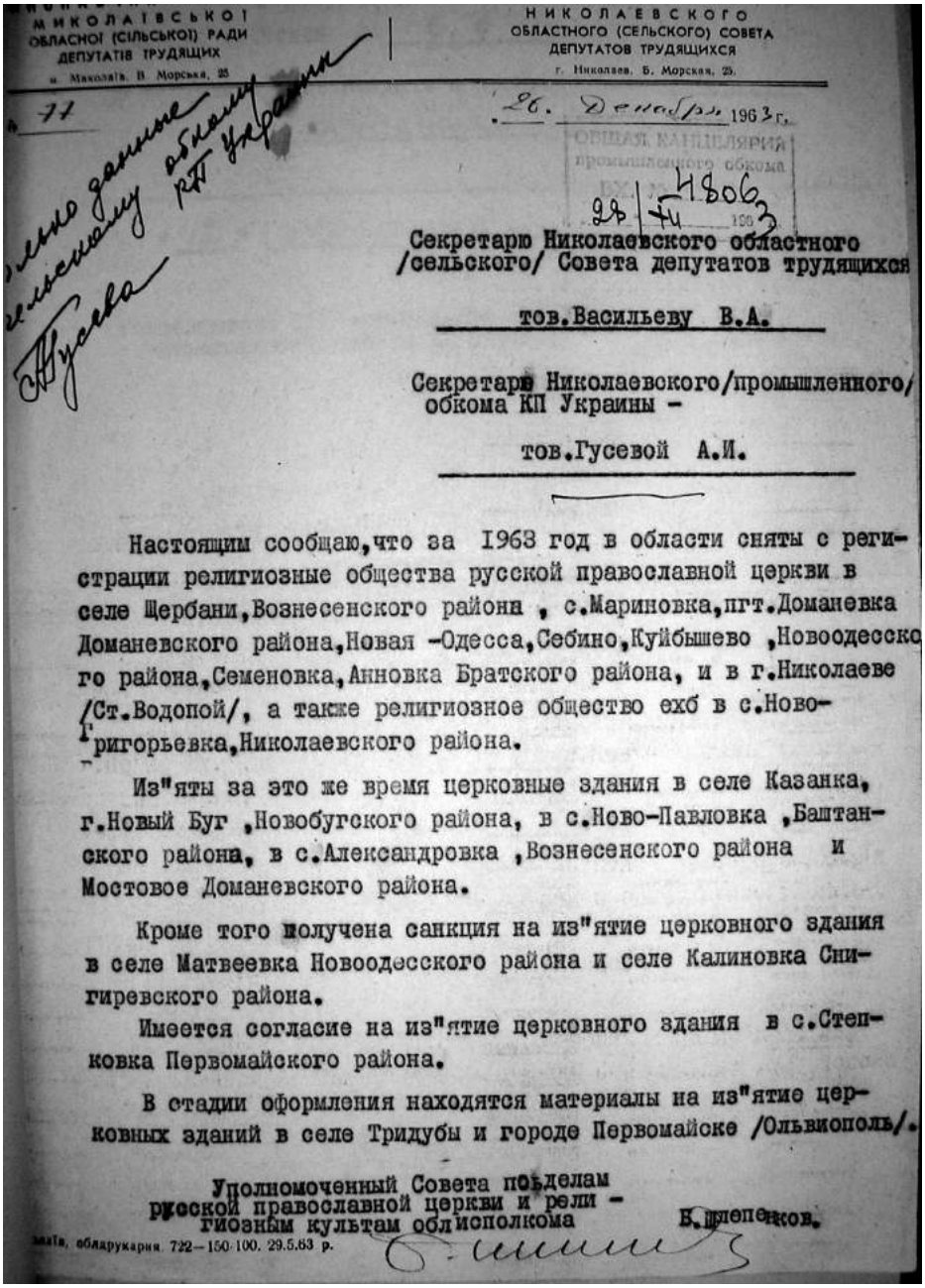

МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ (СІЛЬСЬКОЇ) РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ
м. Миколаїв, В. Морська, 25

НИКОЛАЕВСКОГО ОБЛАСТНОГО (СЕЛЬСКОГО) СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ
г. Николаев, Б. Морская, 25.

№ 71

26. Декабря 1963 г.

ОБЩАЯ КАНЦЕЛЯРИЯ промышленного обкома

29 | 14806 | 63

Секретарю Николаевского областного /сельского/ Совета депутатов трудящихся

тов.Васильеву В.А.

Секретарю Николаевского/промышленного/ обкома КП Украины –

тов.Гусевой А.И.

Настоящим сообщаю,что за 1963 год в области сняты с регистрации религиозные общества русской православной церкви в селе Щербани,Вознесенского района , с.Мариновка,пгт.Доманевка Доманевского района,Новая -Одесса,Себино,Куйбышево ,Новоодесского района,Семеновка,Анновка Братского района, и в г.Николаеве /Ст.Водопой/, а также религиозное общество еxб в с.Ново-Григорьевка,Николаевского района.

Из"яты за это же время церковные здания в селе Казанка, г.Новый Буг ,Новобугского района, в с.Ново-Павловка ,Баштанского района, в с.Александровка ,Вознесенского района и Мостовое Доманевского района.

Кроме того получена санкция на из"ятие церковного здания в селе Матвеевка Новоодесского района и селе Калиновка Снигиревского района.

Имеется согласие на из"ятие церковного здания в с.Степковка Первомайского района.

В стадии оформления находятся материалы на из"ятие церковных зданий в селе Тридубы и городе Первомайске /Ольвиополь/.

Уполномоченный Совета по делам русской православной церкви и религиозным культам облисполкома Б.Шлепенков.

Миколаїв, облдрукарня. 722—150-100. 29.5.63 р.

Фото 34. Доповідна записка Уповноваженого Ради по справам Російської православної церкви та релігійним культам при Раді Міністрів СРСР по Миколаївській області Б. Шлепенкова до Секретаря Миколаївського промислового обкому КП України щодо зняття з реєстрації релігійних громад на території Миколаївської області. 1963 р.
(ДА Миколаївської обл.- Ф.5162.- Оп.1.- Спр. 226. – Арк.21)

4

УПРАВЛЕНИЕ КОМИТЕТА ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ Совете Министров УССР по Николаевской обл.

"27" января 1964 года. № 405 гор.Николаев

28 51 3 1 4

СЕКРЕТНО
Экз.№ 2

СЕКРЕТАРЮ НИКОЛАЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО ОБКОМА КОМПАРТИИ УКРАИНЫ
товарищу БАРЫЛЬНИКУ Т.Г.
гор.Николаев

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА

о фактах выхода в эфир незарегистрированных радиоустановок и мерах борьбы с лицами, изготавливающими и использующими эти радиоустановки.

Во второй половине 1963 года наблюдалось некоторое увеличение числа работающих на среднем диапазоне незарегистрированных радиопередающих устройств. Причем, в отличие от 1962 года, основная масса их падает на Вознесенский, Снигиревский и Первомайский районы области.

В соответствии с Указом Президиума Верховного Совета УССР от 22.IУ.60г. и указаниями КГБ республики нами были приняты меры по выявлению лиц, изготавливающих и использующих незаконные радиопередающие установки.

С помощью управления связи, а также через возможности УКГБ было выявлено 14 нелегальных радиостанций, из них: по гор.Николаеву – 2 чел., по гор.Вознесенску– 3 чел., по Снигиревскому району – 7 чел., по гор.Первомайску – 2 чел.

Фото 35

Выходы в эфир, в основном, носили радиолюбительский характер, с передачей низкопробной музыки.

Установленными радиолюбителями являются:

ТЕРЕНТЬЕВ Валерий Ефимович, 1947 года рождения, учащийся СШ № 10 гор.Вознесенска.

СОКОЛОВ Анатолий Владимирович, 1947 года рождения, учащийся СШ № 10 гор.Вознесенска.

РАЗДОБУДЬКО Николай Федорович, 1944 года рождения, киномеханик Снигиревского райотдела культуры.

УЗЕТОК Григорий Федорович, 1945 года рождения, учащийся Снигиревской школы механизации.

МАЛЬЧЕНКО Александр Тимофеевич, 1944 года рождения, учащийся Первомайского педучилища.

МАКАРЕВИЧ Виталий Павлович, 1948 года рождения, учащийся СШ № 12 гор.Первомайска.

ЕРЕМЕНКО Валерий Петрович, 1948 года рождения, учащийся из Вознесенска.

ЛЯШЕНКО Дмитрий Тимофеевич, 1948 года рожд., учащийся из Снигиревки.

ЕДАМЕНКО Петр Михайлович, 1948 года рожд., учащийся из Снигиревки.

ЛАРЧЕНКО Николай Михайлович, 1948 года рождения, учащийся школы механизации из Снигиревки.

ЕФИМЕНКО Анатолий Михайлович, 1945 года рождения, рабочий УНР-4, г.Снигиревка.

ПУШКИН Евгений Павлович, 1945 года рождения, в настоящее время осужден за уголовное преступление.

УЗЕНОК Григорий Федорович, 1942 года рожд., колхозник колхоза им.Кирова, пгт Березнеговатое.

МАРЧЕНКО Виктор Иванович, 1948 года рождения, учащийся из Снигиревки.

Материалы в отношении некоторых перечисленных выше радионарушителей переданы на рассмотрение в народные суды, а часть из них профилактирована.

Фото 36

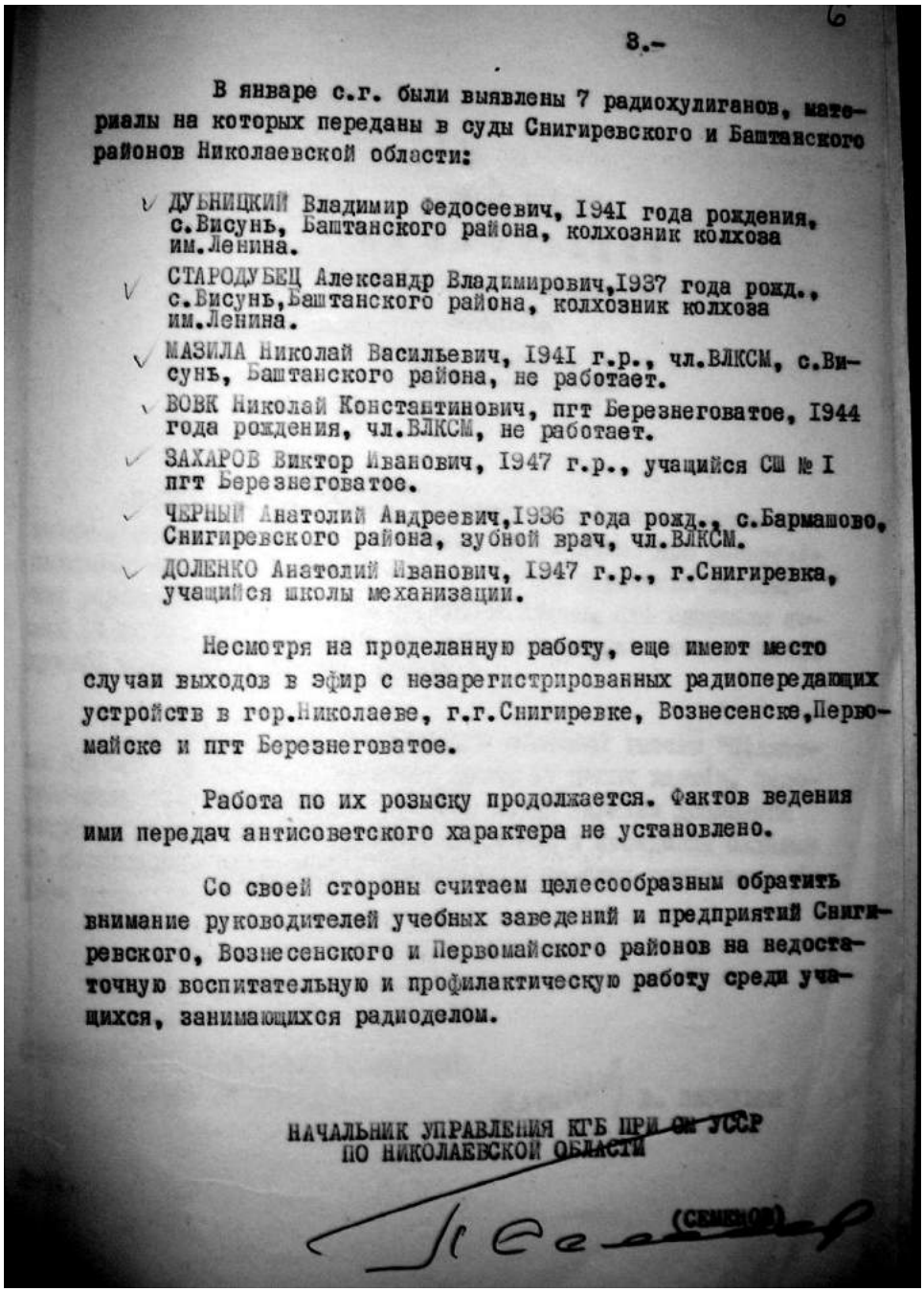

8.-

В январе с.г. были выявлены 7 радиохулиганов, материалы на которых переданы в суды Снигиревского и Баштанского районов Николаевской области:

- ДУБНИЦКИЙ Владимир Федосеевич, 1941 года рождения, с.Висунь, Баштанского района, колхозник колхоза им.Ленина.
- СТАРОДУБЕЦ Александр Владимирович, 1937 года рожд., с.Висунь, Баштанского района, колхозник колхоза им.Ленина.
- МАЗИЛА Николай Васильевич, 1941 г.р., чл.ВЛКСМ, с.Висунь, Баштанского района, не работает.
- ВОВК Николай Константинович, пгт Березнеговатое, 1944 года рождения, чл.ВЛКСМ, не работает.
- ЗАХАРОВ Виктор Иванович, 1947 г.р., учащийся СШ № 1 пгт Березнеговатое.
- ЧЕРНЫЙ Анатолий Андреевич, 1936 года рожд., с.Бармашово, Снигиревского района, зубной врач, чл.ВЛКСМ.
- ДОЛЕНКО Анатолий Иванович, 1947 г.р., г.Снигиревка, учащийся школы механизации.

Несмотря на проделанную работу, еще имеют место случаи выходов в эфир с незарегистрированных радиопередающих устройств в гор.Николаеве, г.г.Снигиревке, Вознесенске, Первомайске и пгт Березнеговатое.

Работа по их розыску продолжается. Фактов ведения ими передач антисоветского характера не установлено.

Со своей стороны считаем целесообразным обратить внимание руководителей учебных заведений и предприятий Снигиревского, Вознесенского и Первомайского районов на недостаточную воспитательную и профилактическую работу среди учащихся, занимающихся радиоделом.

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ КГБ ПРИ СМ УССР
ПО НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ

(СЕМЕНОВ)

Фото 35–37. Доповідна записка Начальника Управління КДБ при Раді Міністрів УРСР по Миколаївській області щодо фактів виходу в ефір незареєстрованих радіоустановок, та заходах по боротьбі з особами, які виготовлюють та використовують ці радіоустановки. 1964 р.
(ДА Миколаївської обл. – Ф.7. – Оп.8. – Спр. 969. – Арк.4-6)

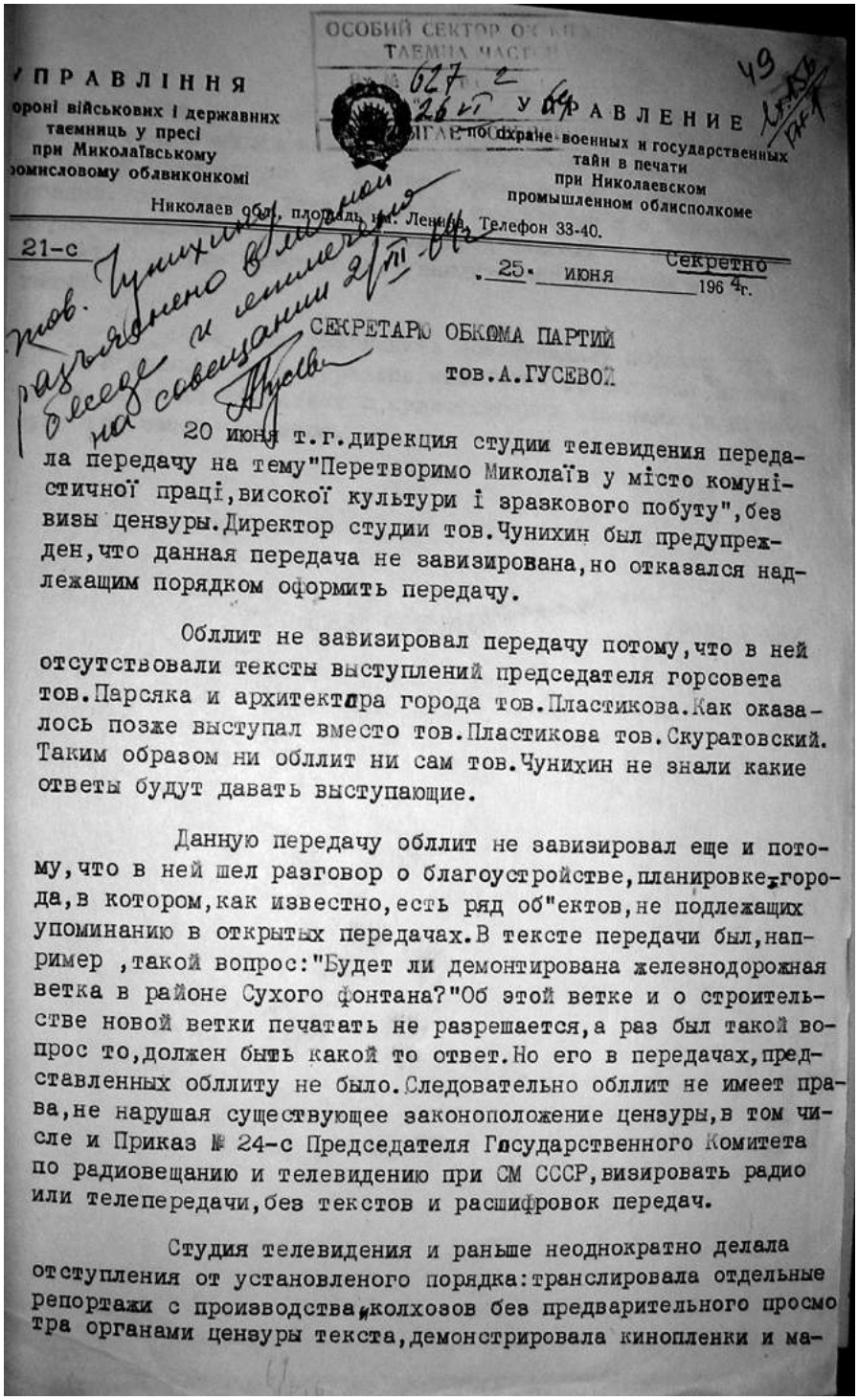

ОСОБИЙ СЕКТОР ОК КП...
ТАЕМНА ЧАСТ...
627 2
26 VI 64

49

УПРАВЛІННЯ
ороні військових і державних
таємниць у пресі
при Миколаївському
омисловому облвиконкомі

УПРАВЛЕНИЕ
по охране военных и государственных
тайн в печати
при Николаевском
промышленном облисполкоме

Николаев обл., площадь им. Ленина, Телефон 33-40.

21-с

Секретно

25 июня 1964 г.

тов. Чунихину разъяснено в личной беседе и отмечено на совещании 2/VII-64 г.
А. Гусев

СЕКРЕТАРЮ ОБКОМА ПАРТИИ
тов.А.ГУСЕВОЙ

20 июня т.г.дирекция студии телевидения передала передачу на тему"Перетворимо Миколаїв у місто комуністичної праці,високої культури і зразкового побуту",без визы цензуры.Директор студии тов.Чунихин был предупрежден,что данная передача не завизирована,но отказался надлежащим порядком оформить передачу.

Обллит не завизировал передачу потому,что в ней отсутствовали тексты выступлений председателя горсовета тов.Парсяка и архитектора города тов.Пластикова.Как оказалось позже выступал вместо тов.Пластикова тов.Скуратовский. Таким образом ни обллит ни сам тов.Чунихин не знали какие ответы будут давать выступающие.

Данную передачу обллит не завизировал еще и потому,что в ней шел разговор о благоустройстве,планировке города,в котором,как известно,есть ряд об"ектов,не подлежащих упоминанию в открытых передачах.В тексте передачи был,например ,такой вопрос:"Будет ли демонтирована железнодорожная ветка в районе Сухого фонтана?"Об этой ветке и о строительстве новой ветки печатать не разрешается,а раз был такой вопрос то,должен быть какой то ответ.Но его в передачах,представленных обллиту не было.Следовательно обллит не имеет права,не нарушая существующее законоположение цензуры,в том числе и Приказ № 24-с Председателя Государственного Комитета по радиовещанию и телевидению при СМ СССР,визировать радио или телепередачи,без текстов и расшифровок передач.

Студия телевидения и раньше неоднократно делала отступления от установленого порядка:транслировала отдельные репортажи с производства колхозов без предварительного просмотра органами цензуры текста,демонстрировала кинопленки и ма-

Фото 38

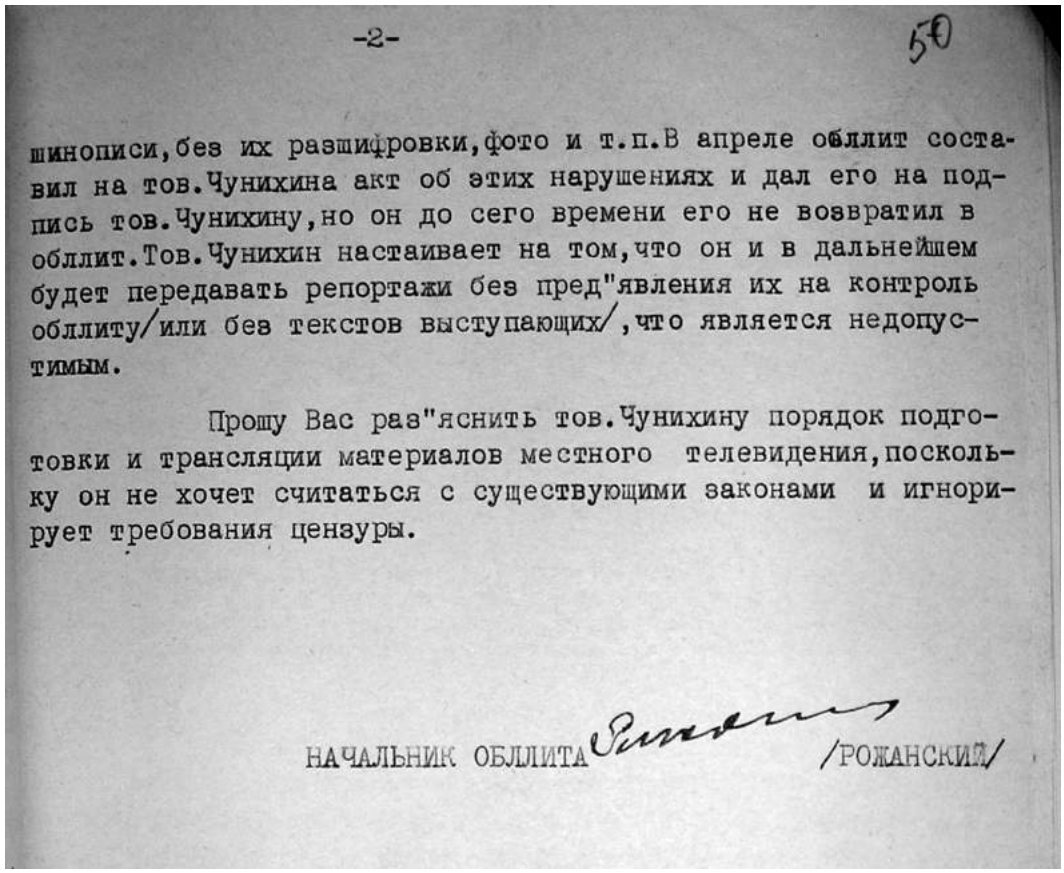

-2- 50

шинописи, без их разшифровки, фото и т.п. В апреле обллит составил на тов. Чунихина акт об этих нарушениях и дал его на подпись тов. Чунихину, но он до сего времени его не возвратил в обллит. Тов. Чунихин настаивает на том, что он и в дальнейшем будет передавать репортажи без пред"явления их на контроль обллиту/или без текстов выступающих/, что является недопустимым.

Прошу Вас раз"яснить тов. Чунихину порядок подготовки и трансляции материалов местного телевидения, поскольку он не хочет считаться с существующими законами и игнорирует требования цензуры.

НАЧАЛЬНИК ОБЛЛИТА /РОЖАНСКИЙ/

Фото 38–39. Доповідна записка начальника Обласного літературного управління секретарю Миколаївського обкому КП України, про вжиття заходів до директора студії обласного телебачення за допущення до ефіру телевізійної передачі без візування цензури. 1964 р.
(ДА Миколаївської обл.- Ф.5162.- Оп.1.- Спр. 225. – Арк.49-50)

Секретно.
экз. №.1..

О Т Ч Е Т

о работе уполномоченного Совета по делам русской православной церкви и религиозных культов при Совете Министров СССР по Николаевской области за 1968 г.

Уполномоченный Совета по делам русской православной церкви и религиозных культов при Совете Министров СССР по Николаевской области в отчетном периоде в своей практической работе руководствовался постановлениями ЦК КПСС от 13 января 1961г., Совета Министров СССР от 16 марта того же года, решениями июньского Пленума ЦК КПСС 1963г., а также постановлением ЦК КП Украины "О состоянии и мерах по усилению научно-атеистического воспитания трудящихся в Украинской ССР" от 9 октября 1962 года.

Основное внимание при этом мы обращалось на широкую пропаганду Советского законодательства о культах, усиление контроля за выполнением этого законодательства, изучение степени устойчивости религиозных обществ и воззрений верующих, а также на конкретное использование материалов учета религиозных обрядов в атеистической индивидуальной работе по отрыву людей от религии и церкви. В этих целях в Первомайском, Вознесенском, Доманевском, Новобугском, Братском, Баштанском и Снигиревском районах были проведены семинары с членами комиссий содействия, руководителями секций атеистов и пропагандистами-атеистами на которых обсуждался доклад уполномоченного "О ходе выполнения постановления Совета Министров СССР от 16 марта 1961 г. и об усилении контроля за выполнением законодательства о культах и очередных задачах".

Фото 40

занимаются вымогательством и своим аморальным поведением подрывают и до того уже подорванный авторитет всего духовенства, служат соблазном для других и наглядным пособием для антирелигиозной пропаганды. И как все таки не справедливо, что все эти безобразия проходят для них безнаказано..." /выписка из подлинника заявления/

А вот заявление заштатного штрафного протоколера Грисенко В.П. в беседе с уполномоченным от 4 декабря 1963г. "У нынешних служителей церкви Христовой нет никакой идеи, большинство их-просто святые проходимцы".

Не безинтересно, в этой связи, привести и конкретные факты из церковной службы духовенства.

Так, 11 декабря 1963г., уполномоченный Совета в области находясь в церковном здании религиозного общества в г. Новый Буг после его из"ятия предложил священнику Малицкому одеть головной убор/ здание уже было освобождено от церковного имущества/, Малицкий на это ответил:" неудобно перед верующими, знаете, если уж играть комедию, так надо играть ее до конца".

Все эти факты заслуживают серьезного внимания и нами учитываются в повседневной научно-атеистической и индивидуальной работе среди верующих, в том числе и среди духовенства.

Состояние религиозной сети в области.

а/религиозные общества русской православной церкви.

Останавливаясь на анализе состояния религиозной сети по линии русской православной церкви необходимо отметить, что в отчетном году ее численный состав значительно сократился.

За указанный период времени, в результате усиления научно - атеистической и воспитательной работы в области прекратили свою деятельность, а затем были сняты с регистрации 9 религиозных обществ / в г. Николаеве, Анновке и Семеновке Братского района,

пгт.Новой Одессе,Куйбышево и Сабино Новоодесского района, Доманевке и Мариновке Доманевского района,а также в с.Корбани Вознесенского района/. Кроме того I2 религиозных обществ приостановили свою деятельность в связи с из"ятием у них церковных зданий,которые до Великой Отечественной войны использовались под культурно-просветительные учреждения / в г.Новый Буг, Казанке Новобугского района,Матвеевка Новоодесского района, Мостовое Доманевского района,Ново-Павловке Баштанского района, Братском Братского района,Калиновке Снигиревского районаБогданиславчик и Степковка Первомайского района,Александровке,Трикратах и Покровском Вознесенского района/.

На из"ятие четырех церковных зданий / с.Братское,Трикраты, Покровское и Станиславчик/. Санкция Совета по делам русской православной церкви при Совете Министров СССР была получена в конце I962 г., а из"ятие их было произведено в I963 г.

Фото 38

Все из"ятые здания в настоящее время местными органами власти используются под культурно-бытовые нужды.

В процессе изучения находятся ходатайства местных органов власти об из"ятии церковных зданий у религиозных обществ в г.Первомайске /Ольвиополь/, с.Михалково Первомайского района, с.Васильевка,Барвинково Снигиревского района ,ст.Богдановка и пос.Варваровка Центрального района г.Николаева.

Большинство религиозных обществ у которых из"яты церковные здания,никакой активности не проявляют,что создает благоприятные условия к их снятию в ближайшее время с регистрации.

На I января I964 г. в области осталось 58 зарегистрированных религиозных обществ,из них действующих и имеющих молитвенные помещения 46.

Состояние членов исполнительных органов и ревизионных комиссий по сравнению с I962г. по-существу не изменилось и насчитывает 248 человек,которые характеризуются:

Фото 42

а/ по возрасту-до 1900 года -182 человека
с 1901 по 1910 год - 48
с 1911 до 1920 г. - 13
с 1921 по 1930 г. - 3.человека;

б/ по образованию - с низшим образованием - 238
с неполным средним - 8
со средним - 2 ;

в/ принимают участие в трудовой деятельности 136,
домохозяек -68
пенсионеров -44

В церковных"двадцатках" на I января 1964г. значится 1586 человек
из них:

I. по соцположению:
а/ рабочих - 480
б/ крестьян -1050
в/ служащих - 56

2. По занятости в труде:
а/ работают - 380
б/ пенсионеры 836
в/ домохозяйки 370

Возрастной состав "двадцаток" следующий:

а/ до 1900 года рождения -= 1107
б/ с 1901 до 1910г. - 346
в/ с 1911 до 1920г. - 126
г/ с 1921 до 1930 г. - 7

Из приведенных данных видно,что в состав исполнительных органов,а также ревизионных комиссий и церковных " двадцаток", в основном,входят лица преклонного возраста/пенсионеры и домохозяйки,большинство из которых малограмотные.

Вывод из этого можно сделать один -видимо индивидуальная воспитательная работа на местах с вышеуказанной категорией лиц нами организована еще слабо.

Фото 43

Об этом свидетельствуют и другие факты. Так, например, по неполным данным, которые Уполномоченным были выявлены при выездах в районы области установлено, что 8 человек входящих в состав церковного актива имеют правительственные награды, среди них:

1. Председатель ревкомиссии религиозного общества в с. Березнеговатое Баштанского района Корниенко Н., пенсионер имеет высшую награду -орден Ленина;

2. Член "двадцатка" религиозного общества в с. Катериновка Глушко М.П., колхозница - орден Трудового Красного знамени и медаль за "Доблестный труд".

3. Член "двадцатки" того же религиозного общества Денисик К.Е., колхозник - Орден Трудового Красного Знамени, медалт "За победу над Германией" и за "Доблестный труд";

4. Член "двадцатки" того же религиозного общества Чотанов Т.М. инвалид Отечественной войны -медаль "За отвагу" и медаль " За победу над Германией";

5. Председатель исполнительного органа религиозного общества в с. Привольное, Баштанского района Богонав П.Е., пенсионер - медали за "Боевые заслуги", " За взятие Вены", Будапешта, за "Победу над Германией";

6. Член "двадцатки" религиозного общества в г. Новый Буг Дергачов Ф.В., пенсионер, медаль "За трудовые заслуги".

7. Член 7 двадцатки" религиозного общества в с. Каменный Мост, Первомайского района Сердюк И.А., пенсионер-медаль за "Победу над Германией".

8. Член "двадцатки" религиозного общества в г. Первомайско Карпенко А.Т., рабочий Горкоммунхоза /кузнец/ -медаль "За отвагу" и за "Победу над Германией"

Б. Сектантские об"единения и группы.

На I января I964 г. в области учтено I6 зарегистрированных религиозных об"единений охб /I662 чел./ и 27 по зарегистрированных не подлежащих регистрации религиозных групп разного вероисповедания,, среди которых:

- 2I группа христиан-евангельской веры "пятидесятников"-749 ч.
- 2 группы поповистов /43 чел./
- 2 группы адвентистов седьмого дня "субботников" -80 чел.
- I группа евангельских христиан-баптистов /30 чло./
- I группа иппокентьевцев -игнатьевцев /I5 чел./. Общее число лиц входящих в состав этих групп составляет 917 человек.

Если сравнить вышеприведенные данные за последние четыре года, то они будут выглядеть так:

а/по зарегистрированным религиозным об"единениям охб.

к-во религиозных об"единений				число верующих в них			
1960г.	1961 г.	1962 г.	1963г.	1960г.	1961г.	1962 г.	1963г.
2	22	I7	I6	I854	I8II	I623	I662

В,

Фото 45

В.По не подлежащим регистрации и не зарегистрированным религиозным группам

№№ п/п	Наименование религиозных групп	количество этих групп по годам				число верующих лиц в них			
		1960	1961	1962	1963	1960	1961	1962	1963
	Христиане евангельской веры "пятидесятники	25	25	25	2I	680	652	826	749
	Адвентисты седьмого дня "субботники"	3	3	3	2	76	65	90	80
	Иоговисты	3	3	2	2	80	70	45	43
	евангельские христиане-баптисты	I	I	I	I	30	30	30	30
	Инокентьевцы - игнатьевцы	-	-	I	I	-	-	I5	I5
	И т о г о :	32	32	32	28	866	817	I006	917

Из вышеприведенных данных видно, что по зарегистрированным религиозным об"единениям за истекший год произошел некоторый рост числа верующих, в то же время по незарегистрированным и не подлежащим регистрации религиозным группам значительно уменьшилось.

Что касается зарегистрированных религиозных об"единений, то их численный рост в 1963 г. в основном шел за счет присоединившихся к ним верующих из числа тех "пятидесятников", а также за счет присоединившихся к ним некоторых верующих от ранее снятых с регистрации религиозных об"единений.

Вновь принято /из числа приближенных/ за это же время всего лишь I8 чел. /девять по религиозному об"единению в г.Николаево, 4 в г.Вознесенске, 2 в пгт.Новая Одесса и I в с.Лоцкино, Виноградовка, Ф.Михайловка/.

Фото 46

Дислокация сектантских групп по районам области.

№ п/п	Наименование районов	хев "пятидесятники" к-во гр.	хев "пятидесятники" кол. вер.	адвентисты седьм.дня "субботники" к-во групп	адвентисты седьм.дня "субботники" к-во вер.	иеговисты к-во групп	иеговисты к-во вер.	схб к-во групп	схб к-во вер.	инноконтьовцы игнатовцы к-во групп	инноконтьовцы игнатовцы к-во верующих
1.	Баштанский	4	60	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Братский	I	30	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Вознесенский	2	I05	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Доманевский	I	I6	-	-	I	37	-	-	I	I5
5.	Николаевский	I	I0	I	43	-	-	-	-	-	-
6.	Новоодесский	I	80	I	37	-	-	-	-	-	-
7.	Новобугский	8	I05	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Первомайский	7	343	-	-	I	6	-	-	-	-
9.	Снигиревский	-	-	-	-	-	-	I	30	-	-
I0.	г.Николаев	I	50	-	-	-	-	-	-	-	-
	И т о г о:	2I	749	2	80	2	43	I	30	I	I5

Работа по выводу "пятидесятников" из подполья нами проводится через самих же служителей культа /пресвитеров/.

Все руководители групп "пятидесятников" в настоящее время пресвитерами /по территориальности/ ознакомлены как с обращением к ним бывших авторитетов "пятидесятников", так и с новым Уставом ехб.

В тоже время все они строго предупреждены на местах о недопустимости нелегальных сборов с их стороны.

О присоединившихся "пятидесятниках" к зарегистрированным религиозным об"единениям отражено выше.

По ходу дальнейшей работы в этом направлении будет доложено дополнительно.

Фото 47

Дислокация сектантских групп по районам области.

п.	Наименование районов	хсв "пятидесятники" к-во гр.	кол. вор.	адвентисты седьм. дня "субботники" к-во групп	к-во вор.	неговисты к-во групп	к-во вор.	ехб к-во групп	к-во вор.	нпноконтьовц игнатовцы к-во групп	к-во верующих
1.	Баштанский	4	60	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Братский	I	30	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Вознесенский	2	I05	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Доманевский	I	I6	-	-	I	37	-	-	I	I5
5.	Николаевский	I	I0	I	43	-	-	-	-	-	-
6.	Новоодесский	I	30	I	37	-	-	-	-	-	-
7.	Новобугский	3	I05	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Первомайский	7	343	-	-	I	6	-	-	-	-
9.	Снигиревский	-	-	-	-	-	-	I	30	-	-
10.	г.Николаев	I	50	-	-	-	-	-	-	-	-
	И т о г о:	2I	749	2	80	2	43	I	30	I	I5

Работа по выводу "пятидесятников" из подполья нами проводится через самих же служителей культа /пресвитеров/.

Все руководители групп "пятидесятников" в настоящее время пресвитерами /по территориальности/ ознакомлены как с обращением к ним бывших авторитетов "пятидесятников", так и с новым Уставом ехб.

В тоже время все они строго предупреждены на местах о недопустимости нелегальных сборов с их стороны.

О присоединившихся "пятидесятниках" к зарегистрированным религиозным об"единениям отражено выше.

По ходу дальнейшей работы в этом направлении будет доложено дополнительно.

Фото 48

Приложение № I

СВЕДЕНИЯ

о количестве зарегистрированных религиозных обществ, действующих церквей и молитвенных домов, служителей культов в Николаевской области по состоянию на I-е января 1964 г.

№№ п/п	Наименование	всего	в том числе	
			на селе	в городе
I	2	3	4	5
I.	Количество зарегистрированных религиозных обществ.	~~88~~ 58	49	9
2.	Количество действующих :			
	а/ церквей	23	I7	6
	б/ молитвенных домов	23	20	3
	в/не зарегистрированных групп	-	-	-
	г/ религиозных обществ, которые не имеют помещ. для молитв. целей	I2	I2	-
3.	Количество церквей и молитвенных домов, в которых совершаются церковные службы:			
	а/ ежедневно	-	-	-
	б/ 2-3 раза в неделю	2	-	2
	в/ по воскресным дням и религиозным праздникам	44	44	-
	г/периодически /сколько раз в году/	-	-	-
	д/службы не проводятся на протяжении года и больше	4	4	-
4.	Количество зарегистрированных служителей культа:	66	43	23
	в том числе:			
	а/ священников	5I	35	I6
	б/ диаконов	3	-	3
	в/ псаломщиков	I2	8	4

Фото 49

1	2	3	4	5
5.	Количество священников и диаконов в возрасте до 40 лет.	16	11	5
6.	Изменения в составе служителей культа:			
	а/вновь посвящено в священники и диаконов	-	-	-
	б/оставило совсем церковную службу	6	№	1
	из них отказалось от сана, всего	-	-	-
	В том числе имеющих духовное образование	-	-	-
7.	Количество священников и диаконов, находящихся на службе, которые окончили духовные учебные заведения после 1945 г,	11	3	8
	в том числе:			
	а/ семинарию	9	5	4
	б/ академию	2	-	2

Уполномоченный Совета по Николаевской области

Б. Шлепенков.

"10" января 1964 г.

Фото 40–50. Матеріали звіту про роботу Уповноваженого Ради по справам Російської православної церкви та релігійним культам при Раді Міністрів СРСР по Миколаївській області Б. Шлепенкова за 1963 р. 1964 р. (ДА Миколаївської обл. – Ф.5162. – Оп.1. – Спр. 226. – Арк. 4–15)

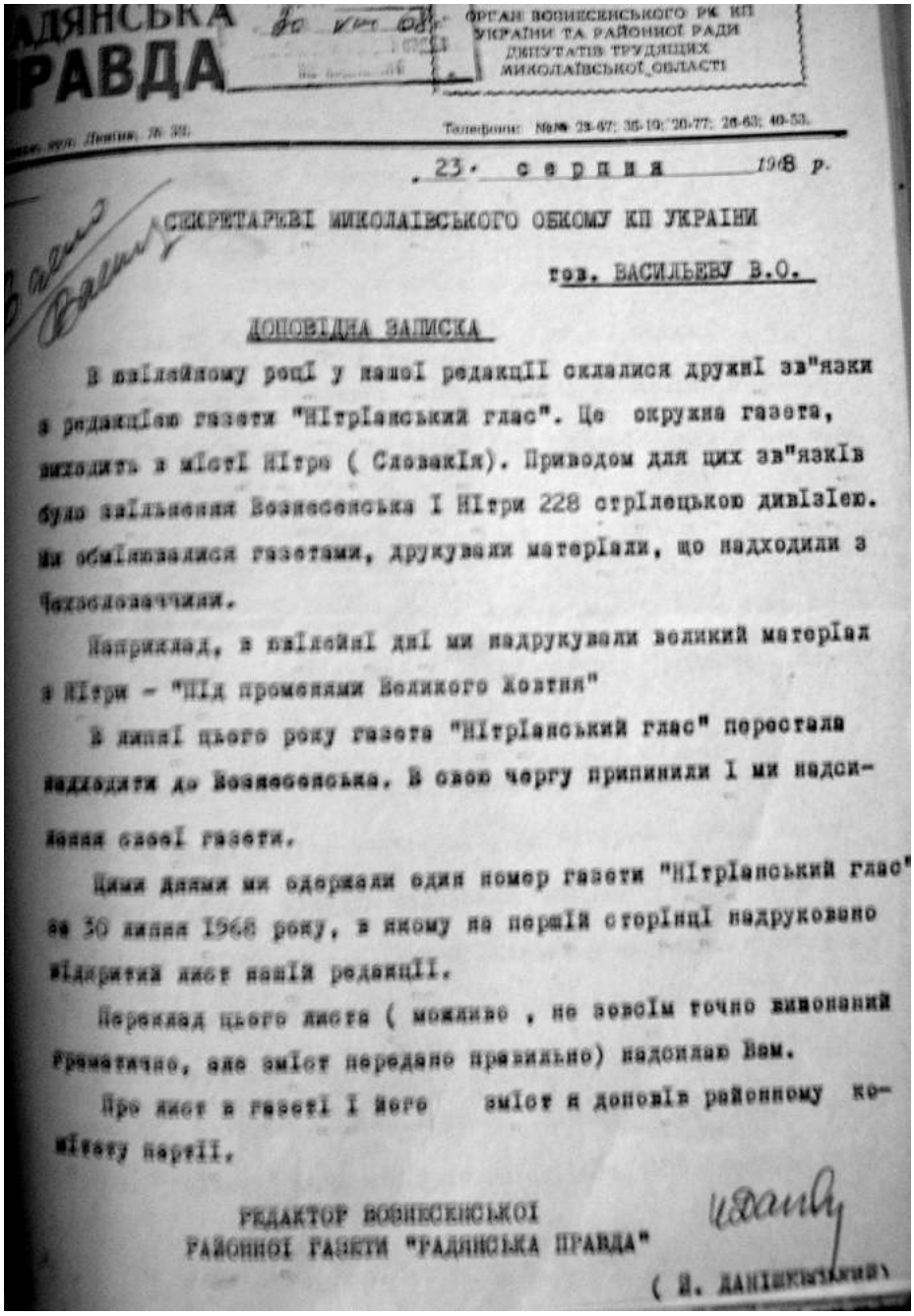

РАДЯНСЬКА ПРАВДА

ОРГАН ВОЗНЕСЕНСЬКОГО РК КП УКРАЇНИ ТА РАЙОННОЇ РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Телефони: №№ 28-67; 35-19; 20-77; 28-63; 40-53.

23 серпня 1968 р.

СЕКРЕТАРЕВІ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБКОМУ КП УКРАЇНИ

тов. ВАСИЛЬЄВУ В.О.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

В ваїлейному році у нашої редакції склалися дружні зв"язки з редакцією газети "Нітріанський глас". Це окружна газета, виходить в місті Нітра (Словакія). Приводом для цих зв"язків була ваїльнення Вознесенська І Нітри 228 стрілецькою дивізією. Ми обмінювалися газетами, друкували матеріали, що надходили з Чехословаччини.

Наприклад, в ваїлейні дні ми надрукували великий матеріал з Нітри - "Під променями Великого Жовтня"

В липні цього року газета "Нітріанський глас" перестала надходити до Вознесенська. В свою чергу припинили І ми надсилання своєї газети.

Цими днями ми одержали один номер газети "Нітріанський глас" за 30 липня 1968 року, в якому на першій сторінці надруковано відкритий лист нашій редакції.

Переклад цього листа (можливо , не зовсім точно виконаний граматично, але зміст передано правильно) надсилаю Вам.

Про лист в газеті І його зміст я доповів районному комітету партії.

РЕДАКТОР ВОЗНЕСЕНСЬКОЇ РАЙОННОЇ ГАЗЕТИ "РАДЯНСЬКА ПРАВДА"

(І. ДАНІЛЬЧЕНКО)

51. Лист редактора Вознесенської районної газети “Радянська правда” до Секретаря Миколаївського обкому КП України з приводу отримання номера чехословацької газети “Нітріанський глас”, в якій було надруковано відкритий лист до мешканців Миколаївщини у зв’язку з подіями в Чехословаччині. 1968 р. (ДА Миколаївської обл. – Ф.7. – Оп.12. – Спр. 579. – Арк. 83)

Фото 52. Номер чехословацької газети "Нітріанський глас" з надрукованим відкритим листом до мешканців Миколаївщини з приводу подій в Чехословаччині. 1968 р.(ДА Миколаївської обл. – Ф.7. – Оп.12. – Спр. 579. – Арк. 85)

УРСР
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ
ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ
м. Миколаїв, В. Морська, 47.

УССР
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НИКОЛАЕВСКОГО
ОБЛАСТНОГО СОВЕТА
ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ
г. Николаев, Б. Морская, 47

№ 102/3 . 12. мая 1963 р.

Москва, Г-121
Смоленский бульвар, № II/2
СОВЕТУ ПО ДЕЛАМ РЕЛИГИЙ

Киев, ул.Кирова, № 14/I
УПОЛНОМОЧЕННОМУ СОВЕТА ПО
ДЕЛАМ РЕЛИГИЙ

НИКОЛАЕВСКИЙ ОБКОМ КП УКРАИНЫ,
Секретарю т.ВАСИЛЬЕВУ В.А.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

о деятельности раскольников на территории Николаевской области УССР

Хотя на Николаевщине сторонников так называемого совета церквей ЕХБ не много-одна группа в Николаеве под руководством Бузынного до 15 чел. и в гор.Вознесенске под руководством Бойко до 20 чел., тем не менее последний период характеризуется оживлением их деятельности.

Отмечены не только сборища вознесенских раскольников, но и их поездки в Одесскую область, Беляевский р-н, с.Усатое. Проводится сбор денежных средств.

По поручению Бойко раскольница Татьяна Корень организовала и ведет занятия в детской библейской школе, которую посещают по средам и субботам до 15-16 детей раскольников. Корень задает им "уроки", а по воскресеньям в присутствии взрослых проверяет "выполнение" задания. Дети читают стихи, которые полностью отвечают духу раскольничества, разучивают псалмы.

Фото 53.

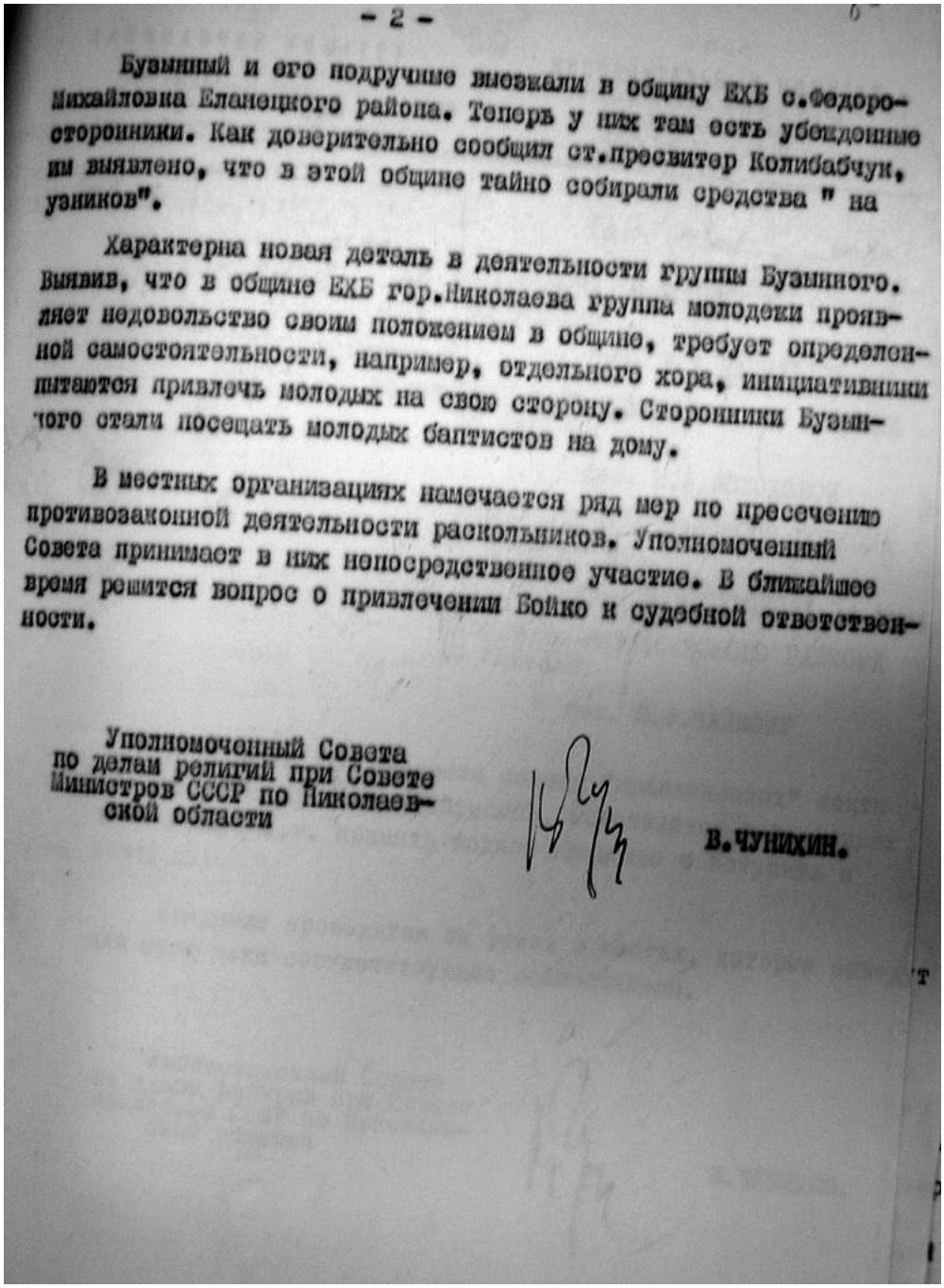

- 2 -

Бузинный и его подручные вызвали в общину ЕХБ с.Федоро-Михайловка Еланецкого района. Теперь у них там есть убежденные сторонники. Как доверительно сообщил ст.пресвитер Колибабчук, им выявлено, что в этой общине тайно собирали средства " на узников".

Характерна новая деталь в деятельности группы Бузинного. Выявив, что в общине ЕХБ гор.Николаева группа молодежи проявляет недовольство своим положением в общине, требует определенной самостоятельности, например, отдельного хора, инициативники пытаются привлечь молодых на свою сторону. Сторонники Бузинного стали посещать молодых баптистов на дому.

В местных организациях намечается ряд мер по пресечению противозаконной деятельности раскольников. Уполномоченный Совета принимает в них непосредственное участие. В ближайшее время решится вопрос о привлечении Бойко к судебной ответственности.

Уполномоченный Совета
по делам религий при Совете
Министров СССР по Николаев-
ской области

В.ЧУНИХИН.

Фото 53–54. Інформація Уповноваженого Ради по справам релігій при Раді Міністрів СРСР по Миколаївській області В. Чуніхіна щодо діяльності розкольників на території Миколаївської області. 1968 р.
(ДА Миколаївської обл. – Ф.5162. – Оп.1. – Спр. 599. – Арк. 84–85)

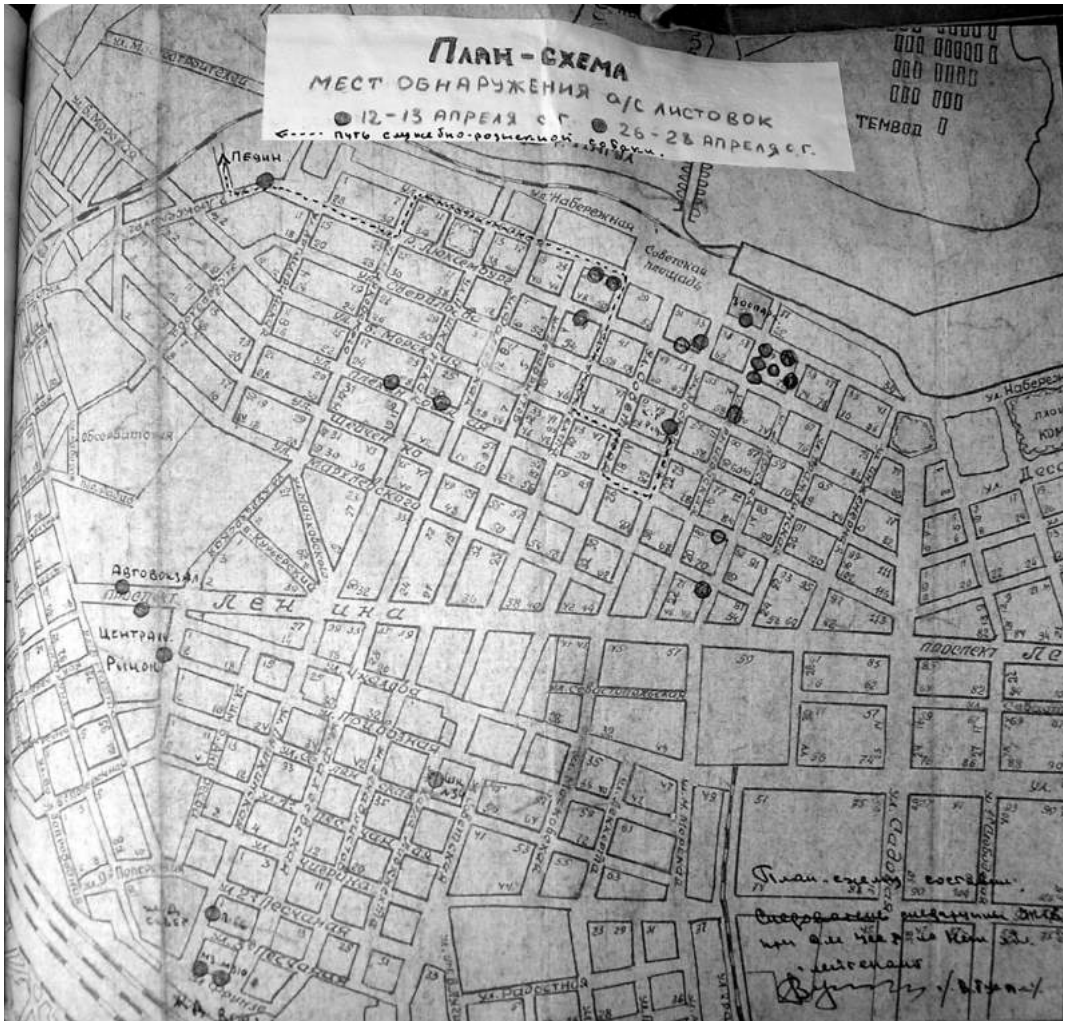

Фото 55. План-схема розповсюдження антирадянських листів в 1970 р. за матеріалами справи, порушеної УКДБ в Миколаївській області (Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5095. – Арк. 280)

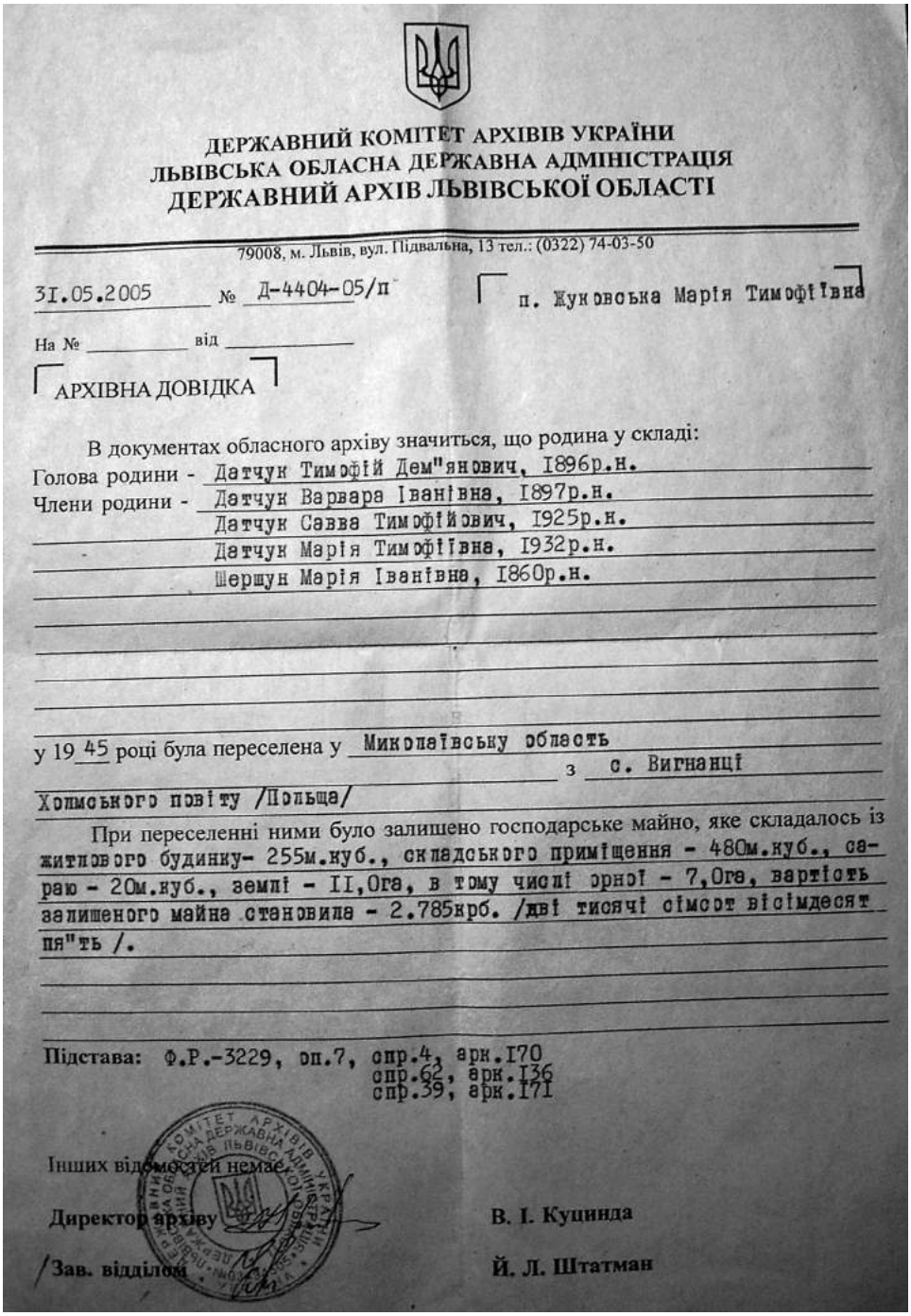

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

79008, м. Львів, вул. Підвальна, 13 тел.: (0322) 74-03-50

31.05.2005 № Д-4404-05/п

п. Жуковська Марія Тимофіївна

На № _____ від _____

АРХІВНА ДОВІДКА

В документах обласного архіву значиться, що родина у складі:
Голова родини - Датчук Тимофій Дем"янович, 1896р.н.
Члени родини - Датчук Варвара Іванівна, 1897р.н.
Датчук Савва Тимофійович, 1925р.н.
Датчук Марія Тимофіївна, 1932р.н.
Шершун Марія Іванівна, 1860р.н.

у 1945 році була переселена у Миколаївську область
з с. Вигнанці
Холмського повіту /Польща/

При переселенні ними було залишено господарське майно, яке складалось із житлового будинку- 255м.куб., складського приміщення - 480м.куб., сараю - 20м.куб., землі - 11,0га, в тому числі орної - 7,0га, вартість залишеного майна становила - 2.785крб. /дві тисячі сімсот вісімдесят пять/.

Підстава: Ф.Р.-3229, оп.7, спр.4, арк.170
спр.62, арк.136
спр.39, арк.171

Інших відомостей немає.

Директор архіву В. І. Куцинда

/Зав. відділом Й. Л. Штатман

Фото 56. Архівна довідка, видана М.Т. Жуковській, що засвідчує кількість залишеного майна у с. Вигнанці Холмського повіту (Польща) після примусового переселення у 1945 р. до Миколаївської області. 31.05.2005 р. (ДА Львівської обл. – Ф.Р.-3229. – Оп.7. – Спр. 4. – Арк. 170)

Розділ ІІІ
БІОГРАФІЧНІ НАРИСИ ПРО РЕПРЕСОВАНИХ ТА СПОГАДИ

Ю.В. Котляр., І.С. Міронова

ОЛЕСЬ БЕРДНИК – СВІТОЧ УКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВНОСТІ

Олесь Бердник (справжнє ім'я – Олександр Павлович Бердник) народився 25 грудня 1927 р. в с. Вавилове Херсонської області (сучасний Снігурівський р-н на Миколаївщині) в родині коваля. У 1930 р. родина переїхала до Києва, через два роки – до с. Кийлів Бориспільського району, де майбутньому письменнику випало перенести голодомор. Восьмирічну школу закінчив у Кагарлицькому районі. Там пережив німецько-фашистську окупацію. 16-річним підлітком пішов на фронт, де був поранений.

У 1945–1949 рр. Олесь навчався у Київській драматичній студії при театрі імені І. Франка. Після закінчення почав працювати у театрах України. Здавалося б, шлях відкривався, хоч і нелегкий, але більш-менш визначений. Однак усе те обірвалося того ж таки 1949 р. На відкритих партійних зборах, що проходили у театрі імені І.Франка, Олесь Бердник з юначим запалом виступив із критикою репресивної щодо мистецтва політики першого секретаря ЦК КП(б)У Лазаря Кагановича. Дирекція театру трактувала цей виступ як антипартійний і направила до МДБ відповідне звернення.

24 жовтня 1949 р. Олеся Бердника, на той час відповідального секретаря газети у м. Галичі, було заарештовано. Покарання він відбував у концтаборі на Далекій Півночі. Про пекельні тамтешні умови можна було судити хоч би вже з того, що незважаючи на свій високий зріст, вага Бердника становила всього 47 кг. А попереду ще було й заслання до Казахстану.

Звільнившись після смерті Сталіна у 1955 р., Олесь Бердник вирішує спробувати писати сатиру на режим у формі науково-фантастичних творів. Так народився тоді фантаст-опозиціонер. І ніби надолужуючи згаяне, він видає одну книжку за іншою. Ось лише деякі з них: "Поза часом і простором" (1956), "Привид іде по Землі" (1959), "Стріла часу" (1960), "Серце Всесвіту" (1962), "Діти Безмежжя" (1964), "Подвиг Вайвасвати" (1967), "Покривало Ізіди" (1969), "Зоряний корсар" (1971).

Останньою книгою і завершився той плідний період між двома арештами: на порозі стояв 1972-й – рік масових арештів української інтелігенції.

Олеся Бердника звинуватили у пропаганді містики та ідеалізму. У травні 1973 р. його виключили зі Спілки письменників України, членом якої він був з 1957 р. За-

боронили публічні виступи, друкування творів, а вже опубліковані вилучали з державних бібліотек. Проте духовну блокаду письменника офіціозом компенсувала посилена діяльність підпільного "самвидаву" та публікації за кордоном. Усього зарубіжні видавництва оприлюднили два десятки книг фантаста. Їх перекладали англійською, французькою, німецькою, російською, польською, японською, угорською, болгарською, естонською, киргизькою та іншими мовами. А з українських видань слід відзначити памфлет "Пора звести блакитний храм!" (Київ – Нью-Йорк, 1989), збірку статей "Терновий вінець України" (Лондон, 1985), "Апостол безсмертя", "Свята України", "Україна січі вогняної", "Прометей", "Золоті ворота", "Кажу вам".

Загальну кількість видань Олеся Бердника встановити зараз неможливо, оскільки "самвидав", ясна річ, не рекламував своєї діяльності, а зарубіжні видавництва зазвичай навіть не повідомляли автору про факт публікації [1].

Попри всі негаразди, високий дух Олеся Бердника не спиняв свого високого злету. У 1974 р. письменник проголосив ідею Святої України, ідею Духовних Націй, створив проект "Альтернативної Еволюції", який було надіслано до ООН і зареєстровано там як робочий документ. Пізніше ідеї "Альтернативної Еволюції", а саме – формування нового світу на підвалинах радості і любові, почали інкримінуватися комуністичним режимом як "особливо небезпечний державний злочин" і "заклик до повалення існуючого ладу".

26 червня 1976 року О. Бердник звернувся з відкритим листом до тодішнього генсека КПРС Л. Брежнєва, який став широко відомим завдяки самвидаву. В ньому він сміливо висунув вимогу до властей ліквідувати сваволю "блюстителів закону" у внутрішньому житті суспільства: "Країна давно виросла з пелюшок, в які її загортають люди, що ховають своє лице, котрі повелівають тисячами стукачів, провокаторів, люди, що володіють останніми досягненнями електроніки для підслуховування, для нагромадження безглуздої інформації про "настрої" мас. Хіба допустимо, щоб в Країні, що прагне Комунізму, були тисячі політв'язнів, сотні тисяч жандармів і сітка пристроїв для підслуховування? Ми зобов'язані стати зразком для пробуджених народів – і не в сфері агітації, а в сфері реальності. Невже не ясно, що треба здійснити вибір: або стати відвертими диктаторами, або рішуче йти до Світу Радості й Людяності?! Не можна служити Богу й Мамоні – це сказано давно. Шлях єдиний – СВІТЛО або ТЕМРЯВА".

У 1976 р. Олесь Бердник разом із Миколою Руденком зініціювали створення Української Гельсінської Групи – правозахисної громадської організації, яка поклала собі за мету інформувати світ про злочини радянського режиму і захищати проголошені світовою спільнотою права та свободи громадян в Україні [2]. Бердник був автором восьми меморандумів цієї організації [3].

Черговий раз Олеся Бердника заарештували 6 березня 1979 р., а вже в грудні засудили "за антирадянську агітацію й пропаганду" на 6 років ув'язнення і 3 роки заслання. Покарання Олесь Павлович відбував у сумнозвісному Кучино Пермської області.

Опинившись на волі, він спромігся на черговий інтенсивний творчий спалах. Виходять його нові книги: "Хто ти?" (1987), "Вогнесміх" (1988), "Вогняний вершник" (1989), "Чаша Амріти" (1989), "Пітьма вогнища не розпалює" (1993), "Тайна Хрис-

та” (1996), “Пісня надземна” (1996), “Камертон Дажбога” (1996), безліч статей, а також програмних маніфестів [11, с. 83–84]. Крім того, на хвилі подій кінця 80-х рр. Олесь Бердник організував Українську духовну республіку – товариство українців світу за відродження [4].

У 1997 р. до Олеся Бердника надійшло запрошення від Папи Римського Івана Павла II. Та зустріч не відбулася: письменник уже був важко хворий...

А 18 березня 2003 р. через інсульт, який за останні роки лише посилився, Олесь Бердник помер.

На духовну зустріч із “Всесвітом Олеся Бердника” до київського Будинку вчителя прийшли люди різних поколінь. Та це не заважало усім однаково уважно, з надією прислухатися до пісень кобзаря Василя Литвина на вірші Зоряного Корсара, де, зокрема, звучали віщі слова: “Вірю, стрепенеться Україна...” [5].

---

1. *Рожнятовська О. А.* Все життя шукати істину... (До 75-річчя від дня народження О.П. Бердника (1927)) // Календар знаменних і пам’ятних дат. – 2002. – IV кв. – С.82 – 85.

2. *Марченко-Пошивайло Т.* Блакитний коваль України // Українська культура. – 2002. – №8. – С.22 – 23.

3. *Русначенко А*. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. – К., 1998. – С.211.

4. *Бойченко В.П.* З історії словесності Південного Прибужжя. – Миколаїв: ТОВ “ВіД”, 2005. – С.59.

5. Вірю, стрепенеться Україна… // Україна. – 2004. – № 10. – С.49 – 51.

С. М. Василенко, І. Є. Ніколаєв

ЖЕРТВА ХРУЩОВСЬКОЇ “ВІДЛИГИ”

Євсей Григорович Хайкін. Фото після арешту. 1953 р.

Важко визначити ту величезну кількість людей, для яких смерть Сталіна стала рятівним колом, що дозволив вибратися з жахливих, нелюдських умов ГУЛАГу. Після смерті диктатора відбулося деяке пом’якшення режиму діяльності репресивно-каральної машини, яка діяла проти власних громадян. Створюється державна комісія по перегляду справ засуджених. Як пізніше згадував ці часи безвинно осуджений герой-підпільник з організації “Партизанська іскра” з Миколаївщини Іван Герасименко: “В таборах почалося масове звільнення засуджених. За один день могли звільнити по 15–20 чоловік” [1].

Одним з аспектів десталінізації стала зміна в ставленні до людей, звинувачених у “крамольних нападках” на радянський лад. Якщо раніше за антирадянські анекдоти або інші речі, що трактувалися як “глузування” над владою, давали до 10 років таборів, то вже в середині 1950-х, у більшості випадків за це перестали заарештовувати. Втім, рухаючись за інерцією, державна машина терору навіть після того, як не стало “вождя народів”, переминала в своїх жорнах все нові і нові жертви.

Переконатись на власному досвіді в тому, що собою являє система радянського судочинства, довелося мешканцю Миколаївщини Євсею Григоровичу Хайкіну. Шість років виправно-трудових таборів – ось ціна, яку йому довелося заплатити за необережно промовлений анекдот.

Досліджуючи його архівно-кримінальну справу, стає моторошно від розуміння того, наскільки коротким був шлях до в’язниці в ті роки. Як легко каральними органами штампувались довготривалі терміни за антирадянську агітацію громадянам, які навіть не збиралися свідомо боротися з режимом.

Народився Євсей Григорович у 1894 році в селі Холми на Чернігівщині. Батьки займалися торгівлею. Під час війни, отримав поранення, за що був знятий з військового обліку. Отримав спеціальність бухгалтера. В 1945 році переїхав на постійне місце проживання до Миколаєва, де влаштувався працювати за фахом у миколаївську обласну контору по утриманню житла.

8 березня 1953 року оперуповноважений управління Міністерства Державної безпеки в Миколаївській області, капітан держбезпеки Кравченко підписав постанову на арешт Хайкіна Євсея Григоровича. Підставою для цього стало те, що “будучи вороже налаштованим до Радянської влади, серед свого оточення систематично виказував антирадянські погляди націоналістичного характеру, вів наклепницьку діяльність по відношенню до політики КПРС та Радянського уряду” [2].

У якості доказу для звинувачення слідчий навів факти, згідно яких наприкінці 1952 року серед своїх співробітників Хайкін розповідав анекдоти "антирадянського, єврейсько-буржуазного характеру, що зводили наклеп на радянську дійсність та умови життя євреїв в СРСР". Крім того, в січні 1953 року, Хайкін одночасно з розповіддю антирадянських анекдотів своїм колегам по роботі, засуджував радянській лад, всіляко вихваляючи капіталізм.

На допитах Євсей Григорович спростовував пред'явлені звинувачення в антирадянській агітації. Протоколи допиту дають змогу побачити всю абсурдність цих "звинувачень". Так, на питання слідчого "Ви арештовані за антирадянську агітацію, слідству відомо, що на протязі тривалого часу ви займалися антирадянською націоналістичною агітацією. Чи погоджуєтесь ви давати слідству правдиві докази?", відповідь Хайкіна була наступною: "Мені нічого сказати, так як ніколи в житті я не займався антирадянською агітацією. Однак, перед слідством я вимушений визнати, що серед своїх колег я розповідав деякі анекдоти, але антирадянського характеру вони не носили. Так, одного разу, я розповів анекдот, суть якого зводилася до того, що нібито один громадянин приїхав із Одеси до Миколаєва та привіз якомусь Хаймовичу листа, але коли він прийшов до нього додому та почав питати сусідів, де живе Хаймович, йому вказали квартиру, а коли він подзвонив у вказану квартиру на його питання чи тут живе Хаймович, йому відповіли, що Хаймович не живе, а страждає. Цей анекдот відноситься до епохи НЕПу та суть його в тому, що Хаймович був спекулянтом, тому через спекуляцію не живе, а страждає"[3].

Втім, слідчий не заспокоївся, продовживши гнути "антирадянську лінію" по відношенню до Хайкіна. Наступні "бесіди" проходили у такому ж стилі. Майже сорок подальших сторінок протоколу допиту присвячені цьому трагічному "театрові абсурду", в якому слідчий настирно добивався від підозрюваного визнання "активної участі в антирадянській націоналістичній діяльності та наклепах на радянський лад". А переляканий Хайкін, зі свого боку, з усіх сил доводив, що "анекдот, котрий я розповів співробітникам, ні в якому разі не можна трактувати, як такий, в якому я характеризував становище євреїв в СРСР як страждання, а не життя..." [4].

Про грубу фальсифікацію справи говорять і твердження свідка, колеги по роботі, Червинського, згідно яких Хайкін наклепницьки стверджував, буцімто директора заводу ЕМТ Манусова звільнили з посади тільки тому, що він єврей. Як виявиться потім, свою заяву з викладенням цього факту Червинський написав вже після того як був допитаний співробітниками органів державної безпеки, де він стверджував, що політичні переконання Хайкіна йому невідомі.

Продовження фарсу відбулося на судовому засіданні, що закінчилось далеко не смішно для Євсея Григоровича. Згідно вироку Миколаївського обласного суду від 15-го квітня 1953 року Хайкіна Євсея Григоровича за ст. 54-10 ч. 2 КК УРСР було засуджено до 10 років ув'язнення з обмеженням у правах та конфіскацією майна[5].

Отримавши такий вирок, Євсей Григорович не заспокоївся. Почалася його відчайдушна боротьба за справедливість. Борючись за своє життя, він надсилає скарги в усі можливі інстанції, від обласних до союзних, вимагаючи перегляду судового рішення. Спочатку його чекала невдача. Прокуратура Миколаївської області залишила без змін десятирічний термін ув'язнення, визнавши антирадянську діяльність грома-

дянина Хайкіна повністю доведеною. Касаційна скарга, направлена ним 19 травня 1953 року до Верховного суду України залишилася без задоволення.

Пом’якшення вироку очікувало нашого героя, після звернення до Прокурора УРСР. На підставі прокурорського протесту, Президія Верховного Суду УРСР в своїй постанові вирішила: “протест Прокурора УРСР своїй постанові задовольнити. Вирок Миколаївського суду від 15-го квітня 1955 року відносно Хайкіна Євсея Григоровича – змінити. Злочини, вчинені засудженим перекваліфікувати із ч. 2 ст. 54-10 КК УРСР на ч. 1 ст. 54-10 КК УРСР і вважати його засудженим до позбавлення волі в виправно-трудових таборах на шість років, з обмеженням в правах на території України на три роки. Конфіскацію майна, як не передбачену санкцією ч. 1 ст. 54-10 КК УРСР, виключити з вироку суду”[6].

СЕКРЕТНО
экз.№ 1

В ПЛЕНУМ ВЕРХОВНОГО СУДА СОЮЗА ССР

ПРОТЕСТ

По делу ХАЙКИНА Е.Г.

15 апреля 1953 года Николаевским областным судом на основании ч.2 ст. 54-10 УК УССР осужден к лишению свободы на 10 лет –

ХАЙКИН Евсей Григорьевич, 1894 года рождения, уроженец с.Холмы, Холминского р-на Черниговской области, еврей, с низшим образованием, главный бухгалтер Николаевской облживконторы, не судимый.

Хайкин признан виновным в том, что в 1952 году среди сотрудников конторы высказывал буржуазно-националистические измышления, клеветал на национальную политику Советского правительства, социалистический строй, восхвалял жизнь населения в царской России и распространял националистические анекдоты /из приговора/.

Определением судебной коллегии по уголовным делам Верховного суда УССР от 19 мая 1953 г. кассационная жалоба осужденного оставлена без удовлетворения.

Постановлением Президиума Верховного суда УССР от 15 апреля 1955 г. указанные приговор облсуда и определение Верховного суда изменены: обвинение Хайкина переквалифицировано с части 2 на часть 1-ю статьи 54-10 УК УССР, снижено наказание до 6 лет лишения свободы и исключено из приговора обвинение в распространении анекдотов.

Все судебные решения по делу Хайкина подлежат отмене, а дело – прекращению, так как высказывания Хайкина, как они изложены в показаниях свидетелей и осужденного в судебном заседании, не образуют состава преступления и ошибочно признаны как проведение антисоветской агитации.

Хайкин в 1952 г. в беседах с сотрудниками облживконторы высказывал недовольство существующим громоздким статистическим учетом животных, что из-за этого он не справляется с работой, хотя и работает до 11 часов вечера. Хайкин наличие такого учета объяснил недоверием к работникам, так как много случаев хищений, при этом говорил, что до револю-

2.

ции крупные сахаро-заводчики не вели детального учета в хозяйствах – "считали на спичках". Жалуясь на личные материальные затруднения, Хайкин говорил, что до революции он получал значительно меньшую зарплату, но был обеспечен лучше, а теперь недостаток ряда товаров.

В связи с освобождением от работы директора ЗМТ Манусова Хайкин говорил, что его сняли по национальному признаку, так как он много принимал на работу евреев и не исключена возможность снятия с работы и его, Хайкина, как и других сотрудников – евреев.

В некоторых случаях Хайкин вообще расхваливал евреев, однако обвинение Хайкина в распространении клеветы на национальную политику Советского правительства и социалистического строя не основано на материалах судебного следствия.

Считаю, что Хайкин осужден необоснованно, а поэтому, руководствуясь ст. 25 Положения о прокурорском надзоре в СССР, –

ПРОШУ:

приговор Николаевского областного суда от 15 апреля 1953 года, определение судебной коллегии Верховного суда УССР от 19 мая 1953 года и Постановление Президиума Верховного суда СССР от 15 апреля 1955 года по делу ХАЙКИНА Евсея Григорьевича отменить и дело прекратить за отсутствием состава преступления.

ПРИЛОЖЕНИЕ: дело в 1 томе и жалоба от н/вх.№18/6298-62

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПРОКУРОР СССР
ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
СОВЕТНИК ЮСТИЦИИ Р. РУДЕНКО

"13" IV 1962 года
№ 13/4-7027-53/2200

/см. на об./

Протест Генерального Прокурора СРСР Р. Руденка по справі Є.Г. Хайкіна. 13.04.1962 року

Відбувши термін покарання, Євсей Григорович у 1959 році повернувся до Миколаєва. Зовсім скоро переможе і справедливість. 13 квітня 1962 року Генеральний прокурор СРСР Р. Руденко підписав протест, направлений до Президії Верховного Суду СРСР, за яким: “...Всі судові рішення по справі Хайкіна повинні бути скасовані, а справа закрита, так як висловлювання Хайкіна, як вони викладені в показах свідків та засудженого на судовому засіданні, не містять складу злочину та помилково визнані як проведення антирадянської агітації... Вважаю, що Хайкін засуджений безпідставно, а тому керуючись ст. 25 Положення про прокурорський нагляд в СРСР прошу вирок Миколаївського обласного суду від 15 квітня 1953 року, визначення Су-

дової Колегії Верховного Суду УРСР від 19 травня 1953 року та Постанову Президії Верховного Суду УРСР від 15 квітня 1955 року по справі Хайкіна Євсея Григоровича відмінити та припинити за відсутністю складу злочину" [7].

20 червня 1962 року у відповідь на протест Генерального прокурора СРСР з'явилася Постанова Верховного суду СРСР, згідно якої був відмінений вирок та закрита справа по Хайкіну, за відсутністю складу злочину.

Євсей Григорович був повністю виправданий та поновлений в усіх правах. Чесне ім'я йому було повернуто, але, на жаль, неможливо повернути ті 6 років, які йому довелося провести в місцях позбавлення волі.

---

1. *Шитюк М.* Іван Герасименко: і герой і мученик// Реабілітовані історією. Книга 2. – Київ – Миколаїв: Світогляд, 2006. – С. 219.
2. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5037. – Арк.. 12.
3. Там само. – Арк.. 24–26.
4. Там само. – Арк.. 43–45.
5. Там само. – Арк.. 98–103.
6. Там само. – Арк.. 151–152.
7. Там само. – Арк.. 163–164.

О.В. Шамбора

ІСТОРІЯ ОДНОГО САМОГУБСТВА

Віктор Михайлович Орєшкін – з плеяди тих директорів Чорноморського суднобудівного заводу, які дбали в першу чергу про розквіт підприємства. Часто задля конкретної високої мети ця видатна особистість мала сміливість знехтувати неписаними правилами, таким чином протиставляючи себе командно-адміністративній системі. І цієї сміливості система "своєму гвинтику", лауреату Сталінської премії, яку мав за значні заслуги у розвитку суднобудівного підприємства, не подарувала. Та, будучи фактично переможеним, він виявився переможцем.

За власною волею, прийнявши велику дозу ціанистого калію, В.М. Орєшкін пішов з життя, і таким чином довів: саме людина, а не система, – є володарем свого життя. Трапилась трагічна подія відповідно до заключення судово-медичних експертів між 22-ою годиною 1 травня і третьою годиною 2 травня 1954 року [1].

В.М. Орєшкін був призначений на посаду директора суднобудівного заводу № 444 12 липня 1952 року (змінивши на посаді В.Ф. Івочкіна, який, в свою чергу, був призначений міністерством будівником суден на ленінградському Адміралтейському заводі)[2].

Вже 18 липня 1952 р. Віктор Михайлович підписує наказ про розділ корпусозбирального цеха на два підрозділи: корпусозбиральний та корпусодобудовувальний. Ще через три тижні, 13 серпня 1952 року за його наказом до нового цеху були включені дільниці малярних, ізоляційних, деревообробних та деревомонтажних робіт.

Такий крок був надактуальним, адже корпусозбиральний цех окрім усього комплексу збиральних робіт, розмітки та обробки деталей, виготовлення секцій та формування корпусу на стапелі та спуску на воду, виконував також всі корпусодобудовувальні та малярно-ізоляційні роботи. Чисельність робітників та інженерно-технічного персоналу на останніх двух видах робіт дорівнювала кількості всіх корпусників цеху. Якщо ж зауважити, що в добудовувальних та малярно-ізоляційних роботах переважала ручна праця, стає зрозумілим необхідність у зміні технологій, введенні механізмів, що виключали б шкідливі умови праці.

Швидкій реорганізації цехів сприяв створений на початку серпня, знову ж таки за наказом В.М. Орєшкіна, спеціальний технологічний відділ по серійному суднобудуванню, який відіграв важливу і відповідальну роль в удосконаленні організації та технології поточних методів суднобудування.

Однак, на цьому новаторське натхнення Віктора Михайловича не зникло. У відповідь на його наполегливі прохання міністерство ввело на заводі посаду головного інженера машинобудівної частини (на правах заступника головного інженера заводу) [3].

Враховуючи, що за два роки В.М. Орєшкіну вдалося реорганізувати систему планування та підвищити відповідальність керівників структурних підрозділів заводу за доручені ділянки, то масштаб неординарної особистості, висококваліфікованого професіонала не потребує жодного коментаря. Хіба що, посмертного коментара саме цього професіонала: "Один человек не решает дело, коллектив – великая сила" [4].

Не секрет, що суднобудування дуже специфічна галузь. Щоб досягти певного позитивного результату, підняти суднобудівне підприємство на високий рівень і далі набирати обертів, його працівниками повинні бути не просто членами комуністичної партії, а професіонали вищого ґатунку. Крім того, подальший прогрес потребує певних жертв – не можна увесь час гнатися за досягненнями, нехтуючи удосконаленням виробництва.

Дуже добре розумів це саме комуніст В.М. Орєшкін. Але такі кричущі факти командно-адміністративна система не могла залишити без уваги, тим паче безкарно. Не останню роль відіграло те, що не могли на місцевому рівні пробачити успіхів директору, призначеному "згори", в обхід кандидата-земляка [5].

Спочатку пролунало офіційне попередження про те, що дирекція і партком заводу № 444 виявляє нетерпиму безпечність по відношенню до охорони підприємства, адже демонструє недопустиму повільність в питанні чистки рядів робітників заводу, який має величезне значення для оборони держави, від пособників німецьких окупантів[6].

До речі, німецькими приспішниками вважались головний конструктор заводу Єрмолаєв Г.І., який під час Великої Вітчизняної війни примусово працював на підприємстві в Гамбурзіне, а також Рибалко В.А, Поляков А.П., Белоглазов В.Т., Тимченко І.А. та інші, які не встигли покинути рідне підприємство та продовжувати працювати на ньому під час окупації.

Слідом за цим пролунало ще одне попередження. "Дирекція і партком заводу № 444 не приділяє належної уваги якісному підбору особового складу воєнізованої охорони, в результаті чого в охороні працюють люди, які не виеликають політичної довіри"[7]. А коли підприємство зайняло лише третє місце в соціалістичному змаганні, працювати Орєшкіну стало зовсім нестерпно [8]. Кожен його крок з боку Бутоми Б.Є. (спочатку керівника главку, а потім заступника міністра суднобудівної промисловості) ставився під сумнів, його дії дискредитувались, тощо [9].

Крім того, не можна не враховувати що і в великих людей є особисте життя. По-перше, Віктор Михайлович дуже потерпав від хвороби шлунку, головного болю, неодноразово його швидка допомога доставляла до лікарні, де йому ставили неоднозначні діагнози. По-друге, всі роки, коли він працював в Миколаєві, його дружина Гаврилова Т.А. з дітьми залишались в Ленінграді.

На неодноразові прохання перевести його з Миколаєва, В.М. Орєшкін отримував відмови. Іронія долі – власний професіоналізм зробив його заручником ситуації. Вихід з якої Віктор Михайлович знайшов лише в Першотравень.

О 8.00 ранку 1 травня він прибув на завод і взяв участь в першотравневій демонстрації, рухаючись на чолі колони робітників і службовців заводу. З 13.00 до 15.00 Орєшкін знаходився у своєму службовому кабінеті, звільняв сейф та ящики столів від особистих записів.

В цей час розмовляв з головним інженером Горбенко та черговим по заводу Холіним. Потім повернувся до квартири за адресою Нікольська, 22, написав кілька передсмертних листів... Тіло В.М. Орєшкіна знайшов його шофер Удодовський Н.І. в 9.00 ранку 2 травня 1954 року [10]

---

1. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. – Оп.64а. – Спр.21. – Арк.12.
2. *Пляскова Л.А., Кучеренко Л.М.* "Наш Черноморский. 1897–1987. – М.: Мысль. – 1989. – С.212.
3. Там само. – С.170.
4. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. - Оп.64а. - Спр.21. – Арк.24, 30.
5. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. - Оп.64а. - Спр.21. – Арк.25-26.
6. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. - Оп.64а. - Спр.20. – Арк.1-4.
7. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. - Оп.64а. - Спр.18. – Арк.1-3.
8. ДА Миколаївської області. – Ф.П-81. - Оп.18. - Спр.9. – Арк.176.
9. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. - Оп.64а. - Спр.21. – Арк.28-29.
10. ДА Миколаївської області. – Ф.П-7. - Оп.64а. - Спр.21. – Арк.5-6.

М.М. Шитюк, І. Є. Ніколаєв

ОСУДЖЕНИЙ ЗА ВІЛЬНОДУМСТВО

Г. Є. Глущенко. Фото з анкети заарештованого. Жовтень 1956 р.

Після смерті Сталіна значно ліберальнішими стали вироки, які виносила система радянського судочинства, караючи незгодних з режимом. Вкрай рідко використовувались санкції покарання: вища міра та довготривалі, до 25-ти років, терміни ув'язнення. Втім, це зовсім не означало, що репресивно-каральна машина припинила свою ходу. Існувала стаття 54-10 Карного Кодексу УРСР, що передбачала покарання за антирадянську діяльність. На зміну розстрілам та тривалим термінам відбуття покарання прийшли психіатричні лікарні закритого типу, в яких здійснювалось примусове лікування дисидентів, та більш короткі за термінами позбавлення волі вироки.

По різному склалися долі громадян Миколаївщини, які, повіривши в демократизацію суспільного життя після XX з'їзду КПРС, дозволяли собі критичне відношення до існуючої влади. Хтось, як шкільний вчитель з м. Новий Буг Андрій Степанович Давидов, потрапляв до закритої психіатричної лікарні [1], інші, як герой нашої розповіді, бухгалтер з міста Снігурівка, Григорій Єрофійович Глущенко, отримав 5 років ув'язнення.

Народився Григорій Єрофійович у 1901 році в селі Юріївка Снігурівського району, Миколаївської області, в селянській родині.

До 1921 року Глущенко жив в рідному селі, допомагаючи батькам вести домашнє господарство. В 1921 році був мобілізований до Червоної армії. Після чого створив в рідному селі одноосібне господарство, яке складалося з шести гектарів землі, одного коня та трьох корів. Завдяки наполегливій праці, справи у Григорія Єрофійовича швидко пішли вгору, і на момент примусової передачі до створеного наприкінці 1928 року колгоспу його майно становило вже 11 гектарів землі, 4 коней, 5 корів, 3 свиней та поголів'я домашньої птиці.

Віддавши все зароблене до колгоспу Глущенко вирішив продовжити працювати в системі кооперативної торгівлі. В 1929 році він влаштувався до організації "Укркоопспілка". Займав посаду завідуючого магазином, спочатку у селі Юріївка, а потім у місті Снігурівка.

Закінчивши в 1931 році бухгалтерські курси, Григорій Єрофійович починає працювати бухгалтером Снігурівського луб'яного заводу. Під час війни був заарештований Херсонським гестапо, та з травня 1942 по вересень 1943 року перебував у фільтраційному таборі, що знаходився на станції Грейгове Миколаївської області. Після

звільнення Снігурівки частинами Червоної армії направлений районним комітетом партії на Снігурівський елеватор, в якості головного бухгалтера.

У повоєнні часи працював старшим бухгалтером Снігурівської школи механізації сільського господарства. Тут він одружився, дружина народила йому 3 доньок та одного сина, збудований був власний будинок поруч з яким посаджений фруктовий сад. Здавалося, на Григорія Єрофійовича очікує спокійне життя.

Втім, на початку 1950 року у Глущенко почали виникати серйозні сумніви щодо вірності шляху, яким рухається країна. Не в змозі терпіти подібний стан речей, він вибирає власну форму боротьби за покращення життя в країні. Чому так сталося Григорій Єрофійович наступним чином розповість на допитах в Комітеті державної безпеки: "...Спілкуючись з населенням Снігурівки, я від деяких громадян чув розмови про те, що ціни на деякі товари в магазинах, за їх думкою, є явно завищеними, а деяких товарів зовсім немає у потрібній кількості. Тому я вирішив повідомити про це службовцям радянського державного апарату, та з цією метою почав писати та направляти в різноманітні організації анонімні листи, в яких намагався привернути їх увагу до дійсного положення справ в країні." .[2]

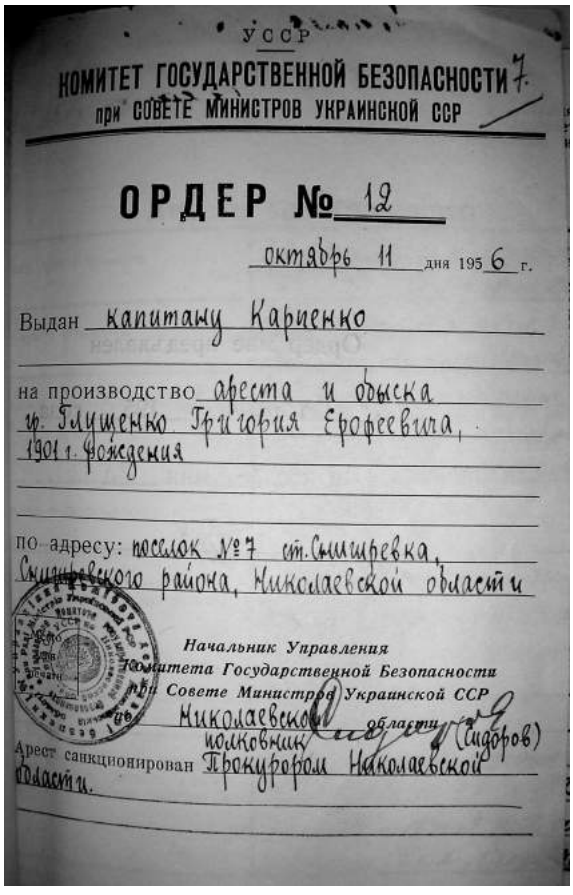

УССР

КОМИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ 7.
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УКРАИНСКОЙ ССР

ОРДЕР № 12

октябрь 11 дня 1956 г.

Выдан капитану Кириенко

на производство ареста и обыска
ф. Глущенко Григория Ерофеевича,
1901 г. рождения

по адресу: поселок №7 ст. Снигиревка,
Снигиревского района, Николаевской области

Начальник Управления
Комитета Государственной Безопасности
при Совете Министров Украинской ССР
Николаевской области
полковник (Сидоров)

Арест санкционирован Прокурором Николаевской области.

Ордер на обшук та арешт Г.Є. Глущенка від 11 жовтня 1956 року

Для того, щоб аргументи виглядали більш впевненими, Глущенко в своїх листах робив посилання на деякі літературні твори, зокрема на книгу Шишкова "Емильян Пугачов". На думку Григорія Єрофійовича, це повинно було показати радянському уряду загрозу народного повстання, якщо він не прийме заходи по поліпшенню життя простого народу.

В перших листах, направлених до районного комітету партії та редакції газети "Бузька зоря", автор досить обережно критикує стан речей в державі. Більш радикальними стають його висловлювання в подальшому.

Глущенко починає все глибше розуміти ту різницю, що полягала в умовах життя між правлячою елітою та простим населенням. В листах, направлених до редакцій провідних радянських та українських газет, Григорій Єрофійович, вказує на те, що "народ в Радянському Союзі живе погано, вимушений голодувати, я вимагаю, щоб радянський уряд наполовину знизив вартість цін на продовольчі та промислові товари".

Вказує, що "керівники Радянського уряду та Комуністичної партії не турбуються про народ, а тільки збагачуються на його шиї. Керівники партії та уряду – це ніхто інші, як кремлівські капіталісти. ...Як можна, люблячи свій народ, видавати закони про обкладання міських мешканців податками за молоко та м'ясо в зв'язку з тим, що вони купують в магазинах крупи та хліб, а в цей самий час віддавати Пакистану безкоштовно 20 тисяч тонн пшениці та рису..."[3].

Розуміння того, що життя в потерпілій військову поразку Німеччині складається набагато краще, ніж у народу-переможця, змусило Григорія Єрофійовича написати гнівного листа до редакції газети "Радянська Україна". В ньому автор робить акцент на наступних проблемах: "...Нам набридло жити в умовах тяжкої експлуатації, податках, голоді та зубожінні. У нас завжди кажуть, що люди, це наше все, але одночасно з цим гаслом ніхто про людей не думає. Ганьба для країни те, що ми – народ-переможець у кривавій війні, живемо набагато гірше, а переможені живуть набагато заможніше нас. В минулому році врожай пшениці в нас був такий, що все населення Росії можна було б 10 років забезпечувати при повному неврожаї, але ми чомусь в цей час їли кукурудзяний хліб. А в переможеній Німеччині робітники їдять білу булку. На весь народ тиснуть податками, м'ясо – плати, молоко – плати, страхування, самообкладення, сільгоспподатки, позики, хіба ж після цього можна жити?!... "[4].

Ще одним мотивом, який надихнув нашого героя на боротьбу з системою, стали роздуми над характером та справжніми наслідками більшовицької колективізації. Тут свою роль зіграв і власний життєвий досвід, коли Глущенку самому довелося пережити насильницьке розкуркулення. На допиті в управлінні Комітету державної безпеки, Григорій Єрофійович дає таку характеристику тим подіям: "...В своїх листах я писав, що радянська влада в нашій країні існувала лише до 1929 року, коли не почали заганяти людей до колгоспів. На цей час я мав своє, хай невеличке, але міцне господарство. Всі податки державі я виплачував вчасно. Ніколи в житті не займався експлуатацією чужої праці. Все, що в мене тоді було, я заробив сам, за допомогою своїх рідних. І таких, як я в СРСР були мільйони. Я не заперечую, нехай існували би колгоспи, може дійсно вони і стали б для нас прикладом, але ж не можна було заганяти всіх туди насильно, не запитуючи, хочеш ти туди чи ні. Були в нашому селі бажаючі, нехай би вони спокійно утворили б свій колгосп, працювали там, ми б чим могли допомагали б їм, вони нам. Як би так сталося, то сьогодні вам не прийшлось би допитувати мене в якості ворога нашої держави, я був би звичайним селянином, що мирно працює на власному господарстві та виховує своїх дітей та онуків. А так вийшло, що російський народ 250 років гнобила татарська орда, а зараз нас ще гірше почало гнобити радянське керівництво..."[5].

Зараз тільки можна здогадуватися, скільки ще постраждалих від колективізації селян думало подібним до Глущенка чином, та яку кількість таких "невеличких, але міцних господарств" було назавжди втрачено в ті часи.

Цілком розуміючи, що свободи слова та друку в "країні перемігшого соціалізму" немає і близько, а в разі його викриття, неминучим є арешт за антирадянську агітацію, Глущенко намагається всіляко законспірувати свої дії. Листи він пише лише вночі, коли дружина та діти сплять, пояснюючи, що займається взятою на ніч додатковою роботою. Відсилає їх завжди з різних відділень Укрпошти, інколи підкидаючи до

поштових вагонів, які зупинялися на станції Грейгово. Всього таких листів, Григорій Єрофійович написав 25 екземплярів. В переважній більшості адресатом цих листів виступали редакції газет "Правда", "Правда України", "Радянська Україна".

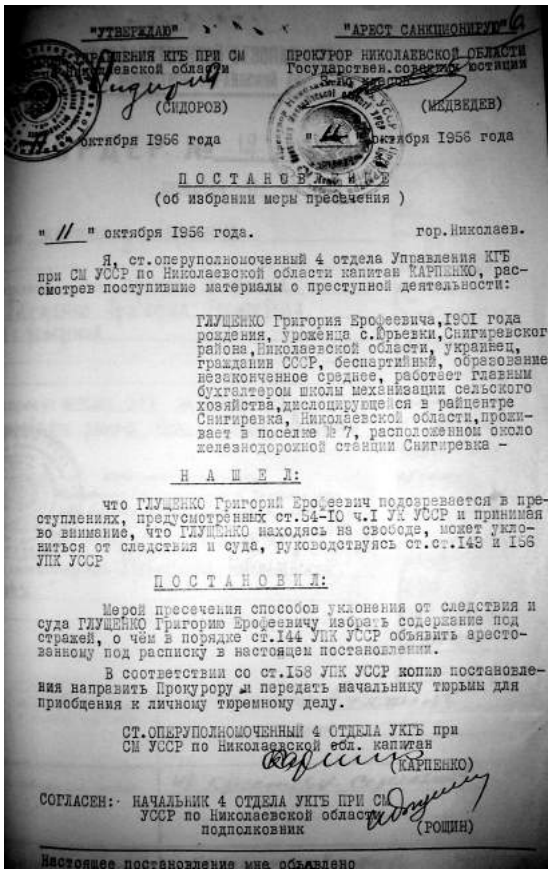

"УТВЕРЖДАЮ" "АРЕСТ САНКЦИОНИРУЮ"

(СИДОРОВ) (МЕДВЕДЕВ)

"__" октября 1956 года "__" октября 1956 года

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
(об избрании меры пресечения)

"11" октября 1956 года. гор.Николаев.

Я, ст.оперуполномоченный 4 отдела Управления КГБ при СМ УССР по Николаевской области капитан КАРПЕНКО, рассмотрев поступившие материалы о преступной деятельности:

ГЛУЩЕНКО Григория Ерофеевича, 1901 года рождения, уроженца с.Ерьевки, Снигиревского района, Николаевской области, украинец, гражданин СССР, беспартийный, образование незаконченное среднее, работает главным бухгалтером школы механизации сельского хозяйства, дислоцирующейся в райцентре Снигиревка, Николаевской области, проживает в поселке № 7, расположенном около железнодорожной станции Снигиревка -

НАШЕЛ:

что ГЛУЩЕНКО Григорий Ерофеевич подозревается в преступлениях, предусмотренных ст.54-10 ч.I УК УССР и принимая во внимание, что ГЛУЩЕНКО находясь на свободе, может уклониться от следствия и суда, руководствуясь ст.ст.148 и 156 УПК УССР

ПОСТАНОВИЛ:

Мерой пресечения способов уклонения от следствия и суда ГЛУЩЕНКО Григорию Ерофеевичу избрать содержание под стражей, о чём в порядке ст.144 УПК УССР объявить арестованному под расписку в настоящем постановлении.

В соответствии со ст.158 УПК УССР копию постановления направить Прокурору и передать начальнику тюрьмы для приобщения к личному тюремному делу.

СТ.ОПЕРУПОЛНОМОЧЕННЫЙ 4 ОТДЕЛА УКГБ при СМ УССР по Николаевской обл. капитан (КАРПЕНКО)

СОГЛАСЕН: НАЧАЛЬНИК 4 ОТДЕЛА УКГБ ПРИ СМ УССР по Николаевской области подполковник (РОЩИН)

Настоящее постановление мне объявлено

Постанова про обрання щодо Г.Є. Глущенка запобіжного заходу – арешту.1956 рік

Чотири з 25 були написані влітку 1956 року в Цюрупинському санаторії, де Григорій Єрофійович перебував на відпочинку. Відправлені на адресу редакцій газет "Правда" та "Радянська Україна", робітничого комітету Одеської тютюнової фабрики та управління державної безпеки в Тернопільській області, вони стали останніми.

11 жовтня 1956 року старший уповноважений 4 відділу УКДБ при РМ УРСР по Миколаївській області капітан Карпенко знайшов, що "Глущенко Григорій Єрофійович підозрюється в злочинах, передбачених ст. 54-10 ч. 1 КК УРСР та, беручи до уваги той факт, що знаходячись на свободі Глущенко може ухилитися від слідства та суду". Через що, керуючись ст. 143 та 156 КПК УРСР, постановив: "Запобіжним заходом від ухилення від слідства та суду Глущенка Григорія Єрофійовича вибрати утримання під вартою, про що в порядку ст. 144 КПК УРСР об'явити заарештованому під розписку"[6].

На допитах Глущенко не запирався, а сміливо і чесно відстоював свої критичні висловлювання: "...Я за Радянську владу, але без комуністів, бо вони показали нездатність покращити народне життя, тому можете називати їх антикомуністичними, чи антиурядовими. В своїх листах я стверджував, що пункти нашої Конституції про демократію та свободу слова не виконуються. На мій погляд, все що пишуть в нашій країні робиться за вказівкою КПРС. Я засуджував правлячу верхівку КПРС, на мою думку соціалізм, який будується в нашій країні неможливо застосовувати в умовах Росії. В побудову комунізму я не вірю..."[7].

В дусі того часу, коли кожного обвинуваченого в антирадянській пропаганді вважали потенційним божевільним. Глущенка відправили на судово-психіатричну експертизу до Херсонської психоневрологічної лікарні. 23 січня 1957 року експертна комісія цього лікувального закладу винесла наступний вирок: "На підставі викладеного комісія прийшла до висновку, що в Глущенко Г.Є. проявів психічного захворювання не виявлено. Інкриміновані йому справи скоєні поза межами будь-якого психічно-

го розладу, а тому він повністю свідомий, під дію ст. 10 КК УРСР не підпадає."[8]. Після отримання висновку психіатричної експертизи справу передали до суду. Під тиском слідства Григорій Єрофійович змушений був покаятися на суді. 20 лютого 1957 року вироком суд встановив, що "Глущенко Г. Є. в контрреволюційних цілях займався антирадянською агітацією, виготовивши та направивши до різних інстанцій, та посадових осіб 25 анонімних листів, з яких 24 містять відверту антирадянську пропаганду та наклепницькі випади на радянську дійсність, в них лунають заклики до насильницької зміни існуючого ладу, фізичної розправи над керівниками Радянського уряду..."[9].

Враховуючи тяжкість обвинувачень, Миколаївський обласний суд осудив Григорія Єрофійовича до 5 років ув'язнення зі сплатою судових витрат у сумі 200 карбованців.

Після відбуття покарання Глущенко повернувся до Снігурівки. Влаштувався робітником на добре знайомому луб'яному заводі, антирадянською агітацією займатися перестав. Реабілітований 25 квітня 1992 року згідно Закону України від 17.04.1991 р. "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні".

---

1. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5092. – Арк. 16
2. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5089. – Т.1. – Арк. 97–98
3. Там само. – Т.1. – Арк. 105
4. Там само. – Т. 1. – Арк. 141–142
5. Там само. – Т.2. – Арк. 126–129
6. Там само. – Т.1. – Арк. 6
7. Там само. – Т.1. – Арк. 167–168
8. Там само. – Т.2. – Арк. 147 –148
9. Там само. – Т.2. – Арк. 156–157

О. В. Шамбора

ЗВИНУВАЧЕНО КАТА ЧИ ОБМОВЛЕНО ПРИНЦИПОВОГО СЛІДЧОГО?

30 червня 1956 року вийшла Постанова Президії ЦК КПРС "Про подолання культу особи і його наслідків", яка ознаменувала початок реформ М.С. Хрущова. Не дивлячись на прогресивні процеси, які відбувалися в тогочасному суспільстві з настанням т. зв. "відлиги", мали місце і деякі суперечності та непослідовність.

Насамперед це стосувалося процесу реабілітації жертв репресій. З мільйонів репресованих було реабілітовано 700 тис. чоловік, чимало серед них і жителів Миколаївщини[1].

Найстрахітливішим парадоксом цього періоду стало те, що процес реабілітації жертв сталінських репресій супроводжувався новими репресіями. Відповідно до закритого листа "Про посилення політичної роботи партійних організацій в масах і припинення вилазок антирадянських ворожих елементів" від 19 грудня 1956 року та низки постанов Президії ЦК КПРС та Ради міністрів СРСР безжально були покарані ті, хто найменше порушив чи був запідозрений в порушенні основних принципів партії. На Миколаївщині зазнали переслідування "за антирадянську діяльність" служителі релігійних сект. На території області діяло близько 100 приходів православної церкви, які обслуговували 90 священиків. Діяли секти баптистів, п'ятидесятників, євговістів, адвентистів сьомого дня, що об'єднували близько 4 тис. чоловік[2].

Фактично карались ті, хто визнавав за собою право на свободу думки совісті і віросповідання, яке є одним з основних прав та свобод людини, зазначених в європейській Конвенції про захист прав та свобод людини від 4 листопада 1950 р.[3]. Водночас відповідальності уникали ті, хто чинив більш ніж жахливі злочини проти людини та, навіть, своїми діями компрометував імідж комуніста, як високоморальної, гуманної, найсправедливішої особистості.

Показовою в цьому сенсі є справа "Про порушення соціалістичної законності членом КПРС Бородуліним Миколою Іллічем"[4]. Ця досить суперечлива історія розпочалася в січні 1958 року, а ще точніше в далеких і страхітливих 1938–1939 рр.

На адресу Миколаївського обкому КПУ надійшли листи від військового прокурора Московського Військового округу. В них йшла мова про притягнення до партійної відповідальності в минулому слідчого НКВС СРСР Бородуліна М.І. за фальсифікацію судових справ в 1938–1939 рр. на громадян Людвіга Г.М., Ваммуса Л.А., Нормана Н.А., Розанова І.В. і Гюнтера А.Р. Також слідчому інкримінували застосування незаконних методів слідства (фізичного впливу) по відношенню до громадянина Чехословаччини Пауфашима-Швамберга Ф.Ф. та помічника командира 38-ї стрілецької дивізії Черних І.А. з метою отримати від них обвинувальних свідчень на самих себе. Окремо прокурор вказував, що Бородулін за порушення соціалістичної законності повинен був нести кримінальну відповідальність, але в зв'язку з тим, що після скоєних ним злочинів минуло понад 10 років, тому він зараз покаранню в кримінальному порядку не підлягає[5].

На той час, вже полковник запасу, член КПРС Бородулін М.І. проживав в центрі Миколаєва, в будинку № 7 по вулиці Шевченка. А оскільки з 1956 року за завданням Центрального РК КПУ м. Миколаєва він очолював постійно діючий агітаційний пункт в клубі робітників держторгівлі і споживкооперації, зазначені звинувачення вимагали негайного розслідування. З січня до травня 1958 року тривали візити колишнього НКВС-ника до місцевих партійних інстанцій на кшталт Комісії партійного контролю Миколаївського обкому КПУ, десятки листів-пояснень за цей час адресовано ним до військового прокурора Московського військового округу, голові Комісії партійного контролю... [6]. А пояснювати було що...

– Моє слідство було розпочате Бородуліним з демонстрації мені засобів тортур для ефективного попередження. Він мені люб'язно пояснив, що таке "гітара". Під "гітарою" він мав на увазі такий спосіб тортур, коли на голову підслідної особи, яка сидить, сідає слідчий, щоб своєю вагою якнайбільше вип'ятити кісточки спинного хребта, в той час, коли другий слідчий бив зверху донизу і знову знизу доверху пресом по кісточкам спинного хребта.

Бородулін тут же відчинив двері в коридор слідчих кабінетів, в якому чутно було відчайдушні крики підслідних осіб, яких били, і мені пояснював: ось бачиш, це репетує великий академік, а це б'ємо командуючого корпусом, а це – жінка зараз собачкою завила. І тебе, професора, будемо також бити на смерть, якщо не будеш давати потрібних нам свідчень...

Відзначивши на моєму обличчі деякі риси, схожі з семітськими, Бородулін і його посібники наполегливо домагались від мене зізнання того, що я – "жид", бо, за роз'ясненням Бородуліна: "Гітлер не цурається демобілізувати свою агентуру і серед "жидів"...

Коли мене били, я кричав слідчим і Бородуліну: "Ви порушуєте Конституцію СРСР". Бородулін і інші слідчі з його шайки дико реготали і кричали мені на вуха: "Тут (тобто в стінах МДБ) Конституція – не дійсна!" – такі свідчення про розслідування в 1938 році його справи Бородуліним давав викладач академії будівництва та архітектури СРСР Генріх Маврикієвич Людвіг[7].

– Коли я був вперше викликаний на допит Бородуліним і мені було висунуте звинувачення, я спочатку намагався пояснити слідчому абсурдність цього звинувачення, але Бородулін попередив мене, що у випадку відмови від звинувачення я буду змушений підтвердити це звинувачення і іншій обстановці. Тут же він мені заявив, що якщо я буду відмовлятися від висунутого звинувачення, то будуть заарештовані моя дружина і донька, а я зазнаю заходів фізичного впливу, – такими розпачливими спогадами від проведення слідства Бородуліним М.І. сповнені свідчення професора Московського інженерно-економічного інституту Олександра Ріхтеровича Гюнтера[8].

– На першому моєму, т.з. допиті, коли я заявив Бородуліну, що ні в чому не винний, ніяких злочинів проти Вітчизни не скоював, Бородулін заподіяв мені сильний удар в бік, я впав і декілька хвилин не міг прийти до тями. Потім він підняв мене, поставив до стіни і заявив, що якщо я відмовлюсь від визнання своєї вини, від моєї голови залишиться лише одна мокра пляма, що він викличе декілька чоловік, які поховають мене зараз же в цьому кабінеті, – свідчив після повної реабілітації заступник вченого секретаря Всесоюзної академії архітектури Ілля Васильович Розанов[9].

– Слідчий Бородулін мені сказав, що якщо я не буду давати свідчень, які потрібні йому, він залишить лише голову і праву руку для підпису протоколів і я вимушено підписав наклепницькі свідчення, - пояснював ситуацію, яка склалася під час слідства завідуючий лабораторією Академії архітектури СРСР Людвіг Адольфович Вамус[10].

І такі приклади можна наводити ще і ще... Та зазначу, що всі звинувачені в результаті слідства, яке проводив М. Бородулін, доводячи їх причетність до німецької розвідки були або виправдані, або згодом реабілітовані. Але ті, хто були спочатку в "застінках" КДБ, а потім довгі роки відбували покарання в виправних таборах, втратили левову частку здоров'я, постраждав їх авторитет і людська гідність. Ще сумніше, що багато з підслідних М. Бородуліна, так і не дізналися, що їх добре ім'я відновлено. З виконанням такого вироку, як розстріл, в той час не барилися. Серед таких і уродженець м. Березнегувате Березнегуватського району (тоді Херсонського округу УРСР) Григорій Григорович Чумак, 1901 р. н., який до арешту працював архітектором "Мособлпроекту"[11].

А що ж міркував з цього приводу кат? Чи він не був катом? А лише несправедливо обмовленим принциповим слідчим? Чи його дії були обумовлені загальною ситуацією, яка склалася в ті жорстокі роки?

Відповідь на це у Миколи Ілліча впевнена і безумовна:

– Після 1938 року минуло вже 20 років, за цей період, до 1954 року я весь час безперервно працював в органах державної безпеки. Все моє життя і діяльність були спрямовані лише на зміцнення Радянської держави, служінню комуністичній партії і радянському народу.

За об'єктивність у роботі, в кінці 1938 року мені було доручено очолювати всю слідчу роботу в Особовому відділі КДБ по Московському військовому округу, а на початку 1939 року Центральним Комітетом Комуністичної партії Радянського Союзу був затверджений на посаді заступника начальника Особового відділу КДБ по Московському військовому округу і весь 1939 рік очолював слідчу частину, якою під моїм керівництвом було розглянуто масу справ і звільнено з-під варти за необґрунтовані звинувачення сотні звинувачених.

В роки Вітчизняної війни 1941–1945 років, знаходився весь час в діючій армії і активно виконував завдання командування, за що був нагороджений 4 орденами і 4 медалями Радянського Союзу[12].

Підсумовуючи документальне дослідження, зазначу, що результатом розслідування справи Бородуліна став висновок за підписом голови Комісії партійного контролю при обкомі КПУ Д. Бикова: " За відмови Бородуліна від вини в порушенні соціалістичної законності та без проведення перевірки з питання його вини шляхом опиту інших осіб, які можуть підтвердити його вину, лише листи військового прокурора і архівно-слідчі справи на Людвіга Г.М., Пауфашима-Швамберга Ф.Ф. і Черних І.А., а також заяви Людвіга Г.М., Розанова І.В. і Гюнтера А.Р, як зацікавлених осіб, – на нашу думку не є достатньою базою для висунення Бородуліну звинувачення, для притягнення його до партійної відповідальності"[13].

На мою думку, суперечливість справи полягає не лише у встановлені ролі Бородуліна М.І. Сам факт подібного розслідування є яскравим доказом певної лібералі-

зації суспільства, яке розпочалося з настанням "відлиги". Однак лише певної. Адже водночас це розслідування довело, що потужна командно-адміністративна система, попри декларативні заяви її керманичів, не працювала проти себе, проти своїх "гвинтиків".

Секретно

Справка
о месте нахождения архивно-следственных дел,
которые Бородулин расследовал лично и принимал участие в их расследовании

№ п/п	Фамилия, имя, отчество	№ архивно-след. дела	Где находится дело на хранении
1.	Людвиг Генрих Маркеевич	П-28201 3 тома	В учетно-архивном отделе УКГБ Московской области
2.	Чумак Григорий Григорьевич	П-29609 1 том	-//-
3.	Норманн Николай Александрович	П-28201 1 том	-//-
4.	Ваммус Людвиг Адольфович	П-28201 1 том	-//-
5.	Розанов Илья Васильевич	П-28201 1 том	-//-
6.	Ширяев Федор Иванович	Р- 1981 2 тома	В учетно-архивном отделе КГБ при СМ СССР
7.	Агурейкин Владимир Иванович	Р-2421 2 тома	-//-
8.	Черных Иван Андрианович	Р-3873 2 тома	-//-
9.	Чугунов Василий Сергеевич	Р-3530 2 тома	-//-
10.	Пауфашима-Швамберг Франц Францевич	П-23016 1 том	В учетно-архивном отделе УКГБ при СМ ССР по Московской области

Пом. Военного прокурора МВО
Подполковник юстиции (Горбов)
21 мая 1959 г.

---

[1] *Шитюк М.М.* З власним народом війна. - К. - 1995. – С.18.
[2] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.969. – Арк.89.
[3] Українське законодавство: Засоби масової інформації. – К. – 2004. – С.313.
[4] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.87.
[5] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.88.
[6] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.55-86.
[7] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.6-10.
[8] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.12-13.
[9] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.18.
[10] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.25.
[11] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.26-27.
[12] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.60(зв.).
[13] ДАМО. – Ф.П-7. – Оп.8. – Спр.981. – Арк.88.

І.Є. Ніколаєв

АНДРІЙ ДАВИДОВ – ПРИМУСОВИЙ ПАЦІЄНТ ЗАКРИТОЇ ПСИХОНЕВРОЛОГІЧНОЇ ЛІКАРНІ МВС

А.С. Давидов після арешту. Серпень 1957 р.

Ідея примусового звільнення психічно хворих людей від карної відповідальності зародилася та пустила глибокі коріння ще з початку XIX сторіччя. Звичайно, з того ж часу почали з'являтися випадки зловживання цією нормою. З одного боку, для різноманітних вбивць, грабіжників та інших злочинців було досить привабливо симулювати психічне захворювання, для того щоб уникнути покарання. Але з іншого боку, для державної влади буває корисним оголосити справжнього або уявного злочинця психічно хворим – особливо коли це стосується країн в яких відсутня демократія та громадянське суспільство, а цей злочинець є гострим критиком існуючого ладу. Так, широко відомий випадок з російським інтелектуалом П. Чаадаєвим, котрого за опубліковану в 1836 році статтю в журналі "Телескоп", де автор розмірковував над причинами духовного застою Росії та національного самовихваляння, імператор Микола I об'явив божевільним.

Але особливо масового та ганебного розмаху вживання психіатричних репресій проти дисидентів та всіх категорій осіб, які були невдоволені ситуацією в країні набуло в Радянському Союзі в період з другої половини 1950-х і до середини 1980-х. Лідер КПРС М. Хрущов висунув з цього приводу постулат, смисл якого полягав в тому, що тільки психічно хворі люди при комунізмі можуть вчинювати злочини і тільки вони здатні виступати проти соціалістичного устрою.

Реалії були такими, що в цей час вже неможливо було боротися з інакодумцями "по-сталінськи", але залишати їх без покарання для тоталітарної системи було теж неприпустимо, тому як "вимога часу" з'являються психіатричні лікарні закритого типу системи МВС та КДБ. Найбільш відомими серед "психічних в'язниць" були лікарня при Інституті ім. В. Сербського, Новослобідська та Бутирська в'язниці міста Москви, "Хрести" та лікарня ім. І. Скворцова-Степанова в Ленінграді, в Україні – лікарні та в'язниці в Дніпропетровську, Запоріжжі, Полтаві, Києві. Як висловився з цього приводу французький письменник Еміль Ажар: "Радянські психіатри – найбільші вороги СРСР, тому що вони дискредитують його перед усім світом" [1].

Через такі "лікарні" довелося пройти таким відомим правозахисникам, як генерал Григоренко, Буковський, Валерія Новодворська та багато інших [2].

Знайшлися примусові пацієнти психоневрологічних лікарень і на території Миколаївської області. Одним з них, у 1957 році, став вчитель з міста Новий Буг Андрій Степанович Давидов.

Народився Андрій Степанович в 1905 році в місті Новий Буг. Батьки його були селянами. Після закінчення сільської школи, продовжив навчання в партійній школі

міста Миколаєва. До 1931 року працював на комсомольській роботі. Далі трирічне навчання у Всеукраїнському інституті комуністичної просвіти в Харкові. В 1934–35 роках Давидов працює головним редактором місцевої газети. В наступні роки, аж до війни, працює вчителем історії та географії у Новобузькій школі. На початку війни – евакуація до Північного Кавказу. В повоєнні роки, Андрій Степанович знову повернувся до професії вчителя.

Першими критичними зауваженнями щодо існуючого в країні стану речей, у нашого героя стали заяви до обласного виконавчого комітету, з приводу недоліків в господарчій діяльності радянських та партійних органів. Вчитель не зміг спокійно дивитися на безгосподарське відношення до зберігання та вивозу сільськогосподарської продукції з території власного колгоспу.

Втім, цей лист залишився без відповіді. Бачачи, що реакції на його звернення немає, Давидов направляє листа до вищих партійних органів влади СРСР. У відповідь, на засіданні районного партбюро, "правдолюба" виключили з лав Комуністичної партії.

Виключення з партії для людини, майже все свідоме життя якої було пов'язано з комсомолом та цією ж самою партією стало справжнім шоком. Він намагається попасти на прийом особисто до Хрущова та Булганіна, щоб довести несправедливість цього рішення, але все марно.

З цього самого моменту в душі Андрія Степановича відбувся своєрідний злам, через що він почав серйозно замислюватися над вірністю шляху, яким йде країна. Тим паче, що після смерті Сталіна та XX з'їзду КПРС, дещо послабився ідеологічний тиск держави з її партійними та каральними органами на беззахисне населення.

Засобом своєї боротьби з системою Давидов вибрав шлях написання різноманітних анонімних листів до державних та партійних установ, які він відсилав з різних міст та населених пунктів півдня України. Всього за час, що передував арешту, він написав близько 60 листів-звернень. В них, автор закликав до повалення існуючого в країні устрою, характеризуючи його як "контрреволюційний". Для гарантії того, що листи будуть прочитані, Давидов розсилав їх відразу по кільком адресам[3].

Так, в січні 1956 року він написав листа під назвою "Лист перед з'їздом", котрого одночасно направив до секретаря ЦК КПРС, Голови Ради Міністрів СРСР, до Ленінградського, Московського та Сталінградського обласних комітетів партії. В листі він, зокрема, пише: "...Товариші, звернутись до вас мене закликала та ситуація що склалася в країні та моя совість комуніста. Так, я кажу комуніста, хоча мене й виключили з партії, але я на все життя залишаюсь марксистом-ленінцем. Тому, мені боляче дивитись на те, що зараз в нас відбувається. І мій обов'язок комуніста довести до вас правду.

Становище в країні є вкрай тяжким. Втрачається віра народу в побудову нового, світлого суспільства. Місцеві партійні органи відриваються від народу та рядових комуністів. Цим начальникам, що дивляться на життя зі своїх кабінетів та їздять на службових автомобілях, придбаних на народні кошти, вже байдужа доля простого народу, що стоїть в чергах за продуктами в крамниці. Їм байдуже, скільки врожаю згниє в коморах. Тому звертаюсь до вас шановні наші товариші, керівників держави, зупиніть це, інакше загине країна!"[4].

Невдоволення пройденим з'їздом, Давидов виразив у наступному листі, якого було направлено вже на адресу Президії Верховної Ради СРСР, Генеральному Прокурору та керівникам Ленінградського та Сталінградського обласних комітетів партії. Цей лист починається словами: "Я людина минулого, сучасного та майбутнього....". А далі йде обвинувачення керівництва Комуністичної партії в контрреволюційній діяльності та заклики до оновлення керівництва, що "...не може зараз, не зможе і потім навести лад в країні...", тому "...їм не місце в високих кабінетах..." [5].

Не задовольняючись листами до партійних та державних органів влади, Андрій Степанович звертається до керівництва Комітету Державної Безпеки, Генерального прокурора, солдатів та офіцерів Одеського військового округу для ознайомлення з ним всіх військовослужбовців Радянської армії. В зверненні до солдатів, він закликає їх не виконувати наказів командирів, та, якщо вони люблять свою країни та їм не байдужа її доля "...готуватися до збройної боротьби...", а починається лист зі слів: "Я обвинувачую Хрущова та його кліку..." [6].

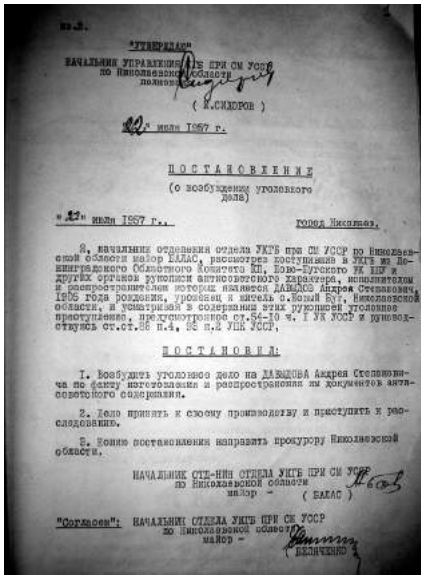

"УТВЕРЖДАЮ"
НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ КГБ ПРИ СМ УССР
по Николаевской области
полковник
(К.СИДОРОВ)
"12" июля 1957 г.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
(о возбуждении уголовного дела)

"12" июля 1957 г. город Николаев.

Я, начальник отделения отдела УКГБ при СМ УССР по Николаевской области майор БАЛАС, рассмотрев поступивший в УКГБ из Ленинградского Областного Комитета КП, Коло-Русского УК КПУ и других органов рукописи антисоветского характера, исполнителем и распространителем которых является ДАВИДОВ Андрей Степанович, 1895 года рождения, уроженец и житель с.Новый Бут, Николаевской области, и усматривая в содержании этих рукописей уголовное преступление, предусмотренное ст.54-10 ч. I УК УССР и руководствуясь ст.ст.96 п.4, 96 п.2 УПК УССР,

ПОСТАНОВИЛ:

1. Возбудить уголовное дело на ДАВИДОВА Андрея Степановича по факту изготовления и распространения им документов антисоветского содержания.

2. Дело принять к своему производству и приступить к расследованию.

3. Копию постановления направить прокурору Николаевской области.

НАЧАЛЬНИК СТЕ-НИИ ОТДЕЛА УКГБ ПРИ СМ УССР
по Николаевской области
майор - (БАЛАС)

"Согласен": НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА УКГБ ПРИ СМ УССР
по Николаевской области
майор - (ЕЛИЧЕНКО)

Постанова про запровадження карної справи за ст.. 54-10 КК УРСР проти А. Давидова. 1957 р.

Заклик до повстання звучить і в листі до москвичів, який починається зі слів: "Москва! Москва, велика столиця...", та містить в собі такі радикальні тези, як "Геть з ЦК всіх відступників від ленінізму", чи "Люди! Зупиніть своє задурманення!" [7].

Був в колекції вчителя і лист до найвпливовішого радянського письменника Михайла Шолохова, в якому йшлося: "Мені так кортить побити Вас! Так, саме так, хай не буде для вас це відкриттям. Але під вашим керівництвом письменники СРСР перетворилися в служак Хрущова та його оточення. Ви не даєте розвиватися новому, революційному мистецтву. Завдяки матеріальним благам, які надаються вам та наближеним до вас літераторам, ви перетворились на оспівувача змертвілого ЦК КПРС. Саме, змертвілого, бо там давно вже нема живих людей, самі лише ляльки, слухняні виконавці чужої волі..."[8] .

Через розчарування та неможливість бути почутим на Батьківщині, Давидов звертається до таких поважних світових організацій, як Організація Об'єднаних Націй та Всесвітньої Ради Миру. Тут він гостро критикує Комуністичну партію та її керівництво, закликаючи світову громадськість допомогти народові СРСР скинути з своєї шиї ярмо під назвою КПРС, не спілкуватися та заморозити всілякі стосунки з брехливими керівниками, що "брешуть своєму народові дома, брешуть чужим народам за кордоном"[9].

Не важко здогадатися, що, незважаючи на конспірацію та анонімний характер листів, рано чи пізно Давидов був приречений на зустріч зі співробітниками КДБ. І, вже 1 серпня 1957 року, слідчим спеціального відділу УКДБ при Раді Міністрів УРСР по Миколаївській області Єпишкіним була оформлена постанова, про при-

тягнення громадянина Давидова Андрія Степановича в якості обвинуваченого за ст. 54-10 КК УРСР. На допитах Андрій Степанович відмовився визнати свою провину. В протоколах, що зберігаються в його особовій справі за номером 5092 в Державному архіві Служби безпеки України в Миколаївській області, можна побачити, що на всі питання слідчого Давидов відповідав відстоюючи власні позиції, незважаючи на попередження про карну відповідальність за антирадянську діяльність.

Після цього Давидова було направлено на психіатричну експертизу. Цікавий факт перша амбулаторна судово-психіатрична експертиза, що проходила в Миколаївському психоневрологічному диспансері, категорично не змогла стверджувати, що є підстави вважати обвинуваченого психічно хворим, вказавши, що для цього потрібне більш глибоке медичне дослідження, яке можливо тільки в стаціонарних умовах.

Задля цього, постановою від 5 серпня 1957 року Давидова було направлено на судово-психіатричну експертизу вже до Херсонської психоневрологічної лікарні. Тут вже необхідна хвороба – параноїїдальний розвиток особи, була швидко знайдена.

Внаслідок чого, на підставі ст. 10 КК УРСР як недієздатного, соціально небезпечного своїми антирадянськими висловами та не контролюючого свою поведінку, 26 грудня 1957 року, Давидова було направлено на лікування та примусову ізоляцію до спеціальної психіатричної лікарні закритого типу системи МВС.

На щастя, перебування в умовах закритої лікарні для Андрія Степановича виявилося відносно коротким. Вже через рік, 20 жовтня 1958 року, була проведена судово-психіатрична експертиза комісією Ленінградської спеціальної психіатричної лікарні МВС СРСР, де стан здоров'я Давидова був визнаний як істотно покращений, через що необхідність в примусовому лікуванні перестала існувати.

15 грудня 1958 року, Миколаївській обласний суд, розглянувши справу по обвинуваченню Давидова Андрія Степановича в злочинах, передбачених статтею 54-10 ч. 1 КК УРСР, виніс рішення про його звільнення від примусового лікування в спеціальній психіатричній лікарні системи МВС[10].

Андрій Степанович повернувся додому, втім займати посаду вчителя йому було вже категорично заборонено, через що він влаштувався робочим на Новобузький цегляний завод. Перебування в лікарні, звичайно зробило свій вплив, через що будь-якою антирадянською діяльністю колишній вчитель займатися перестав.

---

1. *Петрюк П.Т., Петрик А.П.*. Карательная психиатрія. – Минск, 2005.– С. 46.
2. *В. І. Новодворська*. По ту сторону отчаяния.– М.: 1993. – С. 84.
3. Архів УСБУ в Миколаївській області.– Спр. 5092.– Арк.. 16.
4. Там само.– Арк.. 41–43.
5. Там само.– Арк.. 92–95.
6. Там само.– Арк.. 101.
7. Там само.– Арк.. 105.
8. Там само.– Арк.. 114.
9. Там само.– Арк.. 126.
10. Там само.– Арк.. 148.

А.А. Погорєлов

“ТРИЗУБ ЗОЛОТЕНЬКИЙ”

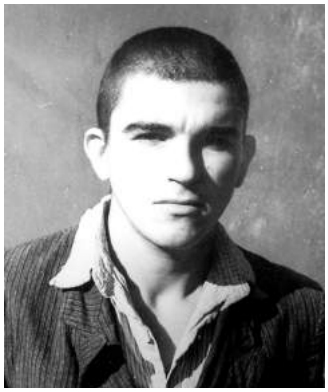

Андрушків Й.С.

Національно-визвольний рух 40-50-х рр. під проводом ОУН-УПА глибоко вплинув на свідомість населення України. Проукраїнські націоналістичні ідеї підтримали особливо мешканці західноукраїнських земель, внаслідок чого вони надавали активну допомогу підрозділам ОУН-УПА в їх боротьбі проти фашизму та більшовизму.

Після завершення Другої світової війни керівництво СРСР кинуло величезні ресурси для радянізації західноукраїнських земель, яка супроводжувалась насильницькою русифікацією, створенням колгоспної системи, знищенням Української греко-католицької церкви та ін. Проводячи масштабні репресії проти учасників українського визвольного руху, національно свідомих громадян, радянська тоталітарна машина не зупинялась і перед масовими депортаціями західноукраїнського населення за межі УРСР. Частину з них, з метою асиміляції та русифікації серед мешканців радянізованих регіонів, розселяли й по території України.

Головними причинами примусових депортацій були домовленості 1944–1945 рр. між урядами УРСР та Польщі про обмін населенням та рішення про проведення нового кордону між СРСР та Польщею, коригування якого відбувалося фактично до 1953 р., внаслідок яких сталінське керівництво на догоду польським комуністам поступилося частиною етнічних українських земель, тим самим давши згоду на проведення радянсько-польського кордону по лінії Керзона. До того ж, проводячи переселення мешканців західноукраїнського регіону до різних областей України, радянський уряд намагався ліквідувати й широку соціально-економічну базу ОУН-УПА.

Значну частину західників насильно переселили впродовж 1944–1953 рр. і на Південь України. Більшість людей примусили кинути на місцях все своє майно. Населення перевозили як худобу у товарних вагонах, набитих людьми настільки, що вони не мали змоги навіть присісти.

Прибувши до нових місць проживання, люди зіштовхнулися з чисельними соціально-економічними проблемами: відсутність житла, низька зарплатня. Найбільше ображала суцільна підозра як місцевого керівництва, так і мешканців.

Звичайно, частина людей довгий час не могла прийняти комуністичної ідеології, рабської колгоспної системи, оскільки до переселення мали приватне господарство, власну орну землю та ін., мріяли про самостійну Україну. Саме через це носіями національних ідей, непримиренними борцями з комунізмом найчастіше виступали переселенські родини.

Андрушків Йосип Семенович, 1936 р. народження, українець, закінчив 5 класів, уродженець с. Конюхи Козівського району Тернопільської області. Безпартійний. Батько – Семен Юрійович, мати – Катерина Іванівна. Мав братів – Степана (прожи-

Йосип Андрушків (праворуч) з молодшим братом

вав у м. Дніпропетровську) та Михайла, сестру Ганну.

У травні 1953 р. у порядку переселення прибув до колгоспу "Червоний прапор" Балабанівської сільради Жовтневого району Миколаївської області. З 1953 по 1957 роки працював приціплювачем цього ж колгоспу, завершив курси трактористів [1].

З 10 квітня по 20 серпня 1957 р. працював у артілі імені 13-ї річниці Жовтня. Працюючи в артілі протягом чотирьох місяців, отримував дуже низьку зарплатню, особливо за два останніх – по 100 крб. Життя родини було скрутним.

Неодноразово звертався до адміністрації артілі з вимогою покращити умови праці та підвищити зарплатню, проте йому у грубій формі відповідали: "Не хочеш працювати, йди додому. Ми на твоє місце знайдемо інших". Такі відповіді супроводжувались лайками [2].

Саме після цього у нього виникло вороже відношення до радянської влади та до існуючого в СРСР ладу. У роздумах дійшов висновку, що всі українці і, особливо, переселенці із Західної України живуть погано в умовах радянської влади, про свавілля комуністів і взагалі росіян, які позаймали керівні посади в усіх установах. На його глибоке переконання, якби українці жили самостійно, мали свою суверенну державу, тоді б жили краще [3].

Свої погляди стосовно існуючої кріпосницької системи праці українців, необхідності боротьби проти російського більшовизму спочатку викладав у своєму зошиті.

Дивує, що така молода людина, як Йосип Семенович (21 рік), у далекому 1957 р. у своїх віршах, мріючи про незалежність України, вже висловив надію:

"…Ще прийде такий час,
Прийде і така година,
Що буде наша вся земля
І наша буде Україна.

Над самостійною Україною
Синьо-жовтий прапор буде сіяти,
А із кремлівського будинку
Красний стяг буде згасати…" [4].

Усвідомлюючи необхідність активізації дій, з метою залучення до боротьби й інших працівників артілі імені 13-ї річниці Жовтня, у липні 1957 р. розпочав розповсюджувати антирадянські листівки. Більш за все він хотів, щоб їх прочитали спочатку керівники даної артілі, яких вважав за винуватців. Тому спершу кинув їх у конторку начальника цинкувального цеху. У серпні 1957 р. він склав ще тринадцять листівок, які розповсюдив у меблевій майстерні. Всі листівки починались словами "Тризуб

золотенький” та завершувались спогадами про Степана Бандеру. У листівках закликав до створення самостійної України та боротьби проти комуністів [5]. На листівках зображував тризуб, оскільки він символізував незалежну України, за яку боролися в 40–50-х рр. ОУН-УПА. Про це Йосип Семенович знав особисто, бо ще підлітком в період німецької окупації Західної України, проживаючи у рідному селі, читав багато різних книжок, брошур, на яких тризуб виступав символом незалежної України. Крім того, в 1947–1948 рр. бачив тризубці на картузах у багатьох підлітків. З тих пір, запам’ятавши його, малював на своїх листівках, у яких були заклики до боротьби за самостійну Україну [6].

Йосип Семенович підписував свої листівки ім’ям Степана Бандери через те, що вважав його національним героєм, і на початку війни у 1941 р. воював на боці Гітлера проти більшовиків за незалежну Україну.

Пізніше, коли німецьке командування розпочало переслідування членів ОУН-Б, С. Бандера продовжував вести боротьбу проти СРСР самостійно.

Йосиф Семенович знав, що національно-визвольна боротьба ОУН-УПА проти більшовизму продовжувалась на Західній Україні довгий час і після завершення радянсько – німецької війни.

Особливо багато читав націоналістичної проукраїнської літератури в 1947–1948 рр., оскільки оунівці тоді дуже активно проявляли себе.

Через те, що родині Йосипа Семеновича скрутно жилось, в 1957 р. згадав Бандеру. З цього часу часто думав про нього. Зрозумівши звірячу суть комунізму, переконався, що краще життя можливе тільки тоді, коли Україна буде незалежною.

Після поширення листівок на території артілі цим фактом зайнявся політвідділ партійного осередку.

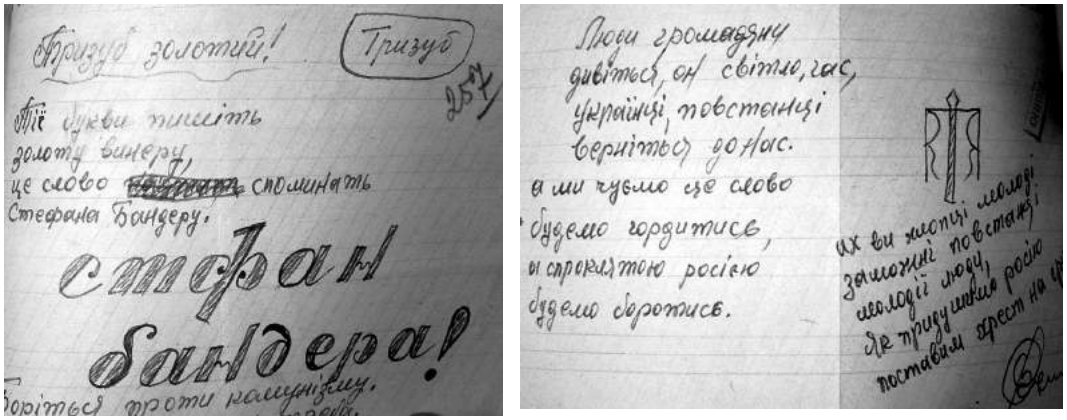

Листівки Й. Андрушкова

Знайдені листівки секретар первинної парторганізації промартілі “13 років Жовтня” передав до Жовтневого райкому КП(б)У, а звідти їх передали до Миколаївського УКДБ [7].

Для визначення автора антирадянських листівок слідчий відділ УКДБ по Миколаївські області 10 серпня 1957 р. направив їх до Одеської науково-дослідної криміналістичної лабораторії для проведення графологічної експертизи [8].

Йосипа Семеновича Андрушкова заарештували 27 вересня 1957 р. Слідчий відділ УКДБ при РМ УРСР по Миколаївській області інкримінував йому, що той вороже і націоналістично настроєний до існуючого устрою в СРСР та радянської влади протягом липня – серпня 1957 р. систематично складав та поширював антирадянські листівки, закликаючи у них до боротьби за самостійну Україну, розправи над комуністами та комсомольцями [9]. Крім того, слідчих УКДБ дуже непокоїла можливість розповсюдження віршованих закликів до боротьби українців проти більшовизму, що містилися на сторінках цілого зошиту, який Андрушків зберігав вдома з метою поширення своїх поглядів серед населення [10].

У рядках віршів (див. нижче) відображав ворожі радянській владі проукраїнські погляди, прославляв героїчні подвиги С. Бандера, герб українських націоналістів "Тризуб":

Хто хоче вільно
І самостійно жити,
Хай бере в руки зброю
Комуністів бити.

Самостійна Україна
Хоче вільно жити,
І такою бурею треба
Руських більшовиків бити.

Бийте, бийте комуністів,
Щоб наш Тризуб гартувався.
Так сказав Степан Бандера,
Коли Бандера клявся.

Щоб прогнати комуністів,
Треба силу взяти,
Комсомольців та партійних
З нашої України треба геть
прогнати.

Прийде українська темна ніч
Буде бити 12 часов,
І ми візьмемо зброю в руки,
І підем на більшовиков.

Прийде, прийде такий час,
Прийде і така година,
І буде ввесь український народ,
І буде вільна Україна [11].

Миколаївський суд, вироком від 13 листопада 1957 року засудив Й.С. Анрушкова за ст. 54-10 КК УРСР до 8 років ув'язнення у ВТТ з обмеженням у правах на 5 років

без конфіскації майна за відсутністю такого [12]. Місце відбуття покарання невідомо.

Реабілітований у вересні 1997 р. на підставі ст. 1 Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" від 17.04.1991 р.

---

1. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 11918-с. – Арк. 30
2. Там само. – Арк. 47
3. Там само. – Арк. 63
4. Там само. – Арк. 271
5. Там само. – Арк. 47
6. Там само. – Арк. 50
7. Там само. – Арк. 127
8. Там само. – Арк. 214
9. Там само. – Арк. 58
10. Там само. – Арк. 363
11. Там само. – Арк. 270
12. Там само. – Арк. 363.

І. Є. Ніколаєв

В'ЯЧЕСЛАВ РОКОЧИЙ – ДОЛЯ КЕРІВНИКА АНТИРАДЯНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО УГРУПУВАННЯ

Рокочий В'ячеслав. 1958 р.

25 лютого 1956 року перший секретар Центрального комітету Комуністичної партії Радянського Союзу Микита Сергійович Хрущов на закритому засіданні XX з'їзду КПРС промовив історичну доповідь "Про культ особи та його наслідки". Почалося те, що в наші часи отримало романтичну назву "відлига". Цілком логічно, що в авангарді процесу демократизації суспільства знаходилась одна з найбільш активних його верств – студентська молодь. По всьому СРСР почали стихійно організовуватися молодіжні гуртки, учасники яких скептично ставилися до існуючого в країні ладу, з критичних позицій оцінювали питання історії КПРС та Радянської держави, розвиток її економіки та диктатуру однієї партії в громадсько-політичному житті.

Цілком слушно усвідомлюючи, що подібне вільнодумство становить загрозу для пануючої політичної системи, вже наприкінці 1956 року ЦК КПРС був вимушений розповсюдити секретного листа "Про посилення політичної роботи партійних організацій в масах та перешкоджанні вилазкам антирадянських, ворожих елементів". В ньому, зокрема, йшла мова, про те що: "...за останній час в деяких вищих навчальних закладах Москви, Свердловська, Каунаса, Талліна та деяких інших міст відбулися прямі антирадянські та націоналістичні виступи...", далі йшлося про суворе покарання винних та недопустимість подібних проявів в майбутньому.[1]

Осередком політичної нестабільності в вузах України в цей час вважалися Київський державний університет, Львівський державний університет, Львівський сільськогосподарський інститут, Івано-Франківський педагогічний інститут. Спеціальні доповідні записки , складені на основі оперативних матеріалів, свідчили про наявність в них усталеного ядра з числа "націоналістично настроєних осіб", навколо яких гуртувалися викладачі і студенти.[2]

Знайшлись "порушники спокою" і в вищих навчальних закладах Миколаївщини, де в 1958 році органами державної безпеки було викрито антирадянську студентську організацію, яка діяла в Миколаївському кораблебудівному інституті на чолі з студентом 4-го курсу В'ячеславом Рокочим.

В'ячеслав Миколайович Рокочий народився 23 квітня 1938 року в місті Обоянь Курської області. Вже в школі, як і в багатьох інших майбутніх дисидентів тієї епохи, у В'ячеслава проявилася схильність до написання літературних творів, за що його було обрано головою редакційної колегії шкільної газети. З юнацькою мрією про далекі моря та пароплави, В'ячеслав, по закінченню школи, відправився до своїх

далеких родичів, що мешкали в місті Миколаєві, з метою продовжити навчання в Миколаївському кораблебудівному інституті. Після успішної здачі вступних іспитів, юнака було зараховано на 1 курс інституту. Для нашого героя почалося насичене подіями студентське життя, з'явилися нові друзі. З одним з них, Георгієм Федотовим, Рокочий разом знімав квартиру по вулиці Карла Лібкнехта, 65, яка, незабаром, стане місцем збору студентського антирадянського гуртка.

Цікавим та дещо своєрідним виявився поштовх, який призвів Рокочия до критичного сприйняття радянської дійсності. Це – спіритичні сеанси, що проводилися на квартирі колишнього студента Бесчастних.

Треба зазначити, що через існуючу в країні цензуру, молодим людям вкрай важко було отримувати достатню інформацію, яка б задовольнила їх цікавість, щодо подій в оточуючому їх світі, тому задля цього використовувались такі наївні засоби, як спіритичні сеанси.

Характерно, що органи державної безпеки зовсім не вважали ці заняття такими "безвинними". З великої 3-томної справи на Рокочого та його друзів, що зберігається в архіві Управління Служби безпеки України в Миколаївській області, весь 2-й том присвячений саме цим сеансам.

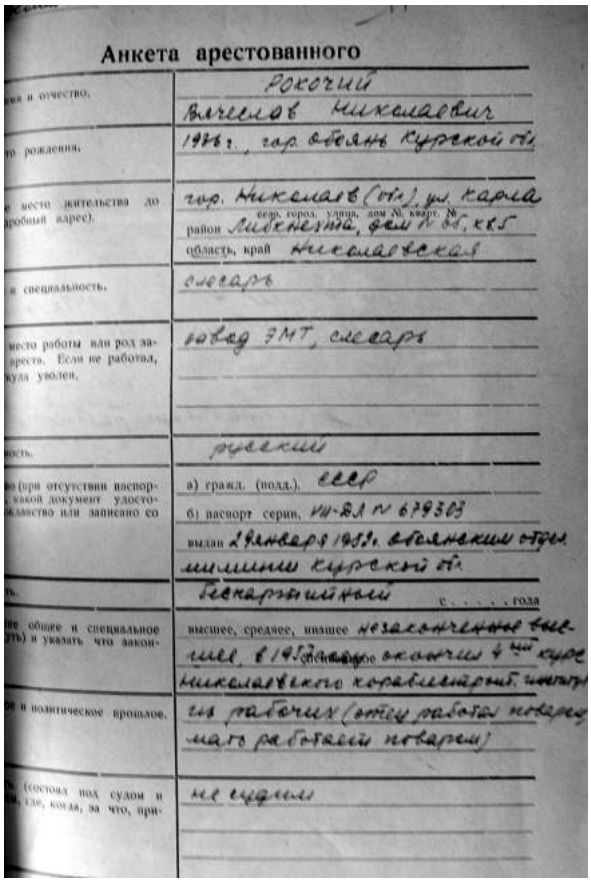

Анкета арестованного

...ия и отчество.	Рокочий Вячеслав Николаевич
...то рождения.	1936 г., гор. Обоянь Курской обл.
...е место жительства до ...робный адрес).	гор. Николаев (обл.), ул. Карла Либкнехта, дом № 65, кв. 5
	район Либкнехта, дом № 65, кв. 5
	область, край Николаевская
...и специальность.	слесарь
...место работы или род за... ...реста. Если не работал, ...куда уволен.	завод ЭМТ, слесарь
...ность.	русский
...о (при отсутствии паспор... ...какой документ удосто... ...ждавство или записано со	а) гражд. (подд.), СССР
	б) паспорт серии, VII-ДЛ № 679303
	выдан 29 января 1952 г. Обоянским отдел. милиции Курской обл.
...ть.	беспартийный с . . . . . года
...ие общее и специальное ...уть) и указать что закон...	высшее, среднее, низшее незаконченное высшее, в 1957 году окончил 4-ый курс Николаевского кораблестроит. института
...е и политическое прошлое.	из рабочих (отец работал поваром, мать работает поваром)
...(состоял под судом и ...ем, где, когда, за что, при...	не судим

Анкета заарештованого В'ячеслава Миколайовича Рокочого. 1958 рік

Слід відзначити, що "духи" неодмінно вказували на те, що Радянському Союзу та Комуністичній партії залишилося існувати лише два – три роки, після чого відбудеться світова війна, на зміну якій на терени СРСР прийде анархія. Звичайно, з усіма учасниками "сеансів" згодом були проведені жорсткі профілактичні розмови в Миколаївському КДБ. [3]

Після припинення цих спіритичних зібрань, Рокочей, разом з друзями, – Федотовим, Жилою та Пермяковим, – починають вести самостійну антирадянську діяльність, до якої згодом було долучено інших студентів – кораблебудівників. Так, на початку 1957 року, народилося їх товариство під назвою "ВСХЗІТ" ("Великі сини хочуть знайти істину тайн"), що діяло до середини 1958 року, доки його учасниками не зацікавились органи державної безпеки.

Всього його кількісний склад налічував 11 чоловік. Як вже було

сказано вище, хлопці проводили свої збори на квартирі, де мешкали Рокочий з Федотовим.

Під час зустрічей проходило обговорення різноманітних тем, наприклад: "Природа речей та безкінечність у Всесвіті", "Життя і творчий шлях Шаляпіна", "Про таланти". В доповідях та в ході виступів учасники групи висловлювали власні погляди з питань розвитку літератури, економіки і мистецтва в СРСР. Жила і Рокочий, намагаючись показати свої знання в області філософії, трактували розвиток суспільства з ідеологічних позицій.

Не обходилось в діяльності товариства і без агітації, яку тодішні органи державної безпеки, небезпідставно, трактували як "антирадянську". Так, під час доповіді на тему "Мистецтво в житті народу" студента Пермякова,. пролунала думка, що "політика – це каміння на шиї літератури", а "в часи Відродження не було партійності, однак Леонардо да Вінчі, Мікеланджело та іншими були створені видатні пам'ятки людства".

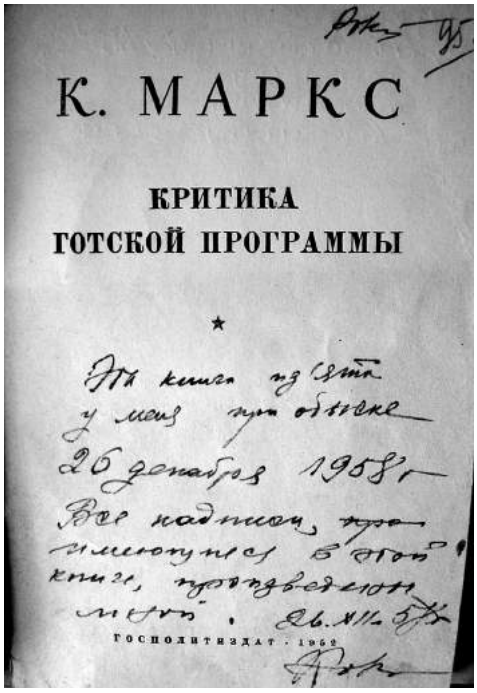
К. МАРКС

КРИТИКА
ГОТСКОЙ ПРОГРАММЫ

★

Эта книга куплена
у меня при обмене
26 декабря 1958 г.
Все надписи, принадлежащие в этой
книге, произведены
мною. 26.XII. [illegible]

ГОСПОЛИТИЗДАТ · 1959

Книга Маркса "Критика Готської програми" з написами Рокочого. 1958 р.

Студент Жила виступав з доповіддю "Свята Трійця" в якій вказував на матеріальний характер існування Бога-отця, Бога-сина та Бога-духа святого. Розвивав Жила і теорії походження суспільства.

На його думку "...клас експлуататорів, що з'явився, поділив суспільство на дві групи – експлуататорів та експлуатованих, спочатку була необхідність фізичного тиску на людину – рабовласництво, потім правового – феодалізм, нарешті економічного – капіталізм. Однак, коли минула необхідність в цьому закабаленні, з'явилися нові, більш витончені засоби експлуатації, духовного приниження людей. Це моральне приниження є соціалізмом, кінцевою метою якого є зробити з людини машину – те що в нас називають комуністичним суспільством..." [4].

Ще один учасник товариства, студент 4-го курсу Терентьєв Юрій на семінарських заняттях доводив, що соціалізм в Радянському Союзі не збудований, тому що робочому ніде реалізувати свою заробітну плату, так як в магазинах відсутні необхідні товари. А на іншому семінарському занятті Терентьєв, як доказ своєї думки, навів формулювання Сталіна щодо основного економічного закону соціалізму, заявляючи при цьому, що оскільки в СРСР відсутнє максимальне задоволення потреб трудящих, то й не побудований соціалізм.

Очолив це угруповання сам Рокочий. Його виступи на засіданнях відрізнялися найбільш гострою критикою існуючого в країні становища. Йому належать такі тези, як: "Партія – це кліщ на шиї народу", "У комуністів відсутня свідомість, так як при

нестачі житла в країні вони будують собі дачі" та інші, які потім суд оцінить як "злобні антирадянські випади проти КПРС".

Дісталося від Рокочого й радянській політичній системі. Виступаючи на засіданні товариства 13 червня 1957 року, В'ячеслав стверджував, що при нинішньому соціалізмі відсутня будь-яка свобода. Політична ізоляція громадян призводить до їх пасивності, звідси занепад суспільства. Вибори до Верховної Ради СРСР, за думкою Рокочого, набридли незмінними портретами на стінах, якби від цього була користь, їх треба було б всіх повикреслювати, втім це нічого не дасть. Все рівно депутатами будуть ті, кого призначать "зверху". Таким чином громадяни СРСР не мають права вільного голосу.

Зачіпляв Рокочий і такі "священні" для більшовицької влади теми, як твори Карла Маркса. Сторінки вилученої у студента брошури "Критика Готської програми" рясніють написами та висловами, які допитливий юнак залишив на полях, полемізуючи з засновником комуністичної ідеології. Так, наряду з відгуками "Чудово", "Це треба завжди пам'ятати", Рокочий перекреслює цілі абзаци класика, називаючи їх "демагогією", на окремі думки Маркса він дає свою жорстку відповідь: "Це вже занадто!", або "Це вже смішно!", чи "Маркс в той час був далекий від життя".[5]

Учасники товариства випускали свій альманах, в якому розміщували власні твори, найбільшу кількість з яких написав саме Рокочий. Його рукописи жваво обговорювалися на зібраннях товариства, та вміщували найбільш гостру критику існуючої системи.

Серед них цікавим є твір "Чому соціалізм існує тільки в уяві", в якому неодноразово стверджується, що в нашій країні не існує справжнього соціалізму, а є державний капіталізм, котрий за своєю суттю не відрізняється від монополістичного капіталізму.

Досить прогресивне економічне бачення ситуації, змальовано студентом у рукопису "Закони праці". Тут Рокочий пише, що: "...Закони праці є спільними як для нас, так і для капіталізму, а відповідно до них життя росіянина та американця порівнюється одними критеріями матеріальних статків. Але робітники в Америці знаходяться у більш кращому становищі, чим наші робітники (в середньому). Боротьба за порції їжі може виникати у людей котрі взагалі нічого не мають, у яких немає впевненості в забезпеченні прожиткового мінімуму. В Америці в такому становищі знаходяться лише безробітні, яких там переважна меншість. В нас же – більшість робочих вимушені, як зграя зголоднілих собак, дратися між собою за їжу в чергах...".

На підставі чого Рокочий робить висновок, що капіталізм є таким суспільним ладом, який більш відповідає природі людини, в якому набагато більше ніж в СРСР цінуються права та свободи людини, в той час як в нашій країні будь-яка свобода йде всупереч партійним директивам та суспільній моралі. Тут же Рокочий розроблює так звану хвильову теорію соціалізму, суть якої полягала в тому, що соціалізм в Радянському Союзі розвивається не по наростаючий, а по кривій, яка нагадує синусоїду, внаслідок чого неминучою є світова війна та крах соціалізму в нашій країні.

Але головним документом серед цих рукописів стала програма "Братства", яка передбачала розвінчування правлячої комуністичної партії, як оплоту реакції, та створення нового комуністичного суспільства, так званого братства. Серед основних

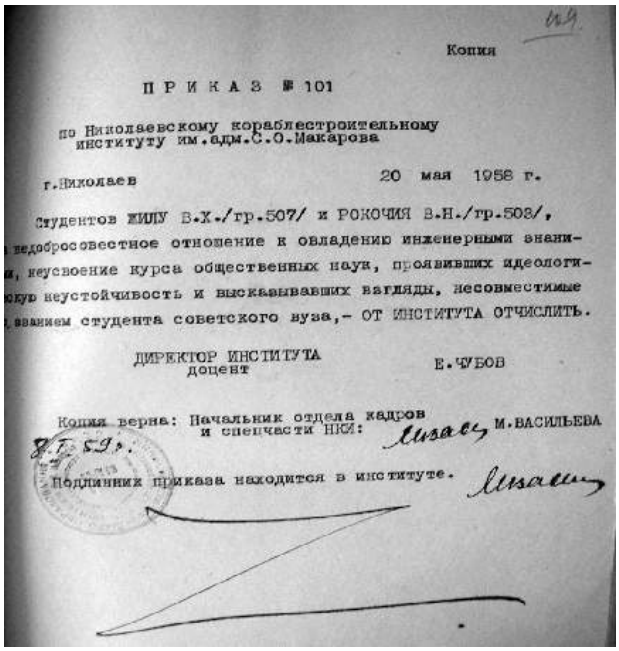

Копия

ПРИКАЗ № 101

по Николаевскому кораблестроительному институту им.адм.С.О.Макарова

г.Николаев 20 мая 1958 г.

Студентов ЖИЛУ В.Х./гр.507/ и РОКОЧИЯ В.Н./гр.508/,
недобросовестное отношение к овладению инженерными знани-
ми, неусвоение курса общественных наук, проявивших идеологи-
скую неустойчивость и высказывавших взгляды, несовместимые
званием студента советского вуза,- ОТ ИНСТИТУТА ОТЧИСЛИТЬ.

ДИРЕКТОР ИНСТИТУТА
доцент Е.ЧУБОВ

Копия верна: Начальник отдела кадров
и спецчасти НКИ: М.ВАСИЛЬЕВА

Подлинник приказа находится в институте.

Наказ про виключення студентів В.Х. Жили та В.М. Рокочого з Миколаївського кораблебудівного інституту. 1958 рік

чинників для побудови "братства" Рокочим висувалися наступні: "... Матеріальною базою для побудови нового суспільства є соціалізм, або державний капіталізм з високим технічним рівнем, для чого необхідне зростання невдоволення до існуючого соціалізму серед населення.

Для цього необхідна, по-перше, сувора конспірація, по-друге, подальше вивчення та розкриття об'єктивних законів, по-третє, народне повстання"[6]. Пізніше, вже на допитах в КДБ, Рокочий зазначає, що "...створюючи програму "Братства", я в якості одного з засобів, необхідних для побудови вільного суспільства поставив за мету необхідність розвінчування партії, як оплоту реакції...

В створеному мною програмному документі зазначено, що Комуністична партія веде боротьбу з дрібнобуржуазною теорією "зрівняння", головним принципом якої є "рівні права на рівний продукт", що покладений мною як базовий до майбутнього суспільного ладу. В зв'язку з цим я вважаю, що Комуністична партія Радянського Союзу є оплотом реакції, тому я прямо так і вказую в складеному мною програмному документі.

Одночасно, в створеному мною програмному документі, я вказував на необхідність створення іншої, нової партії, котра б в противагу до Комуністичної партії вела б боротьбу за перетворення в життя основного принципу – "рівні права на рівний продукт".

Експертна комісія, яка 29 грудня 1958 року, за постановою старшого слідчого Управління КДБ при РМ УРСР по Миколаївській області ст. лейтенанта Алишева, отримала завдання вивчити рукописні твори вилучені при обшуку у Рокочого на предмет їх ідейного змісту винесла наступний вердикт: "Основні думки, що проходять червоною лінією через всі рукописи і особливо рукописи, що починаються зі слів "Чому соціалізм існує лише в уяві" спрямовані на:

1. Необхідність ліквідації соціалізму в нашій країні, створення політичної організації з метою усунення уряду, організацію "Братства" як партії, пропаганда ідей "братства" в масах.

2. В цих рукописах містяться наклепи на радянський суспільний та державний лад, на соціалістичну демократію та вихваляння брехливої буржуазної пропаганди.

3. Комуністична партія Радянського Союзу зображена як оплот реакції. Робиться спроба ревізії марксизму за питаннями:

а) вірність марксистської філософії, як суспільного досвіду боротьби людства з природою, класової боротьби та побудови капіталізму;

б) вчення марксизму-ленінізму про соціалізм та комунізм як двох фаз однієї суспільно-економічної формації;

в) про роль партії, Радянської держави в справі побудови соціалізму та комунізму;

г) діях закону розподілу по праці, як одного з найважливіших економічних законів соціалізму;

д) шляхів підвищення продуктивності праці при соціалізмі;

е) ролі мас як творця історії в умовах соціалізму;

ж) партійності літератури та мистецтва в цілому..."[7]

Звичайно, що подібна антирадянська діяльність навряд чи могла довгий час залишатися безкарною. Ще в червні 1957 року, найбільш активні учасники товариства – Рокочий, Федотов та Жила були викликані на засідання партійної та комсомольської організацій інституту. Під час цього обговорення студенти пообіцяли приймати участь тільки в офіційно діючих гуртках інституту. Рішення партійного бюро з цього приводу було досить лояльним. Серед студентів потрібно було посилити виховну роботу, а по відношенню до Рокочого, Федотова та Жили вирішили задовольнитись обговоренням.

Незабаром, на допитах в КДБ, Рокочий так розповість про ситуацію на тих зборах: "...Після того, як ми відірвались від офіційних організацій, нас викликали в 1957 році на збори партійної та комсомольської організацій. Там нам роз'яснювали, що наше товариство вибрало невірну поведінку, а також в обласному комітеті комсомолу нам було вказано на помилковість наших поглядів, на надмірне захоплення ідеалізмом та містикою. Всі ці бесіди та вимоги припинити нашу діяльність я розцінив як відсутність свободи та демократії в нашій країні та став вказувати на це в своїх рукописах....".[8]

Більш гостре обговорення, що стосувалось діяльності товариства, відбулося в квітні 1958 року на партійно-комсомольських зборах. Тут вже справа закінчилася відрахуванням з інституту "за погляди, не сумісні зі званням студента радянського вузу". А для прийняття профілактичних заходів по відношенню до Рокочого, Федотова, Жили та Пермякова їх було викликано 20 та 21 травня на допити до Управління КДБ.

Під час чисельних допитів в Комітеті державної безпеки, Жила, Федотов та Пермяков повністю визнали свою провину та зреклися своїх поглядів, в їх відношенні карна справа не була відкрита, і все закінчилося профілактичними бесідами.

Зовсім інакше вів себе на допитах Рокочий. В'ячеслав Миколайович мужньо тримався власної думки. Неодноразово відмовляв слідчому в визнанні своєї провини, твердо відстоюючи свій погляд на ситуацію в країні. Так, на питання слідчого, що надихнуло його на наклепницьку діяльність проти КПРС, Рокочий відповів наступне: "...Під КПРС я завжди мав на увазі різноманітних начальників, директорів та інших керівників – комуністів, котрі безпосередньо біля верстата не працюють, але отримують набагато більші грошові оклади, так як це йшло врізнобіч з думками "Братства" про рівність, я також виступав проти керівної ролі КПРС. Саме з цих міркувань я й

проводив наклепницьку діяльність проти КПРС....В силу свого ворожого відношення до КПРС та пануючого в нашій країні, так званого соціалістичного ладу, я й шукав для себе спільників, з яких намагався створити "Братство". Подібними були відповіді заарештованого й на інші питання.

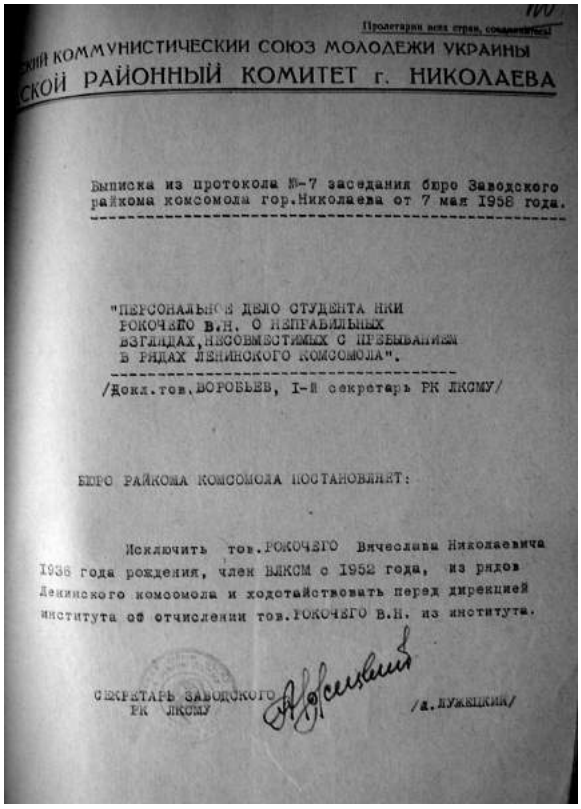

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ЛЬНЫЙ КОММУНИСТИЧЕСКИЙ СОЮЗ МОЛОДЕЖИ УКРАИНЫ
ЗАВОДСКОЙ РАЙОННЫЙ КОМИТЕТ г. НИКОЛАЕВА

Выписка из протокола №-7 заседания бюро Заводского райкома комсомола гор.Николаева от 7 мая 1958 года.

"ПЕРСОНАЛЬНОЕ ДЕЛО СТУДЕНТА НКИ РОКОЧЕГО В.Н. О НЕПРАВИЛЬНЫХ ВЗГЛЯДАХ,НЕСОВМЕСТИМЫХ С ПРЕБЫВАНИЕМ В РЯДАХ ЛЕНИНСКОГО КОМСОМОЛА".

/Докл.тов.ВОРОБЬЕВ, I-й секретарь РК ЛКСМУ/

БЮРО РАЙКОМА КОМСОМОЛА ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Исключить тов.РОКОЧЕГО Вячеслава Николаевича 1936 года рождения, член ВЛКСМ с 1952 года, из рядов Ленинского комсомола и ходотайствовать перед дирекцией института об отчислении тов.РОКОЧЕГО В.Н. из института.

СЕКРЕТАРЬ ЗАВОДСКОГО РК ЛКСМУ /Г.ЛУЖЕЦКИЙ/

Витяг з протоколу засідання Заводського районного комітету комсомолу про виключення В. Рокочого з комсомолу. 1958 рік

На судовому процесі В. Рокочому було пред'явлено обвинувачення в ворожій антирадянській діяльності, наклепі на КПРС, Радянській уряд та радянську дійсність. Тобто звинуватили в злочинах, передбачених статтею 54-10 ч. 1 тодішнього Карного кодексу УРСР. За судовим вироком Рокочого було засуджено до 3 років виправно-трудових робіт, та утримано 160 карбованців на судові витрати [9].

Необхідно відзначити й той резонанс, який викликала ця гучна справа для інституту. Майже через три роки після означених подій, у 1961 році, справа студентів згадувалася в зв'язку з питанням, поставлим по завідуючому кафедри хімії Миколаївського кораблебудівного інституту Федосєєву. Професор вів переписку зі своїми закордонними колегами та отримав запрошення на міжнародну конференцію, що проводилась в Сполучених Штатах Америки. Серед мотивів, за якими був заборонений науковцю виїзд, а партійна організація інституту отримала від партійних ревізорів догану, йшлося наступне: "...Колективу комуністів МКІ це тим більш не можливо пробачити, бо в минулі роки обласний та міський комітети партії неодноразово попереджували про низьку виховно-політичну роботу в інституті, в зв'язку з арештом та засудженням студента Рокочого, прийняттям профілактичних заходів до студентів Федотова, Жили, Пермякова, які проводили ворожу антирадянську агітацію..." [10].

Після відбуття покарання В'ячеслав Миколайович повернувся до Миколаєва, де знову оселився у будинку 65 по вулиці Карла Лібкнехта, де на протязі 1957–58 років вирувало життя їх "товариства". Знову його сусідом був Федотов. Але, на жаль, налагодити життя після тюремних випробувань не вдалося. Спочатку вони разом з Федотовим поїхали шукати роботу в кавказькі республіки СРСР. Після невдалих спроб повернулися до Миколаєва. В'ячеслав Миколайович вирішує спробувати себе в написанні прози. З-під його пера виходять кілька ліричних розповідей, які Рокочий

відсилає до редакції журналу “Юность” та місцевої преси. Але людині з клеймом “засудженого за антирадянську агітацію” шлях до друку в ті часи був, як правило, закритий. Далі праця малярем на одному з миколаївських суднобудівних заводів. Через кілька років Рокочий вирішає повернутися на свою батьківщину – Курську область.

В 1991 році його справу було переглянуто, обвинувачення були визнані необґрунтованими, через що рішенням Миколаївського обласного суду вирок відносно В. Рокочого було відмінено [11].

---

1. Центр хранения современной документации.- Ф. 89.- Оп. 6.- Спр. 8. – Арк.4.
2. *Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.* Опозиція в Україні. – К.: Рідний край, 2000. – С.30.
3. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5098.- Т.2. – Арк. 40-44.
4. Там само. – Т.1.- Арк. 85.
5. Там само. – Т.3.- Арк. 66-67.
6. Там само. – Т.3.- Арк. 22.
6. Там само. – Т.3.- Арк. 47.
7. Там само. – Т.3.- Арк. 104.
8. Там само. – Т.3.- Арк. 110.
9. Там само. – Т.3.- Арк. 134.
10. ДА Миколаївської області.- Ф. 5162.- Оп.-1.- Спр. 100.- Арк.52-53.
11. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 5098.- Т.3. – Арк. 146.

ОСТАННІЙ ІДЕАЛІСТ
Спогади дружини Павла Верисага В.І. Мітіної

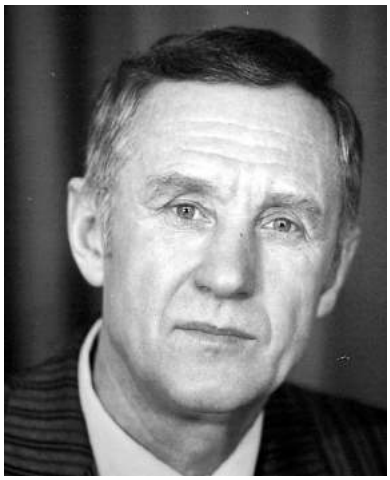

Ми познайомились в Ялті 3 липня 1983 року, на перший погляд – цілком випадково. Я поспішала на головпоштамт, щоб дати телеграму подрузі. Як ми з нею заздалегідь домовились, я зняла для нас кімнату в селищі Нікіта, поряд із ботанічним садом. Вона, в свою чергу, збиралася приїхати до Криму із своїм сином Романом та моєю дочкою Анею.

Раптом, чую, хтось мене наздоганяє. Обертаюсь – майже біжить чоловік, мені незнайомий. Але прямує вочевидь саме до мене. Можливо, це й була вона – наша єдина Зустріч. Якось відразу я зрозуміла, що людина переді мною – дивовижна та незвичайна, ні на кого не схожа. Чомусь відразу розговорились про філософію.

Дивна тема для Криму і зовсім вже не підходяща для курортного роману. Але й без роману теж не обійшлося. Мій новий знайомий виявився галантним кавалером, колись мешкав у Ялті, був моряком та знав, мабуть, усе на південному березі Криму.

На пошті на мене чекала телеграма від подруги про те, що вони приїхати не зможуть. Мій співбесідник, який дуже швидко став гідом та супутником (як виявилось – на все життя), умовив мене залишитися, відпочити, знайшов житло у Гурзуфі та подарував два тижні казкового життя, про можливість якого я й не підозрювала. Він дійсно, здавалося, знав все і усіх.

В Криму, як він потім розповідав, пройшли найкращі роки його юнацтва та зрілості. Наш із ним кримський роман він пізніше зобразив та увічнив у чотиривірші:

Моя родная крошка,
Моя жена и друг,
У нас одна дорожка –
На море, в Крым, на юг.

Мене вразила глибина та просторість його знань – про давню та нову історію, архітектуру та мистецтво, науку та філософію.

Здавалося, що людина тільки цим і займалася все життя – навчалася, досліджуючи глибини знання.

Але, як незабаром виявилось, зовсім не на шкільних та університетських лавах пізнав він глибини культури, прірви науки та безодні мистецтва.

Ми сиділи із ним біля моря, під скелею Шаляпіна і розповідь мого візаві немов розтікалася безкрайою поверхнею моря, не вміщуючись в тісні рамки нашої тодішньої "совкової" буденності.

Вражена усім, що почула, я якось особливо чітко зрозуміла, що тепер вже ніколи не зможу залишити цю людину і що моє життя з цієї миті – лише нова основа його багатої та унікальної біографії.

Втім, час вже й перейти власне до самої цієї біографії, яку я довідалася не тільки тоді й від нього, але й за всі роки нашого із ним спільного життя, тобто майже за 14 років.

Справжнє його ім'я – Георгій Семенович Андрухов. Павло Верисаг – це псевдонім, складений з "родової програми" Георгія – імен його найближчих родичів. Батько Георгія – Семен Максимович Андрухов – вважав себе корінним українцем, та навіть казав, що рід його походить від запорозьких козаків. І багато хто міг підтвердити ці слова, адже Андрухових у його рідних Ломачинцях, що на Хмельниччині, було ледь не півсела. Та й норов у нього був козацький: хоробрий та несамовитий. За часів Громадянської війни він служив взводним у бригаді славетного Григорія Івановича Котовського.

Батько філософа у 20-х рр. XX ст.

Саме у ті часи Семен Максимович отримує орден бойового Червоного прапору. Цю почесну нагороду молодий взводний отримав за швидкі, ефективні та дуже нетривіальні дії на полі бою. Кавалерійська рота, у якій він служив, робила привал. Білих поблизу помітно не було, отож ротний наказав солдатам відпочивати та купати коней. За цим заняттям ніхто не помітив, як до них на відстань пострілу підкрався невеличкий загін білих та відкрив по беззбройних червоноармійцях вогонь з кулемету "Максим". Одна з перших куль поранила ротного, отож серед беззахисних солдатів, які залишились без командира під шквалом куль, просто повинна була розпочатися паніка, яка б забрала життів не менше, ніж злощасний кулемет. Саме тут повністю розкрився козацький дух Семена Андрухова: він командує солдатам хватати шаблі й сідати на коней. І вони, як були – голі, на конях без сідел, із шаблями наголо та з дикими криками помчали на білогвардійців. Така психічна атака спрацювала безвідмовно – білі кинулися тікати, отож і рота, і командир були врятовані.

Під час військової служби Семен Максимович зустрічає свою майбутню дружину. Війська Котовського були направлені до Тамбовської губернії на боротьбу із "бандою" Антонова – могутнім рухом опору, який дуже заважав більшовикам. Прибувши до Тамбова, солдати були розквартировані по оселях городян. Семен Максимович Андрухов зі своїм денщиком зупинилися в оселі Івана Рилєєва. Рилєєв був людиною заможною, незважаючи не те, що на той час його вже двічі "розкуркулювали". Звісно, що після цього до більшовиків він симпатії не відчував, але вибору у нього не було, отож довелося прийняти небажаних гостей.

Рилєєв мав доньку Катерину, яка відразу дуже сподобалася Семену, хоча за весь час вони перекинулися хіба що парою фраз. Отож, коли настала пора від'їжджати, Семен Максимович майже ненавмисно забуває у Рилєєвих калоші. Спочатку він від-

правляє денщика, щоб той повернувся нібито забрати калоші, та спитав Івана Рилєєва, чи віддасть той дочку за Семена. Рилєєв відповів на це так: якщо в Семена Андрухова такі серйозні наміри, нехай приїздить сам, а тоді вже можна і про сватання поговорити. Коли Семен приїхав і спитав Івана, чи віддасть той Катерину, Рилєєв відповів, що він своїй дитині не ворог, тому все буде так, як вирішить вона сама. Він покликав доньку і спитав її, чи вийде вона заміж за цього червоного офіцера. Вона майже без роздумів відповіла, що вийде і через деякий час Семен та Катерина вже їхали до Котовського.

Коли Котовський почув про те, що Семен Андрухов привіз із собою жінку, то страшенно розлютився. Котовський сказав, що не допустить розпусти у своєму війську, але коли Семен Максимович відповів, що збирається одружитися з Катериною, командир змінив гнів на милість, але попередив: "Одружишся – живи. Але якщо її покинеш – застрелю!". Отже, вони стали думати, куди ж пристроїти Катерину, щоб вона і без діла не сиділа, і під кулі не потрапляла. Котовський спитав, чи вміє вона читати. Почувши, що вміє, та навіть любить, наказав: тепер Катерина Андрухова буде "зав. бригадною бібліотекою". З цього часу Катерина їздила у обозі, наглядаючи за "бібліотекою" бригади – двома невеличкими скринями із книжками.

Після закінчення війни Семен з жінкою знову оселився у рідній для нього Україні. У 1921 році Катерина народила першого сина – Павла (саме його ім'я Георгій потім використає як частину свого псевдоніму). Семен став головою колгоспу. Керівником він був розумним і талановитим, мабуть саме тому через деякий час якийсь заздрісник написав на нього донос. Семена Максимовича заарештували, виключили з партії та позбавили усіх бойових нагород, в тому числі і ордена бойового Червоного прапору. Після півроку тюрми його звільнили та частково реабілітували: повернули орден, але назад у партію так і не прийняли. Все це вибило Семена з колії – він став відлюдькуватим, почав пити, особливо коли вони всією сім'єю переїхали до Тамбова, на батьківщину Катерини. А коли йому дали керівну посаду на Тамбовському кінному заводі, він взагалі став більше спілкуватися з кіньми, аніж із людьми.

17 січня 1929 року Катерина народила другого сина. Батько чомусь вирішив назвати сина Джорджем, а в метриці його взагалі записали "Джорж". Усе дитинство хлопцю доводилось терпіти глузування однолітків з його дивного імені, аж поки у 16 років, отримуючи паспорт, він сам не взяв собі нове ім'я – Георгій. Він дуже рано пристрастився до читання, у 5 років вже читав вільно. У 6 років пішов до школи, вчився легко та із задоволенням, хоча непосидюча вдача іноді завдавала йому проблем.

Після початку війни, в 12 років Георгій втік із дому. Він хотів сісти на один з солдатських ешелонів, що відбували на фронт, сподіваючись стати "сином полку". Але його знайшли, повернули додому та змусили продовжувати навчання.

Закінчивши сім класів, він іде на курси шоферів, потім працює шофером у Тамбові. Одного разу, вночі, повертаючись з роботи додому, він зустрівся на вулиці із відомою бандою "Чорна кішка". Якимось дивом йому вдалося вмовити бандитів не чіпати його, та залишився не тільки живим та неушкоджений, та ще й не пограбованим – адже саме цього вечора він отримав зарплатню та ніс її додому. Мабуть після

цього, він вирішив поїхати з Тамбова до Севастополя, у Крим. Хоча перед тим, як поїхати, він намагався вступити на курси акторської майстерності у Тамбові. Вже тоді Георгій любив вірші та дуже виразно їх декламував, особливо вірші Маяковського.

Крейсер "Куйбишев". м. Миколаїв. (Г.С. Андрухов - праворуч)

Але в актори його не взяли, до того ж він постійно конфліктував з не в міру авторитарним батьком, посварився з дівчиною. Все це остаточно переконало Георгія поїхати з Тамбова.

У Севастополі він вступив до морехідного училища, потім плавав на гідрографічному судні. Звідти його призвали до армії і наступні кілька років він прослужив на Чорноморському флоті, плаваючи на воєнних судах. Під час служби, у 1949 році, він уперше потрапив у місто Миколаїв і проводить там близько півроку. Йому дуже сподобалося це місто, і потім він завжди тепло згадував той час, що провів тоді у Миколаєві.

5 років служби на флоті назавжди залишили відбиток у душі Георгія. Вони дали йому любов до простору морів, він знайшов друзів та захопився поезією. Він любив напам'ять декламувати Вальтера Скотта, Маяковського, Євтушенка, в чому йому дуже допомагали непогані акторські здібності та феноменальна пам'ять – вірші він запам'ятовував з першого разу, іноді просто почувши їх по радіо. Перші свої вірші та оповідання Георгій теж написав під час служби на флоті, та навіть виступав із ними на самодіяльних концертах та лекціях перед матросами.

Після флоту працював на гідрографічному судні, ходив уморе на торговельних суднах, водив невеличкий пасажирський катер. Одного разу, під час шторму, хвилі відірвали катер від берега, а самого Георгія змили за борт. Він уплав наздогнав катер та повернув його на місце, але довге плавання у холодній воді не минулося без наслідків. Він заробив двосторонній плеврит і більше півроку лікувався у флотському шпиталі в Ізмаїлі.

Після тривалого лікування Георгій не повернувся до мореплавання, але любові до моря, сонця та Криму не втратив, отож оселився у Ялті. Там він зустрічає своє перше велике кохання – Віру, закінчує курси інструкторів з лікувальної фізкультури та влаштовується працювати у санаторій ЦК КПРС "Дніпро", де також підробляв на пляжі рятувальником. В цьому санаторії відпочивали багато відомих людей, у тому числі артистів кіно та естради (М. Козаков, Дм. Гнатюк). А артисту Володимиру Хохрякову Георгій навіть врятував життя, коли той на підпитку поліз у море купатися під час чотирибального шторму. Коли до Криму приїхав А. Роу, славетний радянський кіно-

режисер, Георгій брав участь у зйомках масовок, при цьому встиг познайомитися із багатьма акторами, наприклад А. Пуговкіним та Т. Пельтцер.

В цей час Георгій поступає на заочне відділення історичного факультету Сімферопольського університету. Тоді ж він починає писати свою першу книгу-памфлет про соціалізм справжній та хибний. Книга була написана у формі науково-фантастичної антиутопії, але містила низку "крамольних" ідей. Автор показав, що устрій, побудований у СРСР, аж ніяк не є соціалістичним або демократичним, а являє собою державно-монополістичний капіталізм; що соціалізм – це зовсім не перша стадія комунізму, а остання стадія капіталізму. Крім того, письменник вказував, що теоретичний комунізм є чистою утопією, тому побудувати його у принципі неможливо, а вчення Маркса та Енгельса про "диктатуру пролетаріату" – це найгрубіша помилка у соціальній практиці та не може дати ніяких стимулів соціальному прогресу. Навпаки, Георгій вважав що за цією диктатурою ховається загроза можливості тотального насилля з боку соціальних ізгоїв (хунти, мафія, терористи) над народом та особливо над особистостями – людьми вільнодумними та творчими.

Чорновий варіант книги вже був готовий та прочитаний найближчим друзям, з якими Георгій поділився своїми планами – на човні переправитись із нею до Югославії, щоб там видати. Але стається непередбачене – один з друзів доносить на нього в КДБ. У влади були причини ізолювати Георгія не тільки через книгу. Працюючи в санаторії ЦК, він постійно спілкувався із партійними діячами та чиновниками у невимушеному оточенні, на відпочинку, а інколи і за чаркою. Отож він чув багато речей, яких не мав чути, та ще й міг зробити з усього цього правильні висновки. Така людини була небезпечною для влади. Отож проти Георгія фабрикують справу та об'являють його американським шпигуном.

Суд міста Сімферополя в 1959 р. засудив тридцятирічного дисидента на 15 років в'язниці. Почувши цей вирок, він за одну ніч посивів. Книгу поглинули архіви КДБ, а автора відправили до Мордовських таборів, де за часів Хрущова здебільшого утримували "особливо небезпечних" політичних в'язнів. За власними розповідями Георгія, в таборі він бачив тихо помішаного , якого в'язні чомусь кликали "божевільним шведом". Георгій вважав, що це був Рауль Валенберг, якого радянська влада нібито розстріляла, але рідні та близькі не припиняли пошуків навіть у 80-ті роки. Але ніяких доказів цього факту у Георгія не було.

Після багатьох касаційних скарг термін ув'язнення скоротили з п'ятнадцяти до п'яти років. Отже, в кінці 60-х, вже за правління Брежнєва, Георгій виходить на волю. Починати все спочатку було важко: його батько на той час помер від інсульту у віці 67 років, подруга Віра вийшла заміж за іншого. Георгій деякий час побув у Тамбові із матір'ю, а потім повернувся до Криму.

В Ялті він зустрічає Олену – яскраву жінку та обдарованого математика з Ленінграду. Їх бурхливий роман не залишається лише курортним – Олена Сергіївна не побоялася привезти кохану людину додому, у Ленінград, та ввести його до своєї родини. Родина її, до речі, була на той час елітарною та заможною, наприклад тримали хатню робітницю та няню.

На ті часи це могли собі дозволити тільки військові та партійні начальники, або ж інтелігенти, які працювали на ВПК. Нова родина Георгія, найвірогідніше, належала

саме до останніх. Звісно, працівникам КДБ не сподобалося, що в таку сім'ю потрапив дисидент.

Георгій не марнує часу. Він влаштовується електриком до славетно відомої Кунсткамери, поступає на факультет мистецтвознавства Ленінградської Академії мистецтв – у цьому йому знову допомагає феноменальна пам'ять та історична освіта, готується стати батьком. З часом невгамовне прагнення свободи мислення приводить Георгія до дисидентської групи "Спартак". Ця група складалася здебільшого із студентів та аспірантів, богеми, інженерів, але були й викладачі. Це було щось на зразок клубу, але його діяльність не влаштовувала КДБ і одного дня групу заарештували.

Георгія виставили ідейним керівником групи та засудили за "антирадянську пропаганду та агітацію". Але на той час за цією статтею він навряд чи отримав би більше трьох років ув'язнення. Тоді до нього у камеру підсадили зека-збоченця, який мав зламати невигідну для влади людини, зробивши її безпечною. Але вийшло інакше – Георгій зміг захиститися від злочинця, але при цьому серйозно його скалічив. Йому добавили строк ув'язнення, до того ж відправили до Архангельського табору, де сидів здебільшого криміналітет.

Вижити в такому середовищі Георгію допомогли набуті знання та живий розум. Місцевий "пахан" зацікавився його філософськими поглядами та взяв під свою опіку дивного зека, за яким на той час закріпилося прізвисько "філософ". В решті-решт Георгій отримує посаду завскладом та окрему каптерку, навколо якої він навіть посадив квіти, розвів бузок. Лагерному керівництву це не сподобалось, але влада пахана виявилась сильнішою, отож Георгія, який на той час показав себе як "зразковий ув'язнений", залишили у спокої.

За гарну поведінку його достроково переводять до колонії-поселення. Йому тимчасово надали порожню хатинку при якомусь колгоспі і він із кимось з місцевих керівників (можливо, із головою колгоспу) вирішив відзначити новосілля. Виявилось, що в хатинці несправна пічка. Вони отруїлися чадним газом. Коли Георгій прийшов до тями, він знайшов поряд із собою труп свого співбесідника. Ситуація була ще жахливішою від того, що Георгія могли звинуватити у вбивстві. Але йому пощастило – справу розглянули неупереджено. Через деякий час він виходить на волю.

Поки він був ув'язнений, з ним ролучилася дружина, перед якою Георгія оббрехали представники КДБ. Вона заборонила йому писати їй листи та бачитись з дочкою. Він так ніколи і не побачив свою єдину доньку та навіть не дізнався, чи назвала її мати Катериною, як хотів Георгій, на честь його матері. Мати не дочекалася його виходу з в'язниці і померла від раку на 72 році життя. Вже в котре влада назавжди розлучила Георгія з близькими людьми.

Після звільнення та короткої зустрічі з братом та його родиною, Георгій знову повертається до Криму, до теплого моря, яке він так любив. Знову заробляв на життя випадковими підробітками, об'їздив ледь не весь півострів та, нарешті, осів у Керчі, де влаштувався на постійну роботу та отримав кімнату у гуртожитку. Робота будівельником та сусіди у гуртожитку не давали поживи для невгамовного розуму Георгія. Майже єдиним його другом став художник-баптист В'ячеслав Бойнецький, до родини якого він врешті прив'язався настільки, що навіть деякий час мешкав у їхній оселі.

Баптисти, які дуже допомогли йому морально, звали його до ссвоєї громади. Але він на той час вже глибоко зацікавився філософією, яка є далекою від конфесійного розділення, до того ж поважав православ'я як віру своїх предків. Але це не заважало дружбі з баптистами, а навпаки – було підґрунтям для плідних дискусій.

Десь у ці часи і відбулася наша з ним зустріч. Після Гурзуфу ми поїхали до Керчі, забрали у В'ячеслава речі Георгія, виписали його з гуртожитку, в якому він був прописаний, та приїхали разом до Кривого Рогу, де я тоді працювала старшим викладачем кафедри філософії Криворізького педагогічного інституту. У Кривому Розі він прописався у мене, влаштувався на роботу, а 16 вересня 1983 року ми зареєстрували наш шлюб.

В мене ще від першого шлюбу була дочка Ганна 9 років. Того літа вона відпочивала у моїх батьків у Підмосков'ї, а восени ми її забрали та почали жити разом.

Незважаючи на те, що Георгій покінчив зі своїм дисидентським минулим та вирішив жити тільки для родини, КДБ і у Кривому Розі не залишало його у спокої. Кожного року він повинен був ходити "відмічатися" до органів, немов зайвий раз підтверджуючи свою лояльність. Тільки у Миколаєві, куди ми переїхали у 1988 році нас, нарешті, залишили у спокою.

17 серпня 1985 року у нас народився син Євген. Щасливий батько відразу помолодшав років на 20. Вовтузився з малям, гуляв, співав йому пісні, годував, піклувався. Женя так і виріс у рюкзаку, за татковою спиною.

Коли малому було півтора роки, він отруївся смогом та отримав анафілактичний шок. Лікарі порадили нам змінити місце проживання, отож у вересні 1988 ми опинились у Миколаєві. Я почала працювати у Миколаївському педагогічному інституті, а Георгію довелося сидіти вдома із хворою дитиною, оформивши собі дострокову пенсію. Після переїзду сину стало набагато краще, приступи астми зовсім припинились.

Ще у Кривому Розі Георгій розповів мені про свої плани – написати філософську книгу під назвою "Функції та цілі матерії та розуму". Точніше, чорновий варіант рукопису книги був вже готовий, але його ще треба було доопрацювувати, отже моя допомога та філософська освіта виявилися вельми доречними.

Ми з дочкою вмовили його змінити назву рукопису на більш сучасне, привабливе та зрозуміле. В день 11-річчя сина книга стала називатися *"Всеобщий мир и личность"*.

Під такою назвою, відредагований мною, рукопис існує і зараз у кількох екземплярах – в приватному архіві філософа, у фонді рідкісних та цінних видань Миколаївської обласної наукової бібліотеки ім. Гмирьова, у фонді науково-педагогічної бібліотеки. Окремий екземпляр у кінці 90-х років був переданий мною до Ізраїлю на прохання моїх колишніх студентів (з умовою, що вони передадуть його до бібліотеки Єрусалимського університету). Доля цього варіанту рукопису мені невідома.

Ми разом жили у Миколаєві до 1996 року. Кілька разів намагались переїхати кудись ближче до моїх батьків, але ці спроби не були успішними. Без успіху залишились і спроби "пробитися" до друкованих видань міста, створити свою "школу" при товаристві "Знання" у різних міських підприємствах. Нікого тоді не цікавили ані свобода, ані істина.

Наприкінці жовтня 1996 року у Георгія з'явилися перші ознаки хвороби, яка і звела його у могилу – мієломи, ураження крові та кісток. За три місяці все було скінчено. Роботу над монографією довелося закінчувати нам із сином. Друзі допомогли набрати рукопис на комп'ютері та зробити ксерокопії. Особливо вдячна я Олександру Мигиді та Олексію Курабцеву, моїм колишнім студентам-історикам. Вони були частими гостями у нашому домі, подружилися із Георгієм, часто спілкувались із ним і про його систему, і про філософію взагалі. В останню путь проводжали його в страшні грудневі дні 1996 року. Друзі не залишали нас та підтримували після смерті Георгія.

Розповідаючи про філософа, не можна обділяти увагою його вчення. Телеологічний функціоналізм Павла Верисага – цілком і повністю оригінальна філософська система. За формою вона продовжує традиції класичної ідеалістичної філософії, спираючись на Платона, Спінозу та Гегеля у створенні об'єктивно-ідеалістичної конструкції Сущого, системи буття-онтології.

За методом, філософія Павла Верисага – діалектична, зі збереженням усіх законів та категорій теорії пізнання, відкритих Гегелем.

Система філософа не є відчуженою й від національних коренів. Продовжуючи традиції Г.С. Сковороди та В.С. Соловйова, Павло Верисаг безсумнівно є філософом-космістом, тобто дотримується школи українського та російського космізму, який йде від Г. Сковороди та завершується у XX ст. антикосмізмом В.І. Вернадського.

Але, спираючись на світові та національні традиції, Павло Верисаг, як і його попередники, вніс свій оригінальний внесок до світової та вітчизняної філософії. У чому він полягає?

1. У вільному від кризової ситуації XX століття (коли філософія Заходу відійшла від класичної філософської проблематики, а філософія Сходу стала гранично ідеологізованою) стилі філософування, який продовжує – на сучасному науковому та культурному матеріалі – відповідати на питання: що є Суще? що є істина? що таке людство? В чому сенс життя особистості?

2. В українській філософії за всі роки її існування не було філософа, який збудував би закінчену раціональну систему Сущого (хоча спроби такого роду були у Г. Сковороди та П. Юркевича).

3. Телеологічний функціоналізм Павла Верисага – оригінальне вчення, яке містить в собі не тільки класичні розділи (онтологія, епістемологія, етика), але й перероблені та очищені від ідеологічних нашарувань – філософію історії, соціальну філософію, філософську антропологію, космологію та філософію особистості.

Ігнорувати особистість такого рівня – неприпустимо ні в які часи, особливо в епоху, яка проголошує особистість своєю самоціллю, а виробництво нових знань – динамічною соціокультурною потребою.

М.М. Шитюк

З КОГОРТИ ШЕСТИДЕСЯТНИКІВ

Писати про Олексу Різниченка (справжнє прізвище Різників) і легко і тяжко. Легко тому, що мені довелось в кінці 80 – на початку 90-х років XX століття працювати в партійних і виконавчих органах міста Первомайська, де проживав і працював Олекса Сергійович. Саме в цей час він був організатором і фундатором Народного руху в Первомайську, активним учасником товариства "Просвіта", вів палкі дебати з функціонерами міськкому партії. В той період я дуже мало знав про життєвий шлях Олекси Сергійовича, хоча й часто зустрічалися і могли дискутувати з різних проблем. Нині – це відомий український письменник, мовознавець, просвітянин, громадський діяч, що 27 лютого 2007 року відсвяткував 70-літній ювілей.

Народився О. С. Різниченко в м. Єнакієве в рік кривавого терору, в апогей війни тоталітарного режиму з власним народом, в жахливому 1937 році:

Батько, Сергій Іванович, в період примусової колективізації був розкуркулений і з тисячами інших українців висланий на Урал. В зв'язку з тим, що в роки Другої світової війни був у полоні, отримав друге ув'язнення в радянських таборах.

В період першого повоєнного голоду сім'я переїжджає до родичів у місто Первомайськ Миколаївської області, де в школі №17 Олекса здобуває середню освіту в 1954 році. З 1952 року співпрацює з літстудією Первомайської газети "Прибузький комунар", де пише російською мовою вірші.

Коли помер Сталін, Олекса написав:

Клянёмся вам, родной товарищ Сталин,
Что ваше дело будем продолжать…

А мати вдома, перехрестившись, сказала: "Слава Богу, здох антихрист! Бог на світі є. Та дивись в школі не обмовся, що віруєш в Бога".

У 1958 р., після закінчення Одеського державного театрально-технічного училища, одержав направлення до Кіровоградського муздрамтеатру імені М. Кропивницького, де й працював до призову в армію 9 листопада 1948 р.

На початку липня 1958 року Олекса Різників пропонує приятелю Володимиру Барсуківському скласти листівку. І незабаром в місті Первомайську разом з групою літстудійців така листівка була складена і віддрукована до півсотні екземплярів на друкарських машинках у різних закладах і установах міста. Текст листівки був скерований проти диктатури партії.

Листівку у дні Жовтневих свят 7–8 листопада поширив у Кіровограді Олекса, а його друг Володимир Барсуківський – в Одесі.

ОБРАЩЕНИЕ К НАРОДУ

ДОРОГИЕ ДРУЗЬЯ И ТОВАРИЩИ!

К Вашему уму и сердцу обращаются люди, нашедшие в себе силу и мужество выступить против ненавистной диктаторской политики партии и теперешних правителей.

ДРУЗЬЯ!

Взгляните на мир прозревшими глазами, откиньте пелену лживых слов, которыми опутывает Вас с помощью газет и радио кучка захвативших власть коммунистов.

Разве не улыбаетесь Вы иронически, читая газеты или слушая радио, разве не возмущаетесь подлой ложью и двуличностью, сквозящей в каждой фразе, в каждом выступлении?

Они кричат о свободе и демократии, но это – свобода в клетке, а народовластие задушено и подменено властью верхушки партии.

Они кричат о богатстве народа, о подъеме его благосостояния, но народ, между тем, беднее, чем до революции.

Рабочий на свою мизерную зарплату не может прокормить себя, не говоря уже о семье.

А как живет крестьянин? Землю, политую потом дедов и отцов, у него отобрали. Загнанный в колхоз, не имеющий никакой заинтересованности, никакой привязанности к земле, он уходит в город, чтобы не видеть сельского убожества.

Но что найдет он там?

Такое же бесправие, нищету и забитое существование.

Нехватка продуктов, обуви и одежды, дороговизна и убогие заработки – это все достижения за сорок с лишним лет, в течение которых народ не видел ничего, кроме войн, разрухи, голода, произвола и обмана.

Неумная и диктаторская политика партии коммунистов как внутри, так и вне государства приводит мир к расколу, к необузданной гонке вооружений с затратой неисчислимых народных средств и вносит в сердца людей смятение и страх за свое будущее.

ДРУЗЬЯ И ТОВАРИЩИ!

Мы желаем братства, истинного братства, а не вражды между народами всех стран мира!

Довольно раскалывать мир на два так называемых "лагеря"!

Долой фашистскую диктатуру партии!

Нам нужна подлинная свобода взглядов, слова, печати!!

Мы стоим за признание религии и церкви государством!

Долой атеистическую пропаганду!

Да здравствует подлинная свобода народа!

Союз борьбы за освобождение народа ("СОБОЗОН")[1]

Пізніше поет написав вірш "Соободзвін":

СОБОДЗВІН

І ми листівку змайстрували,
надрукували – й по ночах
вона, розклеєна, кричала
поміж народу, що зачах.
Вона калатала у вуха,
вона летіла навздогін
тим, хто тікали, щоб не слухать
наш СОБОЗОН, наш СОБОДЗВІН!
А хтось ловив її жаринку
і, обпікаючися, ніс
її наївну насінинку
у КДБ, де всівся Біс...

...Спасибі їм, що не порвали
і не спалили тих ідей,
які ми щедро розсівали
поміж людей.
Їх пожинали кадебісти,
їх клер судейський споживав,
могли їх свідки гризти–їсти,
їх Час у себе вкарбував.
Спасибі вам, слухняні люди,
що нас, як в школу, – у Явас,
що ми позбулися полуди,
що Правда
визволила нас! [2]

Кілька листівок поширили їх друзі. "Пильні" громадяни частину з них позривали і принесли в КДБ.

1 жовтня 1959 року зробили обшук у Швеця Станіслава і в батька Олекси в Первомайську, у Володі Барсуківського в Одесі. У військову частину, де проходив службу О. Різниченко приїхав підполковник Мєнушкін. Ось як згадує про цей день Олекса Сергійович: "Я якраз сидів за своїм екраном, спостерігав за кораблями, які заходять–виходять до–із Одеського порту. "Иди, Алексей, тебя вызывают".

Я приходжу, стоїть у дворі наш старлей, з собачкою грається і таким довгим поглядом на мене дивиться. Кажу: "Що таке?" – "Там, у мене в кабінеті. Зайди". – "Хто там", – питаю. – "Підполковник". Я заходжу: "Товарищ подполковник, матрос Резников по вашему приказанию прибыл". – "Как звать?" – "Алексей Сергеевич". – "Год рождения". – "1937". – "Обыск мы пришли у вас делать". Кажу: "Обыск - так обыск. А що таке?" – "Это вы должны знать сами". Кажу: "Я не знаю". – "Не знаєте?" – "Не знаю". – "Ну идем".

Зайшли ми в кубрик, у мене ті папки лежали під подушкою, матрацом. Вони їх вилучили, описали, оформили протокол. З ним ще два товариша ходять, праву руку опустивши в кишеню – мабуть, там пістолети були.

Повели мене в їдальню, в камбуз, я там ще поїв, хлопці мені компоту налили дві чи три здоровенних кружки – дуже добрий компот у нас варився. Я п'ю і думаю: "Ну, це вже все, останній раз". І коки-повари розуміють, бо чутка пройшла – все. Ми йдемо далі від нашої військової частини – стоїть "Волга". Менушкін сідає спереду, ці два по боках, я між ними посередині, поїхали. 16-а станція далеко, їдемо в центр міста до вулиці Бебеля. Я їду і думаю: "Боже, це вже все! Мабуть, років десять дадуть, а може й розстріляють... Ну, років 10–15 повинні дати". Їду я, прощаюся з Одесою...

Приїхали ми на вулицю Бебеля, в КДБ. Масивні двері... Цей будинок на весь квартал. Про нього в Одесі кажуть, що він найвищий, тому що "из него видно Магадан и Соловецкие острова". Зайшли. "Ну що?" Вийняли з кишені годинник, забрали шнурки, пояс. Я у морській формі. Сиджу день у камері, ніч – це ж дають мені відчути, куди я потрапив...

На другий день викликає Мєнушкін: "Ну, так что, Алексей Сергеевич, вы вспомнили, за что?" Кажу: "Ні". – "Эх, напрасно вы, надо рассказать бы". Кажу: "Я не

знаю, про що розказувати". – "Ну, тогда что, давай допрос начнем?" Здається, тоді мені пред'явили ордер на затримання і почали допит підозрюваного".

Через кілька днів юнаки призналися про листівки, визнали себе винними, що зробили це під впливом критики культу особи Сталіна. Слідство тривало три місяці. "Національного моменту" в "злочинній діяльності" Різниківа та Барсуківського не виявили (тест: листівка і вірші російськомовні, до вбивства 15.10.59 в Мюнхені Степана Бандери поставилися байдуже).

3

Тим часом їхнє національне прозріння відбулося саме під час слідства. Різників брав у бібліотеці українські книжки, зокрема "Тюремні сонети" Івана Франка в перекладах російською мовою. А коли 1960 року його звели в одній камері Одеської тюрми з В. Барсуківським, то вони перейшли на українську мову, записували з радіо і вивчали українські пісні. Напередодні суду Різників написав двозначного вірша, що розібрав і очистив механізм свого життя, і зачитав його на суді замість останнього слова:

Я все прочистил, все я смазал,
Суда, раскаянья слезой,
Другую жизиь собрать я должен
И я клянусь, что соберу!

Насправді йшлося про нове життя українця.

Військовий трибунал Одеського військового округу визнав доведеною вину Різниківа і В. Барсуківського в проведенні "антирадянської агітації і пропаганди" за ст. 7 ч. 1 Закону "Про кримінальну відповідальність за державні злочини". Суд урахував позитивні характеристики і призначив обом покарання 1,5 року у в'язниці суворого режиму.

Повернулися ми в камеру, сміємося з Володею, радіємо: "Слухай, це ж усього півтора року – а ми вже півроку, по суті, відсиділи. А ще будемо місяць чекати, поки той напише протест".

Сидимо в тюрмі ще місяць чи півтора, ждемо. Приходить відповідь із Верховного Суду: "Оставить в силе, полтора года. Все, готовьтесь на этап". – "Куда?" – "Там узнаєте".

Батько, мама приходить на побачення, приносять нам передачі. Життя пішло веселіше. В 1960 році сидіти було набагато легше, ніж стало через рік. Ми в таборі навіть гроші мали в кишені. Приходив у табір фотограф, ми платили, він знімав нас. У мене ж є фотографії – Бабич Сергій і Андрушків Володя мені прислали карточку, де ми стоїмо вчотирьох. Ми фотографу платили в таборі готівкою – це ж анекдот!

Збираємося ми на етап, – продовжує розповідати Олекса Сергійрвич, – їдемо в Харків, через Первомайськ, дивимося на свою батьківщину... їдемо, співаємо пісні. От у Харкові, по-моєму, до нас приєднується Андрушків, а він уже ж підкований, каже: "Хлопці, а ви що, з Одеси?" – "Так". – "А чого ви українською говорите?" Кажу: "Ми ж українці".

Різників покарання відбував у таборах Мордовії. Дружив з Сергієм Бабичем, з поетом Сашком Григоренком, з Олексою Гірником.

Рік перебування в Мордовських таборах, де Олекса побачив сотні полонених воїнів Української Повстанської Армії, де він познайомився з раніше не знаними творами Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, Б. Грінченка, М. Старицького, О. Олеся, зміцнив його новопосталі переконання.

Я вийшов з табору, – згадує О. Різниченко, – 1 квітня 1961 року. У Москві я чогось не зміг залишитися навіть на ніч. Узяв квиток і втік із Москви. Приїхав додому, а тут Пасха, Великдень. Боже мій, мати наготувала всякої їжі! А я привіз п'ять чемоданів книжок – дерев'яні чемодани, які зеки самі роблять. Прекрасні такі чемодани, гарні, з кутасиками металевими! Я привіз ті книжки, викладаю, за стіл сідаю. Мати подає на стіл м'ясо, а я кажу: "Я не їм м'яса". Батько наливає чарку, я кажу: "Я не п'ю". – "Що таке, що з тобою, ти що?!" А мати ж так готувалася до кожного релігійного свята, оце м'ясо запікає, почеревок начиняє. Але ж то мертвечина – я не їм. "Що з тобою?!?"

А в зоні один хлопець сидів зі мною, який не їв м'яса. От він борщ їсть, де варилося м'ясо, а саме м'ясо мені віддає. Каже: "Я вегетаріянець". Потім я і в Ганді прочитав, "Моє життя", що таке вегетаріянство. Та й вирішив на собі спробувати... Так я мучив батьків дев'ять місяців. Ну, мати все не могла звикнути, що я тільки вінегрет їм, капусту. "Боже, ну що ж це таке?" Вона просто плакала. А батько каже: "Не п'єш, то й добре. Хай, нащо воно тобі треба, не пий. Але ж м'ясо треба їсти!". То я довго не пив, а м'ясо почав їсти, по-моєму, аж через дев'ять місяців.

Після звільнення з табору Олекса Сергійович працював електриком Первомайського гранітного кар'єру. З 1962 по 1968 рік одночасно навчався на філологічному факультеті Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, де тоді навчались Володимир Барсуківський, Святослав Караванський, що познайомив Олексу зі своєю дружиною Ніною Строкатою.

Органи КДБ заарештували О. Різникова в жовтні 1971 року вдруге, пов'язуючи його справу зі справою О. Притики, арештованого 9 липня 1971 року, і Ніною Строкатою-Караванською, арештованою в грудні того ж року. Перший раз О. Різників був заарештований в так званій демократичній справі. Вже тоді в слідчому ізоляторі він зрозумів, що головна атака Москви спрямована проти тих, хто висувають національну проблему.

Фото зроблені в день арешту 30 жовтня 1971 р.

Слідство тривало півроку. 14–19 травня 1972 року в Одесі відбувся суд над О. Різниковим, Н. Строкатою-Караванською і О. Притикою, який всіх трьох підсудних визнав винними у вчиненні злочину, передбаченого ст. 62, т. І КК УССР, і покарав їх таким чином, що О. Різників отримав п'ять з половиною років концтаборів суворого режиму, Н. Строката-Караванська – 4 роки концтаборів суворого режиму, а О. Притика – лише 2 роки концтаборів суворого режиму, тому що суд врахував його "політичну незрілість", мовляв, він підпав був під вплив Н. Строкатої-Караванської і О. Різникова, які його використали

в антирадянській діяльності, і він виявив бажання відпокутувати свою вину. Всіх трьох на суді звинувачено в тому, що "підсудні, поділяючи ворожі до радянської влади погляди, вели антирадянську агітацію і пропаганду з метою підриву і послаблення влади. Серед свого оточення вони поширювали "самвидав антирадянського змісту", шляхом наклепницьких висловлювань вони перекручували радянську дійсність". Як видно з обвинувачення, то головний "злочин" полягав у самвидавній діяльності. Показовим у цьому відношенні є зміст вироку, витяг з якого автор зайшов доцільним процитувати:

ВИРОК

Міністерство юстиції Української РСР

Ім'ям Української Радянської Соціалістичної Республіки

1972 року травня "19" дня Судова колегія в кримінальних справах Одеського обласного суду, в складі:

Головуючого Котенка В.М.

Народних засідателів: Кравцова М. А.

Григоренка В.М.

При секретарі: Чебан Н. В.

З участю прокурора Бухтіярова Л. І.

адвокатів Полторацького В. В., Ефімова В. Ф., Нефеда В. В. розглянула у відкритому судовому засіданні в місті Одесі справу про обвинувачення

1. Строкатової Ніни Антонівни, народження 31 січня 1926 року, українки, уроженки міста Одеси, безпартійної, з вищою медичною освітою, одруженої, дітей не має, військовозобов'язаної, не судимої, громадянки СРСР, до арешту мешкала в м. Нальчику, Кабардино-Балкарської АРСР, вулиця Орджонікідзе, 101, працювала викладачем в медичному училищі міста Нальчика;

2. Резнікова Олексія Сергійовича, народження 24 лютого 1937року, уродженця міста Єнакієво, громадянина СРСР, з вищою педагогічною освітою, військовозобов'язаного, судимого, до арешту працювавшого викладачем української мови і літератури в вечірній середній школі робітничої молоді № 14 міста Одеси, проживавшого в місті Одесі, вул. Терешкової, 25, кімната 45, одруженого, має дочку віком 3 роки;

3. Притики Олексія Йосиповича, народженого 9 березня 1929 року, уродженця села Комаровка, Тепликського району, Вінницької області, українця, безпартійного, військовозобов'язаного, з вищою медичною освітою, одруженого, має двох дітей віком 7 і 13 років, громадянина СРСР, до арешту працювавшого лікарем поліклініки № 1 Водздороввідділу Чорноморського морського пароплавства, мешкавшого в місті Одесі, вул. Новоселів, 51, кв. 2, не судимого, –

всіх трьох в скоєнні злочину, передбаченого статтею 62, ч. 1 КК УРСР.

В судовому засіданні по даній справі

встановлено:

підсудні Строкатова Н., Резніков О. та Притика О., поділяючи ворожі Радянській владі погляди, займались проведенням антирадянської агітації і пропаганди з метою підриву та послаблення Радянської влади. Серед свого оточення вони зводили наклеп на радянську дійсність, здобували та розповсюджували матеріали так званого

“самвидаву” антирадянського змісту, шляхом наклепницьких висловлювань і розповсюдження матеріалів “самвидаву” перекручували радянську дійсність.

Так, весною 1970 року у себе в квартирі, в місті Одесі, Строкатова двічі передала Резнікову пакети з матеріалами “самвидаву”, серед яких знаходились:

– документ “Серед снігів”, в якому автор, засуджений за антирадянський злочин, Валентин Мороз, з антирадянських націоналістичних позицій змальовує становище України в складі СРСР і закликає українську інтелігенцію до боротьби проти радянського державного і суспільного ладу;

– документ “Мойсей і Датан” того ж автора В. Мороза. В цьому документі зводиться наклеп на національну політику КПРС і Радянського уряду по відношенню до українського і білоруського народів;

– “Український вісник”, випуск другий – травень 1970 року, який являє собою збірку антирадянських наклепницьких матеріалів, об’єднаних ідеєю боротьби проти радянського державного ладу;

– “Хроника текущих событий” № 13 від 29 квітня 1970 року, яка являє собою підбірку статей, в яких автори, висвітлюючи окремі судові процеси над державними злочинцями, зводять наклеп на Радянську владу і діяльність радянських державних органів;

– збірка віршів “Крик з могили” М. Холодного, в окремих віршах якого (“Вмирають поети”, “Нація”, “Собаки”) автор зводить наклепна стан української нації, української культури, літератури та мови, а також на життя колгоспного селянства. У вірші “Я – іноземець поміж вами...” автор висловлює відкриту погрозу фізичної розправи над керівниками КПРС і Радянського уряду;

Мордовські в’язні 1960 року: (зліва) Володимир Киян, Олекса Різників, Сергій Бабич, Володиммир Андрушко

– документ, написаний у вигляді листа, який закінчується підписом: “Священник С. Желудков”. В цьому документі автор з антирадянських позицій зображає державний, політичний та економічний лад СРСР.

Про передачу Строкатовою Резнікову матеріалів “самвидаву”: “Серед снігів”, “Мойсей і Датан”, “Український вісник”, випуск другий, “Хроника текущих событий” 1.13. Збірки віршів “Крик з могили” М. Холодного, документу з підписом “Священик С. Желудков” свідчать покази підсудного Притики О., який ствердив, що ці матеріали Строкатова весною 1970 року за два рази вручила Резнікову в його (Притики О.) присутності, що він особисто ці матеріали бачив, коли вийшов від Строкатової з квартири і разом з Резніковим оглядав те, що знаходилось у пакетах, які

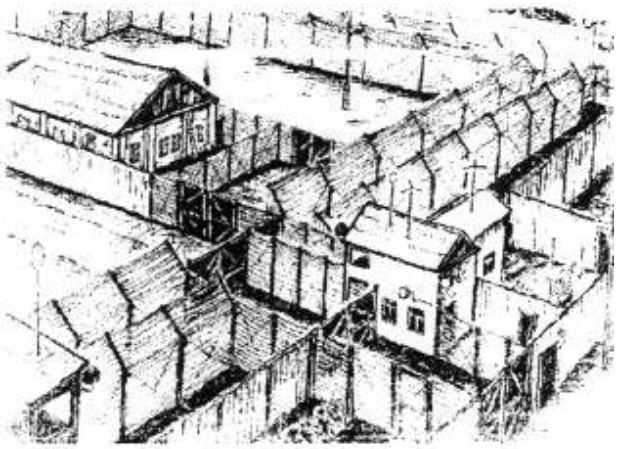

“Учреждение ВС–389/36” – табір особливо суворого режиму в с. Кучино Чусовського району Пермської області. Це вона, ота 36–та зона, де відбував покарання Олекса Різниченко, де загинув Василь Стус. Зараз там обладнано музей ГУЛАГа

Строкатова вручила Резнікову.

Притика О. ствердив, що через деякий час Резніков передав йому саме ці матеріали для ознайомлення.

Разом з тим судова колегія вважає необхідним виключити з обвинувачення Строкатової епізод про зведння нею весною 1970 року у себе на квартирі в присутності Притики і Резнікова наклепу на Радянський державний та суспільний лад.

Строкатова і Резніков це заперечують, а свідчень щодо цього одного тільки при таких обставинах недостатньо для визнання доказаним цього епізоду;

З обвинувачення Резнікова необхідно виключити епізод про вчинення ним з метою розповсюдження в своєму блокноті запису антирадянського змісту, спрямованого проти В.І. Леніна та Радянського уряду.

Резніков пояснив, що він не пам’ятає випадку про вчинення ним такого запису, хоча зовні начебто написано його рукою. Резніков також заперечує мету розповсюдження такого запису.

В справі є фотокопія цього запису та висновок відомчої графічної експертизи про виконання згаданого запису Резніковим [4].

Але цей висновок графічної експертизи не співпадає з даними аналітичної частини експертизи, де вказується, що текст, представлений для дослідження містить мало графічного матеріалу і що Резніков входить в коло осіб – можливих виконавців цього тексту. Нема також і категоричних доказів про мету Резнікова розповсюдити цей запис. Час вчинення згаданого запису не встановлено, а в зберіганні цього запису Резніков не обвинувачується. Достатніх підстав для визначення доведеним цього епізоду не має.

Кваліфікацію дій Строкатової, Резнікова та Притики за ст.62 ч. 1 КК УРСР суд вважає вірною.

Строкатова, Резніков і Притика проводили антирадянську агітацію і пропаганду, зберігали та розповсюджували антирадянську літературу з метою підриву та послаблення Радянської влади. З цією ж метою вони поширювали наклепницькі вигадки, що порочать радянський державний і суспільний лад.

Направленість на це дій Строкатової, Резнікова і Притики витікає як з суті їх висловлювань, так і з змісту матеріалів, які вони зберігали та розповсюджували.

Передаючи згадані вище матеріали ряду других осіб, Строкатова, Резніков і Притика розуміли і хотіли, щоб ці матеріали широко розповсюдились серед населення.

Це свідчить про їх намір займатися як антирадянською пропагандою. так і антирадянською агітацією.

Обираючи міру покарання підсудним Строкатовій, Резнікову і Притиці, судова колегія враховує небезпечність і систематичність скоєних ними дій.

Разом з тим, судова колегія враховує також і те, що всі підсудні займались суспільно–корисною працею.

У відношенні Притики суд враховує те, що він, ставши спочатку сам на хибний шлях, надалі підпав під вплив Резнікова і Строкатової, які, скориставшись з його політичної незрілості, активізували його антирадянську діяльність.

Саме тому, а також враховуючи зізнання Притики, його сімейний стан та його бажання спокутувати свою вину, судова колегія вважає можливим обрати йому міру покарання значно меншу, ніж Строкатовій та Резнікову.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 323, 324 та 332 КПК УРСР, судова колегія

ПРИСУДИЛА:

Строкатову Ніну Антонівну, Резнікова Олексія Сергійовича і Притику Олексія Йосиповича визнати винними в скоєнні злочину, передбаченого ст. 62 ч. 1 КК УРСР та покарати:

Строкатову Н. А. – позбавленням волі строком на 4 (чотири) роки в виправно–трудовій колонії суворого режиму, без заслання;

Резнікова О. С. – позбавленням волі строком на 5 (п'ять) років і 6 місяців в виправно–трудовій колонії суворого режиму без заслання;

Притику О. Й. – позбавленням волі строком на 2 (два) роки в виправно–трудовій колонії суворого режиму, без заслання.

Міру покарання рахувати:

Строкатовій – з 6 грудня 1971 року;

Резнікову – з 11 жовтня 1971 року;

Притиці – з 9 липня 1971 року.

Міру запобіжного заходу до набуття вироком законної сили їм же залишити без змін – утримання від вартою.

Всі речові докази, крім друкарської машинки зберігати при справі, а друкарську машинку марки "Москва" № 10158, вилучену у підсудного Притики О. Й. – конфіскувати.

Вирок може бути оскаржений до Верховного суду УРСР через Одеський обласний суд в строк 7 діб з дня вручення його копії всім засудженим по цій справі.

Головуючий *підпис*

Народні засідателі *підпис*

підпис

Вірно головуючий В. Котенко [4].

Працюючи співробітником газети "Народна трибуна" на протязі 1968–69 років, О. Різників, мовляв, зводив наклепи на національну політику в СССР, заявляючи, що немає рівноправності між націями, існує дискримінація українців. Різникову закинули, що літом 1968 року, під часі перебування у своїх батьків в місті Первомайську

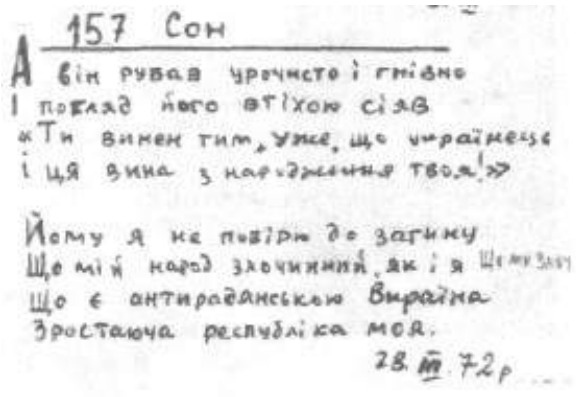
157 Сон

А він рубав урочисто і гнівно
І погляд його втіхою сіяв
«Ти винен тим, уже, що українець
і ця вина з народження твоя!»

Йому я не повірю до загину
Що мій народ злочинний, як і я
Що є антирадянською Вкраїна
Зростаюча республіка моя.

28.III.72р

Вірш з тюремного зошита

Миколаївської області, передав знайомому Мельничукові прочитати документ самвидаву "З приводу процесу над Погружальським" та передав свій вірш "Демонстрація". Його звинуватили в тому, що 1970 року в Одесі поширював виготовлену фотоспособом працю Івана Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація? " На суді виступали різні підібрані КДБ свідки, які своїми свідченнями обтяжували підсудних. Так, наприклад, редактор Пархоменко обвинувачував Різникова за те, що він на концерті самодіяльности виступав проти відспіваного "Інтернаціоналу" в російській мові, мовляв, українською звучить він краще.

У останньому слові на суді Олекса говорив, що не виступав ні з якою пропагандою проти Радянської влади, не чинив ніяких дій протиправних, а читання деяких творів ДЗЮБИ чи САХАРОВА не може кваліфікуватися як злочин: я говорив, що 1972 рік – це не 1937 і тому чекаю реабілітації не через 20 років, як сталося із репресованими тоді, а нині, на цьому суді. Я справді чекав виправдання і звільнення з зали суду.

Поета О. Різникова кадебістський суд загнав у Пермський концтабір суворого режиму. Важка каторжна праця сильно підірвала його здоров'я. В 1974 році існували реальні побоювання, що поет фізично не витримає каторжних мук і не доживе до кінця терміну покарання.

І в таборах Олекса продовжував писати та творити. Там же почав працювати над "Стислим кореневим словником української мови", над "Словником омонімів". Ось один з віршів, надрукованих в таборі.

5

11 числа кожного місяця тримав голодівку протесту до кінця терміну. Спілкувався з Євгеном Сверстюком, Левком Лук'яненком, Олесем Сергієчком, Володимиром Мармусом, Тарасом Мельничуком, з євреями-"самольотчиками". З литовцем Сімасом Кудіркою та латвійцем Гунаром Астрою вивчав литовську і латиську мови, працював над кореневим "Компактним словником", багато читав, досліджував виникнення мов і щодня писав вірші. Усі вони, крім перших двох зошитів, збереглися (від 76-го вірша до 1700-го). 1973 року єврей Ар'є Вудка вивчив кілька його віршів і разом з віршами інших ув'язнених українських поетів через три роки вивіз їх у пам'яті і опублікував у 1977-му в Мюнхені окремою книжкою "Поезія з-за колючих дротів".

Після звільнення в травні 1977 року примусово поселений у Первомайську, біля матері й батька. Два роки працював у пологовому будинку електриком. У 1980 році влаштувався в інтернат для неповноцінних дітей, де пропрацював 10 років.

Десять років його не друкувала жодна, навіть містрайонна, газета Первомайська, де він проживав.

У кінці 80-х Олекса Різників створював Народний Рух, товариство "Просвіта" на Миколаївщині. 1989–го у видавництві "Маяк" вийшла його книжка віршів "Озон". У грудні 1990-го прийнятий до Спілки письменників України. Друга книжка "Терновий вогонь" з доданою до неї статтею "Я винен тим, що українець", вийшла у видавництві "Український письменник" 1993 року. За неї в 1995-му йому присуджена премія Павла Тичини.

У 1997 році його обрано членом керівництва Всеукраїнського "Меморіалу" імені В. Стуса, призначено головою обласної комісії з питань реабілітації (на громадських засадах), обрано головою Одеської обласної "Просвіти". Він – член правління Конгресу української інтелігенції, голова комісії в комітеті "Нюрнберг–2", член Проводу обласної організації Народного Руху.

Олекса Різниченко автор ряду книг, що вийшли в різних містах України.

Це – "Озон", 1990, "Терновий вогонь", 1993, "Наодинці з Богом", 1998, "З людей", 2000, "Промінь з Одеси", 2000, "Спадщина тисячоліть", 2001, "Двострунне грало", 2002, "Їдло – 33-го", 2003, "Іллейко, з Бога турейко", 2004, "Донька Одеси. Бран", 2005, "Сміх на гаку", 2005, "Окупація", 2005, "Бран", 2006 рік.

Лауреат премії ім. П. Тичини 1993 рік, К. Паустовського 1998, ім. Тараса Мельничука 2004. Двічі лауреат журналу "Україна" (1990 і 1991), журналу "Соціалістична культура" (1991).

Нині займається активною громадською просвітницькою роботою.

Він один з тих щасливців, котрі не загинули в комуністичних концтаборах.

Не змогли наглядачі змінити його світогляду вбити творчий вогонь, на що так сподівались партійні селекціонери.

---

1. Архів СБУ в Одеської області. – Спр. 23687-с. – Арк. 55.
2. Резніков О. Озон. – Одеса, 1990. – С. 74.
3. Архів СБУ в Одеській області. – Спр. 23687-с. – Арк. 66.
4. Так само. – Спр. 111321.
5. *Резніков О.* Двострунне грало. – Одеса, 2002. – С. 71.

СПОГАДИ ПРО О. РІЗНИЧЕНКА, ВИКЛАДЕННІ ЙОГО СЕСТРОЮ В. ОСИНСЬКОЮ У ЛИСТІ ДО РЕДАКЦІЇ ЖУРНАЛУ “УКРАЇНА”

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ РЕДАКТОРЕ!

Прочитала в № 21 статтю Михайла Малаша і добірку листів Валерія Марченка, виплакалась і вирішила хоч подякувати Вам.

Дуже мені – не знаю, як написати: не радісно, а щемливо якось – читати подібні публікації. Дуже яскраво уявила все, що було з моїм братом, ніби знову пережила те наше родинне лихо. І знову ожив всередині біль від поїздок в Кучине зі старими – то батьком, то матір’ю. І розмови з табірним начальством про брата. На запитання: “Як він тут? “ – відповідь: “Влияйте, пусть пишет о помилуваний, пусть кается”.

А за що каятись? Та ж мій брат святий! У нього ніколи не було ворогів, він ні з ким не лаявся, не сварився. За ним завжди ходили гурти людей, слухали. І раптом – небезпечний злочинець! А я ж його знаю з дитинства. Людина особливого такту, надзвичайної доброти, який усіх старався зрозуміти, всім прощав. Навіть тим, про кого точно знав, що стукач. Навпаки: казав: “Хай ходить до нас і бачить, що ми нічого поганого не робимо”. З дитинства багато писав, багато читав книжок. Типове дитя шістдесятих років. Може, раніше за інших зрозумів облудну брехню, але, слава богу, вже за “відлиги” писав вірші російською та українською мовами. Але, звичайно, більше російською. Пам’ятаю, його вірш на смерть вождя:

“Клянемся вам, родной товарищ Сталий, что ваше дело будем продолжать... “ і т. д., надрукований в райгазеті.

Може тому, що була “відлига”, мав надзвичайно малий, навіть не “дитячий”, а “немовлячий” строк: півтора року в Мордовії. І ось звідти почали йти листи українською, з’явилися нові мотиви й інтереси.

Потім вступив на філфак в Одесі, і знову – студії, читання, вивчення історії, літератури. Зараз я думаю, що він був “особливо небезпечний” тому, що був особливо привабливий, що всіх навкруг умів зачарувати, навернути в свою віру, притягав до себе, як магнітом. Йому годі було опиратись. Коли він працював у газеті політехнічного інституту, то навіть індійські аспіранти розмовляли українською. І цим був особливо небезпечний. А ще додайте, що все це діялося в Одесі 60–70 років. Та його свята простота, віра в те, що всі порядні, що можуть стати такими. Та абсолютне невміння пристосуватись до обставин, щирість і непрактичність. Та читання особливо небезпечних матеріалів типу “Інтернаціоналізм чи русифікація?” Дзюби і праць Сахарова. Та створення українського хору, та колядування новорічні в Одесі 65–70-х років. Ось вам типовий портрет особливо небезпечного державного злочинця зразка 70-х років. А ще коли додати зустрічі біля пам’ятника Шевченку от і маємо п’ять з половиною років страшного 72-го року. А після – 72-го строки збільшилися значно.

Перебути цей жах допомогло йому тодішнє козацьке здоров’я та його кредо:

Живіть надією. Коли
уже нічого не чекає,
Коли на заході зникає
у споді хмари блиск малий

І темінь лячна западає,
подібна чимось до смоли
пекельної...
Не треба сліз, словесних злив –
Живім надією, що маєм.

Це було написано вже в таборі, коли дійсно вже нічого не чекало попереду. А в слідчому ізоляторі за дев'ять місяців слідства народилась ціла збірка з такою сонячною назвою – "Багатокрилість".

Не цитую його, бо займе багато місця, а посилаюсь на збірку "Озон", яка вийшла в 90 році, нарешті. Хоча планувалась два рази в 60–70 роках.

Читаю і не віриться, що ці вірші брат написав у камері–одиночці, в підвалах КДБ, стільки радості, завзяття, віри в свої сили. До речі, ця збірка (загальний товстий зошит) була якимось чудом принесена мені на останнє побачення після суду, і що ще більш неймовірно, передана мені миттю – з пазухи в пазуху, і ніхто не бачив.

Зараз згадується як жахливий сон. Страшний. Тому я читала статтю і Сверстюкову (з яким, до речі, був мій брат), і Малашеву зі сльозами.

Уявляю матір, хочу схилитися перед нею за її страждання, хоча навіть мені важко і страшно за неї. Бо мій брат повернувся, хоч і хворий, але живий, а її Сина немає. Вклоняюсь їй. Листи Валерія так нагадують листи Олекси...

Спасибі Вам за такі публікації, за висвітлення цих страшних подій у такому нашому недалекому минулому. Спасибі, що Ви дали минулого року добірку поезій мого брата і гумореску. Тепер вийшла, нарешті, його збірка, там вірші різних років з 60-х до 90-го. Мені ця книжка дуже рідна, бо я з неї знаю майже кожен вірш, коли і де він писався. Сонетний цикл, приміром, на нарах безсонними ночами. Симоненкові після смерті Василя в Одесі, "Баладу про руську душу" на моїх очах того літа, після поїздки в Кам'янець. А скільки ще поезій лежить не друкованих! Хоч і ця збірка обережна, відредагована, багато змінено, але добре, що вона вже є.

Отож спасибі Вам, що оприлюднюєте ці страшні реалії нашого буття. Боронь Боже повторитись всьому цьому! Бо воно наклало великі шрами на наші душі.

Воістину – очищаймось.

З повагою

Валентина ОСИНСЬКА,
радянська вчителька
м. Сміла.

ВІД РЕДАКЦІЇ: В. Осинська не називає імені свого брата та своє дівоче прізвище. І все ж ми зразу зрозуміли, про кого вона пише. Автор поетичної збірки "Озон", добірки віршів та гуморески у нашому журналі, до речі, за яку він став лауреатом "України" за 1989 рік, – Олекса Різниченко. Нам дещо відомо про його долю, та цього недостатньо, щоб істотно доповнити розповідь Валентини Сергіївни. Найближчим часом журнал у рубриці "З юридичним штампом: злочинність" надрукує документальні матеріали про Олексу Різниченка. Вони виразніше висвітлюють епоху пізнього сталінізму – період брежнєвщини та поневіряння людей, котрі намагались будити громадянську совість співвітчизників, переконані, що так далі жити не можна...

"Україна" № 29 липень 1990 р.

А.А. Погорєлов

НЕВІДОМИЙ БОРЕЦЬ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ.

Друга половина XX століття позначена рядом важливих подій, які значно вплинули на подальшу долю населення СРСР. У 60–70-х рр. політичне керівництво Радянського Союзу з метою збереження "системи" намагалось продемонструвати своїм громадянам запровадження ліберальнішої політики. Розвінчання "культу особи" в період "відлиги" мало стати тим сигналом для людей, який засвідчував би засудження сталінського режиму та абсолютне відмежування хрущовського керівництва від попередніх злочинів тоталітарної системи.

Певна "демократизація" внутрішньої політики СРСР стала поштовхом для активізації антирадянської опозиції, яка позначена діяльністю відомих представників дисидентського руху і на сьогоднішній день є досить вивченою. Проте кардинальні зміни світогляду відбувалися і в багатьох інших українців, громадян СРСР, які до певного часу не переймалися політикою. Пізніше, усвідомивши необхідність політичної боротьби, звільнення населення України від комуністичної облуди, вони, одними з перших, розпочинали активне протистояння антидемократичному режиму.

Вороненко Володимир Гаврилович народився у м. Києві у 1939 р. у родині військовослужбовця, українець, безпартійний. Батько – Гаврило Максимович загинув у 1941 р. під час оборони Одеси.

Виховувався матір'ю Олександрою Василівною**.** У 1953 р. закінчив семилітню школу №100 м. Києва. У цьому ж році вступив у Київський річковий технікум, який закінчив у 1957 р. та отримав спеціальність штурмана річкових та озерних суден. Влітку 1957 р. з метою вступу до морського училища поїхав до м. Таллін, проте, не склавши вступні іспити, повернувся до Києва. Восени цього ж року призваний до армії. Службу спочатку проходив у м. Каунас, потім у Ленінграді, звідки його демобілізували у зв'язку з хворобою.

У січні 1960 р. здійснив спробу крадіжки, за що, на його думку, був несправедливо засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ.

До свого арешту Володимир Гаврилович й гадки не мав створювати та боротися за те, у чому його пізніше звинувачуватимуть. У ті часи був людиною досить лояльною по відношенню до існуючого режиму. До того ж з 1955 р. перебував у ВЛКСМ. А загалом перебував поза політикою [1].

Проте час вносив свої корективи. Вперше всерйоз задумався над існуючим станом справ у Радянському Союзі, коли потрапив у місця позбавлення волі, де зіштовхнувся з людським бездушшям, гнилим бюрократизмом, що часто межували з цинізмом

[2]. Але ще раніше, під час судового процесу, побачив безпринципність, халатність, які могли розпалити вогонь ненависті у будь-якої людини [3].

Вже в таборі суворого режиму (№169 с. Городище Рівненської області) почав думати про політичну боротьбу та створення суверенної держави, у якій би не було місця насиллю, бездушності, не існувало би бюрократизму та інших недоліків. У своїх думках вимальовував образ ідеальної держави, самоутвердження України на основі демократичних принципів. Проте в цей період ще не мав чіткої програми дій [4].

Лише у грудні 1960 р. наважився виготовити та поширювати листівки антирадянського змісту на території табору № 169. З цією метою 10 і 22 грудня у людних місцях повісив 8 листівок, у яких закликав до боротьби за відокремлення України від Росії та ліквідацію комуністичної партії [5]. Листівки завершував підписом СПСУ – Соціалістична партія самостійної України (див. Рис. 2-3). У грудні 1960 р. виготовив також і печатку Самостійної Української держави [6].

За поширення антирадянських листівок вироком Рівненського народного суду від 10 січня 1961 р. Вороненка В.Г. засудили до 3-х років тюремного режиму [7].

Для відбуття тюремного ув'язнення його направили у тюрму № 1 м. Львова, у якій перебував з 15.02.1961 по 09.10.1961 р. З думками про суверенну Україну і прибув до Львівської в'язниці. Звідси написав декілька скарг до Верховного Суду УРСР стосовно перегляду його справи, але їх залишили без розгляду. Така ситуація остаточно переконала Володимира Гавриловича, що його покликання – політична боротьба за викорінення недоліків, якими так насичене радянське суспільство.

9 жовтня його знову перевели до тюрми №1 м. Житомира (перебував з 10.10.1961 – 11.08.1962 рр.), де в нього остаточно визріла думка про створення самостійної України [8]. Перебуваючи у Житомирській в'язниці, вів щоденник, у якому відображав своє життя та розмірковував над майбутнім країни. Тут же розпочав створення підпільної організації, якій дав назву "Народна партія України". Особисто розробив її програму, з кольорових аркушів паперу виготовив прапор майбутньої партії .

Прапор Народної партії України, виготовлений з кольорового паперу В.Г. Вороненком у в'язниці № 1 м. Житомира. 1962 р.

За виготовлення синьо-жовтого прапору у Житомирській тюрмі отримав 15 діб штрафного ізолятора.

Під час перебування у в'язниці повністю змінюється світогляд, з'являється мета, бажання повністю розбудовувати по новому своє життя. Постійно займається самовдоскона-

ленням, вивчає різні предмети, німецьку і російську мови з метою відкоригувати свій літературний стиль та стати у майбутньому письменником. Після відбуття ув'язнення планував вступ до інституту.

Поринаючи у свої міркування у щоденнику писав: "…лише факт існування у нашій богом проклятій країні однієї партії (комуністичної) говорить про те, що демократія тут лише на папері, її ніхто реально не відчуває на собі. В наших очах тільки те й можуть, що очорняти країни Заходу, що більшістю людей приймається за істину. Така критика життя Заходу ніяк не зміцнює владу наших політиканів. Я завжди говорив, що влада в СРСР тримається на штиках. Народ починає усвідомлювати справжнє становище в якому знаходиться. Потрібен лише поштовх від якого він прокинеться, оскільки знаходиться вже 40 років у сплячці. Народ страшний у гніві і, якщо цей гнів вийде на поверхню, то тоді керівництво не зможе відгавкатись лише обіцянками. За ваше, товариші урядовці, світле теперішнє прийдеться розплачуватися дуже сумним майбутнім. Я це передбачаю!" [11].

І далі: "У вас одна мета – тримати народ у темній печері, не дати йому вибратися з багнюки, в яку ви ж самі його і загнали. Проте останнє слово за народом, саме за народом, на шиї якого ви від'їдаєте свої холки та накопичуєте гроші. Досить з нас обіцянок! Навіть у нас, людей із залізними нервами, є межа. Кожен знає, що від обіцянок ще ніхто не був ситим. Проте люди хочуть бути ситими, хочуть свободи слова, свободи особистості. А в цій країні немає такого. Є лише сліпа віра у "краще майбутнє", але навіть цю віру нав'язують силою терору [12]. Навіть якщо боротьба за наше самовизначення похоронена у свідомості населення, то при відповідній постановці питання боротьба відновиться з новою силою, з полум'я якого вийде нова держава – держава радості, щастя і святої волі, уявлення про яку ми вже давно втратили, але думками про яку живемо" [13].

Дискутуючи з однокамерниками, навіть розробляли плани по реорганізації сільського господарства. На їх думку, колгоспи необхідно було ліквідувати, а все селянське виробництво перевести на приватну власність. Ці заходи в свою чергу повинні були підняти зацікавленість у збільшенні врожайності, кількості худоби. Внаслідок цього рівень життя селян значно зросте [14].

Спочатку з Володимиром Гавриловичем проводили довготривалі профілактичні бесіди, переконували полишити антирадянські думки та пожаліти свою молодість, погрожували. Проте він був переконаний у своїй правоті [15].

На питання слідчого, чи визнає ув'язнений, що у своїх закликах робив наклепи на радянську дійсність, очорняв політику керівників СРСР, засуджений відповідав, що не вважає це брехнею. На його думку, такий стан справ існує в дійсності [16].

Спілкування з офіцерами КДБ носило й певний позитив. Незважаючи на розбіжність їхніх поглядів, Володимиру Гавриловичу було приємно спілкуватися з освіченими людьми, оскільки тупість, бездарність та лайка більшості ув'язнених його вже достатньо втомили [17].

Завершивши розробку основних положень діяльності партії, у липні 1962 р. із Житомирської в'язниці через звільненого в'язня передав своїм товаришам лист (план дій по створенню Народної партії України, фактично – політичну програму партії), у якому закликав до боротьби проти радянської влади за відокремлення України від

СРСР. Аби листа не знайшли, Володимир Гаврилович зашив програму у взуття кур'єра [18].

Гортаючи сторінки кримінальної справи Володимира Гавриловича, вражає глибина, правота та прогресивність його роздумів, які фактично випереджали час. Його слова не втратили актуальності й тепер. Необхідно вказати, що на момент усвідомлення вести боротьбу за відокремлення України від СРСР шляхом створення політичної партії йому було всього 23 роки!

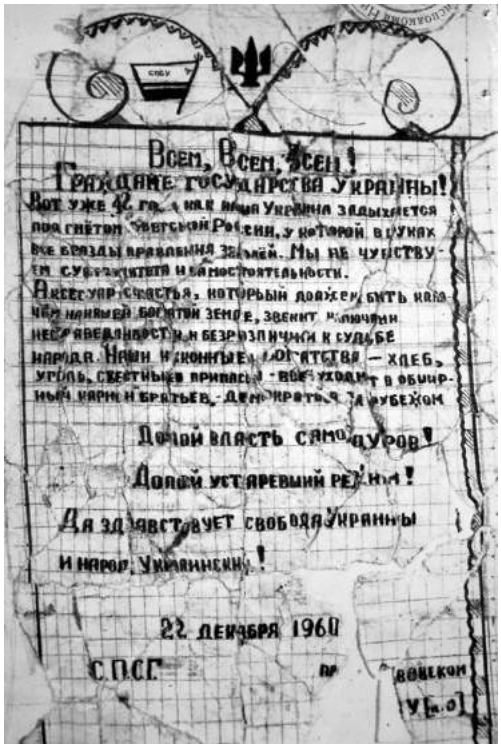

Листівка В.Г. Вороненка із закликом до боротьби проти комуністів за незалежну Україну, виготовлена у ВТТ №169 (с. Городище Рівненської області). 10.11.1960 р.

Ось невеликий витяг з його листа: "… Досить сидіти та чекати, куди тебе занесе життя. Теперішнє керівництво країни веде країну у прірву, що бачить кожна далекоглядна людина. Насуваються великі зміни, тому ми не можемо стояти осторонь. Досить з нас!

Ти один нічого не зможеш вдіяти, але декілька чоловік вже утворять "Центр". Під цим словом я розумію міцну організацію, яка забезпечить наше майбутнє та майбутнє нашого народу. Роботу організації не зводьте до особистих інтересів.

Повторюю: насуваються великі зміни! Мені це краще відомо, аніж вам, які перебувають на волі. Ми, покоління, народжене в 30–40-х рр., створені для того, аби творити історію. Я навіть в таких умовах, де мене гнуть в дугу, ні на хвилину не перестаю боротися, не дивлячись на те, що повністю відірваний від зовнішнього світу.

Наше головне завдання – організація опозиційної політичної партії, яка буде називатись Народна партія України. Створення цієї партії покладе початок визвольної боротьби за незалежність та суверенність України. Проте партія не повинна бути націоналістичною. Всі чудово розуміють, що Україна може процвітати як самостійна держава, тому що її територія та кількість населення не поступаються таким державам як Англія та Франція.

Чому Росія втручається у наші справи і серед білого дня грабує Україну? Тому що без України вона почуватиметься погано. Росії потрібні українське сало, хліб, вугілля, фрукти та багато іншого. Але це ж саме потрібне й нам!

Всі промахи та помилки компартії необхідно використовувати для дискредитації радянського керівництва.

Наша боротьба полягає у поширенні пропаганди шляхом листівок.

Прапор організації повинен бути трьохколірний: блакитний, жовтий, зелений.

Блакитний – колір неба, під яким ми живемо, жовтий – колір наших ланів, якими так багата Україна, зелений – колір надії.

Ви повинні докласти деякі зусилля, щоби декілька таких прапорів прикрашали Київ. Вивіску прапорів потрібно робити періодично, дотримуючись конспірації. Але головним вашим знаряддям повинні бути листівки, які понесуть у маси слово правди.

Тепер ніхто не вірить нашому керівництву, крім деякої купи привілейованих. У своїй боротьбі ви повинні користуватись вченням Леніна, доки ми не створимо власного вчення. Якщо через деякий час буде створене наше вчення, то воно лише в деякій мірі буде відрізнятись від Ленінського і повністю відрізнятиметься від політики теперішнього керівництва СРСР.

Росія заведе нас у прірву, тому ми повинні створити на території України найсправедливіше соціальне суспільство та ширити його ідеї в інших країнах та континентах. А від теперішніх заяв уряду, який лише вміло пускає пил у очі, народу благодаті не дочекатися.

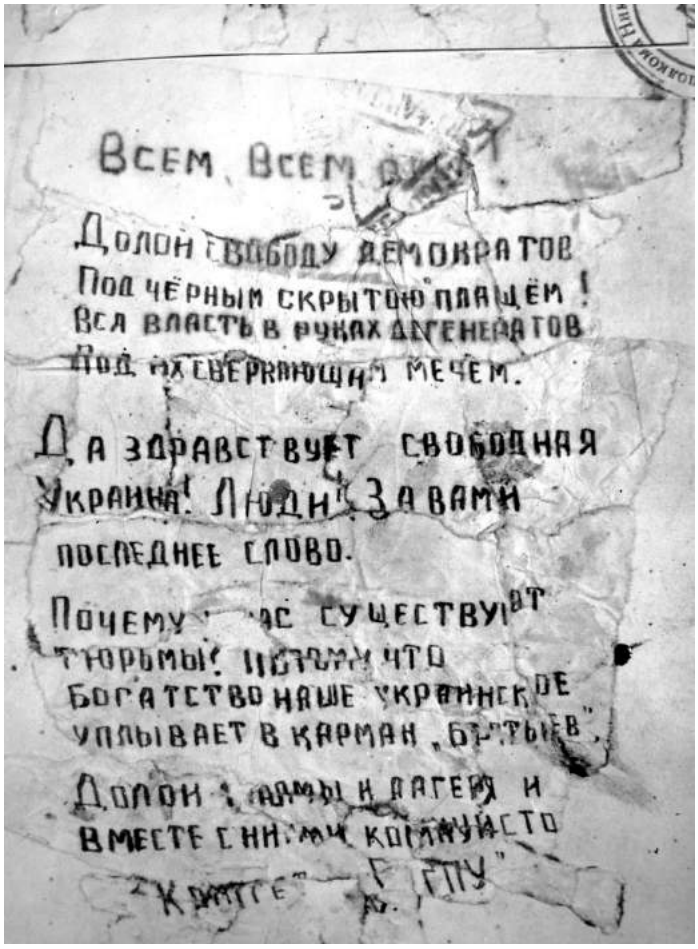

Листівка В.Г. Вороненка із закликом до створення незалежної України, виготовлена у ВТТ №169 (с. Городище Рівненської області). 22.11.1960 р.

Вам необхідно завести знайомство з працівниками типографії з метою отримання від них типографського шрифту для ручного друкарського станка, який зможе видавати хоча б 1000 шт. в день.

Головне питання – поповнення організації новими членами, яких до вступу необхідно перевірити. Головне місце у цьому питанні повинні відігравати явочні квартири, де ви зможете обговорювати поточні питання.

Організація повинна існувати на кошти самих членів підпільної організації. Особливу увагу звертайте на молодь, якій хрущовська пропаганда ще не встигла затьмарити розум. Проте, не будьте націоналістами і залучайте до організації представників

всіх національностей. У листівках вкажіть, що Народна партія Україна – багатонаціональна.

Партійні квитки та облікові картки можна виготовити кустарним способом.

Прізвища всі члени організації повинні замінити іншими. На виробництві та в інших місцях вони будуть користуватися справжніми прізвищами, але виступатимуть під іншими.

За ці півтора роки, які я буду знаходитись в закритій в'язниці, ви повинні вирішити всі ці поточні питання. Через деякий час мене переведуть у колонію, куди кожен з вас під виглядом двоюрідних братів зможе до мене приїздити та ділитися успіхами.

Коли я буду на волі, то частину керівництва візьму на себе. Проте зараз я зв'язаний по руках та ногах. Писати мені дозволяють лише одного листа на три місяці, та й ті проходять через два десятки цензорів. Але ти повинен мені писати! Листи повинні носити звичайний характер, аби цензори не докопались. Якщо справи у вас будуть йти добре, то напишеш, що мати здорова та почувається гарно, і навпаки.

Устав НПУ створіть, використовуючи устав компартії, але щоб він відображав наші інтереси. Розробку герба покладаю на вас, проте наголошую: емблемою повинен стати серп місяця, в середині якого знаходитимуться в один ряд чотири білих зірки. Серп місяця повинен розміщуватися на блакитній частині прапора" [19].

При залученні нових членів партії особливу увагу планував звернути на Західні регіони України. Оскільки, відбуваючи ув'язнення, чув від в'язнів, що у Західних областях України існували цілі групи людей незадоволених радянською владою, які вели боротьбу за відокремлення України від СРСР. Вважав, що такі люди існували й на той момент, тому їх можна буде залучати до боротьби за самостійну Україну [20].

Після виходу з тюрми Володимир Гаврилович планував здійснювати більш активну антирадянську діяльність. Мав за мету збільшити кількість членів організації, випускати нелегальну газету, організувати такі підпільні організації в усіх великих містах України для боротьби проти радянської влади [21]. Після виходу з ув'язнення мав на меті написати книгу про своє життя у місцях позбавлення волі. Саму у зв'язку з цим розпочав вести щоденник ще з травня 1962 р.[22].

Однак, програма майбутньої партії потрапила до рук КДБ, оскільки особа, якій надіслав свого листа Вороненко В.Г., добровільно здала його компетентним органам.

З 3 вересня 1962 р. знаходився у слідчому ізоляторі м. Миколаєва [23].

В березні 1964 р., перебуваючи у Миколаївській тюрмі, Володимир Гаврилович переконував в'язнів, що Україна має всі необхідні багатства і, якби відділити її від Росії, то народ України жив би набагато краще, аніж тепер. Радянське керівництво веде антинародну політику – все віддає соціалістичним країнам, а власний народ працює, але голодує [24].

На його переконання майбутня самостійна Україна повинна була бути національною за формою та соціалістичною за змістом, базуватися на приватній власності. Керівна роль повинна була б належати Народній партії України, яка повинна була вести боротьбу проти комуністів за відокремлення України від СРСР [25].

Перебуваючи вже в Миколаївській тюрмі, переконував ув'язнених, що існує лише два шляхи до самостійності України. Перший: отримання незалежності України вба-

чав у пропаганді серед українського населення шляхом поширення брошур, листівок, у яких необхідно закликати українців до боротьби за самостійну Україну [26]. Він розповідав, що в Україні діють українські націоналісти, які шляхом агітації серед українського населення зберуть підписи за створення самостійної України та відправлять ці дані в ООН і вимагатимуть визнання суверенності України [27].

Другий: Україну можна відокремити і збройним шляхом. Для цього потрібно у Києві мати близько 300 своїх озброєних людей, за допомогою яких захопити будинок уряду, пошту, телеграф, радіо, банк, вокзали, аеродром та управління міліції і КДБ. У всіх містах України потрібно було підняти повстання. У Києві заарештувати членів ЦК КП(б)У, а в інших великих містах заарештувати керівний партійно-радянський актив і після цього повідомити про відокремлення України від Росії. За його словами, капіталістичні країни повинні були б допомогти Україні, і в першу чергу США [28].

Після двох років перебування у слідчому ізоляторі Миколаївської тюрми №1, лише 1 лютого 1964 р., Управлінням КДБ при РМ УРСР по Миколаївській області порушено кримінальну справу по відношенню до В.Г. Вороненка, за ст.62 ч.1 УК УРСР [29]. Володимира Гавриловича звинувачували у антирадянській пропаганді, створенні підпільної націоналістичної організації – Народна партія України, агітації за відокремлення України від СРСР.

Прогресивність думок Володимира Гавриловича, які значно випереджали свій час, видались слідчим настільки нереальними, що постановою від 14 лютого 1964 р. В.Г. Вороненку призначили судово-психіатричну експертизу. Висновок: у Вороненка є психічні розлади, проте до психічного захворювання їх прирівняти не можна, психічним захворюванням не страждає. Інкриміновані йому порушення здійснював цілком свідомо [30].

Попереднє слідство стосовно Володимира Гавриловича завершене 22 травня 1964 р. Судове засідання відбулося 8 червня 1964 р. Вироком Миколаївського суду В.Г. Вороненка засудили до 10 років ув'язнення у ВТТ суворого режиму без конфіскації майна. Проте внаслідок касаційного протесту прокурора Миколаївської області, термін ув'язнення зменшили до 6 років.

Покарання відбував у м. Саранськ Мордовської АРСР. Подальша доля невідома. Відомості про реабілітацію відсутні.

---

1. Архів УСБУ в Миколаївській області. – Спр. 12650-с. – Арк. 32
2. Там само. – Арк. 33.
3. Там само. – Арк. 34.
4. Там само. – Арк. 36.
5. Там само. – Арк. 50.
6. Там само. – Арк. 66.
7. Там само. – Арк. 54
8. Там само. – Арк. 55.
9. Там само. – Арк. 48.
10. Там само. – Арк. 101.
11. Там само. – Арк. 422.
12. Там само. – Арк. 424.
13. Там само. – Арк. 424-зв.

14. Там само.
15. Там само. – Арк. 448-зв.
16. Там само. – Арк. 52
17. Там само. – Арк. 448-зв
18. Там само. – Арк. 56.
19. Там само. – Арк. 357-361
20. Там само. – Арк. 98.
21. Там само. – Арк. 99.
22. Там само. – Арк. 108.
23. Там само. – Арк. 368-369.
24. Там само. – Арк. 170.
25. Там само. – Арк. 105.
26. Там само. – Арк. 81.
27. Там само. – Арк. 150.
28. Там само. – Арк. 149.
29. Там само. – Арк. 261
30. Там само. – Арк. 274.

СПОГАДИ О. МАЛИЦЬКОГО ПРО ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Малицький Олександр Георгійович, 1944 р. народження, с. Новопавлівка Баштанського району Миколаївської області, нині – викладач Миколаївського будівельного коледжу

… Я народився в родині священика. Що таке репресії знав змалечку, бо рідні їх зазнавали неодноразово. Це примушувало уважніше в школі вивчати суспільні предмети – історію, конституцію. За зайві питання в атестаті отримав одну трійку – по конституції, хоча останнє, вірогідніше, пояснюється некомпетентністю вчителя, оскільки предмет читали сторонні люди.

Після армії, куди, до речі, воєнкомат не хотів мобілізувати без вступу до комсомолу, вступив до вузу, де існували численні обмеження по соціальному походженню. Влаштувався на роботу на Кульбакінський авіазавод, тодішню військову частину № 69223, радіотехніком, перейшов на заочне навчання.

В 1968 році, коли радянські війська ввели до Чехословаччини, в цеху проходив мітинг, де всі це схвалювали, лише я не пропагував за введення військ і по телефону повідомив родину про початок "радянської інтервенції". Після цього особісти більше року почали мене тягати, щоб я дав згоду на співпрацю – став "стукачем", на що я не погодився і в цьому був не поодинокий: в інституті був хлопець, про якого пошепки казали, що він відмовився від подібної пропозиції, це було для мене прикладом.

В той же час я листувався з афганцями, і, коли надіслав їм у подарунок цукерки, то вони прийшли всі розламані наполовину, очевидно шукали, чи я нічого туди не ховав. Ці "ігри"закінчилися розмовою особістів з начальством і я втратив роботу. Потім влаштувався в ПМК-240, звідкіля перейшов до сільгосптехнікуму – викладачем. Там на мене постійно "косилися", бо викладав українською мовою. Начальство робило зауваження, що "не слід…", хоча студенти були, в основному, з сільської місцевості.

Невдовзі знову прийшлось змінити місце роботи – перейшов до проектного інституту "Миколаївагропроект", де долучився до екологічної громадськості. Був одним з організаторів страйку в інституті проти проектування на замовлення нашої АЕС – в зв'язку із планами спорудження нових енергоблоків повинні були виселяти з прилеглих сіл [зони затоплення] людей, а ми – проектувати для них будівлі, села. В зв'язку із цими поліями з 1988 року обком партії почав мною "цікавитись". Страйк закінчився звільненнями організаторів та активістів, зокрема і мене.

З'явився вільний час і я побував, вперше, на Західній Україні, у Львові, на конференції товариства української мови, куди мене делегували В. Бойченко, В. Сліпець.

За кілька тижнів, щоб не переривався робочий стаж, влаштувався на трест "Миколаїворгтехбуд", звідкіля звільнили за те, що 29–30 червня 1989 року був у Києві, на установчій конференції Народного руху, в числі делегатів від Миколаївщини. Цього ж року вступив до Миколаївського осередку Української Гельсінської Спілки.

Миколаївський обком в листах рекомендаційно-наказового характеру інформував проектні відділи та установи щодо О. Малицького, і я не міг влаштуватися на роботу, та на щастя, вони забули, чи не знали, про те, що в "Південелеваторбуді", куди я таки влаштувався, існувала проектна група. Але й туди зателефонували з обкому. Наступ-

ного робочого дня мене викликали до начальника, де останньому все розповів, і про екологічну асоціацію, і про Народний рух України. Після 2 годинних пояснень мене лишили на роботі. Крім безпосередньої роботи, активно зайнявся громадською – в ході службових відряджень проводив агітаційну роботу, роздавав листівки, створював осередки НРУ. Через це мене перестали відправляти у відрядження, але останнє не обмежувало кола інтересів та обсягів громадської робити, тому в 1990 році прийняв участь у живому ланцюзі Соборності в Києві, почав сам виготовляти листівки, розклеювати їх, агітувати на виборах проти комуністів. За це довелося, напередодні незалежності, розпрощатися і з цією роботою.

24 серпня 1991 року зустрів в Миколаєві, біля пам'ятника Т. Шевченка.

Всіляко бувало в житті, та не опускав голову і радив іншим частіше читати вірша В. Сосюри "Любіть Україну".

Записані в 2007 р.

Особистий архів А. Ліньова

Ю.О. Зайцев Ю.О., А.А. Ліньов

КРІЗЬ ВІЙНУ І ТАБОРИ, З ДУМКОЮ ПРО УКРАЇНУ (П.С. Саранчук)

“Петро Саранчук – наче камінчик,
кругом гладенький, чистенький,
але камінчик, міцний камінчик”.
Василь Стус

Петро Степанович Саранчук народився 26 жовтня 1926 року в селі Конюхи нинішнього Козівського району Тернопільської області, в родині сільських ремісників. Ще змалечку він виховувався в атмосфері поваги до батьківської віри та рідної мови, був ознайомлений з громадсько-політичним життям в країні та світі через тодішні часописи “Дзвін”, “Наш прапор”, “Діло” та інші. Крім того, місцева “Просвіта” активно пропагувала та поширювала серед населення “Історію українського війська” І. Тиктора та “Велику історію України” М. Грушевського. Але через заборону цих книг офіційною владою це було потайки.

Напередодні вересня 1939 року П Саранчук встиг закінчити 7 класів місцевої школи і влада змінилася з польської на радянську, з якою прийшли колективізація та репресії. Останні процеси значно змінили ставлення населення до Радянського Союзу: від ідеалізації до ненависті.

З початком Другої Світової війни та нацистською окупацією українських територій значно активізувалася діяльність ОУН, до якої долучився і П. Саранчук, який втік в 1942 році з завантаженого “ешелону людського товару”, призначеного для Третього Рейху.

Подальше його життя було тісно переплетене із діяльністю та функціонуванням підпільного “Українського юнацтва” - молодіжної організації, що існувала при ОУН. Одним з основних результатів підготовки було усвідомлення підлітками та молоддю себе частинками української нації, та, відповідно, подальший перехід до ОУН.

В 1944 році неподалік с. Конюхи курінь “Романа” почав набір новобранців, куди зголосився піти і П. Саранчук. Як він пізніше згадував: “*Добровольцями йшли ми як на весілля. Ішли гордо, з надією на перемогу. По селах дівчата підносили квіти, господині- харчі (які не дозволялося брати), але хіба наших матерів стримаєш? Подавали в руки і плакали, серцем відчували долю нашу. Не помилились, материнське серце чуло біду*”[1]. Вже третій бій (під Рогатином) став для куреня останнім. Саранчук повернувся до Конюхів, де був призначений кущовим провідником “юнацтва”. В ході так званої генеральної облави “Красная метла” в квітні 1945 року кущ був ліквідований а організацію розпущено. Подальша діяльність П. Саранчука була пов’язана із різними відповідальними завданнями під керівництвом провідника “Бся” на Бере-

жанщині та Поділлі. В 1946 році він потрапив у чекістську засідку[2] та в березні того ж року в Тернопільській в'язниці Петра (він же "Карпо", "Зенко", "Малий") засудив військовий трибунал внутрішніх військ НКВС за ст. 54-1 "а" КК УРСР до 15 років каторжних робіт, з відбуттям в "дальних лагерях" без зв'язку із рідними та 5 років поразки у правах[3].

Через харківську "пересилку", разом з іншими, переважно українцями, був відправлений до Пермської області в "Понишлаг"

На етапі в табір підлітка вперше почали вербувати в "стукачі" оперативники, та він не тільки вивернувся, а й спромігся дізнатися, як планувалося підтримувати зв'язок із "працівниками".

За спогадами колишніх табірних друзів П. Саранчука, останній намагався втекти з табору, та був "спійманий за день до наміченої втечі. Пощастило: доказів, крім карти, не знайшли" .[4]

Зона, таки, взяла своє. Як згадує П. Саранчук: "Пройшовши камерні тортури, я став інвалідом, або, як тоді казали, "не категорійним". Взимку 1947 року в таборі розпочалася епідемія "червінки" (це такий кривавий понос). Хвороба виникла через харчі, які нам давали – соєву макуху та гнилу камбалу, списану з військової частини. Весь табір зліг. Похоронна бригада вивозила щодоби на кладовище 15–18 небіжчиків"[5].

Через два з половиною роки Саранчука перевели до "Озерлагу", в 1950 році – до Норільського "Горлагу". Там "незавидний каторжанин" з порядковим номером Г-684 дістав номер Я-362 (літера означала тисячу, а цифри – порядкове число в'язнів від 001 до 999). Голод і холод, блощиці, мошкара і комарі, виснажлива праця, побої і розстріли, карцери і бури ("барак усиленного режима"), щоденний глум і крики наглядачів: "*Вас привезли сюда не жить, а подыхать*!" – це були щоденні будні в'язнів. Багато хто не витримував, ішов на самогубство. Та Петро Степанович не зламався: можливо молодість, можливо сила волі далися навзнаки, та вірогідніше поєднання першого з другим.

Ув'язнені, а тим паче "політичні", не втрачали людської гідності та відстоювали її незалежно від обставин, що не могло не привести до закономірного кінця-протесту.

Письменник Д. Шумук, безпосередній учасник тих подій писав пізніше: "У травні 1953 року в четвертому таборі конвой із вишки вбив двох людей, які стояли під своїм бараком і співали. Весь табір оголосив страйк. Через кілька днів з другого табору, що його інакше називали "Медвежка", прийшла звістка про те, що там оперуповноважений застрелив із пістолета двох в'язнів-віруючих. І, на знак протесту, там також всі в'язні застрайкували. 4 червня у третьому каторжному таборі було вбито шістьох каторжан і 18 тяжко поранено. Почалося велике повстання в'язнів норільських таборів. У двомісячному повстанні брали участь шість таборів. Це понад 30 тисяч зеків. Саранчук займався технічною роботою: випускав "летючки" (листівки), які потім поширювалися повітряними зміями над зонами та ближнім містом Норіськом" [6].

Безпосередньо характеризуючи Петра Степановича, зазначений письменник писав: "Саранчук скромний, зживається з людьми, дисциплінований і чесний патріот. Він бездоганно виходив з усіх ситуацій у визвольній боротьбі на волі і в третьому таборі. З такою людиною, як Петро Саранчук, у критичній ситуації ставши спиною

до спини, можна бути певним, що він не відступить, а буде захищати свого друга до останньої краплини крові" [7].

Пізніше, згадуючи ті події, П. Саранчук в своїй записній книжці написав:

Норільськ розстелився, як дим по снігу,
Неначе в коралах – у "зонах"...
Планету на світі, де знайдеш ти другу,
Щоб строїлась так на прокльонах[8]*...*

Хоча повстання і було придушене, а точна кількість вбитих в'язнів невідома і донині, та слід відмітити, що населення країни різними шляхами було інформоване про ті події, нерідко співчувало.

Після придушення повстання, залишки його учасників попереводили до інших таборів, стосовно ж П. Саранчука, то він в серпні 1956 року був етапований з Норільського ВТТ до Озерного табору МВС (Іркутська область нинішньої Російської Федерації) [9].

Після XX з'їзду КПРС справа П. Саранчука була переглянута і термін ув'язнення був зменшений до 10 років. Останнє пояснювалося тим, що до лав Української Повстанської армії (УПА) він потрапив неповнолітнім. В реабілітації йому було відмовлено, оскільки свого часу був арештованим зі зброєю в руках.

Повернувся із Озерного табору П. Саранчук в листопаді 1956 року із підірваним здоров'ям: хворою печінкою та нирками. Курс стаціонарного лікування проходив у 3-й міській лікарні м. Миколаєва, куди приїхав на запрошення свого дядька. Після тривалого лікування в 1957 році переїхав до радгоспу Коларово Миколаївської області, де влаштувався на сезонній роботі. Але протримався там недовго: далася навзнаки туга за рідким краєм, і він поїхав додому. Та поневіряння на цьому не закінчилися, оскільки його за приписом місцевої комендатури МВС вислали із попередженням, і П. Саранчук знову повертається до Миколаєва. В якості пам'ятки, чи своєрідної реліквії, він привіз з дому до Миколаєва кілька примірників українських часописів, які виходили до Другої Світової війни на тодішніх українських територіях, підконтрольних Польщі. Під час цієї поїздки П. Саранчук зробив, як це пізніше слідує з його свідчень, висновок, що соціально-економічні аспекти життя покращилися, але культурне і політичне життя пригнічувалося, навіть, в порівнянні з Польщею довоєнного періоду.

Маючи здібності до малювання, він влаштовується на роботу художником до заводу залізобетонних виробів. Змалечку працелюбний, що властиво для українців, Саранчук невдовзі входить до когорти кращих працівників заводу.

В 1965 році директор та завідуючий профкомом дали йому виробничу характеристику, де зазначалося, що "за час роботи з 16 серпня 1958 року проявив себе відповідальним та добросовісним працівником, за що семикратно заохочувався у вигляді подяк та грошової премії, за досягнуті успіхи у праці, серед працівників – привітливий та ввічливий" [10].

Крім того, Саранчук був нагороджений в листопаді 1967 року Почесною грамотою обкому партії та посвідченням ударника комуністичної праці[11].

Привид волі та свободи, який прокотився населенням країни внаслідок хрущовської "відлиги", торкнувся і П. Саранчука, який звернувся зі скаргою до Голови Пре-

зидії Верховної Ради СРСР про реабілітацію, але його клопотання було залишено без задоволення[12].

Трудові успіхи та незмінна принциповість викликали ненависть у багатьох інших робітників заводу, які нерідко зверталися до нього з презирством: "…Ты, гуцул…". Сам же Петро Степанович мудро розцінював це як прояв невігластва.

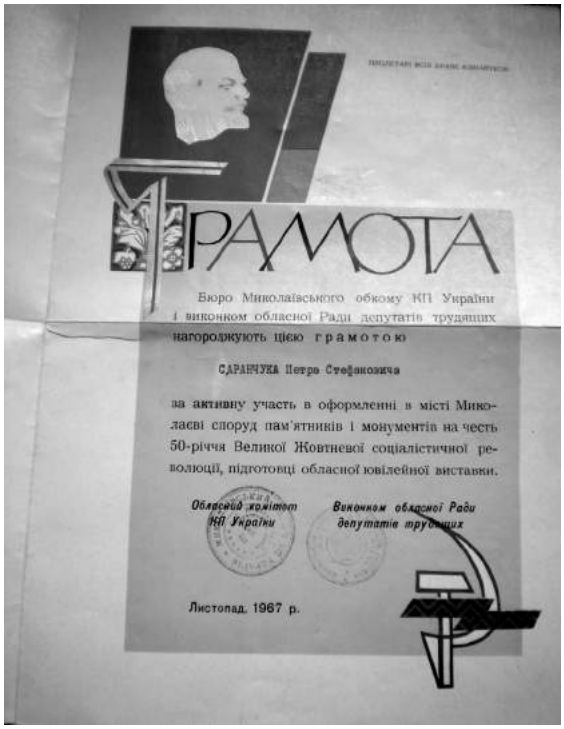
ГРАМОТА

Бюро Миколаївського обкому КП України і виконком обласної Ради депутатів трудящих нагороджують цією грамотою

САРАНЧУКА Петра Стефановича

за активну участь в оформленні в місті Миколаєві споруд пам'ятників і монументів на честь 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, підготовці обласної ювілейної виставки.

Обласний комітет КП України

Виконком обласної Ради депутатів трудящих

Листопад 1967 р.

Розпочавши нове життя на волі, П. Саранчук почав будівництво власного будинку, та не судилося йому це закінчити.

1 липня 1970 року начальник слідчої групи Миколаївського обласного управління КДБ майор Зімарін підписує постанову про порушення кримінальної справи. Підставою слугував той факт, що П. Саранчук, проживаючи в м. Миколаєві, після "відбуття покарання не змінив своїх поглядів, які склалися в період перебування на окупованій гітлерівськими військами території і систематично проводив антирадянську агітацію, яка ганьбить радянський державний і суспільний лад"[13].

Офіційному відкриттю справи передували два доноси робітників заводу залізобетонних виробів (прізвища не вказуються авторами з етичних міркувань). В одному з них мовилося: "…Чем больше я узнаю этого человека, тем больше убеждаюсь, что он не наш, не советский человек, что он настроен враждебно и мечтает о создании самостийной Украины… Саранчук старается внушить другим, что если б Украина была самостоятельным государством, то украинцы жили б сейчас лучше, чем живут. Саранчук говорил, что наше правительство не заботится о народе, не бережет богатства страны, за даром вывозит зерно за границу в то время, как свой народ живет впроголодь , что в 1922 году на Украине создали искусственную голодовку, при которой дело дошло даже до людоедства. Из этих заявлений Саранчука у меня складывается мнение, что он есть украинский национальный бандеровец…"[14].

При обшуку його житла та робочого місця, що був здійснений того ж дня, були знайдені та вилучені численні речові докази, зокрема: портрет А. Шептицького, написаний олівцем, брошура М. Кравчука "За мир та дружбу", "Календар українця в Британії за 1965 р.", записні книжки та зошити, брошуру з матеріалами та статтями про четвертий збір ОУН за підписом Я. Стецько.

Після арешту Саранчук звернувся з письмовою заявою до начальника обласного управління КДБ з тим, щоб його майно та речі, які не відносилися до справи, були передані брату, що працівники управління виконали [15].

Після двох тижнів допитів та проведеної агентурної роботи, були отримані дані про те, що антирадянську агітацію з Саранчуком провадив і його колега – Івков Володимир Антонович, художник-оформлювач на заводі ЗБВ. У останнього вилучили в якості речових доказів шкільний зошит із надписом "колгоспні частушки", де на першій сторінці було написано: "*Спасибі Іллічу, що я хліба не печу, та ще хочу попросити, щоб і борща не варити*". Крім того, був конфіскований фрагмент фотоплівки, де перезнято листівку антирадянського змісту зі словами : "*Масові вивози української молоді в Сибір на розбудову індустрії мають за мету послабити біологічний і бойово-революційний потенціал українського народу*" [16].

Головним доказом у справі проходила брошура з програмними матеріалами Організації українських націоналістів, яку П. Саранчук отримав поштою з Києва без зворотної адреси та давав читати ще трьом особам.

За деякими, не підтвердженими авторами даними, вона була анонімно надіслана офіцером обласного управління КДБ, який хотів отримати за розслідування та розкриття цієї справи чергове звання [17].

19 липня 1970 року була затверджена постанова про притягнення П. Саранчука, як обвинуваченого, при чому аргументація відрізнялася від тієї, що вказувалася при арешті. На цей раз йому інкримінувалося те, що "він наклепницьки стверджував, що Росія насильно захопила Україну, що росіяни окупували Чехословаччину та душать там свободу, розповсюджував антирадянську літературу" [18].

Згідно матеріалів справи, на допиті 10 серпня 1970 року П. Саранчук повністю визнав себе винуватим по пред'явленому звинуваченню, але побажав дати пояснення, де зазначив, що "до існуючого в Радянському Союзі політичного устою він відноситься вороже, оскільки вважає, що права українського народу надто прищемлені: на Україні телевізійні та радіопередачі ведуться, в основному, російською мовою, на виробництві лунає тільки російська мова. В цьому, я вважаю, винуватою радянську владу".

Після тривалих допитів свідків та заарештованих, що процедурно зафіксовано в протоколах та слідчих матеріалах, начальник слідчої групи прийшов, вочевидь, до висновку, що їм неможливо пред'явити звинувачення, тому 25 серпня справа перейшла до іншого слідчого, капітана Тимчука. Останній, на відміну від попередника, володів українською мовою та вів нею протоколи.

Оскільки минув час, передбачений процесуальними нормами, а Саранчуку так і не було пред'явлене звинувачення, новий слідчий підписав 12 листопада 1970 року другу постанову про притягнення П. Саранчука як обвинуваченого та подовжив час, відведений на слідчі дії.

Заново розпочаті допити свідків та заарештованих по всіх раніше з'ясованим моментах лише в деякій мірі доповнили окремі обставини з минулого Саранчука [19].

На знову поставлене слідчим питання про визнання своєї вини П. Саранчук заявив: "Я залишаю за собою вину в тому, що зберігав рукописи антирадянського напряму…Більше вини за собою не визнаю, думки про підрив авторитету радянської влади не мав"[20]. Між іншим, в числі головних компрометуючих матеріалів значилась записна книжка, де зберігався рукописний конспект "Малої історії України" І. Крип'якевича та рукописна табірна поема "Український невільник".

Показання свідків з числа колег та сусідів, колишніх знайомих Саранчука по табору, не прояснили жодних моментів звинувачення. Стосовно ж донощиків, то їхнє невігластво унеможливило використання їхніх свідчень у звинуваченню.

Напередодні суду в справі відбувся корінний перелом: свідчення В. Івкова, які носили нейтральний щодо Саранчука характер і не прояснювали більшість моментів щодо антирадянської агітації останнього, змінилися. Це, вочевидь, пояснювалося тим, що вилучені під час обшуку у В. Івкова 13 фоторепродукцій "порнографічного" характеру та фрагмент фотоплівки з кадрами цих репродукцій були знищені за рішенням слідчої групи, і останнього не було притягнено до кримінальної відповідальності за виготовлення "порнографічної" продукції. Не фігурувала в якості доказів по антирадянській агітації останнього і збірка частівок, де антирадянських моментів було не менше, ніж в розмовах П. Саранчука.

Після цього В. Івков на допитах зазначає, що він "є жертвою Саранчука, будучи слабкою натурою піддався його впливу.." та беззаперечно визнає всі пункти звинувачення і підтверджує всю слідчу інформацію щодо антирадянської агітації, яку здійснював П. Саранчук.

Судовий процес розпочався в закритому режимі, незважаючи на заперечення адвоката П. Саранчука, оскільки суддя визнав, що в справі "враховані державні інтереси"[21]. На час процесу президією суду було запрошено перекладача, який вільно володів українською та російською мовами, і тому, очевидно, протокол засідання вівся української мовою.

На суді, під час свідчення, Саранчук намагався пояснити, як сформувалися і на чому базувалися його переконання та ідейний світогляд.

"…Росіяни вважають себе пануючою нацією, хоча за конституцією всі республіки рівноправні… дехто з презирством ставиться до української мови… неофіційно проводиться русифікація. В записнику у мене був конспект "Малої історії України" [І. Крип'якевича] та мої власні рукописи, котрі я привіз із табору. В рукописах статті, присвячені роковинам бою під Крутами. Я цікавлюсь історією, як старовинною, так і сучасною… Визнаю, що це і є ідеологічним злочином…, що діяв не в інтересах СРСР. Я не мав ніякої мети. Просто вільно висловлювався…[22]. Я повинен сказати, що молодь дуже однобічно розвивається. Мало знає історію України. Я нічого не говорив про відокремлення України від СРСР. Це дурниця. Щодо самостійності, то говорив, що це право України, як і кожної республіки…"[23].

18 грудня 1970 року було поставлено точку в судовому процесі – винесено вирок. Згідно останнього П. Саранчук засуджувався до 8 років без заслання, був визнаний особливо небезпечним рецидивістом і повинен був відбувати покарання в колонії особливого режиму. В. Івков отримав 3 роки без заслання в колонії суворого режиму[24]. Крім того з обох засуджених було стягнено на прибуток державі судові витрати по справі в сумі 171 крб. 93 коп.[25].

Через 10 днів адвокати обох засуджених надіслали касаційні скарги до Верховного Суду УРСР. Рішенням останнього вирок обом залишено без змін[26].

Значно пізніше, відомий правозахисник М. Руденко, читаючи витяг з вироку по справі Саранчука промовить: "Багато я читав судових документів, але такого підлого папірця ще не бачив…"[27].

Цього разу П. Саранчук потрапив в столицю дисидентського світу – табір "десятка" в Мордовії, де познайомився з видатними людьми нашого часу – Стусом, Овсієнком, Кузнєцовим та іншими.

За рік до закінчення терміну ув'язнення П. Саранчука було переведено зі "спеціального режиму на особливий". Сам же Петро Степанович пояснював свій перевід не "гебістською гуманністю, а оперативними міркуваннями: багато стало входить бумажок із спеца. У пана Едіка (Кузнєцова) пішла вже друга книга. Багато в них (слідчих – авт.) було клопотів із поштою, і чомусь на мене поклали око. Вирішили ізолювати сюди, подалі від пана Едіка та Данили (Шумка – авт.)[28].

Як згадує М. Хейфец: "В Саранчуку, селянському синові, жило високе почуття власної гідності, яке він нікому не дозволяв принижувати, ні зекам, які б дисидентські погони вони собі не малювали, ні адміністрації, який би мундир вона не нап`ялила. Ось характерна дрібниця: тільки прибувши в нашу зону, затіяв сварку з начальством із-за шапки. Режимник забрав у нього стару шапку – на спецу (таборі спеціального режиму – авт.) носили якісь особливі, які на "строгому" не "положены". Так Саранчук "плешь переел" начальнику, а примусив собі видати нову шапку. Ні в якій дрібниці не дозволяв над собою знущатися – знав собі ціну. За 20 років таборів здобув ерудицію, яку на волі не багато інтелігентів мали, та в будь-якій компанії політтабірного "верха" був рівним[29].

І після його звільнення з табору залишалися схвальні відгуки та позитивне ставлення в серцях нових каторжан, яким розповідали про прибувших та вибувших. Серед них слід відмітити Л. Лук`яненка, який писав: "Я не сидів з Саранчуком, але довелося потрапити до табору відразу після нього. Люди, які з ним сиділи, залишили про нього добрі відгуки.

Це людина чесна і порядна, КДБ так і не зміг його зламати. Він з тих, хто дуже вимогливий, не гнеться і не ламається, стійкий і надійний. Де Саранчук, там завжди добра атмосфера. Він запам'ятався оптимістичною поведінкою, про нього ніхто і ніколи не казав погано. Вмів налагодити відносини"[30].

П. С. Саранчук, 2007 р.

Свій третій термін, який він отримає, раз він уже двічі сидів, Саранчук передбачав наперед, тому не хотів повертатися на Україну із зони: "В Росії, можливо, схоронюся від них". Перед звільненням існував "обряд": кожного зека викликала адміністрація і питала, де він воліє поселитися на волі. Викликали Саранчука, і він назвав Тарусу, містечко в Підмосков'ї. Табірні друзі обіцяли через товаришів допомогти облаштуватися в незнайомому місті. Та через місяць його повезли в Миколаївський спецізолятор і тримали там до завершення терміну ув'язнення. Саранчук був викликаний до слідчого відділу обласного управління КДБ, де в нього в різкій формі вимагали написати листа-покаяння в будь-яку газету на вибір, в іншому випадку – психіатрична

лікарня чи "випадкова машина". Але його рука так і не підписала і не написала жодного листка.

На думку П. Саранчука справжньою причиною відкликання в Миколаїв було бажання слідчих сфальсифікувати проти нього нову справу на підставі деяких обставин, що виникли під час війни. Тоді в районі, поблизу його рідного села був знищений радянський десант. Ким саме, достеменно і нині невідомо, можливо бандерівцями. Петро Степанович вважав, що з нього хочуть зробити організатора знищення десанту. Саранчуку стало відомо, що в його селі працівники КДБ стали наполегливо шукати свідків тих подій, допитувати односельчан, щоб підтвердити версію, але жодного доказу так і не було знайдено [31].

Ще до звільнення, у спецізоляторі, йому об'явили, що він буде знаходитись на "адміністративному нагляді", тобто без права виїзду за межі міста, а тим паче України[32]. Прийоми в слідчому відділі УКДБ закінчилися обіцянкою: "Будешь сидеть, найдем за что!"[33].

Розуміючи, що це не пусті слова, П. Саранчук надіслав поштою листа до свого колишнього табірного товариша, єврейського письменника М. Хейфеца, який на той час мешкав в Ізраїлі. В листі він зазначив, що "не хоче воювати з цією нелюдською машиною і воліє прожити залишені йому роки подалі від неї" та попрохав Хейфеца надіслати йому офіційний виклик. Як згадує останній, "приїхавши в березні 1980 року до Ізраїлю, я почав клопотатись про виклик для друга. Та виявилось, що по законам цієї країни виклик можна надіслати тільки рідним". В листі П. Саранчук описав, також, останню бесіду його з кадебістом:

– Чому ви хотіли виїхати з України? – питає "начальник",

– Тому, що не хочу сидіти знову.

– А за що ви збираєтесь сидіти знову?

– За те отримаю новий строк, за що раніше сидів. Я вашу контору знаю. По другому заходу ви посадите тільки за те, що сидів по першому, і в третій раз посадите за те, що сидів по другому…"[34].

Опинившись на волі, П. Саранчук надіслав листа до М. Хейфеца, де написав: "Люди зустріли мене надзвичайно добре після зони. Знайомі обнімали, плакали, навіть ті, хто на слідстві вели себе поганенько… Але я промовчав, не став старе згадувати. Бог, гадаю, нас розсудить, а я простив… На заводі (ЗБВ), хто мене пам'ятає, всі радіють. Деякі вітали: "Салют, марксисту!". Та що ж це таке! Вертається в місто особливо небезпечний державний злочинець, рецидивіст-антирадянщик, і в робітничому середовищі його називають – як? –"марксистом", тобто так, як їх навчали в радянських школах називати героїв підпільників, борців за робітничу справу!"[35].

Після нетривалого життя на волі, в 1980 році П. Саранчук знову був арештований та засуджений до п'яти з половиною років таборів з конфіскацією половини майна. Цього разу був етапований до "кримінальної зони" в Ізяслав, потім до колонії поблизу селища Лозівське тодішньої Ворошиловградської області. Там йому знову майор КДБ запропонував публічно покаятися.

Після категоричної відмови, Петра Степановича знову повернули до Миколаївщини, відправивши працювати на гранітний кар'єр в селищі Ольшанське, де в той час "відбував покарання" відомий поет М. Горбаль.

За 10 днів до звільнення Саранчуку інкримінують “нєповіновєніє, вираженноє нєвиполнєнієм норми выработкі на 100%” і, відповідно, збільшено термін ув’язнення. Цього разу потрапив на Луганщину.

Лише в лютому 1989 року після 28,5 років поневірянь, пройшовши понад 30 таборів і 14 тюрем, Саранчук був звільнений з Краснодонського ВТТ та поїхав до дому.

Незважаючи на свій вік, П. Саранчук і в роки незалежної України активно займається громадською діяльністю, є членом Миколаївського обласного товариства “Меморіал”

Указом Президента України №1653\2005 від 26 листопада 2005 року “Про відзначення державними нагородами України колишніх політичних в’язнів і репресованих” П. Саранчук був нагороджений орденом “За заслуги” ІІІ ступеня із формулюванням: “За вагомий особистий внесок у національне та державне відродження України, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи та незалежності, активну громадську діяльність”[36].

Більша і краща частина його життя втрачена в таборах. Навіщо? Можливо, відповіддю на це питання слугуватимуть слова самого ж П. Саранчука: “не вибирай, де краще, помилишся…”[37]

Український невільник
(З далекої півночі)

Прийми, Україно, синів із неволі,
Що муки за тебе знесли,
Тортури і голод в полярному колі,
Та вірність тобі зберегли

Наш дух не зламала неволя ні муки
Ні віддаль, ні жаль, ні час, ні ганьба,
Наш поступ невпинний іде через муки
І нас не спинила тюрма.

Ми прапор свободи і в горах Таймиру
Обагряний кров’ю рабів піднесли,
І змили ганебну покору в кайданах,
Що роки в Сибірах несли.

Нас кров об’єднала і сила окріпла,
Яку ми несемо знову тобі,
Прийми ж дітей своїх, що ти народила
В запеклій твоїй боротьбі.

Ми вірно служити будем тобі
І бити завзято катів,

Щоб слава юнацтва нігде не пропала
За кров наших рідних братів[38].

---

1. *Кіпіані В*. До 70-річчя П. Саранчука. Ювілейна листівка Української республіканської партії – К. – 1996.
2. Архів товариства "Меморіал". Анкета П. Саранчука
3. АУСБУ по Миколаївській області. – Спр.12252-с. – Т1. – Арк.16.
4. *Хейфец М*. Святые старики с Украины.: Цит. за: *Лонивец П*. ГБ. – К. – 1999. – С.60.
5. *Кіпіані В*. До 70-річчя П. Саранчука. Ювілейна листівка Української республіканської партії. – К. – 1996.
6. *Шумук Д*. Пережите і передумане. – К. – 1998. – С.269.
7. *Кіпіані В*. Левко Лук'яненко, Данило Шумук і Василь Стус про Петра Саранчука. \\ На сторожі. – 1992. – С.2
8. АУСБУ по Миколаївській області. – Спр.12252-с. – Т3. – Арк.251.
9. Там само. – Т4. – Арк.83.
10. Там само. – Т1. – Арк.29.
11. Там само. – Арк.30.
12. Там само. – Т4. – Арк.74
13. Там само. – Т1. – Арк.2.
14. Там само. – Арк.7.
15. Там само. – Арк.37.
16. Там само. – Арк.85.
17. Архів Миколаївської обласної громадської організації "Меморіал"
18. АУСБУ по Миколаївській області. – Спр.12252-с. – Т1. – Арк..160.
19. Там само. – Т2. – Арк.44–120.
20. Там само. – Т5. – Арк.42
21. Там само. – Арк.40.
22. Там само. – Арк.54 (зв.)
23. Там само. – Т4. – Арк.45.
24. Там само. – Арк.180.
25. Там само. – Арк.184
26. Там само. – Арк.223
27. *Хейфец М*. Святые старики с Украины.: Цит. за: *Лонивец П*. ГБ. – К. – 1999. – С.70
28. Там же. – С.66.
29. Там же.
30. *Кіпіані В*. Левко Лук'яненко, Данило Шумук і Василь Стус про Петра Саранчука. \\ На сторожі. – 1992. – С.2
31. Хейфец М. Вказана праця. - С.68.
32. Там же, – С.67.
33. *Кіпіані В*. Левко Лук'яненко, Данило Шумук і Василь Стус про Петра Саранчука. \\ На сторожі. – 1992. – С.2
34. *Хейфец М*. Вказана праця. – С.65.
35. Там же. – С.69
36. Архів Миколаївської обласної громадської організації "Меморіал"
37. *Кіпіані В*. Левко Лук'яненко, Данило Шумук і Василь Стус про Петра Саранчука. \\ На сторожі. – 1992. – С.2
38. АУСБУ по Миколаївській області. – Спр.12252-с. – Т4. – Арк.12.

ЧЕРЕЗ 37 РОКІВ ПІСЛЯ СУДУ
Спогади Степана Когута

Роль братів Степана та Богдана Когутів в процесі над миколаївськими дисидентами Петром Саранчуком і Володимиром Івковим неабияка. Вони були у другому ешелоні тих, хто протистояв тій провокаційній справі, яку організувало КДБ. Якби трохи змінилася ситуація, наступними підсудними були б Когути. Саме тому зустріч зі Степаном Йосиповичем Когутом через 37 років після судового процесу 1970 року додає нового забарвлення тим чи іншим архівним документам, над якими сьогодні працюють історики.

Степан Когут відзначає свій 81-й день народження як ветеран Великої Вітчизняної війни, який пізнав і рабську працю у Німеччині з 16 років, і більшовицькі табори Воркути і Мордовії. Ветеран, хоч і не виходить з дому, але міцний духом і патріотично налаштований.

Хоч ми давно знайомі по Товариству політв'язнів і репресованих, та зустріч відразу не сталася – в нього були гості з рідного села Конюхи, що на Тернопільщині. Та й день народження треба було справити. І ось довга розмова, в якій іноді приймає участь і його дружина Юлія Василівна.

Ю. Зайцев (далі Ю.З.): Пане Степане, звідки Ви знаєте Петра Саранчука?

С. Когут (далі С.К.): З Петром Саранчуком ми вчилися в одному класі сільської школи села Конюхи. У 1939 році ми закінчили 7 класів школи, а коли прийшли Совєти, ми пішли у 5-й клас радянської школи. Так ми навчалися до 1941 року, і на початку війни нам виповнилося 15 років. Життя було важке. Дехто з молоді піддалися на агітацію німців і виїхали на роботу до Німеччини. Звідти стали надходити листи: "Живемо добре. Працюємо по 12 годин". Всі зрозуміли, що то за життя.

У 1942 році німці вже почали силою вивозити молодь.Так я в свої 16 років опинився на роботах в німця-бауера. Працювали од зорі до зорі. Їжа була слабка. О шостій ранку так звана кава, те ж саме о п'ятій вечора. Серед дня ще три рази щось давали. Хазяїн мав інтерес, щоб люди краще працювали. Важка неволя, але все ще було попереду. Звільнили нас американці. Добиралися додому нелегко. З Польщі прийшлося їхати під товарним вагоном – якось розмістився коло гальмових ричагів. Зі Львова вже товарняками до Тернополя. Вдома військова ситуація, бо УПА контролювало всі села через своїх представників. Відразу зустрівся із своїми друзями, родичами. Петро Саранчук на той час виконував обов'язки станичного, тобто організовував постачання відділам УПА всього, що треба для армії, яка не має своєї держави. Він був довіреною особою референта-інтенданта того військового з'єднання, яке базувалося у районі станичного. Саранчука заарештували десь на початку 1946 року, про що я дізнався пізніше. Я ще майже три роки проживав у селі. Навчав дітей і сам навчався. У 1949 році мене призвали до Радянської Армії. Службу я проходив у Калінінграді, який на той час був ще розбитий. Тому й приходилося солдатам багато часу займатися будівельними роботами.

У 1952 році я був у відпустці дома і взяв з собою у казарму книжку Стефаника. Вона на першому листі мала вказівку, що місце видання – Лейпціг і Львів. Я показав її товаришу, а він сказав про це особісту. Мене заарештували. Чия книга? Де взяв?

Кому показував? Ситуація майже така сама, як з Саранчуком. На додаток, вступна стаття да цієї книги містила деякі антирадянські висловлювання. Автором вступної статті був родич Стефаника – Юрій Гаморак. За нього я і відбув 10 років у таборах. Побачив і Воркуту, і Мордовію. Звільнився тільки у 1961 році.

Ю.З.: Як так сталося, що Ви зустрілися у Миколаєві – троє братів Когутів і двоє братів Саранчуків – всі з одного тернопільського села?

С.К.: Мої рідні брати Богдан і Славко теж відбували у таборах, але звільнилися раніше за мене – десь у 1956 році. Богдан після звільнення працював у нашому селі у швецькій майстерні, потім вчителював у школі. Разом з молодшим братом Славком приїхали у Миколаїв, де були їхні знайомі. В ті часи багато людей переїжджали. У Миколаєві з 1957 року мешкав і Петро Саранчук після свого першого ув'язнення. Я звільнився з мордовських таборів у 1961 році і теж приїхав до Миколаєва. Кілька років працював на заводі залізобетонних виробів (далі ЗБВ) разом з Петром.

Ю.З.: Хто такий був Володимир Івков?

С.К.: Володя Івков працював на комбінаті ДСК художником-оформлювачем, таким же художником працював і Саранчук, тільки на заводі ЗБВ, що знаходився поряд з ДБК. Тобто, вони були колеги, часто зустрічалися на різних нарадах, де обговорювалося оформлення міста до традиційних радянських свят.

Вони заходили один до одного в майстерні, багато спілкувалися. Почали бувати один в одного вдома, тобто стали товаришами. Петро Саранчук і мене познайомив з Івковим. Так він увійшов у нашу товариську компанію. Збиралися по різних приводах – свята, дні народження, після "получки". Бувало, що й просто заходили один до одного додому. Всі разом бували в Богдана Когута.

Ю.З.: Чи дійсно так було, що Володимир Івков під впливом розмов з Саранчуком ставав національно-свідомою людиною?

С.К.: То дійсно так і було. Відверто кажучи, сам Петро багато не читав, але спілкувався у таборах з розумними і освіченими людьми, патріотами України.

За натурою він був говірливий, навіть занадто. Та у розмовах з Івковим, який був членом КПРС і патріотом держави СРСР, таки доніс до Володимира ідеї націоналізму. Я б сказав, що Петро його перекроїв. Петро це вмів.

Ю.З.: А який Івков був як людина?

С.К.: Він був нормальною людиною. Але було й таке, що випивав. Треба було заробляти гроші, щоб виплачувати кооперативну квартиру. Заробляв він, як тоді говорили, "халтурами", тобто після роботи брав різні замовлення на оформлення приміщень, будівель. За те платили і грошима, і спиртом. Якось дійшло до того, що й лікувався. Але працював багато і начальство його поважало. А ще ж була і партійна організація, яка виховувала. У цьому вихованні переміг Саранчук, хоча Івков залишався ідейним комуністом.

Ю.З.: Чи розуміли ви, що знаходитесь на гачку у КДБ?

С.К.: Так, то ми розуміли. В наших паспортах, які ми отримали після таборів, були спеціальні помітки. Ми знали, що запис в паспорті згідно з "Положенням про паспорти" означало, що ми були репресовані. А якщо була там ще й літера "і" ("і Положенням про паспорти"), то це означало, що відділи кадрів і "Перші відділи" на підприємствах брали нас на особливий контроль. Аналогічні позначки були і в на-

ших військових квитках. Наприклад, в мене були цифри "28" і ще щось далі. Один знайомий кадебіст мені пояснив, що то означає "стройбат", а от за інші він не знає. Та я бачив, що він бреше. Скрізь були "сексоти" – секретні освідомителі. Вони доповідали, куди треба.

Ю.З.: Як ви довідалися про арешт Саранчука?

С.К.: Я був на роботі. Мене викликали до начальника цеха (я працював на заводі гідроапаратури). Привезли в КДБ до слідчого Сухопари. Був довгий допит, де мова йшла в основному про брошуру з Канади. Саранчук тоді вже визнав, що показував її мені і моєму брату Богдану. Я дійсно бачив ту брошуру. Як зараз, пам"ятаю напис зверху на першому листі, який був зроблений синіми чорнилами: "Борітеся – поборете!" Я її не читав, але дивився у Степана.

Ю.З.: Свідків було багато, і майже кожний з них чомусь розповідав про всі розмови, які йшлися в присутності Саранчука і Івкова. Як поводили себе слідчі, вони не тиснули на свідків?

С.К.: Я б не сказав, що тиснули. Вони писали протокол. То були вже інші часи, не порівняти із сталінськими. Але той, хто там не побував, мене не зрозуміє. Петро сам багато чого розповідав на слідстві.

Ю.З.: Петро Степанович визнав, що показав брошуру Богдану Когуту і той, подивившись на неї, запитав: "Де ти її взяв?" Коли почув від Петра, що той отримав її по пошті, відразу зрозумів, що то є провокація. Такі речі ОУН по пошті не надсилає. Богдан порадив Степану викинути ту брошуру.

С.К.: Дійсно, так і було. Але Петро не послухав Богдана. Він був дуже радий, що за нього хтось з ОУН ще пам'ятає і надіслав йому брошуру. Він був ідеаліст. Свідків на слідстві було 26 чоловік і багатьох з них назвав Петро.

Ю.З.: Петро Саранчук не стільки називає людей (тільки світлин було 156, а на кожній з них по кілька людей), скільки пояснює свою позицію. КДБ знало всіх, з ким спілкувався Саранчук. А хто такий був К.?

С.К.: То був знайомий Петра, часто заходив до нього і уважно слухав. Я думаю, що то він підкинув брошуру Петру.

Ю.З.: Хто такий був М.? В ОУН є версія, що то він організував провокацію з підкиданням Саранчуку брошури.

С.К.: То дійсно могло бути. Це був один із офіцерів КДБ. Я за нього почув від жінки того самого К. – Надії. Вона працювала на ЗБВ і хотіла бути в мене кумою, бо ми чекали дитину. Якось у нашому дворі на Слобідці ми сиділи з нею на лавочці і вона розповіла, що до К. прийшов М. і К. відправив жінку з хати. Вона вийшла, а потім тихенько повернулася і підійшла до дверей і чула, що вони вдвох радилися. При тому зверталися один до одного на "ти". Якось пізніше Надія зустріла мене і з усмішкою говорить: "Чого то ви займаєтеся антирадянщиною?" І тоді я зрозумів, що К. є сексотом. Я вже настільки битий, що в цьому не помиляюся.

Ю.З.: Коли йшло слідство, на що Ви сподівалися? Чи не думали, що й Вас можуть заарештувати?

С.К.: Слідчий сказав мені: "Ми знаємо, що Ви висловлювалися проти радянської влади". Я на те говорив, що того не було. Я робоча людина і в мене були претензії чи то до майстра, чи то до начальника цеху по роботі, по зарплаті. Особливо часто

були суперечки по заробітку. Але все то є невдоволення до окремих людей, які не є радянською владою. Я все ж таки боявся, бо не був в чомусь впевнений. Куди виведе крива? Як вирішить начальство?

Богдан спочатку слідства знаходився в нашому селі Конюхи після операції апендициту. До нього приїхав брат Славко, якому Богдан доручив поїхати до нього додому і вилучити з буфету пакунок, який не повинен попасти до КДБ.

Відразу то не вдалося, бо Любов Андріївна, жінка Богдана, не залишала Славка насамоті в кімнаті. Ми з Славком порадилися і він прикинувся, що заснув. Коли залишився сам, відкрив буфет і того пакета таки забрав із собою.

Ю.З.: Ви на суді були? Чи був суд відкритий?

С.К.: Суд був закритий і проходив у Варварівці. Я був на ньому як свідок всього один раз. Купка людей – свідки і родичі – були коло суду. Ми спілкувалися, заходили у чайну, що поряд. Всього суд проходив два чи три дні. Суддя розмовляв українською, а я відповідав російською. Суддя питає мене:"Чому ви говорите російською, Ви ж розумієте українську мову?" Кажу: "Розумію, але я говорю на "общепонятном", щоб мене всі розуміли". Тоді суддя каже: "Ясно!" – і до секретарки – "Запишіть!" Свідки показували проти Саранчука, та він і сам фактично нічого не заперечував, хоча слідчі дещо і додали.

Ю.З.: Богдан Когут в ті часи починав писати свою книгу "Під чорними вітрами" – Ви про то знали?

С.К.: Ні, не знав. Я дізнався про те тільки у 1995 році, коли книга вийшла накладом автора. Богдан подарував мені і зробив дарчий напис. У цій книзі він пише про свої поневірення по сталінському ГУЛАГу.

Ю.З.: Після суду на роботі нікого із свідків не переслідували?

С.К. Я про те не чув. На роботі, якщо хтось і знав, то тільки про те, що мене викликали як свідка. А начальство, може, й знало більше, та мовчало.

Ю.З.: Чи бачилися Ви з Володимиром Івковим після його повернення?

С.К.: Так, він повернувся додому і ми з ним бачилися. В нього були сімейні проблеми. Він довго не прожив.

Ю.З.: Дякую, пане Степане, за бесіду. Я розумію, це ворушіння пам'яті не дуже й приємне і часто болюче. Тяжка доля випала вашому поколінню – і тим, хто сидів, і тим, хто залишався чекати, коли його посадять. Але Вас так і не перевиховали, ви були і залишилися національно-свідомою людиною, так само, як Ваш брат Богдан і товариш Петро Саранчук. Дай боже нам єдності і наснаги!

Записав і впорядкував зі слів Степана Когута
Зайцев Ю.О., вересень 1995 р.

Ю. О. Зайцев

З ВІРОЮ У МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

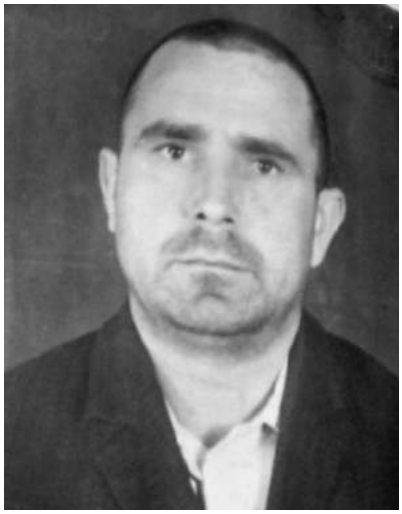

Біографічна довідка. ІВКОВ Володимир Антонович, 1937 р. н., народився в с. Пересадівка Жовтневого району Миколаївської області. Українець. З 1969 р. працював художником-оформлювачем на ЗБВ-2. Проживав у м. Миколаєві по просп. Жовтневому в кооперативній квартирі, яку ще виплачував. Мав сина віком 6 років, розлучений. Мати-пенсіонерка має пенсію 12 карбованців. Член КПРС з 1962 року. На момент арешту 30 вересня 1970 року з партії виключений [1].

Як потрапила молода робоча людина, комуніст, на лаву підсудних поряд зі старшим за себе бандерівцем-націоналістом, який вголос і не ховаючись висловлює свої погляди на майбутнє України, яку він бачить українською і Незалежною?

Як взагалі жила радянська робоча людина у ті "брежнєвські" часи?

Концентрація робочого класу і технічної інтелігенції на "великих будівлях комунізму" давала можливість не просто спілкуватися, а й знаходити однодумців серед великої кількості радянських людей, для яких робота була й другою домівкою. Люди повністю викладалися на роботі, працюючи не тільки надурочно, але й на різних "суботниках". Було багато культурних, спортивних і громадських заходів, які займали весь вільний час людей, і в той же час єднали їх за різними ознаками. Жоден з тих заходів не проходив без пияцтва. Чим вище був рівень службових посад, тим пияцтво було більшим.

То ж серед робітників та інтелігенції були можливості товариського спілкування. Саме таке робітниче спілкування і підштовхнуло молодого комуніста Володимира Івкова до "зека-бандерівця" Петра Саранчука. Слово за слово (а працювали вони у відокремленному приміщенні і виготовляли так звану "наглядну агітацію") і розповіді Петра Саранчука про своє складне і героїчне життя стали тим поштовхом, який заохотив Володимира Івкова до критичного вивчення історії України. Саме життя Саранчука – спочатку в "іноземній державі Польща, потім під німецькою окупацією (а Івков теж її перебув і багато чого пам'ятав), а головне – це визвольні змагання на Західній Україні проти фашистської Німеччини і енкаведистської Росії у 1943–46 роках, у яких безпосередньо брав участь старший товариш по роботі. А довірливі товариські розмови двох чи трьох робочих людей – то вам не політінформація парторга по п'ятницях перед роботою. То зовсім різні речі, і ніякі лектори-професори ніколи не замінять людської мудрості, яка передається од людини до людини.

Саме таким чином Івков довідався про товариство "Просвіта", про історичні події – Крути, Базар; про героїчні постаті України – батька Хмеля, Мазепу, Петлюру,

Коновальця, Бандеру. Про це не знали не то що студенти і вчителі Миколаєва, а навіть більшість викладачів вузів.

Під час обшуку у Івкова було знайдено 36 гральних карт з зображенням "порнографічного характеру" і ще кілька таких же світлин. Все це походженням, мабуть, ще з Радянської Армії, де служив Володимир довгі чотири роки. І як це не йде ні в яке порівняння з тим, що нам показують сьогодні по всіх каналах телебачення. Але на той час саме такі речі могли бути приводом для засудження, чим часто користувалося КДБ у боротьбі проти дисидентів. Відомі випадки, як от з Олесем Бердником, коли такі речі підкидали навмисно.

Що міг чути Івков від Саранчука?

"…Свои убеждения я высказывал в разговорах со своими знакомыми и сослуживцами по работе на ДСК. К существующему в Советском Союзе политическому строю я отношусь враждебно, потому что считаю, что права украинского народа слишком ущемлены; для украинцев мало школ на родном языке, украинцы вынуждены говорить на русском языке…" [2].

"Я доказывал Ивкову, что украинский народ со времени образования украинской нации все время угнетался другими народами.

Вопрос: Какой характер носили разговоры между Вами и Ивковым?

Ответ: Разговоры между мною и Ивковым носили характер бесед людей, имеющих разные понятия об истории Украины и борьбе ее народа за свое национальное освобождение. По некоторым вопросам он соглашался со мной, разделял мои взгляды. Например, Ивков разделял мои взгляды о борьбе украинцев за "самостийное" украинское государство, но говорил, что эта борьба в 1944–46 гг. была бессмысленной, ссылаясь на то, что Красная Армия была сильнее Украинской Повстанческой Армии и победить ее было трудно. Соглашался со мной Ивков и в том, что в настоящее время Украина русифицируется, на Украине мало школ на украинском языке и поэтому украинцы забывают свой родной язык. Соглашался Ивков со мной по многим вопросам истории Украины; говорил, что украинцы не знают ее потому, что изучают ее по советским учебникам и литературе, а не по той литературе, которой пользуюсь я.

Вопрос: Как реагировал Ивков на литературу, которую Вы ему давали? [3]

Відійдемо від цього питання слідчого, бо воно нам сьогодні здається диким – яка справа у держави, як одна людина реагує на роздуми іншої людини? Чи може взагалі людина мати свою думку? Мабуть, так само розглядали це питання і П. Саранчук з В. Івковим, хоч жили в інші часи. Але ті часи вже були трохи іншими, ніж при Хрущові. Змінювалася ситуація і в самому КДБ. Ставало важче "дихати".

Свобода думки вже на той час не тільки обговорювалася в Європі, але й були напрацьовані документи з того приводу. Але все то було не для СРСР. Так, стаття 10 Європейської конвенції про захист прав людини зветься "свобода висловлення думки". Є там і про свободу розповсюдження інформації. Та стосовно Саранчука і Івкова у радянської системи були свої закони і "поняття".

Через деякий час спілкування Івкова з Саранчуком привело до того, що в компанії вже такий націоналіст, як Степан Когут, який відбув свої 10 років, різко обривав Івкова і навіть казав йому, що той є провокатором. Було то не один раз. Чому так?

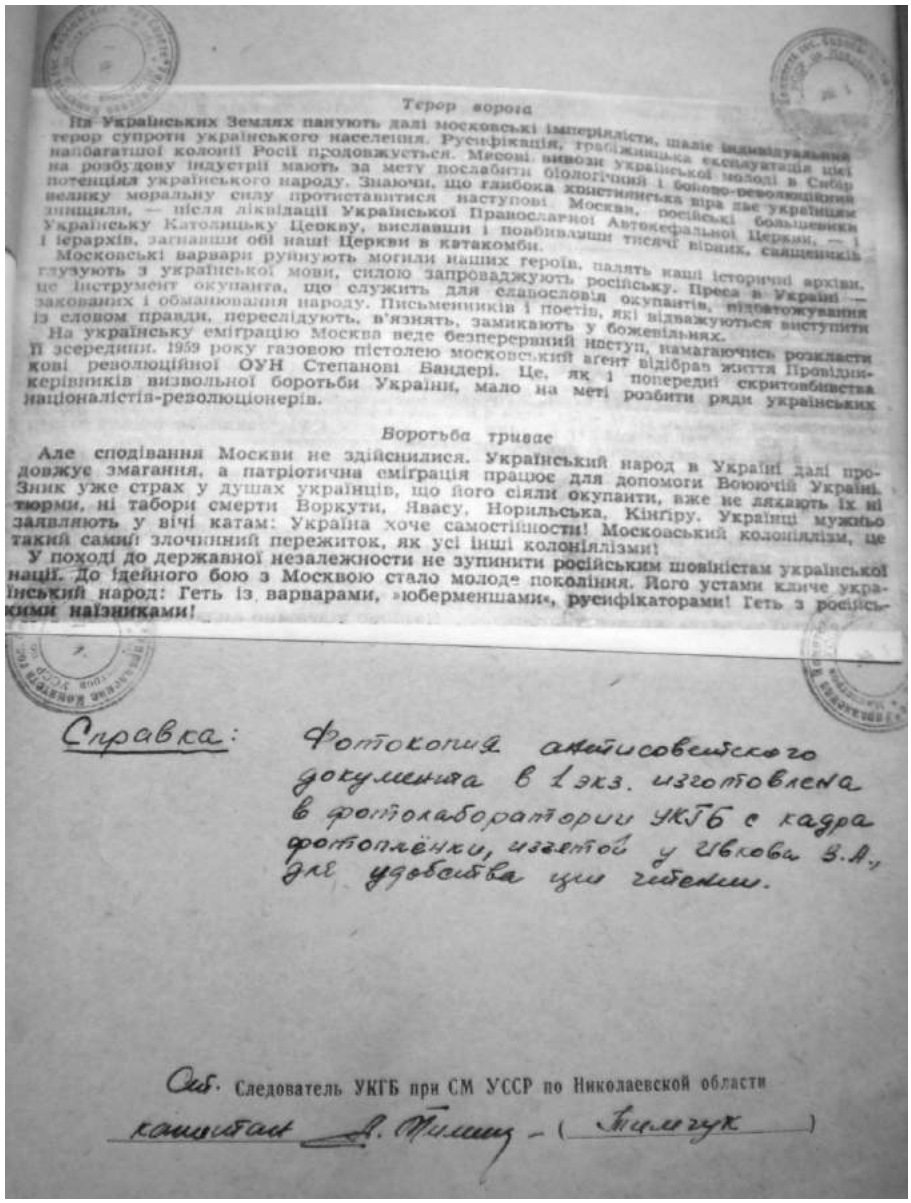

Терор ворога

На Українських Землях панують далі московські імперіялісти, шаліє індивідуальний терор супроти українського населення. Русифікація, грабіжницька експлуатація цієї найбагатшої колонії Росії продовжується. Масові вивози української молоді в Сибір на розбудову індустрії мають за мету послабити біологічний і бойово-революційний потенціял українського народу. Знаючи, що глибока християнська віра дає українцям велику моральну силу протиставитися наступові Москви, російські большевики знищили, — після ліквідації Української Православної Автокефальної Церкви, — і Українську Католицьку Церкву, виславши і повбивавши тисячі вірних, священиків і ієрархів, загнавши обі наші Церкви в катакомби.

Московські варвари руйнують могили наших героїв, палять наші історичні архіви, глузують з української мови, силою запроваджують російську. Преса в Україні — це інструмент окупанта, що служить для славословія окупантів, підготовування закованих і обманювання народу. Письменників і поетів, які відважуються виступити із словом правди, переслідують, в'язнять, замикають у божевільнях.

На українську еміграцію Москва веде безперервний наступ, намагаючись розкласти її зсередини. 1959 року газовою пістолею московський агент відібрав життя Провідникові революційної ОУН Степанові Бандері. Це, як і попередні скритовбивства керівників визвольної боротьби України, мало на меті розбити ряди українських націоналістів-революціонерів.

Боротьба триває

Але сподівання Москви не здійснилися. Український народ в Україні далі продовжує змагання, а патріотична еміграція працює для допомоги Воюючій Україні. Зник уже страх у душах українців, що його сіяли окупанти, вже не лякають їх ні тюрми, ні табори смерти Воркути, Явасу, Норильська, Кінгіру. Українці мужньо заявляють у вічі катам: Україна хоче самостійности! Московський колоніялізм, це такий самий злочинний пережиток, як усі інші колоніялізми!

У поході до державної незалежности не зупинити російським шовіністам української нації. До ідейного бою з Москвою стало молоде покоління. Його устами кличе український народ: Геть із варварами, »юберменшами«, русифікаторами! Геть з російськими наїзниками!

Справка: Фотокопия антисоветского документа в 1 экз. изготовлена в фотолаборатории УКГБ с кадра фотоплёнки, изъятой у Ивкова В.А., для удобства при чтении.

Ст. Следователь УКГБ при СМ УССР по Николаевской области

капитан Д. Тимчук – (Тимчук)

Фотокопія матеріалів 4-го Великого Збору ОУН, зроблена В. Івковим

У ті часи кожна людина, яка була під наглядом КДБ, мала інформаторів, які доносили на неї. А у кожному, навіть малому колективі, були не тільки інформатори, але й встроєні підслуховуючи пристрої. З свого досвіду мені то відомо по трансформаторному заводу. Те ж саме було і на ЮТЗ. При мені в кабінеті начальника відділу Стєкольщикова проходила "виховна" бесіда з начальником бюро електроніки – хлопці часто обговорювали новини радіо "Свобода"(спогади автора).

КДБ розуміло, що всі ті розмови є звичайне базікання, бо ніяких підпільних організацій у Миколаєві не було. А люди особливо не таїлися – звикли до хрущов-

ської відлиги. Так само поводили себе і Петро Саранчук з Володимиром Івковим.. У компанії своїх товаришів, (а до неї входили, крім них обох, брати Богдан і Степан Когути, Микола Лопушанський та ще кілька чоловік), хоч і вели вільні розмови, але під тиском братів ті розмови припинялися, як ставало більше двох людей. То була не конспірація, а мудрість старшого з них Богдана. Пройшовши війну і більшовицькі табори, він не хотів знову, аби за що йти туди. Тим більше, що у той час в нього вже визрівала нова книга-роман про оті самі табори.

На допитах всі відверто (майже) розповідали про розмови. То не було якесь боягузтво чи зрада – просто у ті часи за розмови вже (чи ще) не саджали. КДБ, яке давно слідкувало за Когутами і Саранчуком , потрібні були, крім розмов, ще й докази якоїсь діяльності, якісь речі чи документи [4]. Поштовхом стало поштова посилка з матеріалами 4-го Великого Збору ОУН, яку спеціально підкинули Саранчуку. Так сталося, що до цієї справи додався Володимир Івков, який визрівав як національно свідома людина під впливом Петра Саранчука. Тим більше, що він дією додався до справи – зробив фотознімок з тієї брошури.

Треба означити, що знімок був тільки на фотоплівці, саму світлину вже зробили в КДБ. Це означало початок виконання намірів – розповсюдження антирадянських матеріалів. Фактично у Івкова і Саранчука була єдина давня розмова про можливість фотографування і після тієї розмови пройшло майже два місяці до арешту Саранчука. Вже з цього ясно, що фотографія була лише засобом отримати одну – дві копії брошури. І ніякого подальшого плану, бо не було ні організації, ні плану дій. Це розуміли і в КДБ, але комусь треба було дуже поспішати.

Івкова довго не арештовують, бо мало доказів діяльності, тільки розмови і єдине фото. Навіть гральні карти надалі в справі не фігурують.

На допиті показує Саранчук: “Мої розмови з Івковим в присутності Богдана Когута були, хоч і не часто, на протязі приблизно того часу, коли я познайомив Богдана з Івковим, тобто з кінця 1968 року і до літа 1970 року” [5]. Миколаївські “дисиденти” не хотіли прислухатись до досвідчених “зеків” – братів Когутів, які благали їх менше говорити де не слід.

Вони наче знали про те, як київські дисиденти, які були більш-менш згуртовані і високоосвічені, хоч і підписували різні відкриті листи до влади, але між собою поводились з оглядом на всеприсутність КДБ.

Ось як згадує Микола Роженко ті часи у Києві: “Наші розмови з Євгеном Пронюком в рідному Інституті філософії відбувалися досить своєрідно. Євген не казав, а писав думки на папірцях, так само одержував відповідь і тут же палив папірці. Для мене “розмова” у такий спосіб видавалася спочатку принизливою. Але іншого способу Євген не визнавав, і я змушений був погодитися з його “правилами гри”. Якось я, залишившись наодинці з ним у нашому відділі, сказав йому, що буду його підтримувати в усьому. Євген, показав пальцем на стіни, відповів, що дякує мені за підтримку у житловому питанні (я тоді був членом профкому Інституту і справді допомагав йому у цьому питанні), а на папірці в цей час написав бути обережним. Я вже встиг забути той епізод, коли “органи” нагадали мені про нього у профілактичній розмові з підтекстом, що їм відомі мої розмови про підтримку, але вони знають, що мова йшла про підтримку у покращанні житлових умов. Я був вдячний Євгенові за пересторогу.

Пізніше, читаючи А. Сахарова, виявив, що академік теж "розмовляв" у такий спосіб із своїми колегами-дисидентами" [6].

У долі миколаївців Степана Саранчука і Володимира Івкова роль КДБ під час слідства звелася чи не до механічної роботи (так здається сьогодні). Розклад справи такий: двоє людей все розповідають про себе, про свої розмови і про свої мрії, які слідчі видають за намір; всі інші учасники – то свідки того, що десь і колись казали оті двоє.

Саранчук був добре відомий у КДБ, але від намірів готувати людей до збройного повстання він відбивався, а другої акції – розповсюдження антирадянської літератури – теж не сталося. Та свої 8 років таборів особливого режиму він отримав.

А ось Івков – на ньому фактично висіло тільки виготовлення однієї фотокопії антирадянського документу – він один зі всіх товаришів Саранчука підходив під категорію ворога. Він один із всіх не засуджував того, чому навчився у Саранчука. Виходить, він вже є починаючий "буржуазний націоналіст" – а це треба присікати на корню. І як-раз клеїться групова справа.

З обвинувачення Івкова: "Полностью разделяя националистические взгляды Саранчука, Ивков в период с лета 1968 года и до ареста вместе с Саранчуком и лично сам среди своих знакомых, а также и других граждан, систематически проводил антисоветскую агитацию и пропаганду, распространяя при этом клеветнические измышления, порочащие советский государственный и общественный строй" [7].

І ото фото з брошури, яке хотів використати для агітації.

Оце й все офіційне звинувачення, яке було висунуте ще до слідства. Далі Івкова допитують вже як звинуваченного. Він підтверджує:

"В поддержку Саранчука я говорил в художественной мастерской, что Украина русифицируется, что на Украине мало школ на украинском языке, что вывески и объявления пишутся на русском языке, что руководящие должности на Украине занимают русские. Когда Саранчук говорил, что Украина должна быть "самостийной"; что если бы Украина не входила в состав СССР, то было бы лучше, – я целиком и полностью поддерживал в этом Саранчука. При этом я сказал, что украинский народ жил бы богаче и лучше, что сейчас у Украины много нахлебников, что Украина без СССР могла бы распоряжаться своими богатствами только в интересах украинского народа. Я поддерживал Саранчука, который говорил с Солоненко о том, что СССР вмешался во внутренние дела Чехословакии – я поддерживал его в этом и сказал, что СССР зажал Чехословакию и не дает ей решать свои внутренние проблемы" [8].

На іншому допиті Івков показує: "Я сам не один раз просил дать мне брошюру с материалами съезда ОУН для перефотографирования у Саранчука, но он мне ее не давал".

Вопрос следователя: Почему Вы так настойчиво просили Саранчука, чтобы он дал перефотографировать материалы 4-го Сбора ОУН именно Вам?

Ответ: Потому что я хотел сделать фотокопию этих материалов…" [9].

Сьогодні в нас може виникнути інше питання – для чого Івков так багато показує на себе, невже слідчі зіграли на його комуністичному вихованні і він повірив, що все це йде на користь всьому народу? Ось постанова про притягнення до обвинувачення від 11 листопада 1970 року – там додаються ще його розмови з іншими свідками.

Так, під час ремонту квартири у Можаровського Івков говорив, що боротьба бандерівців проти радянської влади ніби була боротьбою справедливою, що вони боролися за "самостійну Україну", в якій повинна бути приватна власність. Влітку 1968 року в розмові з Поповим в художній майстерні ДБК Івков наклепницьки твердив, що ніби твори багатьох українських письменників незаслужено приховуються від широких мас народу… В 1969 році в своїй квартирі, при підтримці Саранчука, доказував Кравченку, що Б. Хмельницький запродав Україну Росії" [10].

Багато свідків згадують всі свої розмови, а Івков майже все підтверджує. Розмови вели на приватних квартирах або у художній майстерні на комбінаті. Навіть вищенаведена розмова, яка відбувалася по дорозі до с. Калинівка. Це ж яку треба було мати пам"ять! Свідків багато – десь 30. А Івков чомусь все визнає і визнає. Причиною цього може бути те, що за часи хрущовської "відлиги" люди звикли говорити вільніше і не бачили репресій навколо себе. Мабуть, саме тому і Саранчук, і Івченко майже всі розмови, які "пригадують" свідки, визнають. Що якось на квартирі у Івкова він говорив, "что если мы будем сидеть и всего бояться, то у нас никогда не будет настоящей свободы, что на Украине не будет украинского языка, что Украина находится под властью русских, и если вечно всего бояться, то все так и останется" [11]. Але підходили інші часи. КГБ потрібні були особистості, щоб зліпити справу.

На суді Івков "заперечує, що вищеозначену ворожу діяльність проводив з метою підриву та ослаблення радянської влади і пояснив, що антирадянську діяльність проводив в силу своїх націоналістичних переконань, які склалися в нього під впливом Саранчука" [12].

Суд засудив Івкова В. на 3 роки таборів суворого режиму.

Так закінчився чи не єдиний тоді на Миколаївщині "груповий" процес над інакомислячими, тобто дисидентами. Це було фактично побутове інакомислення, яке можна було знайти у багатьох сім'ях та мікроколективах, але підсудними обрали саме Саранчука та Івкова, бо сюди була вкладена багатолітня "праця" всієї служби КДБ. З іншими дисидентами поки що проводили "виховну" роботу. Попереду ще були процеси над релігійниками і над інженером Станіславом Дорофеєвим. А ще далі – Незалежна Україна, у якій настала та собода слова і думки, про які раніше тільки мріяли.

---

1. Архів УСБУ в Миколаївській області.– Спр. 12252-с.– Т.1. – Арк.85.
2. Там само. – Арк.47.
3. Там само. –Т.2. Арк.19.
4. Там само. – Ф.1. – Спр.13. – Арк.24–30.
5. Там само. –Т.2. – Арк. 92.
6. *Роженко М*. Липневі академічні читання ВУТПВіР (1992–2005 рр.)//Всеукраїнське товариство політв'язнів і репресованих. Історія створення та діяльність. – К., 2007. – С.291.
7. Там само. – Т.2.– Арк. 166.
8. Там само. – Арк. 184.
9. Там само. – Арк. 215.
10. Там само. – Арк 299.
11. Там само. – Арк. 288.
12. Там само. – Арк. 134.

Розділ IV
ВІДОМОСТІ ПРО ГРОМАДЯН ЩО ЗАЗНАЛИ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ

Л

ЛАБУДЗИНСЬКИЙ Олександр Францович, 1876 р. народження, м. Кілія (Бессарабія), поляк, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Обліковець радгоспу "Зелений гай". Заарештований 05.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 24.04.1938 р. Засуджений до розстрілу. Страчений 26.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАБУЗНА Василина Амвросіївна, 1891 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 28.11.1937 р. Постановою Єланецького районного відділу НКВС від 23.03.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛАБУН Емілія Яківна, 1891 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 18.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 29.12.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ЛАБУТА Юхимія Григорівна, 1886 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 27.11.1937 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 23.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛАВРАНОВА Ольга Григорівна, 1915 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛАВРИНОВИЧ Геронім Гнатович, 1890 р. народження, залізнична станція Орани (Польща), поляк, із службовців, освічений. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Бухгалтер підприємства громадського харчування. Заарештований 24.07.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 11.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛАВРО Василь Корнійович, 1896 р. народження, с. Василівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Василівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 21.03.1949 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.10.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Рішенням Верхов-

ного Суду УРСР від 11.03.1955 р. міра покарання зменшена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛАВУТ Йосип Самойлович, 1910 р. народження, Одеська область, відомості про назву населеного пункту відсутні, єврей, із селян, освіта вища. Проживав у м. Первомайську Одеської області. Робітник машинобудівного заводу ім. 25 Жовтня. Заарештований 15.12.1936 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 14.07.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 15.08.1937 р. в м. Києві. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛАГЕРНИЙ Костянтин Павлович, 1909 р. народження, с. Покровське Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Червоноармієць. Заарештований 18.09.1943 р. Вироком Військового трибуналу 15 запасної стрілецької бригади від 15.10.1943 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛАГОДА Людмила Михайлівна, 1924 р. народження, с. Сергіївка Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Романівка Березнегуватського району Миколаївської області. Учениця. Заарештована 15.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.01.1945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ЛАГОДНИЙ Андрій Олексійович, 1896 р. народження, с. Богодарівка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Богодарівка Єланецького району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 15.04.1944 р. Вироком від 18.10.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Судова установа, що винесла вирок, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛАГУН Микола Макарович, 1927 р. народження, с. Новоскелеватка Казанківського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Новоскелеватка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою прокурора Хабаровського краю від 20.03.1947 року взятий на облік спецпоселення в Амурську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1994 р.

ЛАГУНОВ Федір Савелійович, 1901 р. народження, с. Жовтневе Пермської області (Росія), росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар заводу ім. А. Марті. Заарештований 28.08.1937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 16.09.1938 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ЛАГУТА Дмитро Антонович, 1908 р. народження, с. Лоцкине Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лоцкине Снігурівського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 16.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАГУТА Іван Гнатович, 1877 р. народження, с. Лоцкине Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із

селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Лоцкине Березнегуватського району Херсонського округу. Одноосібник. Дата арешту невідома. Постановою наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. засуджений до виселення за межі України. Подальша доля невідома.

ЛАГУТІН Микола Іванович, 1923 р. народження, с. Скибин Броварського району Київської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костянтинівка Новоодеського району Миколаївської області. Моторист заводу ім. 61 комунара. Заарештований 11.01.1950 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 21.05.1950 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. 13.08.1956 р. міра покарання зменшена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Судова установа, що знизила міру покарання, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛАЄВСЬКИЙ Борис Борисович, 1901 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар на фабриці. Заарештований 28.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 15.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 01.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛАЄР Фрідріх Християнович, 1902 р. народження, с. Волькове Комінтернівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований 08.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 09.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ЛАЗАРЕНКО Давид Гаврилович, 1905 р. народження, с. Ракове Вознесенського району Одеської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Братське Єланецького району Миколаївської області. Бригадир колгоспу. Заарештований 26.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 01.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАЗАРЕНКО Микола Наумович, 1890 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.11.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.04.1931 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Заарештований удруге 16.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.,

ЛАЗАРЕНКО Олімп Феодосійович, 1905 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 01.11.1922 р. Постановою Херсонського повітового відділу ДПУ від 23.11.1922 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛАЗАРЕНКО Прокіп Романович, 1877 р. народження, м. Вознесенськ Миколаївської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську Миколаївської області. Робіт-

ник станції Вознесенськ. Заарештований 19.05.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 06.10.1944 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛАЗАРЄВ Митрофан Павлович, 1908 р. народження, с. Новомиколаївка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новочуднове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.04.1938 року. Вироком Колегії Миколаївського обласного суду від 04.02.1939 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Вироком Колегії Верховного Суду УРСР від 16.06.1939 року термін покарання зменшено до 2 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 1 рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛАЗАРЄВА Онисія Наумівна, 1915 року народження, с. Селезні Саратовської області (Росія), росіянка, із службовців, відомості про освіту відсутні. Проживала у м. Вознесенську Одеської області. Завідуюча лабораторією. Заарештована у 1937 р. Вироком Виїзної сесії Одеського обласного суду в м. Вознесенськ 1937 р. засуджена до 1 року ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛАЗЮК Станіслав Несторович, 1901 р. народження, с. Олександродар Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександродар Доманівського району. Колгоспник. Заарештований 23.01.1933 р. Справу припинено 19.06.1933 року. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома.

ЛАЗЮК Яків Мефодійович, 1871 р. народження, с. Олександродар Доманівського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександродар Доманівського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 17.10.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

ЛАЙДЕНС Йосип Петрович, 1907 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 році репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Акмолінськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАЙЄР Петро Давидович, 1873 р. народження, м. Херсон, німець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар металопромкомбінату. Заарештований 03.06.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірської області від 23.12.1941 р. засуджений до розстрілу. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 20.01.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1984 р.

ЛАККЕ Яків Георгійович, 1882 р. народження, х. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу, німець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Вормс Карл-Лібкнехтівського району. Хлібороб. Заарештований 09.03.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАКОВСЬКИЙ Яким Арсентійович, 1907 р. народження, с. Богданівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Богданівка Доманівського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 17.05.1948 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 04.08.1948 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Покарання відбував у с. Микитівка Донецької області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ЛАММЕРТ Абрам Абрамович, 1927 р. народження, с. Олександро-Круни Олександрійського району Кіровоградської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кочубеївка Олександрівського району Кіровоградської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛАММЕРТ Іван Якович, 1927 р. народження, м. Миколаїв, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Олександрійського району Кіровоградської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАМПА Едуард Християнович, 1866 року народження, Старо-Шведська колонія Бериславського району Миколаївської області, німець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Новокостянтинівка Братського району Одеської області. Завідуючий майстернею. Заарештований 02.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАНГ Ерна Іванівна, 1929 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Одноосібниця. В 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛАНГ Яків Іонович, 1906 р. народження, с. Романівка Березнегуватського району Херсонського округу, єврей, із службовців, освічений. Проживав у с. Романівка Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 02.12.1925 р. Постановою Прокуратури Херсонського округу від 10.03.1926 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛАНГЕ Емма Омелянівна, 1928 р. народження, с. Рудня Мельчинського району Новгород-Волинської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Працювала у господаря с. Карл-Лібкнехт Березнегуватського району Миколаївської області. Заарештована по репатріації в 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛАНГЕМАНН Марія Іванівна, 1922 р. народження, с. Орлове Володимирівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома.

ЛАНГЯР Едуард Карлович, 1892 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

ЛАНДАЙС Костянтина Францівна, 1901 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛАНДАЙС Яків Мартинович, 1932 року народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАНДАУ Мусій Маркович, 1866 р. народження, м. Одеса, єврей, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Обліковець у школі. Заарештований 05.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАНДЕІС Петро Павлович, 1898 року народження, с. Нейкарлсруе Баштанського району Миколаївського округу, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нейкарлсруе Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 01.11.1929 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 28.03.1930 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛАНДЕНС Йосип Павлович, 1893 року народження, с. Нейкарлсруе Баштанського району Миколаївського округу, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нейкарлсруе. Одноосібник. Заарештований 01.11.1929 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 28.03.1930 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Заарештований удруге 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАНДЕС Ганна Андріївна, 1903 р. народження, м. Миколаїв, німкеня, із робітників, освіта початкова. Проживала у с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 31.08.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.03.1946 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Черногортабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛАНОВЕНКО Іван Афанасійович, 1907 р. народження, с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області, українець. із селян, малоосвічений. Проживав у с. Яструбинове Вознесенського району. Робітник залізничної станції Мартинівська. Заарештований 04.03.1938 року. Постановою УНКВС Одеської залізниці від 10.01.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛАНОВИЙ Кирило Антонович, 1901 р. народження, с. Остапівка Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тарасівка Первомайського району Одеської області. Комірник. Місце роботи невідомо. Заарештований 04.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАНЦ Аксенія Павлівна, 1912 р. народження, с. Єланівка Новобузького району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у Баштанському районі Миколаївської області, відомості про назву населеного пункту відсутні. Колгоспник. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Архангельську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛАНЦ Валентин Іванович, 1897 р. народження, с. Раштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, єврей, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ватерлоо Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Приймальник на млині. Заарештований 17.09.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.11.1932 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Заарештований удруге 31.01.1938 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 27.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 13.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1966 р.

ЛАНЦ Генріх Йосипович, 1894 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

ЛАНЦ Григорій Андрійович, 1907 р. народження, с. Карлсруе Баштанського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малий Єланець Єланецького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 31.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

ЛАНЦ Іван Йосипович, 1935 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району. На утриманні батьків. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 13.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАНЦ Йосип Антонович, 1905 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 09.03.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАНЦ Лев Андрійович, 1914 р. народження, с. Карлсруе Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Карлсруе Баштанського району. Колгоспник. Заарештований у 1946 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАНЦ Петро Іванович, 1909 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.01.1938 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 27.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 13.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1966 р.

ЛАПА Олексій Пилипович, 1895 року народження, Польща, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську Одеської області. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.02.1935 року. Вироком Спеціальної Колегії лінійного суду Південно-Західної залізниці від 05.08.1935 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛАПАДАТ Василь Павлович, 1889 року народження, Австро–Угорщина, румун, із селян, освічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївської області. Шляховий обхідник залізничної станції Явкине. Заарештований 27.02.1938 р. Постановою транспортної прокуратури Миколаївської дільниці Одеської залізниці від 10.01.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛАПАТНІК Микола Петрович, 1903 року народження, с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 18.08.1941 р. Вироком Військового трибуналу Дніпропетровського військового гарнізону Одеського військового округу від 19.08.1941 року засуджений до розстрілу. Страчений 26.09.1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛАПАТНЬОВ Михайло Борисович, 1894 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка. Колгоспник. Заарештований 18.03.1946 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 25.05.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛАПІДУС Ісак Григорійович, 1894 року народження, м. Миколаїв, єврей, із міщан, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий парфумерним магазином. Заарештований 04.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 07.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ЛАПУШАНСЬКИЙ Роман Костянтинович, 1893 р. народження, с. Суворове Новоодеського району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Михайлівка Привільнянського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛАПЧИНСЬКИЙ Володимир Денисович, 1869 р. народження, с. Катеринівка Первомайського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринівка Первомайського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 24.03.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 02.04.1930 р. виселений у Північний край на строком 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАПЧИНСЬКИЙ Микола Костянтинович, 1905 р. народження, с. Колосівка Березівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Завідувач господарством агрокомбінату залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 27.02.1933 р. Постановою відділу ДПУ Одеської залізниці від 10.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛАПШИН Іларіон Савелійович, 1889 р. народження, м. Ізмаїл, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бейкуш Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.07.1938 р. Постановою Очаківського районного відділу НКВС від 10.12.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛАПШУК Карл Іванович, 1899 р. народження, Латвія, латиш, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Помічник секретаря міського Комітету КП(б)У. Заарештований 19.10.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 27.12.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛАРІОНОВ Дмитро Пилипович, 1903 р. народження, с. Молдавка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Молдавка Доманівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 26.02.1945 року. Вироком Військового трибуналу від 13.04.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛАРІОНОВ-ГОРЧУКОВ Павло Микитович, 1898 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 31.01.1930 року. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 23.04.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛАРЧЕНКО Григорій Михайлович, 1905 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Керівник заготівельної контори Лисогорського району. Заарештований 10.05.1945 року. Вироком від 09.06.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Судова установа, що винесла вирок, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛАРЧЕНКО Євдоким Васильович, 1895 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 23.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 02.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 21.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ЛАСТОВЕЦЬКИЙ Гаврило Маркович, 1889 р. народження, с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області. Помічник механізатора Новополтавського елеватору. Заарештований 17.02.1938 року. Постановою Привільнянського районного відділу НКВС від 20.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛАСТОВЕЦЬКИЙ Наум Федорович, 1880 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нововасилівка Казанківського району Криворізького округу. Хлібороб. Дата арешту невідома. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.04.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАСТОВЕЦЬКИЙ Олексій Миколайович, 1891 р. народження, с. Сирове Одеської області, українець, із духовенства, освіта середня. Проживав у с. Єланець Єланецького району. Священик. Заарештований 19.03.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАТИЙ Дмитро Павлович, 1896 року народження, с. Веселе Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мар'янівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 09.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАТІЙ Федір Дем'янович, 1902 р. народження, с. Великосербулівка Єланецького району Одеської області, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Великосербулівка Єланецького району Одеської області. Колгоспник у колгоспі "Друга п'ятирічка". Заарештований 05.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛАУБЕНШТЕЙН Пилип Пилипович, 1889 р. народження, м. Херсон, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Механік телеграфу. Заарештований 28.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАУДЕР Альберт Християнович, 1928 р. народження, с. Сліпуха Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Сліпуха. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Знятий з обліку спецпоселення 27.12.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАУДЕР Альфред Християнович, 1930 р. народження, с. Сліпуха Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сліпуха Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Знятий з обліку спецпоселення 27.12.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛАУДЕР Роза Християнівна, 1921 року народження, с. Сліпуха Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Сліпуха Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Знята з обліку спецпоселення 13.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛАУРВИГЕН Марія Юліївна, 1889 року народження, м. Ленінград, росіянка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Секретар педагогічного інституту. Заарештована 15.12.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 04.08.1945 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Чорногортабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛАХНОВСЬКИЙ Василь Бенедиктович, 1872 р. народження, с. Дубинівка Михайлівської сільської ради Тилігуло-Березанського району Одеського округу, росіянин, із селян, неосвічений. Проживав на х. Лахновське Михайлівської сільської ради Тилігуло-Березанського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 13.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 р. справу припинено. Виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛАХНОВСЬКИЙ Павло Костянтинович, 1903 р. народження, м. Кременчук, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Токар. Місце роботи невідомо. Заарештований 21.02.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 19.04.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1964 р.

ЛАХТИНОВ Фома Антонович, 1876 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Андріївка Казанківського району. Вантажник на станції "Казанка". Заарештований 17.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛАХТІОНОВ Фома Антонович, 1877 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Сторож райспоживспілки. Заарештований 17.09.1937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 29.10.1939 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛАШЕВИЧ Клим Якович, 1904 р. народження, Київська область, відомості про назву населеного пункту відсутні, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новомар'ївка Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 18.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛАШЕНКО Мусій Силович, 1886 року народження, с. Новопетрівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новопетрівка Березнегуватського району Миколаївської області. Бригадир колгоспу ім. Петровського. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 04.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛАШКО Андрій Тарасович, 1901 року народження, с. Кисляківка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із поміщиків, освічений. Проживав на х. Комісари Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 ро-

ків ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛАШКУЛ Григорій Степанович, 1906 р. народження, с. Інгулець Одеської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Вчитель Врадіївської середньої школи. Заарештований 03.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.12.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Справу припинено 05.01.1940 р. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛЕБЕДЄВ Трохим Єгорович, дата народження невідома, с. Казанка Казанківського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району. Колгоспник. Заарештований 27.02.1931 р. Постановою Долинського РВ УСРР від 12.04.1931 р. справу припинено. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛЕБЕДЄВА Марія Максимівна, 1885 р. народження, с. Степашки Вінницької області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Безробітна. Заарештована 02.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.03.1938 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Одеського обласного суду від 24.10.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЕБЕДИК Федір Никифорович, 1912 р. народження, с. Тишківка Кіровоградської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Первомайську Одеської області. Заарештований 15.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу Одеського гарнізону від 18.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛЕБЕНОК Терентій Іларіонович, 1887 р. народження, с. Марокивичі Гомельського повіту, білорус, із селян, освічений. Проживав у с. Новомирівка Березнегуватського району Одеської області. Конюх в колгоспі "Червоний партизан". Заарештований 20.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Дніпропетровської області від 25.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Локчимтабі НКВС СРСР. Звільнений 20.09.1945 р. Після відбуття покарання проживав у с. Новомирівка Березнегуватського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1972 р.

ЛЕБІДЬ Василь Іванович, 1891 р. народження, с. Крать Волинської губернії, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Завідуючий господарством. Заарештований 01.11.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 07.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

ЛЕБІДЬ Василь Омелянович, 1908 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Служив в армії рядовим. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР від 20.04.1946 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕБІДЬ Кіндрат Митрофанович, 1905 р. народження, с. Казанка Казан-

ківського району Криворізького округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Криворізького округу. Хлібороб. Заарештований 13.07.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.10.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЕБІДЬ Павло Андрійович, 1889 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 18.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕБЦЕЛЬДЕР Еммануїл Володимирович, 1935 р. народження, с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Безробітний. У 1945 р. на підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕБЦЕЛЬДЕР Рудольф Володимирович, 1931 р. народження, с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Безробітний. В 1945 р. виселений із Миколаївської області. Постановою РНК і ЦК ВКП(б) від 12.09.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕБЦЕЛЬДЕР Фріда Фрідріхівна, 1914 р. народження, с. Мар'янівка Кіровоградської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. на підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕВАДОВСЬКИЙ Микола Іванович, 1867 р. народження, м. Кірове Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Служитель культу. Заарештований 20.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року. засуджений до розстрілу. Страчений 25.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВАК Абрам Леонтійович, 1902 р. народження, м. Миколаїв, єврей, із робітників, член ВКП(б), малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Голова Варварівської райспоживспілки. Заарештований 07.07.1937 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 07.09.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Іван Семенович, 1897 р. народження, с. Дубинове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дубинове Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 24.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Прокіп Андрійович, 1883 р. народження, с. Дубинове Кривоозерського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дубинове Кривоозерського району. Хлібороб.

Заарештований 21.10.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.02.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Степан Антонович, 1901 р. народження, с. Березівка (Галичина), українець, із селян, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Викладач залізничного технікуму. Заарештований 28.12.1933 року. Рішенням прокурора м. Миколаєва від 28.03.1934 р. справу припинено. Звільнений 29.03.1934 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛЕВАНІСОВ Михайло Миколайович, 1914 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Старший майстер школи фабрично-заводського навчання №7. Заарештований 19.10.1945 р. Вироком від 16.05.1946 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Судова установа, що винесла вирок, невідома. Постановою Колегії Верховного Суду СРСР від 25.09.1946 р. строк покарання зменшено до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував у Воркуттабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕВАНІСОВА Ольга Михайлівна, 1903 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Продавець. Місце роботи невідомо. Заарештована 19.10.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.05.1946 року засуджена до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Постановою Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 25.09.1946 р. строк покарання зменшено до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ЛЕВАНСЬКИЙ Людвіг Станіславович, 1892 року народження, с. Коліце (Польща), поляк, із робітників, освічений. Проживав у с. Градівка Мостівського району Одеської області. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 04.09.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 26.10.1937 року. засуджений до розстрілу. Страчений 05.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВАРТОВСЬКИЙ Йосип Самойлович, 1909 р. народження, м. Миколаїв, єврей, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Помічник начальника цеху. Місце роботи невідомо. Заарештований 07.08.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 17.01.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 18.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛЕВАШОВ Костянтин Федорович, 1918 р. народження, с. Тимкине Кіровоградської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Інспектор Новобузького райвиконкому. Заарештований 06.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військового трибуналу військ НКВС Українського військового округу від 06.03.1945 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЕВЕН Анганета Абрамівна, 1896 року народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області,

німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Домробітниця. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕВЕН Андрій Генріхович, 1930 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕВЕН Іван Якович, 1922 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕВЕН Петро Якович, 1930 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований по репатріації. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.04.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕВЕН Софія Пилипівна, 1930 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕВЕН Яків Петрович, 1890 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕВЕНЕЦЬ Данило Семенович, 1914 р. народження, с. Білявки Одеської області, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Лаборант Врадіївського елеватора. Заарештований 10.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.12.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛЕВЕНЮК Петро Євтихійович, 1918 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Баловне Новоодеського району Одеської області. Завідуючий клубом. Заарештований 08.02.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 05.06.1937 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1994 р.

ЛЕВИН Генріх Петрович, 1905 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав

у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕВИН Едуард Генріхович, 1936 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Безробітний. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕВИЦЬКА Ганна Петрівна, 1913 р. народження, с. Ліски Київської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Новокиївка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 06.12.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 24.11.1945 р. засуджена до 3 років виселення. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1945 р.

ЛЕВИЦЬКА Лукерія Євменівна, 1875 р. народження, с. Кам'яна Балка Первомайського району Миколаївської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала на х. Графти Доманівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 05.08.1941 р. Відомості про винесення вироку відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Антон Семенович, 1876 р. народження, с. Врадіївка Врадіївського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолексіївка Врадіївського району. Безробітний. Заарештований 05.10.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.02.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Григорій Кирилович, 1894 р. народження, с. Плоске Савранського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 24.04.1948 року. Вироком Одеського обласного суду від 28.04.1948 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Григорій Кирилович, 1896 р. народження, с. Плоске Савранського району Одеської області, українець. із селян, освіта середня. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 04.07.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 19.12.1939 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Вироком Верховного Суду УРСР від 05.02.1940 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Дмитро Йосипович, 1898 р. народження, с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сирове Врадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 14.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 07.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Іван Дмитрович, 1878 р. народження, х. Червоний Пошок Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Червоний Пошок Ба-

штанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 02.11.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Микола Григорійович, 1898 р. народження, с. Новоолександрівка Братського району Одеської області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Братського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 13.10.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Картабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВИЦЬКИЙ Опанас Данилович, 1911 р. народження, с. Стара Ушиця Кам'янець-Подільської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Миколаївка Снігурівського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 05.11.1941 р. Вироком Військового трибуналу військового з'єднання від 26.11.1941 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛЕВІН Саул Йосипович, 1895 р. народження, м. Бобруйськ БРСР, єврей, із службовців, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Працівник банку. Заарештований 05.10.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 24.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 24.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛЕВІНА Зуза Давидівна, 1935 року народження, с. Мирівка Великоолександрівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мирівка Великоолександрівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. В 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕВІНА Олена Іванівна, 1907 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Безробітна. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕВЧЕНКО Андрій Васильович, 1906 р. народження, с. Малий Бейкуш Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Малий Бейкуш Очаківського району Миколаївської області. Завідуючий господарством у колгоспі "Червона Україна". Заарештований 28.11.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.01.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛЕВЧЕНКО Андрій Тимофійович, 1907 р. народження, с. Новорозанівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новорозанівка Новобузького району Одеської області. Член артілі. Заарештований 25.12.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 16.04.1935 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВЧЕНКО Василь Федорович, 1906 р. народження, с. Новорозанівка Новобузького району Миколаївської об-

ласті, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новорозанівка Новобузького району. Колгоспник. Заарештований 19.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 19.12.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у м. Бобринці Кіровоградської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛЕВЧЕНКО Віссаріон Трохимович, 1880 р. народження, с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу. Селянин. Дата арешту невідома. Постановою активу села від 22.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

ЛЕВЧЕНКО Григорій Никифорович, 1912 р. народження, с. Олександрівка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Привільнянського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 25.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу 7 артилерійської Запорізької дивізії від 17.04.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛЕВЧЕНКО Ілля Михайлович, 1908 року народження, с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 17.09.1929 року. Постановою Херсонського окружного відділу ДПУ від 20.01.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЕВЧЕНКО Микола Федорович, 1925 р. народження, с. Новотимофіївка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новотимофіївка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник колгоспу ім. Сталіна. Заарештований 15.09.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 10.11.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 16.04.1955 року термін покарання зменшений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з-під ув'язнення 28.05.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕВЧЕНКО Олександр Вікторович, 1903 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у зернорадгоспі "Бузький" Новоодеського району Миколаївської області. Керівник підсобного господарства. Заарештований 09.09.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.02.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛЕВЧЕНКО Омелян Антонович, 1900 р. народження, с. Бутор МРСР, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зелений Гай Вознесенського району Одеської області. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 30.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕВЧЕНКО Прокіп Миколайович, 1890 р. народження, с. Висунь Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Про-

живав у с. Висунь Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 29.10.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 31.01.1946 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований 19.10.1992 р.

ЛЕВЧЕНКО Семен Петрович, 1881 року народження, с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Машиніст. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.11.1935 р. Рішенням Колегії Верховного Суду СРСР від 07.08.1936 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЕВЧЕНКО Сергій Іовович, 1899 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛЕВЧЕНКО Степан Родіонович, 1891 р. народження, с. Варварівка Дніпропетровської області, українець, відомості про соціальне походження відсутні, малоосвічений. Проживав у с. Неудачне Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Дніпропетровської області від 21.10.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕДЕРФАРБ Мордух Гершевич, 1921 р. народження, м. Люблін (Польща), єврей, із службовців, освічений. Проживав у м. Первомайську Одеської області. Учень Первомайської спілки кінофототресту. Заарештований 28.06.1940 р. Постановою Одеської обласної прокуратури від 26.02.1941 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЕДНЬОВ Андрій Васильович, 1893 р. народження, м. Дядькове, росіянин, із робітників, член ВКП(б), малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Заступник директора Миколаївської контори по заготівлі зерна. Заарештований 02.12.1937 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 10.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЕЖЕНЦЕВ Яків Климович, 1899 року народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, білорус, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Муляр у колгоспі. Заарештований 05.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 15.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Каргопільтабі НКВС СРСР. Після відбуття покарання проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

ЛЕЖНЕНКО Григорій Леонтійович, 1900 р. народження, с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.11.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 19.12.1945 року

засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕЖНЕНКО Єфросинія Юхимівна, 1904 р. народження, с. Троїцьке Новоодеського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 19.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 24.05.1945 року. засуджена до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Верховного Суду СРСР від 12.07.1946 р. термін покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ЛЕЙБГАМ Ганна Паусівна, 1923 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчалася та працювала. Місце навчання та роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 24.09.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЙБГАМ Георгій Георгійович, 1913 року народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 році. На підставі наказу МДБ СРСР №00219/00374 від 01.04.1952 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 12.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕЙБГАМ Леонгард Якович, 1910 року народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР від 11.10.1945 року виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 27.03.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕЙБГАМ Марія Паусівна, 1925 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчалася у школі. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 26.08.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЙБГАМ Яків Леонгардович, 1937 року народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 24.09.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕЙБГАН Альбертина Антонівна, 1913 р. народження, Тилігуло-Березанський район Миколаївської області, відомості про назву населеного пункту відсутні, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 році. На підставі ди-

ративи НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 24.09.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЙБЕЛЬ Валентин Юхимович, 1931 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Караганду. Знятий з обліку спецпоселення 20.09.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕЙБЕЛЬ Єлизавета Юхимівна, 1922 року народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчалася у школі. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 26.08.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЙБИЧЕНКО Іван Карпович, 1900 року народження, с. Березнегувате Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березнегувате Снігурівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 28.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 26.01.1933 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕЙБМАН Мендель Симонович, 1906 р. народження, с. Нагартава Березнегуватського району Херсонського округу, єврей, відомості про соціальне походження відсутні, малоосвічений. Проживав у с. Нагартава Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 03.12.1925 року. Постановою Херсонського окружного відділу ДПУ від 16.03.1926 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЕЙБМАН Семен Григорович, 1910 року народження, с. Бандурове Одеської області, єврей, із селян, освіта середня. Проживав у с. Братолюбівка Єланецького району Миколаївської області. Вчитель у школі. Дата арешту невідома. Вироком Єланецького народного суду від 28.12.1938 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Помер у 1940 році. Місце поховання невідомо.

ЛЕЙЗЕРОВИЧ Вульф Львович, 1901 р. народження, м. Миколаїв, єврей, із міщан, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Піаніст в клубі. Заарештований 17.02.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Горьківській області. Звільнений 16.06.1947 р. Після відбуття покарання проживав у с. Варварівка Варварівського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ЛЕЙМАНОВИЧ Шлема Шмулевич, 1911 р. народження, м. Лодзь (Польща), єврей, із робітників, освіта незакінчена середня. Проживав у м. Первомайську Одеської області. Вантажник на хлібозаводі. Заарештований 28.06.1940 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 25.10.1940 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛЕЙС-ШЕК Олена Омелянівна, 1917 року народження, с. Ватерлоо Весели-

нівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛЕЙФРАНК Христина Миколаївна, 1913 р. народження, с. Красне Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Красне Березанського району. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЙХТ Готліб Якович, 1892 р. народження, с. Бердорф Глинівського району, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Суха Верба Мостівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 11.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕКГЕР Михайло Миколайович, 1894 р. народження, м. Красноуфімськ Пермської області, росіянин, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Конструктор заводу імені 61 комунара. Заарештований 22.08.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.01.1931 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕКЧЕР Тетяна Василівна, 1895 р. народження, м. Одеса, українка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 30.08.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.01.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЕЛЕКО Федір Абрамович, дата народження невідома, с. Ганнівка Братського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Братське Братського району Миколаївської області. Лісник. Заарештований 18.12.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР Миколаївської області від 23.05.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з обмеженням в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Звільнений 18.12.1954 року. Після відбуття покарання проживав у м. Гайворон Кіровоградської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р.

ЛЕЛЮК Андрій Григорович, 1885 року народження, с. Недількове Савранського району Одеської області, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Працівник зв'язку. Заарештований 15.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕЛЮК Костянтин Андрійович, 1915 р. народження, с. Ландау Веселинівського району Миколаївської області, українець, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Голова президії облпромбудкаси. Заарештований 14.06.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 18.07.1945 р. засуджений до виселення на спецпоселення строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛЕМЕЖИС Віктор Леонтійович, 1905 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Про-

живав у м. Миколаєві. Майстер на заводі №200. Заарештований 04.07.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 15.01.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛЕМЕЖИС Петро Львович, 1909 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 26.11.1945 р. Вироком Військового трибуналу другої гвардійської танкової армії від 30.04.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛЕМЕШ Василь Володимирович, 1898 р. народження, с. Глоси Хмелівського району, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Маловозсіятське Новобузького району. Вчитель у школі. Заарештований 19.02.1931 р. Постановою Одеського оперативного сектору ДПУ від 22.03.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЕМЕШ Костянтин Іванович, 1907 року народження, с. Глодоси Хмелівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 26.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.05.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕНОВСЬКА Фріда Петрівна, 1935 року народження, Мостівський район Одеської області, відомості про назву населеного пункту відсутні, українка, із селян, відомості про освіту відсутні. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. Постановою ДКО (дата невідома) виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕНЦ Андрій Самойлович, 1893 р. народження, м. Новгород, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Тилігуло-Березанка Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.12.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕОНЕНКО Афанасій Петрович, 1901 р. народження, с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області. Робітник ремонтної бригади залізничної станції Яструбинове. Заарештований 04.03.1938 року. Постановою прокурора Одеської залізниці від 15.02.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЕОНЕНКО Іван Тимофійович, 1898 р. народження, с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області. Робітник комбінату УТО. Заарештований 14.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітованій в 1957 р.

ЛЕОНЕНКО Павло Федорович, 1862 р. народження, с. Костянтинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костянтинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 30.01.1930 року. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ УСРР від

25.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЕОНЕНКО Петро Петрович, 1903 року народження, с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Яструбинове. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 07.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 15.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛЕОНОВ Георгій Степанович, 1911 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Інструктор паровозного депо залізничної станції "Миколаїв". Заарештований 15.12.1937 року. Вироком лінійного суду Одеської залізниці від 24.10.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Після відбуття покарання проживав у м. Кіровокан Вірменської РСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1963 р.

ЛЕОНОВ Дмитро Григорович, 1905 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 03.12.1941 року. Вироком Військового трибуналу 227-ї стрілецької дивізії від 09.12.1941 р. засуджений до розстрілу. Постановою Військового трибуналу Південно-Західного фронту від 24.03.1942 р. страту змінено на 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах та відправленням на фронт. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 27.05.1942 р. від покарання звільнений в зв'язку з героїзмом проявленим на фронті. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЕОНОВ Євдоким Оникійович, 1894 р. народження, с. Мар'ївка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві, вул. Карла Маркса, 15. Безробітний. В квітні 1945 р. виселений із м. Миколаєва. Постановою УНКВС Миколаївської області від 22.02.1945 р. виселений у Новосибірську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕОНОВ Костянтин Федорович, 1916 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу імені 61 комунара. Заарештований 13.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 07.12.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ЛЕОНОВ Олександр Миколайович, 1915 р. народження, с. Мар'ївка Баштанського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник. Заарештований 23.06.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірської області від 30.12.1941 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЕОНОВА Олександра Олександрівна, 1895 р. народження, с. Мар'ївка Баштанського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Комірниця. Місце роботи невідомо. Заарештована 06.07.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 14.10.1944 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ЛЕОНТОВИЧ Олександр Миколайович, 1912 р. народження, м. Миколаїв,

українець, із дворян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Студент Миколаївського суднобудівного робфаку. Заарештований 11.12.1934 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 04.03.1935 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Ухта-Печерських таборах. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛЕОНТЮК Мусій (Мойсей) Сазонович, 1900 р. народження, с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 28.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ЛЕОНТЯН Дмитро Федосійович, 1914 року народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Арнаутівка. Військовослужбовець. Заарештований 16.08.1944 року. Вироком Військового трибуналу від 15.09.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

ЛЕОНТЬЄВ Микита Захарович, 1896 р. народження, с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.06.1938 р. Постановою Привільнянського районного відділу НКВС від 23.11.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЕОНТЬЄВ Олександр Олександрович, 1867 р. народження, м. Петербург, росіянин, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Пенсіонер. Заарештований 02.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 26.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1988 р.

ЛЕПКО Михайло Іванович, 1888 р. народження, с. Олександрівка Вознесенського району, молдаванин, із селян, неосвічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району. Хлібороб. Заарештований 07.11.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.01.1931 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕПНЕРТ-ТКАЧЕНКО Зінаїда Миколаївна, 1909 року народження, с. Кир'яківка Варварівського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Маляр. Місце роботи невідомо. Заарештована 26.03.1945 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 15.02.1946 року засуджена до виселення у Талди-Курганську область строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ЛЕППЕРТ Іван Ігнатович, 1918 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району. Працював механіком у німців. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви МВС від 20.04.1946 р. виселений у Комі АРСР. Помер 26.12.1954 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕРНЕР Лев Францович, 1903 р. народження, с. Раштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із робітників, освіта початкова. Прожи-

вав на залізничній станції Вознесенськ. Слюсар заводу "Червоний технік". Заарештований 28.12.1936 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1967 р.

ЛЕРХ Евальд Августович, 1910 р. народження, Київська область, відомості про назву населеного пункту відсутні, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Вчитель. Місце роботи невідомо. Заарештований 08.07.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.07.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 26.09.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕСНІЧЕНКО Леонтій Микитович, 1887 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар заводу "Мельмаш". Заарештований 18.01.1949 року. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 27.04.1949 року засуджений до виселення на спецпоселення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1994 р.

ЛЕСЮК Яків Григорович, 1905 року народження, с. Завадка Дрогобицької області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Доманівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 27.02.1953 року. Вироком Одеського обласного суду від 11.04.1953 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Верховного Суду УРСР від 23.12.1954 р. строк покарання зменшено до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕСЮК Яків Григорович, 1905 р. народження, с. Завадка Львівської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Кінецьпіль Первомайського району Миколаївської області. Столяр. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.03.1959 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 11.06.1959 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕСЬКО Софрон Миколайович, 1904 р. народження, с. Кам'янувате Савранського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сокира Доманівського району Одеської області. Бухгалтер колгоспу. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 08.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛЕУСЕНКО Федот Фомич, 1888 р. народження, с. Привільне Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Привільне Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 26.04.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕФІ Роберт Робертович, 1885 р. народження, с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 09.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕФРАНК Мар'яна Христіянівна, 1914 р. народження, с. Михайлівка Єла-

нецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕФРАНК Олександр Йосипович, 1909 р. народження, с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі Постанови ДКО та директиви МВС СРСР від 12.03.1947 р. виселений в Іркутську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕХБАУМАН Іван Францович, 1929 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживала у с. Петрівка Варварівського району Миколаївської області. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕХБАУМАН Марія Христіянівна, 1904 р. народження, с Фользенбург Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Петрівка Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. виселена із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕХБАУМАН Петро Францович, 1934 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Петрівка Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. У 1945 році виселений із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕХБАУМАН Роза Францівна, 1933 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Петрівка Варварівського району Миколаївської області. Безробітна. В 1945 р. виселена із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕШКО Олексій Данилович, 1895 року народження, с. Монастур (Польща), росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Павлодарівка Братського району Одеської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 13.10.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 18.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕЩЕНКО Олександр Кіндратович, 1898 р. народження, с. Жабокричі Полтавської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Нововоскресенка Вознесенського району Одеської області. Вчитель. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЕЩЕНКО Петро Данилович, 1881 року народження, м. Одеса, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. 61 комунара. Заарештований 16.11.1935 року.

Вироком Одеського обласного суду від 01.02.1936 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЕЩИНСЬКА Валентина Сергіївна, 1918 р. народження, м. Миколаїв, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Черепанове. Знята з обліку спецпоселення 03.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЩИНСЬКИЙ Йосип Антонович, 1895 р. народження, с. Якубов (Польща), поляк, із селян, освічений. Проживав на х. Кам'яний Потік Арбузинського району Одеської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 13.10.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 13.01.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

ЛЕЩИНСЬКИЙ Олександр Вацлавович, 1890 р. народження, м. Одеса, поляк, соціальне походження невідомо, член ВКП(б), відомості про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Працівник морського агентства. Заарештований 14.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛЕЩІНСЬКА Анна Григорівна, 1915 року народження, с. Новомарківка Кантимирівського району Воронезької області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЩІНСЬКА Валентина Йосипівна, 1927 р. народження, с. Боброва Привільнянського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЩІНСЬКА Лідія Йосипівна, 1933 р. народження, м. Миколаїв, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЩІНСЬКА Людмила Григорівна, 1908 р. народження, с. Боброва Привільнянського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домробітниця. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЕЩІНСЬКИЙ Едуард Йосипович, 1930 р. народження, с. Боброва Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЕЩІНСЬКИЙ Йосиф Якович, 1906 р. народження, с. Боброва Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Боброва Привільнянського району Миколаївської області. Безробітний.

Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЄВИЙ Костянтин Васильович, 1892 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.08.1946 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 21.04.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у таборі в Херсонській області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЄВІ Лев Абрамович, 1908 р. народження, с. Нагартава Березнегуватського району Херсонського округу, єврей, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нагартава Березнегуватського району Херсонського округу. Неповнолітній. Заарештований 23.06.1925 р. Постановою Херсонського окружного відділу ДПУ від 17.08.1925 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЄВІ Хая Абрамівна, 1906 р. народження, с. Нагартава Березнегуватського району Херсонського округу, єврейка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Нагартава Березнегуватського району Херсонського округу. Неповнолітня. Заарештована 23.06.1925 року. Постановою Херсонського окружного відділу ДПУ від 17.08.1925 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

ЛЄРНЕР Йосип Флоріянович, 1918 року народження, с. Ландау Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1944 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЄСКОВ Антон Якович, 1880 р. народження, с. Берізки Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ЛЄСКОВ Пилип Миколайович, 1889 р. народження, с. Берізки Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Працював на залізничній станції "Врадіївка", посада невідома. Заарештований 17.04.1935 р. Постановою транспортного відділу НКВС Одеської залізниці від 01.09.1935 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЄСНИЧЕНКО Леонтій Микитович, 1887 року народження, м. Миколаїв, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Майстер на заводі ім. 61 комунара. Заарештований 22.09.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 26.08.1937 року засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛЄФЛЄР Володимир Фрідріхович, 1918 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Карл-Лібкнехт Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1941 році. На

підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР від 1941 р. виселений у Джамбульську область. Знятий з обліку спецпоселення 18.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЄШКОВ Трохим Євдокимович, 1913 р. народження, с. Долговичі Чернігівської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Робітник паровозного депо залізничної станції Вознесенськ. Заарештований 13.01.1934 р. Постановою відділу ДПУ Південно-Західної залізниці від 01.02.1934 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЄЩЕНОК Єлизавета Іларіонівна, 1924 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Артистка у театрі. Заарештована 29.05.1947 р. Вироком Військового трибуналу військового гарнізону Радянських військ у м. Бухаресті засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття покарання проживала у м. Москві. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1966 р.

ЛИВЕРДЯК Анатолій Григорович, 1938 р. народження, х. Чумаки Широколанівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав на х. Чумаки Широколанівського району Миколаївської області. Учень. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 09.07.1952 р. виселений у Кизил-Ординську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛИВЕРДЯК Ніна Григорівна, 1936 року народження, х. Чумаки Широколанівського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала на х. Чумаки Широколанівського району Миколаївської області. Учениця. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 09.07.1952 р. виселена у Кизил-Ординську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1999 р.

ЛИВИНСЬКИЙ Микола Іванович, 1899 р. народження, с. Луканівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Луканівка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛИВИЦЬКИЙ Василь Митрофанович, 1883 р. народження, с. Брошлівка Кам'янець-Подільської області, українець, із духовенства, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Священик. Заарештований 22.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 13.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛИЗОГУБ Яків Степанович, 1897 року народження, с. Лобріївка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лобріївка Привільнянського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 03.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 15.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛИКОВ Петро Степанович, 1899 р. народження, с. Казанка Казанківського району Криворізького округу, українець, із

селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Криворізького округу. Хлібороб. Заарештований 13.07.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.10.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ЛИМАР Самсон Степанович, 1878 року народження, с. Золота Балка Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нововолодимирівка Володимирського району Миколаївської області. Вагар колгоспу. Заарештований 13.10 1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 01.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИМАРЕНКО Федір Денисович, 1905 р. народження, м. Павлоград, українець, із робітників, освіта середня. Проживав на залізничній станції Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Електромеханік на луб'яному заводі. Заарештований 29.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛИНСЬКИЙ Іван Терентійович, 1867 р. народження, с. Бициліївка Одеської області, українець, із духовенства, освіта вища. Проживав у с. Новопавлівка Врадіївського району Одеської області. Священик. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 25.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИПЕНДІН Дмитро Олексійович, 1880 р. народження, с. Новокостянтинівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Дренделеве Володимирівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 17.03.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.09.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛИПЕЦЬКИЙ Антон Антонович, 1894 р. народження, м. Вільно (Польща), поляк, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Коваль вагонного депо. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 22.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИПСЬКИЙ Борис Леонідович, 1922 р. народження, с. Баштанкове Вінницької області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Бузькі Хутори Вознесенського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 12.06.1944 року. Вироком Військового трибуналу 57-ї армії від 21.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛИПТУГА Степан Семенович, 1903 року народження, с. Болгарка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 06.03.1933 року. Постановою Одеського обласного відділу ДПУ від 05.04.1933 року справу припинено. Після звільнення проживав у с. Арциз Ізмаїльської області. Бухгалтер автотран-

спортного підприємства. Заарештований удруге 05.01.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 13.04.1948 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р., 1998 р.

ЛИСАЙЧУК Яків Федорович, 1916 року народження, с. Кобильне (Румунія), українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Робітник залізничної станції Вознесенськ. Заарештований 18.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.12.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛИСАНОВ Пилип Васильович, 1898 р. народження, с. Єрмолівка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єрмолівка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Рішенням УНКВС Миколаївської області від 05.10.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛИСЕНКО Арсентій Ничипорович, 1899 року народження, с. Велике Старосілля Київської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новочуднове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.04.1938 р. Вироком Колегії Миколаївського обласного суду від 04.02.1939 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Постановою Колегії Верховного Суду УРСР від 16.06.1939 р. строк покарання зменшено до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИСЕНКО Володимир Романович, 1914 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Хвалинськ. Артист. Місце роботи невідомо. Заарештований 31.05.1944 року. Вироком Військового трибуналу Північнокавказького військового округу від 11.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Верховного Суду СРСР від 30.07.1968 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1968 р.

ЛИСЕНКО Григорій Іларіонович, 1898 р. народження, с. Шмідтове Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Шмідтове Снігурівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 16.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Усть-Вимтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛИСЕНКО Григорій Федорович, 1882 р. народження, с. Бейкуш Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Бейкуш Очаківського району Миколаївського округу. Колгоспник. Заарештований 20.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.05.1930 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИСЕНКО Іван Миколайович, 1890 року народження, м. Суми, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у радгоспі ім. Кірова Варварівського району Миколаївської області. Старший

бухгалтер в радгоспі. Заарештований 14.07.1941 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірської області від 27.12.1941 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛИСЕНКО Іван Федорович, 1924 р. народження, с. Костянтинівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Костянтинівка Новоодеського району Миколаївської області. Шофер на заводі ім. Носенка. Заарештований 09.02.1950 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 20.05.1950 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. 14.06.1956 р. термін покарання зменшений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Судова установа, що знизила міру покарання, невідома. Після відбуття покарання проживав у м. Воркута. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИСЕНКО Леонтій Ничипорович, 1901 р. народження, с. Велике Старосілля Київської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новочуднове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.04.1938 р. Вироком Колегії Миколаївського обласного суду від 04.02.1939 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Постановою Колегії Верховного Суду УРСР від 16.06.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛИСЕНКО Микита Іванович, 1891 року народження, х. Карлівка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Конюх. Місце роботи невідомо. Заарештований 01.06.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 13.07.1946 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИСЕНКО Микита Іванович, 1892 року народження, с. Боровиця Кіровоградської області, українець, із селян. Проживав у с. Веселий Поділ Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 04.03.1946 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 02.06.1946 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИСЕНКО Микола Єрмолайович, 1911 р. народження, с. Василівка Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Василівка Очаківського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 22.12.1947 р. Вироком Військового трибуналу Бакинського військового округу протиповітряної оборони від 02.08.1948 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИСЕНКО Олександр Тихонович, 1909 року народження, с. Володимирівка Доманівського району Одеської області, українець, із робітників, освічений. Місце проживання невідомо. Червоноармієць. Заарештований 25.03.1943 року. Вироком Військового трибуналу Північного флоту від 02.04.1943 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1994 р.

ЛИСЕНКО Олександр Федорович, 1887 р. народження, с. Бейкуш Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Чижиківка Очаківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 25.02.1931 року. Постановою Очаківського районного відділу ДПУ від 25.04.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛИСЕНКО Павло Федотович, 1883 року народження, с. Володарка Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 02.08.1928 р. Рішенням ОСО при Колегії ДПУ від 08.02.1929 р. засуджений до виселення за межі УСРР строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

ЛИСЕНКО Пантелій Васильович, 1914 р. народження, с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 20.04.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Брестської області від 28.05.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 11.08.1950 р. та виселений у віддалені райони країни. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИСЕНКО Роза Іванівна, 1901 р. народження, с. Петрівка Широколанівського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця. Місце роботи невідомо. Заарештована 01.06.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 13.07.1946 року засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ЛИСЕНКО Терентій Аврамович, 1887 року народження, с. Колонтаєве Чигиринського району Київської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Миролюбівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 16.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛИСЕНКО Уляна Прокопівна, 1919 року народження, с. Шмідтове Снігурівського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Первомайськ Снігурівського району Миколаївської області. Медсестра в лікарні. Заарештована 29.12.1945 р. Постановою Особливої наради при МВС СРСР від 10.06.1946 року засуджена до виселення у Північно-Казахстанську область строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛИСЕНКО Федот Іванович, 1878 р. народження, с. Новопетрівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Голубівка Кадіївського району Ворошиловградської області. Сторож. Місце роботи невідомо. Заарештований 07.12.1945 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 24.12.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛИСИЙ Віктор Овдійович, 1883 р. народження, с. Вавилове Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Вавилове Снігурівського району Одеської області. Помічник обліковеця в колгоспі. Заарештований 15.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛИСИЙ Олексій Захарович, 1903 р. народження, с. Дубинове Кривоозерського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дубинове Кривоозерського району. Хлібороб. Заарештований 21.10.1930 р. Постановою Трійки

при Колегії ДПУ УСРР від 05.02.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИСИЙ Петро Іванович, 1880 р. народження, с. Велика Авілівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Велика Авілівка Снігурівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 09.03.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛИСИЙ Яків Феофанович, 1885 р. народження, с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Секретарка. Колгоспник. Заарештований 16.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ЛИСИЦИНА Євгенія Романівна, 1891 р. народження, Волинська губернія, полька, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 27.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 13.01.1945 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ЛИСИШИН Дмитро Юрійович, 1899 р. народження, Польща, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Робітник залізничної станції. Заарештований 27.09.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 р. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1990 р.

ЛИСКІН Павло Микитович, 1886 року народження, м. Вознесенськ, українець, із міщан, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську Миколаївського округу. Завідуючий сільськогосподарським складом. Заарештований 02.08.1928 року. Постановою наради при Колегії ДПУ від 08.02.1929 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛИСКОВ Антон Якович, 1880 р. народження, с. Берізки Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 14.03.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИСКОВ Василь Федорович, 1889 року народження, с. Берізки Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 14.03.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИСКОВ Іван Степанович, 1896 р. народження, с. Казанка Казанківського району Криворізького округу, українець, із селян. Проживав у с. Казанка Казанківського району Криворізького округу. Хлібороб. Заарештований 14.07.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.10.1930 засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ЛИСНЕВСЬКИЙ Григорій Шайович, 1906 р. народження, м. Миколаїв, єврей, із службовців, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на маслозаводі. Заарештований 24.09.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 24.11.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 24.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛИСНЯК Юхим Микитович, 1906 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 24.12.1932 р. Постановою ДПУ УСРР від 21.02.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛИСОВЕЦЬ Никифор Миколайович, 1904 року народження, с. Грушівка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Генівка Первомайського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.07.1935 р. Постановою Первомайського районного відділу НКВС від 20.12.1935 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛИСОВЕЦЬКИЙ Афанасій Іванович, 1888 р. народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.12.1932 р. Постановою Особливої Наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИСОВЕЦЬКИЙ Олександр Васильович, 1900 р. народження, с. Луганини Житомирської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у радгоспі "Червона Баштанка" Привільнянського району Миколаївської області. Агроном у радгоспі. Заарештований 21.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 27.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛИСОВСЬКА Ганна Мефодіївна, 1878 року народження, с. Василівка Любомирівського району, росіянка, із селян,. Проживала у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу. Хліборооб. Заарештована 18.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджена до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛИСОВСЬКА Софія Григорівна, 1900 р. народження, с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського округу, росіянка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу. Хліборооб. Заарештована 18.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛИСОВСЬКИЙ Данило Федорович, 1899 р. народження, Полтавська губернія, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Одноосібник. Заарештований 13.08.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений в м. Мінську 30.10.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛИСОВСЬКИЙ Леонід Дмитрович, 1894 року народження, м. Миколаїв,

росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Директор приміського господарства. Заарештований 29.08.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 05.01.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ЛИСОВСЬКИЙ Овксентій Григорович, 1870 р. народження, с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 18.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛИСОГОР Олександра Федотівна, 1910 р. народження, с. Королівське Варварівського району Миколаївської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Королівське Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. 14.02.1945 р. виселена із Миколаївської області. Постановою УНКВС Миколаївської області від 28.12.1944 р. виселена у Новосибірську область строком на 8 років. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛИСОГОРОВ Володимир Антонович, 1904 р. народження, м. Одеса, українець, із кустарів. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Безробітний. Заарештований 23.08.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 09.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 24.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1968 р.

ЛИСЯНСЬКИЙ Дмитро Ілліч, 1894 року народження, с. Калуга Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Одеської області. Інспектор районного земельного відділу. Заарештований 16.02.1933 р. Постановою Колегії ДПУ УСРР від 14.04.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у таборі НКВС СРСР. Звільнений в 1941 р. Після відбуття покарання проживав у м. Скадовськ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛИТВИНЕНКО Марія Іларіонівна, 1905 р. народження, с. Новоселівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 13.05.1944 р. Постановою Доманівського районного відділу НКДБ від 15.08.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛИТВИНЕНКО Марія Семенівна, 1918 р. народження, с. Соколівка Первомайського району Одеської області, українка, із селян, освічена. Проживала у радгоспі "25 років Жовтня". Колгоспниця. Заарештована 04.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 19.09.1945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ЛИТВИНЕНКО Микола Гнатович, 1913 р. народження, м. Київ, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 17.04.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 27.04.1937 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИТВИНЕНКО Овсій Антонович, 1886 р. народження, с. Шарті Ми-

колаївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Інгулка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 26.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИТВИНЕНКО Петро Прокопович, 1879 року народження, с. Баратівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Баратівка Новобузького району Миколаївської області. Коваль у зернорадгоспі. Заарештований 20.07.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 22.04.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛИТВИНЕНКО Терентій Васильович, 1895 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Київське Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.12.1947 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 24.02.1948 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛИТВИНЕНКО Федір Євтухович, 1895 р. народження, с. Євгенівка Снігурівського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Євгенівка Снігурівського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 21.09.1929 р. Постановою Херсонського окружного відділу ДПУ від 17.10.1929 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛИТВИНЕНКО Федір Семенович, 1886 р. народження, с. Новосевастополь Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян. Проживав у с. Новосевастополь Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 25.11.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ЛИТВИНОВ Василь Євтихійович, 1897 р. народження, с. Євгенівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Євгенівка Снігурівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований в 1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИТВИНОВ Григорій Маркович, 1904 р. народження, с. Себине Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Місце проживання невідомо. Військовослужбовець. Заарештований 15.04.1943 року. Вироком Військового трибуналу 354-ї стрілецької дивізії від 29.04.1943 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИТВИНОВ Григорій Юхимович, 1895 р. народження, с. Тягинки Херсонської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нововасилівка Снігурівського району Миколаївської області. Мисливець. Місце роботи невідомо. Заарештований 09.10.1946 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 02.12.1946 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома Реабілітований у 1992 р.

ЛИТВИНОВ Дмитро Миколайович, 1901 р. народження, м. Очаків Ми-

колаївської області, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Очакові Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 12.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 21.09.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛИТВИНОВ Микола Костянтинович, 1920 р. народження, с. Адамівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Адамівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Учень. Заарештований 27.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Бамтабі НКВС СРСР. 01.07.1939 р. справу припинено. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИТЕЦЬКИЙ-ЛИАЛЬ Юзеф Альбертович, 1905 р. народження, с. Дмитрієвичі Мінської губернії, білорус, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Галаганівка Снігурівського району Одеської області. Десятник Дніпропетровської геологорозвідувальної партії. Заарештований 16.06.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 21.01.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИТКЕВИЧ Аврам Костянтинович, 1897 р. народження, ст. Люботин Харківської області, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Майстер заводу ім. А. Марті. Заарештований 26.11.1934 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.01.1935 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИТОВЕЦЬ Орест Якимович, 1889 року народження, с. Лідіївка Уманського району, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Лідіївка Доманівського району Одеської області. Тесляр. Місце роботи невідомо. Заарештований у грудні 1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИТОВЧЕНКО Василь Андрійович, 1907 р. народження, с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 25.08.1950 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 31.10.1950 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Постановою Верховного Суду УРСР від 19.09.1955 р. строк покарання зменшено до 6 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Північуралтабі МВС СРСР. Звільнений 09.11.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛИТОВЧЕНКО Дем'ян Овксентійович, 1891 р. народження, с. Сирове Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Новомихайлівка Врадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.09.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИТОВЧЕНКО Марія Омелянівна, 1919 р. народження, с. Мирівка Володимирівського району Миколаївської об-

ласті, німкеня, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 27.12.1946 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.03.1947 р. засуджена до 4 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Черногортабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛИТЯГІН Дмитро Іванович, 1893 року народження, м. Миколаїв, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Нормувальник заводу "Дормашина". Заарештований 17.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛИХВИНЦЕВА Ганна Микитівна, 1883 р. народження, м. Миколаїв, росіянка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 02.08.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.10.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ЛИХВІНЦЕВ Данило Федорович, 1888 р. народження, с. Борисівка Катеринославської губернії, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.11.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.08.1931 р. позбавлений права проживання на Україні, в Москві, Ленінграді строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛИХИДЬКО Олександр Іванович, 1878 р. народження, с. Марківка Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Марківка Березанського району Миколаївської області. Коваль у колгоспі. Заарештований 18.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ЛИХИЦЬКИЙ Влас Тимофійович, 1904 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новомихайлівка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 20.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1965 р.

ЛИХОДІЙ Яків Ананійович, 1903 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Бригадир у колгоспі. Заарештований 13.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу 35 учбової стрілецької дивізії від 19.08.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛИХОЛАТ Валентина Іванівна, 1921 року народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українка, із службовців, освіта середня. Проживала у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована 26.02.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.02.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ЛИХОШЕРСТОВ Леонтій Кіндратович, 1906 р. народження, с. Березівка Устинівського району Миколаївської об-

ласті, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоантонівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 23.11.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 13.01.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛИХУДЬКО Олександр Іванович, 1878 р. народження, с. Марківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Марківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 18.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛИЩЕНКО Іван Микитович, 1878 року народження, с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 28.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 25.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛІБЕРГ Людвіг Йосипович, 1892 р. народження, с. Карлубове Варшавської губернії, поляк, малоосвічений. Проживав у с. Комісарівка Березанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 28.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 16.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ЛІБЕР-ЛОРАН Роза Георгіївна, 1933 року народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1946 року. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛІВЕРДЯК Ганна Яківна, 1910 р. народження, с. Борщівці Могилів-Подільського району Вінницької області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Чумаки Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 16.01.1952 р. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 09.07.1952 р. виселена у Кзил-Ординською область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛІВИНСЬКИЙ Микола Іванович, 1899 р. народження, с. Лукашівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Лукашівка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при НКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛІГА Степан Овксентійович, 1897 року народження, с. Юрківка Вінницької області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новомар'ївка Братського району Одеської області. Заарештований 04.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛІГУН Яків Назарович, 1893 року народження, с. Маліївка Новобузького району Одеської області, українець, із се-

лян, малоосвічений. Проживав у радгоспі "Добра Криниця" Баштанського району Одеської області. Тесляр у радгоспі. Заарештований 29.12.1935 року. Вироком Одеського обласного суду від 07.02.1936 року засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛІГУН Яків Назарович, 1894 р. народження, с. Малинівка Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 04.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1930 р. засуджений до виселення у Казахстан строком на 5 років. Помер у таборі 31.05.1954 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛІЗЕНКОВ Яків Фомич, 1890 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник метало-фурнітурного заводу. Заарештований 15.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер у таборі 28.04.1942 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1983 р.

ЛІНДЕМАН Ада Оттівна, 1921 року народження, с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 23.09.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІНДЕМАН Альма Яківна, 1923 року народження, с. Березанка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Березанка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 08.12.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІНДЕМАН Єлизавета Яківна, 1907 року народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІНДЕМАН Яків Михайлович, 1899 р. народження, с. Тилігуло-Березанка Березанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Тилігуло-Березанка Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 03.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛІНДЕМАН Яків Фрідріхович, 1898 року народження, с. Тилігуло-Березанка Березанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Попільне Березанського району Миколаївської області. Завідуючий фермою колгоспу. Заарештований 20.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 року. Міс-

це поховання невідомо. Реабілітований у 1971 р.

ЛІНДЕС Людвіг Олександрович, 1887 р. народження, м. Мінтава (Латвія), латиш, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Маляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.12.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛІНЕЦЬКИЙ Прокопій Кіндратович, 1892 р. народження, с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 10.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ЛІНКЕ Бруно Брунович, 1905 р. народження, м. Миколаїв, німець, із службовців, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник інструментально-тракторного заводу. Заарештований 31.07.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 04.11.1937 р. засуджений до виселення. Помер у лікарні 13.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛІНКОР Агата Юхимівна, 1915 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 18.10.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІНКОР Георгій Михайлович, 1890 року народження, с. Малахове Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Шостакове Миколаївського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛІНКОР Михайло Георгійович, 1898 р. народження, с. Малахове Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малахове Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 01.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛІННИК Володимир Антонович, 1909 р. народження, м. Миколаїв, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Електрик на залізничній станції Миколаїв. Заарештований 16.01.1938 року. Вироком лінійного суду Одеської залізниці від 18.05.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛІНЬОВ Степан Іванович, 1888 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 10.07.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 22.03.1938 р. справу припинено. Після звільнення про-

живав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований удруге 20.09.1945 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 20.10.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1994 р.,1997 р.

ЛІПКА Антон Абрамович, 1883 р. народження, с. Ліпки Полтавської області, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Дорожній майстер на залізничній станції Водопій. Заарештований 04.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 15.12.1944 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛІПП Бенедикт Йосипович, 1904 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі Постанови ДКО від 1941 р. виселений у м. Воркута. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛІПП Емілія Іванівна, 1911 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 30.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІПП Іван Мартинович, 1933 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 19.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛІПП Іда Яківна, 1934 р. народження, с. Капустине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Капустине Тилігуло-Березанського району. Не працювала. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 25.01.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІПП Йосип Михайлович, 1905 р. народження, с. Капустине Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Бессарабка Березанського району Миколаївської області. Обліковець в колгоспі. Заарештований 22.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 02.01.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛІПП Мартин Михайлович, 1906 р. народження, с. Капустине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Капустине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 13.03.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛІПП Микола Томасович, 1897 р. народження, с. Андрієво-Зорине Бере-

занського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малахове Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 31.01.1038 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 27.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

ЛППП Міліта Мартинівна, 1931 р. народження, с. Капустине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Капустине. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 10.10.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛППП Рохус Петрович, 1948 р. народження, х. Новомар'ївка Березовського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛППП Севастіан Йосипович, 1893 р. народження, с. Капустине Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав на х. Ленінка Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 10.11.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 07.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛППП Фріда Михайлівна, 1937 р. народження, с. Капустине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Капустине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 06.01.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛППЧЕНКО Юрій Васильович, 1910 р. народження, с. Моісіївка Криворізького району, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Студент кораблебудівного інституту. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою УНКВС Миколаївської області від 16.11.1937 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛІСИНСЬКА Марія Вікторівна, 1889 р. народження, м. Грубешів (Польща), українка, із службовців, освіта середня. Проживала у с. Братське Братського району Одеської області. Вчителька у школі. Заарештована 15.08.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.11.1937 р. засуджена до розстрілу. Страчена 15.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

ЛІСОВА Юлія Павлівна, 1912 р. народження, с. Сергіївка Братського району Миколаївської області, росіянка, із селян,. Проживала на х. Кринички Мостівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 03.03.1947 року. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 20.05.1947 р. засуджена до виселення строком на 5 років з конфіскацією майна. Покарання відбувала в Північно-Казахстанській області Казахської РСР. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛІСОВЕЦЬКИЙ Опанас Іванович, 1888 р. народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.03.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛІСОВИЙ Василь Варламович, 1882 року народження, с. Єлизаветівка Дніпропетровської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Землемір Вознесенського райвиконкому. Заарештований 15.04.1937 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 15.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛІСОВИЙ Сергій Миколайович, 1920 р. народження, с. Мало-Каширівка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Мало-Каширівка Казанківського району Миколаївської області. Командир танкового взводу. Заарештований 08.09.1941 р. Постановою Особливої наради НКВС Московського військового округу від 08.10.1041 р. справу припинено. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛІСОВСЬКА Ганна Мефодіївна, 1878 р. народження, с. Василівка, росіянка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Лоцкине Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештована 18.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджена до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛІСОВСЬКА Ганна Мефодіївна, 1898 р. народження, с. Лоцкине Новобузького району Одеської області, росіянка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Лоцкине Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештована 18.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛІСОВСЬКА Софія Григорівна, 1900 року народження, с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського округу, росіянка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Лоцкине Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештована 18.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛІСОВСЬКИЙ Оксентій Григорович, 1870 р. народження, с. Лоцкине Новобузького району Миколаївського округу, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лоцкине Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 18.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ЛІСОВСЬКИЙ Федір Дмитрович, 1900 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на станції Лоцкине Баштанського району Миколаївської області. Мисливець складу на залізничній станції. Заарештований 28.08.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 11.12.1944 року засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Військового трибуналу

військ НКВС Українського військового округу від 30.01.1945 р. термін покарання зменшений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛІТАУ Катерина Генріхівна, 1885 р. народження, с. Ватерлоо Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Ватерлоо Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІТАУ Фрідріх Готлібович, 1923 р. народження, с. Бессарабка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі Постанови РНК СРСР та ЦК ВКП(б) №2062/9350 від 12.08.1941 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛІТВИНЕНКО Петро Прокопович, 1879 р. народження, с. Баратівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у радгоспі "Новобузький". Коваль у радгоспі "Новобузький". Заарештований 20.07.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 22.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛІТКЕ Роберт Карлович, 1878 р. народження, м. Лодзь (Польща), німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Одеської області. Проповідник секти. Заарештований 24.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛІТОВЕЦЬ Іван Омелянович, 1920 року народження, с. Інгулка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Інгулка Привільнянського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 05.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу 35-ї гвардійської стрілецької дивізії від 01.08.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛІТОВЧЕНКО Василь Андрійович, 1907 р. народження, с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу. Заарештований 25.08.1950 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 31.10.1950 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Постановою Верховного Суду УРСР від 19.09.1955 р. строк покарання зменшено до 6 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Північуралтабі МВС СРСР. Звільнений 09.11.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛІФЕРОВ Іван Якович, 1895 р. народження, с. Пантазіївка Кіровоградської області, українець, із селян. Проживав на ст. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 22.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛІФКЕ Іда Данилівна, 1937 р. народження, с. Нагир Миколаївського району

Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нагир Миколаївського району Миколаївської області. Безробітна. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛІЦИНГЕР Йосип Станіславович, 1921 р. народження, с. Малахове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Малахове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Різноробочий. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибирську область. Помер 30.08.1951 р. Місце поховання невідомо.

ЛІЦИНГЄР Мартин Станіславович, 1927 р. народження, с. Малахове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Малахове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі Постанови ДКО №98-71-С від 18.08.1945 р. та директиви МВС СРСР №97 від 20.04.1946 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛІЦКЕВИЧ Володимир Дем'янович, 1890 р. народження, с. Староволя Гродненської області, поляк, із селян. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Слюсар у депо. Заарештований 02.03.1938 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 14.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1960 р.

ЛІЩЕНЕНКО Микола Максимович, 1883 р. народження, с. Кочурган Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав в с. Новоюр'ївка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 09.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛІЩЕНКО Іван Микитович, 1879 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 24.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 17.01.1933 р. засуджений до виселення у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОБАЄВСЬКА Ксенія Василівна, 1911 р. народження, с. Царедарівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Копані Доманівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 10.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 02.10.1944 р. засуджена до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Магаданського обласного суду від 30.05.1955 р. звільнена достроково. Після відбуття покарання проживала у м. Одесі. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ЛОБАНОВА Матильда Іванівна, 1889 р. народження, м. Одеса, росіянка, із службовців, освіта вища. Проживала у м. Миколаєві. Зубний лікар поліклініки водників. Заарештована 25.08.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 28.11.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1955 р.

ЛОБАЧЕВА-НОВОБРАНЕЦЬ Тетяна Костянтинівна, 1917 р. народження,

м. Макіївка Донецької області, росіянка, із робітників, освічена. Проживала у м. Первомайську. Працівниця зв'язку. Заарештована 23.04.1946 р. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 25.02.1948 р. засуджена до виселення у Казахстан строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛОБІН Максим Федорович, 1889 року народження, Калузька губернія, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник приміського господарства заводу ім. 61 комунара. Заарештований 22.07.1935 р. Вироком Одеського обласного суду від 09.02.1936 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛОБОВ Петро Іларіонович, 1885 р. народження, с. Струкове Ісаєвський район, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Помічник механіка Веселинівського елеватору. Заарештований 17.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений в м. Одесі 08.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ЛОБОДА Василь Матвійович, 1891 року народження, с. Новоолександрівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Новоолександрівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОБОДА Ганна Семенівна, 1916 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Завідуюча районним відділом РАГСу. Заарештована 07.12.1944 р. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 08.05.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛОБОДА Григорій Ларіонович, 1904 р. народження, с. Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.02 1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛОБОДА Олександра Степанівна, 1923 р. народження, с. Станіслав Херсонської області, українка, із селян, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Технік-будівельник будівельного управління. Заарештована 05.11.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.12.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 11.06.1946 р. строк покарання зменшено до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ЛОБОДА Петро Тихонович, 1918 р. народження, с. Троїцьке Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 07.06.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.09.1945 р. засуджений до розстрілу. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 17.11.1945 р.

покарання змінено на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

ЛОБОРТАС Павло Євменович, 1897 р. народження, м. Васильків Київської області, українець, із селян, освічений. Проживав у радгоспі ім. Тельмана Варварівського району Миколаївської області. Директор радгоспу. Заарештований 16.02.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 30.06.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ЛОВЧЕВ Михайло Петрович, 1883 року народження, с. Каторжине Одеської області, болгарин, із селян, малоосвічений. Проживав в м. Первомайську. Колгоспник. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 02.11.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛОГАЧЕВСЬКИЙ Олександр Петрович, 1897 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району. Священик. Заарештований 29.06.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 13.01.1939 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛОГБАУМ Катерина Степанівна, 1874 року народження, с. Шпеєр Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ЛОГВІНОВ Пилип Петрович, 1880 року народження, с. Новодмитрівка Херсонської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 21.08.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 30.11.1944 р. справу припинено у зв'язку зі смертю ув'язненого. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

ЛОГІНОВ Іван Васильович, 1900 року народження, с. Забор'є Архангельської області, росіянин, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав на х. Братське Єланецького району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 26.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 17.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛОГНЕНКО Трохим Олександрович, 1876 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 24.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛОДЗИНСЬКИЙ Людвиг Болеславович, 1908 р. народження, с. Сівки Вінницької області, поляк, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Електрик квартирно-експлуатаційної частини. Заарештований 17.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірської області від 20.11.1941 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Постановою Верховного Суду СРСР від 10.12.1941 р. покарання змінено

на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛОЗЕНКО Едуард Олексійович, 1928 р. народження, с. Андрієво-Зорине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Під час військової служби проживав у м. Норофомінську. Військовослужбовець. Заарештований 04.09.1952 р. Вироком Військового трибуналу Московського військового округу від 20.10.1952 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою комісії Верховної Ради СРСР від 18.04.1956 р. звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛОЗЕНКО Єгор Оникійович, 1876 року народження, с. Андрієво-Зорине Тилігуло-Березанського району Херсонського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Андрієво-Зорине Тилігуло-Березанського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 27.06.1930 справу припинено. Виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛОЗЕНКО Порфирій Назарович, 1882 р. народження, с. Андрієво-Зорине Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Андрієво-Зорине Березанського району Миколаївської області. Член артілі. Заарештований 13.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛОЗЕНКО Семен Назарович, 1875 року народження, с. Андрієво-Зорине Тилігуло-Березанського району Херсонського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Андрієво-Зорине Тилігуло-Березанського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 12.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 року справу припинено. Виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛОЗИНСЬКИЙ Никифор Костянтинович, 1877 р. народження, м. Акерман Бессарабія, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоюр'ївка Новобузького району Миколаївського округу. Робітник у радгоспі. Заарештований 15.02.1927 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 27.07.1927 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛОЗИНСЬКИЙ Никифор Костянтинович, 1877 р. народження, м. Бендери, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав на залізничній станції Мартинівська. Робітник у радгоспі. Заарештований 19.12.1926 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 20.09.1927 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛОЗИЦЬКА Людмила Тимофіївна, 1926 р. народження, с. Градівка Мостівського району Одеської області, українка, із службовців, освіта середня. Проживала у с. Олександрівка Мостівського району Одеської області. Обліковець в колгоспі. Заарештована 30.09.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 16.01.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 10.05.1955 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1955 р.

ЛОЗИЧНИЙ Михайло Кузьмич, 1885 р. народження, с. Тузли Березанько-

го району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Тузли Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 21.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОЗОВАТСЬКИЙ Володимир Прокопович, 1909 р. народження, м. Сміла Київської області, українець, із службовців, середня освіта. Проживав у с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 11.10.1947 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 25.11.1947 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 03.11.1955 р. справу припинено. Покарання відбував у м. Магадані. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛОЗОВСЬКА Олександра Петрівна, 1883 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Черниця. Заарештована 28.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 25.10.1937 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ЛОЗОВСЬКИЙ Гаврило Васильович, 1875 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївського округу. Колгоспник. Заарештований 25.10.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.12.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛОЙ Андрій Петрович, 1883 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 28.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 15.08.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛОЙ Андрій Петрович, 1883 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Арбузинка Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 01.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 15.08.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛОКОТОШ Андріан Васильович, 1882 р. народження, м. Луганськ, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер заводу ім. А. Марті. Заарештований 19.06.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 08.12.1937 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛОМАКА Федір Якович, 1892 р. народження, с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.04.1938 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.09.1938 р. засуджений до 5 років

ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

ЛОМАКО Тимофій Якович, 1896 року народження, с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 07.01.1946 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 14.01.1946 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛОМАЧЕНКО Федір Семенович, 1912 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 11.09.1936 р. Вироком Військового трибуналу 6-го стрілецького корпусу Київського військового округу 13.02.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований 1991 р.

ЛОНДАЙС Григорій Йосипович, 1909 р. народження, с. Карлсруе Ландауського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Ландауського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОПАЄНКО Сергій Васильович, 1905 р. народження, с. Новобогданівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян Проживав у с. Новобогданівка Миколаївського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 26.03.1935 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 13.07.1935 р. засуджений до виселення строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛОПАТА Григорій Іванович, 1888 року народження, с. Костянтинівка Благодатнівського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську Миколаївського округу. Їздовий. Заарештований 11.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 17.04.1930 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОПАТЕНКО Михайло Васильович, 1887 р. народження, с. Новобогданівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Новобогданівка Миколаївського району Миколаївської області. Приймач дитмістечка. Заарештований 03.01.1935 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 28.08.1935 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОПАТІН Гаврило Йосипович, 1889 р. народження, с. Новопетрівка Снігурівського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новопетрівка Снігурівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 22.09.1929 р. Постановою прокуратури Херсонського округу від 17.10.1929 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛОПАТІН Олексій Андрійович, 1893 р. народження, с. Варварівка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Працівник Херсонського пароплавства. Заарештований 17.02.1949 р. Вироком Військового

трибуналу військ МВС Миколаївського області від 29.03.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛОПАТКЕВИЧ Василь Трохимович, 1887 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Новокантакузівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу ім. Комінтерна. Заарештований 24.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 04.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ЛОПАТНЬОВ Ігнат Ілліч, 1911 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Водій Снігурівського районного воєнкомату. Заарештований 11.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу 35 учбової стрілецької дивізії від 11.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛОПАТНЬОВ Лаврентій Костянтинович, 1889 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 02.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ЛОПАТНЬОВ Михайло Борисович, 1894 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївського округу. Колгоспник. Заарештований 22.09.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.12.1929 справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛОПОРЧУК Пилип Кузьмич, 1913 року народження, с. Лукашівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лукашівка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.01.1938 року. Постановою Кривоозерського районного відділу НКВС справу припинено. Дата припинення справи невідома. Подальша доля невідома.

ЛОПУХ Олена Йосипівна, 1907 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 15.04.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОПУШАНСЬКИЙ Роман Костянтинович, 1893 р. народження, с. Суворівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайлівка Привільнянського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 22.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОПУШЕНКО Ніна Петрівна, 1920 року народження, с. Єлизаветівка Братського району Миколаївської області,

українка, із робітників, освіта незакінчена вища. Проживала у м. Вознесенську. Бухгалтер заготівельної контори. Заарештована 16.11.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 03.06.1945 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛОРАН Андрій Андрійович, 1916 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений у Карело-Фінську РСР. В 1953 року переселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОРАН Андрій Генріхович, 1874 р. народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 25.06.1935 р. Вироком Одеського обласного суду від 29.03.1936 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛОРАН Анна Людвігівна, 1919 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОРАН Валентин Михайлович, 1899 року народження, с. Гольдштадт Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Шостакове Варварівського району Миколаївської області. Робітник радгоспу. Заарештований 12.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОРАН Георгій Петрович, 1905 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОРАН Гиляр Юліусович, 1911 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. У 1945 р. репатрійований із Німеччини у м. Уфу. Вироком Військового трибуналу Південно-Уральського В. О. від 18.12.1945 р. за ст. 58-1а засуджений до 10 років позбавлення волі. Відбував покарання у Челябінській області. Звільнений 03.01.1955 року, виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОРАН Євген Георгійович, 1940 р. народження, місце народження невідоме, німець, із селян, відомості про освіту відсутні. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОРАН Єлизавета Францівна, 1903 року народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, нім-

кеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОРАН Зоза Георгіївна, 1932 р. народження, місце народження невідомо, німкеня, із селян, відомості про освіту відсутні. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОРАН Іван Іванович, 1899 р. народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 05.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛОРАН Іван Іванович, 1900 р. народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник військової будівельної організації. Заарештований 04.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОРАН Олександр Олександрович, 1891 р. народження, с. Новосафронівка Нововодеського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав на х. Прищепівка Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 15.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 17.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 19.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛОРАН Павлина Ігнатіївна, 1899 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ЛОРАН Філіп Гілярович, 1932 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Навчався у школі. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОРАН Флорентіна Вікентіївна, 1919 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОРАН Фріда Георгіївна, 1942 р. народження, місце народження невідомо, німкеня, із селян, відомості про освіту відсутні. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена

у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОРЕНЦ Андрій Данилович, 1877 року народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 11.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.07.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛОРЕНЦ Генріх Іванович, 1910 р. народження, с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Озерівка Володимирівського району Миколаївської області. Тракторист у колгоспі. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОРЕНЦ Карл Фрідріхович, 1906 року народження, с. Фріденталь Спартаківського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Одеської області. Бухгалтер артілі "Промграніт". Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 12.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛОРЕНЦ Магдалена Карлівна, 1881 року народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Панельне Березанського району Миколаївської області. Домробітниця. У 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОРЕР Гільда Фрідріхівна, 1918 р. народження, с. Грінфельд Олександрівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Грінфельд Олександрівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У листопаді 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОСЄВ Архип Михайлович, 1906 року народження, с. Новоселівка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоселівка Арбузинського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 03.05.1945 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового гарнізону від 31.08.1945 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛОСКУТОВ Іларіон Романович, 1880 р. народження, с. Толоницьке Покровської волості, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Пенсіонер. Заарештований 20.06.1937 р. Вироком Воднотранспортного суду Чорноморського басейну від 24.08.1937 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛОСЬ Семен Михайлович, 1899 року народження, с. Поінецьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Поінецьке Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 18.01.1933 року. Постановою Особливої Наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.02.1933 р. за-

суджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛОТАРЕВ Григорій Іванович, 1892 року народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 11.06.1920 року. Вироком Революційного Військового трибуналу 14-ї армії при 8-ій кавалерійській дивізії від 20.06.1920 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛОХБАУМ Елла Іванівна, 1925 р. народження, с. Новомиколаївка Врадіївського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОХБАУМ Йоганна Пилипівна, 1893 р. народження, с. Новомиколаївка Врадіївського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОХБАУМ Йосип Никодимович, 1932 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Безробітний. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОХБАУМ Людмила Никодимівна, 1926 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛОХБАУМ Семен Йосипович, 1910 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО №702-СС від 22.09.1941 року виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ЛОХБАУМ Франц Никодимович, 1934 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

ЛОХБАУМ Франц Степанович, 1931 р. народження, с. Ландау Ландауського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Ландауського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОХБАУМ Яків Якович, 1927 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лан-

дау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 році. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 04.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛОХВИЦЬКИЙ Григорій Ісакович, 1914 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, єврей, із службовців, освічений. Проживав у м. Харкові. Фотограф. Місце роботи невідомо. Заарештований 17.05.1944 р. Вироком Військового трибуналу 13 армії від 16.06.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Військового трибуналу Московського військового округу від 16.09.1968 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

ЛОХВИЦЬКИЙ Іларіон Павлович, 1904 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.06.1937 року. Вироком Воднотранспортного суду Чорноморського басейну від 24.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛОШКАРЬОВА-ЖИЛЬЦОВА Софія Олександрівна, 1886 р. народження, м. Вознесенськ, росіянка, із службовців, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Медсестра. Місце роботи невідомо. Заарештована 23.06.1941 року. Вироком Новосибірського обласного суду від 22.12.1941 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ЛУБ'ЯНОВ Іван Васильович, 1890 року народження, с. Кумарі Первомайського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Луканівка Кривоозерського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛУБЕНЧЕНКО Феодосій Йосипович, 1898 р. народження, с. Новокрасне Арбузинського району Одеської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новокрасне Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 28.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1971 р.

ЛУБКО-ШЕВЧЕНКО Лідія Іполитівна, 1894 р. народження, с. Галахі (Польща), полька, із службовців. Проживала у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Медсестра районної лікарні. Заарештована 25.10.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 р. засуджена до розстрілу. Страчена 03.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

ЛУБ'ЯКОВА Харитина Іванівна, 1887 р. народження, х. Ольгине Очаківського району Миколаївської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Аджигол Очаківського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 02.01.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.06.1945 р. засуджена до виселення строком на 3 роки з конфіскацією майна. Покарання відбувала у Північно-Казахстанській області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛУГОВЕНКО Георгій Агафонович, 1888 р. народження, с. Новий Буг Ново-

бузького району Одеської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав в с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Священик. Заарештований 05.03.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.04.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУГОВИЙ Андрій Федорович, 1882 року народження, с. Натягайлівка Одеської губернії, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Натягайлівка Одеської губернії. Колгоспник. Заарештований 26.02.1931 р. Відомості про термін покарання та зміст вироку відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛУГОВИЙ Григорій Романович, 1915 р. народження, Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 17.09.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛУГОВИЙ Сергій Олексійович, 1915 р. народження, Вознесенський район Миколаївської області, відомості про назву населеного пункту відсутні, українець, із робітників, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Військовослужбовець. Заарештований 23.08.1940 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 26.09.1940 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ЛУГОВОЙ Андрій Пилипович, 1891 р. народження, с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кантакузинка Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 15.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЖИЦЬКИЙ Василь Григорович, 1903 р. народження, с. Нововасилівка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нововасилівка Казанківського району Миколаївської області. Бурильник Новоданилівського кар'єру. Постановою Трійки при УНКВС Дніпропетровської області від 14.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Азатлик Казахської РСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Василь Микитович, 1921 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 13.02.1942 р. Вироком Військового трибуналу Севастопольської військово-морської бази від 16.03.1942 р. засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1961 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Микола Назарович, 1901 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.12.1937 року. Постановою Трійкою при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Олександра Прокопіївна, 1917 р. народження, с. Маліївка Володимирівського району Миколаївського округу, росіянка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Макіївка Миколаївського округу. Одноосібниця. Заарештована 13.05.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 06.11.1930 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Павло Терентійович, 1900 р. народження, с. Маліївка Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Макіївка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛУК'ЯНЕЦЬ Мотя Омелянівна, 1926 р. народження, с. Людмилівка Чернекіївського району Житомирської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у радгоспі "Червона Баштанка" Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. виселена із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛУКАНОВ Костянтин Ілліч, 1906 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер заводу ім. А. Марті. Заарештований 02.12.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 10.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 10.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛУКАЦЬКИЙ Леонід Лук'янович, 1919 р. народження, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Військовий фельдшер. Заарештований 06.11.1947 року. Вироком Військового трибуналу 355-ї стрілецької дивізії від 06.12.1947 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Постановою Верховного Суду СРСР від 27.11.1954 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУКАШ Іван Михайлович, 1896 р. народження, с. Кам'янувате Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кам'янувате Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.02.1931 р. Постановою Кривоозерського районного відділу ДПУ від 30.03.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛУКАШЕВИЧ Андрій Андрійович, 1913 р. народження, с. Червоні Маяки Одеської області, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Механік на Новобузькій МТС. Заарештований 06.07.1933 р. Вироком Новобузького районного суду від 14.07.1933 р. засуджений до 1 року виправних робіт на робочому місці. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛУКАШЕНКО Агрипина Савеліївна, 1884 р. народження, с. Привільне Баштанського району Миколаївського округу, росіянка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештована 18.05.1930 р. Постановою трійки при Колегії ДПУ УСРР від

24.11.1930 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛУКАШЕНКО Григорій Семенович, 1898 р. народження, с. Лоцкине Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лоцкине Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 18.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ЛУКАШЕНКО Лукерія Степанівна, 1901 р. народження, с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештована 18.05.1930 року. Постановою трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 року засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1988 р.

ЛУКІН Яків Іванович, 1883 р. народження, Рязанська губернія, росіянин, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Покрівельник. Місце роботи невідомо. Заарештований 05.03.1920 р. Постановою Миколаївської губернської надзвичайної Комісії від 29.06.1920 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛУКО Захар Степанович, 1879 р. народження, с. Дорошівка Вінницької області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Різнороб. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ЛУКОВСЬКА Єлизавета Соломонівна, 1891 р. народження, м. Кіровоград, єврейка, із селян, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Завідуюча аптекою № 1. Заарештована 09.09.1920 року. Постановою Колегії Миколаївської губернської надзвичайної Комісії від 04.10.1920 року засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Василь Микитович, 1921 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 13.02.1942 року. Вироком Військового трибуналу Севастопольської військово-морської бази від 16.03.1942 р. засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1961 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Іван Петрович, 1905 року народження, с. Покровське Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Колгоспник колгоспу ім. Будьонного. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Микола Назарович, 1901 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Херсоні. Пожежник. Заарештований 19.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Олександра Петрівна, 1913 р. народження, с. Маліївка Миколаївського району Миколаївського округу, росіянка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Макіївка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібниця. Заарештована 14.05.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 06.11.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛУК'ЯНОВ Василь Іванович, 1897 року народження, с. Благодатне Арбузинського району Одеської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Благодатне Арбузинського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 16.03.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.04.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУК'ЯНОВ Федір Абрамович, 1872 року народження, м. Могильов, білорус, із робітників, освіта середня. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району. Священик. Заарештований 13.04.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.04.1933 року справу припинено. Після звільнення проживав у с. Великосербулівка Єланецького району. Дата повторного арешту невідома. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУК'ЯНЧИК Дмитро Федотович, 1907 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУНГОВ Степан Трохимович, 1901 року народження, с. Себіне Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Штампувальник ремонтно-інструментального заводу. Заарештований 11.12.1948 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 14.03.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 05.04.1955 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛУНІН Петро Петрович, 1886 р. народження, м. Одеса, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 07.08.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 23.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУНІНА Євгенія Іванівна, 1894 року народження, с. Шершні Київської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 15.10.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.03.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛУНЯК Іван Давидович, 1896 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 11.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Магадантабі НКВС СРСР. Піс-

ля відбуття покарання проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ЛУНЯКО Раїса Андріївна, 1918 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Акушерка у лікарні. Заарештована 25.03.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.10.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ЛУПАЛОВ Іван Володимирович, 1916 р. народження, с. Акмечетка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Акмечетка Доманівського району Одеської області. Тракторист. Заарештований 18.03.1946 р. Військового трибуналу Військ НКВС Одеської області від 17.06.1946 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛУПАН Петро Амосович, 1922 р. народження, с. Веселий Поділ Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселий Поділ Єланецького району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 03.09.1944 р. Постановою Єланецького районного відділу НКВС від 27.04.1945 р. справу припинено у зв'язку зі смертю обвинуваченого. Помер 09.03.1945 р. Місце поховання невідомо.

ЛУПАШКО Іван Іванович, 1912 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області. Завідуючий курсами трактористів Бандурської МТС. Заарештований 22.02.1938 р. Постановою Прокуратури Одеської області від 08.12.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛУСТА Микола Минович, 1892 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ЛУТЦ Густав Іванович, 1896 р. народження, х. Ратиянівка Врадіївського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Ратиянівка Врадіївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 31.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУТЦ Федір Якович, 1902 р. народження, с. Нейзац Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Нейзац Березанського району Миколаївської області. Конюх в колгоспі. Заарештований 19.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 року. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 18.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛУТЦ Яків Йосипович, 1910 р. народження, с. Лихтендельф Мостівського

району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Працював в господарстві. Проживав у с. Ліхтендельф Мостівського району Одеської області. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО № 9871-С від 18.09.1945 року виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома.

ЛУТЦ Яків Християнович, 1874 р. народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Відомості про страту відсутні.

ЛУЦ Густав Якович, 1896 р. народження, с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області, німець, із селян, освічений. Проживав на залізничній станції Колосівка Доманівського району Одеської області. Конюх. Заарештований 03.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЦЕНКО Агафона Андріївна, 1892 року народження, м. Хотимськ Могильовської області, білоруска, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 26.10.1944 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 06.02.1945 року справу припинено. Звільнена 26.02.1945 року. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ЛУЦЕНКО Аристарх Савович, 1901 року народження, с. Сердюківка Київської області, українець, із селян. Проживав у с. Дренделеве Володимирівського району Миколаївського округу. Обліковець у сільському споживчому товаристві. Заарештований 05.02.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 05.07.1929 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛУЦЕНКО Василь Федотович, 1888 року народження, х. Андріївка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Андріївка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Голова революційної Комісії колгоспу "Калініна". Заарештований 14.08.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 02.11.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛУЦЕНКО Володимир Семенович, 1887 р. народження, с. Трикрати, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Доманівка Первомайського округу. Заарештований 29.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 08.03.1930 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЦЕНКО Гнат Дем'янович, 1879 року народження, с. Акмечетка Доманівського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Акмечетка Доманівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 01.08.1930 року. Вироком Доманівського районного народного суду від 06.12.1930 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЦЕНКО Григорій Васильович, 1892 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Мико-

лаївської області. Член артілі. Заарештований 20.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Воркутпічтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований в 1957 р.

ЛУЦЕНКО Григорій Микитович, 1901 р. народження, с. Филимонівка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Филимонівка Врадіївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 31.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 07.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1994 р.

ЛУЦЕНКО Іван Омелянович, 1919 року народження, с. Новокир'яківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Прогресівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 18.11.1949 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 28.01.1950 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військового трибуналу Одеського військового округу від 04.04.1955 р. міра покарання знижена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛУЦЕНКО Іван Семенович, 1912 року народження, Акмечетка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Акмечетка Доманівського району Одеської області. Агроном в Акмечетській МТС. Заарештований 27.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 03.03.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛУЦЕНКО Іларіон Аврамович, 1898 р. народження, м. Борзна Чернігівської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нововасилівка Снігурівського району Миколаївської області. Завідуючий свинофермою у радгоспі. Заарештований 31.10.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.05.1946 року. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛУЦЕНКО Микола Антонович, 1918 р. народження, с. Акмечетка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Вознесенську. Студент Вознесенської лісомеліоративної школи. Заарештований 19.02.1937 р. Постановою Одеського обласного суду від 03.12.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛУЦЕНКО Микола Васильович, 1896 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 03.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЦЕНКО Омелян Іванович, 1891 року народження, с. Новокир'яківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новокир'яківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 р. Постановою Одеського

окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛУЦЕНКО Петро Опанасович, 1897 р. народження, с. Новоолександрівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Новоолександрівка Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 26.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 року засуджений до виселення у Північний край строком на 8 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЦЕНКО Семен Васильович, 1887 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 20.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛУЦИШИН Іван Федосійович, 1893 року народження, м. Овідіопіль, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Карабаш Березанського району Миколаївської області. Рибалка. Заарештований 21.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЦЬКИЙ Кирило Степанович, 1903 р. народження, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

ЛУЦЬКИН Іван Семенович, 1882 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Сторож. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.11.1937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 26.05.1939 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛУЧКЕВИЧ Яків Климентійович, 1892 р. народження, с. Кубрицьки Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Кубрицьки Березанського району Миколаївської області. Член артілі. Заарештований 12.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛУЧКО Устим Артемович, 1882 р. народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 25.02.1931 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.04.1931 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУШЕЦЬКИЙ Андрій Ксенофонтович, 1888 р. народження, с. Звенигородка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Веселинове Воз-

несенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 04.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУШЕЦЬКИЙ Яків Ксенофонтович, 1885 р. народження, с. Звенигородка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Експедитор маслозаводу. Заарештований 04.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Буряттабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛУШКИН Олексій Герасимович, 1902 р. народження, Єланецький район, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник інструментально-тракторного заводу. Заарештований 10.04.1935 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.07.1935 р. засуджений до виселення на спецпоселення строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛУШНЯК Целестина Петрівна, 1926 р. народження, с. Братське Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Братське Братського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛУШПІЙ Федір Павлович, 1890 р. народження, с. Кіпки Полтавської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.01.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЮБАШЕВИЧ Михайло Захарович, 1904 р. народження, с. Колончук (Польща), білорус, із селян, освіта середня. Проживав у Доманівському районі Одеської області. Робітник в радгоспі. Заарештований 21.10.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ЛЮБНЕР Анатолій Юдович, 1894 року народження, с. Монастирище Київської області, єврей, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий базою міськторгу. Заарештований 19.11.1937 р. Вироком Колегії Верховного Суду СРСР від 17.01.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 18.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛЮ-ЗУН-ФУ, 1901 р. народження, м. Шайдунь (Китай), китаєць, із селян, неосвічений. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Робітник "Укрутіль". Заарештований 18.03.1938 р. Постановою Особливої наради при Народному Комісарі Внутрішніх Справ СРСР від 17.11.1939 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітованій у 1989 р.

ЛЮМИНАРСЬКИЙ Григорій Миколайович, 1860 р. народження, с. Вавинівка Херсонської області, українець, із духовенства, освіта середня. Проживав у с. Анатолівка Березанського району Миколаївської області. Священик. Заарештований 19.12.1937 р. Постановою Трійки

при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЮМИНАРСЬКИЙ Дмитро Миколайович, 1863 р. народження, м. Первомайськ, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Первомайську. Діловод. Місце роботи невідомо. Не заарештовувався. Постановою Колегії Первомайської повітової надзвичайної Комісії від 14.01.1922 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ЛЮМИНАРСЬКИЙ Леонід Костянтинович, 1892 р. народження, с. Карлівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Первомайську Одеської області. Колгоспник. Заарештований 16.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ЛЮМІНАРСЬКИЙ Григорій Миколайович, 1867 р. народження, с. Вавилонівка Херсонського району, росіянин, із священиків. Проживав у с. Анатоліївка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛЮТИЙ Пилип (по батькові невідомо), 1927 р. народження, с. Угорці Поморянського району Львівської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Тесляр в будівельному управлінні УНР-605. Заарештований 08.04.1951 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 13.06.1951 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЮТЦ (ЛЮЦ) Адам Карлович, 1897 р. народження, с. Ватерлоо Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Грінфельд Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ЛЮТЦ Август Християнович, 1889 року народження, с. Нейзац Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нейзац Березанського району Миколаївської області. Обліковець. Заарештований 26.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЮТЦ Християн Християнович, 1876 р. народження, с. Нейзац Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нейзац Березанського району Миколаївської області. Сторож в колгоспі. Заарештований 07.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 03.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЮЦ Готліб Готлібович, 1893 р. народження, с. Ватерлоо Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав на залізничній станції Сербка Комінтернівського району Одеської області.

Робітник дистанції на залізничній станції Сербка. Заарештований 23.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 06.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЮЦ Кароліна Яківна, 1934р. народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЮЦ Катерина Християнівна, 1898 року народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Костромську область. Подальша доля невідома.

ЛЮЦ Рудольф Якович, 1929 р. народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області. Працював у пана на полі. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ЛЮШНЯК Микола Григорович, 1897 року народження, м. Первомайську, українець, із службовців. Проживав на станції Бандурка. Телеграфіст на залізничній станції Балта. Заарештований 16.10.1924 року. Вироком Одеського губернського суду від 25.05.1925 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Верховного Суду УСРР від 07.01.1926 року термін покарання зменшений до 3 років та 4 місяців ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛЯЛЮК Пилип Григорович, 1890 року народження, с. Бармашове Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Бармашове Баштанського району. Колгоспник у колгоспі ім. 14-річчя Жовтня. Заарештований 24.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЯНГЕ Гюстав Вільгельмович, 1902 року народження, с. Аношуївка Володимир-Волинської губернії, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Аджіяск Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.05.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Калузької області від 25.06.1946 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЯНЗБЕРГ Марія Федорівна, 1892 року народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічений. Проживала у с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Австрії. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Алтайський край. В 1955 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ЛЯННОЙ Дмитро Іванович, 1916 року народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Одеської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Одеської області. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу від 20.05.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував в Гортабі МВС СРСР м. Норильська. Звільнений 18.03.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯНСБЕРГ Іван Андрійович, 1894 року народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, поляк, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Коваль МТС. Заарештований 26.10.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Каргопільтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯНСБЕРГ Марко Володимирович, 1910 р. народження, м. Феодосія, єврей, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 15.04.1-937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 17.08.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ЛЯНСБЕРГ Яків Володимирович, 1907 р. народження, м. Феодосія, єврей, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Електрик заводу імені 61 комунара. Заарештований 15.04.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 17.08.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ЛЯПАЛО Семен Венедиктович, 1892 р. народження, х. Полянка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян. Проживав на х. Полянка Арбузинського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.07.1938 р. Постановою УНКВС Одеської області від 26.12.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ЛЯПІН Іуда Стратонович, 1871 р. народження, с. Бармашове Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Бармашове Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 20.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ЛЯПІН Семен Стратонович, 1873 р. народження, с. Бармашове Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Бармашове Миколаївського району Миколаївського округу. Власник господарства. Заарештований 28.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯСКОВСЬКИЙ Кузьма Кузьмич, 1896 р. народження, с. Варварівка Варварівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Обліковець на заводі ім. А. Марті. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 04.03.1930 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ЛЯСКОВСЬКИЙ Павло Владиславович, 1894 р. народження, м. Катеринеталь Веселинівського району Миколаївського округу, росіянин, із дворян, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Помічник головного металурга на Миколаївському об'єднані суднобудівних заводів. Заарештований 29.12.1929 р. Вироком Колегії ВДПУ від 23.06.1930 р. Миколаївської області засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1966 р.

ЛЯСКОВСЬКИЙ Франц Мартинович, 1892 р. народження, с. Щербанівське Вознесенського району Одеської області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Щербанівське Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 12.10.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

ЛЯТКОВ Петро Павлович, 1884 р. народження, с. Молдавка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯХОВ Ілля Федотович, 1898 р. народження, с. Корчине Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Корчине Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 08.02.1930 року. Звільнений. Дата звільнення невідома. Подальша доля невідома.

ЛЯХОВ Тимофій Архипович, 1896 року народження, с. Кричине Дмитрівського району Орловської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у радгоспі "Богданівській" Доманівського району Одеської області. Будівельник у радгоспі. Заарештований 30.03.1944 р. Постановою УНКДБ Одеської області від 14.12.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЯХОВИЧ Андрій Семенович, 1877 року народження, с. Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 17.05.1946 року. Вироком Одеського обласного суду від 30.07.1947 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ЛЯШЕК Олександр Гаврилович, 1894 р. народження, с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Різнороб. Заарештований 17.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯШЕНКО Андрій Маркович, 1886 р. народження, с. Мар'янівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Мар'янівка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯШЕНКО Григорій Євгенович, 1895 р. народження, м. Миколаїв, украї-

нець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Референт на будівництві ТЕЦ. Заарештований 06.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 30.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯШЕНКО Григорій Захарович, 1897 р. народження, с. Трикрати Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 21.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. засуджений до виселення у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯШЕНКО Григорій Маркович, 1888 р. народження, с. Мар'ївка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мар'ївка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 06.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЯШЕНКО Іван Дмитрович, 1918 року народження, с. Туніка Київської області, українець, із селян. Проживав у радгоспі ім. Енгельса Доманівського району Одеської області. Ветеринарний фельдшер радгоспу ім. Тельмана Доманівського району Одеської області. Заарештований 12.01.1938 р. Відомості про винесення вироку відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ЛЯШЕНКО Іван Кіндратович, дата народження невідома, с. Григоро-Мар'ївка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Григоро-Мар'ївка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 06.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЯШЕНКО Мирон Євдокимович, 1879 р. народження, с. Майданівка Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Змунчилів Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ЛЯШЕНКО Федір Федорович, 1904 року народження, с. Василівка Очаківського району Миколаївської області, українець, відомості про соціальне походження відсутні, малоосвічений. Проживав у с. Василівка Очаківського району Миколаївської області. Рибак. Місце роботи невідомо. Заарештований 31.12.1945 року Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 01.04.1-946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після звільнення проживав у с. Дмитрівка Очаківського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1976 р.

ЛЯШЕНКО Яків Аврамович, 1877 року народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Григоро-Мар'ївка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 06.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома.

ЛЯШКА Олександр Гаврилович, 1894 р. народження, с. Сухий Єланець

Нововодеського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Сухий Єланець Нововодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ЛЯШКО Марія Михайлівна, 1898 року народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, молдаванка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області. Касир в колгоспі. Заарештована 23.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.04.1938 р. засуджена до розстрілу. Страчена 25.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

ЛЯЩЕНКО Григорій Юхимович, 1907 р. народження, с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 14.06.1942 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР від 22.05.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Усть-Вимтабі НКВС СРСР. Помер у таборі 13.03.1950 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

ЛЯЩЕНКО Данило Сергійович, 1905 р. народження, с. Троїцьке Нововодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 23.11.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 14.03.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 05.04.1955 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЯЩЕНКО Іван Захарович, 1876 року народження, с. Щасливка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Щасливка Доманівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 15.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ЛЯЩЕНКО Іван Лаврентійович, 1887 р. народження, с. Єланець Нововодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Нововодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.07.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 04.10.1938 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ЛЯЩЕНКО Мусій Осипович, 1885 року народження, с. Велика Кореніха Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Велика Кореніха Миколаївського району Миколаївського округу. Колгоспник. Заарештований 01.02.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.04.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

ЛЯЩЕНКО Олексій Іванович, 1923 року народження, с. Велика Кореніха Миколаївського району, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Приватний торговець. Заарештований 05.07.1944 р. Постановою Військового

трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 25.01.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ЛЬВОВИЧ Йосип Савович, 1900 р. народження, с. Любомирівка Котовського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Вознесенську Одеської області. Машиніст депо на залізничній станції "Вознесенськ". Заарештований 16.12.1937 року. Постановою Прокуратури Одеської залізниці від 20.07.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ЛЬВОВСЬКИЙ Федір Степанович, 1913 р. народження, с. Радомишль Київської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Новополтавка Новобузького району Миколаївської області. Вчитель. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 27.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

М

МААК Василь Васильович, 1916 р. народження, с. Щасливка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Щасливка Доманівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 26.04.1944 р. Постановою Особливого відділу НКВС САВО від 25.03.1943 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МААС Християн Вільгельмович, 1883 р. народження, с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 06.02.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 09.03.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАВРИЦЕВ Оникій Самсонович, 1879 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, малоосвічений. Проживав у с. Петрово-Висунське Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАВРІЩЕВ Дмитро Аникійович, 1900 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 11.04.1938 р. Вироком Колегії Миколаївського обласного суду від 20.01.1939 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАВРОДІЙ Олександр Михайлович, 1893 р. народження, с. Богданівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Поди Очаківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований від 07.02.1930 р. По-

становою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАВРОКОРДАТО Олександр Федосійович, 1895 р. народження, с. Іванове Донської області, грек, соціальне походження невідомо, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Виконроб обласного будівельного тресту. Заарештований 15.12.1937 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 27.01.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАГОЛЯН Андрій Адамович, 1910 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта незакінчена вища. Проживав у с. Баловне Новоодеського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 18.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 04.08.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 16.03.1955 р. міра покарання знижена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Іркутській області. Звільнений 09.09.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МАЕР Маргарита Тимофіївна, 1863 року народження, с. Зульц Ландауського району Одеської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Олексіївка Братського району Миколаївської області. Домробітниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄВСЬКА Ольга Степанівна, 1908 року народження, с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Кантакузівка Доманівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 22.05.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.09.1944 р. засуджена до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МАЄВСЬКИЙ Данило Митрофанович, 1897 р. народження, с. Дмитрівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дмитрівка Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 12.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Берта Пилипівна, 1934 р. народження, с. Новокатеринівка Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новокатеринівка Варварівського району Миколаївської області. Навчалась у школі. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Вільгельм Вільгельмович, 1903 р. народження, с. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 08.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 26.09.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Віра Адамівна, дата народження невідома, с. Олексіївка Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Олексіївка Братського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Едуард Георгійович, 1899 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Конюх у колгоспі "Спартак". Заарештований 25.06.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 31.01.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Еммануїл Вільгельмович, 1900 р. народження, с. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "Рот фронт". Заарештований 04.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.01.1933 р. засуджений до 3 років концтаборів. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАЄР Йосип Якович, 1901 р. народження, с. Шпеєрове Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області. Машиніст. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.11.1937 року. Постановою НКВС і Прокурора СРСР від 17.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Людвіг Якович, 1897 р. народження, с. Шпеєрове Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області. Машиніст. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.11.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 17.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Люція Іванівна, 1925 р. народження, с. Олексіївка Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Олексіївка Братського району Миколаївської області. Навчалась у школі. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Люція Йосипівна, 1894 р. народження, с. Олексіївка Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Магдалена Пилипівна, 1929 року народження, с. Новокатеринівка Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новокатеринівка Варварівського району Миколаївської області. Одноосібниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Маргарита Михайлівна, 1923 року народження, с. Олексіївка Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Олексіївка Братського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Марія Михайлівна, 1927 р. народження, с. Олексіївка Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Олексіївка Братського району. Колгоспниця. У 1945 році репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Олександр Якович, 1895 р. народження, с. Шпеєрове Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області. Мельник. Заарештований 21.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 17.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Плоцидус Севастіанович, 1901 р. народження, с. Катеринеталь Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Атаманівка Березанського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 19.12.1937 р. Постановою Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 29.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЄР Роза Домініківна, 1934 р. народження, с. Михайлівка Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Михайлівка Мостівського району Одеської області. Безробітна. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЄР Яків Плюсович, 1911 р. народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринка Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. У 1945 році репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року, в 1947 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАЄРОВ Василь Йосипович, 1894 року народження, с. Доброводьє Західної області, із службовців. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Робітник у радгоспі. Дата арешту невідома. Постановою Трійки при НКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАЄРТАЛЬ Марія Андріївна, 1915 року народження, с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1944 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЗАЄВ Іван Максимович, 1886 року народження, с. Семенівка Арбузин-

ського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Семенівна Арбузинського району Одеської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 31.12.1932. Постановою Арбузинського районного відділу ДПУ від 25.01.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАЗАЛЕВСЬКИЙ Микола Іванович, 1904 р. народження, с. Тернувате Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Миколаївка Веселинівського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 05.04.1933 року. Постановою особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.05.1933 року. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАЗАНКА Андрій Васильович, 1887 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 16.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.11.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЗАНКА Дмитро Андрійович, 1892 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у радгоспі ім. 1-го Травня (Молдова). Робітник у радгоспі. Заарештований 01.06.1951 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 20.09.1951 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МАЗАНКА Кирило Іванович, 1889 року народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 02.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЗАНОВ Федір Петрович, 1882 р. народження, с. Вознесенське Тамбовської губернії, росіянин, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Токар заводу ім. А. Марті. Заарештований 26.03.1922 року. Постановою президії ДПУ УСРР від 19.04.1922 року засуджений до виселення у Туркестан строком на 1 рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЗЕР Федір Якович, 1876 р. народження, с. Тилігуло-Березанка Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тилігуло-Березанка Березанського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 20.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЗУР Андрій Опанасович, 1886 р. народження, с. Миколаївка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Миколаївка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 21.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 12.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1964 р.

МАЗУР Давид Тимофійович, 1895 року народження, с. Михайло-Ларине

Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайло-Ларине Миколаївського району Миколаївської області. Робітник сільсько-господарчої артілі. Заарештований 19.11.1932 року. Постановою Миколаївського міського відділу ДПУ від 26.11.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЗУР Іван Дмитрович, 1892 р. народження, с. Троїцьке Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у колгоспі ім. 18 партійного з'їзду Ковалівської сільради Миколаївського району. Колгоспник. Заарештований 01.08.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.09.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р.

МАЗУР Михайло Варфоломійович, 1919 р. народження, с. Вулька-Лещанська (Польща), українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новомиколаївка Врадіївського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 09.01.1951 року. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 16.05.1951 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Джезказгані Карагандинської області. Комісією Президії Верховної Ради СРСР від 28.05.1956 р. звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

МАЗУР Надія Іванівна, 1921 р. народження, с. Лобанівка Привільнянського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Лобанівка Привільнянського району Миколаївської області. Бухгалтер у колгоспі. Заарештована 05.06.1944 р. Постановою Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області 05.10.1944 року справу припинено. Звільнена 05.10.1944 р. Реабілітована у 1955 р.

МАЗУР Петро Олексійович, 1915 року народження, с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області, українець (молдаванин), із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Працівник пошти. Заарештований 20.04.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Воркуттабі НКВС СРСР. Після відбуття покарання проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МАЗУР Тихон Якович, 1903 р. народження, с. Максимівка Ладижинського району Київської області, українець, із селян. Проживав на х. Незаможне Доманівського району Миколаївської області. Бригадир у колгоспі ім. Ворошилова. Заарештований 26.09.1944 року. Вироком Доманівського районну народного суду від 17.05.1945 року засуджений до 1 року примусових робіт. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЗУРЕНКО Гаврило Титович, 1883 року народження, с. Возсіятське Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Возсіятське Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 01.04.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.06.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАЗУРЕНКО Іван Юхимович, 1887 року народження, с. Бузьке Вознесенського району Одеської області, українець,

із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бузьке Вознесенського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 20.03.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.04.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки умовно. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАЗУРЕНКО Сергій Васильович, 1887 р. народження, с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 31.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАЗУРЕНКО Федір Григорович, 1907 р. народження, с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Працював в общині. На підставі директиви МВС СРСР від 20.08.1946 р. взятий на облік спецпоселення в Амурську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАЗУРЕНКО Яків Федорович, 1887 року народження, с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

МАЗУРИК Володимир Никифорович, 1896 року народження, с. Ферпазія (МАРСР), українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 13.02.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 11.11.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЗУРКЕВИЧ Володимир Олімпович, 1903 р. народження, м. Кремпіц (Польща), українець, із службовців, освіта незакінчена вища. Проживав у м. Миколаєві. Вчитель історії медичного училища. Заарештований 17.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 28.03.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЗУРКЕВИЧ Григорій Іванович, 1878 р. народження, с. Волошине Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Волошине Кривоозерського району Одеської області. Ветсанітар у колгоспі. Заарештований 20.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАІРКО Зиновій Іванович, 1893 року народження, с. Широке Криворізького району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с Граховське Володимирівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 27.04.1929 р. Постановою колегії ОДПУ від 23.08.1929 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЙ Альфред Володимирович, 1935 року народження, Дніпропетровський район Миколаївської області, відомості про назву населеного пункту відсутні, німець, із селян, неосвічений. Проживав у Дні-

пропетровському районі Миколаївської області. Безробітний. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 25.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАЙ Катерина Генріхівна, 1904 р. народження, с. Штейнгут Баштанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Штейнгут Баштанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Постановою ДКО від 21.09.1941 р. виселена із Миколаївської області у Молотовську область. На підставі наказу ПВС СРСР від 26.11.1948 рнаказу ПВС СРСР від 26.11.1948 р. залишена довічно у місцях обов'язкового поселення виселенців. У 1950 р. виселена в Алма-Атинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЙ Клара Вільгельмівна, 1924 року народження, м. Миколаїв, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1941 р. На підставі постанови ДКО від 22.09.1941 р. виселена у Південно-Казахстанську область. Подальша доля невідома.

МАЙ Марія Микитівна, 1922 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, білоруска, із селян, освічена. Проживала у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Лаборант Снігурівського бавовно-пункту. Заарештована 27.06.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 07.10.1944 р. засуджена до виселення у Сузунський район строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МАЙБОРОДА Василь Арсентійович, 1896 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 01.04.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 14.09.1936 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 1 рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЙДАНИК Григорій Артемович, 1903 року народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 18.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.04.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАЙЕР Анна Матвіївна, 1896 р. народження, с. Михайлівка Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Михайлівка Мостівського району Одеської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЙЕР Катерина Іванівна, 1918 року народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домробітниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЙЕР Катерина Карлівна, 1927 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області.

Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 21.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЙЄР Антон Бернгардович, 1899 року народження, с. Катеринеталь Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Катеринеталь Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 16.11.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 16.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

МАЙЄР Антон Бернгардович, 1931 року народження, м. Вознесенськ, німець, із селян, неосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

МАЙЄР Антон Іванович, 1919 р. народження, с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. та директиви МВС СРСР від 20.08.1946 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАЙЄР Антон Йосипович, 1893 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "Шлях до соціалізму". Заарештований 14.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 07.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.04.1938 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

МАЙЄР Бернгардт Севастіанович, 1887 р. народження, с. Катеринівка Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Катеринівка Варварівського району Миколаївської області. Не працював через інвалідність. Заарештований у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

МАЙЄР Берта (по батькові невідомо), 1924 р. народження, с. Катеринеталь Ландауського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Під час Великої Вітчизняної війни перебувала у Німеччині. Місце роботи невідомо. Заарештована 26.03.1946 р. Вироком Військового трибуналу 3 ударної армії від 23.04.1947 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована 1990 р.

МАЙЄР Едуард Генріхович, 1882 р. народження, м. Томськ, національність невідома, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Голова Миколаївської міської ради "Осавіахім". Заарештований 29.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.09.1938 р. Місце поховання невідомо. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 05.10.1956 р. справу припинено.

МАЙЄР Єва Яківна, 1910 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Місце проживання невідомо. Колгоспниця. Дата арешту невідома. На

підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Знята з обліку спецпоселення 12.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЙЄР Євгеній Феліксович, 1915 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 01.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

МАЙЄР Іван Якович, 1897 р. народження, с. Нейзац Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Малахове Березанського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 02.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

МАЙЄР Йосип Карлович, 1890 року народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Михайлівка Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 02.01.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.08.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАЙЄР Михайло Якович, 1890 р. народження, с. Мангелове Дніпропетровської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.06.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 28.07.1944 р. Після відбуття покарання проживав у с. Орлівка Новосибірської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1965 р.

МАЙЄР Олексій Михайлович, 1919 року народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. та директиви МВС СРСР №97 від 20.04.1946 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МАЙЄР Пилип Іванович, 1884 р. народження, с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 12.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАЙЄР Яків Якович, 1868 р. народження, с. Шпеєрове Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новосафронівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.03.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МАЙЗЛІНГЕР Кіндрат Іванович, 1898 р. народження, с. Надеждінськ Мендігаринського району Кустанайської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівсь-

кого району Миколаївської області. Колгоспник колгоспу ім. Криницького. Заарештований 20.05.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 10.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 18.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

МАЙН Євген Петрович, 1912 р. народження, с. Оленівка Катеринославської губернії, німець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар інструментально-тракторного заводу. Заарештований 18.12.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 29.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Горьківській області, на ст. Сухобезводній. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЙН Софія Петрівна, 1903 р. народження, с. Оленівка Катеринославської губернії, німкеня, із міщан, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Вчитель у школі. Заарештована 16.11.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.12.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Карагандинській області. Звільнена у 1947 р. Після відбуття покарання проживала у м. Бійську. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1960 р.

МАЙОРОВ Василь Йосипович, 1884 р. народження, с. Доброводьє, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у радгоспі ім. Чубаря. Тесляр у радгоспі. Заарештований 09.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 11.03.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЙСТРЕНКО Василь Федорович, 1892 р. народження, с. Новоолександрівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Моторист маслозаводу. Заарештований 14.04.1953 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 16.06.1953 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою президії Верховного Суду УРСР від 31.03.1955 р. міра покарання знижена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 10.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЙСТРЕНКО Іван Васильович, 1898 р. народження, с. Новогригорівка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новогригорівка Варварівського району Миколаївської області. Власник господарства. Заарештований 19.09.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.10.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військової прокуратури військ НКВС Миколаївської області 12.07.1946 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЙСТРЕНКО Михайло Трохимович, 1884 р. народження, с. Кубряки Тилігуло-Березанського району Херсонського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кубрики Тилігуло-Березанського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 року. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 12.09.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАЙСТРЕНКО Петро Григорович, 1898 року народження, с. Кубряки Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Про-

живав у с. Кубряки Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.07.1939 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 21.02.1939 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЙСТРЕНКО Роза Іванівна, 1885 року народження, с. Зульц Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німкеня, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 28.06.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 01.11.1944 р. засуджена до виселення у Сузунський район строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МАЙХЕЛЬ Валентин Якович, 1880 року народження, с. Зульц Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Карі Шуринської сільради. Колгоспник колгоспу "Труд". Заарештований 29.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКАЛИШ Іван Степанович, 1912 року народження, с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу 8-ї гвардійської армії від 18.07.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАКАЛІШ Петро Трохимович, 1879 року народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 13.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАКАРЕВИЧ Пилип Матвійович, 1893 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, поляк, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Листоноша. Заарештований 28.09.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Картабі НКВС СРСР. Помер у таборі 08.05.1942 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

МАКАРЕНКО Василь Васильович, 1896 р. народження, с. Широке Криворізького округу, українець, із селян. Проживав на х. Бурячки Казанківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.05.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МАКАРЕНКО Василь Михайлович, 1869 р. народження, с. Широке Криворізького округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Бурячки Казанківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАКАРЕНКО Віра Іванівна, 1902 року народження, с. Тридуби Кривоозерського району Миколаївського повіту, росіянка, із селян. Проживала у с. Тридуби

Кривоозерського району Миколаївського повіту. Домогосподарка. Заарештована 04.03.1921 року. Вироком Військового трибуналу 45-ї дивізії від 17.03.1921 року засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

МАКАРЕНКО Герасим Михайлович, 1878 р. народження, с. Широке Криворізького округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Бурячки Казанківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 31.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МАКАРЕНКО Максим Костянтинович, 1895 р. народження, с. Табори Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Табори Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 23.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКАРЕНКО Степан Іванович, 1894 року народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Вознесенську. Слюсар залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 22.11.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 03.04.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАКАРОВ Василь Михайлович, 1893 р. народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Робітник на Одеській залізниці. Заарештований 09.03.1938 року. УНКВС Одеської області від 10.01.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАКАРОВ Гнат Несторович, 1885 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Працівник заводу ім. А. Марті. Заарештований 14.03.1938 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 14.10.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАКАРОВ Іван Васильович, 1903 р. народження, с. Шанталка Куйбишевської області, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав на х. Воля Доманівського району Миколаївської області. Бухгалтер у колгоспі. Заарештований 26.03.1945 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового гарнізону від 27.08.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Ковалях Ільїнського району Пермської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАКАРОВ Пилип Іванович, 1899 року народження, м. Севастополь, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 29.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКАРОВА Ганна Василівна, 1923 року народження, м. Шахти Ростовської області, росіянка, із робітників. Проживала у м. Миколаєві. Продавець у мага-

зині. Заарештована 15.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 10.08.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МАКАСЄЄВА Євгенія Ісаївна, 1910 року народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, білоруска, із селян, освічена. Проживала у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Безробітна. Заарештована 20.07.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 04.11.1932 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МАКАСЬОВ Андрій Юхимович, 1901 року народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Коваль у радгоспі ім. Косіора. Заарештований 09.04.1933 року. Постановою Миколаївського міського відділу ДПУ від 30.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАКЕДОНЕЦЬ Петро Гнатович, 1883 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 07.01.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.03.1932 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКЕЛЬКА Альвіна Фердинандівна, 1918 р. народження, Кустанайської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Прифельд Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

МАКЕЛЬКА Християн Васильович, 1919 р. народження, місце народження невідомо, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Колобатине Березанського району Миколаївської області. Секретар колгоспу. Заарештований 03.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Онегтабі НКВС СРСР. Справу припинено 13.03.1940 р. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома.

МАКЕЛЬКО Фальдин Матвійович, 1936 р. народження, сільрада Доніславська Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1946 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МАКЄЛЬКЄ Антон Васильович, 1930 р. народження, с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Домогосподар. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКЄ Берта Яківна, 1892 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Раштадт

Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома. Знята з обліку спецпоселення 12.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКЄ Валентин Францович, 1894 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Домогосподар. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКЄ Магдалина Іванівна, 1890 р. народження, с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКЄ Магдалина Каспарівна, 1903 р. народження, с. Катеринеталь Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Катеринеталь Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКЄ Маргарита Християнівна, 1893 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКІ Григорій Якович, 1921 року народження, с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1941 р. На підставі постанови РНК СРСР та ЦК ВКП(б) 2060 № 9350 від 12.08.1941 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКІ Йосип Іванович, 1912 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Домогосподар. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКІ Пилип Пилипович, 1937 року народження, с. Новий Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАКЄЛЬКІ Яків Пилипович, 1927 року народження, с. Новий Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новий Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На під-

ставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАКІЛЬКА Георгій Мартинович, 1934 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МАКІЛЬКІ Антон Пилипович, 1883 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області. Робочий. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МАКІЛЬКО Християн Васильович, 1919 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Робітник в артілі. Заарештований 04.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАККЕРТ Вікторія Петрівна, 1925 року народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживав у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАККЕРТ Іван Петрович, 1937 р. народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАККЕРТ Йосип Петрович, 1931 року народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАККЕРТ Петро Йосипович, 1902 року народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Комірник у колгоспі. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАККЕРТ Франциска Йосипівна, 1906 року народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС

СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАКЛЕР Піус Фрідріхович, 1898 року народження, с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАКОВЕЄНКО Василь Степанович, 1907 р. народження, с. Матвіївка Новоодеського району Миколаївського району, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник Миколаївського маслозаводу. Заарештований 07.09.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.12.1938 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Постановою УНКВС Миколаївської області від 28.05.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАКОВЕЦЬКИЙ Іван Аполлінарійович, 1905 р. народження, с. Зелене Волочиського району Вінницької області, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у зернорадгоспі "Бузький". Завідуючий господарством радгоспу. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.11.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

МАКОЙНИКОВ Семен Михайлович, 1912 р. народження, с. Сичівка Комінтернівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бузькому Вознесенського району. Військовослужбовець. Заарештований 27.11.1944 р. Відділом "Смерш" 57-ї армії від 24.02.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАКСИМЕНКО Гаврило Карлович, 1873 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Веселий Лан Врадіївського району Одеської області. Конюх у колгоспі ім. Шевченка. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКСИМЕНКО Іван Прокопович, 1884 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Помічник начальника цеху заводу ім. А. Марті. Заарештований 03.01.1938 р. УНКВС Миколаївської області від 19.12.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАКСИМЕНКО Федір Карпович, 1874 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Криве Озеро. Кривоозерського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 27.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 25.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Заарештований удруге 13.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Бушийському ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКСИМЕНКО Яків Михайлович, 1896 р. народження, с. Березнегувате Бе-

резнегуватського району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 15.12.1937 року. Трійкою при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАКСИМОВ Василь Микитович, 1888 р. народження, с. Кутнікале Самарської губернії, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Завідуючий районним земельним відділом. Заарештований 22.04.1938 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 14.10.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений у м. Миколаєві 14.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАКСИМОВ Іван Федорович, 1889 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник суднобудівного заводу імені 61 комунара. Заарештований 28.02.1938 року. УНКВС Миколаївської області від 08.05.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАКСИМОВ Петро Якович, 1914 року народження, с. Бейкуш Очаківського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Свято-Троїцьке Миколаївського району Одеської області. Тракторист радгоспу ім. Балицького. Заарештований 05.05.1932 р. Постановою прокуратури м. Миколаєва від 28.05.1933 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАКСИМОВ Сергій Іванович, 1902 року народження, м. Твер, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.11.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.01.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАКСИМЧЕНКО Іван Маркович, 1900 р. народження, с. Ракове Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ракове Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 17.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.05.1930 р. справу припинено. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

МАКСИМЧУК Герасим Петрович, 1900 р. народження, с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКСЮТА Костянтин Андрійович, 1895 р. народження, с. Катеринівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринівка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 20.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКСЮТЕНКО Іван Григорович, 1888 р. народження, с. Миколаївка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова.

Проживав у с. Миколаївка Арбузинського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 28.02.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 23.08.1931 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКСЮТЕНКО Кузьма Юхимович, 1901 р. народження, с. Миколаївка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Миколаївка Арбузинського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 28.02.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 23.08.1931 р. заборонено проживання на Україні, в Москві, Ленінграді, Ростові-на-Дону строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКСЮТЕНКО Омелян Григорович, 1907 р. народження, с. Актове Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Актове Вознесенського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 29.06.1944 року. Вироком Військового трибуналу НКВС Одеської області від 05.12.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Помер в ув'язненні 04.01.1945 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1982 р.

МАКСЮТЕНКО Петро Григорович, 1884 р. народження, с. Миколаївка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Миколаївка Арбузинського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 28.02.1931 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 23.08.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАКУШЕВ Григорій Андрійович, 1879 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївської області, білорус, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 17.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 17.08.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАКУШЕВ Данило Григорович, 1903 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївської області, білорус, соціальне походження невідомо, малоосвічений. Проживав у с. Широколанівка Широколанівського району Миколаївської області. Токар в Широколанівській МТС. Заарештований 10.09.1948 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 29.09.1948 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЛАН Степан Андрійович, 1876 року народження, с. Липецьк Ананьївського району Одеської губернії, українець, із селян, неосвічений. Проживав на х. Кринички Доманівського району Одеської області. Робітник радгоспу "Мартинівський". Заарештований 29.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.02.1933 р. засуджений до виселення у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛАШЕНКО Іван Михайлович, 1892 р. народження, с. Маліївка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Макіївка Володимирівського району Миколаївської області.

Робітник шахти, назва шахти невідома. Заарештований 08.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЛАШКЕВИЧ Іван Андрійович, 1891 р. народження, с. Столпи (Білорусія), білорус, із селян. Проживав у с. Нечаяне Варварівського району Миколаївської області. Тесляр у радгоспі ім. Петровського. Заарештований 04.04.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 10.08.1938 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЛЕНКО Олексій Іванович, 1891 року народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 11.02.1932 року. Вироком Миколаївського міського народного суду від 29.02.1932 р. засуджений до 2 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЛЕНКО Яків Юхимович, 1876 року народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області. Сторож у колгоспі. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛЕЦЬКА Марія Леонтіївна, 1882 р. народження, с. Саботинівка Грушівського району, полька, із селян. Проживала у с. Гедвилове Кривоозерського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 09.11.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 року засуджена до розстрілу. Страчена 22.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1959 р.

МАЛЕЦЬКИЙ Андрій Федорович, 1897 року народження, с. Миколо-Гулак Казанківського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Миколо-Гулак Казанківського району Миколаївського округу. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 26.04.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАЛЕЦЬКИЙ Казимир Ілліч, 1880 року народження, с. Гедвилове Кривоозерського району Миколаївської області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гедвилове Кривоозерського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 09.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

МАЛИЙ Дем'ян Йосипович, 1909 р. народження, с. Бугаївка Веселинівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Бугаївка Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 06.05.1944 р. Вироком Військового трибуналу 236-ї стрілецької Дніпропетровської дивізії від 05.06.1944 р. засуджений до розстрілу. Постановою Військового трибуналу третього Українського фронту від 13.06.1944 р. міра покарання змінена на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЛИЙ Олександр Іванович, 1886 року народження, с. Костомарівка Бе-

резнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Костомарівка Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МАЛИЙ Тимофій Григорович, 1884 року народження, с. Беляцьківка Кременчуцького району Полтавської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області. Священик. Заарештований 16.08.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАЛИНОВСЬКИЙ Дмитро Стефанович, 1918 р. народження, с. Олизарка Житомирської області, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Працівник зв'язку. Заарештований 09.08.1938 р. Постановою Баштанського районного відділу НКВС від 09.07.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЛИНОВСЬКИЙ Іван Павлович, 1897 р. народження, с. Новопавлівка Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новопавлівка Благодатнівського району Одеської області. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЛИНСЬКИЙ Платон Григорович, 1902 року народження, с. Новомиколаївка Новобузького району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у Новобузькому районі Миколаївської області, відомості про назву населеного пункту відсутні. Колгоспник. Заарештований 01.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МАЛИХІН Василь Іванович, 1900 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Сталіно. Двірник на коксохімзаводі. Заарештований 10.03.1947 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.05.1947 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МАЛИХІН Костянтин Якович, 1902 року народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Завідуючий базою РСП. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

МАЛИЦЬКА Альбіна Львівна, 1878 року народження, м. Миколаїв, полька, із робітників. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 13.08.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 04.11.1937 р. засуджена до розстрілу. Страчена 19.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

МАЛИЦЬКИЙ Михайло Васильович, 1911 р. народження, с. Григорівка Нововодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Григорівка Нововодеського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 05.06.1943 р. Постановою транспортного відділу НКДБ залізниці ім. Куйбишева від 08.08.1943 року направлений до спецтабору. Відомості про термін покарання та зміст вироку відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАЛИЧЕНКО Семен Пилипович, 1907 р. народження, с. Акринка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Акринка Снігурівського району Миколаївської області. Стрілочник на залізниці. Заарештований 07.09.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.10.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МАЛИШ Микола Трохимович, 1895 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 31.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛИШКО Мартин Іванович, 1891 р. народження, с. Єловець (Польща), поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Миколаївка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 18.08.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 18.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЛІМОН Лідія Василівна, 1924 року народження, с. Кременівка Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Кременівка Веселинівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Знята з обліку спецпоселення 24.06.1953 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЛІЧЕНКО Віктор Васильович, 1894 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий коморою. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЛІЧЕНКО Єфрем Іванович, 1911 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Столяр заводу ім. А. Марті. Заарештований 30.01.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.05.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛКИС-ЧОРНА Буня Ісаківна, 1904 р. народження, с. Богуслав Київської області, єврейка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Студентка. Місце навчання невідомо. Заарештована 02.09.1924 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 22.12.1924 р. засуджена до виселення у Північний край строком на 3 роки. По-

становою Особливої наради при Колегії ОДПУ 24.03.1926 р. засуджена до виселення у Палестину. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

МАЛОВСЬКИЙ Микола Леонтійович, 1884 р. народження, с. Кам'янка Запорізької області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області. Сторож. Місце роботи невідомо. Заарештований 12.07.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 07.10.1944 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛОІВАН-ФІЛЬЧЕНКО Андрій Костянтинович, 1906 р. народження, с. Плахтиївка Аккерманського повіту, українець, із селян. Проживав у с. Воскресенське Жовтневого району Миколаївської області. Контролер. Місце роботи невідомо. Заарештований 24.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 24.10.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Рішенням Колегії Магаданського обласного суду від 21.09.1954 р. достроково звільнений. Подальша доля невідома.

МАЛОЛЄТКО Василь Якович, 1903 року народження, м. Миколаїв, українець, соціальне походження невідомо, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Референт кондитерської фабрики. Заарештований 22.12.1937. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАЛОЛЄТКО Яків Юхимович, 1877 р. народження, с. Павлиш Онуфріївського району Харківської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Експедитор контори по заготівлі зерна. Заарештований 22.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАЛОМАН Михайло Андрійович, 1880 р. народження, с. Царедарівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Царедарівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛУХА Гаврило Маркович, 1891 року народження, с. Лиманці Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Лиманці Снігурівського району Одеської області. Священик. Заарештований 30.01.1033 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.05.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛУХА Захарій Лукич, 1870 р. народження, с. Лиманцеве Снігурівського району Херсонського округу, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Лиманцеве Снігурівського району Херсонського округу. Селянин. Дата арешту невідома. Постановою Загальної наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

МАЛЮК Йосиф Іванович, 1902 р. народження, с. Костомарівка Березнегуватського району Миколаївської області,

українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Краснолюбське Калініндорфського району Миколаївського району. Колгоспник. Заарештований 16.09.1940 року. Постановою УНКВС Миколаївської області від 12.11.1940 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЛЮТА Іван Антонович, 1884 року народження, с. Антопіль Вінницької області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Вознесенську. Бригадир залізничної станції Вознесенськ. Заарештований 14.10.1945 р. Вироком Трибуналу Одеської залізниці від 30.11.1945 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЛЮТА Кирило Васильович, 1880 року народження, с. Остапківка Бресловського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Благодатне Благодатнівського району Одеської області. Службовець. Місце роботи невідоме. Заарештований 21.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЛЯРЕНКО Іван Михайлович, 1897 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 15.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 22.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 28.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

МАЛЯРЕНКО Савелій Михайлович, 1867 р. народження, с. Богданівка Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Богданівка Баштанського району Одеської області. Сторож у кооперації. Заарештований 11.01.1933 року. Постановою Баштанського районного відділу ДПУ від 02.02.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЛЯРИК Григорій Пилипович, 1894 р. народження, м. Бендери (Молдова), молдованин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Завідуючий їдальні. Заарештований 22.06.1938 р. Постановою Трійки при НКВС Одеської області від 29.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 07.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАЛЯРЧУК Катерина Йосипівна, 1912 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 року виселена із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАЛЬОВАНИЙ Андрій Лук'янович, 1897 р. народження, с. Бобрик Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бобрик Врадіївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.08.1928 р. Постановою Первомайського оружного відділу ДПУ від 08.09.1928 р. справу припинено. Заарештований удруге 13.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 року. засуджений до розстрілу. Страчений 07.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р., 1998 р.

МАЛЬОВАНИЙ Іван Якович, 1890 року народження, с. Бобрик Врадіївського

району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бобрик Врадіївського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 04.08.1928 р. Постановою Первомайського оружного відділу ДПУ від 08.09.1928 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАЛЬОВАНИЙ Микола Степанович, 1899 р. народження, с. Бобрих Любашівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Тимофіївка Мостівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 02.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛЬОВАННИЙ Іван Павлович, 1924 р. народження, с. Калинівка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Жовтневого району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 17.05.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.08.1945 р. засуджений до розстрілу. Постановою Верховного Суду СРСР від 22.09.1945 р. вирок замінений на 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЛЬЧЕНКО Микола Семенович, 1904 р. народження, с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району. Хлібороб. Заарештований 28.02.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МАЛЬЧЕНКО Олександр Савелійович, 1895 року народження, с. Ракове Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ракове Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 17.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛЬЧЕНКО Сава Корнійович, 1886 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Столяр. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.01.1937 року. Постановою Баштанського районного відділу НКВС від 06.09.1937 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАЛЬЧЕНКО Яків Семенович, 1902 р. народження, с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 12.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЛЬЧУК Василь Андрійович, 1895 р. народження, с. Антонівка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Антонівка Привільнянського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 02.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 12.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЛЬЧУК Микита Юхимович, 1900 р. народження, с. Ганнівка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Єфремівка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 24.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 15.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАМИХІН Олександр Михайлович, 1870 р. народження, с. Володятине Володимирівської губернії, росіянин, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 03.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 25.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 02.09.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАМНЕНКО Петро Дем'янович, 1888 р. народження, с. Любо-Олександрівка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Любо-Олександрівка Врадіївського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 06.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАМОНЕНКО Опанас Кузьмич, 1900 р. народження, с. Василівка Володимирського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лоцкине. Хлібороб. Заарештований 18.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАМОНТ (МОМОТ) Степан Никифорович, 1891 р. народження, с. Шестерня Криворізького округу, українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Галаганівка Снігурівського району Миколаївської області. Завідуючий трудовою школою. Заарештований 13.02.1931 р. Постановою Одеського оперативного сектора ДПУ від 20.06.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАНГУШЕВ Ісак Павлович, 1902 року народження, м. Маріуполь Донецької області, грек, із службовців, освіта вища. Проживав у с. Суворове Тилігуло-Березанського району Одеської області. Керівник відділення держбанку. Заарештований 04.05.1934 року. Постановою Одеської обласної прокуратури від 21.08.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАНГУШЕВ Ісак Павлович, 1902 року народження, с. Мангуш Маріупольського району Донецької області, грек, із селян, член ВКП(б), освіта вища. Проживав у с. Суворове Тилігуло-Березанського району Одеської області. Керівник Тилігуло-Березанського відділення держбанку. Заарештований 10.05.1934 р. Постановою Миколаївської міської прокуратури від 21.08.1934 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАНЕВИЧ Наум Силантійович, 1904 р. народження, с. Петровичі Західної області, єврей, із робітників, освіта вища. Проживав у радгоспі ім. Петровського Березанського району Одеської області. Директор радгоспу. Заарештований 13.09.1936 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 23.09.1936 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МАНЖЕЛІЙ Трохим Євтихійович, 1850 р. народження, с. Натягайлівка Воз-

несенського району Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 15.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 3.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАНЖОС Дмитро Мусійович, 1886 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 18.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.04.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАНЖОС Микола Харитонович, 1874 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 14.04.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАНЖОС Михайло Андрійович, 1915 р. народження, с. Кам'януватка Братського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Місце проживання невідомо. Командир взводу 6 запасного стрілецького полку. Заарештований 27.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу 7 запасної стрілецької дивізії від 28.07.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Братське Братського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

МАНЖОС Тимофій Іванович, 1900 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАНЖУЛА Олексій Леонтійович, 1899 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївського округу. Експедитор. Місце роботи невідомо. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 15.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАНЗЮК Яків Сергійович, 1896 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Первомайського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Гражданівка Врадіївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 22.10.1928 р. Вироком Первомайського окружного суду від 10.01.1929 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

МАНІН Григорій Трохимович, 1897 р. народження, с. Болгарка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Завідувач господарством Вознесенської автоколони. Заарештований 15.06.1938 р. УНКВД по Одеській області 14.03.1939 р. справу припинено.

Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАНІШЕР Григорій Семенович, 1901 р. народження, м. Миколаїв, єврей, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.07.1938 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 29.05.1940 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р.

МАНН Валерія Домініківна, 1923 року народження, с. Шпеєр Варварівського району Одеської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Шпеєр Варварівського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МАНН Фрідріх Йосипович, 1888 р. народження, с. Ватерлоо Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ватерлоо Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Машиніст у колгоспі. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАНОЙЛЕНКО Андрій Пилипович, 1899 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 15.02.1938 р. Постановою Арбузинського районного відділу НКВС від 16.03.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАНУЙЛОВ Антип Вікентійович, 1888 р. народження, м. Остовщиці Мінської губернії, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Заступник начальника цеху заводу ім. А. Марті. Заарештований 22.08.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 08.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 09.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАНЮТА Іван Васильович, 1922 року народження, с. Щербані Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Щербані Вознесенського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 01.09.1942 р. Постановою Військового прокурору 186-ї стрілецької дивізії від 10.10.1942 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАНЮТА Сава Матвійович, 1882 року народження, с. Троїцьке Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоукраїнка Вознесенського району Одеської області. Завідуючий фермою колгоспу ім. Косіора. Заарештований 12.03.1938 р. Постановою Вознесенського РВ НКВС від 10.04.1938 р. виправданий. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1938 р.

МАРАН Карпо Андрійович, 1911 року народження, с. Янов Луцького району, німець, із робітників. Проживав у радгоспі ім. Петровського Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Коваль у радгоспі. Заарештований 16.08.1938 р. Постановою прокуратури Миколаївської області від 04.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАРАХОВСЬКИЙ Петро Михайлович, 1888 р. народження, с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, член ВКП(б),

відомості про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАРГЕЛІС Василь Панайотович, 1885 р. народження, острів Левкас (Греція), грек, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Продавець в артілі. Заарештований 14.12.1937 р. Рішенням НКВС СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.07.1938 року. Місце поховання невідомо.

МАРГЕЛІС Спиридон Панайотович, 1873 р. народження, острів Левкас (Греція), грек, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Сторож у барі. Заарештований 14.12.1937 р. Рішенням НКВС СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.07.1938 року. Місце поховання невідомо.

МАРЖЕЦЬ Микола Іванович, 1898 року народження, м. Миколаїв, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 01.04.1936 р. Вироком Одеського обласного суду від 14.09.1936 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАРЖИН Федот Васильович, 1892 року народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРИНКЕВИЧ Іван Кирилович, 1898 р. народження, с. Карлівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Богданівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 30.07.1945 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 25.02.1946 року засуджений до 5 років виселення. Покарання відбував у Сузинському районі Новосибірської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРИНКЕВИЧ Кирило Іванович, 1926 р. народження, х. Богданівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Богданівка Доманівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 26.06.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 25.02.1946 року засуджений до 5 років виселення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРИНКЕЄВИЧ Катерина Іванівна, 1931 р. народження, х. Богданівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Богданівка Доманівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена у Комі АРСР. Знята з обліку спецпоселення 18.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРИНКЕЄВИЧ Марія Іванівна, 1929 р. народження, сільрада Карловська Доманівського району Одеської області, українка, із селян. Проживала у сільраді Карловська Доманівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселе-

на у Комі АРСР. Знята з обліку спецпоселення 25.01.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРИЧ Тит Матвійович, 1872 р. народження, с. Варварівка Варварівського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Козирка Очаківського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 28.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРИШУК Анастасія Платонівна, 1908 р. народження, м. Первомайськ, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Первомайську. Колгоспниця. Заарештована 19.06.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 12.11.1945 р. засуджена до виселення у Північно-Казахстанську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МАРИЩЕВ Микола Кіндратович, 1909 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Лагодівка Володимирівського району Миколаївської області. Столяр колгоспу "Авангард". Дата арешту невідома. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Бухті Нагаєва. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

МАРІНЧЕНКО Володимир Тимофійович, 1894 р. народження, м. Миколаїв, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований. Дата арешту невідома. Вироком Військового трибуналу військової частини №1080 від 11.08.1941 року засуджений до розстрілу. Страчений 12.08.1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРІС Яків Іванович, 1891 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 20.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.01.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРКОБРУН Полікарп Андрійович, 1886 р. народження, с. Новомиколаївка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новомиколаївка Жовтневого району Миколаївської області. Тесляр у колгоспі ім. Калініна. Заарештований 28.04.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 30.05.1947 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МАРКОВ Семен Опанасович, 1896 року народження, с. Сирове Врадіївського району Одеської області, молдаванин, із селян, неосвічений. Проживав у с. Сирове Врадіївського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАРКОВСЬКА Марія Адамівна, 1888 р. народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, полька, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Киселівка Снігурівського району

Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МАРКОВСЬКИЙ Володимир Мойсейович, 1872 р. народження, с. Кантакузинка Вознесенського району Одеської області, єврей, із службовців. Проживав у м. Вознесенську. Приймач на млині. Заарештований 19.09.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.11.1932 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРКОВСЬКИЙ Григорій Іванович, 1886 р. народження, с. Киселівка Снігурівського району Херсонського округу, поляк, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Киселівка Снігурівського району Херсонського округу. Селянин. Дата арешту невідома. Постановою Загальної наради бідняцько-батрацького активу 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

МАРКОВСЬКИЙ Григорій Іванович, 1887 р. народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області. Тесляр у радгоспі. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 12.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАРКОВСЬКИЙ Іван Іванович, 1901 р. народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області. Голова сільського кооперативу. Заарештований 26.07.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 31.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАРКОВСЬКИЙ Сидір Пилипович, 1894 р. народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, поляк, із селян. Проживав у с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області. Комбайнер у колгоспі. Заарештований 26.07.1938 р. Постановою Херсонського міського відділу НКВС від 3.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАРКС Еміль Юрійович, 1912 р. народження, с. Найгиринталь Новоград Волинського району Житомирської області, німець, із селян. Проживав у с. Нечем Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Німеччини в ПФП №0302. Постановою ДКО від 18.08.1945 р. і директиви МВС СРСР від 20.04.1946 р. виселений у Молотовську область строком на 6 років. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРПУЦА Пилип Омелянович, 1899 р. народження, с. Русанове Київської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Петрово-Висунське Володимирівського району Миколаївської області. Голова правління колгоспу. Заарештований 29.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАРСАЛ Йосип Георгійович, 1883 року народження, с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської об-

ласті, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Карл-Лібкнехта Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Сторож агротехнікуму. Заарештований 16.05.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 05.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований. Дата реабілітації невідома.

МАРСАЛ Катерина Максівна, 1921 року народження, с. Нелюбинськ Вікторівського району Кустанайської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Волкове Мостівського району Одеської області. Різноробоча. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МАРСАЛ Роза Християнівна, 1882 року народження, с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німкеня, із робітників, малоосвічена. Проживала у с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 27.04.1935 року. Вироком Одеського обласного суду від 21.06.1935 року засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МАРСАЛ Флорентина Християнівна, 1899 р. народження, с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німкеня, із селян, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 04.09.1935 року. Вироком Одеського обласного суду від 21.12.1935 року засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

МАРСАЛ Християн Михайлович, 1898 р. народження, с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Інспектор у райфінвідділі. Заарештований 21.02.1935 року. Вироком Одеського обласного суду від 26.07.1935 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою трійки при УНКВС Новосибірської області від 02.11.1938 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАРТАЛЛЕР Андрій Єгорович, 1929 р. народження, с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. У вересні 1945 р. виселений із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЕР Володимир Пилипович 1936 р. народження, с. Новомиколаївка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області. Безробітний. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЕР Григорій Єгорович, 1935 р. народження, с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області. Безробітний. В 1945 р. виселений із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибір-

ську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЕР Єгор Станіславович, 1903 р. народження, с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Кіровську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЕР Наталія Степанівна, 1905 р. народження, с. Хмільне Канівського району Київської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Іванівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. виселена із Миколаївської області. Постановою РНК ЦК ВКП(б) від 12.09.1941 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЕР Ніна Андріївна, 1913 року народження, с. Новомиколаївка Єланецького району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Василівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. У жовтні 1945 р. виселена із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЕР Філіп Станіславович, 1911 р. народження, с. Іванівка Новобузького району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Іванівка Новобузького району Миколаївської області. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Алтайський край. В 1950 р. переселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЄР Ганна Андріївна, 1901 р. народження, х. Кашари Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Антонівка Братського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЄР Ганна Рахузівна, 1931 року народження, х. Антонівка Братського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Антонівка Братського району Миколаївської області. Навчалася у школі. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Знята з обліку спецпоселення 31.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЄР Рахуз Рахузович, 1925 року народження, х. Пташиний Братського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Пташиний Братського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТАЛЛЄР Юрій Рахузович, 1929 р. народження, с. Антон Братського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Антон Братського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИВИЦЬКИЙ Всеволод Іванович, 1901 р. народження, м. Херсон, українець, із службовців, освіта вища.

Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Старший агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 14.10.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МАРТИН Альвіна Георгіївна, 1918 року народження, с. Вормс Березнегуватського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Працювала касиром у сільськогосподарському технікумі. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТИН Андрій Йосипович, 1904 року народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Робітник у радгоспі ім. Тельмана. Заарештований 10.07.1940 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 15.10.1940 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАРТИН Володимир Едуардович, 1928 р. народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИН Григорій Валентинович, 1918 року народження, с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИН Євгеній Йосипович, 1937 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. В 1945 року репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИН Євдокія Федорівна, 1888 року народження, с. Новосергіївка Привільнянського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Домробітниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТИН Єлизавета Олександрівна, 1924 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТИН Йосиф Валентинович, 1912 р. народження, с. Карлсруе Варва-

рівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИН Микола Устинович, 1896 року народження, с. Бочки Курської області, німець, із селян. Проживав у с. Єфремівка Новобузького району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 03.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 30.05.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАРТИН Микола Францович, 1894 року народження, с. Катеринка Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Завідуючий базою райспоживспілки. Заарештований 07.11.1937 р. Постановою Військової прокуратури м. Одеси від 17.09.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАРТИН Никодим Никодимович, 1927 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МАРТИН Никодим Пилипович, 1897 року народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 14.12.1934 р. Постановою Миколаївського міського відділу НКВС від 04.07.1935 р. справу припинено. Заарештований удруге 26.06.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 18.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р., 1998 р.

МАРТИН Олександр Олександрович, 1890 р. народження, с. Катеринеталь Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.07.1941 року. Вироком Новосибірського обласного суду від 25.10.1941 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МАРТИН Павлина Іванівна, 1907 року народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Попельна Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТИН Роза Михайлівна, 1892 року народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 03.11.1937 року. Постановою УНКВС Одеської об-

ласті від 13.02.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

МАРТИН Фрідріх Адамович, 1899 року народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИНЕНКО Данило Андрійович, 1915 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 23.08.1937 р. Вироком Військового трибуналу від 09.10.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАРТИНЕНКО Іван Пилипович, 1911 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Секретар Єланецького районного відділу НКВС. Заарештований 29.08.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 16.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАРТИНЕНКО Іван Сергійович, 1895 р. народження, с. Великоолександрівка Ольгопільської сільради Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Великоолександрівка Новобузького району Миколаївської області. Слюсар у колгоспі. Заарештований 28.02.1931 р. Справа припинена. Судова установа, що припинила справу та дата постанови, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАРТИНКО Дмитро Іванович, 1906 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Карлівка Доманівського району Одеської області. Головний бухгалтер радгоспу ім. Енгельса. Заарештований 26.04.1944 р. Постановою Доманівського районного відділом НКДБ від 20.06.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАРТИНКОВСЬКИЙ Олександр Петрович, 1895 р. народження, м. Кременчук Полтавської області, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 05.07.1938 р. УНКВС Миколаївської області від 29.11.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАРТИНОВ Валентин Андрійович, 1915 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИНОВ Василь Іванович, 1914 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 05.11.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 17.04.1937 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах

строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАРТИНОВ Гаврило Мартинович, 1884 р. народження, Вітебська губернія, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новопавлівка Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 25.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРТИНОВ Іван Олександрович, 1896 р. народження, с. Ново-Данциг Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ново-Данциг Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТИНОВА Варвара Павлівна, 1907 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця енергокомбінату. Заарештована 26.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 12.06.1945 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МАРТИНОВА Єлизавета Матвіївна, 1912 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 13.09.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 25.02.1946 року засуджена до 5 років виселення у Сузунський район Новосибірської області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МАРТИНОВА Ніна Олексіївна, 1915 р. народження, с. Друшелюбівка Добровеличківського району Кіровоградської області, росіянка, соціальне походження невідомо, малоосвічена. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАРТИНЧУК Дмитро Георгійович, 1895 р. народження, м. Сарни Волинської губернії, українець, із селян, освіта середня. Проживав на залізничній станції Кавуни Арбузинського району Одеської області. Робітник на залізниці. Заарештований 28.08.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 19.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 11.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАРТИНЮК Лідія Антонівна, 1916 р. народження, м. Миколаїв, українка, із селян, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Фельдшер поліклініки торгового порту. Заарештована 30.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.02.1-945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

МАРТИШКО Дмитро Іванович, 1906 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Карлівка Доманівського району Одеської області. Головний бухгалтер радгоспу ім. Енгельса. Заарештований 26.04.1944 р. Постановою Доманівського

районного відділу НКВС від 20.06.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАРТИШКО Павло Іванович, 1897 року народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Експедитор зернорадгоспу. Заарештований 29.07.1938 року. Справу припинено 25.08.1939 р. Судова установа, що припинила справу, невідома. Заарештований удруге 12.09.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 30.10.1945 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р., 1997 р.

МАРТОВИЦЬКІЙ Всеволод Іванович, 1901 р. народження, м. Херсон, національність та освіта невідомі, із службовців. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 19.03.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївській області від 14.10.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 19.10.1954 р. міра покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МАРТЬЯН Георгій Якович, 1900 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТЬЯН Іван Якович, 1905 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 року. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. та директиви МВС СРСР №97 від 20.04.1946 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРТЬЯН Яків Антонович, 1885 р. народження, с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРТЬЯН Яків Іванович, 1936 р. народження, с. Ландау Миколаївського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Ландау Миколаївського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАРУСЕНКО Роман Антонович, 1907 р. народження, с. Новоселівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Службовець. Заарештований 31.08.1946 року. Вироком Одеського обласного суду від 13.04.1947 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МАРУСЯЧ Степан Іванович, 1878 року народження, с. Чубівка Ананьївсь-

кого району Одеської губернії, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.05.1930 року справу припинено. Подальша доля невідома.

МАРУЩАК Дмитро Антонович, 1880 р. народження, с. Кумарі Врадіївського району Миколаївського округу, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Кумарі Врадіївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 18.10.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАРУЩАК Іларіон Тимофійович, 1888 р. народження, с. Кумарі Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 10.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 05.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРУЩАК Панфіл Йосипович, 1882 р. народження, с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 11.02.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1956 р.

МАРУЩАК Яків Захарович, 1889 р. народження, с. Кумарі Врадіївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кумарі Врадіївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 19.10.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРФЕНКО Іван Матвійович, 1888 року народження, с. Кантакузинка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кантакузинка Вознесенського району Одеської області. Ветеринар колгоспу ім. Воровського. Заарештований. Дата арешту невідома. Судова установа, що винесла вирок, невідома. Дата винесення вироку невідома. Страчений 08.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРЦ Іван Якович, 1926 р. народження, с. Н-Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МАРЦ Маргарита Яківна, 1931 р. народження, с. Н-Мюнхен Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1946 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МАРЧАК Михайло Андрійович, 1916 р. народження, с. Отроч Люблінської губернії, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварів-

ського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.05.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.09.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАРЧАК Петро Михайлович, 1906 року народження, с. Отроч Люблінської губернії, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.05.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.09.1945 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАРЧЕЛІС Андрій Дмитрович, 1895 р. народження, м. Миколаїв, грек, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Статистик контори "Міськжитлобуд". Заарештований 14.12.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 15.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРЧЕЛІС Дмитро Панайотович, 1866 р. народження, острів Левкас (Греція), грек, із селян, неосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Сторож Миколаївської електромережі. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАРЧЕНКО Антоніна Макарівна, 1897 р. народження, с. Ягубща Київської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 02.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.03.1938 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у м. Кірове. Постановою Врадіївського районного відділу НКВС 02.06.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАРЧЕНКО Горпина Кузьмівна, 1890 р. народження, с. Новопетрівка Новобузького району Миколаївської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Новопетрівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 06.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Звільнена 03.11.1939 р. Подальша доля невідома. Реабілітована. Дата реабілітації невідома.

МАРЧЕНКО Григорій Йосипович, 1911 р. народження, с. Мала Олександрівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у Снігурівському зернорадгоспі. Тракторист у радгоспі. Заарештований 20.05.1945. Вироком Миколаївського обласного суду від 06.08.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Верховного Суду УРСР від 20.05.1955 р. міра покарання знижена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАРЧЕНКО Дем'ян Євменович, 1893 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 23.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 21.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

МАРЧЕНКО Дмитро Миколайович, 1895 р. народження, с. Вовків Братського району Миколаївського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Вовків Братського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 21.10.1929 року. Вироком Зінов'євського окружного суду від 28.12.1929 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАРЧЕНКО Іван Євтихійович, 1892 р. народження, с. Юзефпіль Первомайського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Священик. Заарештований 01.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРЧЕНКО Іван Якович, 1886 р. народження, с. Володимирівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 20.07.1945 р. р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у1992 р.

МАРЧЕНКО Михайло Савелович, 1887 р. народження, с. Добра Криниця Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Добра Криниця Баштанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 27.02.1931 р. Постановою Баштанського районного відділу ДПУ від 16.04.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАРЧЕНКО Михайло Спиридонович, 1885 р. народження, с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Коваль у колгоспі. Заарештований 14.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 17.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАРЧЕНКО Павло Іванович, 1888 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Котельник. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.04.1932 року. Вироком Одеського обласного суду від 23.02.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАРЧУК Григорій Пантелійович, 1919 р. народження, с. Новоукраїнка Одеської області, українець, із робітників, освіта незакінчена середня. Проживав у м. Вознесенську. Студент Вознесенської лісомеліоративної школи. Заарештований 20.02.1937 р. Постановою Одеського обласного суду від 03.12.1937 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 1 рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

МАРЧУК Марко Іванович, 1883 р. народження, м. Одеса, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Поди Очаківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 25.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Після відбуття покарання проживав у с. Михайлівка Очаківського району Миколаївської області. Тесляр.

Місце роботи невідомо. Дата другого арешту невідома. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.12.1948 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Постановою президії Верховного Суду УРСР від 18.04.1955 р. міра покарання знижена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 03.05.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.,1992 р.

МАРЧУКОВА-СКУРТОЛ Лідія Пилипівна, 1925 р. народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Челябінськ. Заарештована 14.07.1947 р. Справу припинено 26.01.1948 р. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

МАРШАЛКОВИЧ Михайло Савелійович, 1905 р. народження, м. Торговка (Польща), єврей, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області. Директор МТС. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 14.06.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МАРШТУПА Антон Карпович, 1896 р. народження, с. Інгулка Привільнянського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Інгулка Привільнянського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 06.02.1930 р. Постановою ДПУ Одеської області від 28.06.1930 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАРШТУПА Григорій Петрович, 1887 р. народження, с. Інгулка Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Інгулка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 20.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.01.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРШТУПА Дмитро Федорович, 1907 р. народження, с. Інгулка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Інгулка Привільнянського району Миколаївської області. Чорнороб. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРШТУПА Іван Маркович, 1878 року народження, с. Інгулка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Інгулка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАРШТУПА Леонтій Маркович, 1876 р. народження, с. Інгулка Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Інгулка Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 30.04.1930 року справу припинено. Подальша доля невідома.

МАРШТУПА Мирон Матвійович, 1878 р. народження, с. Інгулка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Інгулка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 30.04.1930

року засуджений до виселення у Північний край строком на 8 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАР'ЯН Віссаріон Стефанович, 1898 року народження, с. Середні Шори (Румунія), молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Волошине Кривоозерського району Одеської області. Кучер у колгоспі. Заарештований 20.10.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 27.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАСИК (Мисик) Григорій Маркович, 1880 р. народження, с. Іванівка Київської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 02.04.1935 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.09.1935 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Медвежегорську. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАСЛОВ Кирило Венедиктович, 1921 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований по репатріації у 1945 р. На підставі директиви МВС СРСР №97 від 20.04.1946 р. взятий на облік спецпоселення в Амурівську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАСЛОВ Олексій Маркович, 1910 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 03.12.1941 р. Вироком Військового трибуналу 227-ї стрілецької дивізії від 09.12.1941 року засуджений до розстрілу. Вироком Військового трибуналу Південно-Західного фронту 24.03.1942 року страту змінено на 10 років ув'язнення у ВТТ з відправленням на фронт. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 27.05.1942 р. від покарання звільнений в зв'язку з героїзмом проявленим на фронті. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАСЛОВ Олексій Фомич, 1920 р. народження, с. Бахтимір Сталінградської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Пісках Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.08.1944 р. Постановою Слідчого відділу УНКДБ Миколаївської області від 13.12.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАСЛОВА Олександра Олексіївна, 1906 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 28.03.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 12.11.1945 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбувала в Північно-Казахстанській області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МАСЛЮК Климентій Андрійович, 1909 р. народження, с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 07.10.1942 р. Вироком Військового трибуналу Новосибірського військового гарнізону від 27.11.1942 року засуджений до розстрілу. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР

від 22.12.1942 р. міра покарання замінена на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАСЛЯННИКОВ Василь Григорович, 1901 р. народження, с. Веселинове Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Голова сільської ради. Заарештований 17.09.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.11.1932 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАСС Віктор Християнович, 1930 року народження, с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАСС Євгенія Андріївна, 1905 р. народження, с. Крутоярка Новобузького району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у р/г Красна Баштанка Привільнянського району Миколаївської області. Доярка. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МАСС Оскар Християнович, 1936 року народження, с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАСС Християн Якович, 1900 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Вантажник на залізничній станції "Новополтавка". Заарештований 24.01.1938 року. Постановою УНКВС Одеської залізниці від 03.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 09.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАССЕР Рафаїл Матвійович, 1912 року народження, с. Колобатине Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Колобатине Березанського району Миколаївської області. Моторист. Місце роботи невідомо. Заарештований 03.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАСЮКОВ Костянтин Васильович, 1888 р. народження, с. Косичине Смоленської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Сторож районного будинку культури. Заарештований 31.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військової частини №1080 від 07.08.1941 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАСЮТА Іван Пилипович, 1905 року народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одесь-

кої області. Коваль в артілі. Заарештований 23.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 13.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАСЮТА Михайло Пилипович, 1903 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, росіянин, із селян. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Конюх в артілі. Заарештований 02.02.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАСЮТА Трохим Юхимович, 1903 року народження, с. Манжурія Березнегуватського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Манжурія Березнегуватського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 04.09.1928 р. Вироком Верховного Суду УСРР від 18.02.1929 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Рішенням Верховного Суду УСРР від 18.02.1929 р. звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАТАКОВ Василь Степанович, 1907 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у с. Парутине Очаківського району Миколаївської області. Священик. Заарештований 25.09.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 05.03.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАТАКОВ Дормидон Степанович, 1887 р. народження, м. Миколаїв, українець, із служителів культу, освіта середня. Проживав у с. Новопетрівське Новоодеського району Миколаївської області. Священик. Заарештований 19.03.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 24.03.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАТАШНЮК Онисим Васильович, 1895 року народження, с. Прибужжя Доманівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.01.1948 р. Вироком Одеського обласного суду від 13.05.1948 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАТВЄЄВ Анатолій Андрійович, 1882 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 29.12.1937 р. Справу припинено 17.03.1938 р. в зв'язку з хворобою. 24.03.1938 р. помер у лікарні. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1996 р.

МАТВЄЄВ Іван Петрович, 1896 р. народження, м. Умань Київської області, росіянин, із службовців, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер контори "Союззаготшкіра". Заарештований 22.07.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 17.10.1939 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАТВЄЄВ Костянтин Костянтинович, 1896 р. народження, с. Богоявленськ Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії

ДПУ УСРР від 19.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 7 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАТВЄЄВ Максим Харитонович, 1895 року народження, м. Тульчин (Румунія), росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Місце роботи невідомо. Заарештований 24.08.1-937 р. Постановою Особливої Наради при НКВС СРСР від 28.10.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у м. Вольськ Саратовської області. Подальша доля невідома. Реабілітованій в 1958 р.

МАТВЄЄВ Семен Григорович, 1899 року народження, с. Зозуляни Рибницького району, молдаванин, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Первомайську. Колгоспник. Заарештований 16.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 27.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАТВЄЄВ Юхим Костянтинович, 1889 р. народження, с. Кисляківка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома.

МАТВИХ Рудольф Іоганович, 1901 року народження, с. Бердорф Григориопільського району, німець, із селян, освічений. Проживав у м. Первомайську. Безробітний. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.09.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАТВІЄНКО Андрій Прокопович, 1872 р. народження, м. Первомайськ, українець, із селян. Проживав у м. Первомайську. Діловод. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.09.1920 р. Постановою колегії Одеської губернської надзвичайної Комісії від 21.10.1920 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1991 р.

МАТВІЄНКО Василь Михайлович, 1913 р. народження, м. Білгород Ізмаїльської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Різнороб у колгоспі. Заарештований 26.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового гарнізону від 05.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МАТВІЄНКО Григорій Полікарпович, 1912 р. народження, с. Поронівка Первомайського району Миколаївської області, українець, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви МВС СРСР №97 від 20.04.1946 року взятий на облік спецпоселення в Амурську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАТВІЄНКО Марія Семенівна, 1923 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селяноку. Проживала у с. Володимирівка Миколаївської області. Бухгалтер районного відділу охорони здоров'я. Заарештована 13.03.1945 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 12.11.1945 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МАТВІЄНКО Михайло Васильович, 1898 р. народження, с. Маліївка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Макіївка Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 20.03.1933 р. Постановою Одеського обласного відділу ДПУ 12.05.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МАТВІЄНКО Федот Данилович, 1902 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 19.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.04.1933 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАТВІЙЧУК Іван Васильович, 1904 р. народження, с. Миколаївка Друга Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новочуднове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.04.1938 року. Постановою Колегії Миколаївського обласного суду від 04.02.1939 справу припинено. Подальша доля невідома.

МАТЕБОРЧУК Опанас Іванович, 1871 р. народження, с. Новоочаків Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Манжурка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1985 р.

МАТЕЙКО Матвій Павлович, 1889 року народження, Чехословаччина, чех, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Сирове Врадіївського району Одеської області. Механік МТС. Заарештований 06.09.1938 р. Постановою УНКВС Одеської області від 20.09.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МАТЕНІ Никодим Георгійович, 1900 р. народження, с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Вантажник у радгоспі. Заарештований 01.07.1941 р. Постановою УНКВС Одеської області від 05.10.1941 р. справу припинено. Звинувачений відправлений у концтабір до закінчення Великої Вітчизняної війни. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МАТЕРІ Емілія Климентіївна, 1909 року народження, с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 18.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 р. засуджена до розстрілу. Страчена 09.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

МАТЕРІ Яків Георгійович, 1902 року народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Блюменфельд Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 03.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.07.1941 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАТИБОРЧУК Афанасій Іванович, 1871 р. народження, с. Новоочаків Володимирівського району Миколаївської області, із селян, національність та освіта невідомі. Проживав у с. Манжурія Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАТІАТО Ангело Панайотович, 1873 року народження, м. Ліворно (Італія), грек, із робітників, член ВКП(б), освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Вагар у Союзтрансі. Заарештований 04.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 09.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 15.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МАТІЄНКО Григорій Васильович, 1881 р. народження, с. Лепецьке Котовського району Одеської області, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Акмечетські Ставки Доманівського району Одеської області. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 04.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 09.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАТІЄНКО Оксана Іванівна, 1885 року народження, с. Новопавлівка Врадіївського району Одеської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Нововасилівка Врадіївського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 14.01.1936 р. Постановою Прокуратури Одеської області від 14.04.1936 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МАТІЄНКО Ольга Іванівна, 1914 року народження, с. Іванівка Врадіївського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нововасилівка Врадіївського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 14.01.1936 р. Постановою Прокуратури Одеської області від 14.04.1936 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МАТІС Альберт Іванович, 1911 р. народження, с. Данциг Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Данциг Баштанського району. Колгоспник. У вересні 1941 р. виселений із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАТІС Іван Христофорович, 1899 року народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 08.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАТІС Рейнгольд Якович, 1919 р. народження, х. Штейнгут Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1943 р. На підставі постанови ДКО від 22.09.1941 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАТКОВСЬКИЙ Володимир Васильович, 1887 р. народження, с. Оспова

Березівського району Одеської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Нечаяне Миколаївського району Одеської області. Бухгалтер Нечаянського маслозаводу. Заарештований 22.09.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.10.1932 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАТКОВСЬКИЙ Олександр Євгенович, 1900 р. народження, с. Великоолександрівка Казанківського району Миколаївської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Гур'ївка Новоодеського району Миколаївської області. Агроном Гур'ївської МТС. Заарештований 27.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 27.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 26.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

МАТОШНЮК Михайло Сафонович, 1900 р. народження, с. Акмечетка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Акмечетка Доманівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 29.07.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 14.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАТРОСОВА Марія Іллівна, 1917 року народження, с. Нечаяне Варварівського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 14.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.08.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МАТУСЕВИЧ Павло Данилович, 1891 року народження, м. Турець Мінської губернії, білорус, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 03.10.1937 року. Вироком Народного Комісаріату внутрішніх справ та прокуратури СРСР від 15.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МАТУСОВ Іван Миколайович, 1894 р. народження, м. Брянськ, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у радгоспі "Червоний прапор" Снігурівського району Миколаївської області. Робітник радгоспу. Заарештований 19.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 12.01.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МАТЮК Ілля Гордійович, 1889 р. народження, с. Підсенне Київської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий бухгалтерією школи фабричного-заводського навчання заводу ім. А. Марті. Заарештований 28.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАТЯШ Любов Трохимівна, 1922 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 09.03.1946 р. Вироком Військового трибуналу 6-ї танкової дивізії засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки.

Дата винесення вироку невідома. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1956 р.

МАТЯШ Олександр Федосійович, 1893 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Червоний Став Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 29.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Онегтабі НКВС СРСР. Справу припинено 20.01.1940 р. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАТЯШ Олександр Федотович, 1893 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян. Місце проживання невідоме. Місце роботи невідомо. Заарештований 29.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МАТЬЯШ Родіон Федосійович, 1892 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 12.11.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.04.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАУХ Георгій Георгійович, 1880 року народження, х. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу, німець, із селян. Проживав на х. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 09.03.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Заарештований удруге 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер 07.07.1938 року у Белбаттабі НКВС СРСР. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАУХ Петро Антонович, 1897 р. народження, х. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Вормс Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "Рот фронт". Заарештований 04.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.01.1933 р. засуджений до 3 років концтаборів. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МА-ХИМ-ЛА Сергій (Єнь-Чун), 1908 р. народження, с. Ма-та-ду (Китай), китаєць, із селян, неосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Безробітний. Заарештований 17.03.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.09.1940 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

МАХНЄЙ Михайло Петрович, 1878 року народження, с. Смолянка Чернігівської області, українець, соціальне походження невідомо, малоосвічений. Проживав у с. Весняна Квітка Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

МАХНО Григорій Іванович, 1891 року народження, м. Батурин Чернігівської

області, українець, із службовців. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 27.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.06.1938 р. Реабілітований у 1956 р.

МАХОНЬКО Петро Михайлович, дата народження невідома, с. Семенівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Семенівка Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МАЦ Йосип Йосипович, 1882 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, відомості про освіту відсутні. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Помер 02.04.1948 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАЦ Йосиф Аквелинусович, 1935 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. В 1945 року репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МАЦ Рудольф Якович, 1914 р. народження, с. Василівка Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Маріцине Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Петрозаводському ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЦЕВИЧ Олександр Пилипович, 1896 р. народження, с. Мосилевка Гродненської губернії, білорус, із селян, освічений. Проживав у с. Піски Новоодеського району Одеської області. Голова сільськогосподарської артілі. Заарештований 19.11.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 19.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МАЦЕХА Костянтин Григорович, 1908 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району. Моторист. Місце роботи невідомо. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 01.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЦИЄВСЬКИЙ Федір Юхимович, 1893 р. народження, ст. Жеребкове Доманівського району Одеської області, українець, із робітників. Проживав у м. Очакові Очаківського району Миколаївської області. Директор електростанції. Заарештований 03.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 15.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МАЦИШИН Григорій Петрович, 1899 р. народження, с. Носковка Вінниць-

кої області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Степанівка Веселинівського району Миколаївської області. Робітник Одеської залізниці. Заарештований 19.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 25.10.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЦУЄВ Дем'ян Іванович, 1902 р. народження, с. Аджіяск Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Аджіяск Березанського району Миколаївської області. Рибалка у колгоспі. Заарештований 31.08.1936 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 10.03.1937 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 1 рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МАЦЮК Артем Никанорович, 1900 р. народження, с. Літовіш (Польща), поляк, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Тесляр судноремонтних майстерень. Заарештований 30.02.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЦЮТА Степан Спиридонович, 1867 р. народження, с. Обідо-Василівка Снігурівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Обідо-Василівка Снігурівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 04.11.1929 року. Постановою Особливою нарадою при колегії ОДПУ від 13.01.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЧКУЛ Іван Іванович, 1890 р. народження, с. Миронівка Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Миронівна Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 04.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 20.02.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 09.11.1944 р. засуджений до розстрілу. Постановою Верховного Суду СРСР від 03.06.1945 року розстріл замінено на 20 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 18.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАЧУЛА Макар Васильович, 1880 року народження, с. Кантакузинка Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кантакузинка Вознесенського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 24.02.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 03.09.1931 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАШЕВСЬКИЙ Євген Леонтійович, 1893 року народження, с. Маньківка Одеської області, українець, із селян,. Проживав у с. Олександрівка. Колгоспник. Заарештований 17.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Амуртабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МАШКІН Лаврентій Васильович, 1900 р. народження, с. Возсіятське Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Возсіятське Новобузького району Одеської області. Селянин. Заарештова-

ний 08.02.1933 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 29.04.1933 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.05.1933 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАШКОВА Агрипина Іванівна, 1886 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Новотернівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МАШКОВСЬКИЙ Антон Броніславович, 1903 р. народження, м. Житомир, поляк, із селян. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 13.03.1938 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УРСР від 15.10.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МАЩЕНКО Микола Андрійович, 1897 р. народження, с. Трихати Варварівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Трихати Варварівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 21.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МАЩЕНКО Семен Пилипович, 1897 року народження, с. Трихати Варварівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Трихати Варварівського району Миколаївського округу. Колгоспник. Заарештований 12.02.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 01.11.1938 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕДВЕДЄВ Іван Іванович, 1882 р. народження, с. Мар'янівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новокостянтинівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 27.06.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МЕДВЕДЄВ Ігнат Петрович, 1884 року народження, с. Сербулівка, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у Єланецькому районі Миколаївської області, відомості про назву населеного пункту відсутні. Колгоспник. Заарештований 12.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МЕДВЕДЄВ Прохор Іванович, 1901 року народження, с. Комань Чернігівської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 14.09.1945 р. Вироком Військового трибуналу від 05.03.1946 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МЕДВЕДЄВ Федір Петрович, 1902 року народження, с. Сербулівка Одеської області, молдованин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Голова товариства "Осавіахім" Вознесенського району. Заарештований 05.07.1938 року. Постановою 434-ї військової проку-

ратури від 02.08.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МЕДВЕДЄВА Парасковія Михайлівна, 1901 р. народження, м. Миколаїв, росіянка, із службовців, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 06.03.1946 р. Вироком Військового трибуналу (назва військової частини невідома) від 29.04.1946 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МЕДВЕДСЬКИЙ Василь Тихонович, 1882 р. народження, с. Стайки Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гуляйгородок Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.06.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.06.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МЕДВІДЬ Степан Іванович, 1878 р. народження, с. Очеретня Кривоозерського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Очеретня Кривоозерського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 24.02.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 06.09.1931 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕДЕЛЯН Йосип Гаврилович, 1880 року народження, с. Возсіятське Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Сторож на кондитерській фабриці. Заарештований 02.11.1937 року. Постановою УНКВС Миколаївської області від 25.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МЕДИНСЬКИЙ Мартин Михайлович, 1895 року народження, м. Струба (Польща), українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 14.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕДИЧЕНКО Андрій Микитович, 1900 р. народження, с. Воєводовське Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Воєводовське Благодатнівського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕДІНСЬКИЙ Микола Григорович, 1882 р. народження, с. Держанівка Дунаєвецького району, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Йоганесталь Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.06.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.05.1942 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕДОЛІЗ Іов Дмитрович, 1900 р. народження, с. Громи Черкаського району, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Лідіївка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕДУНЕЦЬКА Ганна Вітольдівна, 1884 р. народження, с. Шатилове (Польща), полька, із службовців, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця залізниці. Заарештована 07.12.1937 р. Засуджена. Судова установа, що винесла вирок, невідома. Дата і строк вироку невідомі. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МЕДЯНИК Іван Якимович, 1896 р. народження, с. Юр'ївка Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Сторож інструментально-тракторного заводу. Заарештований 15.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у м. Норильську. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МЕЄРОВИЧ Юхим Ізраїльович, 1893 р. народження, м. Вознесенськ, єврей, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар металопромислового комбінату. Заарештований 12.08.1936 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.10.1937 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Північсхідтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЗІН Андрій Феодосійович, 1906 року народження, с. Новополтавка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоселівка Новобузького району Одеської області. Голова сільської ради. Заарештований 13.03.1935 р. Постановою прокуратури Одеської області від 20.04.1935 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЕЙ Петро Улянович, 1904 р. народження, с. Улянівка Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Михайлівка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 16.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Унтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЙЕР Альберт Християнович, 1907 р. народження, с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 17.06.1933 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 01.11.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЙН Петро Петрович, 1897 р. народження, с. Оленівка Запорізької області, німець, із торгівців, освіта середня. Проживав у с. Катеринеталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Лаборант Катеринентальського маслозаводу. Заарештований 07.01.1934 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.02.1934 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

МЕЙСНЕР Франц Юлійович, 1881 року народження, м. Пярну (Естонія), німець, із службовців. Проживав у м. Вознесенську. Вчитель іноземної мови. Заарештований 09.03.1938 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 29.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МЕКЛЕР Лев Фрідріхович, 1893 р. народження, с. Блюменфельд Березанського району Миколаївського округу, ні-

мець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Березанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.08.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.11.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕКЛЕР Пігус Фрідріхович, 1898 року народження, с. Блюменфельд Анатолівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Анатолійського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 24.02.1931 р. Постановою Анатолівського районного відділу ДПУ від 10.06.1931 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МЕЛАМУД Самійло Соломонович, 1904 р. народження, Братський район Одеської області, відомості про назву населеного пункту відсутні, єврей, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Заступник начальника цеху суднобудівного заводу імені 61-го комунара. Заарештований 05.10.1938 р. Постановою Військового трибуналу Київського військового округу від 08.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МЕЛАМУД Юда-Лейб Айзікович, 1895 р. народження, с. Голоскове Кривоозерського району Одеської області, єврей, із службовців, освіта вища. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 12.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1964 р.

МЕЛИКАЄВ Іван Тарасович, 1896 року народження, с. Благодатне Арбузинського району Одеської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Благодатне Арбузинського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 16.03.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.04.1933 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛИХОВСЬКИЙ Кирило Дементійович, 1903 р. народження, с. Суворівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гребеники Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.07.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 03.10.1938 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЕЛІХОВ Василь Семенович, 1906 року народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Завідуючий торгового відділу Володимирівської райспоживспілки. Заарештований 05.12.1937 року. Постановою УТБ УНКВС Миколаївської області від 27.11.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЕЛІХОВ Іван Микитович, 1901 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Фонтанка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛІХОВ Йосип Трохимович, 1888 року народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївського округу, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 24.01.1930 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 08.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МЕЛЬГАФ Яків Якович, 1880 р. народження, х. Петриковичі Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Робітник на маслозаводі. Заарештований 05.05.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 20.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МЕЛЬНИК Абрам Опанасович, 1902 р. народження, с. Парутине Очаківського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у радгоспі "Друга п'ятирічка" Варварівського району Одеської області. Обліковець у радгоспі. Заарештований 08.04.1935 року. Вироком Одеського обласного суду від 25.08.1935 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЕЛЬНИК Аврам Андрійович, 1894 року народження, с. Лашівка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Лашівка Первомайського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 10.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Бамтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИК Василь Іванович, 1897 року народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області. Вантажник на залізничній станції. Заарештований 24.03.1938 р. Постановою ДТВ НКВС Сталінської залізничної дороги справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МЕЛЬНИК Василь Якович, 1902 р. народження, с. Волосівка Житомирської області, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар суднобудівного заводу. Заарештований 03.01.1938 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИК Гнат Родіонович, 1877 року народження, с. Парутине Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Парутине Очаківського району. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИК Дементій Терентійович, 1886 р. народження, с. Баршевка Кам'янець-Подільської області, українець. із селян, неосвічений. Проживав у с. Чернігівка Очаківського району Миколаївської області. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 03.07.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.11.1945 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Черногортабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИК Дем'ян Калинович, 1883 року народження, с. Парутине Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Парутине Очаківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИК Євтихій Степанович, 1898 р. народження, с. Данилівка Васильківського району Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Діброві Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 31.10.1947 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 02.04.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЕЛЬНИК Микола Абрамович, 1873 року народження, с. Котеланцеве Харківської області, українець, із селян,. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 08.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 10.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛЬНИК Онисим Опанасович, 1891 р. народження, с. Сатковка Могилівського району Подільської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Кочегар бані №3. Заарештований 24.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛЬНИК Яків Максимович, 1915 року народження, (Бессарабія), українець, із робітників. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Миколаївської області. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.10.1944 р. Постановою Військового трибуналу Одеської залізниці від 03.04.1945 р. виправданий. Подальша доля невідома.

МЕЛЬНИК-МЕЙЗНЕР Ганна Едуардівна, 1892 р. народження, с. Пасжоли (БРСР), німкеня, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Чернігівка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 03.07.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.11.1945 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Черногортабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МЕЛЬНИКОВ Григорій Захарович, 1889 р. народження, с. Токарівка Кривоозерського району Миколаївської губернії, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Токарівка Кривоозерського району Миколаївської губернії. Хлібороб. Заарештований 25.11.1921 р. Рішенням Первомайської УЧК від 14.12.1921 року з-під варти звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МЕЛЬНИКОВ Михайло Іванович, 1891 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Херсонської губернії, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Комендант гуртожитку. Заарештований 03.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.09.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1961 р.

МЕЛЬНИКОВ Степан Трохимович, 1921 року народження, с. Коблеве Березанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав

у с. Новоселівка Березанського району Миколаївської області. Коваль у колгоспі. Заарештований 23.12.1949 р. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 31.05.1950 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Пісчаному ВТТ. Звільнений 14.01.1957 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1966 р.

МЕЛЬНИКОВ Тимофій Дмитрович, 1893 р. народження, м. Суми, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Галицинове Миколаївського району Миколаївської області. Вчитель. Заарештований 12.02.1938 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 20.01.1931 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МЕЛЬНИКОВА Антоніна Олексіївна, 1900 р. народження, с. Василівка Слов'янського району, росіянка, із селян,. Проживала у с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 19.07.1951 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 25.09.1951 р. засуджена до примусового лікування у психіатричній лікарні. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Василь Григорович, 1892 р. народження, с. Лідіївка Доманівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березівка Березівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.04.1931 р. Постановою Особливої Наради при Колегії ДПУ від 31.05.31 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Василь Григорович, 1926 р. народження, с. Іванівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Студент Миколаївського педагогічного училища. Заарештований 13.02.1947 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 25.03.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Достроково звільнений у 1953 р. Подальша доля невідома. Реабілітований в 1956 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Василь Миколайович, 1893 р. народження, с. Данилівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новогригорівка Миколаївського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі ім. Леніна. Заарештований 14.09.1945 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 31.10.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Григорій Онуфрійович, 1856 р. народження, с. Лідіївка Доманівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березівка Березівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.04.1931 року. Постановою Особливої Наради при Колегії ДПУ від 31.05.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Олександр Васильович, 1900 р. народження, с. Малодворянка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Малодворянка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 20.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Олексій Артемович, 1899 р. народження, с. Тарасівка Первомайського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Тарасівка Первомайського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Олексій Прохорович, 1904 р. народження, с. Бандурка Первомайського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Бандурка Первомайського району. Колгоспник. Заарештований 21.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 25.01.1943 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Павло Германович, 1886 р. народження, с. Єланець Єланецького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Єланецького району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 04.12.1932 р. Постановою Вознесенського районного відділу ДПУ від 04.02.1933 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Павло Леонтійович, 1885 р. народження, с. Калаглея Березовського району Миколаївського округу, українець, із селян, неосвічений. Проживав на х. Махновка Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Особливої Наради при Колегії НКВС СРСР від 05.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Поліна Михайлівна, 1920 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована 03.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 03.12.1944 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Сергій Дмитрович, 1877 р. народження, с. Станіслав Одеської області, українець, із селян. малоосвічений. Проживав у с. Кісляківка Миколаївського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 09.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 23.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Степан Арсентійович, 1892 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської губернії, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської губернії. Хлібороб. Заарештований 11.06.1920 року. Вироком Революційного Військового трибуналу 14 армії при 8 кавалерійській дивізії від 20.06.1920 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Степан Володимирович, 1906 р. народження, с. Майорівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новотернівка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 19.12.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від

10.01.1933 р. засуджений до виселення строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Федір Тарасович, 1897 р. народження, с. Бехтери Голопристанського району Херсонської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Начальник сектору. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Дата винесення вироку невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Федір Тимофійович, 1899 р. народження, с. Новоіванівка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новоіванівка Баштанського району Одеської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 23.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЛЬНИЧЕНКО Яків Григорович, 1890 р. народження, с. Лідіївка Доманівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березівка Березівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.04.1931 року. Постановою Особливої Наради при Колегії ДПУ від 31.05.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЕЛЬНИЧУК Михайло Карпович, 1893 р. народження, м. Київ, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Очакові Очаківського району Миколаївського округу. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МЕЛЬНИЧУК Яким Самсонович, 1904 р. народження, с. Немиренка Старокостянтинівського району Кам'янець-Подільської області, українець, із селян. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 24.12.1941 р. Вироком Військового трибуналу 270-ї стрілецької дивізії від 02.01.1942 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Військового трибуналу Південно-Західного фронту від 26.05.1942 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МЕЛЬЧУЦЬКИЙ Євдоким Прокопович, 1883 р. народження, с. Ковалівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник санітарного обозу. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 20.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.02.1938 р. Місце поховання невідомо.

МЕЛЬЧУЦЬКИЙ Микола Іванович, 1896 р. народження, с. Новомиколаївка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новомиколаївка Жовтневого району Миколаївської області. Керуючий першим відділенням радгоспу "Червоний прапор". Заарештований 20.09.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 30.09.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 18.02.1955 р. міра покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МЕНГЕЛЬ Емма Олександрівна, 1908 року народження, с. Костика Бориславського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Карл-Лібкнехт Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕНГЕЛЬ Михайло Іванович, 1903 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карл-Лібкнехт Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕНГЕЛЬ Роберт Михайлович, 1930 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карл-Лібкнехт Березнегуватського району Миколаївської області. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕНДЕРЛЕ Християн Християнович, 1887 р. народження, с. Кассель Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Робітник на маслозаводі. Заарештований 05.05.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.10.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 20.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МЕНДУС Мусій Васильович, 1892 року народження, с. Рожни Вінницької області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Старосирітське Мостівського району Одеської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 22.05.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 06.10.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований 1992 р.

МЕНЖЕКОВА Серафима Миколаївна, 1908 р. народження, м. Бобринець Кіровоградської області, українка, із робітників, освіта вища. Проживала у радгоспі "Друга п'ятирічка" Варварівського району Миколаївської області. Старший зоотехнік у радгоспі. Заарештована 02.12.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 25.01.1945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1993 р.

МЕНЬШИКОВ Петро Якович, 1904 року народження, м. Бендери (Бессарабія), росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Робітник заводу "Червоний технік". Заарештований 29.08.1937 р. Постановою Особливої наради при Колегії карних справ СРСР від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер в ув'язненні 10.08.1940 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1961 р.

МЕНЬШОВ Михайло Павлович, 1883 р. народження, м. Одеса, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Механік зв'язку. Місце роботи невідомо. Заарештований 17.05.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 01.11.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Сибтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕРДІАН Рафаїл Якович, 1896 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 01.11.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 25.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

МЕРДІАН Яків Рафаїлович, 1928 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 19.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕРЕР Єлизавета Христіянівна, 1930 р. народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області. Одноосібниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕРЖИЄВСЬКИЙ Григорій Мартинович, 1871 р. народження, с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 09.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Помер в лікарні 25.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

МЕРЗЛИЙ Яків Макарович, 1893 р. народження, с. Бармашове Баштанського району Миколаївської області, білорус, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Бармашове Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 23.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.11.1944 р. справу припинено. Звільнений 05.04.1945 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЕРИЧЕНКО Тимофій Сергійович, 1918 р. народження, с. Себине Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Себине Новоодеського району Миколаївської області. Робітник у промисловій артілі "Червоний партизан". Заарештований 29.04.1937 р. Вироком Військового трибуналу 6-го стрілецького корпусу Київського військового округу від 12.07.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття покарання проживав у м. Кременчук. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЕРКЛІНГЕР Михайло Севастянович, 1892 р. народження, с. Карл Лібенталь Спартаківського району Одеської області, німець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Служитель культу. Заарештований 26.02.1936 р. Вироком Одеського обласного суду від 16.05.1936 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЕРКМЕНГЕР Емілія Мартинівна, 1917 р. народження, с. Єфремівка Привільнянського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Єфремівка Привільнянського району Миколаївської області. Домробітниця. У вересні 1945 р. виселена із

Миколаївської області. Постановою ДКО від 21.09.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕРКУЛОВ Олександр Ілліч, 1913 року народження, м. Миколаїв, українець, соціальне походження невідомо, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар фабрики пошиття одягу. Заарештований 19.06.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 29.09.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МЕРЛИЧЕНКО Іван Прохорович, 1906 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Без певних занять. Заарештований 19.08.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 27.09.1945 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Магаданського обласного суду від 09.05.1955 р. достроково звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МЕРЛЯНОВ Леонтій Трохимович, 1896 р. народження, с. Новогригорівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Новогригорівка Вознесенського району Одеської області. Голова сільської ради. Заарештований 30.12.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 15.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МЕСИНГЕР Антон Густавович, 1905 р. народження, с-ще. Казанківський Любинського району Омської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сергіївка Кривоозерського району Миколаївської області. Колгоспник. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕСИНГЕР Гульдена Вільгельмівна, 1893 р. народження, с-ще. Казанківський Любинського району Омської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Сергіївка Кривоозерського району Миколаївської області. Хатня робітниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕСИНГЕР Емілія Антонівна, 1928 р. народження, с-ще. Казанківський Любинського району Омської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Сергіївка Кривоозерського району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕСМЕР Єлизавета Антонівна, 1912 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області. Колгоспниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕСМЕР Йосиф Каспарович, 1914 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав

у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Комбайнер у колгоспі. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕСНІКОВ Олександр Петрович, 1883 р. народження, м. Кірове, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 15.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МЕСС Іларіон Петрович, 1898 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Калабатине Березанського району Миколаївської області. Робітник в артілі. Заарештований 04.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МЕССЕР Адолина Лаврентіївна, 1923 р. народження, с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. В 1945 р. виселена із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕССЕР Антон Йосипович, 1927 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 10.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕССЕР Вероніка Петрівна, 1901 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕССЕР Георгій Йосипович, 1882 року народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Коваль у колгоспі. У 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕССЕР Гільда Данилівна, 1923 року народження, с. Єлизаветівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Єлизаветівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Безробітна. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Данило Андрійович, 1893 року народження, с. Єлизаветівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце ро-

боти невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО від 07.10.1942 р. виселений у Хабаровський край. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Ефа Михайлівна, 1933 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчалася у школі. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Іван Йосипович, 1934 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕССЕР Іларіон Петрович, 1898 р. народження, с. Калабатине Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Калабатине Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 04.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 09.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Онегтабі НКВС СРСР. Постановою УНКВС Миколаївської області від 15.11.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Катерина Христіянівна, 1888 р. народження, с. Шпеєр Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шпеєр Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Домробітниця. В 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕССЕР Лоренс (Лаврентій) Людвігович, 1897 р. народження, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малий Єланець Єланецького району Миколаївської області. Сепараторник. Місце роботи невідомо. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 01.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МЕССЕР Людвіг Лаврентійович, 1926 р. народження, с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕССЕР Марія Іванівна, 1888 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Марія Іларіонівна, 1922 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р.

На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Миліхина Рафаїлівна, 1926 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МЕССЕР Михайло Петрович, 1912 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Калабатине Березанського району Миколаївської області. Тракторист на МТС. Заарештований 04.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МЕССЕР Петро Йосипович, 1888 р. народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Водій в об'єднанні "Радгосптранс". Заарештований 07.10.1937 року. Постановою Особливої наради НКВС СРСР від 27.06.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МЕССЕР Рафаїл Матвійович, 1912 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Калабатине Березанського району Миколаївської області. Робітник в артілі. Заарештований 04.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МЕССЕР Яків Михайлович, 1908 року народження, с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник у колгоспі ім. Леніна. Заарештований 16.04.1933 року. Постановою трійки при колегії ДПУ УСРР від 19.06.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕССЕР-ШАФ Катерина Антонівна, 1929 р. народження, с. Ландау Варварівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МЕССЛЄР Людмила Яківна, 1924 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область. Знята з обліку спецпоселення 18.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕССМЕР Рафаїл Іванович, 1904 року народження, с. Шпеєр Карл-Лібкнехтівського району, німець, із селян. Проживав у радгоспі ім. Тельмана Карл-Лібкнехтівського району. Робітник радгоспу. Заарештований 19.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 01.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 09.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

МЕТ Андрій Андрійович, 1880 р. народження, с. Новий Данціг Баштанського району, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Данціг Баштанського району. Член артілі. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 15.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МЕТЕЛИЦЯ Рафаїл Йосипович, 1889 р. народження, с. Теневичі (Білорусія), білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник на овочевій базі. Заарештований 22.08.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 15.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МЕТЛА Микола Микитович, 1922 року народження, с. Григорівка Дмитрівського району Чернігівський області, українець, із селян. Проживав у с. Степове Миколаївського району Миколаївської області. Шофер у колгоспі. Заарештований 07.08.1950 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 16.01.1951 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військового трибуналу Одеського військового округу від 14.06.1955 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЕТЦ Іван Іванович, 1931 р. народження, с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області. Навчався у школі. У 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕТЦ Матильда Іванівна, 1930 р. народження, с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області. Навчалась у школі. В 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕЦ Валентин Якович, 1891 р. народження, с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 03.09.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 17.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 06.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1967 р.

МЕЦ Еммануїл Якович, 1899 р. народження, с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 16.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 18.05.1930 року засуджений до виселення у Північний край строком на 7 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЦ Іван Валентинович, 1894 р. народження, с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви

НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома.

МЕЦ Йосип Карлович, 1883 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, освічений. Проживав на х. Ленінталь Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 14.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЦ Йосип Карлович, 1937 р. народження, с. Ленінталь Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ленінталь Мостівського району Одеської області. На утриманні батьків. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 24.09.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕЦ Маргарита Марківна, 1931 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Навчалась у школі. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕЦ Маркус Якович, 1900 р. народження, х. Мартинівка Вознесенського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.09.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 18.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1967 р.

МЕЦ Моніка Стефанівна, 1894 р. народження, с. Катеринівка Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Гольдштадт Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕЦ Флоріан Якович, 1903 р. народження, с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.03.1935 року. Вироком Спеціальної колегії Одеського обласного суду від 09.01.1936 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МЕЦКЕР Вільгельм Готлібович, 1930 р. народження, с. Нейзац Березанського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Нейзац Березанського району Одеської області. Навчався у школі. У 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕЦКЕР Готліб Вільгельмович, 1908 р. народження, с. Василівка Березанського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Нейзац Березанського району Одеської області. Колгоспник. В 1945 р. репатрійований із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЕЦКЕР Кароліна Христіянівна, 1901 р. народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МЕЦКЕР Катерина Готлібівна, 1936 року народження, с. Нейзац Березанського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нейзац Березанського району Одеської області. Безробітна. В 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЕЧИКОВСЬКИЙ Сергій Максимович, 1910 р. народження, м. Миколаїв, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у м. Миколаєві. В'язень. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МЕШАКІН Федір Захарович, 1876 року народження, с. Петропавлівка Арбузинського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Петропавлівка Арбузинського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 17.01.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 27.04.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЕЩЕРЯКОВ Улян Іванович, 1887 року народження, с. Благодатне Благодатнівського району Одеської області, українець. із селян, малоосвічений. Проживав у с. Благодатне Благодатнівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 11.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МЕЩЕРЯКОВА Катерина Іларіонівна, 1884 р. народження, с. Благодатне Арбузинського району Одеської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Благодатному. Хлібороб. Заарештована 20.03.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.08.1932 року засуджена до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МЄЛЬМАН Лаура Андріївна, 1926 року народження, с. Найгейм Привільнянського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Курте Ленінського району Кримської АРСР. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви ТОКО СРСР №2388-СС від 07.10.1942 року виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МЄЦ Олексій Миколайович, 1901 року народження, с. Михайлівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайлівка Березанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 15.02.1931 року. Постановою Відділу ДПУ Очаківського району від 10.11.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МЄШКОВ Афанасій Семенович, 1891 р. народження, с. Привільне Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Єр-

молівка Баштанського району Миколаївського округу. Власник господарства. Заарештований 31.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.02.1930 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИКИТЮК Сильвестр Корнійович, 1898 року народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 05.10.1941 року. Постановою особливого відділу Південного фронту від 23.01.1942 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МИКОЛАЕНКО Василь Устимович, 1898 р. народження, с. Яковенко Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, малоосвічена. Проживав у с. Яковенко Березнегуватського району Херсонського округу. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. Постановою Загальної наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 року виселений за межі України. Подальша доля невідома.

МИКОЛАЕНКО Сергій Павлович, 1897 р. народження, с. Каширівка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Каширівка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.03.1938 року. Постановою УТБ УНКВС Миколаївської області від 04.12.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МИКОЛАЄНКО Дмитро Григорович, 1880 р. народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Воля Мар'янівської сільради Арбузинського району Одеської області. Робітник. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. Постановою Арбузинського районного відділу ДПУ від 30.09.1934 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МИКОЛАЄНКО Іван Іванович, 1893 року народження, с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 29.05.1942 р. Вироком Військового трибуналу головної бази Чорноморського флоту від 11.06.1942 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИКОЛАЄНКО Микола Дмитрович, 1916 р. народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району. Робітник станції Олександрівка. Заарештований 20.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 27.07.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИКОЛАЄНКО Юхим Омелянович, 1894 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав на х. Павлівка Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.10.1929 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 07.02.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МИКОЛУТА Олександр Федорович, 1908 р. народження, залізнична стан-

ція Плетений Ташлик Одеської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Трикратне Вознесенського району Миколаївської області. Майстер на залізничній станції Трикратне. Заарештований 19.01.1945 р. Постановою Військового трибуналу Одеської залізниці від 03.07.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МИЛЮТИНА Олександра Іванівна, 1896 р. народження, м. Миколаїв, полька, із робітників. Проживала у м. Миколаєві. Швачка. Місце роботи невідомо. Заарештована 23.07.1949 року. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 22.09.1951 року засуджена до виселення у Казахстан строком на 10 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МИЛЬЧУЦЬКИЙ Костянтин Якович, 1907 р. народження, с. Новомиколаївка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новомиколаївка Миколаївського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі ім. Калініна. Заарештований 08.04.1944 р. Постановою Миколаївського районного відділу НКВС від 06.07.1944 р. відправлений до спец-табору НКВС. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МИНДРОВ Олексій Тимофійович, 1895 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Яструбинове Вознесенського району Одеської області. Моторист у колгоспі ім. Молотова. Заарештований 15.06.1938 року. Постановою військового прокурора 434-ї військової прокуратури від 31.05.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МИНДРУЛ Василь Олексійович, 1917 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 21.03.1944 р. Постановою Військового трибуналу 35-ї учбової дивізії від 20.09.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МИНДРУЛ Іван Пантелеймонович, 1921 р. народження, місце народження невідомо, національність невідома, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Івано–Федорівка Мостівського району Одеської області. Бригадир у колгоспі ім. Дзержинського. Заарештований 21.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 29.08.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИНЄВ Микола Петрович, 1890 р. народження, Болгарія, болгарин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Член артілі. Заарештований 19.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1939 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МИНЯЙЛО Данило Кирилович, 1892 р. народження, с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МИНЯЙЛО Іван Кирилович, 1895 року народження, с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МИНЯЙЛО Петро Кирилович, 1895 р. народження, с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МИРГОРОДЕНКО Костянтин Омелянович, 1915 р. народження, м. Миколаїв, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований. Дата арешту невідома. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.09.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 25.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИРО Іван Олексійович, 1897 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Зоотехнік обласного земельного відділу. Заарештований 10.10.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 10.04.1938 року засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 17.08.1951 року засуджений до виселення у Красноярський край. Після відбуття покарання проживав у м. Єнісейську. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МИРОВСЬКИЙ Антон Йосипович, 1886 р. народження, с. Фрідров Бердичівського району Житомирської області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Жовтневому Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.08.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Архангельській області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МИРОВСЬКИЙ Іван Йосипович, 1889 р. народження, с. Фрідров Вінницької області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Жовтневому Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.09.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 15.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МИРОНЕНКО Матвій Денисович, 1892 р. народження, с. Бобрик Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бобрик Врадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

МИРОНЕНКО Олексій Данилович, 1906 р. народження, м. Очаків Очаківського району Миколаївської області, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Очакові Миколаївської облас-

ті. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 29.05.1945 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 05.02.1946 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИРОНЕЦЬ Тетяна Іванівна, 1921 року народження, м. Чернігів, українка, із службовців, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Учениця середньої школи №5. Заарештована 30.04.1938 р. УНКВС по Миколаївській області від 08.05.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МИРОНОВ Данило Васильович, 1889 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.11.1937 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИРОНОВИЧ Іван Григорович, 1878 р. народження, с. Велика Кам'янка Єлисаветградського повіту, українець, із родини священика, освіта початкова. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИРОНЮК Михайло Георгійович, 1896 р. народження, с. Мишине (Галичина), українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Вознесенську. Робітник залізниці. Заарештований 01.03.1938 року. Рішенням Лінійного суду Одеської залізниці від 31.03.1939 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Рішенням Колегії Верховного Суду СРСР від 07.08.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МИРОЯН Арменак Стефанович, 1881 р. народження, м. Ерзерум (Туреччина), вірмен, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Вчитель. Місце роботи невідомо. Заарештований 09.02.1928 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 27.07.1928 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 03.01.1931 р. строк покарання збільшено на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МИРЯН Григорій Веремійович, 1902 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Малий Став Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі ім. Воровського. Заарештований 16.12.1937 р. Постановою Новобузької районної прокуратури від 20.11.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МИСІК Григорій Маркович, 1880 р. народження, с. Іванківка Бердичівського району Київської області, росіянин, соціальне походження невідомо, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Конструктор на заводі ім. А. Марті. Заарештований 03.07.1935 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.09.1935 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МИСНІКОВ Дмитро Юхимович, 1887 р. народження, с. Анатолівка Херсонської губернії, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Анатолівка Херсонської губернії. Хлібороб. Заарештований 27.07.1928 р. Вироком Колегії

ОДПУ від 13.01.1929 р. засуджений до 4 місяців ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Червоне Поле Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Робітник у радгоспі. Заарештований удруге 22.04.1949 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 20.06.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 14.12.1953 р. міра покарання змншена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 04.02.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р., 1995 р.

МИТЛЕНКО Андрій Степанович, 1902 р. народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області. Член артілі. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Бамтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИТРОФАНОВ Андрій Якович, 1898 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 15.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.08.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МИТРОФАНОВ Овсій Іванович, 1887 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 27.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 04.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у1990 р.

МИТРОФАНОВ Олександр Степанович, 1897 р. народження, с. Володимирівка Казанківського району Миколаївської області, росіянин, із селян. Проживав у с. Володимирівка Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.06.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 19.08.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИТРОФАНОВ Степан Фадейович, 1893 р. народження, м. Кілія (Бессарабія), росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу "Дормашина". Заарештований 23.08.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 19.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИТРОФАНОВ Федір Іванович, 1890 року народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 05.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 18.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИТРОФАНОВ Яків Іванович, 1895 року народження, с. Володимирівка Володимирівського району Микола-

ївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Ланковий колгоспу. Дата арешту невідома. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

МИТРОФАНСЬКИЙ Климентій Михайлович, 1868 р. народження, с. Вездівка Херсонської губернії, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новоіванівка Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.02.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

МИТРОХІН Павло Єгорович, 1888 року народження, с. Жеребіне Калузької області, росіянин, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 18.01.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 11.10.1939 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИТЬКО Василь Харлампович, 1893 року народження, с. Спаське Новомосковського району Дніпропетровської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на залізничній станції Колосівка Одеської залізниці. Робітник на залізничній станції. Заарештований 08.03.1938 року. Транспортним відділом ГУДБ Одеської залізниці від 29.03.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МИХАДЕНОК Ігнат Дем'янович, 1925 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 18.08.1949 року. Вироком Військового трибуналу військової частини №25372 від 27.10.1949 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 22.05.1954 р. міра покарання зменшена до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИХАДЬОНОК Ісаак Григорович, 1890 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського районуоку, білорус, із селян. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 06.09.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МИХАЙЛЕВИЧ Леонід Костянтинович, 1881 р. народження, м. Мешаголи (Польща), білорус, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Первомайську. Безробітний. Заарештований 22.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1957 р.

МИХАЙЛЕНКО Євдоким Євдокимович, 1882 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Пулевичах Єланецького району Миколаївського округу. Чоботар. Місце роботи невідомо. Заарештований 21.03.1929 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 09.05.1290 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МИХАЙЛЕНКО Єлизавета Пилипівна, 1921 р. народження, с. Шпеєр Ве-

селинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Янчулове Веселинівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 20.07.1945 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.10.1945 року засуджена до виселення у Сузунський район строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

МИХАЙЛЕНКО Михайло Антонович, 1883 р. народження, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївського округу. Безробітний. Заарештований 25.11.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 13.01.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МИХАЙЛЕНКО Олексій Трохимович, 1910 р. народження, с. Янчулове Веселинівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Янчулове Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник. У серпні 1947 р. виселений із Миколаївської області. На підставі директиви НКВС СРСР від 20.08.1947 р. виселений у Новосибірську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МИХАЙЛЕНКО Пилип Семенович, 1904 р. народження, с. Новопавліка Березнегуватського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Новопавлівка Березнегуватського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 14.08.1928 р. Вироком Верховного Суду УСРР від 18.02.1929 р. засуджений до 6 місяців ув'язнення у ВТТ. Верховним судом УСРР від 18.02.1929 р. звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МИХАЙЛЕНКО Хрисанф Микитович, 1902 р. народження, с. Вітрове Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Романівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.08.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 03.09.1945 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МИХАЙЛЕНКО Юлія Іванівна, 1886 р. народження, с. Парутине Очаківського району Миколаївського району, українка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця заводу. Заарештована 22.08.1944 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 22.11.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МИХАЙЛЕНЮК Євген Антонович, 1924 р. народження, с. Жахівка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічена. Проживав у с. Жахівка Врадіївського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО №8971-С від 18.08.1945 року виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 05.08.1952 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МИХАЙЛИЧЕНКО Олексій Захарович, 1912 р. народження, с. Аджигол Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Аджигол Очаківського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 року засуджений до 10 років

ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МИХАЙЛИЧЕНКО Сава Якович, 1881 р. народження, с. Володимирівка Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Візник на Миколаївській міський залізничній станції. Заарештований 25.01.1938 року. Постановою УНКВС Миколаївської області від 15.03.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МИХАЙЛИЧЕНКО Сидір Семенович, 1897 р. народження, с. Новопетрівка Снігурівського району Одеського району, українець. із селян, малоосвічений. Проживав у с. Висунськ Снігурівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 20.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 19.04.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХАЙЛИШИН Андрій Герасимович, 1899 р. народження, с. Берізки Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 24.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

МИХАЙЛИШИН Йосип Захарович, 1904 року народження, с. Берізки Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Берізки Одеської області. Колгоспник. Заарештований 09.09.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.01.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХАЙЛОВ Віталій Андрійович, 1909 р. народження, м. Нарва (Естонія), українець, із робітників, освіта середня. Проживав у с. Троїцьке Новоодеського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 18.02.1938 року. Постановою УНКВС Миколаївської області від 09.05.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МИХАЙЛОВ Кузьма Львович, 1890 року народження, м. Конотоп, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Завідуючий опорним пунктом. Заарештований 15.04.1937 року. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 15.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МИХАЙЛОВ Микола Гаврилович, 1925 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований 06.02.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 06.10.1945 р. засуджений до 2 років ув'язнення у ВТТ. На підставі постанови Президії Верховної Ради СРСР від 07.07.1945 р. З-під варти звільнений. Дата звільнення невідома. Реабілітований у 1996 р.

МИХАЙЛОВ Михайло Іванович, 1888 року народження, м. Комраі (Румунія), молдаванин, із селян, неосвічений. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Чоботар. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.08.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИХАЙЛОВ Олексій Іванович, 1884 р. народження, с. Суслове Орлов-

ської області, росіянин, із селян. Проживав у с. Кринички Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 02.04.1939 року. Вироком Одеського обласного суду від 08.06.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МИХАЙЛОВ Петро Васильович, 1902 р. народження, с. Гармацьке Дубосарського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.08.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 26.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 13.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МИХАЙЛОВА-ФЛЕК Юліта Валентинівна, 1914 р. народження, с. Кринички Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Кринички Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МИХАЙЛОВСЬКИЙ Георгій Васильович, 1892 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, українець, із служителів культу, освіта середня. Проживав у с. Березнегувате Снігурівського району. Священик. Заарештований 16.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.07.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХАЙЛУЦ Григорій Парфенович, 1890 р. народження, с. Велика Солона Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Велика Солона Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1944 року. Вирок судового органу у справі відсутній. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИХАЙЛУЦА Петро Трохимович, 1889 р. народження, Єланецький район, відомості про назву населеного пункту відсутні, українець, із селян. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Сторож парашутної вишки. Заарештований 07.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 12.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МИХАЙЛУЦА Яким Гаврилович, 1888 р. народження, с. Велика Солона Єланецького району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Велика Солона Єланецького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 28.04.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХАЙЛЮК Агафія Матвіївна, 1885 р. народження, с. Нововолодимирівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новоголовневе Доманівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 16.09.1950 р. Вироком Одеського обласного суду від 27.01.1951 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МИХАЙЛЮК Василь Іванович, 1893 р. народження, с. Калуга Березнегуватського району Миколаївської області,

українець, із селян, освічений. Проживав у радгоспі "Реконструкція". Бригадир. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер у в'язниці 04.07.1940 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1966 р.

МИХАЛЄВ Архип Семенович, 1912 року народження, с. Високе Гомельської області, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нововолодимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Тракторист Володимирівської МТС. Заарештований 04.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.06.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИХАЛЬСОН Тамара Олександрівна, 1913 р. народження, м. Владивосток, росіянка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Інструктор обласного фінансового відділу. Заарештована 29.06.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 01.11.1944 р. засуджена до 5 років ув'язнення у Чорногорський ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МИХАЛЬСЬКИЙ Всеволод Йосипович, 1892 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований. Дата арешту невідома. Постановою районного відділу НКВС від 25.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МИХАЛЬСЬКИЙ Всеволод Йосипович, 1892 року народження, м. Вознесенськ, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Адвокат Миколаївської обласної колегії адвокатів. Заарештований 03.07.1938 року. Постановою Прокуратури Єланецького району від 04.05.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МИХАЛЬСЬКИЙ Онисим Ісакович, 1881 р. народження, с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 08.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МИХАЛЬЧЕНКО Міля Петрович, 1910 р. народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 14.12.1944 р. Вироком Військового трибуналу 280-ї стрілецької дивізії від 08.02.1942 р. засуджений до розстрілу. Рішенням Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 27.03.1942 року вирок змінено на 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Звільнений 16.12.1952 р. Після відбуття покарання проживав у м. Красноград. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1970 р.

МИХАЛЬЧУК Гордій Якович, 1881 року народження, с. Інгулка Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Степанівка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 25.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 03.02.1933 р. засуджений

до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХАЛЬЧУК Михайло Зіновійович, 1886 р. народження, с. Волиця-Ляховецьке Вінницької області, українець, із селян. Проживав у с. Нечаяне Варварівського району Миколаївської області. Вчитель. Заарештований 01.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Південтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХИНЬКЕВИЧ Степан Іванович, 1883 р. народження, с. Ягневичі Гродненської області, білорус, із селян. Проживав у с. Мостове Доманівського району Одеської області. Начальник Доманівського районного відділення зв'язку. Заарештований 03.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.10.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 09.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИХНЕВИЧ Олексій Павлович, 1896 р. народження, с. Новопавлівка Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новопавлівка Благодатнівського району Одеської області. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИХНЄВ Іван Миколайович, 1878 року народження, с. Дальня-Орехівка (Болгарія), болгарин, із селян, освічений. Проживав у с. Григорівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 10.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МИХНОВИЧ Андрій Гнатович, 1871 р. народження, с. Спонти (Польща), поляк, із селян, освічений. Проживав у с. Новогригорівка Вознесенського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "Економіст". Заарештований 24.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 16.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.11.1937 р. Місце поховання невідоме. Реабілітований у 1960 р.

МИЦИК Іван Васильович, 1890 р. народження, с. Бабіне (Польща), українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 18.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер у лікарні 17.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МИЦИК Іван Семенович, 1901 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Семенівна Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 06.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МИЦИК Ілля Тихонович, 1919 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новомихайлівка Арбузинського району Одесь-

кої області. Колгоспник. Заарештований 15.03.1938 р. Постановою УНКВС Одеської області від 03.03.1940 р. справу припинено. Червоноармієць. Заарештований удруге 02.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу 27 армії від 08.10.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИЧЛЕР Марія Данилівна, 1903 року народження, м. Аккерман Ізмаїльської області, німкеня, із селян, неосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1946 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МИШАК Іван Іванович, 1880 р. народження, м. Миколаїв, поляк, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Член артілі. Заарештований 07.08.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 23.09.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИШАКІН Андрій Парфенович, 1889 р. народження, с. Петропавлівка Арбузинського району Одеської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Крупська Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИШАКІН Михайло Прокопійович, 1905 р. народження, с. Актове Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Актове Вознесенського району Миколаївської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.04.1950 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.01.1954 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИШАКІН Федір Захарович, 1875 року народження, с. Петропавлівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Петропавлівка Арбузинського району Одеської області. Член артілі. Заарештований 23.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. засуджений до виселення у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

МИШЕВСЬКИЙ Яків Юхимович, 1885 р. народження, с. Ковбасна МАРСР, українець, із служителів культу, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Служитель культу. Заарештований 12.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МИШЕНІН Гаврило Юхимович, 1891 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований 04.04.1937 р. Вироком Колегії Верховного Суду СРСР від 08.08.1937 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МИШИН Олексій Юхимович, 1908 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців, член ВКП(б), освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 22.05.1945 р. Вироком Військового трибуналу Москов-

ського військового округу від 17.07.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МИШКО Григорій Максимович, 1881 р. народження, с. Бубнове Гродненської області, білорус, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 28.07.1937 р. Вироком Військового трибуналу військової частини №4341 від 11.03.1938 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МИШУРОВСЬКИЙ Михайло Федорович, 1891 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Куцуруб Очаківського району. Тесляр. Місце роботи невідомо. Заарештований у листопаді 1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.02.1931 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІЗЕРСЬКИЙ Віктор Федорович, 1900 р. народження, м. Одеса, росіянин, із службовців, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Шофер. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.06.1941 року. Вироком Новосибірського обласного суду від 24.12.1941 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

МІКЕЛИНИЧ Христофор Іванович, 1901 р. народження, м. Зара (Австрія), словак, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на заводі "Астра". Заарештований 17.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Горьківській області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МІКЛЕНБУРЦЕВ Сергій Іванович, 1883 р. народження, ст. Гнілянове Ізмаїльського повіту, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Завідуючий риб-лабораторією. Заарештований 26.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

МІЛЕЙКО Павло Ничипорович, 1903 р. народження, с. Савенки Чернігівської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Калинівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 10.04.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 30.05.1945 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МІЛЕШКО Федір Васильович, 1888 року народження, с. Провальнове (Польща), білорус, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Завідуючий млином. Заарештований 09.07.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Справу припинено 31.08.1942 року. Судова установа, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІЛІНГЕР Едуард Якович, 1928 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ра-

штадт Мостівського району Одеської області. Безробітний. У 1945 році репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МІЛІНГЕР Яків Антонович, 1900 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МІЛІНТІНОВИЧ Броніслав Павлович, 1888 р. народження, м. Мишролиця (Югославія), серб, із селян. Проживав у с. Щербані Вознесенського району Одеської області. Перукар. Заарештований 14.03.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 29.10.1939 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МІЛІУС Варвара Фрідріхівна, 1921 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІЛІУС Микола Антонович, 1923 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Чорнороб. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома.

МІЛІУС Моніка Антонівна, 1925 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Одноосібниця. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІЛЛЕР Антон Антонович, 1913 року народження, с. Єреміївка Роздільнянського району, німець, із робітників,. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 08.06.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 11.12.1944 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Чернігівтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МІЛЛЕР Антон Йосипович, 1894 року народження, с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ландау Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспник колгоспу ім. 17-го партз'їзду. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МІЛЛЕР Брегета Мартинівна, 1902 року народження, с. Новосафронівка Нововодеського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Перебувала на спецпоселенні у Чурилівському лісопункті Вологодської області. Лісоруб.

Заарештована 31.12.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 30.05.1949 р. засуджена до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

МІЛЛЕР Георгій Іванович, 1912 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Петрівка Варварівського району. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 21.06.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 07.10.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття покарання проживав у м. Черногорськ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1965 р.

МІЛЛЕР Іван Гнатович, 1912 р. народження, с. Мангейн Зельського району, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 18.06.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 20.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1964 р.

МІЛЛЕР Іван Іванович, 1905 р. народження, м. Очаків Очаківського району Миколаївської області, німець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у м. Очакові Очаківського району Миколаївської області. Моторист. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МІЛЛЕР Іван Остапович, 1872 р. народження, м. Мангейм Зельцського району, німець, із селян. Проживав у м. Очакові. Фельдшер. Місце роботи невідомо. Заарештований 01.04.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1966 р.

МІЛЛЕР Карл Маркович, 1892 р. народження, Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 28.06.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.10.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МІЛЛЕР Катерина Іванівна, 1904 року народження, х. Козорезівка Бобринецького району Одеської області, німкеня, із службовців, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Органістка у костьолі. Заарештована 03.09.1935 р. Вироком Одеського обласного суду від 21.12.1935 року засуджена до 7 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МІЛЛЕР Лінус Петрович, 1913 р. народження, с. Зульц Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зульц Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. В'язень у виправно-трудовій колонії м. Миколаєва. Вироком Миколаївського обласного суду від 27.06.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МІЛЛЕР Магдалина Францівна, 1934 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ра-

штадт Мостівського району Одеської області. Безробітна. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІЛЛЕР Олена Микитівна, 1894 року народження, м. Кірове Миколаївського району Миколаївської області, українка, із робітників, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 27.10.1937 року. Постановою УНКВС СРСР Миколаївської області від 27.03.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

МІЛЛЕР Пилип Григорович, 1880 року народження, с. Веселинове Вознесенського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.06.1938 р. Вироком Одеського обласного суду від 09.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МІЛЛЄР Віра Авксентіївна, 1906 року народження, с. Миколаївка Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Миколаївка Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 07.03.1991 р.

МІЛЛЄР Іда Петрівна, 1916 р. народження, с. Шпеєр Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу, німкеня, із селян. Проживала у с. Шпеєр Карл-Лібкнехтівського району Миколаївського округу. Навчалася у школі. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МІЛЛЄР Павлина Іванівна, 1883 року народження, с. Мільгаузен Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нейгети Новобузького району Миколаївської області. Різноробоча. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МІЛЛЄР Павло Пилипович, 1907 року народження, с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1948 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МІЛЛЄР(ЛЕРКЕ) Гільда Густавівна, 1925 р. народження, с. Нойгеин Новобузького району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Нойгеин Новобузького району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МІЛОВСЬКИЙ Тимофій Гаврилович, 1916 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, відомості про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 30.04.1943 р. Вироком Військового трибуналу Сухумської дивізії військ НКВС від 19.05.1943 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МІЛОНАС Костянтин Леонідович, 1899 р. народження, м. Миколаїв, укра-

їнець, із міщан, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 16.08.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 30.09.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 06.05.1955 р. міра покарання знижена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МІЛЬДЕНБЕРГЕР-ІОХИЛЬ Вільгельміна Францівна, 1916 р. народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Чкаловську область. Подальша доля невідома.

МІЛЬЧУЦЬКИЙ Євдоким Прокопович, 1883 р. народження, с. Ковальова Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, дані про освіту відсутні. Проживав у с. Миколаївка Миколаївського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УКНВС Миколаївської області від 30.12.1937 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МІНАЄВ Микита Тихонович, 1876 року народження, с. Мішковка Орловської губернії, росіянин, із селян, неосвічений, проживав у с. Казанка Казанківського району Криворізького округу. Хлібороб. Заарештований 14.07.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.10.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІНАКОВА-ПОПОВА Катерина Олександрівна, 1914 року народження, с. Людмилівка Актюбінської області, українка, із селян. Проживала у с. Костувате Братського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 18.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.10.1937 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МІНАТІ Олександр Альфонсович, 1894 р. народження, м. Миколаїв, італієць, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Член артілі "Червоний коваль". Заарештований 14.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 25.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

МІНДРА Василина Захарівна, 1900 року народження, с. Ганнівка Баштанського району Миколаївського округу, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського району. Хлібороб. Заарештована 14.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 07.12.1930 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МІНТЯН Лука Дормидович, 1892 року народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Бармашове Баштанського району. Колгоспник. Заарештований 08.07.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.09.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІНЯЙЛО Антон Миронович, 1893 року народження, с. Трикрати Вознесен-

ського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Миколаївської області. Каменяр артілі "Промграніт". Заарештований 03.11.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 20.12.1936 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МІНЯЙЛО Софія Олександрівна, 1895 р. народження, с. Ониськове Кривоозерського району Одеської області, українка, із селян, освіта вища. Проживала у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештована 22.08.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.12.1944 р. засуджена до 20 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 27.04.1956 р. міра покарання знижена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у таборах Іркутської області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

МІНЬОВ Микола Петрович, 1890 року народження, Болгарія, болгарин, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.12.1937 року. Постановою Трійкою при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

МІРІЄВ Ісфінділяр Ібрагімович, 1902 р. народження, с. Сар'ял Азербайджанської РСР, азербайджанець, із селян, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Лікар. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.11.1944 року. Вироком Військового трибуналу 20-го танкового корпусу від 11.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття покарання проживав у м. Баку. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

МІРОШНИЧЕНКО Єфросинія Степанівна, 1912 року народження, с. Покровка Троїцького району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Поточине Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця у колгоспі ім. Скляра Варварівського району Миколаївської області. Заарештована 11.02.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 30.03.1945 року засуджена до 20 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою УМВС Миколаївської області від 30.10.1953 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

МІРОШНИЧЕНКО Іван Мусійович, 1924 р. народження, с. Новотимофіївка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Херсоні. Шофер Херсонського заводу склотари. Заарештований 29.09.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 10.11.1947 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 16.04.1955 р. міра покарання знижена до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МІРОШНИЧЕНКО Павло Іванович, 1884 року народження, с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 30.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 18.06.1944 р. засуджений до

7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МІРОШНІЧЕНКО Іван Григорович, 1881 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Токар. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.09.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.01.1934 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки умовно. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1997 р.

МІРОШНІЧЕНКО Марфа Іванівна, 1886 р. народження, с. Козачий Табір Цюрупинського району, українка, із селян,. Проживала у с. Новотимофіївка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 28.06.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 року засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МІРОШНІЧЕНКО Мусій Іванович, 1882 року народження, с. Козачий Табір Цюрупинського району, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Тимофіївка Снігурівського району Миколаївської області. Сторож у колгоспі. Заарештований 27.06.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІСМЕР Марія Миколаївна, 1924 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області. Швачка. Місце роботи невідома. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІССЕР Єва Іванівна, 1937 р. народження, с. Волочанка Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Волочанка Єланецького району Миколаївської області. Безробітна. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІССЕР Катерина Готфрідріхівна, 1900 р. народження, с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІТУЕЛЬ Єлизавета Йосипівна, 1929 р. народження, с. Соснівка Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Соснівка Веселинівського району Одеської області. Місце роботи невідомо. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІТЦЕЛЬ Єва Петрівна, 1917 р. народження, с. Зульц Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Зульц Веселинівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МІТЦЕЛЬ Яків Вільгельмович, 1895 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Одеської області,

німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.11.1936 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 16.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

МІХЕЛЬ Ганна Пилипівна, 1892 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІХЕЛЬ Магдалина Андріївна, 1924 року народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Катеринеталь Варварівського району Одеської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІХЕЛЬ Никодим Рудольфович, 1933 р. народження, с. Ландау Варварівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Одеської області. Безробітний. В 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МІХЄЛЬ Мартин Якович, 1927 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 році На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МІХЄЛЬ Рудольф Якович, 1933 р. народження, с. Ландау Миколаївського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ландау Миколаївського району Одеської області. Безробітний. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МІХОРИК Войцех Лаврентійович, 1891 року народження, с. Лодзь (Польща), поляк, із селян. Проживав у с. Чижиківка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.08.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Каргопільтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІЦЕЛЬ Емма Фрідріхівна, 1899 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МІЦКЕВИЧ Іван Ільдефонсович, 1894 р. народження, м. Миколаїв, поляк, із службовців, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий плановим відділом транспортного тресту. Заарештований 05.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від

27.09.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МІЦКЕВИЧ Йосип Ільдефонсович, 1902 р. народження, м. Миколаїв, поляк, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Працівник заводу ім. А. Марті. Заарештований 10.04.1935 року. Постановою Миколаївського міського відділу НКВС від 16.08.1935 р. справу припинено. Звільнений 10.08.1935 року Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МІЦКЕВИЧ Сергій Федосійович, 1891 р. народження, м. Очаків Очаківського району Миколаївської області, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Чижиківка Очаківського району Миколаївської області. Шкіпер. Місце роботи невідомо. Заарештований 17.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 11.10.1939 р. засуджений до виселення у Казахстан строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІШЕВСЬКИЙ Гаврило Денисович, 1893 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Миколаївського округу. Безробітний. Заарештований 28.10.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1930 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІШЕНІН Андрон Анатолійович, 1887 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав в с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Член артілі. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований в 1990 р.

МІШЕНІН Григорій Авілович, 1894 року народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Благодатне Благодатнівського району Миколаївської області. Курсант аграрної школи. Заарештований 15.04.1938 р. Вироком Одеського обласного суду від 02.06.1938 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МІШЕНІН Іван Архипович, 1916 р. народження, с. Новосілля Новобузького району Миколаївської області, росіянин, із селян. Рядовий 910-го артилерійського полку 338-ї стрілецької дивізії. Заарештований 22.12.1941 р. Вироком Військового трибуналу 338-ї стрілецької дивізії від 04.01.1942 р. засуджений до розстрілу. Постановою Військового трибуналу Західного фронту від 13.01.1942 р. міра покарання замінена на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МІШЕНІН Микола Григорович, 1895 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Касир. Місце роботи невідомо. Заарештований 10.03.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 27.03.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІШУК Болеслав Фомич, 1880 р. народження, с. Основка Гродненської губернії, поляк, із селян, освіта початкова. Місце проживання невідомо. Слюсар

морського торгового порту. Заарештований 15.12.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МІЩЕНІН Семен Антонович, 1895 року народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району. Член артілі. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Балтійському таборі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МІЩЕНКО Карпо Федорович, 1896 року народження, с. Гур'ївка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Гур'ївка Новоодеського району Миколаївської області. Завідуючий господарством. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Волготабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЛАДКОВСЬКИЙ Климентій Семенович, 1868 р. народження, с. Марківка Вінницької області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Безробітний. Заарештований 28.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

МОГЕ Лілія Іванівна, 1929 р. народження, с. Новоданциг Баштанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МОГИЛА Семен Андрійович, 1899 року народження, с. Висунь Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Веселий Кут Березнегуватського району Одеської області. Комірник колгоспу ім. 1 травня. Заарештований 26.01.1933 р. Вироком Народного суду Снігурівського району від 20.06.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОГИЛА Сергій Григорович, 1883 року народження, с. Водопій Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян. освіта початкова. Проживав на х. Водокачка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 22.11.1929 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 16.03.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОГИЛА Тихон Єфремович, 1865 року народження, с. Березнегувате Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березнегувате Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.10.1929 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 07.02.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОГИЛЕВЕЦЬ Артем Петрович, 1889 р. народження, с. Олександрівка Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Про-

живав у с. Олександрівка Миколаївського району Одеської області. Рибак у риболовецькій артілі. Заарештований 09.02.1933 року. Постановою Прокуратури м. Миколаєва від 28.02.1933 року справу припинено. Подальша доля невідома Реабілітований у 1996 р.

МОГИЛЕНКО Сергій Петрович, 1905 р. народження, х. Новоодеський Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Махнове Веселинівського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 26.01.1930 року. 21.04.1930 р. справу припинено. Назва установи, що припинила справу, невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МОГИЛЯСТИЙ Андрій Сильвестрович, 1900 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Червоноармієць. Заарештований 05.01.1942 р. Вироком Військового трибуналу 5-ї саперної армії засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата вироку невідома. Постановою Президії Верховної Ради СРСР від 16.03.1942 р. міра покарання замінена на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОГИЛЬНЕР Михайло Вікторович, 1904 р. народження, м. Яруга Вінницької області, єврей, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий магазином. Заарештований 25.02.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 20.11.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МОГИЛЬНИЦЬКИЙ Бенедикт Карибович, 1887 р. народження, с. Цмівка Вінницької області, поляк, із селян, неосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 13.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОГИЛЬНИЦЬКИЙ Сергій Георгійович, 1903 р. народження, х. Василішене Вітебської області, білорус, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Робітник автомайстерень школи морських льотчиків. Заарештований 16.12.1937 р. Постановою Трійки при НКВС Миколаївській області від 25.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 02.11.1956 р. справу припинено.

МОДЕЙ Андрій Андрійович, 1898 року народження, с. Жабно (Австрія), поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Робітник в радгоспі. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 18.11.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

МОЖАЙСЬКИЙ Борис Михайлович, 1906 р. народження, м. Смоленськ, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у с. Свято-Троїцьке Миколаївського району Миколаївської області. Бухгалтер у колгоспі "Пам'ять Ілліча". Заарештований 19.07.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.04.1938 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МОЗЕР Адам Францович, 1907 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області.

Не працював через хворобу. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Аліса Яківна, 1928 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Безробітна. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОЗЕР Антон Іванович, 1930 р. народження, с. Новомиколаївка Врадіївського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новомиколаївка Одеської області. Навчався у школі. Заарештований у 1946 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Едуард Генріхович, 1904 року народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у м. Первомайську. Кучер у народному суді. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОЗЕР Ерна Петрівна, 1927 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Одноосібниця. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОЗЕР Єлизавета Ебергардівна, 1911 р. народження, х. Кельчен Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала на х. Кельчен Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Іван Лоренцович, 1906 р. народження, с. Новомиколаївка Врадіївського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Новомиколаївка Врадіївського району Одеської області. Займався землеробством. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Помер 27.05.1948 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОЗЕР Марта Едуардівна, 1892 р. народження, с. Ольгине Одеського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Хатня робітниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОЗЕР Матиас Адамович, 1936 р. народження, с. Шпеєр Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Шпеєр Мостівського району Одеської області. Безробітний. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Михайло Йосипович, 1895 року народження, с. Красне Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, відомості про освіту відсутні.

Проживав у с. Красне Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОЗЕР Никодим Валентинович, 1912 р. народження, с. Красне Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Красне Березанського району Миколаївської області. Різноробочий. Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 29.08.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОЗЕР Петро Петрович, 1880 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.11.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 16.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОЗЕР Роза Іванівна, 1926 р. народження, х. Волкове Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Волкове Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Сигізмунд Петрович, 1921 року народження, с. Василівка Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Терезія Францівна, 1896 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МОЗЕР Християн Християнович, 1909 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 році. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОЗЕР Яків Генріхович, 1883 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 08.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.10.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОЗЕР Яків Якович, 1891 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта неповна середня. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Обліковець у школі. Заарештований 28.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.10.1937 р. засуджений до розстрілу.

Страчений 21.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1961 р.

МОЗЕР-ІЛЛІ Моніка Михайлівна, 1928 р. народження, с. Карлсруе Варварівського району Одеської області, німкеня, соціальне походження невідомо. Проживала у с. Карлсруе Варварівського району Одеської області. Регулювальниця. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1946 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МОЗОЛОВСЬКИЙ Захарій Прокопович, 1901 р. народження, с. Малинівка Новоодеського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Димівка Новоодеського району Одеської області. Голова колгоспу. Заарештований 09.11.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 13.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МОЗОЛЬ Михайло Пилипович, 1888 року народження, с. Самойловське (Польща), білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новомихайлівка Врадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 30.09.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Картабі НКВС СРСР. Реабілітований в 1989 р.

МОІСЕЄНКО Семен Михайлович, 1880 р. народження, Новоолександрівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян,. Проживав у с. Новоолександрівка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 26.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОІСЄЄВ Іван Васильович, 1877 року народження, с. Маліївка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Макіївка Володимирівського району Миколаївської області. Штукатур. Місце роботи невідомо. Заарештований 29.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 21.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МОІСЄЄНКО Логвин Семенович, 1877 р. народження, с. Олексіївка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олексіївка Врадіївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 06.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 21.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОІСЄЄНКО Пилип Пилипович, 1900 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Куцуруб Очаківського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОКК Емілія Никодимівна, 1920 року народження, с. Волкове Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Волове Мостівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На

підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОКРЕНКО Андрій Ілліч, 1894 р. народження, с. Покровка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Покровка Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 27.01.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОКРЕНКО Дмитро Данилович, 1891 р. народження, с. Монастирищє Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар на заводі ім. 15-річчя Жовтня. Заарештований 28.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 27.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОКРЕНКО Пилип Петрович, 1897 р. народження, с. Покровка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Покровка Вознесенського району. Колгоспник. Заарештований 31.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОКРОГУЗ Микола Юрійович, 1895 р. народження, с. Рестео-Атакі (Бессарабія), українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 24.07.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 11.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 28.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МОКРОГУЗ Павло Іванович, 1901 року народження, с. Байбузівка Кривоозерського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Байбузівка Кривоозерського району. Хлібороб. Заарештований 04.08.1931 р. Рішенням Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.02.1932 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Белбалттабі ОДПУ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОКРОСКОП Петро Афанасійович, 1885 р. народження, с. Володимирівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кантакузівка Вознесенського району. Їздовий. Місце роботи невідомо. Заарештований 06.10.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.12.1932 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОКРЯК Василь Григорович, 1911 року народження, с. Ботушани Рибницького району (Молдова), молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Грушівка Первомайського району Одеської області. Працівник підсобного господарства. Заарештований 28.08.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 29.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МОКРЯК Василь Денисович, 1913 року народження, с. Новокосіорівка Єланецького району Миколаївської області, молдаванин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Крутоярка Єланецького району Миколаївської області. Директор школи. Заарештований 19.11.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.02.1938 р. засуджений до

10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Каргопільтабі НКВС СРСР. Реабілітований у 1955 р.

МОКРЯК Микола Кирилович, 1918 року народження, с. Захарівка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Захарівка Врадіївського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 10.09.1941 р. Особливим відділом НКВС 132 медично-санітарного батальйону 27.09.1941 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОКРЯК Михайло Сергійович, 1899 р. народження, с. Сирове Врадіївського району Одеської області, молдован, із селян, освіта вища. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району. Безробітний. Заарештований 02.04.1945 року. Помер 26.11.1945 р. Врадіївським районним відділом НКДБ справа припинена у зв'язку зі смертю. Дата припинення справи невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

МОЛДОВАНЕНКО Костянтин Гаврилович, 1900 р. народження, с. Веселий Роздол Доманівського району Одеської області, молдованин, із селян, член ВКП(б), освіта вища. Проживав у м. Славгород Новоодеського району Миколаївської області. Керуючий учбового господарства Славгородського сільсько-господарчого технікуму. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 27.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МОЛДОВАНОВ Андрій Кирилович, 1870 р. народження, с. Болгарка Вознесенського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Дубінка Вознесенського району. Бригадир у колгоспі. Заарештований 25.07.1931 року. Постановою Прокурора Вознесенського району від 25.08.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МОЛДОВАНОВ Іван Кирилович, 1873 р. народження, с. Болгарка Вознесенського району Миколаївського округу, молдованин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Миколаївського округу. Уповноважений по земельним справам. Заарештований 12.09.1928 р. Рішенням Особливої наради при Колегії ДПУ від 08.02.1929 р. засуджений до виселення у Сибір строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

МОЛОДІД Іван Самойлович, 1907 року народження, с. Германівка Обухівського району Київської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 23.08.1937 р. Вироком Військового трибуналу 6 стрілецького корпусу від 14.11.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МОЛОДЮК Григорій Антонович, 1898 р. народження, с. Хитрівка Запорізької області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Кантакузівка Вознесенського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 19.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МОЛОКАН Костянтин Якович, 1897 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Миколаївського округу. Хлібо-

роб. Заарештований 09.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 04.03.1930 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1988 р.

МОЛОКАН Яків Орестович, 1860 року народження, с. Бурилове Кривоозерського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 09.02.1930 року. Постановою Первомайського окружного відділу ДПУ 16.02.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МОЛОТКОВ Володимир Іванович, 1924 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Військовий. Заарештований 25.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу від 20.06.1944 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Після відбуття покарання проживав у с. Бузан Красноярського краю. Подальша доля невідома. Реабілітований 1956 р.

МОЛОЧНИЙ Феодосій Лаврентійович, 1910 р. народження, с. Аджіяск Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Аджіяск Березанського району Миколаївської області. Рибалка у колгоспі. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

МОЛТАСАР Микита Вікторович, 1898 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 19.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МОЛЧАН Іван Парфенович, 1894 року народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 15.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 17.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОЛЧАНОВ Василь Омелянович, 1888 р. народження, с. Бабина Балка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бабина Балка Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 10.01.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.03.1932 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОЛЧАНОВ Марко Олексійович, 1896 р. народження, м. Дубровна Могильовської губернії, білорус, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Врадіївка Врадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.02.1938 року. Постановою Врадіївського районного відділу НКВС від 29.07.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОЛЧАНОВ Петро Федорович, 1896 року народження, с. Малофедорівка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малофедорівкка Ка-

занківського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі ім. Будьонного. Заарештований 17.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МОЛЧАНОВ-МОЛЧАНОлександр Якович, 1907 р. народження, с. Анівка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Сташко. Слюсар на шахті. Заарештований 08.01.1949 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 16.06.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 19.06.1956 року міра покарання знижена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МОЛЧАНОВСЬКИЙ Корній Юхимович, 1882 р. народження, с. Тараща Київської губернії, українець, із міщан, освіта початкова. Проживав в с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Чоботар. Місце роботи невідомо. Заарештований 01.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Архангельськ. Реабілітований у 1989 р.

МОМОНЕНКО Опанас Кузьмич, 1910 р. народження, с. Василівка Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 18.05.1930 року. Постановою трійки при колегії ДПУ УСРР від 24.11.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МОНСОН Вільгельм Марцевич, 1898 року народження, м. Рига, латиш, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер у лікарні. Заарештований 15.12.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 12.01.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОНЧИНСЬКА Наталія Герасимівна, 1882 року народження, с. Злочев, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Первомайську. Колгоспниця. Заарештована 10.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.03.1938 р. засуджена до розстрілу. Страчена 16.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

МОНЧИНСЬКИЙ Вацлав Йосипович, 1873 р. народження, с. Варпенси Варшавської губернії, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Первомайську. Робітник на залізничній станції Голта. Заарештований 04.10.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 18.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МООК Йосип Георгійович, 1906 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 02.12.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МООК Яків Герасимович, 1888 р. народження, с. Блюменфельд Березанського району Одеської області, німець, із

селян, неосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Березанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 27.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МООС Альвіра Христіянівна, 1916 року народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МООС Берта Робертівна, 1935 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МООС Володимир Генріхович, 1937 року народження, с. Рорбах Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО №698-СС від 21.09.1941 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 02.12.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МООС Генріх Якович, 1912 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рорбах Веселинівського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 15.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МООС Георгій Якович, 1869 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Член колгоспу ім. Криницького. Заарештований 10.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 10.08.1937 р. засуджений до 9 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

МООС Готліб Готлібович, 1926 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Ленінобадську область. Подальша доля невідома.

МООС Євген Генріхович, 1934 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рорбах Веселинівського району Одеської області. На утриманні батьків. Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО №181 від 11.10.1941 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 02.12.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МООС Єлизавета Фрідріхівна, 1893 року народження, с. Рорбах Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі дирек-

тиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МОРГАРТ Якуб Генріхович, 1937 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області. Безробітний. У 1945 році репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОРГУЛІС Олександр Соломонович, 1904 р. народження, м. Кишинів, єврей, із міщан, освіта вища. Проживав у м. Первомайську. Піаніст. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.04.1944 року. Постановою Первомайського міського відділу КДБ від 25.08.1944 р. справу припинено. З-під варти звільнений 16.09.1944 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОРГУНОВ Митрофан Йосипович, 1876 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Казанківського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Троїцько-Сафонове Казанківського району Миколаївського округу. Власник господарства. Заарештований 27.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 26.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОРДЕЛЬ Микола Кузьмич, 1893 року народження, с. Скриниця (Польща), поляк, із селян,. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 15.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 25.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОРЕЛЬ Ганна Антонівна, 1937 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МОРЕЛЬ Ганна Мартинівна, 1934 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітна. У 1945 році репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОРЕЛЬ Іван Мартинович, 1930 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Одноосібник. У 1945 р. репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОРЕЛЬ Магдалина Антонівна, 1935 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МОРЕЛЬ Мартин Томасович, 1903 року народження, с. Зульц Варварівського

району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Шофер у колгоспі. У 1945 році репатрійований із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОРЕЛЬ Павлина Домініківна, 1909 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Зульц Миколаївської області. Займалася власним господарством. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОРМУШ Пилип Данилович, 1894 року народження, с. Андріївка Тургайської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Кірове Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.06.1938 р. Вироком Новобузького районного народного суду від 15.08.1938 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Миколаївського обласного суду від 26.08.1938 року міра покарання зменшена до 4 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Верховного Суду УРСР від 10.10.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОРОЖЕВСЬКИЙ Петро Григорович, 1895 р. народження, с. Красноселка Фастівського району Київської області, поляк, із селян. Проживав у с. Актове Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 10.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 12.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.03.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОРОЗ Андрій Трохимович, 1901 року народження, с. Новопетрівське Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новопетрівське Новоодеського району Миколаївської області. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 07.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Магадан. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

МОРОЗ Василь Данилович, 1922 року народження, с. Новотимофіївка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новотимофіївка Снігурівського району Миколаївської області. Член колгоспу ім. Сталіна. Заарештований 15.04.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 10.11.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Помер в ув'язненні 21.02.1948 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

МОРОЗ Василь Потапович, 1893 р. народження, місце народження невідомо, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у Березнегуватському районі, відомості про назву населеного пункту відсутні. Місце роботи невідомо. Заарештований 01.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МОРОЗ Іван Іванович, 1923 р. народження, с. Мурахівка Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у Мурахівка Березанського району Миколаївської області. Займався власним господарством. Дата арешту невідома. На підставі

директиви МВС СРСР від 20.04.1946 р. взятий на облік спецпоселення в Амурську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОРОЗ Іван Самойлович, 1911 р. народження, с. Хрещатик Київської області, українець, із селян, малоосвічений. До призову на військову службу проживав на х. Шевченко Єланецького району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 03.06.1942 р. Вироком Військового трибуналу 9 армії від 08.07.1942 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОРОЗ Іван Тихонович, 1888 р. народження, с. Інгулка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новокостянтинівка Новобузького району. Колгоспник. Заарештований 24.06.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 12.07.1940 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МОРОЗ Йосип Леонтійович, 1910 року народження, с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС по "Дальстрою" від 17.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений у 1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МОРОЗ Капітон Омелянович, 1896 року народження, с. Іванівка Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Петрово-Висунське Володимирівського району Миколаївської області. Бригадир у колгоспі. Заарештований 20.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 19.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МОРОЗ Лукерія Харитонівна, 1896 року народження, с. Троїцьке Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у Ворошиловградської області. Безробітний. Заарештований 14.04.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 07.06.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 10.04.1956 року справу припинено. Подальша доля невідома.

МОРОЗ Микола Венедиктович, 1908 р. народження, с. Євгенівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Євгенівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.04.1944 р. Помер у Харківській в'язниці 12.04.1945 р Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 13.02.1947 р. справу припинено у зв'язку зі смертю обвинуваченого. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

МОРОЗ Микола Григорович, 1920 року народження, с. Новодмитрівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новодмитрівка Новобузького району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 01.10.1941 року. Вироком Військового трибуналу Чорноморського флоту від 13.10.1941 року засуджений до розстрілу. Дата страти

невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1993 р.

МОРОЗ Микола Іванович, 1896 р. народження, с. Філімонівка Врадіївського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Філімонівка Врадіївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1994 р.

МОРОЗ Михайло Прокопович, 1900 р. народження, с. Афанасівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Афанасівка Новобузького району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 14.03.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 17.04.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МОРОЗЕНКО Никанор Євтихійович, 1889 р. народження, с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. 61-го комунара. Заарештований 28.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОРОЗЕНКО Семен Павлович, 1879 р. народження, с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малинівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "Прогрес". Заарештований 05.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Реабілітований у 1989 р.

МОРОЗОВ Лука Петрович, 1890 р. народження, с. Коза Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Коза Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 26.04.1944 р. УНКДБ Миколаївської області від 21.03.1945 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОРОЗОВ Олександр Каленикович, 1878 р. народження, с. Коза Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Коза Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 29.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.02.1930 р. справу припинено, виселений у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МОРТЕНС Фрідріх Фрідріхович, 1894 р. народження, с. Астрахівка Тверської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Бессарабка Березанського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 19.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОСЕНДЗ Григорій Костянтинович, 1865 р. народження, Красненьке Кривоозерського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 09.02.1930 року. Постановою Особливої наради при

Колегії ДПУ УСРР від 18.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МОСЕНЗОВ Захарій Іванович, 1885 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нова Одеса. Хлібороб. Заарештований 12.01.1928 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.02.1928 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Соловецькому ВТТ. Подальша доля невідома.

МОСІЄНКО Василь Євдокимович, 1913 р. народження, с. Очеретня Кривоозерського району Миколаївського округу, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Очеретня Кривоозерського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 24.11.1929 року. Вироком Первомайського окружного суду від 30.03.1930 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ та виселення за межі Первомайського округу строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МОСКАЛЕНКО Андрій Андрійович, 1895 р. народження, с. Садове Арбузинського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на залізничній станції Кавуни Одеської залізниці. Касир на залізничній станції. Заарештований 13.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 12.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОСКАЛЕНКО Андрій Єфремович, 1888 р. народження, с. Горожене Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Горожене Баштанського району Миколаївської області. Інспектор райфінвідділу. Заарештований 18.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 12.09.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МОСКАЛЕНКО Данило Микитович, 1887 року народження, с. Цибулеве МАРСР, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Сторож. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 13.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОСКАЛЕНКО Дем'ян Савелійович, 1878 р. народження, с. Анатолівка Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Анатолівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 07.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОСКАЛЕНКО Дмитро Якович, 1883 р. народження, с. Новоукраїнка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.12.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 09.10.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МОСКАЛЕНКО Іван Максимович, дата народження невідома, с. Миколаївка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Миколаївка Казанківського

району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОСКАЛЕНКО Іларіон Єфремович, 1895 р. народження, с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області. Ветеринарний фельдшер. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.08.1938 року. Постановою Привільнянського районного відділу НКВС від 15.11.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОСКАЛЕНКО Йосип Якович, 1878 р. народження, с. Аджігол Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 13.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 07.12.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОСКАЛЕНКО Микола Дмитрович, 1886 року народження, Вознесенський район Одеської області, молдованин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області. Робітник пасіки. Заарештований 10.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОСКАЛЕНКО Михайло Іванович, 1882 р. народження, с. Аджіяск Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Аджіяск Березанського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 07.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.10.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

МОСКАЛЕНКО Олексій Свиридович, 1910 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області. Завідуючий крамницею. Заарештований 03.04.1950 року. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 27.09.1950 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МОСКАЛЕНКО Пантелеймон Ілліч, 1889 року народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Інспектор наросвіти. Заарештований 03.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 15.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо.

МОСКАЛЕНКО Семен Максимович, 1898 р. народження, с. Коза Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 14.02.1930 року. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 28.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МОСКАЛЕНКО Сергій Григорович, 1890 р. народження, с. Браіловка Олександрівського повіту, українець,

із робітників, освічений. Проживав у с. Жовтневе Новобузького району Миколаївської області. Бригадир служби шляху. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Гортортабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

МОСКВОВ Андрій Трохимович, 1888 р. народження, м. Миколаїв, національність невідома, із міщан, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 10.03.1920 р. Постановою Миколаївської губернської надзвичайної Комісії від 20.06.1920 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МОССЕР Варвара Яківна, 1914 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МОССЕР Яків Никодимович, 1935 року народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МОСТИПАНЕНКО Феодосій Степанович, 1915 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Червоноармієць. Заарештований 28.04.1937 року. Вироком Військового трибуналу від 09.09.1937 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

МОСТИЦЬКИЙ Устин Федорович, 1901 р. народження, с. Багачівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Багачівка Кривоозерського району Одеської області. Машиніст у колгоспі. Заарештований 31.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 16.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер 16.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОСЬ Вікентій Станіславович, 1890 р. народження, м. Бендін (Польща), поляк, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Токар на суднобудівному заводі. Заарештований 21.10.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 15.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОСЬКО-ГОРОХОВ Михайло Семенович, 1881 р. народження, м. Новозибків Чернігівської області, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Конструктор заводу ім. А. Марті. Заарештований 14.10.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 08.12.1937 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

МОТИЛЬОВ Анатолій Прокопович, 1898 р. народження, м. Первомайськ, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Діловод Первомайського міського суду. Заарештований

06.03.1929 р. Постановою прокуратури м. Первомайськ від 16.05.1929 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МОТОРНИЙ Василь Васильович, 1903 р. народження, х. Карабаш Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Аджіяск Березанського району Миколаївської області. Чорнороб. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 06.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОТУЗ Андрій Михайлович, 1894 року народження, с. Андріївка Варварівського району Миколаївської області, українець, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер електромережі. Заарештований 22.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 03.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОТУЗ Яків Микитович, 1880 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Хлібороб у власному господарстві. Заарештований 20.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 17.03.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

МОХЛЕНКО Катерина Силантіївна, 1914 р. народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, білоруска, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Безробітна. Заарештована 20.07.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 04.11.1932 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МОХЛЕНКО Семен Опанасович, 1892 р. народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 20.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МОХОНЕК Петро Михайлович, 1903 року народження, с. Семенівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Манжурка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1985 р.

МОЧАР Карпо Іванович, 1888 р. народження, с. Нерубайко Єлизаветградського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Чоботар артілі "Колективна праця". Заарештований 22.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МОШЕНЦЕВ Олександр Федотович, 1894 р. народження, с. Ізмаїл Бессарабської губернії, румун, освіта початкова. Проживав у с. Акмечетка Доманівського району Одеської області. Виконавець ро-

біт радгоспу "Богданівка". Заарештований 29.09.1937 року. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МОШКОВ Сергій Олексійович, 1895 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новобратське Баштанського району Миколаївської області. Бригадир у колгоспі "Сивашець". Заарештований 21.10.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.11.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

МОШКОВИЧ Борух-Меєр Шлемович, 1871 р. народження, м. Очаків Очаківського району Миколаївського округу, єврей, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Очаків Очаківського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 08.08.1927 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.11.1927 р. заборонено проживати на Україні, Москві, Ленінграді, Ростові-на-Дону та прикордонних губерніях строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

МОШКОВСЬКИЙ Антон Броніславович, 1903 р. народження, м. Житомир, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Бухгалтер районної ощадної каси. Заарештований 13.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.10.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений від 25.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МОЩЕВИЧ Олександр Пилипович, 1896 р. народження, с. Могілевка Гродненської губернії, білорус, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ковалівка Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.08.1937 р. Постановою НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 23.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 09.10.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МУДРАХ Федір Іванович, 1909 р. народження, с. Лукашівка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. Постановою ДКО від 18.08.1945 р. виселений в Амурівську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МУДРИЙ Герасим Григорович, 1905 р. народження, с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 09.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МУДРИЙ Петро Володимирович, 1906 р. народження, с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області. Член колгоспу ім. А. Марті. Заарештований 10.08.1948 року. Миколаївським обласним судом 14.08.1948 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

МУДРЯК Анастасія Яківна, 1877 р. народження, с. Лукашівка Первомайського району Одеської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Лукашівка Первомайського району Одеської

області. Домогосподарка. Заарештована 22.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 01.09.1937 року засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МУЖИЧУК Тимофій Іванович, 1895 р. народження, с. Доманівка Доманівського району Первомайського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 29.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 08.03.1930 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МУЗИКА Андрій Михайлович, 1891 р. народження, с. Піски Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Очемчірт Вірменської РСР. Завідуючий базою. Заарештований 27.08.1935 р. Вироком Одеського обласного суду від 23.01.1936 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

МУЗИКА Василь Терентійович, 1909 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 24.03.1944 р. Постановою прокуратури Миколаївської області від 31.05.1945 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МУЗИКА Михайло Іванович, 1882 року народження, с. Великий Барабчиїв Каменецького повіту, українець, із селян. Проживав у с. Михайлівка Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 01.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.08.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МУЗИКА Федір Федорович, 1890 р. народження, с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області, українець, соціальне походження невідоме,дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на заводі "Дормашина". Заарештований 10.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 20.11.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо.

МУЗИКА Федір Федорович, 1890 р. народження, с. Ковалівка Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Миколаївської області. Каменяр. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.04.1943 р. Особливою Нарадою при Міністрі Державної Безпеки СРСР від 25.06.1943 р. засуджений до виселення у Красноярський край. Строк виселення невідомий. Після виселення проживав у м. Миколаєві. Подальша доля невідома. Реабілітованій у 1956 р.

МУЗИЧЕНКО Микола Іванович, 1915 р. народження, місце народження невідомо, українець, із селян. Проживав у м. Вознесенську. Червоноармієць. Заарештований 21.03.1940 року. Вироком Військового трибуналу 528-ї армії від 28.03.1940 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

МУЗИЧЕНКО Ніна Григорівна, 1919 року народження, с. Арнаутівка Друга Вознесенського району Одеської області, українка, із селян, освіта неповна середня.

Проживала у м. Вознесенську. Бухгалтер в їдальні залізничної станції Вознесенськ. Заарештована 16.05.1940 р. Постановою УНКВС Одеської області від 23.05.1940 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

МУКАЛЬЧЕНКО Костянтин Павлович, 1882 р. народження, с. Кантакузівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Дмитрівка Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 23.10.1933 року. Постановою Одеського обласного відділу ДПУ від 14.11.1933 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МУЛЯРЕНКО Олександр Іванович, 1927 р. народження, с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Домогосподар. Заарештований у 1945 році. На підставі постанови ДКО №8971-С від 18.08.1945 року виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 25.10.1955 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МУНТЯН Дмитро Григорович, 1908 року народження, м. Вознесенськ, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у м. Вознесенську. Червоноармієць. Дата арешту невідома. Вироком Військового трибуналу 296-ї стрілецької дивізії від 07.11.1941 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

МУНТЯН Іван Дмитрович, 1913 р. народження, с. Стара Богданівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Стара Богданівна Миколаївського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 27.10.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 07.03.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 08.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1964 р.

МУНТЯН Микола Григорович, 1875 р. народження, с. Камбурліївка Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайлівка Очаківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 28.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МУНТЯН Михайло Єрофійович, 1888 р. народження, с. Липецьке Котовського району (Молдова), молдованин, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Шевченко Доманівського району Одеської області. Комірник. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.07.1938 р Постановою Прокуратури Доманівського району від 15.05.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МУНТЯН Олексій Гордійович, 1887 р. народження, х. Воля Мар'янівської сільської ради Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник артілі "П'ятирічка". Дата арешту невідома. Відомості про термін покарання та зміст вироку у справі відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МУНТЯН Ольга Василівна, 1904 р. народження, с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського округу, росіянка, із селян, неосвічена. Прожива-

ла у с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештована 14.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 07.12.1930 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

МУНЧ Карл Петрович, 1922 р. народження, х. Великовський Доманівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 27.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МУНЧ Ольга Яківна, 1914 р. народження, с. Вешковське Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Вешковське Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Знята з обліку спецпоселення 29.03.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МУНШ Георг Вільгельмович, 1929 року народження, с. Червона Зірка Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Червона Зірка Мостівського району Одеської області. Колгоспник . Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 р. виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 08.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МУНШ Емма Яківна, 1925 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. У 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МУНШ Ерне Якович, 1931 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Навчалась у школі. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МУНШ Карл Пилипович, 1906 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області. Працював на млині. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МУНШ Христина Яківна, 1910 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Займалась власним господарством. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

МУРАВЕНКО Володимир Іванович, 1922 р. народження, с. Волощина Кривоозерського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Волощина Кривоозерського району. Безробітний. Заарештований 19.02.1946 року. Вироком Військового трибуналу Одеського

військового округу від 19.04.1947 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах строком на 5 років та конфіскацією майна. Покарання відбував у м. Салавай. Звільнений 24.02.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1983 р.

МУРАВСЬКИЙ Василь Григорович, 1914 р. народження, с. Себине Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Себине Новоодеського району Миколаївської області.Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 29.04.1937 року. Вироком Військового трибуналу 6-го стрілецького корпусу Київського військового округу від 12.07.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.10.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

МУРАТОВ Никанор Семенович, 1889 р. народження, с. Калинівка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області. Безробітна. Заарештований 30.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МУРЕНЕЦЬ Григорій Юхимович, 1894 року народження, с. Сагунівка Чигиринського району Київської області, українець, із селян. Проживав у с. Федоро-Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою УНКВС Миколаївської області справу припинено. Дата припинення справи невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

МУРЕНКО Петро Іванович, 1882 р. народження, с. Вікторівка Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 28.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МУРЗО Петро Васильович, 1904 р. народження, м. Дрисса (БРСР), росіянин, із робітників. освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Начальник політвідділу ст. Миколаїв. Заарештований 06.09.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 13.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений в м. Києві 13.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

МУРІЙ Єлизавета Іванівна, 1882 року народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 року. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

МУРЛЕНКО Мусій Парфенович, 1892 р. народження, с. Василівка Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Василівка Очаківського району. Рибак. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.07.1941 р. Вироком УНКВС Миколаївської області від 12.08.1941 р. засуджений до розстрілу. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1989 р.

МУРЛЯН Іван Антонович, 1889 р. народження, с. Висунськ Березнегуват-

ського району Херсонського округу, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 01.11.1922 р. Постановою ОДПУ Херсонського уїзду від 23.11.1922 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

МУРЛЯН Микола Михайлович, 1913 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, відомості про освіту відсутні. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу. Міщанин. Дата арешту невідома. Постановою Загальної наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

МУРЛЯН Михайло Васильович, 1887 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.11.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ УСРР від 13.01.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

МУСІЄВСЬКА-ШУВАЛОВА Емілія Леонтіївна, 1903 р. народження, м. Миколаїв, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Померла 21.02.1950 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована 17.04.1991 р.

МУСОЛОВИЧ Михайло Семенович, 1908 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Одеської області. Чорнороб. Місце роботи невідомо. Заарештований 18.03.1933 р. Вироком Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.04.1933 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МУСТЯЦА Іван Парфенович, 1871 року народження, с. Новопетрівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новопетрівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 05.12.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МУСТЯЦА Йосип Федорович, 1890 року народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Шурине Миколаївського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 08.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 25.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

МУХА Іван Васильович, 1875 р. народження, с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 26.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 13.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

МУХА Парасковія Антонівна, 1879 року народження, с. Кашперівка Ново-

одеського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 12.09.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.03.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МУХАЛЬЧЕНКО Микола Костянтинович, 1907 р. народження, с. Кантакузівка Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Кантакузівка Вознесенського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 26.05.1944 року. Постановою УНКДБ Миколаївській області від 19.10.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

МУХАНЬКО Федір Олексійович, 1902 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Секретар районної газети. Заарештований 15.08.1944 року. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 31.01.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

МУХА–ПАНАСЕНКО Єгор Корнійович, 1889 р. народження, с. Олександрівка Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Миколаївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 07.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.06.1933 р. засуджений до вислання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МУХІН-НОВИКОВ Олександр Васильович, 1902 року народження, с. Варварівка Варварівського району Миколаївської області, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Директор міського водопроводу. Заарештований 25.09.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 24.11.1937 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 24.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МУХОНЬКО Іван Калинович, 1871 року народження, с. Новокантакузівка Доманівського району Миколаївського округу, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новокантакузівка Доманівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 24.10.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1930 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МУЦ Федір Степанович, 1909 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 13.07.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.10.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

МУЧЛЕР Альфред Карлович, 1922 року народження, с. Ренівка Очаківського району Одеської області, німець, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

МУЧЛЕР Віктор Карлович, 1930 року народження, с. Ренівка Очаківського

району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МУЧЛЕР Володимир Карлович, 1925 р. народження, с. Ренівка Очаківського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МУЧЛЕР Карл Фрідріхович, 1901 року народження, Бессарабія, німець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Ренівка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.04.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1966 р.

МУЧЛЕР Роберт Фрідріхович, 1907 року народження, с. Сеймене Акерманського району, німець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Ренівка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МУЧЛЕР Роза Карлівна, 1927 р. народження, с. Ренівка Очаківського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома.

МУШАРОВСЬКИЙ Григорій Дорофійович, 1905 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Очаків Очаківського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 07.12.1941 року. Вироком Військового трибуналу військово-морської бази Чорноморського флоту від 31.12.1941 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МУШМ'ЯН Карапет Оганесович, 1873 р. народження, с. Ходогур (Туреччина), вірмен, із селян, освіта середня. Проживав у с. Соляні Миколаївського району Миколаївської області. Заарештований 09.02.1928 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 29.03.1929 року засуджений до виселення строком на 3 роки. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 23.04.1930 р. заборонено проживання на Україні і в Закавказзі строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

МУШОРОВСЬКИЙ Карпо Герасимович, 1895 р. народження, с. Дарооолександрівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дарооолександрівка Снігурівського району Миколаївської області. Токар на Херсонському заводі ім. Петровського. Заарештований 18.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.10.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МУЩИНСЬКИЙ Гаврило Захарович, 1878 р. народження, с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Урсулівка Вознесенського ра-

йону Одеської області. Сторож магазину у с. Тарасівка. Заарештований 20.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЮЛЛЕР Катерина Адамівна, 1920 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, освічена. Під час Великої Вітчизняної війни перебувала у Німеччині. Повар. Місце роботи невідомо. Заарештована 19.02.1946 року. Вироком Військового трибуналу 16-ї механізованої дивізії 20.03.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

МЮЛЛЕР Леонід Карлович, 1919 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, середня освіта. Під час Великої Вітчизняної війни перебував у Німеччині. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.02.1946 р. Вироком Військового трибуналу 16-ї механізованої дивізії від 20.03.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЮЛЛЕР Отто Рудольфович, 1899 року народження, м. Нижньо-Дніпровськ Дніпропетровської області, німець, із робітників, освіта вища. Проживав у с. Карл-Лібкнехта Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Секретар Карл-Лібкнехтівського райкому КП(б)У. Заарештований 05.09.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.05.1940 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Північсхідтабі НКВС СРСР. Помер 03.05.1942 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

МЮЛЛЄР Федір Михайлович, 1927 року народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

МЯГКИЙ Микола Феодосійович, 1923 р. народження, с. Слободка Гомельської області, білорус, із селян. Проживав у с. Нагартава Березнегуватського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 19.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу 61-ї стрілецької дивізії від 25.04.1944 року засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Звільнений з ув'язнення 24.05.1956 року. Покарання відбував у Воркутатабі МВС СРСР. Після відбуття покарання проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

МЯГКИЙ Петро Васильович, 1908 року народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 10.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

МЯКІНСЬКА Надія Федорівна, 1925 р. народження, с. Киселівка Костріковецького району Могилевської області, білоруска, із селян, освічена. Проживала у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Санітарка у лікарні. Заарештована 22.04.1944 р. Постановою УНКДБ Миколаївської області

від 09.08.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

М'ЯКЕНКО Павло Якович, 1897 року народження, м. Берислав Одеської області, українець, із робітників, освіта незакінчена середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу "Дормашина". Заарештований 29.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

М'ЯКИЙ Іван Васильович, 1905 р. народження, Арбузинський район Одеської області, відомості про назву населеного пункту відсутні, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Осикова Балка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.04.1949 року. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 31.08.1949 року засуджений до виселення у Красноярський край. Покарання відбував у Північтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

М'ЯКОЄДОВ Іван Олександрович, 1903 р. народження, с. Володимирівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 25.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 09.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

М'ЯСОЄДОВ Давид Петрович, 1894 року народження, с. Михайлово-Овсянка Куйбишевської області, росіянин, із селян, освіта неповна середня. Проживав у м. Миколаєві. Червоноармієць. Заарештований 10.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 03.04.1945 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

Н

НІКОЛЮК Сергій Іванович, 1902 року народження, с. Ольгопіль Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Пелагеївка Новобузького району Одеської області. Вчитель. Заарештований 12.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 19.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

НАВРОЦЬКИЙ Карпо Григорович, 1884 р. народження, с. Добропілля Борзнянського району Чернігівської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 26.04.1944 р. Постановою Доманівського районного відділу НКДБ від 07.01.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у1997 р.

НАГАЛЬСКИЙ Антон Йосипович, 1898 р. народження, м. Вознесенськ, поляк, із робітників. Тимчасово проживав у м. Кірові. Машиніст паровозного депо. Заарештований 12.01.1936 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.06.1936 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НАГАЛЬСКИЙ Станіслав Йосипович, 1890 р. народження, м. Вознесенськ, поляк, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Чоботар. За-

арештований 23.08.1937 року. Рішенням Колегії карних справ СРСР від 09.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 24.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1968 р.

НАГІРНИЙ Семен Костянтинович, 1910 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Керівник касово-розрахункової групи на заводі № 445. Заарештований 18.04.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 06.08.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Покарання відбував в м. Нарві. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

НАГІРНЯК Федот Мефодійович, 1881 року народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 18.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.04.1933 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАГОВІЦИН Андрій Іванович, 1906 р. народження, місце народження невідоме, удмурт, із селян, освіта вища. Проживав у м. Первомайську. Інженер заводу ім. 25-го Жовтня. Заарештований 31.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 22.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НАГОРНА Парасковія Василівна, 1895 року народження, м. Миколаїв, українка, із робітників, неосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 12.04.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.03.1945 р. засуджена до 1 року ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

НАГОРНИЙ Іван Михайлович, 1882 року народження, м. Зіньків Полтавської області**,** українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Експедитор кооперативу. Заарештований 18.10.1944 р. Вироком Військового трибуналу НКВС Миколаївської області від 18.02.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НАГОРНИЙ Микита Георгійович, 1888 року народження, с. Лавранівка Вінницького району Вінницької області, українець, із церковно службовців, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Служитель культу. Заарештований 11.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НАГОРСЬКИЙ Василь Васильович, 1892 р. народження, с. Луб'янка Вознесенського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Луб'янка Вознесенського району. Хлібороб. Заарештований 22.01.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.03.1932 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАДКЕРНИЧНИЙ Павло Омелянович, 1898 р. народження, м. Бендери (МРСР), молдаванин, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Слюсар депо залізничної станції "Вознесенськ". Дата арешту невідома. Рішенням

Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 01.06.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

НАДЬ Людвіг Олександрович, 1882 року народження, м. Арад (Румунія), угорець, із службовців, освіта середня. Проживав на х. Боброва Новоодеського району Миколаївської області. Лікар. Заарештований в 1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

НАЄНКО Григорій Михайлович, 1891 р. народження, с. Гуляйполе Звенигородського району Київської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Петрівка Братського району Миколаївської області. Тесляр у колгоспі. Заарештований 24.06.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 28.09.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

НАЗАРЕНКО Дмитро Захарович, 1917 р. народження, с. Піски Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Службовець. Місце роботи невідомо. Заарештований 27.07.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.03.1943 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НАЗАРЕНКО Іван Митрофанович, 1902 р. народження, с. Костичі Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костичі Баштанського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 15.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАЗАРЕНКО Іван Терентійович, 1903 р. народження, с. Богданівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Богданівка Доманівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 03.01.1945 року. Вироком Військового трибуналу 4 запасної стрілецької дивізії від 10.02.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НАЗАРЕНКО Марія Ісаївна, 1890 року народження, м. Одеса, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Костянтинівка Арбузинського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 15.08.1952 р. Постановою Особливої наради при Колегії МДБ СРСР від 22.10.1952 р. виселена у Джамбульську область на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

НАЗАРЕНКО Павло Гнатович, 1884 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новокрасне Арбузинського району Одеської області. Служитель культу. Заарештований 18.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.03.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАЗАРЕНКО Сергій Антонович, 1899 р. народження, с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Ясному Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 06.04.1944 р. Виро-

ком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 10.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Помер 10.12.1945 року у в'язниці в Херсонській області. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

НАЗАРЕНКО Федір Михайлович, 1912 р. народження, с. Гур'ївка Новоодеського району Миколаївська область, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гур'ївка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі ім. Леніна. Заарештований 05.11.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.12.1944 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військового трибуналу Одеського військового округу від 11.01.1955 р. міра покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НАЗАРЕЦ Іова Аврамович, 1869 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу. Безробітний. Дата арешту невідома. Постановою активу села від 22.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

НАЗАРЕЦ Василь Йовович, 1897 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Робітник лубзаводу. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

НАЗАРОВ Матвій Степанович, 1885 р. народження, с. Гражданівка Великовradіївського району Первомайського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Гражданівка Великовradіївського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 22.10.1928 р. Вироком Первомайського окружного суду від 10.01.1929 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1992 р.

НАЗАРОВ Павло Андрійович, 1880 року народження, с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області. Пастух в колгоспі. Заарештований 05.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 13.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НАЗАРОВ Сергій Сергійович, 1894 року народження, м. Іркутськ, росіянин, соціальне походження невідоме, освіта незакінчена вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер заводу ім. А. Марті. Заарештований 03.01.1934 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.02.1934 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАЗАРОВ Федот Романович, 1900 року народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'яз-

нення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАЗАРОВ Яків Трохимович, 1903 року народження, с. Кумарі Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Кумарі Одеської області. Безробітний. Заарештований 15.07.1944 р. Вироком Новосибірського обласного суду від 18.10.1944 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацію майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НАЗИМОВ Ксенофонт Никифорович, 1909 р. народження, с. Великовеселе Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Великовеселе Великовradіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Одеської області від 12.03.1947 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 19.04.1947 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НАЙБЕРГЕР Ольга Федорівна, 1895 року народження, місто народження невідоме, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Нейген Новобузького району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НАЙДОВСЬКИЙ Іван Миколайович, 1881 р. народження, с. Кам'яна Яруга Чугуївського району Харківської області, українець, із службовців, освічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Священик. Заарештований 04.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 05.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НАЙМИЛЛЕР Петро Пилипович, 1932 р. народження, місце народження невідоме, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у Тилігуло-Березанському районні Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Помер 20.04.1949 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований 17.04.1991 р.

НАЙМІЛЛЕР Лідія Рудольфівна, 1921 р. народження, с. Попільне Анатоліївського району Одеського округу, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Попільне Анатоліївського району Одеського округу. Не працювала. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

НАЛИВАЙКО Василь Іванович, 1874 р. народження, с. Маринівка Головлівської волості Ананьївського повіту Одеської губернії, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Маринівка Головлівської волості Ананьївського повіту Одеської губернії. Хлібороб. Заарештований 13.11.1921 р. Постановою Колегії Одеської губернської надзвичайної комісії від 14.12.1921 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

НАЛИВАЙКО Георгій Васильович, 1886 р. народження, м. Первомайськ, росіянин із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Хлібороб. Заарештований 31.07.1920 р. Постановою Колегії Одеської губернської надзвичайної комісії від 31.07.1920 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НАЛИВАЙКО Феодосій Олексійович, 1874 р. народження, с. Бузьке Возне-

сенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бузьке Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 09.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.05.1930 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАНАКІ Єфросинія Антонівна, 1920 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працівниця сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

НАНАКІ Єфросинія Іларіонівна, 1920 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

НАНАКІ Микола Федорович, 1893 року народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, грек, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Робітник у артілі. Заарештований 03.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

НАНАКІ Петро Васильович, 1895 року народження, с. Кацанка Варварівського району Миколаївської області, грек, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нечаяне Варварівського району Миколаївської області. Коваль в радгоспі. Заарештований 19.12.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

НАНАКІН Микола Федорович, 1893 р. народження, с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на с. Калабатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 04.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НАРІЖНИЙ Григорій Степанович, 1911 р. народження, с. Вітрове Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Херсонського округу. Учень агропрофшколи. Заарештований 14.08.1928 р. Вироком Верховного суду УСРР від 18.02.1929 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно з конфіскацією майна. Рішенням Верховного суду УСРР від 18.02.1929 р. звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НАСОНОВ Микола Олександрович, 1881 р. народження, м. Кременчук, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві . Інженер заводу "Плуг і молот". Заарештований 17.11.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.02.1934 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАСТЕНКО Степан Григорович, 1918 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 10.12.1941 року. 30.03.1942 р. справу припинено. Назва судової установи, яка припинила справу невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НАСТИЧ Григорій Антонович, 1886 р. народження, с. Казанка Казанківського району Дніпропетровської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Нова Висунь Казанківського району Дніпропетровської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.09.1937 р. Постановою Трійки УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

НАСТИЧ Іван Антонович, 1880 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Нова Висунь Казанківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 24.11.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 13.02.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

НАТАН Андрій Християнович, 1904 року народження, с. Чорногорка Березівського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Бухгалтер колгоспу ім. Постишева. Заарештований 05.09.1937 р. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 18.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

НАТАН Фріда Християнівна, 1910 року народження, **с.** Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Йоганесталь Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 03.11.1937 р. Відомості про винесення вироку відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

НАУМЕНКО Гаврило Григорович, 1885 р. народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 11.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 20.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НАУМЕНКО Георгій Леонтійович, 1915 р. народження, с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Майстер заводу імені А. Марті. Заарештований 15.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.07.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 09.08.1955 року строк покарання зменшено до 7 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 06.09.1955 року. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1991 р.

НАУМЕНКО Іван Іванович, 1904 року народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Прожи-

вав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 06.02.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.02.1933 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАУМЕНКО Микита Григорович, 1882 р. народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 18.01.1933 р. Вироком Баштанського районного народного суду від 04.06.1933 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НАУМЕНКО Павло Дмитрович, 1895 р. народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 29.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.01.1933 р. виселений у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАУМЕНКО Павло Іванович, 1917 року народження, с. Савенки Києво-Святошинського району Київської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Новоолександрівка Єланецького району Миколаївської області. Вчитель в школі. Заарештований 11.12.1937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 13.08.1938 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НАУМЕНКО Павло Павлович, 1875 року народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 28.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАУМОВ Ісак Іванович, 1886 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований 17.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Миколаївською обласною прокуратурою в 1940 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАУМОВ Тит Андрійович, 1888 р. народження, с. Новокрасне Арбузинського району Одеської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новокрасне Арбузинського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 13.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1971 р.

НАУМОВА Тетяна Семенівна, 1910 року народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, білоруска, із селян, освіта середня. Проживала у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Безробітна. Заарештована 20.07.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 04.11.1932 р. засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

НАУМОВА-ГІМЕЛЬШПАХ Фріда Йосипівна, 1932 р. народження, с. Карла Лібкнехта Варварівського району Микола-

ївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Карла Лібкнехта Варварівського району Миколаївської області. Навчалася у школі. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у КОМІ АРСР. Знята з обліку спецпоселення 04.04.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 07.03.1991 р.

НАУМЧИК Степан Петрович, 1922 року народження, с. Новосевастополь Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян. Місце проживання невідомо. Червонофлотець електромеханічної школи учбового загону Чорноморського флоту. Заарештований 28.02.1942 року. Вироком Військового трибуналу Чорноморського флоту від 17.03.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Верховним судом СРСР 05.04.1947 р. міра покарання знижена до 5 років і 1 місяця ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НАФТАЛЬ Мєєр Павлович, 1920 р. народження, м. Варшава (Польща), єврей, із робітників. Проживав у м. Первомайську. Сторож колгоспу "Вільна праця". Заарештований 19.06.1940 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.11.1940 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НАФЦИГЕР Женевьєва Михайлівна, 1885 р. народження**,** с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НАФЦИГЕР Магдалина Іванівна, 1898 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ленінталь Мостівського району Одеської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НАФЦИГЕР Магдалина Йосипівна, 1912 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Доярка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НАФЦИГЕР Петро Йосипович, 1930 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НАХБАУЄР Антон Йоганович, 1932 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Антон Никодимович, 1916 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. Дата арешту

невідома. На підставі указу Президії Верховної Ради СРСР від 26.11.1948 року. виселений довічно в Алтайській край. Знятий з обліку спецпоселення 05.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НАХБАУЄР Ганна Францівна, 1924 року народження**,** с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Костромську область. Подальша доля невідома.

НАХБАУЄР Генофейда Степанівна, 1920 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

НАХБАУЄР Єлизавета Йосипівна, 1931 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома.

НАХБАУЄР Єлизавета Францівна, 1931 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Місце народження невідоме. Не працювала. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Костромську область. Подальша доля невідома.

НАХБАУЄР Іоганн Валентинович, 1907 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Іоганн Йоганович, 1936 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Лідія Герасимівна, 1936 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітна. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Маргарита Герасимівна, 1931 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Навчалась у школі. Заарештована по репатріації в 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Павлина Антонівна, 1910 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, нім-

кеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Займалась сільським господарством. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Роза Мартинівна, 1907 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НАХБАУЄР Франіка Людвігівна, 1884 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома. Знята з обліку спецпоселення 06.01.1956 р. Реабілітована 17.04.1991р.

НАХБАУЄР Освальд Іванович, 1924 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі постанови влади у 1941 р. виселений у Кемеровську область. Помер 18.11.1955 р. Реабілітований 17.04.1991 р.

НАХОДКА Іван Антонович, 1907 р. народження, с. Новоіванівка Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Нововасилівка Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 23.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НАЩОКІН Іван Пантелеймонович, 1906 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області. Командир взводу 227 ГСП. Заарештований 28.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу 79-ї запасної стрілецької дивізії від 24.05.1944 року засуджений до розстрілу. Рішенням Військової Колегії Верховного суду СРСР від 24.06.1944 р. вирок замінений на 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував у Воркутатаб. НКВС. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

НЕВДАШЕНКО Хома Костянтинович, 1893 р. народження, с. Актове Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Актове Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.04.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1968 р.

НЕВЕСЕЛИЙ Павло Назарович, 1877 р. народження, с. Зальбахівка Криворізького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Очакові. Штукатур. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.11.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.02.1933 року засуджений до заслання в Казахстан на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕВІДОМСЬКИЙ Леонід Олександрович, 1923 р. народження, м. Звенигородка Черкаської області, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Студент кораблебудівного інституту. Заарештований 22.06.1941 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 15.07.1941 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

НЕГАРА Іван Григорович, 1895 р. народження, місце народження невідоме, молдованин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Черговий залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 11.09.1936 р. Вироком Спеціальної Колегії лінійного суду Одеської залізниці від 12.11.1936 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 1 рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕГАРА Іван Іванович, 1895 р. народження, м. Бендери (МРСР), молдованин, із робітників, середня освіта. Проживав у м. Вознесенську. Черговий на залізничній станції Вознесенську. Заарештований 11.09.1936 р. Вироком лінійного суду Одеської залізниці від 12.11.1936 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕГЕЛЬ Роза Петрівна, 1927 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. В 1945 р. репатрійована із Польщі На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НЕГОЙ Григорій Іванович, 1923 року народження, с. Новогригорівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Місце проживання невідомо. Червоноармієць. Заарештований 02.09.1941 року. Вироком Військового Трибуналу 6-ї армії від 01.11.1941 р. засуджений до розстрілу. Страчений 12.11.1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

НЕГРАЙ Григорій Антонович, 1904 року народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 09.07.1944 року. Вироком Військового трибуналу 26-ї запасної стрілецької дивізії від 24.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НЕГРЕЙ Діонісій Євграфович, 1899 року народження, с. Байбузівка Кривоозерського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Байбузівка Кривоозерського району. Хлібороб. Заарештований 04.08.1931 р. Рішенням Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.02.1932 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕГРЕСКО Дмитро Іванович, 1895 року народження, **х.** Петренко Первомайського повіту Одеської губернії, українець, із міщан, освічений. Проживав у с. Карлівка Ананьївського повіту Одеської губернії. Хлібороб. Заарештований 18.11.1921 р. Постановою Колегії губернської надзвичайної комісії від 14.12.1921 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1992 р.

НЕГРУЦА Андрій Климентійович, 1892 р. народження, с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області, молдованин, із селян, освічений. Прожи-

вав у с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області. Вантажник. Заарештований 31.07.1937 року. Рішенням Трійки при УНКВС Миколаївської області від 31.07.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕГРУЦЬКИЙ Федір Якович, 1903 року народження, с. Новогригорівка Вознесенського району Одеської, українець, із службовців, вища освіта. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Завуч у школі. Заарештований 05.05.1933 року. Вироком Новобузького районного народного суду від 09.06.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Верховного суду УСРР від 17.05.1935 р. міра покарання зменшена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НЕДАШКОВСЬКИЙ Гаврило Семенович, 1893 р. народження, с. Червоні Яри Таращанського району Київської області**,** українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Нова Одеса. Бджоляр у колгоспі. Вироком Миколаївського обласного суду від 21.11.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Верховним судом УРСР 10.03.1955 р. міра покарання знижена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 18.09.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕДБАЙЛО Герасим Миколайович, 1897 р. народження, с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Очакові. Інспектор Очаківського районного відділу народної освіти. Заарештований 15.07.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 17.12.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НЕДБАЙЛО Єгор Антонович, 1900 року народження, с. Горожене Привільнянського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Горожене Привільнянського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НЕДБАЙЛО Парфентій Петрович, 1885 р. народження, с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області. Завідуючий колгоспними майстернями. Заарештований 15.07.1938 р. Постановою Привільнянського районного відділу НКВС від 15.11.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НЕДБАЙЛО Петро Кіндратович, 1901 р. народження, с. Горожене Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Новополтавка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.11.1937 р. Постановою Трійки при НКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

НЕДЄЛЬКІН Іван Васильович, 1884 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Столяр заводу імені А. Марті. Заарештований 29.07.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 17.12.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕДЗЕЛЬСЬКИЙ Олексій Семенович, 1898 р. народження, с. Чорноморка Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Чорноморка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 14.04.1950 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 06.06.1950 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Колегією Верховного суду СРСР 28.12.1955 року міра покарання знижена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НЕДОЛУЖЕНКО Василь Степанович, 1889 р. народження, с. Ісаєве Андрієво-Іванівського району, національність невідома, із селян, освіта неповна середня. Проживав на х. Майтове Доманівського району. Колгоспник. Заарештований 23.04.1931 р. 03.05.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НЕЖИВИЙ Василь Ілліч, 1879 р. народження, с. Велика Кореніха Варварівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Велика Кореніха Варварівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 01.02.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.04.1933 р. засуджений до заслання в Казахстан на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1969 р.

НЕЖЛУЧЕНКО Василь Несторович, 1899 р. народження, с. Обідо-Василівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Обідо-Василівка Снігурівського району. Заарештований 16.03.1933 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.04.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

НЕЗАБИТОВЕННИЙ Йосип Станіславович, 1891 р. народження, с. Туровида (Польща), поляк, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Робітник залізничної станції Вознесенськ. Заарештований 01.04.1938 р. Постановою Особливої наради НКВС СРСР від 15.11.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітованій в 1956 р.

НЕЗДОЛІЙ Матрона Марківна, 1900 р. народження, с. Піски Баштанського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Піски Баштанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 18.07.1947 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 14.04.1948 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

НЕЗНАМОВ Андрій Тихонович, 1924 р. народження, с. Костянтинівка Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 06.12.1946 р. Вироком Військового трибуналу першої гвардійської артилерійської дивізії 08.02.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу Уральського військового округу від 20.08.1955 року міра покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НЕЇЩЕНКО Степан Никифорович, 1913 р. народження, с. Костянтинівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Комбайнер на МТС. Заарештований 20.06.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 17.04.1939 року засуджений до 5 років ув'язнення у

ВТТ. Верховним судом УРСР 17.07.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

НЕЙ Катерина Іванівна, 1885 р. народження, с. Зульц, німкеня, із селян. Проживала у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 року. На підставі постанови ДКО від 08.10.1941 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991р.

НЕЙБЕРГЕР Берта Ертманівна, 1920 року народження, с. Олександрівка Новоград-Волинського району Житомирської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нейгейм Новобузького району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НЕЙКО Теодор Петрович, 1899 р. народження, м. Бєліковець (Італія), італієць, із службовців, освіта вища. Проживав в м. Новий Буг Миколаївської області. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.12.1937 р. Рішенням Наркома внутрішніх справ СРСР і Прокурора СРСР від 20.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

НЕЙН Ганна Антонівна, 1925 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НЕЙТ Фрідріх Пилипович, 1899 р. народження, с. Тилігуло-Березанка Тилігуло-Березанського району, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Тилігуло-Березанка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 18.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 07.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НЕКРАСОВ Герасим Оксентович, 1878 р. народження, с. Новинка Снігурівського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Єлизаветівка Снігурівського району Херсонського округу. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою загальної наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселен за межі України. Подальша доля невідома.

НЕКРАСОВ Євген Андрійович, 1888 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар. Заарештований 28.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 року. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕКРАСОВ Ігнат Іванович, 1882 року народження, с. Сафронівка Курської губернії, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар. Місце роботи невідомо. Заарештований 31.01.1921 року. Постановою Трійки при Миколаївській губернській надзвичайній комісії від 14.04.1921 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НЕКРАСОВ Олександр Терентійович, 1903 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Викладач педагогічного інституту. Заарештований

27.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна та з поразкою в правах на 5 років. Дата винесення вироку невідома. Рішенням Військового трибуналу Одеського військового округу від 19.04.1955 р. строк покарання зменшено до 5 років ув'язнення у ВТТ без поразки в правах. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

НЕКРАСОВ Павло Опанасович, 1912 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.04.1944 року. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 05.12.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НЕЛМІХ Яків Християнович, 1900 року народження, с. Кайнбередорф (Німеччина), німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Безробітний. Заарештований 07.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військової частини №1080 від 12.07.1941 р. засуджений до розстрілу. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕМЕНКО Самійло Федорович, 1901 р. народження, с. Костомарівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Костомарівка Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

НЕМИКІН Трохим Якович, 1887 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. П'ятихатках Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 26.02.1930 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

НЕМИРА Захарій Микитович, 1901 року народження, с. Вівсянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Вівсянівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 21.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Куйбишевській області. Справу переглянуто. Звільнений 13.10.1939 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НЕМИРА Іван Іванович, 1896 р. народження, с. Вівсянівка Новобузького району Миколаївського округа, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Вівсянівка Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 року. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 09.03.1930 року звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

НЕМИРА Іван Іларіонович, 1896 року народження, с. Вівсянівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Вівсянівка Новобузького району Одеської області. Член артілі. Заарештований 05.09.1937 р. Постановою Трійки при

УНКВС Одеської області від 21.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Улан-Уде. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕМИРА Іван Лаврентійович, 1896 року народження, с. Вівсянівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Вівсянівка Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 16.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.11.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕМИРОВСЬКИЙ Давид Ісакович, дата народження невідома, м. Новий Буг Новобузького району, єврей, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 07.02.1931 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 13.11.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

НЕМИРА Захарій Микитович, 1901 року народження, с. Вівсянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Вівсянівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 21.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕМІТЦ Микола Едуардович, 1892 року народження, м. Хотин (Бессарабія), росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник суднобудівного заводу імені 61 комунара. Заарештований 13.11.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.03.1931 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕМЧЕНКО Гаврило Гаврилович, 1907 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Бухгалтер. Заарештований 28.07.1938 року. Постановою Єланецького районного відділу НКВС від 26.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НЕМЧЕНКО Роман Ісаакович, 1895 року народження, с. Калуга Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян. Проживав у с. Михайлівка Березнегуватського району Херсонського округу. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою загального народного бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

НЕМЧЕНКО Роман Ісакович, 1895 року народження, с. Калуга Березнегуватського району Миколаївської області, українець, соціальне походження, освіта та місце проживання невідомі. Без певних занять. Заарештований 04.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

НЕМЧЕНКО Юхим Іванович, 1892 року народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Скорчеве Єланецького району Миколаївської області. Коваль в колгоспі. Заарештований 07.09.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 26.12.1945 р. засуджений до 5 років заслання. Покарання відбував у Північно-Казахстанській області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НЕМЧИН-ФОГТ Олександр Володимирович, 1877 р. народження, м. Оде-

са, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Чоботар. Заарештований 12.12.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 28.02.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НЕНО Костянтин Михайлович, 1889 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав у радгоспі ім. Кірова Варварівського району Одеської області. Робітник радгоспу. Заарештований 30.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕНО Михайло Антонович, 1891 р. народження, с. П'ятихатки Братського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сенчине Братського району. Хлібороб. Заарештований 26.02.1931 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 25.05.1931 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕНОВ Василь Семенович, 1900 р. народження, с. Добромирча (Болгарія), болгарин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Хлібороб. Заарештований 24.08.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 29.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НЕНЮХІН Трохим Іларіонович, 1895 р. народження, с. Червоний Клин Курської області, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий секцією міськторгу. Заарештований 19.11.1937 р. Постановою Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 19.04.1938 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Покарання відбував у с. Бобрівка Красноярського краю. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

НЕНЬКО Петро Іванович, 1894 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 16.02.1938 р. Постановою Арбузинського районного відділу НКВС від 16.03.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НЕПОМНЯЩА Парасковія Петрівна, 1897 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українка, із селян, середня освіта. Проживала у м. Вознесенську. Робітниця Одеської кондитерської фабрики. Заарештована 15.10.1938 р. Постановою відділу НКВС Одеської залізниці від 30.12.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

НЕПОМНЯЩИЙ Василь Васильович, 1901 р. народження, с. Веселинове Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав на х. Барщаку Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕПОМНЯЩИЙ Микола Тихонович, 1897 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського

району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 22.09.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.12.1929 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

НЕПОМНЯЩИЙ Микола Трохимович, 1895 р. народження, х. Баланове Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайлівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Охоронник нафтобази. Заарештований 05.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

НЕРИНГ Євдокія Адольфівна, 1927 року народження, с. Верненца Новоград-Волинського району Житомирської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Олександрівка Привільнянського району Миколаївської області. Одноосібниця. У 1945 р. репатрійована із Німеччини На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НЕРОВНЯ Микола Єрофійович, 1888 р. народження, м. Таганрог, росіянин, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Головний інженер міського комунального відділу. Заарештований 10.01.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 20.04.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Світтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕРТИК Артем Назарович, 1892 р. народження, с. Великосербулівка Вознесенського району Одеської області, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Великосербулівка Вознесенського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 02.03.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.08.1932 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Колгоспник. Заарештований 22.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Комі АРСР. Реабілітований у 1989 р.

НЕРУБАЩЕНКО Іван Андрійович, 1897 р. народження, с. Бобрик Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Сухий Овраг Великовradіївського району Одеської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 07.07.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 10.04.1939 р. виправданий, звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НЕСАЄВ Володимир Костянтинович, 1874 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоіванівка Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 29.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 26.02.1930 року. засуджений до заслання в Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕСТЕРЕНКО Антоніна Митрофанівна, 1916 р. народження, с. Воєводське Благодатнівського району Одеської області, українка, із селян. Проживала у м. Ахалунж (ГРСР). Домогосподарка. Заарештована 26.08.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Грузинської РСР від 05.01.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1993 р.

НЕСТЕРЕНКО Гнат Тимофійович, 1893 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Робітник на залізничній станції. Заарештований 29.08.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 02.12.1944 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕСТЕРЕНКО Михайло Ілліч, 1896 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Викладач педагогічного інституту. Заарештований 11.02.1931 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.08.1931 р. засуджений до заслання в Північний край на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕСТЕРЕНКО Сергій Якимович, 1909 р. народження, м. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Новому Бузі Миколаївської області. Робітник залізничної станції. Заарештований 18.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізничної дороги від 11.07.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НЕСТЕРОВ Василь Федорович, 1876 р. народження, с. Олександрівка Великоврадіївського району Одеської області, українець, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Вчитель. Місце роботи невідомо. Заарештований 02.09.1937 року. Миколаївським міським відділом НКВС 26.10.1937 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НЕСТЕРОВ Кузьма Софронович, 1915 р. народження, с. Михайло-Ларине Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайло-Ларине Баштанського району Одеської області. Робітник артілі. Заарештований 15.03.1932 року. 22.09.1932 р. справу припинено. Назва організації, яка припинила справу невідома. Подальша доля невідома Реабілітований у 1996 р.

НЕСТЕРЧУК Петро Михайлович, 1898 р. народження, с. Михайлівка Казанківського району Дніпропетровської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Михайлівка Казанківського району Дніпропетровської області. Коваль. Заарештований 16.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС по Дніпропетровській області від 21.10.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в річковому таборі НКВС СРСР м. Воркути. Після звільнення проживав у м. Воркуті. Реабілітований у 1956 р.

НЕСТЕРЮК Іван Онисимович, 1893 р. народження, с. Симонівка Новобузького району, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району. Заарештований 21.03.1931 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.08.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕСТОЯНОВ Іван Іванович, 1880 року народження, місце народження невідоме, росіянин, із міщан, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований 01.02.1921 року. Постановою Трійки при Миколаївській губернській надзвичайній комісії від 04.04.1921 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НЕСТЬОРКІНА Амалія Генріхівна, 1924 р. народження, с. Рорбах Весе-

линівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Не працювала. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО від 18.07.1945 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

НЕТЕДУЛ Іван Якович, 1900 р. народження, с. Щербані Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Щербані Вознесенського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 12.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу 34-ї стрілецької дивізії від 21.07.1944 р засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

НЕТОВКАНИЙ Сава Захарович, 1913 р. народження, с. Григорівка Братського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Григорівка Братського району Миколаївської області. Агроном. Місце роботи невідомо. Заарештований 04.09.1944 року. Вироком Військового трибуналу 36-ї учбової стрілецької дивізії від 25.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований 1991 р.

НЕТТ Олександр Пилипович, 1936 року народження, с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Суворове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 02.09.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НЕФФ Освальд Федорович, 1897 року народження, ст. Пришине Мелітопольського району Запорізької області, німець, із службовців, данні про освіту відсутні. Проживав у м. Очакові. Не працював. Заарештований 21.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕЧАЄВ Семен Іванович, 1891 р. народження, м. Гомель (БРСР), росіянин, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Каменяр на заводі імені А. Марті. Заарештований 25.06.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 21.10.1936 року засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НЕЧАЙ Яків Іванович, 1889 р. народження, с. Новоіванівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у радгоспі ім. Кірова Миколаївського району Миколаївської області. Робітник у радгоспі. Заарештований 22.03.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 21.05.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

НЕЧЕПОРЕНКО Арсентій Трохимович, 1907 р. народження, с. Григорівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Григорівка Березнегуватського району Херсонського округу. Селянин. Дата арешту невідома. Загальною нарадою бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

НЕЧИПОРЕНКО Іван Васильович, 1874 р. народження, с. Березнегувате Снігурівського району Одеської облас-

ті, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Снігурівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 28.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЕЧИПОРУК Василь Федотович, 1911 р. народження, с. Михайлівка Казанківського району Дніпропетровської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Ніжині Чернігівської області. Піротехнік артилерійського складу № 63. Заарештований 18.06.1937 р. Виїзною сесією військової Колегії Верховного суду СРСР від 17.11.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 18.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований 1957 р.

НЕЧИПУРЕНКО Корній Іванович, 1877 р. народження, с. Борзна Борзнянського району Чернігівської області, українець, із міщан, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Касир залізничної станції Вознесенськ. Заарештований 16.12.1937 р. Лінійним судом Одеської залізниці від 12.05.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НЕЧИПУРЕНКО Микола Єлизарович, 1872 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дрендельове Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.02.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НЕЧИТАЙЛО Федір Романович, 1885 р. народження, с. Новодмитрівка Новобузького району Миколаївського округа, українець. із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новодмитрівка Новобузького району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 29.06.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 27.02.1930 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1989 р.

НЄЖИНСЬКИЙ Микола Наумович, 1909 р. народження, місце народження невідоме, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Агент по постачанню воєнторгу. Заарештований 02.02.1945 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.11.1945 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НЄЦ Отто Християнович, 1924 р. народження, місце проживання невідомо, німець, із селян, неосвічений. Проживав у м. Миколаїв. Місце роботи невідомо. Заарештований у 1941 р. На підставі постанови ДКО №1828-СС від 29.06.1941 року виселений у Казахстан. Знятий з обліку спецпоселення 27.01.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НИБЕЛЬ Іван Іванович, 1922 р. народження, с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Актюбінськ. Знятий з обліку спецпоселення 08.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991р.

НИБІЛЬ Рудольф Іванович, 1925 р. народження, с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської

області. Працівник сільського господарства. Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО № 9871-С від 18.08.1945 року виселений у КОМІ АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 07.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НИЖНИК Степан Степанович, 1897 року народження, с. Бакша Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Бакша Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 24.12.1932 року. Одеським районним відділом ДПУ 16.07.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

НИЗУЛА Любов Василівна, 1909 року народження, с. Новогригорівка Варварівського району Миколаївської області, росіянка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 20.11.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.03.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

НИКИТЕНКО Максим Павлович, 1894 р. народження, с. Сергіївка Братського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Сергіївка Братського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 08.06.1948 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 06.07.1948 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НИКИФОРОВ Іван Пилипович, 1896 року народження, с. Тальне Тальнівського району, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 11.02.1931 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.08.1931 року позбавлений права проживання на Україні в Москві та Ленінграді на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НИКИФОРОВ Костянтин Никанорович, 1898 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Токар. Місце роботи невідомо. Заарештований 04.03.1937 р. Постановою Колегії Верховного Суду СРСР від 08.08.1937 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

НИКИФОРОВ Олександр Васильович, 1890 р. народження, м. Кишинів, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Бухгалтер агентства "Гутап". Заарештований 29.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 04.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Нижньому Тагілі. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1968 р.

НИКИФОРОВ Олександр Дмитрович, 1887 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 02.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 15.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 01.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

НИКИФОРОВ Петро Тарасович, 1877 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник морського порту. Заарештований 20.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 р. Міс-

це поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НИКИФОРОВА Наталія Антонівна, 1899 р. народження, м. Миколаїв, українка, із робітників, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Швачка. Місце роботи невідомо. Заарештована 08.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР по Новосибірській області від 22.10.1941 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Покарання відбувала у Новосибірській області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1960 р.

НИКИФОРОВА Ніна Кирилівна, 1920 р. народження, с. Супівка Барського району Вінницької області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Романівка Березнегуватського району Миколаївської області. Обліковець. Заарештована 15.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.01.1945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

НИКОЛАЄНКО Олександр Терентійович, 1927 р. народження, с. Михайлівка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Михайлівка Казанківського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 15.05.1944 року. ОКР "Смерш" 10.06.1944 року. справу припинено. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НИКОЛАІ Карл Францевич, 1894 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Ватерлоо Варварівського району Одеської області. Мельник. Місце роботи невідомо. Заарештований 19.10.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх справ СРСР і Прокурора СРСР від 17.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 06.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

НИКОЛЕНКО Григорій Михайлович, 1900 р. народження, с. Велика Кореniха Варварівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новобогданівка Варварівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.01.1933 року. Вироком Одеського обласного суду від 05.04.1933 р. засуджений до одного року примусових робот з виселення за межі України на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НИКОЛЕНКО Пелагія Леонтівна, 1902 р. народження, с. Велика Кореniха Варварівського району Миколаївської обласні, українка, із селян. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 18.08.1945 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 31.12.1945 року. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1964 р.

НИКУЛЬШИН Іван Григорович, 1913 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 15.12.1941 року. Вироком Військового трибуналу 12-ї армії Південного фронту від 28.02.1942 р. засуджений до розстрілу. Страчений 06.03.1942 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

НИЛЬ Густав Якович, 1894 року народження, місце народження невідоме, німець, із селян. Проживав у м. Первомайську. Колгоспник. Заарештований 05.05.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.10.1938

року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 20.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

НИЧЕПУРУК Андрій Федорович, 1904 р. народження, м. Миколаїв, українець, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Начальник механічного цеху заводу ім. А. Марті. Заарештований 09.10.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 24.11.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 24.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

НИЧИТАЙЛЮК Василь Порфирійович, 1903 р. народження, с. Полянецьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Полянецьке Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 21.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 05.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НИЧИТАЙЛЮК Матвій Порфирійович, 1903 р. народження, с. Полянецьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Полянецьке Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 25.12.1932 року. Рішенням Одеського районного відділу ДПУ від 16.07.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

НІБЕЛЬ Ерна Пилипівна, 1923 р. народження, с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НІБЕЛЬ Ірма Яківна, 1922 р. народження, с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

НІКЕЛЬ Отто Оттович, 1918 р. народження, м. Миколаїв, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Мінську. Не працював. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область. Знятий з обліку спецпоселення 09.10.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991р.

НІКІТЕНКО Григорій Іванович, 1892 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Червоноармієць. Заарештований 09.03.1943 р. Вироком Військового трибуналу військового гарнізону м. Новосибірська 30.04.1943 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НІКІТІН Андрій Романович, 1908 року народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Миколаївська області, українець, із селян. Проживав у с. Костянтинівка Арбузинського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 03.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу 35-ї учбової стрілецької дивізії від 24.06.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

НІКІТІН Борис Олександрович, 1878 року народження, с. Калинівка Микола-

ївського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округа. Хлібороб. Заарештований 01.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.04.1930 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКІТІН Іван Данилович, 1910 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Тракторист у колгоспі. Заарештований 16.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 13.06.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

НІКІТІН Кузьма Петрович, 1888 р. народження, с. Михайлівка Братського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Михайлівка Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 14.03.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 27.05.1938 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НІКІТІН Микола Костянтинович, 1886 р. народження, місце народження невідоме, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Викладач залізничного училища. Заарештований 20.03.1920 р. Постановою Миколаївської губернської надзвичайної комісії від 11.06.1920 р. засуджений до ув'язнення у ВТТ на строк до закінчення громадянської війни. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НІКІТІН Микола Микитович, 1888 року народження, м. Одеса, українець, із робітників, освіта вища. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Вчитель в школі. Заарештований 02.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 16.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

НІКІТІН Михайло Артемович, 1909 року народження, с. Новополтавка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений, Проживав у с. Новополтавка Баштанського району Миколаївської області. Вироком Військового трибуналу 415-ї стрілецької дивізії від 10.12.1942 р. засуджений до розстрілу. Постановою Військового трибуналу Західного фронту від 25.12.1942 року розстріл замінено на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

НІКІТІН Олексій Олександрович, 1885 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Постановою Колегії ДПУ УСРР від 10.04.1930 року засуджений до заслання у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКІТІНА Лукерія Микитівна, 1904 року народження, с. Колосівка Мостівського району Одеської області, росіянка, із селян, малоосвічена. Проживала на х. Старому Строцькому Мостівського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 04.11.1937 р. Постановою УНКВС Одеської області від 14.02.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

НІКІТІНА Тамара Іванівна, 1894 року народження, м. Прага, чешка, із службовців, освіта середня. Проживала

у с. Братське Братського району Одеської області. Вчителька в школі. Заарештована 19.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.11.1937 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Волзькому ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1958 р.

НІКІТЧЕНКО Андрій Назарович, 1897 р. народження, м. Звенігород Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Гневому Первомайського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.07.1935 року. Первомайським районним відділом НКВС від 20.12.1935 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НІКІЩЕНКО Василь Михайлович, 1896 р. народження, с. Антонівка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Антонівка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 22.07.1935 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений в 1940 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1983 р.

НІКІЩЕНКО Омелян Михайлович, 1911 р. народження, с. Антонівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Антонівка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 24.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений в 1940 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКОЛАЄВ Михайло Семенович, 1905 р. народження, м. Очаків, українець, із службовців. Проживав у м. Очакові. Начальник маяків. Заарештований 16.02.1949 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 25.04.1950 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військового трибуналу Одеського військового округу від 01.03.1955 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Ув'язнення відбував у Комі АРСР. Звільнений з ув'язнення 14.03.1955 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

НІКОЛАЄВ Михайло Семенович, 1909 р. народження, м. Очаків, росіянин, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Очакові. Начальник маяка. Заарештований 13.08.1938 р. Постановою УНКВС Миколаївської області від 08.12.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НІКОЛАЄВ Павло Матвійович, 1888 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 05.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НІКОЛАЄВ Сергій Андріанович, 1905 р. народження, м. Ленінград, росіянин, із робітників, освічений. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Жерстяник у колгоспі. Заарештований 31.01.1946 р. Рішенням Миколаївського обласного суду від 13.04.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НІКОЛАЄВ Степан Миколайович, 1874 р. народження, місце народження

невідоме, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник, Місце роботи невідомо. Заарештований 01.02.1921 року. Постановою Трійки при Миколаївській губернській надзвичайній комісії від 14.04.1921 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НІКОЛАЄВ Яким Олексійович, 1898 року народження, м. Очаків, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Очакові. Бригадир риболовецької бригади. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

НІКОЛАЄНКО Віктор Матвійович, 1921 р. народження, м. Миколаїв, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Артист обласної філармонії. Заарештований 01.08.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 18.08.1945 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКОЛАЄНКО Гаврило Михайлович, 1910 р. народження, с. Новоолександрівка Єланецького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Єланецького району Одеської області. Коваль в колгоспі. Заарештований 31.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКОЛАЄНКО Демид Семенович, 1888 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Чабан. Заарештований 02.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував на залізничній станції Пупси. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКОЛАЄНКО Іван Іванович, 1893 року народження, с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 29.05.1942 року. Вироком Військового трибуналу головної бази Чорноморського флоту від 11.06.1942 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НІКОЛАЄНКО Овсій Федорович, 1899 р. народження, с. Новокам'янка Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новокам'янка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 02.02.1930 року. Постановою окружного відділу ДПУ УСРР від 12.04.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

НІКОЛАЄНКО Степан Федорович, 1908 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 03.12.1941 р. Вироком Військового трибуналу 268-ї стрілецької дивізії від 05.01.1942 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НІКОЛАЙЧУК Ілля Порфирійович, 1896 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Про-

живав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Робітник цегляного заводу. Заарештований 15.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 22.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НІКОЛАУ Пилип Костянтинович, 1891 р. народження, м. Афіни (Греція), грек, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий експедиторським пунктом. Заарештований 14.12.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

НІКОЛАУС Бергард Михайлович, 1899 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області. Працював у сільському господарстві. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НІКОЛАУС Емма Бергардівна, 1929 року народження, с. Фріденгаїм Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області. Працювала у сільському господарстві. Заарештована по репатріації в 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НІКОЛАУС Михайло Бергардович, 1932 року народження, с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НІКОЛАУС Петро Бернардович, 1930 р. народження, с. Фріденгаїм Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Працював у с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований по репатріації в 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НІКОЛАУС Роза Карлівна, 1903 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Працювала у сільському господарстві. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НІКОЛАУС Яків Бенгальдович, 1937 р. народження, с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Фріденгайм Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований по репатріації в 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НІКОЛОУС Іван Якубович, 1911 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Рорбах

Веселинівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

НІКОРА Андрій Андрійович, 1910 р. народження, с. Будьонівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар заводу ім. А. Марті. Заарештований 20.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою УНКВС Миколаївської області від 15.10.1939 р. справу припинено. Покарання відбував в Онегтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НІКОРА Іван Денисович, 1889 р. народження, с. Будьонівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Будьонівка Новоодеського району Миколаївської області. Посада та місце роботи невідомі. Заарештований 20.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НІКОРА Іван Ілліч, 1879 р. народження, с. Суворівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві Миколаївської області. Робітник заводу № 198. Заарештований 23.06.1941 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 15.07.1941 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НІКУЛЕНКО Євдокія Свиридівна, 1892 р. народження, с. Леніне Привільнянського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Леніне Привільнянського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

НІКУЛЄСКУ Олександр Петрович, 1890 р. народження, м. Бухарест (Румунія), румун, із службовців, освіта початкова. Проживав в с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Слюсар лубзаводу. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.11.1937 р. Реабілітований у 1989 р.

НІКУЛИЦЯ Іван Васильович, 1889 року народження, с. Олександрівка Вознесенського району Миколаївського округу, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 14.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.03.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКУЛИЦЯ Михайло Васильович, 1891 р. народження, с. Олександрівка Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.03.1930 р. засуджений до заслання у Північний край на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НІКУЛІН Микола Дмитрович, 1923 року народження, с. Новий Буг Новобузь-

кого району Миколаївської області, українець, із робітників. Проживав у м. Львові. Маляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.08.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.02.1945 р. засуджений до 2 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НІКУЛІН Мусій Іванович, 1893 р. народження, м. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у Новобузькому районі Миколаївської області. Без певних занять.Заарештований 01.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

НІМЧЕНКО Анатолій Іванович, 1923 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Червоноармієць. Заарештований 21.07.1944 р. Вироком Військового Трибуналу 3-го Українського фронту 08.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НІТИЧ Роман Антонович, 1886 р. народження, с. Бубиль-Старий (Польща), українець, із робітників. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 08.10.1940 р. Вироком Лінійного суду одеської залізниці 17.02.1941 року. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НІЦАК Марія Іванівна, 1886 р. народження, місце народження невідоме, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештована 14.05.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 07.12.1930 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

НІЧАЙ Йосип Григорович, 1893 р. народження, с. Новоукраїнка Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, вища освіта. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований 02.11.1944 року. Вироком Військового трибуналу 36-ї армії від 25.11.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

НІЩИК Іван Дорофійович, 1895 р. народження, с. Маневичі Маневицького району Волинської області, росіянин, із селян. Проживав у с. Костянтинівка Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.10.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.01.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НОВАК Іван Пантелеймонович, 1912 р. народження, с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, соціальне походження невідоме. Проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Посада та місце роботи невідомі. Заарештований 25.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

НОВАК Наталя Пилипівна, 1893 року народження, с. Звенигородка Вознесенського району Миколаївської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у м. Новому Бузі Новобузького району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 08.06.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.07.1945 року

засуджена до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1993 р.

НОВАК Олексій Семенович, 1885 року народження, х. Сапетня Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Єлизаветівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 18.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НОВАКОВ Петро Якович, 1901 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, середня освіта. Проживав у радгоспі ім. Петровського Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Директор радгоспу. Заарештований 23.10.1937 року. Постановою прокуратури Тилігуло-Березанського району від 01.04.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НОВАКОВСЬКИЙ Данило Федорович, 1899 р. народження, м. Миколаїв, єврей, із селян, освіта вища. Місто проживання невідоме. Робітник на залізниці. Заарештований 23.03.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР 23.09.1939 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 23.03.1945 р. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 20.04.1949 р. засуджений до виселення. Покарання відбував в Вяттабі МВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1945 р.

НОВГОРОДЕЦЬ Самійло Юхимович, 1899 р. народження, с. Семенівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Семенівка Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 04.04.1928 року. Постановою Особливої наради при ОДПУ від 25.05.1928 року засуджений до заслання за межі України строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НОВЕНКО Сава Григорович, 1887 року народження, с. Михайлівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Артемівка Новоодеського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 21.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 01.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Рішенням Прокурора Миколаївської області від 22.11.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1985 р.

НОВИЦЬКИЙ Дмитро Павлович, 1886 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Севастополь Березнегуватського району Херсонського округу. Селянин. Дата арешту невідома. Постановою активу села від 22.02.1930 року виселений за межі України. Подальша доля невідома.

НОВИЦЬКА Аделя Діонисівна, 1884 р. народження, м. Епітемір (Польща), полька, із службовців, освічена. Проживала в с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 09.11.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджена до розстрілу. Страчена 21.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1959 р.

НОВИЦЬКА Лариса Яківна, 1906 року народження, с. Демидове Березівського району Одеської області, українка, із селян, освіта середня. Проживала у м. Вознесенську. Обліковець. Заарешто-

вана 09.04.1944 р. Рішенням Військового Трибуналу Військ НКВС Миколаївської області від 25.09.1944 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 5 років. Після покарання проживала у м. Кишиневі. Реабілітована у 1961 р.

НОВИЦЬКИЙ Василь Васильович, 1880 р. народження, с. Новокантакузівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Вознесенську. Безробітний. Заарештований 13.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Чернігівської області 25.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 01.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

НОВИЦЬКИЙ Вільям Фердинандович, 1917 р. народження, с. Новохристофорівка Новобузького району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 31.12.1937 року. Постановою Привільнянського районного відділу НКВС від 16.04.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НОВИЦЬКИЙ Микола Михайлович, 1911 р. народження, с. Олександрівка Великоврадіївського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Місце проживання невідомо. Червоноармієць 265-го артилерійського полку. Заарештований 07.11.1941 р. Вироком Військового трибуналу 9-ї стрілецької дивізії 11.12.1941 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

НОВИЦЬКИЙ Франс Адамович, 1898 р. народження, місце народження невідоме, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Жовтень Очаківського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 22.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 15.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НОВИЦЬКИЙ Іван Сидорович, 1886 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новосергіївка Володимирівського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 28.10.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.01.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

НОВИЦЬКА Лариса Яківна, 1906 р. народження, с. Демидове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у м. Вознесенську. Обліковець на біржі праці. Заарештована 09.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу Військ НКВС Миколаївської області від 25.09.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 5 років. Після звільнення проживала в м. Кишиневі. Реабілітована у 1961 р.

НОВІКОВ Михайло Тихонович, 1915 р. народження с. Воскресенське Жовтневого району Миколаївської області росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Будівельник. Заарештований 10.10.1951 року. Рішенням Миколаївського обласного суду від 08.12.1951 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НОВІКОВ Юхим Артемович, 1872 року народження, м. Чернигів, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у

с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 23.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.06.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

НОВОСАД Петро Олександрович, 1889 р. народження, місце народження невідомо, поляк, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Вознесенську. Робітник на залізниці. Заарештований 01.03.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 08.06.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НОВОСЕЛЬСКИЙ Іван Андрійович, 1902 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Карлівці Привільнянського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 27.08.1938 року. Постановою Привільнянського районного відділу НКВС від 02.02.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НОВОСЕЛЬСЬКИЙ Степан Максимович, 1870 р. народження, с. Ляхівка Первомайського округу, українець, із селян. Проживав у с. Дарниця Братського району Єлисаветградського округу. Хлібороб. Заарештований 07.11.1929 року. Вироком зінов'євського окружного суду 30.12.1929 року звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

НОВОСЬОЛОВ Михайло Никифорович, 1894 р. народження, с. Балабанівка Миколаївського району Миколаївської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Балабанівка Миколаївського району Миколаївської області. Завідуючий магазином. Заарештований 26.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 15.04.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Самартабі НКВС СРСР. 21.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НОВОХАТНИЙ Марко Микитович, 1901 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, середня освіта. Проживав у м. Миколаєві. Секретар оргкомітету військових сил УРСР Миколаївської області. Заарештований 14.08.1938 року. Миколаївською обласною прокуратурою 07.09.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НОЄНКО Дмитро Пилипович, 1898 року народження, с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 09.12.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР 16.01.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НОЗДРАЧЕВ Михайло Олександрович, 1907 р. народження, м. Курськ, росіянин, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Лаборант насіннєвої лабораторії. Заарештований 21.03.1935 року. Рішенням прокурора м. Миколаєва від 19.05.1935 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НОЛЬД Адольф Якович, 1924 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працював у сільгоспроботах. Заарештований по репатріації в 1945 р. На

підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Дальстрій. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НОЛЬД Григорій Мартинович, 1895 року народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Одеської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НОЛЬД Йосип Георгійович, 1898 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 26.11.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НОЛЬД Йосиф Якович, 1914 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працював конюхом у колгоспі. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НОЛЬД Катерина Мартинівна, 1899 року народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, дання про освіту відсутні. Проживала у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 17.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 20.04.1938 р. засуджена до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома.

НОЛЬД Микола Піусович, 1932 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Не працював. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Кемеровську область. Знятий з обліку спецпоселення 18.09.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НОЛЬД Ніна Яківна, 1877 р. народження, с. Блюменфельд Анатоліївського району Одеського округу, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Блюменфельд Анатоліївського району Одеського округу. Працівник сільського господарства. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

НОЛЬД Франс Якович, 1918 р. народження, с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Одноосібник. Заарештований 15.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 13.07.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

НОЛЬД Франциска Лук'янівна, 1914 року народження, с. Малахове Анатоліївського району Одеського округу, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Малахове Анатоліївського району

Одеського округу. Працівник сільського господарства. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 р. виселений у Молотовську область. Подальша доля невідома.

НОЛЬД Яків Георгійович, 1887 р. народження, с. Блюменфельд Анатоліївського району Одеського округу, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Малахове Анатоліївського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 14.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 27.06.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

НОРЕНКО Андрій Васильович, 1885 р. народження, с. Інгулка Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новоматвіївка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 05.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 12.07.1930 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

НОРЕНКО Андрій Васильович, 1885 року народження, с. Новоматвіївка Новоодеського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Водопровідник контори "Міськжитлобуд". Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

НОСЕНКО Пантелій Васильович, 1893 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 14.11.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області 14.02.1946 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу 04.02.1955 р. міра покарання знижена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

НОСІК Горпина Леонтіївна, 1903 року народження, с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 14.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області 15.01.1945 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

НОСОВ Василь Іванович, 1894 р. народження, с. Неверове Володимирського району Миколаївської області, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник суднобудівного заводу імені 61-го комунара. Заарештований 08.08.1938 р. Вироком Військового трибуналу Київського військового округу 08.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

НОТІЧ Іван Іванович, 1891 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області. Обліковець в колгоспі "Серп і молот". Заарештований 24.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 29.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 25.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НОХБАУЄР Варвара Андріївна, 1891 року народження, село невідоме Варва-

рівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у Варварівському районні Миколаївської області, село невідоме. Колгоспниця. В 1945 р. репатрійована із Німеччини. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НОХБАУЄР Кіндрат Августинович, 1936 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. У 1945 році репатрійований із Польщі На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НОХБАУЄР Кіндрат Валентинович, 1937 р. народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зульц Варварівського району Миколаївської області. Безробітний. У 1945 році репатрійований із Польщі На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НУЛЄТ Антон Карлович, 1904 р. народження, с. Добре Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Добре Баштанського району Миколаївської області, працівник сільського господарства. Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО № 9871-С від 18.08.1945 року та директиви МВС СРСР № 97 від 20.04.1946 р. виселений у КОМІ АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 07.03.1991 р.

НУЛЄТ Карл Антонович, 1936 р. народження, с. Добре Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Добре Баштанського району Миколаївської області. Не працював. Заарештований у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР №181 від 11.10.1945 р. і наказу МВС СРСР №00165 від 19.02.1949 р. виселений у КОМІ АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НУЛЄТ Яків Григорович, 1873 р. народження, с. Добре Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Добре Баштанського району Миколаївської області. Столяр у колгоспі. Заарештований 04.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 22.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

НУЛЄТ-МАРБАХ Євгенія Антонівна, 1930 р. народження, с. Добре Баштанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Добре Баштанського району Миколаївської області. Навчалася у школі. Заарештована у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена у Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991р.

НУС Іван Михайлович, 1931 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеського округу, німець, із селян, малоосвічений. Працював у с. Мюнхен Мостівського району Миколаївського округу. Безробітний. Дата арешту невідома. На підставі постанови РНК і ЦВК СРСР від 01.02.1930 р. виселений у м. Караганда. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НУСС Берта Августівна, 1928 р. народження, с. Какуша Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, нім-

кеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Бессарабка Роздільнянського району Одеської області. Працівниця сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991р.

НУСС Генріх Едуардович, 1932 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НУСС Єлизавета Михайлівна, 1935 року народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Безробітна. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Кустанайську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НУСС Катерина Яківна, 1880 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома. Знята з обліку спецпоселення 09.01.1956 р. Реабілітована 17.04.1991 р.

НУСС Михайло Матвійович, 1899 року народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Різнороб. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Кустанайську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

НУСС Павлина Антонівна, 1906 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Працювала на різних роботах. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Кустанайську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НУСС Пилип Якович, 1885 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 08.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.09.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

НУСС Роза Михайлівна, 1933 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Безробітна. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Кустанайську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НУСС Софія Августівна, 1921 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Заарешт-

тована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Томську область. Подальша доля невідома.

НУСС Софія Петрівна, 1907 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована по репатріації в 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

НУСС Яків Якович, 1885 р. народження, с. Мюнхен Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мюнхен Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 08.07.1938 року. Рішенням Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 26.09.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований в 1989 р.

НУЦ Генріх Іванович, 1895 р. народження, с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Рорбах Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 27.10.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 17.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 06.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1964 р.

О

ОБЄДНІН Іван Єгорович, 1905 р. народження, місце народження невідоме, росіянин, із селян, середня освіта. Тимчасово проживав у Новоодеському районі Миколаївської області, село невідоме. Не працював. Заарештований 26.07.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.10.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОБИВАНЕЦЬ Микита Гордійович, 1887 р. народження, с. Семидуби Голованіського району Кіровоградської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Багачівка Кривоозерського району Одеської області. Вчитель в школі. Заарештований 17.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ОБЛАКОВ Іван Федотович, 1900 р. народження, с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Воронівка Вознесенського району Одеської області. Шорник радгоспу. Заарештований 19.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОБМОК Іван Іларіонович, 1896 р. народження, м. Городище, українець, з селян, малоосвічений. Проживав у с. Колосівка Мостівського району Одеської області. Експедитор елеватора. Заарештований 31.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОБОЛИКШТО Болеслав Олександрович, 1889 р. народження, м. Рига, латиш, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Директор металофурнітурного за-

воду. Заарештований 11.12.1937 року. Постановою УНКВС Миколаївської області від 15.01.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОБОРА Уляна Микитівна, 1921 р. народження, с. Дейкалівка Зінківського району Полтавської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Вантажниця на елеваторі. Заарештована 14.09.1948 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 30.10.1948 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ОБОЯНОВА Євдокія Василівна, 1921 р. народження, с. Новотернівка Привільнянського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новотернівка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 28.07.1945 р. Постановою Привільнянського районного відділу НКДБ від 01.04.1946 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

ОБРАЗЦОВ Василь Сергійович, 1895 року народження, м. Первомайськ, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Первомайську. Муляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.09.1937 року. засуджений до 10 років ув'язнення ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОБРИМБА Надія Петрівна, 1912 року народження, с. Шевченкове Вознесенського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шевченкове Вознесенського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 26.08.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 28.07.1945 року засуджена до 5 років заслання в Північно-Казахстанську область з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ОБРУБИНСЬКА Раїса Давидівна, 1909 р. народження, с. Сари-Комиш Очаківського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Каталине Очаківського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 19.09.1945 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 24.11.1945 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1993 р.

ОБУХОВСЬКИЙ Іларіон Корнійович, 1904 р. народження, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Бухгалтер у колгоспі. Заарештований 25.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОБУХОВСЬКИЙ Матвій Вакулович, 1896 р. народження, залізнична станція Веселий Кут Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Очакові. Завідуючий базою. Заарештований 29.06.1941 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 15.08.1942 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Сибтабі НКВС СРСР. Помер у таборі 15.12.1943 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ОБУШЕНКО Андрій Федорович, 1912 р. народження, с. Очеретня Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Очеретня Кривоозерського

району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 03.01.1930 р. Вироком Первомайського окружного суду від 30.03.1930 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ та виселення за межі Первомайського округу на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОВЕРЧЕНКО Федір Федорович, 1893 року народження, с. Королівка Макарівського району Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ясногородка Єланецького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 17.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОВЕЧКІН Євстафій Семенович, 1900 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 03.07.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 17.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 01.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ОВОД Терентій Олексійович, 1906 року народження, с. Новоолександрівка Баштанського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Баштанського району. Одноосібник Заарештований 06.03.1931 року. Постановою Баштанського районного відділу ДПУ справу припинено. Виселений за межі України. Дата виселення та припинення справи невідомі. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОВОД Яків Філатович, 1898 р. народження, с. Новоолександрівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 16.06.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОВСЕЙЧИК Петро Антонович, 1890 року народження, м. Грозний, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Баштанського району Миколаївської області. Машиніст на водокачці. Заарештований 14.08.1938 р. Лінійним судом Одеської залізниці 29.11.1938 року засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОВСЄЄНКО Марко Трохимович, 1895 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 26.01.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 року. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 17.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОВСІЄНКО Степан Гаврилович, 1899 р. народження, с. Моринці Звенигородського району Черкаської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Крутий Яр Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 28.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 12.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ОВСЯНИК Іван Андрійович, 1872 року народження, с. Семенівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Семенівка Березнігуватського

району Херсонського округу. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою активу села від 22.02.1930 р. виселен за межі України. Подальша доля невідома.

ОВСЯНИК Іван Петрович, 1902 року народження, с. Семенівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Манжурія Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Реабілітований у 1985 р.

ОВСЯНКО Іван Анастасійович, 1877 р. народження, с. Костянтинівка Новоодеського району Миколаївської області, національність невідома, із селян, дані про освіту відсутні. Проживав у с. Костянтинівка Новоодеського району Миколаївської області. Посада та місце роботи невідомо. Заарештований 17.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ОВСЯННІКОВ Григорій Васильович, 1916 р. народження, с. Новосевастополь Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Новосевастополь Березнегуватського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 06.04.1938 р. Вироком Військового трибуналу 29.08.1938 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОВСЯННІКОВ Карл Казимирович, 1877 р. народження, місце народження невідоме, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 28.08.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 26.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОВСЯННІКОВ Микола Іванович, 1893 р. народження, місце народження невідоме, росіянин, із службовців, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Охоронець. Заарештований 09.08.1941 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 12.08.1941 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ОВСЯННІКОВ Петро Михайлович, 1911 р. народження, місто народження невідоме, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі ім. Сталіна. Заарештований 13.06.1938 р. Вироком Військового трибуналу Київського військового округу від 23.07.1938 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОВСЯНЮК Йосип Омелянович, 1888 р. народження, с. Вищий Ташлик Гайсинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лозуватка Первомайського району Одеської області. Бригадир у колгоспі. Заарештований 16.08.1947 р. Вироком Одеського обласного суду від 25.11.1947 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОВЧАНЕЦЬКИЙ Овксентій Григорович, 1880 р. народження, с. Григорівка Жовтневого району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Григорівка Жовтневого району Одеської області, хлібороб. Заарештований 11.01.1933 р Постановою Особ-

ливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОВЧАРЕНКО Антон Іванович, 1888 року народження, с. Трикрати Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Трикрати Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОВЧАРЕНКО Григорій Леонтійович, 1896 р. народження, м. Одеса, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новокостянтинівка Новобузького району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 26.02.1943 року. Постановою Військового трибуналу 58-ї стрілецької дивізії від 10.03.1943 р. справу припинено. Зарахований у військову частину для подальшої служби. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОВЧАРЕНКО Олександр Дмитрович, 1906 р. народження, м. Харків, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Службовець об'єднання "Микторг". Заарештований 22.12.1939 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 13.07.1940 р. засуджений до 2 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОВЧАРЕНКО Павло Тимофійович, 1902 р. народження, с. Миколаївка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Миколаївка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 08.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1968 р.

ОВЧАРЕНКО Петро Ілліч, 1893 р. народження, с. Виноградний Сад Доманівського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Виноградний Сад Доманівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 30.12.1932 р. Постановою Прокуратури Доманівського району 19.05.1933 року. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОВЧАРОВ Дмитро Дем'янович, 1883 р. народження, місце народження невідоме, українець, соціальне походження невідоме, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на лісозаводі. Заарештований 23.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОВЧАРУК Фалей Петрович, 1922 року народження, с. Довга Пристань Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Довга Пристань Первомайського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 22.12.1941 року. Постановою НКВС Абінського табору від 16.05.1942 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОДЕНБАХ Фріда Єльязівна, 1916 року народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС

СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Іванівську область. Подальша доля невідома.

ОДИНОЧКІН Никифор Лукич, 1891 р. народження, м. Дібровна (БРСР), білорус, із робітників. Проживав у с. Врадіївка Великоврадіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.02.1938 р. Постановою Врадіївського районного відділу НКВС від 29.07.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОДНОРАЗ Яків Євдокимович, 1900 року народження, с. Бузьке Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Бузьке Вознесенського району Одеської області. Штукатур в військовій частині. Заарештований 20.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.04.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОДРОБІНСЬКИЙ Михайло Леонтійович, 1894 р. народження, м. Миколаїв, поляк, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу "Більшовик". Заарештований 23.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 04.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 19.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОЖИДОВИЧ Йосип Петрович, 1890 р. народження, м. Лодзь (Польща), поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Очакові. Член артілі. Заарештований 24.09.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ і Прокурора СРСР від 16.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 25.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОЗАЛІН Микола Петрович, 1897 р. народження, м. Рига (Латвія), латиш, із робітників. освіта початкова. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Плановик райспоживспілки. Заарештований 07.12.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ОЗЕРАН Григорій Іванович, 1906 р. народження с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Маринівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОЗЕРНЯК Василь Євдокимович, 1895 р. народження, с. Дружелюбівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дружелюбівка Доманівського району Одеської області. Бригадир в колгоспі. Заарештований 12.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 27.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОЗЕРОВ Іван Тимофійович, 1888 року народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Місце проживання невідомо. Хлібороб. Заарештований 01.05.1929 року. Постановою колегії ОДПУ від 23.08.1929 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОЗЕРОВ Леонід Миколайович, рік народження невідомо, х. Озерів Воло-

димирівського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Кушине Володимирівського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 01.02.1929 року. Вироком Миколаївського окружного суду від 13.05.1929 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 08.06.1929 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ОЗЕРОВ Устим Максимович, 1896 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 24.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу 36-ї учбової стрілецької дивізії 12.10.1944 р. справу припинено. Реабілітований у 1996 р.

ОЗИРЯН Костянтин Григорович, 1887 р. народження, с. Карпівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Карпівка Доманівського району Одеської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 19.09.1944 року. Постановою Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 26.04.1946 р. з-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

ОКОЛОТ Ничипір Павлович, 1889 року народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 09.06.1935 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 03.02.1936 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Помер у Північтаборі Комі АРСР в 1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ОКОЛОТ Омелян Павлович, 1893 року народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.07.1935 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 03.02.1936 року засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував в Амуртабі НКВС СРСР. Загинув у роки другої світової війни. Реабілітований у 1990 р.

ОКС Георгій Антонович, 1902 р. народження, с. Мар'янівка Первомайського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Столяр в колгоспі. Заарештований 18.11.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 17.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

ОКС Єлизавета Францівна, 1936 року народження, с. Крамос Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німка, із селян. Проживала у с. Крамос Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. В 1945 р. репатрійована із Польщі. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Карагандинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОКС Йосип Миколайович, 1898 р. народження, с. Красне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта незакінчена середня. Проживав у с. Малахове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 22.11.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 17.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце

поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ОКС Костянтин Християнович, 1885 року народження, с. Капустянка Савранського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новомиколаївка Новоодеського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОКСАМИТНИЙ Діомед Харитонович, 1875 р. народження, с. Кам'янка Високопільського району Херсонського району, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Священик. Заарештований 16.12.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ОКСИНСЬКИЙ Василь Йосипович, 1885 р. народження, с. Вітольдуф (Польща), поляк, із робітників, освічений. Проживав у с. Сирове Великовradіївського району Одеської області. Столяр у колгоспі. Заарештований 20.10.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 17.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 01.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОКСНЕР Андрій Пилипович, 1907 року народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працював обліковцем у колгоспі. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОКСНЕР Микола Іванович, 1887 р. народження, місце народження невідоме, німець, із селян, освіта незакінчена вища. Проживав у с. Морозівка Миколаївського району Одеського округу. Одноосібник. Заарештований 17.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 14.05.1930 р. засуджений до заслання у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОКСНЕР Отто Андрійович, 1932 року народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Навчався у школі. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОКСНЕР Фріда Фрідріхівна, 1911 року народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Домробітниця. Заарештована по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОКСНЕР Яків Григорович, 1875 р. народження, с. Малахове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Вормс Варварівського району Миколаївської області. Пастух у колгоспі. Заарештований 29.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.10.1938 р.

засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ОЛГЕЙЗЕР Григорій Григорович, 1936 р. народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області. Безробітний. Дата арешту невідома. На підставі постанови Ради Міністрів СРСР від 28 серпня 1941 р. виселений у Новосибірську область. Помер 09.07.1955 р. Місце поховання невідомо.

ОЛЕЙНИК Владислав Олексійович, 1900 р. народження, с. Попенки Рибницького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Не працював. Заарештований 13.03.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 25.05.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОЛЕЙНИК Єгор Федорович, 1888 року народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Рачкован Новобузького району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 11.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Прокуратурою Новобузького району 15.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОЛЕЙНИК Іван Харитонович, 1900 року народження, с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 31.03.1944 року. Рішенням Кривоозерського районного відділу НКДБ від 15.08.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОЛЕЙНИК Семен Андрійович, 1895 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Херсонського округу. Дата арешту невідома. Постановою активу села від 22.02.1930 р. виселен за межі України. Подальша доля невідома.

ОЛЕЙНІКОВ Григорій Іванович, 1913 р. народження, с. Богоявленськ Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у радгоспі ім. А. Марті Миколаївського району Одеської області. Бригадир радгоспу ім. А. Марті. Заарештований 07.04.1935 р. Рішенням прокуратури м. Миколаєва 01.02.1936 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОЛЕЙНІКОВ Іван Іванович, 1881 року народження, с. Микільське Білозерського району Херсонської області, українець, із службовців, освічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Одеської області. Працівник райспоживспілки. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОЛЕЙНІКОВ Федір Матвійович, 1882 р. народження, с. Федорівка Анатоліївського району Одеського округу області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Федорівка Анатоліївського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 06.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від

26.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОЛЕКСАНДРОВ Григорій Тимофійович, 1880 р. народження, с. Катериненталь Варварівського району Одеської області, росіянин, з селян. Проживав у с. Колосівка Веселинівського району Одеської області. Муляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 09.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОЛЕКСАНДРОВА Тамара Леонідівна, 1916 р. народження, м. Миколаїв, росіянка, із робітників, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Вчитель. Заарештована 25.06.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.09.1945 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ОЛЕКСІЄНКО Григорій Терентійович, 1874 р. народження, с. Софіївка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Маловозсіятське Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 16.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 03.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ОЛЕНДЕР Яків Аншелевич, 1888 року народження, с. Олександрія Олександрійського повіту Миколаївської губернії, єврей, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Фармацевт аптеки № 1. Заарештований 09.09.1920 р. Постановою Колегії Миколаївської губернської надзвичайної комісії від 04.10.1920 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОЛЕНІН Олексій Єрмолайович, 1886 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 11.04.1938 року. Вироком Колегії Миколаївського обласного суду від 20.01.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОЛЕФІРЕНКО Петро Якович, 1922 року народження, с. Бірлівка Драбівського району Черкаської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Кузнецове Доманівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.03.1959 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.06.1959 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Постановою Верховного Суду УРСР від 30.07.1959 р. строк покарання зменшено до 7 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Мордовській АРСР. Звільнений 25.03.1966 р. Після відбуття покарання проживав у м. Гола Пристань Херсонської області. Реабілітований у 1992 р.

ОЛЕФІРЕНКО Федір Федорович, 1895 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Помічник начальника районного відділу зв'язку. Заарештований 26.07.1938 року. Постановою прокуратури Одеської області від 17.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОЛИШКЕВИЧ Валентина Петрівна, 1928 р. народження, м. Миколаїв,

росіянка, із робітників, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Навчалась у ремісничому училищі. 22.02.1945 року виселена із м. Миколаєва. На підставі постанови УНКВС Миколаївської області від 17.06.1944 р., 22.02.1945 р. виселена у Новосибірську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОЛИШКЕВИЧ Зінаїда Петрівна, 1932 р. народження, м. Миколаїв, росіянка, із робітників, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. На підставі постанови УНКВС Миколаївської області від 28.12.1944 р., 22.02.1945 р. виселена у Новосибірську область строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОЛІЙНИК Євтихій Йосипович, 1883 р. народження, с. Бровки Васильківського району Полтавської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Мельник на млині. Заарештований 08.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірської області від 21.10.1941 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОЛІЙНИК Костянтин Степанович, 1868 р. народження, м. Кодима (АРСР), українець, із селян, неосвічений. Проживав у радгоспі ім. Луначарського Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 20.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 12.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 28.03.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОЛІЙНИК Олександр Гаврилович, 1894 р. народження, с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 10.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ОЛІЙНИК Олександр Ілліч, 1892 р. народження, місце народженні невідоме, українець, із селян, вища освіта. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Не працював. Заарештований 18.08.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 20.09.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОЛІЙНИК Сильвестр Арсенійович, 1892 р. народження, с. Пилипівка Любашівського району, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Хлібороб. Заарештований 12.01.1932 р. Вироком Доманівського районного народного суду 12.01.1932 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОЛІЙНИК Федір Тихонович, 1896 року народження, с. Оливка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринівка Широколанівського району Миколаївської області. Заарештований 06.02.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 07.03.1948 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОЛІЙНИК Федір Тихонович, 1896 року народження, с. Оливка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Оливка

Жовтневого району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 04.02.1948 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 27.03.1948 року засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Військового трибуналу військ МВС Українського округу від 07.05.1948 р. справу припинено. Звільнений з під варти 07.05.1948 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОЛІЙНИК Яків Йосипович, 1887 року народження, с. Бобрик Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сухий Овраг Великовradіївського району Одеської області. Різнороб. Заарештований 05.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОЛІЙНИК Яків Михайлович, 1893 року народження, с. Водяно-Лорине Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Водяно-Лорине Єланецького району Миколаївської області. Завідуючий фермою колгоспу "Червона Україна". Заарештований 08.12.1937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 23.04.1939 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОЛІЙНИК-КОБКО Мотрона Степанівна, 1898 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Робітниця у пекарні. Заарештована 24.03.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 19.08.1944 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ОЛІЙНИКОВ Іван Іванович, 1888 року народження, м. Одеса, росіянин, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Різнороб. Не працював. Заарештований 23.06.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірської області від 24.12.1941 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОЛІЙНИКОВ Петро Макарович, 1891 р. народження, с. Богоявленськ Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Богоявленськ Миколаївського району Одеської області. Касир сільського споживчого товариства. Заарештований 15.04.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 09.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 15.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1986 р.

ОЛІЙНИЧ Павло Данилович, 1899 року народження, с. Великопілля Снігурівського району Одеської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Робітник станції "Вознесенськ". Заарештований 29.10.1936 року. Постановою Особливої наради при Колегії карних справ СРСР від 02.01.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер в ув'язненні 03.11.1948 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

ОЛІЙНИЧЕНКО Микита Михайлович, 1894 р. народження, с. Бакша Кривоозерського району, українець, із селян, освічений. Проживав на х. Дубках Кривоозерського району. Хлібороб. Заарештований 26.02.1931 р. Постановою Кривоозерського районного відділу ДПУ УСРР від 09.03.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОЛІФІРЕНКО Григорій Онисимович, 1902 р. народження, с. Олександрівка Привільнянського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новополтавка Привільнянського району Одеської області. Бухгалтер в артілі. Заарештований 01.10.1936 р. Вироком Одеського обласного суду від 11.03.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОЛІФІРЕНКО Михайло Ісайович, 1874 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОЛЬБЕРТ Владислав Степанович, 1899 р. народження, м. Львів, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Завідуючий електростанцією. Заарештований 29.09.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.01.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Свердловській області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

ОЛЬГАЙДЕР Олександр Никодимович, 1921 р. народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОЛЬГАЙЗЕР Іван Петрович, 1907 року народження, х. Гек Братського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у х. Гек Братського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештований у 1945 р. На підставі постанови ДКО № 9871-С від 18.08.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОЛЬГАЙЗЕР Марія Адамівна, 1904 року народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОЛЬГЕЙЗЕР Григорій Флоріанович, 1914 р. народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області. Працював у конюхом. Заарештований по репатріації в 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений у Новосибірську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОЛЬГЕЙЗЕР Єва Йосифівна, 1917 р. народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована по репатріації в 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у м. Новосибірськ. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОЛЬГЕЙЗЕР Йосип Флоріанович, 1899 р. народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Великовелідарівка Єланецького району. Комірник у колгоспі. Заарештований 10.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер в таборі 15.02.1947 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1975 р.

ОЛЬГЕЙЗЕР Роман Флоріанович, 1907 р. народження, с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Великовелідарівка Єланецького району Миколаївської області. Комірник у колгоспі "Фрайгайт". Заарештований 17.07.1938 р. Постановою Єланецького районного відділу НКВС від 03.04.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОЛЬГЄЙЗЕР Георгій Йоганович, 1925 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Архангельську область. Знятий з обліку спец поселення 10.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОЛЬХОВИЧ Олександр Григорович, 1882 р. народження, м. Меджибоч Вінницької області, росіянин, із селян. Проживав у м. Вознесенську. Обліковець. Заарештований 24.02.1928 року. Вироком лінійного суду Одеської залізниці від 12.05.1938 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОЛЬХОВСЬКИЙ Андрій Гаврилович, 1887 р. народження, м. Валки Харківської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Експедитор. Місце роботи невідомо. Заарештований 21.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОЛЬШЕВСЬКИЙ Михайло Михайлович, с. Текуча Уманського району Черкаської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Мигія Первомайського району Одеської області. Обліковець в будинку відпочинку. Заарештований 30.04.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 18.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОМЕЛІН Трохим Сидорович, 1898 року народження, с. Анчекрак Очаківського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Анчекрак Очаківського району Одеської області. Робітник радгоспу. Заарештований 16.06.1932 р. Постановою Очаківського районного народного суду від 17.11.1932 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Андрій Павлович, 1868 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 05.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Василь Григорович, 1902 р. народження, с. Маринівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Табори Перші Вознесенського району Одеської області. Електрик Вознесенської автоколони. Заарештований 15.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 08.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Ганна Йосипівна, 1893 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 13.07.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 07.10.1944 р. засуджена до заслання у Сузунський район на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Григорій Микитович, 1911 р. народження, с. Лоцкам'янка Дніпропетровського району Дніпропетровської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Братське Братського району Миколаївської області. Викладач педагогічного училища. Заарештований 22.11.1947 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 16.02.1948 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Постановою Колегії Верховного Суду СРСР від 06.01.1953 р. строк покарання зменшено до 5 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 27.03.1953 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Ілля Сафонович, 1900 р. народження, с. Михайлівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михайлівка Снігурівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 17.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Матвій Фомич, 1878 р. народження, с. Івано-Кепине Снігурівського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Івано-Кепине Снігурівського району Херсонського округу. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою загальної наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома.

ОМЕЛЬЧЕНКО Микола Петрович, 1910 р. народження, с. Мостове Мостівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Помічник машиніста другої насосної станції. Заарештований 28.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 09.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Митрофан Іванович, 1887 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 21.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 02.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Федір Савелійович, 1874 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Безробітний.

Заарештований 09.07.1938 року. Постановою Одеського обласного суду 15.07.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ОМЕЛЬЧЕНКО Федір Семенович, 1914 р. народження, місто народження невідоме, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області. Власник господарства. Заарештований 24.12.1945 року. Постановою військового прокурора Одеського військового округу від 14.11.1946 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ОМЕЛЬЯНЕНКО Степан Тихонович, 1888 р. народження, с. Антонівка Варвинського району Чернігівської області, українець, соціальне походження невідоме, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Пенсіонер. Заарештований 03.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 14.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОНИСЬКО Роман Юрійович, 1876 року народження, місце народження невідоме, поляк, із службовців, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник скляного заводу. Заарештований 07.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 04.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 19.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОНИЩЕНКО Василь Сергійович, 1888 р. народження, с. Акмечетка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області. Тесляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 13.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 21.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОНИЩЕНКО Іван Андрійович, 1897 року народження, с. Олександрівка Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 25.05.1944 р. Постановою УНКДБ по Куйбишевській області від 09.08.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОНИЩЕНКО Іван Кирилович, 1909 р. народження, с. Новогригорівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новогригорівка Арбузинського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 08.05.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.08.1932 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОНІПКО Іван Микитович, 1887 р. народження, с. Ольгопіль Новобузького району Миколаївської області, українець, соціальне походження невідома, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Ольгопіль Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 11.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Ольгопіль Новобузького району Миколаївської області. Реабілітований у 1962 р.

ОНІЩЕНКО Василь Андрійович, 1910 р. народження, с. Костянтинівка Но-

вобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новочуднове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.04.1938 р. Постановою Колегії Миколаївського обласного суду від 04.02.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОНОЙКО Павло Андрійович, 1887 року народження, с. Майорівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Майорівка Новобузького району Миколаївської області. Член колгоспу "Хвиля революції". Заарештований 02.07.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 12.09.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОНОПА Федір Олександрович, 1910 р. народження, с. Мар'ївка Добровеличківського району Кіровоградської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Музикант у театрі. Заарештований 19.10.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.05.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОНОПРІЄНКО Іван Митрофанович, 1912 р. народження, с. Микільське Братського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. До призову на військову службу проживав у с. Кам'яний Потік Братського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 13.10.1945 року. Вироком Військового трибуналу 57-ї армії 22.10.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОНОПРІЄНКО Леонтій Трохимович, 1890 р. народження, с. Миколаївка Братського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Миколаївка Братського району. Колгоспник. Заарештований 04.07.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 15.03.1939 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОНУФРІЄВИЧ Никодим Микитович, 1889 р. народження, с. Ратков Хотинського району Чернівецької області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у м. Первомайську. Бухгалтер. Заарештований 07.06.1944 р. Постановою Одеського обласного відділу НКДБ від 09.10.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОПЛАЧКО Йосип, 1873 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 19.03.1933 р. Вироком Арбузинського районного народного суду від 23.04.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ та виселенням за межі України на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОПРЯ Дмитро Іванович, 1891 р. народження, с. Ольшанське Миколаївського району Миколаївської області, болгарин, із селян. Проживав у м. Первомайську. Робітник радгоспу. Заарештований 21.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 09.10.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 19.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОПРЯ Хома Опанасович, 1914 р. народження, місце народження невідоме,

молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Станіславчик Первомайського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 04.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1990 р.

ОРАНЧУК Григорій Миколайович, 1906 р. народження, с. Дубинове Кривоозерського району Одеського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дубинове Кривоозерського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 21.10.1930 р. Рішенням Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 05.02.1931 р. засуджений до виселення у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОРАТОВСЬКИЙ Діонісій Аркадійович, 1871 р. народження, місце народження невідоме, українець, із служителів культу, освіта середня. Проживав у с. Воєводське Благодатнівського району Одеської області. Піп. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОРДИНСЬКИЙ Василь Федорович, 1902 р. народження, с. Новоолександрівка Братського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новоолександрівка Братського району Одеської області. Бригадир у колгоспі. Заарештований 11.05.1933 р. Постановою Братського районного відділу ДПУ від 19.05.1933 р. справу припинено. Звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОРЄХОВА Антоніна Дмитрівна, 1905 року народження, м. Житомир, українка, із робітників, освіта неповна середня. Проживала у м. Очакові. Домогосподарка. Заарештована 05.05.1944 року. Постановою Очаківського районного відділу НКДБ від 22.10.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1999 р.

ОРЖЕЛЬ Данило Тимофійович, 1898 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у с. Врадіївка Великовradіївського району Одеської області. Керуючий конторою по заготівлі худоби. Заарештований 27.03.1938 року. Постановою помічника військового прокурора 434-ї військової прокуратури від 29.08.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОРЖЕХОВСЬКА Ніна Іванівна, 1924 року народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, полька, із селян. Проживала у с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 03.10.1945 року. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 15.01.1946 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1999 р.

ОРИШАКА Мефодій Іванович, 1906 року народження, с. Новобузьке Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у радгоспі "Радсад" Миколаївського району Миколаївської області. Робітник у радгоспі. Заарештований 22.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 21.05.1945 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОРЛЕНКО Василь Тихонович, 1905 року народження, с. Натягайлівка Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району

Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 01.09.1927 р. Постановою прокурора шостого стрілецького корпусу від 30.11.1927 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОРЛЕНКО Іван Михайлович, 1875 року народження, м. Золотонівка Полтавської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Велідарівка Єланецького району Миколаївської області. Завідуючий швейною майстернею. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 03.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ОРЛОВ Іван Миколайович, 1889 р. народження, с. Колипа Курської області, росіянин, із службовців, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер в Миколаївській конторі держбанку. Заарештований 16.07.1937 р. Вироком Військового трибуналу 31.10.1938 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Військової Колегії Верховного Суду СРСР 18.03.1958 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОРЛОВ Іларіон Варфоломійович, 1899 р. народження, с. Федорівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Федорівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 02.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 11.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ОРЛОВ Костянтин Романович, 1889 року народження, с. Данилівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Адлінка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Бригадир колгоспу. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 08.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Північтабі НКВС СРСР, м. Улан-Уде. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОРЛОВ Леонід Володимирович, 1908 року народження, с. Новохристофорівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новохристофорівка Новобузького району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 30.12.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.02.1936 р. звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОРЛОВ Леонід Порфирійович, 1884 року народження, м. Баку, росіянин, із службовців, вища освіта. Проживав у м. Миколаєві. Головний інженер на заводі ім. А. Марті. Заарештований 23.06.1930 року. Постановою Колегії ВДПУ Миколаївської області від 23.06.1930 року засуджений до розстрілу. Постановою Колегії ВДПУ Миколаївської області від 23.10.1931 року міра покарання змінена на 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1966 р.

ОРЛОВ Сергій Костянтинович, 1894 року народження, м. Казань, росіянин, із служителів культу. Проживав у с. Любимівка Одеської області. Священик. Заарештований 25.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.07.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОРЛОВА-ПИЛИПОВИЧ Галина Миколаївна, 1923 року народження, м. Вознесенськ, українка, із службовців. Проживала у м. Вознесенську. Безробітна. Заарештована 17.04.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 27.09.1946 року. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ОРЛОВСЬКИЙ Василь Максимович, 1877 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер диспансеру № 3. Заарештований 02.03.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 19.02.1939 р. засуджений до 1,5 років ув'язнення у ВТТ умовно. Звільнений 19.02.1939 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОРЛОВСЬКИЙ Гаврило Андрійович, 1914 р. народження, с. Олександрівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Доманівського району Одеської області. Червоноармієць. У 1945 р. репатрійований із Німеччини в м. Челябінськ. На підставі постанови ДКО СРСР від 21.12.1945 р. 06.01.1948 року виселений у Новосибірську область строком на 6 років. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОРЛОВСЬКИЙ Іван Агафонович, 1890 р. народження, м. Одеса, українець, із служителів культу. Проживав у с. Галаганівка Снігурівського району Одеської області. Священик. Заарештований 04.12.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.05.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОРЛЯНСЬКА Тіна Іванівна, 1901 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українка, із міщан, освіта середня. Проживала у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Комірниця колгоспу. Заарештована 16.08.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 30.06.1945 р. засуджена до заслання в Казахстан на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ОРМАН Готфрід Пилипович, 1881 року народження, с. Цебрикове Великомихайлівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Колгоспник. Заарештований 10.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військової частини № 1080 від 13.07.1941 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Відомості про страту відсутні. Реабілітований у 1992 р.

ОСАДЧЕНКО Максим Венедиктович, 1892 р. народження, с. Микільське Братського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Микільське Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 17.01.1938 р. Вироком Одеського обласного суду від 22.03.1938 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОСАДЧИЙ Василь Пилипович, 1892 р. народження, м. Первомайськ, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Первомайську. Обліковець в торговельній організації. Заарештований 14.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОСАДЧИЙ Григорій Львович, 1867 року народження, с. Лиманці Снігурівського району Херсонського округу, украї-

нець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Лиманці Снігурівського району Херсонського округу, селянин. Дата арешту невідома. Постановою наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 року виселений за межі України. Подальша доля невідома.

ОСАДЧИЙ Іван Федорович, 1889 р. народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.04.1948 року. Миколаївським обласним судом від 27.09.1948 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОСАДЧИЙ Юхим Гаврилович, 1892 року народження, місце народження невідоме, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Нечаяне Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Директор маслозаводу. Заарештований 14.09.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.10.1932 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ 01.07.1934 року достроково звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСАДЧУК Дмитро Якович, 1896 р. народження, с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСАДЧУК Микита Федорович, 1886 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Жовтень Очаківського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 22.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 16.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОСАДЧУК Опанас Якович, 1905 р. народження, с. Тридуби Кривоозерського району, українець, із селян. Проживав у с. Тридуби Кривоозерського району. Одноосібник. Заарештований 29.12.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 19.01.1932 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСАДЧУК Устим Несторович, 1888 року народження, с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 24.12.1932 . Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 року засуджений до заслання в Північний край строком на три роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСВАЛЬД Бернгард Іванович, 1897 року народження, с. Василівка Тилігуло-Березанського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 30.01.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОСВАЛЬД Роза Яківна, 1930 р. народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського-

го району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Не працювала. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОСВАЛЬД Яків Якович, 1929 р. народження, с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Нейзац Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Останнє Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991р.

ОСЕДЕЧЕНКО Венедикт Аврамович, 1899 р. народження, с. Ткачівка Єланецького району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 01.03.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.08.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ОСЕЛЕДЧЕНКО Іларіон Прокопович, 1893 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав в с. Улянівка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 20.03.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Особливої наради при Міністерстві Державної Безпеки СРСР від 23.06.1951 р. засуджений до заслання в Північний край. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ОСЕЛЕДЧЕНКО Володимир Аврамович, 1902 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Одеської області. Тракторист. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСЕЛЕДЧЕНКО Григорій Володимирович, 1924 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області. Тракторист Софіївської МТС. Заарештований 24.03.1949 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 14.05.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Військового трибуналу Одеського військового округу від 06.05.1955 р. міра покарання знижена до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ОСЕЛЕДЧЕНКО Іван Макарович, 1900 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Одеської області, українець, із службовців, освіта незакінчена середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу. Заарештований 05.08.1937 р. Рішенням спецколегії Миколаївського обласного суду від 12.02.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОСЕЛЕДЧЕНКО Іларіон Герасимович, 1896 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник

у колгоспі "Прожектор Ілліча". Заарештований 03.11.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.11.1945 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОСЕЛЕДЧЕНКО Олексій Макарович, 1893 р. народження, с. Улянівка Новобузького району Миколаївської області, українець. Проживав у Новобузькому районі Миколаївської області, село невідоме. Хлібороб. Заарештований 01.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ОСЕРСЬКИЙ Георгій Іванович, 1901 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, вища освіта. Проживав у с. Веселинове Вознесенського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 13.03.1938 р. Постановою Новоукраїнського районного відділу НКВС від 07.04.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОСЕРСЬКИЙ Захарій Антонович, 1901 року народження, х. Богодушний Херсонського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Любарці 2 Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 04.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 23.04.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОСИПЕНКО Іван Якович, 1894 р. народження, с. Завидівка Березівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Гофман Мостівського району Одеської області. Член колгоспу ім. Менжинського. Заарештований 10.09.1938 р. Справу припинено 14.04.1939 р. Подальша доля невідома.

ОСИПЕНКО Овсій Петрович, 1894 року народження, с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області. Моторист. Місце роботи невідомо. Заарештований 31.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ОСИПЕНКО Павло Дмитрович, 1913 року народження, с. Унаши Приморського краю, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Тесляр мостопоїзду №5. Заарештований 21.04.1946 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 14.06.1946 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ОСИПЕНКО Сергій Петрович, 1891 року народження, с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 31.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ОСИПОВ Григорій Якович, 1881 року народження, с. Бородіне Володимирського району Миколаївської області, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Маляр контори "Спецбуд". Заарештований 20.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Пока-

рання відбував в Кулайтабі НКВС СРСР. Постановою УНКВС Миколаївської області від 21.08.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОСИПОВ Микита Анатолійович, 1888 р. народження, с. Колосівка Мостівського району Одеської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Колосівка Мостівського району Одеської області. Член колгоспу "Агрокультура". Заарештований 06.07.1938 р. Справу припинено 16.04.1939 р. Подальша доля невідома.

ОСИПОВ Олександр Васильович, 1917 р. народження, с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Христофорівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі "Перемога". Заарештований 29.11.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 21.03.1938 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ОСИПОВ Сергій Кирилович, 1896 року народження, с. Макарове Братського району Єлисаветградського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Макарове Братського району Єлисаветградського округу. Хлібороб. Заарештований 29.11.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСИПОВ Юхим Дмитрович, 1886 року народження, с. Казанка Казанківського району Криворізького округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зінов'ївка Братського району Єлисаветградського округу. Одноосібник. Заарештований 27.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 04.03.1930 року засуджений до розстрілу. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1988 р.

ОСИПОВЕЦЬ Григорій Якович, 1881 р. народження, с. Бородине Володимирівського району Миколаївської області, національність невідома, із селян, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Маляр у будівельній конторі. Заарештований 20.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОСИТКОВСЬКИЙ Іван Адамович, 1864 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, поляк, із селян, неосвічений. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 09.11.1937 року. Постановою УНКВС Одеської області від 21.01.1938 р. справу припинено. Помер у в'язниці 04.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ОСИТКОВСЬКИЙ Микола Романович, 1926 р. народження, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 31.03.1944 року. Постановою Кривоозерського районного відділу НКДБ від 15.08.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОСІПОВ Олексій Гнатович, 1876 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 01.02.1930 р. Постановою Трійки

при Колегії ДПУ УСРР від 10.04.1930 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСІПОВ Федот Гнатович, 1890 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 01.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.04.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСІПОВ Федот Маркович, 1877 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 01.02.1930 р. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ УСРР від 16.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОСІПОВ Юхим Дмитрович, 1886 року народження, с. Казанка Казанківського району Криворізького округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зінов'ївка Братського району Єлисаветградського округу. Одноосібник. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 04.03.1930 року засуджений до розстрілу. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1988 р.

ОСКОЛКОВ Пилип Якович, 1887 р. народження, м. Миколаїв, національність невідома, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Майстер кораблебудівного інституту. Заарештований 17.04.1935 р. Вироком Одеського обласного суду від 19.12.1935 р. засуджений до розстрілу. Постановою Верховного Суду УСРР від 19.01.1936 р. розстріл замінено на 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОСМЯТКІНА Лукерія Степанівна, 1890 р. народження, с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївського округу, українка, із селян. Проживала у с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештована 14.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 07.12.1930 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.01.1934 р. достроково звільнена. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ОСМЯТКІНА Неоніла Федорівна, 1927 р. народження, с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Новохристофорівка Володимирівського району Миколаївської області. Робітниця фабрики. Заарештована 03.08.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 02.02.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1955 р.

ОСОБЛИВЕЦЬ Іван Іванович, 1893 року народження, м. Ямпіль Чернігівської області, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Робітник залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 26.04.1940 р. Рішенням Лінійного суду Одеської залізниці від 01.08.1940 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОСТАВНЕНКО Василь Антонович, 1907 р. народження, х. Мертвовод Вознe-

сенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Дружелюбівка Вознесенського району Одеської області. Конюх агрокомбінату. Заарештований 10.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.05.1933 р. справу припинено. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

ОСТАПЕНКО Василь Антонович, 1907 р. народження, х. Мішковий Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Мішковий Вознесенського району Миколаївського округу. Селянин-одноосібник. Заарештований 06.10.1929 року. Установа, що виносила вирок невідома 22.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ОСТАПЕНКО Василь Дмитрович, 1897 р. народження, с. Анатолівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Анатолівка Миколаївського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 23.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 01.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Мордовській АРСР. Звільнений в листопаді 1947 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1964 р.

ОСТАПЕНКО Володимир Семенович, 1909 р. народження, с. Синюхін Брід Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Синюхін Брід Первомайського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.01.1933 р. Прокуратурою Первомайського району 12.02.1933 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОСТАПЕНКО Денис Афанасійович, 1885 р. народження, с. Лозуватка Первомайського району, українець, із селян. Проживав у с. Лозуватка Первомайського району. Хлібороб. Заарештований 01.03.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 17.04.1931 року засуджений до виселення у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСТАПЕНКО Іван Артемонович, 1891 р. народження, с. Калуга Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калуга Березнегуватського району Херсонського округу. Одноосібник. Заарештований 08.02.1928 р. Рішенням прокурора округу від 11.11.1928 р. справу припинено. Заарештований 18.01.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1932 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома.

ОСТАПЕНКО Іван Артемонович, 1891 р. народження, с. Калузьке Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калузьке Снігурівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 21.07.1932 р. Постановою Одеського обласного відділу ДПУ від 19.09.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ОСТАПЕНКО Кім Григорович, 1887 року народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, соціальне походження невідоме, данні про освіту відсутні. Місце останнього проживання невідоме. Колгоспник. Заарештований 22.10.1937 року. Постановою Трійки УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОСТАПЕНКО Лукерія Овсіївна, 1900 року народження, с. Арбузинка Арбузин-

ського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 27.04.1949 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 30.06.1949 р. засуджена до 25 років ув'язнення у ВТТ. Визначенням судової Колегії з кримінальних справ Миколаївського обласного суду від 18.05.1955 р. строк покарання зменшено до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ОСТАПЕНКО Марко Григорович, 1911 р. народження, с. Кумарі Веліковрадіївського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Місце проживання невідомо. Безробітний. Заарештований 15.07.1944 р. Вироком Новосибірського обласного суду від 18.10.1944 року засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацію майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОСТАПЕНКО Парфентій Іванович, 1885 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.12.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ОСТАПЧУК Гнат Леонтійович, 1884 року народження, м. Сирець (Польща), білорус, із службовців, освічений. Проживав в с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Секретар сільради. Місце роботи невідомо. Заарештований 15.01.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ від 07.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОСТАФІЙЧУК Віра Олександрівна, 1914 р. народження, місце народження невідоме, українка, із службовців, освіта вища. Проживала у м. Миколаєві. Лікар на суднобудівному заводі ім. 61-го комунара. Заарештована 13.07.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 28.08.1945 р. засуджена до одного року і двох місяців ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживала у м. Вінниці. Реабілітована у 1969 р.

ОСТЕР Геларіус Матвійович, 1879 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОСТЕР Едуард Петрович, 1927 р. народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештований у 1945 року. На підставі постанови ДКО №9871-С від 18.08.1945 року виселений у Комі АРСР. Знятий з обліку спецпоселення 04.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ОСТЕР Матильда Георгіївна, 1901 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ОСТРЕМСЬКА Людмила Іванівна, 1925 р. народження, с. Лисенівка Лисенівського району Київської області, українка, із службовців, малоосвічена. Проживала у с. Кринички Варварівського району Миколаївської області. Обліковець Варварівської МТС. Заарештований 12.08.1944 р. Постановою УМВС Миколаївської області від 13.05.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ОСТРОВСЬКИЙ Петро Омелянович, 1900 р. народження, с. Чорталка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Чорталка Доманівського району Одеської області. Конюх радгоспу "Суха Балка". Заарештований 28.03.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1966 р.

ОСТРОВСЬКИЙ Антон Іванович, 1905 р. народження, с. Буськовщина Ветринського району (БРСР), поляк, із селян, неосвічений, перебував в Миколаївській в'язниці. В'язень. Заарештований 19.06.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 15.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОСТРОВСЬКИЙ Олександр Гаврилович, 1890 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, із селян. Проживав у с. Нова Одеса Миколаївської області. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Південьтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОСТРОВСЬКИЙ Пейсах Ельвич, 1895 р. народження, м. Єлизаветград, єврей, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Помічник машиніста суднобудівного заводу ім. 61-го комунара. Заарештований 19.06.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 09.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1986 р.

Островський Федір Львович, 1879 року народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Одеської області. Обліковець в заготівельній конторі. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ОСТРОМОГИЛЬСЬКА Антоніна Антонівна, 1891 р. народження, с. Кисляківка Жовтневого району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 17.02.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 05.04.1945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Постановою Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 09.08.1946 року строк зменшено на 3 роки ув'язнення у ВТТ без поразки у правах. Після відбуття покарання проживала у м. Миколаєві. Реабілітована у 1959 р.

ОСТРОМУХОВ Марко Савелійович, 1890 р. народження, м. Кременчук**,** єврей, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Службовець. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.03.1922 року. Постановою Президії ДПУ УСРР від 19.04.1922 року засуджений до заслан-

ня у Туркестан строком на один рік. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОСТРОШКО Захар Леонтійович, 1895 р. народження, с. Покровське Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Покровське Вознесенського району Одеської області. Член артілі ім. Петровського. Заарештований 12.03.1938 р. Вироком Спеціальної Колегії Одеського обласного суду від 18.06.1938 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 1 рік. Рішенням Судової Колегії Одеського обласного суду 03.07.1939 р. було виправдано. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1939 р.

ОТИНКО Іван Михайлович, 1920 р. народження, с. Гражданівка Великовраді-ївського району Одеської області, українець, із селян. Місце проживання невідомо. Військовослужбовець. Заарештований 27.07.1941 року. Вироком Військового трибуналу Південно-західного фронту 08.08.1941 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ОТРОШЕНКО Яків Юхимович, 1911 року народження, с. Ясногородка Димарського району Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Інспектор в Єланецькому районному відділі НКВС. Заарештований 22.04.1938 р. Постановою прокуратури Миколаївської області від 25.08.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ОТРОЩЕНКО Савелій Артемович, 1882 р. народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 28.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ОТТІЧ Олексій Іванович, 1903 р. народження, с. Великий Холожин (Польща), поляк, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Кочегар на хлібозаводі. Заарештований 03.09.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 15.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ОХНЯКОВ Герасим Якимович, 1855 року народження, с. Ракове Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ракове Вознесенського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 17.02.1930 року. Рішенням Миколаївського окружного відділу ДПУ від 10.03.1930 р. справу припинено. З-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

ОХОТНИЧЕНКО Євгенія Петрівна, 1811 р. народження, с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українка, із селян, данні про освіту відсутні. Проживала у с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 03.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ОХОТНИЧЕНКО Ісак Ілліч, 1870 року народження, с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 03.12.1937 року. Постановою

Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1991 р.

ОХОТНІКОВ Борис Михайлович, 1909 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Токар майстерні водного транспорту. Заарештований 20.12.1934 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР 04.07.1935 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Ухпечтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ОХРІМЕНКО Іван Порфирійович, 1914 р. народження, с. Благодатне Благодатнівського району Одеської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Благодатне Благодатнівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 23.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу 35-ї учбової стрілецької дивізії від 21.07.1944 року засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОХРІМЕНКО Михайло Михайлович, 1913 р. народження, м. Запоріжжя, українець, із робітників, середня освіта. Проживав у с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області. Начальник Веселинівської районної контори, назва контори невідома. Заарештований 24.08.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ОЧАКІВСЬКА Євгенія Онисимівна, 1900 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця заводу "Дормашина". Заарештована 28.03.1945 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 26.12.1945 р. засуджена до 5 років заслання з конфіскацією майна. Покарання відбувала у Північно-Казахстанській області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ОЧЕРЕТЯНСЬКИЙ Феофан Корнійович, 1890 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ОЧІЙ Пилип Петрович, 1890 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Федотівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 05.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. 25.03.1940 р. справу припинено. Реабілітований у 1990 р.

П

ПАВЛЕНКО Василь Кузьмич, 1888 року народження, с. Мішково-Погорілове Миколаївського району Миколаївської області, українець. Проживав у м. Миколаєві. Посада та місце роботи невідомі. Заарештований 20.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАВЛЕНКО Гаврило Данилович, 1899 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 18.03.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області 25.04.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 24.05.1946 року. міра покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 18.03.1951 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАВЛЕНКО Данило Дмитрович, 1888 року народження, с. Жадове Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛЕНКО Іван Леонтійович, 1892 року народження, с. Царедарівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Царедарівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 05.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛЕНКО Іван Михайлович, 1888 року народження, м. Ізмаіл, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 14.10.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 14.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1937 р. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛЕНКО Іван Михайлович, 1917 року народження, с. Показне Новобузького району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Студент залізничного технікуму. Заарештований 29.10.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 06.03.1937 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на один рік. Після відбуття покарання проживав у с. Новополтавка Новобузького району Миколаївської області. Реабілітований у 1991 р.

ПАВЛЕНКО Іван Петрович, 1908 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник в полку НКВС СРСР. Заарештований 09.02.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 13.05.1946 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАВЛЕНКО Іван Сергійович, 1920 року народження, с. Мішково-Погорілове Миколаївського району Миколаївської області, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Мішково-Погорілове Миколаївського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 17.11.1942 р. Вироком Військового трибуналу 25-ї гвардійської ордена Червоного прапора стрілецької дивізії від 29.11.1942 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПАВЛЕНКО Ілля Опанасович, 1883 року народження, с. Богданівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Про-

живав на х. Троянах Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.05.1930 р. виселений у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛЕНКО Микита Леонтійович, 1875 р. народження, с. Піски Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Піски Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до заслання в Казахстан на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛЕНКО Микола Григорович, 1907 р. народження, с. Волошинівка Баришівського району Київської області, українець, із селян, освіта незакінчена вища. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Вчитель. Заарештований 22.06.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 04.03.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Військовим трибуналом Одеського військового округу 01.06.1956 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Відомості про реабілітацію відсутні.

ПАВЛЕНКО Михайло Федорович, 1873 р. народження, м. Вознесенськ, росіянин, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Матвіївка Миколаївського району Миколаївської області. Священик. Заарештований 20.11.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 16.04.1939 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Рішенням Верховного Суду УРСР від 17.07.1939 р. строк зменшено на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПАВЛЕНКО Олександр Якович, 1911 р. народження, с. Анчекрак Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Велика Корениха Варварівського району Миколаївської області. Бухгалтер у колгоспі. Заарештований 23.04.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 09.06.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПАВЛЕНКО Павло Опанасович, 1895 р. народження, с. Богданівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Богомази Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.05.1930 р. виселений у Північний край на три роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛЕНКО Семен Григорович, 1874 року народження, с. Парутине Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Парутине Очаківського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 22.03.1930 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПАВЛОВ Андрій Іванович, 1884 р. народження, с. Покровка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Покровка Вознесенського району Одеського району. Колгоспник. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ.

Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

ПАВЛОВ Гнат Іванович, 1895 р. народження, с. Колосівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Колосівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "10-річчя Жовтня". Заарештований 02.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 16.08.1937 року. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛОВ Євген Олександрович, 1886 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер кінофототресту. Заарештований 29.04.1936 р. Вироком Одеського обласного суду від 04.08.1936 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований в 1991 р.

ПАВЛОВ Іван Іванович, 1885 р. народження, с. Колосівка Мостівського району Одеської області, національність, соціальне походження невідомі. Проживав у с. Кудрявцівка Веселинівського району Одеської області. Член колгоспу "Труд". Заарештований 02.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Ухтпечтабі НКВС СРСР. Помер у таборі 10.07.1942 р. Реабілітований у 1962 р.

ПАВЛОВ Іван Олексійович, 1898 року народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Новосевастополь Березнегуватського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 25.10.1939 року. Снігурівським районним відділом ДПУ 29.06.1931 р. справу припинено. Реабілітований у 1996 р.

ПАВЛОВ Кирило Петрович, 1905 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав на х. Шкуратовому Арбузинського району Одеської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 01.06.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 09.12.1937 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАВЛОВ Микита Григорович, 1907 року народження, с. Володимирівка Новобузького району, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району. Хлібороб. Заарештований 13.08.1931 року. Постановою Новобузького районного відділу ДПУ від 07.02.1932 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПАВЛОВ Петро Петрович, 1891 р. народження, м. Миколаїв, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Секретар водолікарні. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.02.1938 року Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАВЛОВ Порфирій Васильович, 1883 р. народження, с. Кудрявцівка Вознесенського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Колосівка Мостівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 05.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАВЛОВ Сидір Михайлович, 1885 року народження, с. Новогригорівка Вар-

варівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Шевченкове Миколаївського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі "Декада оборони". Заарештований 04.08.1938 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 05.10.1938 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою прокуратури Миколаївської області від 20.06.1939 р. справу припинено. Заарештований вдруге 08.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військової частини №1080 07.08.1941 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.08.1941 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1996 р.

ПАВЛОВ Тихон Степанович, 1897 року народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Бригадир у колгоспі. Заарештований 01.03.1938 р. 07.04.1938 року звільнений. Подальша доля невідома.

ПАВЛОВ Федір Мусійович, 1890 р. народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 30.09.1932 р. Постановою Одеського обласного відділу ДПУ від 10.11.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАВЛОВА Галина Прокопівна, 1922 року народження, с. Софіївка Лисогорського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Софіївка Лисогорського району. Заарештований 17.07.1945 р. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 20.07.1946 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПАВЛОВСЬКА Мотрона Василівна, 1902 р. народження, с. Благодатне Благодатнівського району Одеської області, українка, із службовців, середня освіта. Проживала у м. Первомайську. Актриса. Місце роботи невідомо. Заарештована 18.10.1937 року. Постановою УНКВС Одеської області від 15.02.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

ПАВЛОВСЬКИЙ Григорій Петрович, 1906 р. народження, с. Старі Кошари Первомайського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Катеринка Первомайського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 08.01.1935 р. Вироком Одеського обласного суду від 18.03.1935 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою вправах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПАВЛЮК Герасим Гаврилович, 1874 року народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у племрадгоспі ім. Щорса Новобузького району Миколаївської області. Сторож в радгоспі. Заарештований 21.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Страчений 03.07.1938 року. Реабілітований у 1956 р.

ПАВЛЮК Іван Григорович, 1902 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у племрадгоспі ім. Щорса Новобузького району Миколаївської області. Кучер в радгоспі. Заарештований 21.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого

майна. Страчений 03.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ПАВЛЮЧЕНКО Іван Лазарович, 1891 р. народження, с. Троїцьке Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Маложенівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 24.02.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 14.08.1938 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАВЛЮЧЕНКО Терентій Назарович, 1889 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 01.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.04.1933 року засуджений до 3 років ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАЄВ Микола Іванович, 1908 р. народження, с. Коза Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Під час військової служби проживав у м. Одесі. Військовослужбовець. Заарештований 02.11.1941 р. Вироком Військового трибуналу військово-морської бази м. Поті від 12.04.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПАЄВ Семен Михайлович, 1890 р. народження, с. Рибаківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Рибаківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Сторож у колгоспі. Заарештований 22.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 30.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАЗЕНКО Григорій Ісайович, 1888 року народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області. Заготівельник райспоживспілки. Заарештований 30.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 31.07.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАЗІКОВСЬКИЙ Вацлав Едуардович, 1895 р. народження, м. Люблін (Польща), поляк, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Адвокат обласної колегії адвокатів. Заарештований 01.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 25.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

ПАК Георгій Георгійович, 1924 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області. Домогосподар. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Комі АРСР. Помер 18.01.1948 року. Реабілітований 17.04.1991 р.

ПАКАЄВА Марія Іванівна, 1937 року народження, Вознесенський район Миколаївської області назва населеного пункту невідома, німкеня, із селян. Місце проживання невідомо. Безробітна. Заарештована у 1945 р. На підставі постанови Чермозького РОМВС від 16.11.1953 року по досягненні 16-річного віку виселена у Молотовську область. Знята з обліку 25.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПАКАЄВА Марія Миколаївна, 1905 року народження, с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Михайлівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року. виселена у Молотовську область. Знята з обліку 25.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПАЛАГАНЮК Тетяна Григорівна, 1910 р. народження, м. Миколаїв, українка, із службовців, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 02.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. засуджена до заслання у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПАЛАГНЮК Анатолій Григорович, 1907 р. народження, м. Льгов Курської області, росіянин, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Начальник відділу постачання лісокомбінату. Заарештований 22.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС СРСР по Миколаївській області від 14.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1955 р.

ПАЛАДІЙ Григорій Семенович, 1906 р. народження с. Мале Солоне Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Червоноармієць. Заарештований 29.08.1941 р. Вироком Військового трибуналу військової частини № 1080 09.11.1941 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 15.11.1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПАЛАМАР Іван Іванович, 1883 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Добра Балка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 09.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАЛАМАРЧУК Петро Васильович, 1873 р. народження, с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у м. Вознесенську. Робітник на станції "Вознесенськ". Заарештований 27.06.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАЛАМАРЧУК Федір Павлович, 1889 р. народження, с. Вороновиця Вінницького району Вінницької області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Економіст. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.05.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 04.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 10.10.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

ПАЛАМАРЧУК Юхим Васильович, 1909 р. народження, с. Бритавка Чичельницького району Вінницької області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Тарасівка Братського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 07.02.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.03.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПАЛАНІЧ Параскевія Андріївна, 1898 р. народження, с. Михайлівка Казан-

ківського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у с. Михайлівка Казанківського району. Колгоспниця. Заарештована 14.06.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 04.08.1945 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПАЛІЄНКО Олександр Миколайович, 1910 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник у колгоспі "Шлях Леніна". Заарештований 12.11.1936 року. Постановою прокуратури Арбузинського району від 24.12.1936 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАЛІЙ Віктор Петрович, 1911 р. народження, с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області, молдаванин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 28.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 03.05.1933 р. позбавлений права проживання в 12 населених пунктах строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАЛІЙ Іван Логвинович, 1900 р. народження, м. Полтава, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Актор. Місце роботи невідомо. Заарештований 21.11.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 14.02.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАЛІЙ Олексій Володимирович, 1898 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Старосолдатське Баштанського району Одеської області. Завідуючий фермою. Заарештований 03.10.1935 року. 16.10.1935 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПАЛІЙ Олексій Пахомович, 1906 року народження, с. Ладижинка Уманського району Черкаської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району Одеської області. Місце роботи та посада невідомі. Дата арешту невідома. Вироком виїзного Одеського обласного суду у м. Вознесенську 1937 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 2 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома.

ПАЛІЙ Пантелій Микитович, 1890 року народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.08.1935 року. Постановою Колегії Одеського обласного суду від 03.02.1936 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Рішенням Трійки при УНКВС по Західно-Сибірському краю від 13.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПАЛІЙ Юхим Володимирович, 1897 року народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Старосолдатське Баштанського району Миколаївської області. Завідуючий господарством колгоспу. Заарештований 19.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС

Миколаївської області від 11.01.1938 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у с. Старосолдатське Баштанського району Миколаївської області. Реабілітований у 1966 р.

ПАЛІЙ Яким Павлович, 1912 р. народження, с. Байбузівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Байбузівка Кривоозерського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 04.08.1931 р. Рішенням Трійки при Колегії ДПУ УРСР від 05.02.1932 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАЛЮКЕВИЧ Петро Васильович, 1881 р. народження, місце народження невідоме, білорус. із селян, освіта початкова. Проживав у м. Очакові. Начальник відділення зв'язку. Заарештований 04.04.1945 року. Постановою Особливої наради при Наркомі Внутрішніх Справ СРСР від 21.11.1945 року засуджений до 5 років заслання. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПАМБУК Соломон Якович, 1889 р. народження, м. Умань, єврей, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий складом в друкарні ім. Леніна. Заарештований 05.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 01.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Архангельській області. Після звільнення в 1947 р. проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1955 р.

ПАМПУРА Євгенія Федорівна, 1898 року народження, с. Щербані Вознесенського району Одеської області, молдаванка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 26.10.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.01.1945 року засуджена до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПАНАЙОТІ Дмитро Миколайович, 1891 р. народження, с. Матіясове Анатоліївського району Одеського округу району, грек, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кам'янка Анатоліївського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 14.02.1930 р. Одеським окружним відділом ДПУ 27.06.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАНАРИН Петро Якович, 1912 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Біломорську. Чоботар 1217-го стрілецького полку 367-ї стрілецької дивізії. Заарештований 19.06.1943 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.10.1943 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАНАСЕНКО Антон Іванович, 1885 року народження, с. Ігнатівка Березівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Матвіївка Новоодеського району Миколаївської області. Коваль. Заарештований 21.11.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР від 28.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1990 р.

ПАНАСЕНКО Макар Олександрович, 1894 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав у с. Старе Покровське Вознесенського району Одеської області. Секретар сільської ради. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. спра-

ву припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАНАСЕНКО Омелян Олексійович, 1881 р. народження, х. Чичеклія Доманівського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Степанівка друга Доманівського району. Хлібороб. Заарештований 27.02.1931 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 06.09.1931 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАНАСЮК Іван Петрович, 1915 р. народження, с. Старосолдатське Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївської області. Електромеханік на Одеській залізниці. Заарештований 25.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 10.11.1945 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПАНАСЮК Максим Семенович, 1890 р. народження, с. Чернігін (Польща), із селян, освіта початкова. Проживав у с. Долина Снігурівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 13.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 04.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 27.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ПАНАСЮК Марія Іванівна, 1913 року народження, м. Миколаїв, росіянка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Бухгалтер на заводі "Дормашина". Заарештована 04.02.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 17.04.1937 року засуджена до 3 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПАНАСЮК Олександр Іванович, 1909 р. народження, с. Царедарівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Старопокровка Веселинівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 09.10.1942 р. Вироком Військового трибуналу 31-ї армії від 13.11.1942 р. засуджений до розстрілу. Страчений 13.11.1942 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1999 р.

ПАНАСЮК Олександр Степанович, 1885 р. народження, с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 23.04.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Одеської області від 30.06.1948 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАНАШЕВИЧ Антон Матвійович, 1876 р. народження, с. Новоантонівка Новобузького району Миколаївської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Новоіванівка Новоодеського району Миколаївської області. Вчитель в школі. Заарештований 11.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 07.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАНЕНКО Ксенія Іванівна, 1892 року народження, с. Новосергіївка Баштанського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Новосергіївка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 17.09.1945 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 24.10.1945 р. засуджена до 10 років

ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1994 р.

ПАНИК Людвіг Адамович, 1907 року народження, м. Волочиськ, поляк, із робітників, освіта середня. Проживав на х. Василівка Вознесенського району Одеської області. Слюсар. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 26.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАНКЄЄВ Дмитро Олександрович, 1896 р. народження, с. Гречанівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Маляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПАНКЄЄВ Платон Олександрович, 1894 р. народження, місце народження невідоме, українець, із служителів культу, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Маляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 25.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 р. засуджений до розстрілу. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1957 р.

ПАНКОВ Іван Михайлович, 1906 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар заводу ім. А. Марті. Заарештований 29.12.1936 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 10.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАНКРАТЬЄВ Микола Степанович, 1893 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник контори "Миксільмука". Заарештований 25.07.1940 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 17.10.1940 року засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПАНКРАТОВ Гаврило Миколайович, 1894 р. народження, с. Стапове Волокновського району Курської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Білівка Казанківського району Одеської області. Бригадир колгоспу "Жовтень". Заарештований 25.03.1937 року. Прокуратурою Днепропетровської області 15.05.1937 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАНКРАТОВ Дмитро Михайлович, 1902 р. народження, м. Одеса, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Начальник районного відділу міліції. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при Наркомі Внутрішніх Справ СРСР від 29.10.1939 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПАНКРАТЬЄВ Іван Михайлович, 1926 р. народження, с. Романово-Булгакове Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Романово-Булгакове Снігурівського району Миколаївської області. Тракторист у колгоспі. Заарештований 06.11.1949 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 06.12.1949 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Військовим трибуналом Одеського військового округу 15.03.1955

року міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 29.03.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАННЕТЬЄ Карл Андріанович, 1877 року народження, м. Таганрог, француз, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер заводу ім. А. Марті. Заарештований 03.06.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 08.06.1931 року засуджений до розстрілу. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1968 р.

ПАНТЕЛЕЄНКО Дмитро Олександрович, 1911 р. народження, с. Маловелідарівка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Завідуючий Єланецьким будинком культури. Заарештований 29.07.1938 р. Єланецьким районним відділом НКВС 28.09.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАНТІЛЕНКО Анастасія Андріївна, 1887 р. народження, с. Солоне Єланецького району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Прибужани Вознесенського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 01.07.1944 р. УНКДБ Миколаївської області 21.05.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПАНТУС Василь Григорович, 1907 року народження, с. Янушівка Червоноармійського району Житомирської області, українець, із селян. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 05.04.1944 року. Баштанським районним відділом НКВС 12.06.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАНФІЛОВ Іван Васильович, 1859 року народження, с. Солідарівка Доманівського району, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Солідарівка Доманівського району. Хлібороб. Заарештований 02.02.1931 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.06.1931 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР від 24.04.1942 р. засуджений до смертної кари, яка замінена 10 роками ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1964 р.

ПАНФІЛОВ Михайло Іванович, 1900 р. народження, с. Сергіївка Братського району Єлисаветградського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Сергіївка Братського району Єлисаветградського округ. Хлібороб. Заарештований 27.11.1928 р. Постановою Колегії ДПУ УСРР від 30.07.1929 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАНЦЕВИЧ Михайло Антонович, 1876 р. народження, місце народження невідоме, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Сторож у заготівельній організації. Заарештований 07.04.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 08.06.1937 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАНЧЕНКО Василь Петрович, 1894 року народження, с. Трихати Варварівського району Одеської області, українець, соціальне походження невідоме, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Трихати Варварівського району Одеської області. Місце роботи та посада невідомі. Заарештований 13.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений

до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПАНЧЕНКО Іван Андрійович, 1917 року народження, с. Мостове Мостівського району Одеської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Мостове Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 16.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу від 26.07.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАНЧУК Лев Леонтійович, 1891 року народження, с. Пересадівка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Продавець універмагу "Торгмортрансу". Заарештований 24.12.1949 року. Постановою Особливої наради при Міністерстві Держбезпеки СРСР від 07.02.1951 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував в Озертабі МВС СРСР. В 1955 р. достроково звільнений. Після покарання проживав у м. Миколаєві. Помер у 1961 році. Реабілітований у 1971 р.

ПАНЧУЛ Іван Іванович, 1883 р. народження, х. Бузький Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Бузькому Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 20.03.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.04.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАНЧУЛ Михайло Митрофанович, 1888 р. народження, с. Бузьке Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Робітник залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 20.04.1935 року. Лінійним судом Південно-Західної залізниці 12.07.1935 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПАНЧУЛ Олексій Михайлович, 1908 року народження, с. Бузьке Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бузьке Вознесенського району Одеської області. Член колгоспу "Шляхом Леніна". Заарештований 20.03.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 29.04.1933 року засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАНЬКОВСЬКИЙ Лаврентій Миколайович, 1898 р. народження, с. Благодатне Арбузинського району Одеської області, українець, із робітників, середня освіта. Проживав у с. Благодатне Арбузинського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 08.07.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 23.04.1939 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПАНЮТА Михайло Пилипович, 1907 року народження, с. Єланець Єланецького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Єланець Єланецького району Одеської області. Хлібороб.Заарештований 01.06.1932 року. Вознесенським районним відділом ДПУ 11.07.1932 року. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАНЮТА Никифор Пилипович, 1905 року народження, с. Єланець Єланецького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Єланець Єланецького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 03.06.1932 р. Вознесенським районним відділом ДПУ 11.07.1932

року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАПАНДОПУЛО Костянтин Федорович, 1880 р. народження, с. Карлівка Новоодеського району Миколаївської області, грек, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Візник у рибоколгоспі "Червоний Інгул". Заарештований 15.12.1937 р. Рішенням НКВС СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАПУК Макар Ілліч, 1907 р. народження, с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Слюсар. Заарештований 05.02.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 29.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПАРАБІН Леонід Іванович, 1899 р. народження, с. Коржеве (МАРСР), росіянин, із служителів культу, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Безробітний. Заарештований 18.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ПАРАБІН Сидір Іванович, 1887 р. народження, с. Дубосари (МАРСР), молдаванин, із селян. Проживав у м. Первомайську. Маляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 18.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 р. засуджений до розстрілу Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1957 р.

ПАРАМОНЕНКО Іван Самойлович, 1896 р. народження, с. Владиславівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Машиніст паровозного депо залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 15.03.1938 р. Постановою прокуратури Одеської залізниці від 28.12.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАРАМОНОВ Митрофан Павлович, 1895 р. народження, с. Сергіївка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Сергіївка Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.01.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 02.02.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАРАСКУН Купріян Дмитрович, 1898 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в м. Печорську Мурманської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ПАРАСЮК (Поросюк) Макар Петрович, 1910 р. народження, с. Бобрик Любашівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Катеринка Первомайського району Одеської області. Слюсар Кам'яностовської МТС. Заарештований 03.09.1936 р. Вироком Одеського обласного суду від 14.12.1936 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАРАСЮК Матвій Григорович, 1894 року народження, с. Криве Озеро Кривo-

озерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Обліковець. Заарештований 24.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ від 04.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАРАШЕНКО Захар Дорофійович, 1889 р. народження, с. Ониськове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Ониськове Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 25.05.1932 року. Одеським обласним відділом ДПУ 14.09.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПАРАЩЕНКО Остап Дорофійович, 1887 р. народження, с. Ониськове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Люцієвате Голтянського району Одеської області. Робітник. Заарештований 25.05.1932 р. Постановою Одеського обласного відділу ДПУ від 14.09.1939 р. звільнений. Подальша доля невідома.

ПАРАЩЕНКО Самійло Андрійович, 1898 р. народження, с. Миколаївка друга Казанківського району Дніпропетровської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Миколаївка друга Казанківського району Дніпропетровської області. Колгоспник. Заарештований 14.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАРИЦЬКИЙ Афанасій Пантелеймонович, 1882 р. народження, с. Щербанівське Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Слюсар-механік Вознесенського маслозаводу. Заарештований 08.07.1938 року. Вироком виїзної Судової Колегії Одеського обласного суду від 11.05.1939 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1968 р.

ПАРИЦЬКИЙ Йосип Францевич, 1911 р. народження, с. Марш Кайфановського району (Білорусія), поляк, із селян. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Технік на радіовузлі. Заарештований 14.07.1938 р. Постановою Єланецького районного відділу НКВС від 09.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАРОВЕНКО Олександр Андрійович, 1887 р. народження, с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Північсхідтабі НКВС СРСР. Помер у таборі 24.01.1939 р.

ПАРОКОННІЙ Петро Григорович, 1891 р. народження, с. Бузьке Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бузьке Вознесенського району Миколаївської області. Бригадир у колгоспі. Заарештований 20.09.1946 року. Постановою прокуратури Миколаївської області від 26.02.1947 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПАРОЛЬ Лука Григорович, 1904 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав

у м. Вознесенську. Слюсар. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 21.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 25.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПАРСЕНЮК Андрій Матвійович, 1882 р. народження, с. Сирове Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Сирове Великовradіївського району Одеської області. Колгоспник.Заарештований 05.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.10.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.03.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАРТЯНКО Василь Петрович, 1891 року народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Робітник маслозаводу. Заарештований 30.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.10.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАРУБІН Григорій Федорович, 1910 р. народження, с. Великосербулівка Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Заарештований 27.04.1944 р. Військовим трибуналом 53-ї армії від 28.04.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ПАРУШЕВСЬКИЙ Іван Вікентійович, 1886 р. народження, с. Кумарі Первомайського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Кумарі Первомайського району Одеської області. Бригадир колгоспу. Заарештований 30.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.02.1933 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАРФЕНЮК Сергій Герасимович, 1901 р. народження, с. Карпаліївка (Бессарабія), українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Водій. Заарештований 23.08.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 22.10.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАРХОМЕНКО Олександр Якович, 1892 р. народження, с. Богданівка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Інгулець Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 09.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАРХОМОВ Іван Семенович, 1892 року народження, с. Вікторівка Братського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 02.12.1937 року. Постановою Особливої колегії з кримінальних справ Одеського обласного суду засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ та поразкою в правах на 3 роки. Дата невідома. Покарання відбував у Самартабі НКВС СРСР. 29.12.1939 р. строк зменшено до 2 років. Подальша доля невідома.

ПАРХОМОВ Федір Іванович, 1898 року народження, с. Вікторівка Братсько-

го району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Вікторівка Братського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 31.03.1933 року. Вознесенським районним відділом ДПУ 21.04.1933 р. справу припинено. Звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАСЕЧНІК Леонтій Никифорович, 1901 р. народження, с. Нова Прага Кіровоградської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 10.01.1946 року. Вироком Військового трибуналу 82-го корпусу від 25.02.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПАСИНОК Максим Петрович, 1898 року народження, с. Інгулка Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївської області. Стрілочник на залізничній станції "Лоцкине". Заарештований 01.10.1945 року. Вироком Військового трибуналу Одеської залізниці від 13.03.1946 р. засуджений до 2 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАСКАЛЬ Йосип Іванович, 1886 р. народження, с. Валегоцулове (МАРСР), молдаванин, із селян, неосвічений. Проживав у с. Врадіївка Великовradіївського району Одеської області. Заарештований 01.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 11.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПАСЛАВСЬКА Станіслава Марківна, 1900 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, полька, малоосвічена. Проживала у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Домогосподарка. Заарештована 09.11.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджена до розстрілу. Страчена 23.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1959 р.

ПАСТЕРНАК Антон Омелянович, 1894 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 12.11.1929 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 13.01.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАСТЕРНАК Пантелій Омелянович, 1895 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 16.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 02.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

ПАСТІКА Єпіфан Мелентійович, 1902 р. народження, с. Себине Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.10.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 27.01.1948 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Вироком Військового трибуналу військ МВС Українсько-

го округу від 03.03.1948 року міра покарання зменшена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАСТІКА Михайло Фомич, 1888 р. народження, с. Майорівка Новобузького району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Майорівка Новобузького району. Колгоспник. Заарештований 28.10.1930 р. Вироком Новобузького районного народного суду 31.01.1931 року засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з подальшим виселення за межі УСРР на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАСТУХОВ Олександр Петрович, 1892 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Чернігівка Очаківського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 31.08.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.11.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПАСТУШЕНКО Абрам Маркіянович, 1876 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 р. Миколаївським окружним відділом ДПУ 28.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАСТУШЕНКО Андрій Платонович, 1892 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 31.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПАСТУШЕНКО Василь Аврамович, 1904 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, білорус, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Робітник радгоспу. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАСТУШЕНКО Григорій Іванович, 1874 р. народження, с. Синюхин Брід Первомайського округу Одеської губернії, українець, із селян. Проживав у с. Сенюхин Брід Первомайського округу Одеської губернії. Одноосібник. Заарештований 27.03.1931 р. Первомайським районним відділом ДПУ 14.04.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАСТУШЕНКО Іван Іванович, 1918 р. народження, с. Єлизаветівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Єлизаветівка Снігурівського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 03.06.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.02.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПАСТУШЕНКО Микола Омелянович, 1918 р. народження, с. Новопавлівка Великоврадіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Військовослужбовець. Заарештований 21.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу 14-ї армії від 05.08.1941 р. засуджений до роз-

стрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1964 р.

ПАСТЬЯН Яків Іванович, 1902 р. народження, с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Член колгоспу "Політвідділ". Заарештований 17.02.1938 року. Рішенням Тилігуло-Березанського районного відділу НКВС від 04.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПАТЕЙЧУК Максим Купріянович, 1904 р. народження, с. Комарове Колковського району Волинської області, українець, із селян. Проживав у с. Малахове Доманівського району Одеської області. Коваль у колгоспі. Заарештований 30.03.1951 р. Вироком Судової колегії по карних справах Миколаївського обласного суду від 11.08.1951 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАТЕЛЯК Антон Іванович, 1893 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, соціальне походження невідоме, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Посада та місце роботи невідомі. Заарештований 14.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата розстрілу невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАТРІКОВ Сергій Іларіонович, 1884 р. народження, м. Петроград, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Технік-конструктор, Місце роботи невідомо. Заарештований 31.01.1921 року. Постановою Трійки при Миколаївській губернській надзвичайній комісії від 14.04.1921 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПАУЛЬ Альфонс Йосипович, 1919 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Останнє місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 року. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ПАУЛЬ Барбета Йосипівна, 1924 року народження, с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Шпеєр Веселинівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Акмолинську область. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПАУЛЬ Йоганн Вільгельмович, 1928 року народження, с. Петрівка Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Петрівка Варварівського району Миколаївської області. Пастух. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Молотовську область, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення 13.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПАУЛЬ Олександр Людвігович, 1909 року народження, с. Ганнівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Чапаєвка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Тракторист. Місце роботи невідомо. Заарештований 04.03.1938 року. Рішенням Тилігуло-Березанського районного відділу НКВС від 01.06.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПАУЛЬ Рафаїл Олександрович, 1893 року народження, с. Ганнівка Тилігуло-Березанського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Малахове Тилігуло-Березанського району Одеської області. Помічник лікаря в лікарні. Заарештований 26.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1960 р.

ПАЦМАНЮК Ксеня Іванівна, 1915 року народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештована 15.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 21.10.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПАШИНОВ Олексій Давидович, 1892 р. народження, с. Благодатне Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Благодатне Арбузинського району Одеської області. Голова колгоспу. Заарештований 06.01.1933 р. Постановою Арбузинського районного відділу ДПУ від 28.05.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПАШКІН Петро Семенович, 1886 року народження, м. Балта, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Касир Вознесенського районного відділу зв'язку. Заарештований 26.07.1938 р. Постановою прокуратури Одеської області від 17.04.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАШКОВ Андрій Петрович, 1914 року народження, с. Новофедорівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Червоноармієць 80-ї стрілецької дивізії. Заарештований 22.08.1940 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 15.06.1942 р. засуджений до ув'язнення у ВТТ на строк до закінчення війни. Постановою Президії Верховної Ради СРСР від 15.04.1943 р. задоволене прохання про відправлення на фронт. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ПАШКОВ Степан Якович, 1892 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Заготівельник контори "Заготсировина". Заарештований 14.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 24.05.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Трибуналом Одеського військового округу 04.01.1955 року строк покарання зменшено до 9 років ув'язнення у ВТТ без поразки в правах. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р.

ПАШКОВА Валентина Львівна, 1924 р. народження, м. Миколаїв, українка, із робітників, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 24.11.1951 року. УМДБ Миколаївської області 29.01.1952 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1999 р.

ПАШКОВСЬКИЙ Митрофан Гаврилович, 1894 р. народження, с. Ненайдєйківка Снігурівського району Одеської області району, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Ненайдєйківка Снігурівського району Одеської області.

Бригадир. Заарештований 24.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УРСР від 19.01.1933 р. засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПАЩЕНКО Іван Михайлович, 1897 року народження, с. Калузьке Херсонського повіту Миколаївської губернії, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калузьке Херсонського повіту Миколаївської губернії. Хлібороб. Заарештований 10.03.1921 р. Постановою Херсонської повітової надзвичайної комісії від 28.03.1921 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАЩЕНКО Микола Андрійович, 1914 р. народження, м. Очаків, українець, із робітників, середня освіта. До призову на військову службу проживав у м. Очакові. Військовослужбовець. Заарештований 28.05.1943 року. Вироком Військового трибуналу Горьківського військового гарнізону від 29.07.1943 року засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПАЩЕНКО Микола Ілліч, 1912 р. народження, с. Мостове Мостівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Мостове Мостівського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 11.01.1945 р. Вироком Військового трибуналу від 16.02.1945 року засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на три роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПАЩЕНКО Микола Якович, 1919 року народження, с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Кашперівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.10.1941 р. Вироком Військового трибуналу Ленінградського фронту засуджений до розстрілу. Рішенням Верховної Колегії Верховного Суду СРСР в грудні 1944 р. розстріл замінений на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПАЩЕНКО Петро Михайлович, 1893 року народження, с. Калузьке Херсонського повіту Миколаївської губернії, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калузьке Херсонського повіту Миколаївської губернії. Хлібороб. Заарештований 10.03.1921 року. Постановою Херсонської повітової надзвичайної комісії від 28.03.1921 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕВНЄВ Пилип Варфоломійович, 1925 р. народження, с. Іванівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Іванівка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 15.12.1953 року. Вироком Одеського обласного суду від 18.03.1954 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПЕГІН Андрій Львович, 1888 р. народження, с. Вікторівка Братського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Вчитель в школі. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений в 1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1970 р.

ПЕГНАСТИЙ Семен Іванович, 1885 року народження, с. Кубрики Анатоліївського району Одеського округу, українець, із селян, малоосвічений. Прожи-

вав у с. Кубрики Анатоліївського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 27.06.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕДОСЮК Василь Іванович, 1888 року народження, с. Казанка Долинського району, українець, із селян. Проживав у с. Казанка Долинського району. Хлібороб. Заарештований у березні 1931 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 25.03.1931 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕЙМЕР Гутман Айзикович, 1921 року народження, с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області, єврей, із робітників, середня освіта. Місце проживання невідомо. Авіаційний механік другого запасного авіаційного полку. Заарештований 30.10.1942 р. Вироком Військового трибуналу другої запасної авіабригади від 31.12.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПЕЙТЕР Антон Християнович, 1887 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 14.11.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 25.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1969 р.

ПЕЛЕХ Степан Михайлович, 1895 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав у с. Новомиколаївське Великоврадіївського району Одеської області. Голова колгоспу. Заарештований 26.11.1948 р. Постановою УМДБ Одеської області від 17.12.1948 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕЛЕШ Василь Дмитрович, 1885 року народження, с. Ковалівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 22.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 05.08.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПЕЛЕЩЕНКО Семен Максимович, 1880 р. народження, с. Зеленьки Миронівського району Київської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Контролер залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 23.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.07.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітованій у 1956 р.

ПЕЛІКОВ Іван Хомич, 1900 р. народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕЛІКОВ Павло Хомич, 1895 р. народження, с. Бармашове Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Бармашове Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особ-

ливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 року засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕЛІХОВСЬКИЙ Антон Степанович, 1899 р. народження, с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області. Агроном у МТС. Заарештований 26.04.1944 р. Постановою Веселинівського районного відділу НКДБ 10.08.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕЛІХОВСЬКИЙ Павло Степанович, 1889 р. народження, с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Веселинове Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 19.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 19.06.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПЕНЗЕЛЬСЬКИЙ Фелікс Григорович, 1897 р. народження, с. Слобідка Іллінецького району Вінницької області, поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Конецпол Первомайського району Одеської області. Бджоляр у колгоспі. Заарештований 24.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.04.1938 року. Реабілітований у 1989 р.

ПЕНІНСЬКА-ЛАВРИНОВИЧ Софія Станіславівна, 1891 р. народження, місце народження невідоме, полька, із службовців. Проживала у с. Братське Братського району Одеської області. Безробітна. Заарештована 24.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 18.09.1937 року засуджена до розстрілу. Страчена 19.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1990 р.

ПЕНТЕЛЬ Фелікс Павлович, 1896 року народження, м. Красностав (Польща), поляк, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Механік автобази. Заарештований 09.02.1940 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 22.07.1940 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕНТОВ Микола Миколайович, 1911 р. народження, с. Братське Братського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 03.11.1941 року. Вироком Військового трибуналу 99-ї стрілецької дивізії від 05.11.1941 року засуджений до розстрілу. Страчений 06.11.1941 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПЕНЧКОВСЬКИЙ Микола Володимирович, 1911 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Водій на Миколаївській трикотажній фабриці. Заарештований 16.11.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.04.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕНЧУК Кіндрат Григорович, 1892 року народження, с. Петропавлівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Петропавлівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.05.1945 року. Вироком

Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.05.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕРВИШЕВ Гаврило Опанасович, 1921 р. народження, с. Никитське Борисівського району Курської області, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Улянівка Новоодеського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 01.04.1944 р. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 23.10.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕРЕБИЙНІС Василь Федорович, 1882 р. народження, с. Тернувате Новоодеського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселинове Веселинівського району Одеської області. Вагар на залізничній станції "Веселинове". Заарештований 27.02.1933 року. Постановою Одеського транспортного відділу ДПУ УСРР від 02.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕРЕВЕРЗЄВ Макар Гнатович, 1872 р. народження, с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Возсіятське Єланецького району Миколаївської області. Двірник Баратівського лубзаводу. Заарештований 02.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 06.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 18.04.1938 р. Реабілітований у 1964 р.

ПЕРЕДРІЙ Лука Корнійович, 1895 року народження, с. Шукайвода Христинівського району Черкаської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Бухгалтер в радгоспі. Заарештований 28.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 27.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПЕРЕКЛА Іван Ксенофонтович, 1878 року народження, с. Врадіївка Великоврадіївського району, українець, із селян. Проживав у с. Врадіївка Великоврадіївського району. Заарештований 19.10.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1931 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕРЕКОТЬЄВА Катерина Миколаївна, 1917 р. народження, с. Веселинове Веселинівського району Одеської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Вознесенську. Курсант Вознесенської школи комбайнерів. Заарештована 10.02.1937 року. Одеським обласним судом 02.06.1937 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ПЕРЕЛІГА Лука Терентійович, 1908 року народження, с. Березівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Варварівка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 23.06.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 14.10.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПЕРЕЛЬФЕЙН Генріх Якович, 1885 р. народження, с. Рорбах Карл-Либкнехтівського району Одеської області, німець, із селян. Проживав у с. Рорбах Карл-Либкнехтівського району Одеської області. Конюх. Заарештований 24.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 10.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ПЕРЕПАДЯ Никифор Авакумович, 1889 р. народження, с. Парутине Очаківського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Парутине Очаківського району. Хлібороб. Заарештований 27.02.1931 року. Прокуратурою Очаківського району 15.05.1931 р. справу припинено. Виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕРЕПЕЛИЦЯ Андрій Опанасович, 1891 р. народження, м. Одеса, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Директор приміського підсобного господарства торгового порту. Заарештований 26.02.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 03.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. 22.05.1939 р. справу припинено. Назва установи, яка припинила справу невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕРЕПЕЧАЄВ Тимофій Юхимович, 1885 р. народження, с. Болгарка Вознесенського району Одеської області, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Майстер заводу "Червоний технік". Заарештований 20.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 04.11.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1963 р.

ПЕРЕСУНЬКО Серафим Андрійович, 1904 р. народження, с. Калуга Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав с. Калуга Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 01.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 ув'язнення у років ВТТ. Подальша доля невідома. Дані про реабілітацію відсутні.

ПЕРЕСУНЬКО Степан Лаврентійович, 1918 р. народження, с. Баловне Новоодеського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Баловне Новоодеського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 08.02.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 05.06.1937 р. засуджений до 2 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1994 р.

ПЕРЕСУНЬКО Тимофій Миколайович, 1900 р. народження, с. Полянецьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Полянецьке Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 21.01.1933 року. Постановою Колегії Одеського губчека від 17.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕРЕСУНЬКО Тит Григорович, 1890 р. народження, с. Калуга Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калуга Березнегуватського району Миколаївської області. Тесляр в колгоспі "12-річчя Жовтня". Заарештований 23.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Волгтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1961 р.

ПЕРЕТЯТКО Микола Іванович, 1901 р. народження, м. Дубно, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 27.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 року засуджений

до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1939 р. Постанову Трійки відмінено справу припинено. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1990 р.

ПЕРЕТЯТКО Яків Іванович, 1902 року народження, м. Дубно, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар заводу ім. А. Марті. Заарештований 27.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.10.1938 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1939 р. постанову Трійки відмінено, справу припинено. Покарання відбував в Біломорбалттабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕРЕШБЕНКО Овер'ян Дорофійович, 1876 р. народження, с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Алкалаївському Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 17.09.1929 року. Херсонським окружним відділом ДПУ 20.01.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕРЕШБЕНКО Сидір Дорофійович, 1873 р. народження, с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Любомирівка Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 17.09.1929 року. Херсонським окружним відділом ДПУ 20.01.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕРЕЯСЛО Іван Омелянович, 1889 року народження, с. Висунськ Березнегуватського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району. Одноосібник. Заарештований 12.11.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 12.04.1931 р. справу припинено.

ПЕРЕЯСЛОВ Петро Андрійович, 1899 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 02.11.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 28.12.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПЕРНАТИЙ Микола Іванович, 1921 року народження, с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області, молдованин, із робітників, малоосвічений. До призову на військову службу проживав у с. Малинівка Новоодеського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 24.05.1943 р. Вироком Військового трибуналу Московського фронту 26.06.1943 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕРНАТИЙ Михайло Петрович, 1898 р. народження, с. Димівка Новоодеського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Антонівка Новоодеського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 20.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕРОВ Антон Лук'янович, 1894 р. народження, с. Єланець Єланецького ра-

йону Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бурдей Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 16.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.01.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПЕРОВ Іван Гаврилович, 1905 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Червоноармієць. Заарештований 08.05.1942 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 05.05.1943 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Воркуттабі НКВС СРСР. Реабілітований у 1991 р.

ПЕРОВ Іван Леонтійович, 1880 р. народження, с. Єланець Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Єланець Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.02.1933 року засуджений до виселення в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля не відома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕРОВ Микола Миколайович, 1910 року народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 03.10.1942 року. Вироком Військового трибуналу від 18.10.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕРОВ Олександр Якимович, 1916 року народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 13.04.1938 року. Вироком Військового трибуналу військової частини № 5465 28.07.1938 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕРОВ Трохим Федорович, 1878 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тернове Казанківського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 23.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 15.01.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕРЦУЛ Іван Андрійович, 1905 р. народження, с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Леніне Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 24.11.1937 р. Постановою Трійки при НКВС Миколаївської області від 08.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕРЧИНСЬКИЙ Євграф Тимофійович, 1887 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на заводі ім. А. Марті. Заарештований 24.09.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.11.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Постановою Військової Колегії Верховного суду СРСР від 25.10.1946 р. міра

покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПЕСКОВИЙ Дмитро Петрович, 1902 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Механік в управлінні легкої промисловості. Заарештований 27.02.1936 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 15.06.1936 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПЕСТОВ Володимир Федорович, 1924 р. народження, м. Горький, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на заводі ім. А. Марті. Заарештований 04.07.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 22.07.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПЕСТУНОВ Іван Филимонович, 1917 р. народження, с. Червоний Став Володимирівського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Червоний Став Володимирівського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 21.09.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС і охорони тилу Південно-Західного фронту 28.09.1941 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТЕР Антон Никодимович, 1930 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Не працював. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область, строк виселення невідомий. 13.01.1956 р. був знятий з обліку спецпоселення. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТЕР Генріх Федорович, 1936 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений у Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення 21.09.1954 р. Реабілітований у 1991р.

ПЕТЕР Георгій Никодимович, 1927 року народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область, строк виселення невідомий. 14.01.1956 р. був знятий з обліку спецпоселення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТЕР Емілія Антонівна, 1925 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Працювала в общині. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПЕТЕР Емма Петрівна, 1918 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Робітниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у

Томську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПЕТЕР Іван Германович, 1937 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Навчався у школі. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ПЕТЕР Катерина Андріївна, 1880 року народження, с. Олександрфельд Спартаківського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Місце проживання невідомо. Не працювала. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена у м. Асбест. Подальша доля невідома.

ПЕТЕР Лідія Пилипівна, 1914 р. народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Домогосподарка. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Таджиську РСР, строк виселення невідомий. Знята з обліку спецпоселення 16.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПЕТЕР Никодим Никодимович, 1930 року народження, с. Ландау, Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення в 1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991р.

ПЕТКОВ Костянтин Васильович, 1914 р. народження, с. Богданівка Коларовського району Дніпропетровської області, болгарин, із селян, незакінчена вища освіта. Проживав у м. Миколаєві. Студент Миколаївського педагогічного інституту. Заарештований 10.05.1938 р. УНКВС Миколаївської області 08.04.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПЕТКОВ Костянтин Васильович, 1917 р. народження, с. Богданове Запорізької області, болгарин, із селян, вища освіта. Проживав у с. Новий Буг Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештований 16.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 17.02.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Військовою колегією Верховного суду СРСР 28.03.1947 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Після звільнення Проживав у м. Алма-Ата. Реабілітований у 1972 р.

ПЕТРАЙТЕНЕ Євгенія Йосипівна, 1927 р. народження, с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Катеринеталь Варварівського району Миколаївської області. Не працювала. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПЕТРАКОВ Василь Євдокимович, 1891 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Катеринівка Широколанівського району Миколаївської області. Коваль у підсобному господарстві заводу "Мельмаш". Заарештований 20.03.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС

Миколаївської області від 05.05.1948 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р.

ПЕТРАКОВ Василь Євдокимович, 1895 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу. українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 25.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 22.03.1930 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПЕТРАКОВ Володимир Максимович, 1890 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 року. Миколаївським окружним відділом ДПУ 18.04.1930 р. справу припинено, виселений за межі Миколаївського округу. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕТРАКОВ Олексій Євдокимович, 1900 р. народження, с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 22.03.1930 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПЕТРЕНКО Василь Іванович, 1926 року народження, с. Лиманці Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Під час військової служби проживав у м. Свердловську. Військовослужбовець. Заарештований 08.09.1950 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Свердловської області 30.11.1950 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у селищі Джезказган Карагандинської області. Звільнений з ув'язнення 25.04.1954 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1954 р.

ПЕТРЕНКО Володимир Дмитрович, 1819 р. народження, с. Яструбинове Вознесенського району Миколаївської області, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Директор Варварівського шкіряного заводу. Заарештований 10.04.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС по Миколаївській області 29.07.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Військовою Колегією Верховного Суду СРСР 19.09.1946 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПЕТРЕНКО Гаврило Дмитрович, 1907 р. народження, с. Костянтинівка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костянтинівка Жовтневого району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 16.02.1945 року. Військовим трибуналом 109-ї гвардійської Бериславської ордена Суворова та Червоного прапора дивізії засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Дата винесення вироку невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

ПЕТРЕНКО Григорій Дмитрович, 1870 р. народження, с. Мала Врадіївка Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Мала Врадіївка Великовradіївського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений

до розстрілу. Страчений 31.05.1938 року. Місце проживання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПЕТРЕНКО Дмитро Васильович, 1898 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 1.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер у таборі 11.07.1938 р. Реабілітований у 1965 р.

ПЕТРЕНКО Євдоким Кузьмич, 1864 року народження, с. Піски Баштанського району Миколаївського округу, українець. із селян, малоосвічений. Проживав у с. Піски Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.12.1930 р. засуджений до заслання у Казахстан строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПЕТРЕНКО Костянтин Митрофанович, 1898 р. народження с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав на х. Хмарівці Арбузинського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 12.07.1946 р. УМДБ Миколаївської області 12.10.1946 р. справу припинено. Звільнений 21.10.1946 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПЕТРЕНКО Олексій Федорович, 1905 р. народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРИКЕВИЧ Михайло Іванович, 1909 р. народження, с. Кудрявцеве Доманівського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Кудрявцеве Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.08.1945 р. Постановою Особливої наради при МВС СРСР від 20.06.1946 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Черногортабі НКВС. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРИЧЕНКО Харлампій Тимофійович, 1896 р. народження, с. Анатолівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Анатолівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 19.03.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 02.06.1948 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПЕТРИЧЕНКО-ДОМБ Григорій Михайлович, 1923 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївській області, єврей, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Військовий. Заарештований 15.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу від 22.04.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття покарання проживав у м. Норільську. Реабілітований у 1957 р.

ПЕТРОВ Андрій Семенович, 1886 року народження, с. Колосівка Березівського району Одеського округу, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Колосівка Березівського району Одесь-

кого округу. Хлібороб. Заарештований 05.02.1930 року. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 року справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕТРОВ Володимир Михайлович, 1896 р. народження, м. Петроград, росіянин, із робітників, середня освіта. Проживав у м. Очакові. Діловод у клубі. Заарештований 09.04.1921 р. Постановою Колегії Миколаївської губернської надзвичайної комісії від 07.08.1921 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕТРОВ Герасим Васильович, 1894 року народження, с. Снігурівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Снігурівка Снігурівського району Одеської області. Псаломщик. Заарештований 30.01.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.05.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕТРОВ Дмитро Якович, 1901 р. народження, с. Табуриці Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Помічник машиніста депо станції Миколаїв. Заарештований 05.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 27.03.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРОВ Іван Андрійович, 1915 р. народження, м. Знам'янка Кіровоградської області, українець, із робітників, освічений. Проживав на залізничній станції Горохівка Одеської залізниці. Робітник залізничної станції Горохівка. Заарештований 08.07.1941 р. Військовим трибуналом Одеської залізниці від 21.07.1941 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТРОВ Іван Іванович, 1899 р. народження, с. Володимирівка Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Стара Богданівка Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 28.06.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.05.1942 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРОВ Іван Семенович, 1879 р. народження, с. Колосівка Березівського району Одеського округу, українець, із селян. Проживав у с. Колосівка Березівського району Одеського округу. Хлібороб. Заарештований 05.02.1930 року. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 26.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕТРОВ Микола Миколайович, 1891 р. народження, м. Миколаїв, українець, із службовців, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Секретар робфаку. Заарештований 27.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТРОВ Михайло Якович, 1892 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер міського відділу охорони здоров'я. Заарештований 14.03.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 02.07.1938 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Північсхідтабі НКВС СРСР. Помер 09.01.1942 року. Реабілітований у 1957 р.

ПЕТРОВ Олександр Іванович, 1917 року народження, м. Миколаїв, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Чоботар. Місце роботи невідомо. Заарештований 10.04.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.03.1945 р. засуджений до заслання в Казахстан на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРОВ Петро Пилипович, 1885 року народження, м. Ананьїве Одеської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Бухгалтер Вознесенського районного вузла зв'язку. Заарештований 17.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 27.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРОВИЧ Марк Семенович, 1900 року народження, острів Оліб (Югославія), серб, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник зв'язку. Заарештований 15.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.09.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 07.10.1938 р. Місце народження невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПЕТРОВСЬКА Віра Кирилівна, 1926 р. народження, с. Новоселівка Новобузького району Миколаївської області, росіянка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Дмитрівка Очаківського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована 14.07.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 08.09.1945 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Військовим трибуналом Одеського військового округу від 04.03.1955 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПЕТРОВСЬКИЙ Дмитро Іванович, 1877 р. народження, с. Березівка Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Карла Лібкнехта Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Робітник МТС. Заарештований 30.08.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.11.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 04.11.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПЕТРОВСЬКИЙ Олександр Іванович, 1885 р. народження, с. Олександро-Кодницеве Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ковалівка Варварівського району Миколаївської області. Заготівельник райспоживспілки. Заарештований 30.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 31.07.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЕТРОЧУК Олексій Львович, 1898 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Юр'ївка Новобузького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 18.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.04.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРУНЯ Кирило Федорович, 1898 року народження, м. Вознесенськ, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Натягайлівка Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 02.03.1938 р. Вироком Лінійного суду Одеської залізниці від 19.05.1938 р. засуджений до 4 років ув'яз-

нення у ВТТ з позбавленням прав строком на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПЕТРУСЕНКО Олексій Іванович, 1908 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. В'язень. Заарештований у 1935 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 28.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 06.09.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРУШЕНКО Андрій Якович, 1817 р. народження, с. Сирове Любашівського району, молдованин, із селян. Проживав у с. Акметчетка Доманівського району. Тесляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 07.01.1932 року. Вироком Доманівського районного народного суду від 19.01.1932 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПЕТРУШЕНКО Олексій Семенович, 1889 р. народження, с. Федорівка Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Федорівка Снігурівського району Одеської області. Бригадир у колгоспі ім. Войкова. Заарештований 03.04.1933 р. Звільнений 24.05.1933 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 1996 р.

ПЕТРУШКОВ Гнат Овсійович, 1902 року народження, с. Нова Пристань Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нова Пристань Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 07.09.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.02.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТРУШКОВ Семен Климентійович, 1893 р. народження, с. Нова Пристань Вознесенського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нова Пристань Вознесенського району. Хлібороб. Заарештований 26.09.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегій ДПУ УСРС від 01.08.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕТРУШКОВ Никифор Петрович, 1909 р. народження, с. Нова Пристань Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нова Пристань Вознесенського району Миколаївської області. Бригадир польової бригади. Заарештований 30.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.11.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ. Військовим Трибуналом Одеського військового округу 27.07.1955 р. міра покарання змінена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТРУШКОВ Феодосій Петрович, 1888 р. народження, с. Нова Пристань Вознесенського району, українець, із селян. Проживав у с. Нова Пристань Вознесенського району. Хлібороб. Заарештований 26.09.1931 р. Постановою Особливої наради при Колегій ДПУ УСРС від 01.08.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЕТУХОВ Валентин Петрович, 1912 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 04.10.1937 року. Військовим трибуналом 18-го стрілецького корпусу 18.03.1938 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЕТУХОВ Василь Миколайович, 1880 р. народження, с. Боболка Бобри-

нецького району Кіровоградської області, українець, із селян. Проживав на х. Братський Новобузького району. Безробітний. Заарештований 27.12.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 13.11.1931 року. засуджений до заслання у Казахстан на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЕТУШЕНКО Микола Іванович, 1883 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Вознесенську. Бухгалтер. Заарештований 21.12.1932 р. Миколаївським РВ ДПУ 25.05.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПЕУС Роза Антонівна, 1886 р. народження, с. Футерлани Вознесенського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Футерлани Вознесенського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена у Молотовську область. Знята з обліку спецпоселення 23.01.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПЕХЛЄР Григорій Францович, 1921 року народження, с. Карлсруе Варварівського району Миколаївської області, німець, із селян, середня освіта. Тимчасово проживав у с. Тургеніве Московської області. Безробітний. Заарештований 18.03.1950 р. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 29.09.1951 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після звільнення проживав у м. Омську. Реабілітований у 1956 р.

ПЕЧЕРИЦЯ Сидір Іларіонович, 1877 року народження, с. Пересадівка Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Пересадівка Миколаївського району Одеської області. Робітник, Місце роботи невідомо. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЕЧЕРСЬКА Ася Абрамівна, 1912 року народження, с. Добре Баштанського району Миколаївської області, єврейка, із селян, середня освіта. Проживала у с. Добре Баштанського району Миколаївської області. Вчитель у школі. Заарештована 26.10.1940 року. 25.12.1940 р. справу припинено. Назва судової установи, яка припинила справу невідома. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

ПЕЧЕРСЬКИЙ Іван Іванович, 1894 року народження, м. Бобринець Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник радгоспу. Заарештований 29.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПИЖ Дмитро Якович, 1909 р. народження, с. Олександрівка Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на залізниці. Заарештований 08.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.03.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПИЖ Пилип Дмитрович, 1893 р. народження, с. Станіслав Білозерського району Херсонської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Широка Балка Жовтневого району Одеської області. Рибалка. Місце роботи невідомо. Заарештований 15.04.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.06.1933 р. засуджений до 3 років

ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПИЖ Тимофій Якович, 1905 р. народження, с. Станіслав Білозерського району Херсонської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Чорнороб. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.03.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.04.1933 року засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПИЗЕЛЬ Йосип Станіславович, 1894 року народження, с. Лиси (Польща), поляк, із селян, вища освіта. Проживав у м. Миколаєві. Начальник випробувальної станції заводу ім. А. Марті. Заарештований 22.07.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 02.04.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПИЗЮРА Іван Кіндратович,1881 року народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.02.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 25.04.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПИКАНЕР Дмитро Євдокимович, 1897 р. народження, с. Кантакузівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Кантакузівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 23.01.1933 р. Постановою РВ ДПУ від 04.02.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1933 р.

ПИЛИПЕНКО Іван Григорович, 1893 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Макарове Братського району Єлисаветградського округу. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.03.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПИЛИПОВИЧ Аполлон Миколайович, 1888 р. народження, м. Кенігсберг, росіянин, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Вознесенську. Агроном. Заарештований 18.10.1927 р. Рішенням Колегії ОДПУ від 14.05.1928 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПИЛИПОВИЧ Корній Іванович, 1971 р. народження, м. Індуса (Польща), поляк, із робітників, освічений. Проживав у радгоспі "Інгульський" Мостівського району Одеської області. Маляр. Заарештований 01.09.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 04.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПИЛЮГА Василь Андрійович, 1894 року народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, соціальне походження невідоме, данні про освіту відсутні. Місце останнього проживання невідоме. Безробітний. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПИЛЮГА Микола Фадейович, 1896 року народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської об-

ласті, українець, соціальне походження невідоме. Проживав у с. Єрмолівка Привільнянського району Миколаївської області. Посада та місце роботи невідомо. Заарештований 22.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПИЛЮГА Микола Федорович, 1896 року народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївського району, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Єрмолівка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 11.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПИРОГ Олександр Микитович, 1906 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Працівник міськкому ЛКСМУ. Заарештований 08.01.1938 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 14.10.1938 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ПИРОЖЕНКО Данило Петрович, 1912 р. народження, с. Новоолександрівка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 14.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР Миколаївської області від 21.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПИРОЖЕНКО Петро Іванович, 1909 р. народження, с. Василівка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Василівка Єланецького району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 23.03.1943 року. Вироком Військового трибуналу 4-го кавалерійського корпусу від 05.08.1942 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Військовою Колегією Верховного суду СРСР 12.03.1943 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПИСАНКА Марія Петрівна, 1873 р. народження, с. Ткачівка Ковалівського району Одеської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Новоолександрівка Єланецького району Одеської області. Домогосподарка. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.08.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ПИСАНКО Іван Опанасович, 1910 року народження, с. Новоолександрівка Єланецького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоолександрівка Єланецького району Одеської області. Чорнороб. Заарештований 08.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПИСАРЕВСЬКИЙ Лук'ян Кузьмич, 1915 р. народження, с. Кир'яківка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кир'яківка Варварівського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 14.06.1942 р. Вироком Військового трибуналу 18-ї запасної стрілецької бригади від 27.08.1942 р.

засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПИСАРЕНКО Захарій Харлампович, 1895 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Одрадне Березнегуватського району Миколаївської області. Голова колгоспу "Свято врожаю". Заарештований 16.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Прокуратурою Миколаївської області 29.01.1940 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПИСАРЕНКО Ксенія Федорівна, 1906 року народження, с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Домогосподарка. Заарештована 30.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Новосибірській області від 25.12.1941 року засуджена до 2 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПИСАРЕНКО Олександр Олександрович, 1902 р. народження, м. Тирасполь, українець, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Бухгалтер залізничної станції Вознесенськ. Заарештований 05.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу 3-го Українського фронту від 08.09.1944 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПИСАРЕНКО Юхим Софронович, 1905 р. народження, с. Степківка Первомайського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Степківка Первомайського району Одеської області. Член колгоспу "Четверта п'ятирічка". Заарештований 27.08.1934 року. Прокуратурою Одеської області 04.12.1934 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПИСЬМЕННИЙ Яків Григорович, 1901 р. народження, с. Трихати Миколаївського району Миколаївської області, українець, з селян, освіта початкова. Проживав у с. Гольдштадт Новоодеського району Миколаївської області. Слюсар радгоспу ім. Тельмана. Заарештований 13.07.1938 року. 10.02.1939 р. з-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

ПИХТІН Василь Степанович, 1912 року народження, с. Новий Буг Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Тракторист у колгоспі ім. Калініна. Заарештований 05.12.1937 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 17.03.1938 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПИХТІН Григорій Васильович, 1899 року народження, м. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, соціальне походження, освіта та місце проживання невідомі. Місце роботи невідомо. Заарештований 11.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПИХТІН Петро Іванович, 1901 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Робітник нафтобази. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ПИХТІН Семен Петрович, 1895 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 01.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПИХТІН Федір Спиридонович, 1871 року народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, росіянин, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Двірник на Новобузькому луб'яному заводі. Заарештований 18.03.1944 р. Відділом УНКДБ Миколаївської області 05.03.1952 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПИЧИВСЬКИЙ Георгій Олександрович, 1899 р. народження, м. Калуга, росіянин, із службовців, середня освіта. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Голова районної спілки "Совнахім" Снігурівського району. Заарештований 10.08.1938 р. Снігурівським районним відділом НКВС 10.02.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПІАНТКОВСЬКИЙ Костянтин Михайлович, 1888 р. народження, с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області. Завідуючий лабораторією у колгоспі. Заарештований 01.04.1946 року. Вироком Одеського обласного суду від 11.08.1946 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПІВАНОВ Захар Павлович, 1885 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Олександрівка Вознесенського району. Обліковець колгоспу ім. Чубаря. Заарештований 26.02.1931 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.04.1931 р. засуджений до заслання у Північний край на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІВЕНЬ Гнат Андрійович, 1903 р. народження, с. Гольма (АМРСР), українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Іванівка Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований в 1928 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.01.1929 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Первомайського міського відділу ДПУ 29.04.1929 року звільнений. Подальша доля невідома.

ПІВЕНЬ Никон Максимович, 1893 року народження, с. Слін Чернігівської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Тесляр радгоспу ім. Тельмана. Заарештований 09.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІВТОРАК Марія Юхимівна, 1905 року народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українка, соціальне походження невідоме, освічена. Проживала у с. Новопавлівка Веселинівського району Миколаївської області. Вчителька у школі. Заарештована 17.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 22.11.1944 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПІГАР Михайло Васильович, 1898 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ганнівка Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 17.02.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.11.1932 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС УРСР Одеської області від 16.02.1937 р. звільнений достроково. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІГАРЕВ Михайло Матвійович, 1898 р. народження, с. Володимирівка Новобузького району, росіянин, із селян. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району. Хлібороб. Заарештований 15.08.1931 р. Постановою Новобузького районного відділу ДПУ від 07.02.1932 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПІГАРЕВ Опанас Родіонович, 1907 року народження, с. Володимирівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 30.01.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.05.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІГАРЕВ Федір Никифорович, 1881 року народження, с. Володимирівка Новобузького району Одеської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 20.03.1933 року. Данні про покарання відсутні. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІГАРЕВА Федора Федорівна, 1908 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, росіянка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Прибиральниця райвиконкому. Заарештована 15.07.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 13.12.1944 р. справу відправлено на додаткове розслідування. 20.01.1945 р. справу припинено. Звільнена 18.03.1945 р. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1996 р.

ПІГАРЬ Семен Данилович, 1890 р. народження, с. Гребеники Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гребеники Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 25.07.1939 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 30.01.1940 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПІГНАСТИЙ Іван Михайлович, 1898 р. народження, х. Кубряки Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав на х. Кубрики Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Страчений 03.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПІДВАЛЬНИЙ Антон Микитович, 1896 р. народження, с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області. Тесляр в колгоспі. Заарештований 04.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області

23.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІДВАЛЬНИЙ Митрофан Микитович, 1880 р. народження, с. Красненьке Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 09.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПІДВАЛЬНИЙ Митрофан Микитович, 1880 р. народження, с. Красненьке Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 09.02.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 09.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПІДВАЛЬНИЙ Тимофій Прокопович, 1880 р. народження, с. Красненьке Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Красненьке Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 09.02.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 18.03.1930 р. засуджений до заслання в Північний край на три роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІДВАЛЬНИЙ Яким Семенович, 1888 р. народження, с. Красненьке Первомайського повіту Одеської губернії, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Красненьке Первомайського повіту Одеської губернії. Хлібороб. Заарештований 19.11.1920 р. Постановою Колегії Одеської губчека від 19.01.1921 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.01.1921 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р

ПІДГІРНИЙ Федір Григорович, 1888 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав у с. Лепетиха Березнегуватського району Одеської області. Заступник начальника політвідділу радгоспу "Реконструкція". Заарештований 22.10.1935 р. Постановою УНКВС Одеської області від 07.01.1936 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПІДГОРНИЙ Іван Якимович, 1891 року народження, с. Федорівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Федорівка Березнегуватського району Миколаївської області. Хлібороб. Заарештований 14.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 08.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 04.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІДГОРНИЙ Максим Мусійович, 1884 р. народження, с. Лоцкине Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївської області. Сторож нафтобази. Заарештований 29.08.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.11.1944 р. засуджений до 10 років ВТТ ув'язнення у з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПІДГОРНИЙ Максим Мусійович, 1884 р. народження, с. Новосевастополь Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян. Проживав у с. Новосевастополь Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 12.11.1929 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ

УСРР від 21.12.1929 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПІДГОРНИЙ Порфирій Іванович, 1876 р. народження, с. Лоцкине Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Федорівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Каргопільтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІДГРУШНИЙ Павло Омелянович, 1899 р. народження, с. Кам'януватка Братського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Братське Братського району Миколаївської області. Слюсар МТС. Заарештований 25.04.1950 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 31.05.1950 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Верховним судом УРСР 25.11.1954 р. міра покарання знижена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІДГУРСЬКИЙ Андрій Іванович, 1911 р. народження, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Велика Мечетня Кривоозерського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 06.12.1942 року. Військовим трибуналом 60-ї армії Воронезького фронту 24.12.1942 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Військовим трибуналом Воронезького фронту 03.04.1943 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПІДДЕ Георгій Оттович, 1898 р. народження, с. Шаба (Бессарабія), француз, із робітників, освічений. Проживав у с. Блюменфельд Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Садівник. Заарештований 17.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 29.09.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІДДЕ Рейнгард Вільгельмович, 1909 р. народження, с. Пульянівка Київської області, німець, із селян, освічений. Проживав у с. Нейген Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 01.11.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР та Прокурора СРСР від 08.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 22.12.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІДДУБНЯК Данило Юхимович, 1891 р. народження, с. Берізки Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ПІДДУБНЯК Ілля Юхимович, 1880 року народження, с. Берізки Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Берізки Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.04.1938 р. Рішенням Трійки при НКВС Одеської області від 06.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ПІДДУБНЯК Яків Юхимович, 1889 року народження, с. Берізки Кривоозерсь-

кого району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Секретарка Кривоозерського району Одеської області. Вчитель. Дата арешту невідома. Рішенням Трійки при НКВС Одеської області від 20.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПІДДУБСЬКИЙ Тихон Дмитрович, 1896 р. народження, с. Шабо (Бессарабія), українець, із селян. Проживав у с. Кудрявцівка Мостівського району Одеської області. Стрілочник залізничної станції "Миколаїв". Заарештований 15.02.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 01.04.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Інита (Комі АРСР). Подальша доля невідома. Реабілітований військовим трибуналом Одеського військового округу. Дата реабілітації невідома.

ПІДЖОГА Дмитро Мойсейович (Мусійович), 1905 р. народження, станція Зелена Одеської залізниці, українець, із службовців. Проживав на станції Явкине Одеської області. Черговий по станції. Заарештований 20.03.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Дата винесення постанови невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1964 р.

ПІДІПРИГОРА Михайло Леонтійович, 1906 р. народження, с. Добра Криниця Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 10.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу 35-ї учбової стрілецької дивізії засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПІДІПРИГОРА Опанас Антонович, 1875 р. народження, с. Станіслав Білозерського району Херсонської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Свято-Троїцьке Миколаївського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 09.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 17.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІДІПРИГОРА Федір Наумович, 1915 р. народження, м. Миколаїв, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Кіномеханік. Заарештований 18.08.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 17.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПІДІРВАНОВ Євген Никифорович, 1891 р. народження, м. Київ, українець, із службовців, освіта незакінчена вища. Проживав у м. Миколаєві. Вчитель школи у с. Варварівка Варварівського району Миколаївської області. Заарештований 18.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 01.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Онегтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІДКАМІНСЬКИЙ Іван Маркіянович, 1889 р. народження, с. Червоносілка Київської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у радгоспі "Суха Балка" Мостівського району Одеської області. Виконроб у радгоспі. Заарештований 06.10.1937 року. Вироком Одеського обласного суду 24.10.1937

року засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Судовою Колегією Верховного Суду СРСР 08.01.1940 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ПІДЛІВАЙЛО Олександр Кіндратович, 1910 р. народження, с. Новоочаків Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце останнього проживання невідоме. Військовослужбовець 116-го запасного стрілецького полку. Заарештований 16.04.1942 р. Вироком Військового трибуналу 263-ї запасної стрілецької бригади від 22.06.1942 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІДЛЯЦЬКИЙ Петро Сергійович, 1881 р. народження, с. Березнегувате Снігурівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Березнегувате Снігурівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 16.02.1933 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.04.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ПІДМОГИЛЬНА Дарія Іванівна, 1889 р. народження, с. Дяківка Знам'янського району Кіровоградської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 28.05.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 10.08.1937 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Звільнена в липні 1946 р. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПІДНЕБЕСНИЙ Дмитро Леонтійович, 1889 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Херсонського округу. Хлібороб. Заарештований 22.11.1929 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 16.03.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІДНЕБЕСНИЙ Лука Леонтійович, 1887 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 22.11.1929 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 16.03.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІДНЕБЕСНИЙ Тимофій Леонтійович, 1883 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Мар'янівка Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 15.12.1928 року. Постановою Колегії ОДПУ від 15.04.1929 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІДТОПТАНИЙ Дмитро Васильович, 1904 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області. Помічник бригадира Висунської МТС. Заарештований 16.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.04.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 04.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПІКАЛ Тимофій Абакумович, 1882 року народження, с. Костянтинівка Ар-

бузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 23.12.1932 року. Вироком Арбузинського районного народного суду від 02.02.1933 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПІКАЛО Петро Архипович, 1883 року народження, с. Городище Київського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дрендельове Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.02.1930 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при НКВС СРСР від 04.05.1936 року достроково звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІКАЛО Трохим Архипович, 1870 року народження, с. Городище Київського округу, українець, із селян. Проживав у с. Дрендельове Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 07.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.02.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 7 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІКАЛОВ Пилип Купріянович, 1890 року народження, с. Костянтинівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Богданівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 27.12.1932 року. Помер у в'язниці 05.06.1933 р. Народним судом Доманівського району справу припинено зі смертю обвинувачуваного, дата припинення справи невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПІКІНЕР Степан Пилипович, 1898 року народження, с. Себине Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 15.11.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 04.01.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 року Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1965 р.

ПІКОВЕЦ Павло Олексійович, 1905 року народження, с. Горожене Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Горожене Баштанського району Одеської області. Уповноважений Гороженської сільської ради. Заарештований 24.01.1933 року. Вироком Баштанського районного народного суду від 04.06.1933 року. засуджений до одного року ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПІКУЛЬ Афанасій Кузьмич, 1892 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Зелений Клин Баштанського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 18.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1964 р.

ПІКУЛЬ Іван Кузьмич, 1886 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської

області від 28.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПІКУЛЬ Опанас Кузьмич, 1892 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 18.10.1937 р. Постановою Трійки при НКВС Миколаївської області від 26.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІЛЮГА Василь Андрійович, 1894 року народження, с. Привільне Привільнянського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Антонівка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 22.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 18.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІЛЮГА Василь Павлович, 1896 р. народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Старе Горожене Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 24.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 01.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІМОНОВ Віктор Савович, 1915 р. народження, м. Миколаїв, українець, соціальне походження невідоме, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. В'язень. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 21.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПІНКО Ян Фріцович, 1898 р. народження, Латвія, латиш, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Первомайську. Військовий. Заарештований 16.12.1937 року. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 13.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дані про страту відсутні. Реабілітований у 1958 р.

ПІНЦАК Микола Павлович, 1902 року народження, с. Миколаївка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Петрово-Висунськ Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 20.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПІНЧУК Андрій Юхимович, 1890 року народження, с. Олександрівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Олександрівка Миколаївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.05.1930 року засуджений до заслання у Північний край строком на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІНЧУК Микита Олександрович, 1903 р. народження, с. Варам Волинської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Щасливка Доманівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.09.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 14.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.10.1937 р. Місце

поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІНЬКОВСЬКА Дар'я Михайлівна, 1895 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у м. Первомайську. Домогосподарка. Заарештована 18.10.1937 р. Постановою УНКВС Одеської області від 15.02.1938 року. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

ПІНЬКОВСЬКИЙ Микола Григорович, 1912 р. народження, с. Михалкове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Михалкове Кривоозерського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 13.10.1941 р. Вироком Військового трибуналу 296-ї стрілецької дивізії від 20.10.1941 р. засуджений до розстрілу. Страчений 06.11.1941 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПІРОВ Іван Мануїлович, 1908 р. народження, с. Трихати Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Трихати Варварівського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 29.08.1944 року. Вироком Військового трибуналу 88-ї гвардійської стрілецької дивізії від 09.09.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПІСАРЕНКО Юхим Софронович, 1905 р. народження, с. Стенківка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Зенківка Первомайського району Одеської області. Червоноармієць. Заарештований 12.09.1941 року. Вироком Військового трибуналу 270-ї стрілецької дивізії від 04.10.1941 року засуджений до розстрілу. Страчений 07.10.1941 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1999 р.

ПІСКОРСЬКИЙ Іван Кіндратович, 1907 р. народження, с. Потіївка Білоцерківського району Київської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Воскресенське Миколаївського району Одеської області. Завідуючий школою. Заарештований 27.12.1932 р. Миколаївським міським відділом ДПУ 22.09.1933 року. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПІСКУН Борис Григорович, 1927 р. народження, с. Костянтинівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Електрик заводу ім. А. Марті. Заарештований 24.12.1949 року. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 21.05.1950 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував в Казахській РСР. Постановою комісії Президії Верховної Ради СРСР від 17.08.1956 р. звільнений.

ПІСКУН Володимир Миколайович, рік народження невідомий, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 22.03.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 03.05.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПІСКУН Іван Євдокимович, 1905 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 08.07.1938 року. Одеським обласним су-

дом 19.12.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПІСКУН Парфентій Григорович, 1880 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 06.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 07.03.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПІСКУНОВ Іван Микитович, 1907 року народження, м. Очаків, росіянин, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Очакові. Директор хлібопекарні. Заарештований 02.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Страчений 16.10.1938 р. у м. Одесі. Реабілітований у 1958 р.

ПІСТОЛЄВ Діонісій Степанович, 1890 р. народження, ст. Гніловська Ростовської області, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар суднобудівного заводу імені 61-го комунара. Заарештований 20.10.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 07.05.1931 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Президії ЦВК СРСР 27.06.1936 р. строк ув'язнення зменшено до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПІСЧАНСЬКИЙ Василь Андрійович, 1892 р. народження, с. Пісчане Харківської області, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Завідувач районним агентством головного управління автомобільної і тракторної промисловості. Заарештований 09.09.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного суду СРСР від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 28.12.1937 р. в м. Києві. Реабілітований у 1992 р.

ПІТОМЕЦЬ Олексій Тимофійович, 1913 р. народження, с. Веселе Мостівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Веселе Мостівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 22.03.1948 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Одеській області від 07.05.1948 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на п'ять років та конфіскацією майна. Покарання відбував в Особтабі МВС СРСР (Куйбишевська область). 13.06.1955 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ПІХОТСЬКА Ганна Степанівна, 1919 року народження, с. Антонівка Братського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у с. Надеждівка Братського району Миколаївської області. Завідуюча поштовим відділенням. Заарештована 21.09.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 05.01.1946 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПІШЕНІН Дмитро Михайлович, 1901 р. народження, с. Іванівка Очаківського району, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Аджигол Очаківського району. Обліковець у колгоспі ім. Молотова. Заарештований 26.02.1931 р. Постановою Миколаївської окружної прокуратури 12.08.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПІЩАТОВСЬКИЙ Флор Костянтинович, 1879 р. народження, м. Берестечко, поляк, із селян, малоосвічений. Про-

живав у м. Миколаєві. Механік на елеваторі. Заарештований 17.08.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 25.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПЛАКЕТВИЙ Архип Григорович, 1880 р. народження, с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 10.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 року. Реабілітований у 1956 р.

ПЛАКСЕНКО Микола Миколайович, 1921 р. народження, с. Братське Братського району Миколаївської області, українець, із службовців, освіта середня. Тимчасово проживав у м. Одесі. Студент Одеського технікуму харчової промисловості. Заарештований 15.10.1947 року. Постановою Особливої наради при МДБ СРСР від 28.02.1948 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений 08.07.1953 р. Після звільнення проживав у с. Братське Братського району Миколаївської області. Реабілітований у 1990 р.

ПЛАКСИВИЙ Григорій Степанович, 1905 р. народження, с. Катеринка Первомайського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Обліковець в колгоспі. Заарештований 17.11.1932 р. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 11.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЛАКСІЄНКО Іван Сергійович, 1906 року народження, с. Кринички Широколанівського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Кринички Широколанівського району Миколаївської області. Ветфельдшер у колгоспі. Заарештований 06.06.1950 р. Постановою УМДБ по Миколаївській області від 16.09.1950 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЛАХОТНИЙ Андрій Омелянович, 1875 р. народження, с. Крутоярка Єланецького району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Крутоярка Єланецького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 року. Постановою Миколаївського окружного відділу ДПУ від 16.03.1930 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЛАХОТНИЙ Микола Олексійович, 1904 р. народження, с. Ясногородка Київського округу, українець, із селян. Проживав у с. Орлівець Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 05.02.1929 року. Колегією ОДПУ 15.07.1929 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЛАХОТНЯ Катерина Василівна, 1903 р. народження, х. Берез Братського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала в с. Крутоярка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 11.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ПЛАХТІЙ Пилип Дем'янович, 1902 року народження, с. Миколаївка Казанківського району Миколаївської області,

українець, із селян, освічений. Проживав у с. Новочуднове Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.04.1938 року. Вироком Колегії Миколаївського обласного суду від 04.02.1939 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Колегією Верховного Суду УРСР 16.06.1939 р. строк покарання зменшено до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЛАЩИНСЬКИЙ Андрій Олександрович, 1892 р. народження, м. Вінниця, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у радгоспі ім. Петровського Миколаївської області. Ветфельдшер радгоспу ім. Петровського. Заарештований 08.09.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.11.1945 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР справу припинено. Дата невідома. Подальша доля невідома.

ПЛЕВАКО Олексій Порфирійович, 1914 р. народження, с. Криштопівка Близнюківського району Харківської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Слюсар енергокомбінату. Заарештований 08.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу від 18.04.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЛЕСКАЧ Хома Якович, 1888 р. народження, с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області. Завідуючий молочною фермою. Заарештований 16.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.12.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.12.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПЛЕШОКОВ Федір Дорофійович, 1874 р. народження, с. Кам'янецьке Ростовської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 13.04.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 26.06.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1956 р.

ПЛІШКО Олександр Володимирович, 1901 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 18.11.1945 р. Військовим трибуналом 82-го стрілецького корпусу 08.03.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1955 р.

ПЛОТНИЦЬКИЙ Флоріан Бернардович, 1900 р. народження, с. Гранів Гайсинського району Вінницької області, поляк, із середняків, освіта початкова. Проживав у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Токар, слюсар Володимирівської МТС. Заарештований 31.07.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.10.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 27.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПЛОТНІЧЕНКО Сава Опанасович, 1889 р. народження, с. Рибаківка Тилігуло-Березанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Рибаківка Тилігуло-Березанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 07.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одесь-

кої області від 28.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЛОХОЙ В'ячеслав Іванович, 1909 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Безробітний. Заарештований 11.04.1938 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.07.1938 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЛОХОЙ Іван Іванович, 1885 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Майстер заводу імені А. Марті. Заарештований 06.11.1933 р. Постановою Колегії ОДПУ від 27.02.1934 року засуджений до розстрілу. Страчений 20.04.1934 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПЛОХОЙ Олексій Захарович, 1895 року народження, с. Калинівка Миколаївського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник порту. Заарештований 14.05.1937 року. Вироком Водно-Транспортного суду Чорноморського басейну 04.06.1937 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПЛОХОЙ Полікарп Парфенович, 1901 р. народження, с. Новомиколаївка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ясна Поляна Новоодеського району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 08.05.1944 року. Вироком Військового трибуналу 236-ї стрілецької дивізії від 21.05.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПЛОХОЙ Трохим Степанович, 1888 року народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян. Місце проживання невідомо. Експедитор Миколаївської школи морських пілотів. Заарештований 13.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 25.04.1938 року. засуджений до розстрілу. Страчений 03.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ПЛОХОТНЮК Іван Савович, 1912 року народження, с. Олександрівка Криничанського району Дніпропетровської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у радгоспі ім. Фрунзе Доманівського району Одеської області. Агроном у радгоспі. Заарештований 10.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЛУГАТАР Пилип Харитонович, 1878 р. народження, с. Семенівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Семенівка Арбузинського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 11.08.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 23.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПЛУЖНИК Єфрем Григорович, 1903 року народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Інспектор заготівельної контори. Заарештований 20.10.1937 р. Баштанським районним відділом НКВС 25.04.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПЛУЖНИК Катерина Фрідріхівна, 1918 р. народження, с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Йоганесталь Варварівського району Миколаївської області, працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ПЛЮНГИН Михайло Семенович, 1893 р. народження, м. Дніпропетровськ, єврей, із селян, освіта вища. Проживав у м. Очакові. Завідуючий аптекою. Заарештований 30.01.1941 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 15.08.1942 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

ПЛЮЩ Леонтій Романович, 1896 року народження, с. Володимирівка Доманівського району, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Володимирівка Доманівського району. Хлібороб. Заарештований 03.09.1930 року. Вироком Доманівського районного народного суду від 18.02.1930 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на п'ять років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПЛЮЩ Хома Михайлович, 1868 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян, середня освіта. Проживав у м. Очакові. Зубний лікар у районній лікарні. Заарештований 11.07.1929 р. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 08.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЛЯК Віктор Степанович, 1880 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 року засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЛЯКА Іван Фролович, 1921 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 19.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 12.09.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПЛЯКА Корній Фокович, 1893 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Голова сільської ради. Заарештований 13.07.1935 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 03.02.1936 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував у Магаданській області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПЛЯСУЛЯ Петро Васильович, 1895 року народження, м. Миколаїв, українець, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Посада та місце роботи невідомі. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Дата страти невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОБЕРЕЖНЮК Юхим Якимович, 1886 р. народження, с. Новоєгорівка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Новоєгорівка Баштанського ра-

йону Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.02.1938 року. Баштанським райвідділом НКВС 15.04.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОВАР Пилип Зиновійович, 1894 року народження, місто народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 27.06.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.10.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОВОРОЗНЮК Денис Петрович, 1883 р. народження, с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Курячі Лози Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 12.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 29.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ПОВСТЕМСЬКИЙ Аникій Якович, 1882 р. народження, с. Тарасівка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Тарасівка Первомайського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 04.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 27.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОГАНЕЦЬ Іван Федорович, 1906 року народження, с. Дубінове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Дубінове Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 24.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УРСР від 11.02.1933 року засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОГОНЦЕВ Йосип Кіндратович, 1874 р. народження, м. Вознесенськ, росіянин, із селян, освічений. Проживав у м. Вознесенську. Одноосібник. Заарештований 14.08.1920 року. Постановою Одеської губернської надзвичайної комісії від 19.09.1920 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 26.09.1920 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПОГОРЕЦЬКИЙ Леонід Степанович, 1909 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу імені А. Марті. Заарештований 01.12.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 14.10.1938 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ПОГОРЄЛОВ Григорій Купріянович, 1912 р. народження, с. Любомирівка Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Військовослужбовець. Заарештований 24.08.1942 року. Вироком Військового трибуналу 54-ї армії 27.10.1942 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОГОРЄЛОВА Варвара Христянівна, 1911 р. народження, місце народження невідоме, українка, із селян, малоосвічена. Проживала на залізничної станції Мартинівська Вознесенського району Миколаївської області. Робітниця. Місце роботи невідомо. Заарештована 18.04.1945 р. Постановою Особливої

наради при НКВС СРСР від 12.11.1945 року засуджена до заслання у Північно-Казахстанську область строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПОГОРЄЛЬСЬКИЙ Іван Микитович, 1894 р. народження, с. Шостакове Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоюр'ївка Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 04.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Страчений 19.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОГРЕБНОЙ Василь Іванович, 1924 р. народження, с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 29.11.1944 р. Вироком Військового трибуналу 4-ї запасної стрілецької бригади від 04.01.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Після звільнення проживав у с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Реабілітований у 1990 р.

ПОГРЕБНОЙ Григорій Корнійович, 1892 р. народження, с. Червоноволодимирівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Червоноволодимирівка Новоодеського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 15.10.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 14.03.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацію майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОГРЕБНЮК Яким Федорович, 1888 р. народження, с. Добра Криниця Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Добра Криниця Баштанського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 31.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОГРЕБНЯК Іван Гнатович, 1920 року народження, с. Моторине Кіровоградської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Електрик на залізничній станції "Миколаїв". Заарештований 28.06.1940 р. Вироком Лінійного суду Одеської залізниці від 29.07.1940 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОГУЦА Федір Петрович, 1918 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Директор будинку культури. Заарештований 02.08.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.12.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991р.

ПОДАЄНКО Микола Іванович, 1885 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Майстер заводу "Дормашина". Заарештований 29.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ПОДИМОВ Василь Федорович, 1896 року народження, с. Подимове Тилігуло-

Березанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Подимове Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 09.10.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 29.12.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОДИМОВА Емілія Францівна, 1918 року народження, с. Зульц Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян. Проживала у м. Миколаїв. Домогосподарка. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ПОДОЛЬСЬКИЙ Марк Мусійович, 1903 р. народження, с. Юзефпіль Первомайського району Одеської області, єврей, із селян, освіта середня. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району Миколаївської області. Агроном. Заарештований 22.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.07.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПОДОЛЬСЬКИЙ Тимофій Сидорович, 1901 р. народження, с. Петрівське Братського району Одеської області, українець, із селян, освіта незакінчена вища. Проживав у м. Очакові. Бухгалтер Очаківського міського відділу комунального господарства. Заарештований 01.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОДОСЬЄВ Трохим Іванович, 1897 року народження, с. Синюхін Брід Первомайського району, українець, із селян. Проживав у с. Синюхін Брід Первомайського району. Одноосібник. Заарештований 27.03.1931 року. Первомайським районним відділом ДПУ 14.04.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОДУРЕЦЬ Андрій Тарасович, 1894 року народження, с. Майорівка Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Майорівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі "Хвиля революції". Заарештований 02.07.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 12.09.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОДУРЕЦЬ Лука Тимофійович, 1905 року народження, м. Беджос (Бессарабія), українець, із робітників. Проживав у м. Вознесенську. Машиніст депо залізничної станції "Вознесенськ". Заарештований 17.10.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР 18.12.1938 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Вяштабі НКВС СРСР. Особливою нарадою при МВС СРСР від 16.08.1946 р. попередню постанову відмінено, з-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

ПОЖЕРЕБКО Павло Родіонович, 1884 р. народження, с. Багата Тройниця Дніпропетровської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Лагодівка Володимирівського району Миколаївської області. Коваль колгоспу "Авангард". Дата арешту невідома. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1937 р. засуджений до

10 років ув'язнення у ВТТ. Після звільнення проживав у с. Інгулець Криворізького району Дніпропетровської області. Реабілітований у 1959 р.

ПОЗДНОВСЬКИЙ Дмитро Лукич, 1880 р. народження, с. Лужки Московської області, росіянин, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. 61-го комунара. Заарештований 03.07.1937 року. Вироком Одеського обласного суду від 17.12.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ПОЗДНЯК Анатолій Гаврилович, 1927 р. народження, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 18.04.1951 року. Вироком Військового трибуналу Ленінградського військового гарнізону від 23.06.1951 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Військовим трибуналом Ленінградського військового округу 13.12.1954 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОЗДНЯКОВ Андрій Олексійович, 1914 р. народження, с. Возсіятське Новобузького району Одеської області, росіянин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Возсіятське Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 08.02.1933 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 01.04.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЗДНЯКОВ Микола Валентинович, 1912 р. народження, с. Балацьке Баштанського району Одеської області, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Студент Одеського інституту. Заарештований 29.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 23.08.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЗДНЯКОВА Марія Григорівна, 1893 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українка, соціальне походження та освіта невідомі. Проживала у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Робітник у радгоспі. Заарештована 06.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 19.11.1937 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПОЗІН Шахно Наумович, 1902 р. народження, м. Очаків, єврей, із робітників. Проживав у м. Очакові. Вантажник райспоживспілки. Заарештований 19.11.1937 року. Постановою Миколаївської обласної прокуратури від 20.02.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОЗНЯК Аврам Овдійович, 1888 р. народження, с. Висунськ Березнегуватського району, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Висунськ Березнегуватського району. Одноосібник. Заарештований 12.11.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 12.04.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОЗНЯК Іван Пантелемонович, 1885 р. народження, с. Лиса Гора Благодатнівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Софіївка Благодатнівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 03.07.1938 р. Постановою УНКВС Одеської області від 04.12.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1997 р.

ПОЗНЯК Микита Семенович, 1898 року народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Новоолександрівка Привільнянського району Одеської області. Коваль. Місце роботи невідомо. Заарештований 20.03.1933 року. Баштанським районним відділом ДПУ УСРР 19.05.1933 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОЗНЯК Тихон Іванович, 1897 р. народження, с. Софіївка Лисогорського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Лиса Гора Первомайського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 28.08.1946 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового округу від 21.11.1947 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ПОЗНЯКОВ Віктор Вікторович, 1884 р, народження, м. Тула, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Ветлікар. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.02.1931 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.04.1931 року засуджений до заслання в Казахстан строком на 5 років. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.08.1932 р. достроково звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЙМАН Вацлав Матвійович, 1877 року народження, х. Мжицький (Чехословаччина), чех, із селян. Проживав у с. Богемка Великовradіївського району Одеського округу. Безробітний. Заарештований 06.03.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ 03.09.1929 р. позбавлений права проживання у Москві, Ленінграді, Ростові-на-Дону, Україні строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

ПОКАЗОВ Степан Дмитрович, 1894 року народження, місце народження невідоме, болгарин, із службовців. Проживав у с. Кантакузівка Вознесенського району Одеської області. Сторож. Заарештований 07.04.1938 року. Постановою УНКВС СРСР та Генеральної Прокуратури СРСР від 01.06.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.06.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1965 р.

ПОКОМИЛЮК Сава Григорович, 1902 р. народження, с. Розкішне Голованевського району Кіровоградської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Інспектор. Місце роботи невідомо. Заарештований 15.07.1938 року. Постановою УНКВС Одеської області від 10.03.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОКРОВСЬКИЙ Михайло Степанович, 1883 р. народження, с. Становий Колодязь Орловської області, росіянин, із селян, освіта вища. Проживав у м. Первомайську. Ветлікар. Місце роботи невідомо. Заарештований 14.07.1938 року. Вироком Народного суду Грушківського району 12.02.1939 р. засуджений до 2 років та 6 місяців ув'язнення у ВТТ. Помер 06.03.1939 р. в Одеській в'язниці. Реабілітований у 1991 р.

ПОКРОВСЬКИЙ Олександр Вікторович, 1892 р. народження, м. Харків, росіянин, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер-механік суднобудівного заводу імені 61-го комунара. Заарештований 28.11.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.04.1931 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома.

ПОЛАЩЕНКО Володимир Савелійович, 1904 р. народження, с. Новомиколаївка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян. Прожи-

вав у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 22.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 24.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПОЛЕВИЙ Ушер Мойсейович, 1905 року народження, м. Біла Церква Київської області, єврей, із робітників. Проживав у с. Ропове Володимирівського району Миколаївської області. Голова колгоспу. Заарештований 27.06.1944 року. Постановою УНКДБ Миколаївської області від 20.11.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОЛЕЖАКА Федір Євтихійович, 1903 р. народження, с. Залиман Балаклійського району Харківської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Підгородна Первомайського району Одеської області. Робітник. Місце роботи невідомо. Заарештований 10.03.1950 року. Вироком Одеського обласного суду від 10.05.1950 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Верховним Судом УРСР 24.05.1990 року справу припинено. Подальша доля невідома. Відомості про реабілітацію відсутні.

ПОЛЕЩУК Тимофій Давидович, 1897 р. народження, с. Миколаївка Казанківського району Миколаївської області, українець, соціальне походження та освіта невідомі. Проживав у с. Вознесенськ Казанківського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 07.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома.

ПОЛИЩЕНКО Олександр Семенович, 1909 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із робітників. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району Одеської області. Маляр колгоспу "Зелений Гай". Заарештований 24.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.08.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.08.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1956 р.

ПОЛІЄНКО Никифор Тимофійович, 1864 р. народження, с. Петрине Єланецького району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Одрадне Баштанського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 30.02.1930 р. Постановою окружного відділу ДПУ УСРР від 12.04.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПОЛІЄНКО Петро Никифорович, 1892 р. народження, с. Одрадне Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новосафронівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 07.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОЛІЄНКО Федір Никифорович, 1899 р. народження, с. Одрадне Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. проживав у с. Сафронівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 26.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 07.05.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОЛІКАРПОВ Петро Гаврилович, 1918 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Володимирівка

Володимирівського району Миколаївської області. Вчитель. Заарештований 13.03.1941 р. Вироком Військового трибуналу Балтійського флоту від 30.06.1941 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОЛІКАРПОВ Степан Іванович, 1885 р. народження, с. Володимирівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Заарештований 19.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 03.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІКАРПОВА Надія Фадеївна, 1912 р. народження, с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Володимирівка Володимирівського району Миколаївської області. Домогосподарка. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 11.12.1944 р. вислана у Північно-Казахстанську область строком на 5 років. 28.07.1945 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОЛІТАЄВ Олександр Володимирович, 1878 р. народження, с. Зиковичі (Польща), росіянин, із селян. Проживав у с. Мигія Первомайського району Одеської області. Викладач. Місце роботи невідомо. Заарештований 15.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.03.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 18.07.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІТАЄВА Марія Миколаївна, 1882 р. народження, м. Вільно (Польща), росіянка, із службовців. Проживала у с. Мигія Первомайського району Одеської області. Вчитель. Місце роботи невідомо. Заарештована 15.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 23.03.1938 р. засуджена до розстрілу. Страчена 15.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

ПОЛІТКОВСЬКИЙ Борис Михайлович, 1882 р. народження, м. Видзи (Польща), білорус, із служителів культу. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Священик. Заарештований 15.01.1933 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.05.1933 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІЩУК Андрій Афонович, 1888 року народження, с. Бейкуш Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян. Місце проживання невідомо. Робітник колгоспу. Заарештований 13.11.1935 року. Вироком Одеського обласного суду від 20.02.1936 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОЛІЩУК Данило Севастянович, 1890 р. народження, с. Боярка Києво-Святошинського району Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новосевастополь Снігурівського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІЩУК Іван Митрофанович, 1886 р. народження, с. Бейкуш Очаківського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Бейкуш Очаківського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 08.04.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від

22.07.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІЩУК Микола Тимофійович, 1900 р. народження, с. Петропавлівка Братського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Петропавлівка Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 29.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1962 р.

ПОЛІЩУК Михайло Якович, 1901 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Одноосібник. Заарештований 03.09.1931 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.01.1932 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОЛІЩУК Олександр Якович, 1911 року народження, с. Ракове Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Ракове Вознесенського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 18.04.1946 року. Вироком Військової Колегії Верховного суду СРСР від 15.11.1946 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОЛІЩУК Олексій Якович, 1888 року народження, с. Уїздці Здолбунівського району Ровенської області, українець, із селян. Проживав у с. Щасливка Доманівського району Одеської області. Обліковець в колгоспі імені XVI партз'їзду. Заарештований 23.08.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІЩУК Павло Антонович, 1876 року народження, с. Виноградове Цюрупинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новосевастополь Снігурівського району Одеської області. Заарештований 20.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.04.1933 р. засуджений до заслання у Казахстан строком на 3 роки умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПОЛІЩУК Петро Спиридонович, 1902 р. народження, с. Доманівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Доманівка Доманівського району Одеської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 13.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 21.11.1944 року засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОЛІЩУК Пилип Леонтійович, 1901 року народження, с. Романівка Дзержинського району Житомирської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Петрово-Висунське Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 23.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 19.02.1938 року місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПОЛІЩУК Степан Іванович, 1920 року народження, с. Красненьке Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Дубинове Савранського району Одеської області Вчитель у школі. Заарештований 12.12.1947 р. Вироком Одеського обласного суду від 10.03.1948 р. засуджений

до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОЛІЩУК Терентій Афонович, 1894 року народження, с. Новоочаків Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у радгоспі "Жовтневому" Березнегуватського району Миколаївської області. Чорнороб. Заарештований 22.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 03.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛІЩУК Тимофій Давидович, 1897 р. народження, с. Миколаївка Казанківського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Вознесенка Казанківського району Миколаївської області. Конюх колгоспу "Світло". Заарештований 07.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 14.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений в листопаді 1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛКОВНИЧЕНКО Володимир Михайлович, 1915 р. народження, м. Одеса, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Токар в Новобузькій МТС. Заарештований 06.07.1933 року. Вироком Новобузького районного суду 14.07.1933 р. засуджений до шести місяців виправних робіт на робочому місці. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОЛКОВНИЧЕНКО Микола Михайлович, 1913 р. народження, м. Одеса, українець, із робітників, освічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Токар в Новобузькій МТС. Заарештований 06.07.1933 року. Вироком Новобузького районного суду від 14.07.1933 року засуджений до одного року виправних робіт на робочому місці. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОЛЛЄ Альбіна Іванівна, 1922 р. народження, с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Ліхтенфельд Мостівського району Одеської області. Працювала касиром в колгоспі. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ПОЛОВЕНКО Василь Тимофійович, 1910 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Калинівка Миколаївського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 14.05.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 13.06.1930 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПОЛОВЕЦЬ Іван Петрович, 1906 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району, Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Куцуруб Очаківського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі "Червоний партизан". Заарештований 05.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Магаданській області. Звільнений 05.12.1947 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1967 р.

ПОЛОВИНЕНКО Олександр Іванович, 1903 р. народження, с. Іванівка Дніпропетровської області, українець, із робітників, освіта незакінчена середня. Проживав у м. Миколаєві. Робітник

заводу імені А. Марті. Заарештований 04.10.1946 р. Вироком Військового трибуналу 10-ї танкової дивізії 03.11.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОЛОЗ Захар Павлович, 1898 р. народження, с. Кумарі Великоврадіївського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Мала Врадіївка Великоврадіївського району Одеської області. Робітник радгоспу. Заарештований 09.05.1944 р. Постановою слідчого відділу УНКДБ по Одеській області від 08.06.1945 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПОЛОНСЬКИЙ Вулф Еммануїлович, 1911 р. народження, м. Прилуки Чернігівської області, єврей, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Вчитель школи при 22-му стрілецькому полку. Заарештований 06.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 21.04.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Кулайтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛОНСЬКИЙ Ісай Еммануїлович, 1909 р. народження, м. Прилуки Чернігівської області, єврей, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Студент профтехшколи. Заарештований 16.04.1927 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 01.07.1927 року засуджений до заслання у Казахстан строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОЛТАРАЦЬКИЙ (ПОЛТОРЕЦЬКИЙ) Кузьма Якович, 1908 р. народження, с. Новокосіорівка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Новокосіорівка Єланецького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 23.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 21.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПОЛУБЕНКО Яків Євдокимович, 1909 р. народження, м. Миколаїв, поляк, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу імені А. Марті. Заарештований 15.04.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду 17.08.1938 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ПОЛУБИНСЬКА Катерина Вільгельмівна, 1924 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області, не працювала. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПОЛУБИНСЬКИЙ Іван Костянтинович, 1898 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Одеської області, росіянин, із селян, неосвічений. Проживав на х. Гринфельд Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Конюх. Місце роботи невідомо. Заарештований 24.06.1937 р. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 25.07.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 05.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУДНЕВИЧ Герасим Сергійович, 1886 р. народження, с. Дмитрівка Новоодеського району Миколаївського

округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дмитрівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 03.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУДНЕВИЧ Герасим Сергійович, 1886 р. народження, с. Дмитрівка Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дмитрівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 03.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУДНЕВИЧ Григорій Сергійович, 1898 р. народження, с. Дмитрівка Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дмитрівка Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 03.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУДНЕНКО Василь Малафійович, 1880 р. народження, с. Суботове Київської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Вільна Поляна Привільнянського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 02.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 10.10.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1964 р.

ПОЛУДНЕНКО Іван Тимофійович, 1906 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Військовослужбовець. Заарештований 17.08.1941 р. Військовим трибуналом Дніпропетровського військового гарнізону 19.08.1941 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОЛУДНЄВИЧ Герасим Сергійович, 1886 р. народження, х. Рено-1 Новоодеського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав на х. Рено-1 Новоодеського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.02.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 22.02.1930 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУЄКТОВ Іван Костянтинович, 1908 р. народження, с. Новорепівка Троїцького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Робітник у радгоспі. Заарештований 18.11.1932 року. Відділом ДПУ Одеської області 02.06.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОЛУНІН Дмитро Іванович, 1896 року народження, с. Новопетрівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Новопетрівка Новобузького району Одеської області. Заарештований 19.12.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУНІН Пантелеймон Іванович, 1906 р. народження, с. Новопетрівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новопетрівка Новобузького району Одеської області. Одноосібник.

Заарештований 19.12.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУНІН Степан Харлампійович, 1918 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Робітник суднобудівного заводу. Заарештований 12.04.1944 р. УНКДБ по Миколаївській області 21.06.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПОЛУПАНОВ Павло Кузьмич, 1875 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Обліковець торговельного порту. Заарештований 23.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Страчений 03.07.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛУШКО Віктор Кирилович, 1913 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Червоноармієць. Заарештований 02.08.1941 р. Вироком Військового трибуналу 70-ї стрілецької дивізії від 03.08.1941 р. засуджений до розстрілу. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 18.08.1941 р. розстріл змінено на 10 років ув'язнення у ВТТ. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1966 р.

ПОЛЬЩИН Дмитро Максимович, 1903 р. народження, с. Григорівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Григорівка Новобузького району Одеської області. Безробітний. Заарештований 03.08.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 19.12.1933 року засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛЯК Іван Йосипович, 1881 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївського округу, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївського округу. Власник господарства. Заарештований 24.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.09.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛЯК Степан Васильович, 1892 року народження, с. Сирове Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сирове Великовradіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПОЛЯК Тихон Іванович, 1896 р. народження, с. Сирове Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Сирове Великовradіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПОЛЯКОВ Василь Васильович, 1884 року народження, м. Одеса, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Баратівка Снігурівського району Миколаївської області. Коваль у колгоспі. Заарештований 03.08.1941 року. Вироком

Військового трибуналу військової частини № 1080 07.08.1941 року засуджений до розстрілу. Страчений 08.08.1941 р. Місце поховання невідомо. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛЯКОВ Віктор Григорович, 1890 року народження, с. Кам'янка Новоодеського району Одеської області, українець, із службовців, освіта середня. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Священик. Заарештований 07.02.1935 року. Постановою Особливої наради при НКВС УСРР 24.06.1935 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОЛЯКОВ Григорій Гнатович, 1925 року народження, с. Калинівка Жовтневого району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Жовтневого району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 18.03.1948 року. Вироком Військового трибуналу другої повітряної армії 28.05.1948 року засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Військовим трибуналом Північного військового округу 25.06.1955 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОЛЯКОВ Григорій Якович, 1916 року народження, с. Нововасилівка Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Нововасилівка Єланецького району Миколаївської області. Червоноармієць. Заарештований 26.02.1939 року. Вироком Військового трибуналу 142 військової частини від 20.05.1939 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОЛЯКОВ Максим Васильович, 1894 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Майстер цеху. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.12.1936 року. Вироком Військового трибуналу Київського військового округу від 06.09.1937 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 21.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ПОЛЯКОВ Михайло Іванович, 1891 року народження, м. Астрахань, росіянин, із службовців, вища освіта. Проживав у с. Новокрасне Арбузинського району. Обліковець у товаристві по спільному обробітку землі. Заарештований 25.02.1931 року. Постановою Одеського оперативного сектора ДПУ від 12.10.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПОЛЯКОВ Павло Опанасович, 1885 року народження, с. Костомарівка Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Костомарівка Березнегуватського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 29.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 04.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛЯКОВ Федір Корнійович, 1893 року народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Муляр парку ім. Петровського. Заарештований 24.04.1935 року. Рішенням прокурора Одеської області 25.06.1935 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОЛЯКОВ Яків Опанасович, 1890 року народження, с. Костомарівка Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Про-

живав у с. Костомарівка Березнегуватського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.01.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛЯНСЬКА Єфросинія Юхимівна, 1913 р. народження, с. Водне Михайлівського району Запорізької області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Миколаївка Братського району Миколаївської області. Колгоспниця у колгоспі. Заарештована 15.12.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.01.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПОЛЯНСЬКИЙ Ілля Іванович, 1929 року народження, с. Забілля Курської області, росіянин, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Ласобуртівка Привільнянського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.03.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 04.08.1945 року засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОЛЯШКО Семен Феодосійович, 1894 р. народження, с. Кантакузівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кантакузівка Вознесенського району Одеської області. Вантажник. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.10.1936 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 20.09.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.10.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОМОРЦЕВ Сергій Костянтинович, 1902 р. народження, місце народження невідоме, росіянин, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Працівник заводу імені А. Марті. Заарештований 31.01.1937 р. Вироком Одеського обласного суду від 23.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1958 р.

ПОНАМАРЬОВ Сергій Федорович, 1898 р. народження, с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Голова колгоспу "Червоноармієць". Заарештований 14.07.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 10.09.1945 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОНОМАР Іван Іванович, 1884 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 20.01.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 21.03.1930 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОНОМАР Трохим Сергійович, 1907 року народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав на залізничній станції Новий Буг Новобузького району Миколаївської області. Вантажник залізничної станції "Новий Буг" Одеської залізниці. Заарештований 01.09.1959 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 12.11.1959 р. засуджений до 5 років ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОНОМАРЕНКО Гаврило Тихонович, 1913 р. народження, с. Мигія Пер-

вомайського району Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у с. Мигія Первомайського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 21.05.1942 року. Вироком Військового трибуналу 218-ї стрілецької дивізії від 31.05.1942 р. засуджений до розстрілу. Військовим трибуналом Південного фронту 18.06.1942 р. покарання змінено на 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПОНОМАРЕНКО Григорій Іванович, 1908 р. народження, с. Мар'ївка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Мар'ївка Новобузького району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 27.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОНОМАРЕНКО Микола Митрофанович, 1898 р. народження, с. Калинівка Веселинівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Калинівка Веселинівського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 04.02.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 07.04.1947 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПОНОМАРЕНКО Михайло Іванович, 1874 р. народження, с. Врадіївка Великовradіївського району Одеської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Олексіївка Великовradіївського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 25.04.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ПОНОМАРЕНКО Никифор Абрамович, 1885 р. народження, с. Красилівка Бахмацького району Чернігівської області, українець, соціальне походження невідоме, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Заступник начальника служби руху Миколаївського трамвайного парку. Заарештований 03.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома.

ПОНОМАРЕНКО Петро Никифорович, 1897 р. народження, с. Калинівка Миколаївського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Грейгове Жовтневого району Миколаївської області. Робітник на овочевий базі. Заарештований 1.02.1940 року. Постановою Миколаївського обласного суду 30.12.1940 р. справа припинена. Подальша доля невідома.

ПОНОМАРЕНКО Семен Григорович, 1890 р. народження, с. Новосергіївка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 17.09.1945 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 24.10.1945 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОНОМАРЕНКО Тихон Миронович, 1887 р. народження, с. Нова Кантакузівка Доманівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Касир Вознесенського районного фінансового відділу. Заарештований 08.07.1938 р. Рі-

шенням Виїзної сесії Одеського обласного суду від 29.30.1939 р. було виправдано. Подальша доля невідома.

ПОНОМАРЬОВ Іван Аврамович, 1913 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Червоноармієць. Заарештований 19.08.1937 року. Вироком Військового трибуналу від 23.08.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПОНОМАРЬОВ Ігор Олександрович, 1913 р. народження, м. Ленінград, українець, із службовців, освіта вища. Проживав у с. Велика Корениха Миколаївського району Одеської області. Вчитель. Заарештований 23.02.1934 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 23.05.1934 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОНОМАРЬОВ Семен Семенович, 1901 р. народження, с. Троїцьке Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Троїцьке Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 16.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.04.1938 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Архангельській області. Реабілітований у 1989 р.

ПОНУРКО Василь Тимофійович, 1890 р. народження с. Воронівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Воронівка Вознесенського району. Хлібороб. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при ДПУ УСРР від 29.04.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОНЯТОВСЬКИЙ Іларіон Петрович, 1888 р. народження, с. Галсове Братського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Слюсар у радгоспі. Заарештований 15.06.1938 року. Братським райвідділом НКВС 30.01.1939 року справу припинено. Звільнений з ув'язнення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОПАЗОВ Степан Дмитрович, дата народження невідома, м. Горсько-Новоселo (Болгарія), болгарин, із селян. Проживав у с. Кантакузівка Вознесенського району Одеської області. Працівник Вознесенської рисової станції. Заарештований 17.04.1938 року. Постановою НКВС СРСР і Генерального Прокурора СРСР від 01.06.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 03.06.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1965 р.

ПОПАНДОПУЛО Костянтин Федорович, 1880 р. народження, с. Карлівка Миколаївського району Миколаївської області. грек, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Колгоспник. Заарештований 15.11.1937 року. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.02.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 22.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований в 1989 р.

ПОПЕЛЬНИЦЬКИЙ Федір Іванович, 1880 р. народження, с. Колотаєве Херсонської області, українець, із духовенства. Проживав у с. Баловне Новоодеського району Одеської області. Священик. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПЕСКО Ілля Олексійович, 1895 року народження, м. Гречашан (Румунія),

румун, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Болгарка Вознесенського району одеської області. Хлібороб. Заарештований 29.10.1937 р. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 27.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 08.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОПІК Євдокія Остапівна, 1898 р. народження, с. Прищепівка Братського району Одеської області, українка, із селян, неосвічена. Проживала у с. Прищепівка Братського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 18.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.10.1937 р. засуджена до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ПОПІК Петро Сергійович, 1903 р. народження, с. Малахове Доманівського району Одеської області, українець, із робітників. Місце проживання невідомо. Тракторист меліораторної станції Скадовського району. Заарештований 08.09.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 26.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 05.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

ПОПЛАВСЬКИЙ Гвідон Францович, 1894 р. народження, с. Киселівка Снігурівського району Миколаївської області, поляк, із робітників, малоосвічений. Проживав на залізничній станції Засілля Жовтневого району Миколаївської області. Вантажник на елеваторі. Заарештований 09.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.09.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 07.10.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПОПЛАВСЬКИЙ Федір Васильович, 1886 р. народження, с. Бакша Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Бакша Кривоозерського району Одеської області. хлібороб. Заарештований 02.10.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 08.12.1932 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Василь Миколайович, 1884 року народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Пенсіонер. Заарештований 29.11.1937 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 10.04.1939 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Рішенням колегії Верховного суду УРСР від 11.06.1939 року строк ув'язнення зменшено до 3 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОПОВ Віктор Опанасович, 1926 року народження, с. Петропавлівське Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Під час військової служби проживав у м. Сімферополі. Військовослужбовець. Заарештований 21.02.1951 року. Вироком Військового трибуналу військового з'єднання від 06.08.1951 року засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 24.08.1956 р. Після звільнення проживав у с. Кардашинці Голопристанського району Херсонської області. Реабілітований у 1957 р.

ПОПОВ Євген Аполлінарійович, 1893 р. народження, місто народження невідоме, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Старший будівельник суден на суднобудівному заводі імені 61-го комунара. Заарештований 15.06.1938 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 29.05.1940 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Рішенням Військової Колегії Верховного Суду СРСР 18.08.1948 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОПОВ Єфрем Арсентійович, 1877 року народження, с. Щербані Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Щербані Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 16.03.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Іван Дем'янович, 1872 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новосілля Новобузького району Одеської області. Тесляр в колгоспі. Заарештований 05.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 21.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Іван Дмитрович, 1884 р. народження, с. Лясповиці (Болгарія), болгарин, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоселівка Доманівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "13-річчя РСЧА". Заарештований 17.02.1938 р. Справу припинено в 1938 р. Подальша доля невідома.

ПОПОВ Іван Іванович, 1879 р. народження, м. Миколаїв, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на заводі № 198. Заарештований 19.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 26.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 08.03.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОПОВ Іван Михайлович, 1891 року народження, м. Одеса, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Варварівка Миколаївського району Одеської області. Сторож у дитячому садку. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 13.04.1937 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 02.08.1942 р. Заарештований вдруге 04.01.1949 р Постановою Особливої наради при Міністрі Державної Безпеки СРСР від 27.04.1949 р. засуджений до заслання в Красноярський край. Покарання відбував в Північсхідтабі НКВС СРСР. Після відбуття покарання проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1957 р.

ПОПОВ Микола Григорович, 1889 року народження, с. Бериству (Болгарія), болгарин, із селян, освічений. Місце проживання невідомо. Бригадир у радгоспі ім. Будьонного Вознесенського району. Заарештований 04.03.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 31.05.1945 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПОПОВ Микола Костянтинович, 1888 р. народження, с. Димівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. проживав у с. Димівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 11.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 07.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 13.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1959 р.

ПОПОВ Михайло Семенович, 1901 року народження, с. Новопетрівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян, данні про освіту відсутні. Проживав у с. Новопетрівка Новоодеського району Миколаївської області.

Колгоспник. Заарештований 24.11.1937 р. Постановою Трійки при НКВС по Миколаївській області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОПОВ Михайло Сергійович, 1914 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Старший технік на заводі ім. А. Марті. Заарештований 10.02.1936 року. Прокуратурою м. Миколаєва 10.03.1936 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОПОВ Олександр Іванович, 1886 року народження, с. Єланець Єланецького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Костувате Братського району Одеської області. Завідуючий фермою Заарештований 18.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.10.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 23.11.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Павло Опанасович, 1885 р. народження, с. Журилівка (Румунія), росіянин, із селян. Проживав у с. Рибаківка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Рибалка в колгоспі. Заарештований 26.05.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 25.11.1944 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Павло Федотович, 1897 р. народження, с. Новоольшанка Воронезької області, росіянин, із робітників. Проживав у м. Миколаєві. Водій сільгосппостачу. Заарештований 08.08.1939 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 19.03.1940 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Петро Фомич, 1887 р. народження, с. Дмитро-Білівка Долинського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дмитро-Білівка Долинського району. Колгоспник. Заарештований 26.02.1931 року. Долинським РО ДПУ УРСР справу припинено. З-під варти звільнений. Реабілітований у 1996 р.

ПОПОВ Яків Абакумович, 1903 року народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВ Яків Федотович, 1903 р. народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 31.01.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОВА Ганна Іванівна, 1924 р. народження, с. Ленінталь Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ленінталь Мостівського району Одеської області. Працювала в общині. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПОПОВА Євдокія Василівна, 1902 року народження, місце народження невідоме, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Царедарівка Доманівсь-

кого району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 22.10.1944 р. Постановою Особливої наради при МВС СРСР 01.04.1946 р. виселена у Північно-Казахстанську область на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПОПОВА Клавдія Іванівна, 1927 року народження, с. Царедарівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Царедарівка Доманівського району Одеської області. Не працювала. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при МВС СРСР від 01.04.1946 р. виселена у Північноказахстанську область на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1999 р.

ПОПОВА Марія Іванівна, 1926 р. народження, с. Царедарівка Доманівського району Одеської області, українка, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Царедарівка Доманівського району Одеської області. Колгоспниця у колгоспі. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при МВС СРСР від 01.04.1946 р. виселена у Північно-Казахстанську область на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1999 р.

ПОПОВА Ольга Дмитрівна, 1882 р. народження, м. Луцьк, полька, із селян, освіта вища. Проживала у м. Миколаєві. Пенсіонерка. Заарештована 22.08.1937 р. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 04.10.1937 р. засуджена до розстрілу. Страчена 11.10.1937 року. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

ПОПОВА Роза Іванівна, 1894 р. народження, Польща, полька, із селян. Проживала у с. Щасливка Доманівського району Одеської області. Колгоспниця у колгоспі. Заарештована 27.04.1944 р. УНКВС по Одеській області 22.07.1944 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1998 р.

ПОПОВИЧ Антон Вікторович, 1900 року народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, дані про освіту невідомі. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Місце роботи невідомо. Заарештований 16.12.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 28.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 10.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПОПОВИЧ Григорій Михайлович, 1863 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Лепетиха Березнегуватського району Херсонського округу. Останнє місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. Постановою загальної наради бідняцько-батрацького активу від 23.02.1930 р виселений за межі України. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПОПОВИЧ Іван Семенович, 1905 року народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області. Безробітний. Заарештований 18.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу 35-ї учбової стрілецької дивізії від 23.08.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПОПОВИЧ Іван Степанович, 1857 року народження, с. Шестерня Криворізького округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Петрово-Висунському Казанківського району Криворізького округу. Хлібороб. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Трійки при ко-

легії ДПУ УСРР від 24.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОПОВИЧ Костянтин Іванович, 1922 р. народження, с. Березнегувате Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта неповна середня. Місце проживання невідомо. Командир відділення 155-ї армійського гарматно-артилерійського полку. Заарештований 02.08.1946 р. Вироком Військового трибуналу 5-ї Гвардійської Армії від 24.09.1946 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОПОВИЧ Кузьма Савелійович, 1886 р. народження, с. Межирічка Радомишльського району Житомирської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Шевченко Братського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 12.11.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 16.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 28.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПОПОВИЧ Федір Іванович, 1890 року народження, с. Петрово-Висунське Казанківського району, українець, із селян. Проживав у с. Петрово-Висунське Казанківського району Криворізького району. Власник господарства. Заарештований 27.01.1930 року. Постановою Трійки при колегії ДПУ УСРР від 24.03.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПОТИЛОВСЬКИЙ (ДАНГО) Роман Миронович, 1921 р. народження, м. Первомайськ, єврей, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Військовослужбовець. Заарештований 28.04.1943 року. Військовим трибуналом 38-ї армії 17.05.1943 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПОПРОЦЬКИЙ Архип Архипович, 1905 р. народження, х. Попроцький Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новокосіорівка Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 22.02.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.04.1932 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПРОЦЬКИЙ Архип Степанович, 1867 р. народження, с. Балта Балтського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 22.02.1932 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.04.1932 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОПРОЦЬКИЙ Василь Архипович, 1899 р. народження, с. Щербані Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Щербані Вознесенського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 22.02.1932 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 14.04.1932 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Реабілітований у 1989 р.

ПОПУДІН Сергій Михайлович, 1898 року народження, с. Старопокровка Вознесенського району, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Старопокровка Вознесенського району. Колгоспник колгоспу "Червоний куток". Заарештований 25.02.1931 р. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 22.04.1931 р. засуджений до заслання у

Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОРЕЗОВ Григорій Стефанович, 1887 р. народження, с. Радомір (Болгарія), болгарин, із селян, малоосвічений. Проживав у м. Первомайську. Сторож в торговельній організації. Заарештований 24.08.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 01.09.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОРОСЮК Платон Микитович, 1890 р. народження, с. Байбузівка Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Дубініне Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 12.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УРСР від 03.02.1933 року засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОРТІНКІН Михайло Митрофанович, 1882 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 20.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.02.1933 року засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОРТНИЙ Гіндаль Бенціонович, 1879 р. народження, м. Балта (МАРСР), єврей, із службовців, малоосвічений. Проживав у с. Врадіївка Великовradіївського району Одеської області. Працівник елеватору. Заарештований 23.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 05.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПОРТНОВ Лев Соломонович, 1890 року народження, м. Очаків, єврей, із службовців, малоосвічений. Проживав у м. Очакові. Завідувач відділу магазину Очаківської райспоживспілки. Заарештований 10.01.1938 р. Очаківським районним відділом НКВС 14.10.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОРТЯНКІН Митрофан Митрофанович, 1900 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 20.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОРТЯНКО Григорій Петрович, 1897 р. народження, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Охоронник на луб'яному заводі. Заарештований 11.08.1941 р. Помер у в'язничній лікарні м. Томську 13.04.1942 р. Постановою УНКВС у м. Томську від 20.05.1942 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОРТЯНКО Іван Денисович, 1890 року народження, с. Снігурівка Снігурівського району Херсонського округу, білорус, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Херсонського округу. Безробітний. Заарештований 04.11.1929 р. Постановою Особливої наради при колегії ОДПУ від 13.01.1930 р. засуджений до заслання у

Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Дані про реабілітацію відсутні.

ПОСАД Степан Іванович, 1924 р. народження, с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Білоусівка Вознесенського району Одеської області. Військовослужбовець. Заарештований 26.11.1942 року. Вироком Військового трибуналу Сталінградського фронту 23.12.1942 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПОСКРИПКО Іван Данилович, 1911 р. народження, с. Павлівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Павлівка Снігурівського району Миколаївської області. Тракторист, Місце роботи невідомо. Заарештований 16.04.1946 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 05.06.1946 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОСМІТНИЙ Павло Йосипович, 1903 р. народження, с. Новосеватополь Снігурівського району, українець, із селян. Проживав у с. Новосевастополь Снігурівського району. Колгоспник. Заарештований 06.03.1931 року. Снігурівським районним відділом ДПУ 02.07.1931 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОСОХ Омелян Іванович, 1882 р. народження, с. Білоусівка Полтавської області, українець, із селян. Проживав у м. Миколаєві. Столяр. Місце роботи невідомо. Заарештований 26.01.1938 р. Колегією Верховного Суду СРСР 29.06.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОСПЄЛКІН Григорій Тимофійович, 1898 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Заарештований 23.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 02.02.1933 року засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОСПЄЛОВА Анастасія Андріївна, 1894 р. народження, с. Ставищє Таращанського району Київської області, українка, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Комендант готелю. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.10.1945 р. засуджена до заслання у Казахстан строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПОСТАВНЮК Василь Феодосійович, 1884 р. народження, с. Новоолександрівка Братського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Братське Братського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 09.10.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 31.10.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 26.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПОСТАВНЮК Ксенія Артемівна, 1887 р. народження, с. Арнаутівка Вознесенського району Одеської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Новоолександрівка Братського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 14.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 07.04.1938 року засуджена до розстрілу. Страчена 19.04.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітована у 1989 р.

ПОСТАВСЬКИЙ Олександр Антонович, 1894 р. народження, с. Капустине

Шполянського району Київської області, українець, із службовців, освічений. Проживав у с. Карлсруе Карл-Лібкнехтівського району Миколаївської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 29.01.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 27.03.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата старти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОСТАРНІЧЕНКО Сергій Мусійович, 1901 р. народження, с. Рибаківка Анатоліївського району Одеського округу, українець, із селян, освіта початкова. Місце народження невідоме. Одноосібник. Заарештований 27.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 28.02.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОСТИКА Гнат Устимович, 1891 року народження, с. Вівсянівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Вівсянівка Новобузького району Одеської області. Член артілі. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКС Одеської області від 02.09.1937 року. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Північному краї. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

Постика Сергій Устинович, 1887 р. народження, с. Майорівка Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Володимиропавлівка Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 03.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.06.1930 року засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПОСТИКА Яків Федорович, 1886 року народження, с. Майорівка Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 04.02.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 08.06.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОСТНИЙ Степан Федорович, 1887 року народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єланець Єланецького району Миколаївської області. Хлібороб. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 30.04.1938 р. справу припинено, з-під варти звільнений. Подальша доля невідома.

ПОСТОЛАКІ Ольга Корніївна, 1911 року народження, м. Миколаїв, німкеня, із робітників, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Робітниця. Місце роботи невідомо. Заарештована 15.08.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 07.10.1944 року засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала в Черногорському ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ПОСТОЛЕНКО Федот Ігнатович, 1901 р. народження, с. Трихати Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Трихати Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 25.08.1947 р. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 13.11.1947 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОТАПЕНКО Ілля Кирилович, 1883 року народження, м. Одеса, українець, із

робітників, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Робітник на заводі № 200. Заарештований 16.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПОТАПЕНКО Ілля Кирилович, 1883 року народження, м. Одеса, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Коваль на заводі ім. 61-го комунара. Заарештований 17.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.02.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПОТАПЕНКО Меланія Наумівна, 1912 р. народження, с. Новорозанівка Новобузького району Миколаївської області, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у с. Новорозанівка Новобузького району Миколаївської області. Колгоспниця. Дата арешту невідома. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР виселена на 5 років у Північно-Казахстанську область. Дата винесення вироку невідома. Після звільнення проживала у с. Кам'яне Новобузького району Миколаївської області. Реабілітована у 1989 р.

ПОТАПЕНКО Наталія Артемівна, 1904 р. народження, м. Очаків, українка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Очакові. Обліковець. Останнє Місце роботи невідомо. Заарештована 14.03.1933 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР 14.06.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПОТАПОВ Володимир Іванович, 1877 р. народження, м. Одеса, росіянин, із службовців, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Викладач підготовчого факультету Одеського держуніверситету. Заарештований 21.04.1935 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.08.1935 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОТАПОВ Григорій Петрович, 1895 року народження, с. Коблеве Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Коблеве Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Каменяр у колгоспі. Заарештований 21.02.1938 року. Тилігуло-Березанським районним відділом НКВС 20.06.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПОТАПОВ Семен Мусійович, 1909 року народження, м. Ширяєве Одеської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у радгоспі ім. Фрунзе Доманівського району Одеської області. Заступник директора радгоспу. Заарештований 25.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 13.11.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОТАПОВ Степан Васильович, 1894 року народження, с. Володимирівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Лісничий. Заарештований 31.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 15.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОТЕЛЯК Антон Іванович, 1892 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Пожежник пожежної команди. Заарештований 20.02.1931 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ

УСРР від 10.08.1931 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОТЕЛЯК Антон Іванович, 1893 року народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців, середня освіта. Проживав у м. Миколаєві. Бухгалтер на Миколаївському спиртовому заводі. Заарештований 14.12.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 30.12.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.02.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПОТЕРЯЙКО Денис Іванович, 1886 року народження, м. Херсон, українець, із робітників, вища освіта. Проживав у с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївської області. Лікар. Заарештований 18.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 15.08.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОТЕРЯНСЬКИЙ Станіслав Романович, 1893 р. народження, місце народження невідоме, поляк, із селян, освічений. Проживав у м. Первомайську. Міліціонер. Заарештований 10.09.1920 р. Постановою колегії Одеської губернської надзвичайної комісії від 21.10.1920 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПОТИКАЙЛО Михайло Минович, 1926 р. народження, с. Павлівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений, до призову на військову службу проживав у с. Павлівка Снігурівського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 31.05.1949 року. Вироком Військового трибуналу військової частини № 64116 29.07.1949 р. засуджений до 25 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Військовою колегією Верховного Суду СРСР від 08.09.1954 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПОТОЛОВ Данило Васильович, 1898 року народження, с. Володимирівка Казанківського району Криворізького округу, росіянин, із селян, освічений. Проживав у с. Новосілля Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 22.03.1930 р. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 28.03.1930 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОТОЦЬКИЙ Іван Петрович, 1894 року народження, с. Стриницьке (Польща), поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Врадіївка Великоврадіївського району Одеської області. Перукар в перукарні. Заарештований 27.08.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Північсхідтабі НКВС СРСР. Звільнений 27.01.1942 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1959 р.

ПОТОЧИЛОВ Опанас Антонович, 1893 р. народження, с. Явкине Баштанського району Одеської області, білорус, із селян. Проживав у с. Явкине Баштанського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 02.02.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.02.1933 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОХЕС Іцко-Айзік Лейбович, 1897 року народження, м. Дубосари (МРСР), єврей, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Первомайську. Пекар. Заарештований 08.10.1937 р. Постановою

Особливої наради при НКВС СРСР від 14.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 29.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

Похила Меланія Іванівна, 1924 р. народження, місце народження невідоме, українка, із селян, освіта початкова. Проживала у Куйбишевській сільській раді Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 04.04.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 27.10.1945 р. засуджена до 5 років заслання. Покарання відбувала у Північно-Казахстанській області. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПОХИЛЕНКО Петро Миколайович, 1894 р. народження, с. Маловолодимирівка Єланецького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Маловолодимирівка Єланецького району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 11.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 року засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ПОХИМЕНКО Савелій Никонович, 1887 р. народження, с. Демидове Березівського району Одеської області, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Маловолодимирівка Єланецького району Одеської області. Бухгалтер. Місце роботи невідомо. Заарештований 10.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 15.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Амуртабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПОХОЛОК Іван Адамович, 1911 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер заводу ім. А. Марті. Заарештований 19.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР 21.12.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПОХОЛОК Іван Адамович, 1911 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із робітників, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Інженер заводу ім. А. Марті. Заарештований 19.09.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС СРСР від 21.12.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 3 роки та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПОЦЕЛУЙКО Володимир Авксентійович, 1918 р. народження, с. Михайлівка Братського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта вища. Проживав у с. Братське Братського району Миколаївської області. Вчитель. Заарештований 10.06.1945 р. Вироком Військового трибуналу Одеського військового гарнізону від 18.08.1945 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Звільнений з ув'язнення 13.11.1954 р. Реабілітований у 1991 р.

ПОЧЕПА Василь Петрович, 1896 р. народження, с. Щербані Вознесенського району Миколаївської області, українець, із селян. До призову на військову службу проживав у с. Щербані Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 24.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу 34-ї стрілецької дивізії 09.07.1944 року. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПОЧТАРЕНКО Василь Андрійович, 1909 року народження, с. Новопетрівка Снігурівського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвіче-

ний. Проживав у с. Новопетрівка Снігурівського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 05.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області 15.11.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Комі АРСР. Після відбуття покарання проживав у с. Новопетрівка Снігурівського району Миколаївської області. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1966 р.

ПРАВКО Павло Олексійович, 1903 року народження, с. Ярославка Саратського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Сирове Великовradіївського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 25.04.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.05.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 31.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПРАЖЕВСЬКИЙ Михайло Миколайович, 1912 р. народження, м. Миколаїв, поляк, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А.Марті. Заарештований 28.04.1935 р. Миколаївським міськвідділом НКВС 26.05.1935 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПРАНДРІЄВСКИЙ Олександр Дієвич, 1893 р. народження, с. Лоцкине Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Місце проживання невідомо. Конюх у санаторії. Заарештований 16.04.1947 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 07.07.1947 р. засуджений до 7 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПРАСОЛОВ Аркадій Андрійович, 1888 р. народження, м. Ростов, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу ім. А. Марті. Заарештований 10.04.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 13.04.1932 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Постановою Колегії ОДПУ 09.12.1933 р. достроково звільнений. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПРАХТ Марія Тимофіївна, 1917 р. народження, с. Федорівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Тилігуло-Березанка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Домогосподарка. Заарештована у 1944 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Вологодську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПРАХТ Марія Яківна, 1923 р. народження, місце народження невідоме, німкеня, із селян, освіта невідома. Місце проживання невідомо. Останнє Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Вологодську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПРАХТ Роберт Якович, 1920 р. народження, місце народження невідоме, німець, із селян, освіта невідома. Місце проживання невідомо. Останнє Місце роботи невідомо. Заарештований у 1945 році. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Вологодську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПРЕЙФЕР Агата Християнівна, 1923 р. народження, с. Ландау Варварівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Ландау Варварівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181

від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПРЕОБРАЖЕНСЬКИЙ Микола Андрійович, м. Петрозаводськ, росіянин, із службовців. Проживав у м. Вознесенську. Обліковець. Місце роботи невідомо. Заарештований 17.10.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 20.01.1931 р. засуджений до заслання у Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРЕТЕЦЬКИЙ Леонід Мефодійович, 1900 р. народження, місце народження невідоме, українець, із служителів культу. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований 23.06.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.06.1942 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер у таборі 24.06.1942 р. Реабілітований у 1989 р.

ПРЕХТЛЬ-АЛЬБІКОВСЬКА Людмила Адольфівна, 1896 р. народження, м. Київ, українка, із службовців, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Методист-режисер будинку народної творчості. Заарештована 24.08.1944 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 11.11.1944 р. засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбувала у Чернігівському ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

ПРИГАРИН Микола Іванович, 1901 року народження, с. Акмечетка Доманівського району, українець, із селян. Проживав у с. Акмечетка Доманівського району Одеської області. Старший зоотехнік радгоспу "Акмечетські ставки". Заарештований 28.07.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 04.11.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 14.11.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПРИЙМАК (Примак) Антон Леонтійович, 1895 р. народження, с. Новопетрівка Снігурівського району Херсонського округу, українець, із селян. Проживав у с. Новопетрівка Снігурівського району Херсонського округу. Колгоспник. Заарештований 22.09.1929 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР вді 15.12.1929 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИЛИПА Микола Степанович, 1911 р. народження, с. Новорогачинське Нижньосірогозького району Херсонської області, українець, із селян, освічений. Проживав у м. Вознесенську. Військовий. Заарештований 21.05.1942 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 28.05.1942 р. справу припинено. Звільнений 04.06.1943 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1957 р.

ПРИЛУЦЬКИЙ Томаш Іванович, 1887 р. народження, с. Докудаве (Польща), поляк, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Чаусове Кривоозерського району Одеської області. Не працював. Заарештований 18.08.1937 року. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 05.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 18.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПРИМОДЧЕНКО Іван Васильович, 1880 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освічений. Проживав у м. Миколаєві. Майстер на заводі ім. А. Марті. Заарештований 08.08.1933 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 05.04.1934 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Після звільнення в 1940 р. проживав у м. Миколаєві. Реабілітований у 1990 р.

ПРИНКУЛЬ Андрій Бернардович, 1882 р. народження, м. Режеца Вітебської

області, латиш, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Агент з постачання міської електричної мережі. Заарештований 03.12.1937 року. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 12.01.1938 року засуджений до розстрілу. Страчений 31.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПРИНЦ Іоганн Пилипович, 1880 року народження, с. Берндорф Херсонської області, німець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Сторож заводу "Незаможник". Заарештований 04.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.03.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПРИСТИНСЬКИЙ Микола Тимофійович, 1903 р. народження, с. Любоіванівка Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Благодатне Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 20.12.1932 року. Постановою Трійки при колегії ДПУ УСРР від 15.01.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 29.08.1935 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИСТУПА Гнат Михайлович, 1896 року народження, с. Зимно (Польща), українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Миколаївка Арбузинського району Одеської області. Голова колгоспу. Заарештований 14.10.1937 року. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 23.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1965 р.

ПРИСТУПА Степан Федотович, 1900 року народження, с. Бейкуш Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, середня освіта. Проживав у м. Очакові. Технік у будівельній організації. Заарештований 22.12.1947 року. Вироком Військового трибуналу військ МВС Миколаївської області від 08.03.1948 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИСЯЖЕНКО Іван Федорович, 1898 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району, українець, із селян. Проживав у с. Куцуруб Очаківського району. Рибак. Останнє Місце роботи невідомо. Заарештований у листопаді 1930 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 15.02.1931 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИСЯЖЕНКО Семен Савелійович, 1911 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Куцуруб Очаківського району Миколаївської області. Завідуючий господарством риболовецької станції. Заарештований 09.02.1945 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області справу припинено. Дата припинення справи невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПРИСЯЖЕНКО Федір Антонович, 1874 р. народження, с. Куцуруб Очаківського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Куцуруб Очаківського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 20.11.1932 р. Очаківським районним відділом ДПУ 02.06.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПРИСЯЖНИЙ Левко Устимович, 1866 р. народження, с. Пришиб Березнегуватського району Херсонського округу,

українець, із селян, освіта невідома. Проживав у с. Пришиб Березнегуватського району Херсонського округу, селянин. Дата арешту невідома. Постановою загальної наради бідняцько-батрацького активу від 21.02.1930 р. виселений за межі України. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПРИСЯЖНИЙ Гаврило Устимович, 1872 р. народження, с. Пришиб Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Пришиб Березнегуватського району. Безробітний. Заарештований 28.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у м. Магадані. Подальша доля невідома. Дані про реабілітацію відсутні.

ПРИСЯЖНИЙ Іван Гаврилович, 1912 р. народження, с. Пришиб Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Пришиб Березнегуватського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 28.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИТУЛА Сергій Гнатович, 1894 року народження, с. Пришиб Снігурівського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Пришиб Снігурівського району. Голова колгоспу. Заарештований 16.01.1933 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИХОДА Марко Семенович, 1886 року народження, м. Миколаїв, українець, соціальне походження невідоме, дані про освіту відсутні. Проживав у м. Миколаєві. Посада та місце роботи невідомі. Заарештований 20.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 08.12.1937 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПРИХОДЧЕНКО Олексій Дмитрович, 1896 р. народження, с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освіта незакінчена вища. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 28.09.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 06.12.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.12.1939 р. строк зменшено до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував у Волгтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРИХОДЬКО Василь Опанасович, 1909 р. народження, с. Степківка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Степківка Первомайського району Одеської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 21.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Одеської області від 06.12.1944 р. засуджений до 20 років ув'язнення у ВТТ. Військовим трибуналом Одеського військового округу від 12.08.1955 р. міра покарання зменшена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Іркутській області. Звільнений 01.09.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПРИХОДЬКО Петро Васильович, 1877 р. народження, с. Велика Кореniха Варварівського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Велика Кореniха Варварівського райо-

ну Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 30.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 25.02.1930 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПРИХОДЬКО Петро Гнатович, 1890 року народження, с. Христофорівка Баштанського району Миколаївського округу, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Христофорівка Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 22.03.1929 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 14.03.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПРИХОДЬКО Семен Андрійович, 1900 р. народження, с. Семенівка Березнегуватського району Херсонського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Агроном сільськогосподарської школи. Заарештований 15.04.1928 р. Постановою Особливої наради при Колегії ОДПУ від 25.05.1928 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. 18.03.1931 року засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПРИХОДЬКО Терентій Федотович, 1896 р. народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Член артілі. Заарештований 19.01.1933 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 08.02.1933 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПРИЧ Омелян Михайлович, 1888 року народження, Югославія, серб, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Анетівка Доманівського району Одеської області. Обліковець колгоспу "Нове життя". Заарештований 27.07.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПРІМАС Вікторія Адамівна, 1927 року народження, с. Добре Баштанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Добре Баштанського району Миколаївської області. Не працювала. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПРІПП Ольга Едмундівна, 1928 р. народження, с. Казанка Казанківського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Казанка Казанківського району Миколаївської області. Не працювала. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ПРІТЧИК Петро Михайлович, 1891 року народження, с. Кальська Воля (Польща), поляк, із селян. Проживав у с. Василівка Очаківського району Миколаївської області. Тесляр. Місце роботи невідомо. Заарештований 28.10.1937 року. Рішенням НКВС СРСР і Прокурора СРСР від 04.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 20.01.1938 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПРОВАЛЄЄВ Іван Федорович, 1913 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, неосвічений. Проживав у м. Первомайську. Катальщик. Місце роботи невідомо. Заарештований 17.06.1940 р. Вироком Одеського облас-

ного суду від 28.08.1940 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПРОВАЛЄЄВ Микола Григорович, 1909 р. народження, с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тузли Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Чоботар. Заарештований 08.04.1944 року. Тилігуло-Березанським районним відділом НКВС 16.10.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПРОДАН Антон Семенович, 1882 р. Народження, с. Велика Солона Єланецького району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Велика Солона Єланецького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 10.02.1930 р. Постановою Трійки при колегії ДПУ УСРР від 28.04.1930 р. засуджений до заслання в Північний край на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРОКОПЕНКО Василь Георгійович, 1885 р. народження, місце народження невідоме, болгарин, із селян, освіта вища. Проживав у м. Миколаєві. Завідуючий школою № 25. Заарештований 18.10.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 08.09.1931 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРОКОПЕНКО Георгій Михайлович, 1913 р. народження, с. Миколаївка Развилінського району Ростовської області, українець, із селян. Проживав у с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області. Військовослужбовець. Заарештований 27.12.1944 р. Вироком Військового трибуналу 8-ї гвардійської армії від 21.01.1945 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Військовим трибуналом першого Білоруського фронту 04.02.1945 р. міра покарання замінена на 20 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1956 р.

ПРОКОПЕНКО Григорій Іванович, 1862 р. народження, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Велика Мечетня Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 11.02.1930 року. Постановою Особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 16.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПРОКОПЕНКО Трохим Антонович, 1897 р. народження, с. Старосілля Чорнобильського району Київської області, українець, із селян. Проживав у с. Новочуднове Володимирівського району Одеської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 05.04.1935 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 12.01.1936 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПРОКОПИТИН Логвин Іванович, 1882 р. народження, с. Богданівка Іллінецького району Вінницької області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Кудрявцівка Мостівського району Одеської області. Столяр в школі. Заарештований 17.09.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Дата винесення постанови невідома. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРОКОПОВИЧ Михайло Антонович, 1887 р. народження, м. Миколаїв, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Голова промспілки. Заарештований 07.07.1937 р.

Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 27.12.1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 28.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПРОКОПОВИЧ Поліна Михайлівна, 1921 р. народження, м. Миколаїв, українка, із службовців, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Актриса. Місце роботи невідомо. Заарештована 18.02.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 02.04.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1970 р.

ПРОКОПЦЕВ Микола Кирилович, 1909 р. народження, с. Степанівка Березівського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Антонівка Новоодеського району Миколаївської області. Тракторист Антонівської МТС. Заарештований 22.03.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 23.11.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПРОКОПШИН Микола Андрійович, 1893 р. народження, с. Гурівка (Польща), українець, із селян. Проживав у радгоспі "Бузький" Новоодеського району Миколаївської області. Різнороб. Заарештований 17.12.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 21.02.1938 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРОКОФ'ЄВ Олександр Костянтинович, 1888 р. народження, с. Покровське Вознесенського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Покровське Вознесенського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 26.12.1932 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.02.1933 р. засуджений до виселення в Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома.

ПРОКОФ'ЄВА-БОЙКО Маріанна Степанівна, 1924 р. народження, м. Миколаїв, росіянка, із робітників, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Бухгалтер енергокомбінату. Заарештована 24.01.1946 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 06.03.1946 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1971 р.

ПРОНЬ Василь Денисович, 1886 р. народження, с. Свиридівка Лохвицького району Полтавської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області. Касир. Заарештований 27.06.1941 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 20.05.1942 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Покарання відбував в Уралтабі НКВС СРСР. Подальша доля невідома.

ПРОСАЙЗЕН Абрам Маркович, 1920 р. народження, м. Сосновець (Польща), єврей, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївської області. Робітник на залізничній станції Снігурівка. Заарештований 23.06.1941 р. Новосибірським обласним судом 26.11.1941 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПРОСЄКОВА (Гужвієнко) Марія Володимирівна, 1890 р. народження, м. Миколаїв, росіянка, із службовців. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 23.03.1946 р. Вироком Миколаївського обласного суду від 15.06.1946 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПРОСС Іван Іванович, 1898 р. народження, с. Нова Баварія Харківської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області. Завідуючий Новоодеською районною ощадкасою. Заарештований 24.07.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 11.01.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПРОСЯНЮК Данило Сидорович, 1891 р. народження, с. Новоочаків Березнегуватського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новоочаків Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 27.02.1938 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 11.09.1938 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1993 р.

ПРОТАС Петро Андрійович, 1899 року народження, с. Лиса Гора Арбузинського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Лиса Гора Арбузинського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 31.12.1932 р. Постановою Арбузинського районного відділу ДПУ від 03.02.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПРОТОПОПОВ Микола Федорович, 1897 р. народження, м. Харків, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Технік-електрик заводу ім. А. Марті. Заарештований 14.05.1944 р. Постановою Особливої наради при МВС СРСР від 27.03.1946 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПРОХОРОВ Олексій Миколайович, 1879 р. народження, м. Петербург, росіянин, із дворян, вища освіта. Проживав у м. Миколаєві. Технічний директор заводу "Руссуд". Заарештований 17.10.1929 року. Постановою Колегії ВДПУ по Миколаївській області від 23.06.1930 р. засуджений до розстрілу. Колегією ВДПУ по Миколаївській області 13.01.1931 р. міра покарання змінена на 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1966 р.

ПРОХОРОВ Прокіп Іванович, 1902 року народження, с. Федорівка Березнегуватського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Романівка Березнегуватського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 02.09.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРОХОРОВА Ганна Федорівна, 1905 року народження, с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області, українка, із селян. Проживала у с. Мурахівка Березнегуватського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 14.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 15.01.1945 року. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПРОЦЕНКО Кіндрат Матвійович, 1890 р. народження, с. Новокир'яківка Анатоліївського району Миколаївського округу, українець, із селян, середня освіта. Проживав у с. Новокир'яківка Анатоліївського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 12.02.1930 р. Постановою Одеського окружного відділу ДПУ від 27.06.1930 р. справу припинено, виселений за межі України. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПРОЦЕНКО Маркіян Федорович, 1907 р. народження, місце народження невідоме, українець, із селян. Проживав на станції Калинівка Київської залізниці. Колгоспник. Заарештований 16.01.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Орловської області від 14.02.1938 року. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПРОЧУХАН Степан Іванович, 1882 року народження, місце народження невідоме, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештований 22.03.1920 р. Постановою Миколаївської губернської надзвичайної комісії від 29.06.1920 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПРОШИНА Уляна Антонівна, 1914 року народження, с. Олександрівка Володимирівського району Миколаївської області, українка, із селян, освічена. Проживала у с. Олександрівка Володимирівського району Миколаївської області. Колгоспниця. Заарештована 06.10.1944 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 10.02.1945 р. засуджена до заслання у Північно-Казахстанську область строком на 5 років з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПРУДКИЙ Михайло Павлович, 1888 р. народження, с. Олександрівка Володимирівського району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Олександрівка Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 28.01.1930 року. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 19.05.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки умовно. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПРУДКИЙ Петро Софронович, 1884 року народження, с. Шабельники Київської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Веселий Поділ Новобузького району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований. Дата невідома. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 04.12.1937 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Помер у в'язниці м. Херсона. Дата смерті невідома.

ПРУСЕНКО Федір Леонтійович, 1861 р. народження, с. Варварівка Варварівського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Варварівка Варварівського району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 06.06.1929 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 25.09.1929 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПРЯДКО Антон Власович, 1904 р. народження, с. Баштанка Баштанського районну Одеської області, українець, із службовців, освіта початкова. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Одеської області. Робітник МТС. Заарештований 27.06.1935 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 03.02.19-36 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував в Магаданській області. Помер у таборі 22.02.1942 р. Реабілітований у 1990 р.

ПРЯДКО Василь Михайлович, 1909 року народження, с. Баштанка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, незакінчена вища освіта. Проживав у с. Мар'янівка Карлівського району Полтавської області. Вчитель у школі. Заарештований 10.07.1938 року. Баштанським районним відділом НКВС 04.11.1938 р. справу припинено.

Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПРЯДКО Михайло Власович, 1888 року народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Одеської області. Пенсіонер. Заарештований 07.06.1935 р. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 03.02.1936 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений. Дата страти невідома. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1990 р.

ПРЯДКО Олексій Власович, 1897 року народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Місце проживання невідомо. Робітник радгоспу. Заарештований 23.07.1935 року. Вироком Колегії Одеського обласного суду від 03.02.1936 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбував в Горшортабі НКВС СРСР. Помер у таборі 03.12.1939 р. Реабілітований у 1990 р.

ПСАТІЙ Василь Давидович, 1899 р. народження, с. Миколаївка Доманівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у радгоспі ім. Тельмана Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 28.10.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 17.11.1937 року засуджений до розстрілу. Страчений 17.11.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1968 р.

ПТАШИНСЬКА Єлизавета Мартинівна, 1884 р. народження, с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області, полька, із селян, неосвічена. Проживала у с. Калантирка Кривоозерського району Одеської області. Колгоспниця. Заарештована 09.11.1937 року. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 16.01.1938 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1959 р.

ПТАШКОГРАЙ Андрій Антонович, 1890 р. народження, с. Кам'яна Балка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у радгоспі ім. Тельмана Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Заправник тракторів у радгоспі. Заарештований 18.11.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 26.11.1937 р. засуджений до розстрілу. Страчений 25.12.1937 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1958 р.

ПТАШКОГРАЙ Йосип Лук'янович, 1872 р. народження, с. Кир'яківка Варварівського району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у Кир'яківка Варварівського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 01.04.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.10.1944 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПТАШНИЙ Аба Гершович, 1906 року народження, с. Єфінгарь Баштанського району Миколаївського округу, єврей, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Єфінгарь Баштанського району Миколаївського округу. Одноосібник. Заарештований 16.04.1927 року. Миколаївським окружним відділом ДПУ 06.10.1927 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПУГАЧОВ Зіновій Михайлович, 1885 р. народження, с. Коза Анатоліївського району Одеського округу, українець, із селян. Проживав у с. Коза Анатоліївського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 29.01.1930 ро-

ку. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 28.02.1930 р. справу припинено. Звільнений 28.02.1930 року. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПУГАЧОВ Петро Михайлович, 1874 року народження, с. Коза Анатоліївського району Одеського округу, українець, із селян. Проживав у с. Коза Анатоліївського району Одеського округу. Одноосібник. Заарештований 29.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.02.1930 р. справу припинено, виселений у Казахстан на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1990 р.

ПУГАЧОВ Терентій Іванович, 1886 року народження, с. Федорівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Федорівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 29.07.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.12.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1995 р.

ПУГАЧОВСЬКИЙ Іван Іванович, 1903 р. народження, с. Табори Перші, Вознесенського району, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у с. Табори Перші Вознесенського району. Помічник машиніста на залізничній станції "Вознесенськ". Заарештований 02.06.1931 року. Постановою відділу ДПУ Одеської залізниці від 15.07.1931 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПУГАЧОВСЬКИЙ Іван Павлович, 1903 р, народження, м. Вознесенськ, українець, із робітників, освіта початкова. Проживав у м. Вознесенську. Безробітний. Заарештований 09.04.1938 р. Рішенням Лінійного суду Одеської залізниці від 31.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПУГАЧОВСЬКИЙ Петро Павлович, 1900 р. народження, м. Вознесенськ, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Вознесенську. Робітник залізниці. Заарештований 09.04.1938 року. Рішенням Лінійного суду Одеської залізниці від 21.03.1939 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПУДВИЛЬ Іван Іванович, 1885 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївського округу, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївського округу. Тракторист колгоспу. Заарештований 24.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 29.03.1930 р. засуджений до заслання в Північний край строком на 3 роки. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 09.08.1932 р. достроково звільнений. Заарештований 28.07.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 13.10.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Страчений 27.10.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПУДВІЛЬ Альберт Йоганович, 1904 року народження, с. Штейнгут Привільнянського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Штейнгут Привільнянського району Миколаївської області. Конюх в колгоспі. Заарештований 25.02.1938 року. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 09.04.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 15.05.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1962 р.

ПУДВІЛЬ Іван Лаврентійович, 1897 року народження, с. Новий Данциг Ба-

штанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області. Обліковець в колгоспі. Заарештований 20.12.1937 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 09.02.1938 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПУДВІЛЬ Наталя Іванівна, 1909 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Місце проживання невідомо. Останнє Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ПУДВІЛЬ Фрідріх Іванович, 1906 року народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян, освічений. проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області. Коваль у колгоспі ім. Леніна. Заарештований 22.07.1938 р. Баштанським районним відділом НКВС 05.02.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПУЙТО Раїса Гаврилівна, 1897 р. народження, м. Одеса, росіянка, із робітників, малоосвічена. Проживала на залізничній станції Колосівка Вознесенського району Миколаївської області. Робітниця елеватору. Заарештована 12.05.1944 року. Військовим Трибуналом Одеської залізниці від 28.04.1945 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з позбавленням прав строком на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1992 р.

ПУЛІНКЕР Андрій Мартинович, 1912 р. народження, с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області, німець, із селян. Проживав у с. Новий Данциг Баштанського району Миколаївської області. Тракторист у колгоспі. Заарештований 22.07.1938 р. Баштанським районним відділом НКВС 14.02.1939 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1999 р.

ПУЛОВ Павло Іванович, 1892 р. народження, м. Оренбург (Росія), росіянин, із службовців, середня освіта. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Вчитель у школі. Заарештований 14.03.1935 р. Вироком Новобузького районного народного суду від 17.04.1935 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПУНТУС Спиридон Григорович, 1907 р. народження, місто народження невідоме, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Робітник Миколаївської ТЕЦ. Заарештований 13.10.1939 року. Вироком Миколаївського обласного суду від 27.01.1940 року засуджений до одного року ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПУПКО Антон Іванович, 1892 р. народження, м. Тернопіль, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Робітник заводу № 198. Заарештований 03.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 25.04.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПУРИЧ Євдокія Яківна, 1908 р. народження, с. Брусилів Коростишівського району Житомирської області, українка, із селян. Проживала у м. Миколаєві. Прибиральниця в торговому порту. Заарештована 05.07.1945 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської

області від 04.10.1945 року засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1955 р.

ПУРЛО В'ячеслав Назарович, 1907 року народження, с. Очеретня Кривоозерського району Первомайського округу, українець, із селян. Проживав у с. Очеретня Кривоозерського району Первомайського округу. Хлібороб. Заарештований 30.01.1930 року. Вироком Первомайського окружного суду 30.03.1930 р. засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ та виселення за межі Первомайського округу на 5 років. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПУРЛО Іван Васильович, 1904 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області. Колгоспник. Заарештований 24.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.01.1933 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПУРЛО Іван Ілліч, 1896 р. народження, с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Бурилове Кривоозерського району Одеської області. Хлібороб. Заарештований 24.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до заслання в Північний край строком на три роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПУСАН Андрій Петрович, 1895 р. народження, с. Карелівка Харківської області, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Миколаєві. Технік-будівельник в будівельній організації. Заарештований 01.01.1937 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 25.01.1937 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПУССЕН Карл Якович, 1899 р. народження, м. Пярну (Естонія), естонець, соціальне походження невідоме. Проживав у м. Миколаєві. Військовий керівник будівельного та суднобудівного технікуму. Заарештований 15.03.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 16.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Дата розстрілу невідома.

ПУСТОВАР Григорій Петрович, 1875 р. народження, с. Баштанка Баштанського району Одеської області, українець, із селян. Проживав у с. Баштанка Баштанського району Одеської області. Безробітний. Заарештований 20.03.1933 року. Вироком Баштанського районного народного суду від 20.05.1933 року засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПУСТОВОЙ Архип Юхимович, 1897 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Одеської області. Хлібороб. Дата арешту невідома. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 27.04.1933 р. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПУСТОВОЙ Микола Терентійович, 1914 року народження, місце народження невідоме, українець, соціальне походження невідоме, малоосвічений. Проживав у радгоспі ім. Коларова Жовтневого району Миколаївської області. Працював робітником у радгоспі. Заарештований 26.06.1942 р. Вироком Військового трибуналу військової частини (назва військо-

вої частини невідома) від 05.07.1942 р. засуджений до 6 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПУСТОВОЙ Петро Мусійович, 1919 року народження, м. Очаків, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Очакові. Червоноармієць. Заарештований 01.02.1942 р. Вироком Військового трибуналу кавалерійського корпусу 12.02.1942 р. засуджений до розстрілу. Страчений 14.02.1942 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1998 р.

ПУСТОВОЙТ Іларіон Миронович, 1901 р. народження, с. Бабанка Уманського округу, українець, із селян, освіта середня. Проживав у м. Первомайську. Інспектор міського відділу народної освіти. Заарештований 05.03.1928 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 11.04.1928 р. заборонено проживання на Україні, в Москві, Ленінграді, Ростові-на-Дону. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПУСТОВОЙТ Яків Прокопович, 1897 р. народження, с. Михайлівка Новоодеського району Миколаївської області, українець, із селян. Проживав у с. Михайлівка Новоодеського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 23.04.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 18.09.1944 р. засуджений до 15 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПУСТОВОЙТЕНКО Гнат Дмитрович, 1908 р. народження, с. Адамівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Адамівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Кучер Тилігуло-Беразанського райвиконкому. Заарештований 18.12.1937 року. Тилігуло-Березанським районним відділом НКВС 01.06.1938 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПУСТОВОЙТЕНКО Олександр Васильович, 1887 р. народження, с. Адамівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Адамівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Заарештований 15.11.1944 року. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 09.12.1944 року засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПУХАЛЕВИЧ Михайло Матвійович, 1926 р. народження, с. Інгулка Баштанського району Миколаївської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Лоцкине Баштанського району Миколаївської області. Заарештований 31.05.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 23.10.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПУЧКОВ Петро Федорович, 1910 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із селян, освіта незакінчена вища. Проживав у м. Миколаєві. Вчитель школи № 6. Заарештований 30.07.1941 р. Вироком Військового трибуналу військової частини №1080 від 09.08.1941 р. засуджений до розстрілу. Страчений 12.08.1941 р. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1991 р.

ПУЧКОВ Сергій Кузьмич, 1888 року народження, м. Очаків, росіянин, із робітників, середня освіта. Проживав у м. Очакові. Лоцман західної лоцманської дистанції. Заарештований 24.06.1927 р. Одеським окружним судом 20.12.1927 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПФАЙФЕР Людвіг Іванович, 1913 року народження, с. Колобатине Тилігуло- Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Карагандинську область, строк виселення невідомий. 28.01.1956 р. був знятий з обліку спецпоселення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПФАЙФЛЕ Лідія Фрідріхівна, 1905 року народження, с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Рорбах Веселинівського району Миколаївської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Молотовську область. Подальша доля невідома. Дата реабілітації невідома.

ПФАЛЬЦКРАФТ Генріх Генріхович, 1890 р. народження, с. Ватерлоо Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Гринфельд Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу ім. Крупської. Заарештований 27.07.1937 року. Постановою Трійки при УНКВС Одеської області від 19.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1988 р.

ПФАНЦЛЕР Ніна Володимирівна, 1918 р. народження, с. Рахманеве Скадовського району Херсонської області, німкеня, із селян. Проживала у с. Червоний агроном Снігурівського району Миколаївської області. Робітниця. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ПФАНЦЛЕР Оскар Кіндратович, 1913 р. народження, с. Багата Акаржа Овідіопольського району Одеської області, німець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Багата Акаржа Овідіопольського району Одеської області. Працював жортником. Заарештований у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ПФАФ Віктор Карлович, 1925 р. народження, с. Попільне Тилігуло- Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО №698 - С 21.10.1941 р. виселений у м. Караганду, строк виселення невідомий. 18.01.1956р. був знятий з обліку спецпоселення. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПФАФ Генріх Петрович, 1924 р. народження, с. Тилігуло-Березанка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Тилігуло-Березанка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в м. Караганду, строк виселення невідомий. 18.01.1956р. Знятий з обліку спецпоселення. Реабілітований у 1991 р.

ПФАФ Григорій-Фрідріх Тимофійович, 1904 р. народження, с. Гольдштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у м. Миколаєві. Токар. Заарештований 15.02.1937 року. Вироком Одеського обласного суду 26.08.1937 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ

з поразкою в правах на 5 років. Покарання відбував в Північсхідтабі НКВС СРСР. Помер у в'язниці 22.07.1941 р. Реабілітований у 1991 р.

ПФАФ Лаврентій Адамович, 1884 р. народження, с. Раштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Раштадт Карл-Лібкнехтівського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 19.11.1934 р. Вироком Одеського обласного суду від 25.03.1935 р. засуджений до 8 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПФАФ Розалія Григорівна, 1910 р. народження, с. Єланець Єланецького району Миколаївської області, німкеня, із службовців, освіта початкова. Проживала у м. Миколаєві. Безробітна. Заарештована 17.07.1945 р. Постановою Особливої наради при НКВС СРСР від 03.10.1945 року засуджена до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПФАФФ Ганна Фрідріхівна, 1903 р. народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Дата арешту невідома. На підстав директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знята з обліку спецпоселення 17.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПФАФФ Едуард Вільгельмович, 1936 р. народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселений у Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення 28.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПФАФФ Кароліна Яківна, 1898 р. народження, с. Попільне Анатоліївського району Одеського округу, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Попільне Анатоліївського району Одеського округу. Не працювала. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 року виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ПФАФФ Катерина Рудольфівна, 1928 р. народження, с. Попільне Анатоліївського району Одеського округу, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Попільне Анатоліївського району Одеського округу. Не працювала. Дата арешту невідома. На підставі постанови ЦВК та РНК СРСР від 01.02.1930 р. виселена у Свердловську область. Подальша доля невідома.

ПФАФФ Костянтин Іванович, 1898 року народження, с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Коваль в колгоспі. Заарештований 19.11.1937 року. Постановою НКВС і Прокурора СРСР від 03.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 03.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1989 р.

ПФАФФ Лідія Петрівна, 1888 р. народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працюва-

ла в сільському господарстві. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знята з обліку спецпоселення 16.01.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991р.

ПФАФФ Лідія Фрідріхівна, 1932 р. народження, м. Миколаїв, німкеня, із селян, освічена. Проживала у м. Миколаєві. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1946 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Новосибірську область. Знята з обліку спецпоселення 11.10.1955 р. Подальша доля невідома.

ПФАФФ Марія Фрідріхівна, 1921 р. народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працювала в сільському господарстві. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знята з обліку спецпоселення 07.09.1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1991 р.

ПФАФФ Ольга Іванівна, 1915 р. народження, с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німкеня, із селян, малоосвічена. Проживала у с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Працівниця сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена у Комі АРСР. Знята з обліку в серпні 1954 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПФАФФ Петро Фрідріхович, 1881 р. народження, місце народження невідоме, німець, із службовців, неповна середня освіта. Проживав у с. Попільне Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Обліковець у колгоспі. Заарештований 18.02.1938 р. Тилігуло-Березанським районним відділом НКВС 01.06.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПФАФФ Семен Іванович, 1899 р. народження, с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Заарештований 17.02.1938 р. Постановою Трійки при УНКВС Миколаївської області від 20.04.1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Подальша доля невідома.

ПФАФФ Семен Матвійович, 1881 року народження, місце проживання невідомо, німець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Василівка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Колгоспник у колгоспі. Заарештований 18.02.1938 р. Тилігуло-Березанським районним відділом НКВС 01.06.1938 року справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1996 р.

ПФАФФ Яків Семенович, 1909 р. народження, с. Василівка Тилігуло- Березанського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Колобатине Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Чоботар. Дата арешту невідома. На підставі постанови ДКО № 9871-С 18.09.1945 р. виселений до Комі АРСР, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення 24.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПФЛЮКФЕЛЬДЕР Яків Андрійович, 1929 р. народження, с. Ватерлоо Веселинівського району Миколаївської області, німець, із селян, малоосвічений.

Проживав с. Ватерлоо Веселинівського район Миколаївської області. Не працював. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Карагандинську область, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення 18.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПФОО Антон Матвійович, 1936 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян. Місце проживання невідомо. Місце роботи невідомо. Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселений в Актюбінську область. Знятий з обліку спецпоселення 15.08.1955 р. Подальша доля невідома. Реабілітований 17.04.1991 р.

ПФОО Євгенія Матвіївна, 1934 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Знята з обліку спец поселення 28.02.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПФОО Катерина Францівна, 1913 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Працівник сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена в Актюбінську область. Знята з обліку спецпоселення 11.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПФОО Катерина Францівна, 1913 року народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Працівниця сільського господарства. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 року виселена в Актюбінську область. Знята з обліку спецпоселення 11.02.1956 року. Подальша доля невідома. Реабілітована 17.04.1991 р.

ПФОО Юрій Матвійович, 1925 р. народження, с. Раштадт Мостівського району Одеської області, німець, із селян, малоосвічений. Проживав с. Раштадт Мостівського району Одеської області. Колгоспник колгоспу "Червоноармієць". Дата арешту невідома. На підставі директиви НКВС СРСР від 11.10.1945 р. виселений в Удмуртську АССР, строк виселення невідомий. Знятий з обліку спецпоселення 11.01.1956 р. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПХО Марія Никодимівна, 1913 р. народження, м. Миколаїв, німкеня, із селян, неосвічена. Проживала у м. Миколаїв. Місце роботи невідомо. Заарештована у 1945 р. На підставі директиви НКВС СРСР № 181 від 11.10.1945 р. виселена в Актюбінську область. Подальша доля невідома.

ПШЕГОРОДСЬКИЙ Василь Кирилович, 1902 р. народження, с. Лозуватка Первомайського району Одеської області. українець, із селян, освічений. Проживав у с. Лозуватка Первомайського району Одеської області. Обліковець в колгоспі. Заарештований 04.11.1938 року. Вироком Одеського обласного суду від 13.04.1939 року. засуджений до 5 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1992 р.

ПШЕГОРСЬКИЙ Цезар Францевич, 1889 р. народження, с. Качанівка Хмельницького району Хмельницької об-

ласті, поляк, із робітників, освіта початкова. Проживав у с. Криве Озеро Кривоозерського району Одеської області. Заготівельник в заготівельній конторі. Заарештований 28.09.1937 року. Рішенням Наркома Внутрішніх Справ СРСР і Прокурора СРСР від 10.01.1938 р. засуджений до розстрілу. Страчений 23.01.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1960 р.

ПШЕНИЧНА Олександра Григорівна, 1919 р. народження, с. Стара Богданівка Варварівського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Працівник обласного статистичного управління. Заарештована 14.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.08.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПШЕНИЧНА Олександра Григорівна, 1919 р. народження, с. Стара Богданівка Варварівського району Миколаївської області, українка, із селян, освіта середня. Проживала у м. Миколаєві. Працівник обласного статистичного управління. Заарештована 14.06.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 28.08.1944 р. засуджена до 10 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 5 років та конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітована у 1990 р.

ПШЕНИЧНИЙ Григорій Йосипович, 1898 р. народження, с. Новоантонівка Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Новоантонівка Новобузького району Миколаївського округу. Коваль у колгоспі. Заарештований 27.01.1930 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 22.03.1930 року засуджений до 3 років ув'язнення у ВТТ. Подальша доля невідома. Реабілітований в 1990 р.

ПШЕНИЧНИЙ Карпо Євгенович, 1890 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 01.02.1930 р. Миколаївським окружним відділом ДПУ 09.03.1930 року. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПШЕНИЧНИЙ Леонтій Васильович, 1898 р. народження, с. Володимирівка Новобузького району Одеської області, українець, із селян, освіта початкова. Проживав у с. Володимирівка Новобузького району Одеської області. Мельник на млині. Заарештований 30.01.1933 р. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР 22.06.1933 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПШЕНИЧНИЙ Феодосій Євгенович, 1893 р. народження, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу, українець, із селян. Проживав у с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу. Хлібороб. Заарештований 01.02.1930 р. Постановою Трійки при Колегії ДПУ УСРР від 21.03.1930 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПШЕНИЧНИЙ Харлампій Михайлович, 1877 р. народження, с. Трущевці Чигиринського району Черкаського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Новоулянівка Братського району Єлисаветградського округу. Хлібороб. Заарештований 02.02.1930 року. Зінов'євським окружним відділом ДПУ 17.03.1930 р. справу припинено. Звільнений з ув'язненя. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПШЕНИЧНИКОВ Григорій Митрофанович, 1906 р. народження, м. Се-

вастополь, українець, із робітників, малоосвічений. Проживав у м. Миколаєві. Не працював. Заарештований 01.04.1936 року. Вироком Одеського обласного суду від 14.09.1936 р. засуджений до 4 років ув'язнення у ВТТ з поразкою в правах на 2 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1991 р.

ПШИЄВСЬКИЙ Михайло Ісаакович, 1883 р. народження, м. Миколаїв, росіянин, із службовців. Проживав у м. Миколаєві. Голова артілі. Найменування артілі невідоме. Заарештований 07.07.1937 р. Вироком Військової Колегії Верховного Суду СРСР від 10.04.1938 року засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Страчений 10.04.1938 року. Місце поховання невідомо. Реабілітований у 1957 р.

ПЯСЕЦЬКИЙ Віталій Станіславович, 1897 р. народження, м. Одеса, поляк, із службовців, середня освіта. Проживав у с. Новоюр'ївка Новобузького району Миколаївської області. Директор школи. Заарештований 18.07.1938 р. 26.07.1938 р. покінчив життя самогубством. Новобузьким районним відділом НКВС 28.07.1938 року справу припинено зі смертю обвинуваченого. Реабілітований у 1998 р.

ПЯТАКОВ Архип Юхимович, 1875 року народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївського округу, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївського округу. Хлібороб у власному господарстві. Заарештований 26.01.1930 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 28.02.1930 р. засуджений до заслання у Північний край строком на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ПЯТАКОВ Прокопій Іванович, 1914 року народження, с. Анатоліївка Тилігуло-Березанського району Миколаївської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Анатоліївна Тилігуло-Березанського району Миколаївської області. Одноосібник. Заарештований 20.02.1946 року. Вироком Військового трибуналу Південної групи військ від 14.05.1946 р. засуджений до 10 років ув'язнення у ВТТ з конфіскацією майна. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1998 р.

ПЯТАКОВ Сергій Степанович, 1911 року народження, с. Троїцько-Сафонове Володимирівського району Миколаївської області, українець, із селян, неосвічений. Проживав у с. Лагодівка Володимирівського району Миколаївської області. Конюх у колгоспі. Заарештований 30.03.1944 р. Вироком Військового трибуналу військ НКВС Миколаївської області від 16.11.1944 р. справу припинено. Подальша доля невідома.

ПЯТЕЦЬКИЙ Василь Касянович, 1868 р. народження, с. Лозуватка Первомайського району Одеської області, українець, із селян, малоосвічений. Проживав у с. Гур'ївка Долинського району Дніпропетровської області. Одноосібник. Заарештований 08.04.1935 року. Постановою УНКВС Дніпропетровської області від 15.09.1935 р. справу припинено. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1997 р.

ПЯТИКОН Іван Іванович, 1892 р. народження, с. Привільне Баштанського району Одеської області, українець, із селян, освічений. Проживав у с. Привільне Баштанського району Одеської області. Одноосібник. Заарештований 29.12.1932 року. Постановою Особливої наради при Колегії ДПУ УСРР від 10.01.1933 р. засуджений до заслання в Північний край на 3 роки. Подальша доля невідома. Реабілітований у 1989 р.

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

СТРУКТУРА ЦЕНТРАЛЬНОГО АППАРАТА КГБ (1954–1990 ГГ.)

Решение о выделении органов госбезопасности из МВД в самостоятельное ведомство было принято Президиумом ЦК КПСС 8 февраля 1954 г. На этом заседании была рассмотрена записка МВД N 320/К от 4 февраля 1954 г. в которой говорилось о том, что структура МВД громоздка и «не в состоянии обеспечить на должном уровне агентурно-оперативной работы». Предлагалось выделить оперативно-чекистские Управления и отделы из МВД и на их базе создать «Комитет по делам государственной безопасности при Совете Министров СССР». При этом предусматривалось одновременное сокращение численности передаваемых в КГБ оперативно-чекистских кадров на 20%, также подлежал сокращению и штат остающийся в МВД. Президиум ЦК КПСС постановил «принять в принципе проект постановления ЦК о выделении из МВД органов государственной безопасности». Было дано поручение Секретарю ЦК Н.Н. Шаталину и Министру ВД С.Н. Круглову – по линии МВД, а Секретарю ЦК М.А. Суслову и 1-м заместителям Министра ВД И.А. Серову и К.Ф. Луневу – по линии КГБ, в пятидневный срок подготовить проекты соответствующих постановлений «с учетом обмена мнениями на Президиуме ЦК». Но только через месяц, Указом Президиума Верховного Совета СССР от 13 марта 1954 г. был образован КГБ при СМ СССР, а его Председателем назначен И.А. Серов.

Постановлением Совета Министров СССР от 13 марта 1954 г. 1-м заместителем Председателя КГБ при СМ СССР был назначен К.Ф. Лунев (бывший ранее 1-м заместителем Министра ВД) и заместителями И.Т. Савченко (ранее начальник 8 Управления МВД) и П.И. Григорьев (по кадрам) (ранее заместитель заведующего сектором органов МВД Отдела административных и торгово-финансовых органов ЦК КПСС). Несколько позднее – 25 марта 1954 г. заместителем Председателя КГБ был назначен В.А. Лукшин (ранее заместитель заведующего Отделом административных и торгово-финансовых органов ЦК КПСС).

Подразумевалось, что уже в самом названии Комитет государственной безопасности содержится идея коллегиальности руководства, поэтому, в отличие от МВД, где существовала коллегия, в КГБ был учрежден институт членов Комитета государственной безопасности. Постановлением Совета Министров СССР от 13 марта 1954 г. членами Комитета государственной безопасности при СМ СССР были утверждены: А.С. Панюшкин, П.В. Федотов, Д.С. Леонов, Ф.П. Харитонов и В.П. Доброхотов.

Несколько месяцев спустя постановлением Совета Министров СССР N 1134 от 7 июня 1954 г. заместителем Председателя и членом Комитета государственной безопасности при СМ СССР был утвержден П.И. Ивашутин. Таким образом, при организации КГБ всего было введено 5 должностей заместителей Председателя КГБ и 11 должностей (включая Председателя) членов Комитета государственной безопасности при СМ СССР.

Структура Центрального аппарата была объявлена 18 марта 1954 г. приказом КГБ при Совете Министров СССР. В течении марта 1954 г. состоялись и назначения на должности руководителей подразделений Центрального аппарата:

1 Главное Управление (разведка за границей, начальник – А.С. Панюшкин)

2 Главное Управление (контрразведка – П.В. Федотов)

3 Главное Управление (военная контрразведка – Д.С. Леонов)

4 Управление (борьба с антисоветским подпольем, националистическими формированиями и враждебными элементами – Ф.П. Харионов)

5 Управление (контрразведывательная работа на особо важных государственных объектах – П.И. Ивашутин)

6 Управление (контрразведывательная работа на транспорте – М.И. Егоров)

7 Управление (служба наружного наблюдения – Г.П. Добрынин)

8 Главное Управление (шифровально-дешифровальное – В.А. Лукшин)

9 Управление (охрана руководителей партии и правительства – В.И. Устинов)

10 Управление (Управление коменданта Московского Кремля – А.Я. Веденин)

Управление кадров (П.И. Григорьев)

Следственное Управление (вакансия)

1 спецотдел (контрразведывательная работа на объектах атомной промышленности – А.М. Иванов)

2 спецотдел (служба применения опертехники – Г.И. Заболотный)

3 спецотдел (изготовление средств тайнописи, документов для оперативных целей, экспертиза документов и почерков – К.В. Булгаков)

4 спецотдел (радиоконтрразведка – П.Ф. Кузнецов)

5 спецотдел (изготовление средств опертехники – В.К. Белинский)

Отдел «С» (правительственная связь – П.Н. Воронин)

УАО (учетно-архивный отдел – Я.А. Плетнев)

Тюремный отдел (А.П. Клейменов)

ХОЗУ (хозяйственное управление – Т.И. Попов)

ФПО (финансово-плановый отдел – М.А. Зверев)

Мобилизационный отдел (М.И. Гвардейцев)

Управление учебных заведений (Е.И. Борисоглебский)

Бухгалтерия (Главный бухгалтер – В.С. Кузьмичев)

Инспекция при Председателе КГБ при СМ СССР (П.В. Евсюков – с 30 августа 1954 г.)

Секретариат КГБ при СМ СССР (В.П. Доброхотов)

Согласно решению ЦК КПСС, на органы КГБ были возложены следующие основные задачи:

а) ведение разведывательной работы в капиталистических странах;

б) борьба со шпионской, диверсионной, террористической и иной подрывной деятельностью иностранных разведок внутри СССР;

в) борьба с вражеской деятельностью всякого рода антисоветских элементов внутри СССР;

г) контрразведывательная работа в Советской армии и Военно-морском флоте;

д) организация шифровального и дешифровального дела в стране;

е) охрана руководителей партии и правительства.

Помимо этого в партийном решении была сформулирована и главная задача для КГБ: «В кратчайший срок ликвидировать последствия вражеской деятельности Берия в органах государственной безопасности и добиться превращения органов государственной безопасности в острое оружие нашей партии, направленное против действительных врагов нашего социалистического государства, а не против честных людей.»

В июне 1954 г. И.А. Серов провел Всесоюзное совещание руководящих работников КГБ, разъясняя новые задачи «органов» и их роль и место в советской системе. С програмной речью на совещании выступил Первый Секретарь ЦК КПСС Н.С. Хрущев. Сразу после него слово взял Серов: «Вы убедились насколько т.Хрущев глубоко знает нашу работу и насколько четко, предельно ясно дал указание по агентурно-оперативной работе и по всей работе. Вот что значит человек громадного ума и большой практики. Ведь многие из вас также работают по 10–15 лет, а иной раз скатываются на всякие глупости. Поэтому вы должны четко, ясно продумать, вспомнить все указания которые были даны т. Хрущевым.»

В 1954 г. произошли следующие изменения в структуре и кадрах Центрального аппарата КГБ при СМ СССР. По распоряжению Совета Министров СССР N10709рс от 25 сентября 1954 г. подразделения правительственной «ВЧ» связи были переданы из МВД СССР в ведение КГБ, где 27 сентября того же года был организован Отдел войск правительственной «ВЧ» связи КГБ при СМ СССР. Его начальником был назначен генерал-лейтенант войск связи П.Ф. Угловский. Вместо назначенного заместителем Председателя КГБ при СМ СССР П.И. Ивашутина, начальником 5 Управления КГБ 8 сентября 1954 г. был назначен И.И. Бетин.

31 мая 1954 г. впервые за долгие послевоенные годы И.А. Серов сумел добиться присвоения генеральских званий 10 работникам КГБ. И, хотя Н.С. Хрущев еще с подозрением смотрит на систему госбезопасности, не очистившуюся до конца от бериевцев и, по его мнению, недостаточно проникнутую партийным влиянием, Президиум ЦК КПСС в мае 1954 г. утверждает представленный Серовым список, хотя в протоколе партийного решения появляется фраза «присвоить в виде исключения». Тогда звания генерал-майор были присвоены: П.И. Григорьеву, Н.И. Крайнову (начальник УКГБ Московской обл.), В.А. Лукшину, К.Ф. Луневу, П.П. Макарьеву (Старший советник КГБ при СМ СССР в Китайской Народной Республике), В.Ф. Никитченко (Председатель КГБ при СМ Украинской ССР), А.С. Панюшкину, А.И. Перепелицыну (Председатель КГБ при СМ Белорусской ССР), И.Т. Савченко и В.И. Устинову. С этих пор, с завидной регулярностью, и в последующие годы продолжается присвоение генеральских званий. В 1956 г. сотрудникам КГБ при СМ СССР было присвоено 27 генеральских званий, в 1957 г. – 19 званий, в 1958 г. – 29 званий, в 1959 – 25 званий, и т.д. Сам же И.А. Серов получил 8 августа 1955 г. звание генерала армии.

В то же время разворачивается чистка аппарата госбезопасности. Из КГБ увольняют и лишают генеральских званий наиболее одиозных бериевцев. В феврале 1956 И.А. Серов рапортовал ЦК КПСС об увольнении за период с марта 1954 г. 16.000 сотрудников «как не внушающих политического доверия, злостных нарушителей социалистической законности, карьеристов, морально неустойчивых, а так же малограмотных и отсталых работников.» А в справке подготовленной к июньскому (1957 г.)

Пленуму ЦК КПСС Серов писал, что из КГБ уволено 18 тыс. человек, в том числе «более 2.300 сотрудников за нарушение советской законности, злоупотребление служебным положением и аморальные поступки». Там же сообщалось, что 40 бывших ответственных работников органов госбезопасности были лишены генеральских званий, а из центрального аппарата КГБ было уволено около 2.000 сотрудников, из них 48 являлись начальниками отделов и выше. Как отличительный признак новой кадровой политики, И.А. Серов отмечал: «Заменены почти все руководящие работники главных управлений, управлений и отделов центрального аппарата. На эти должности более 60 человек направлены ЦК КПСС с руководящей партийной и советской работы.»

В 1955 г. изменился состав членов Комитета государственной безопасности при СМ СССР. 22 марта членом Комитета государственной безопасности был утвержден М.П. Маляров (начальник Следственного управления КГБ), а А.С. Панюшкин оставивший работу начальника 1 Главного управления КГБ в связи с переходом на партийную работу – на должность председателя комиссии ЦК КПСС по выездам за границу, был 23 июня 1955 г. освобожден от должности члена Комитета государственной безопасности при СМ СССР.

В 1956 г. сменилось руководство 2 Главного Управления КГБ, где вместо П.В. Федотова начальником стал О.М. Грибанов. Соответственно Постановлением Совета Министров СССР 12 апреля 1956 г. О.М. Грибанов был утвержден членом Комитета государственной безопасности при СМ СССР, а П.В. Федотов был освобожден от этих обязанностей. Некоторое время П.В. Федотов поработал на незначительной должности заместителя редакционно-издательского отдела Высшей Школы КГБ, а в 1959 г. был изгнан из КГБ и лишен генеральского звания за «нарушения социалистической законности» в сталинские годы.

Вместо ушедшего в ЦК КПСС А.С. Панюшкина, новым начальником 1 Главного управления КГБ был назначен А.М. Сахаровский и 11 мая 1956 г. он был введен в члены Комитета государственной безопасности при СМ СССР.

Кроме того, увеличилось число заместителей Председателя КГБ при СМ СССР. 18 января 1956 г. С.С. Бельченко, ранее работавший начальником УКГБ по Ленинградской обл., был назначен заместителем Председателя КГБ при СМ СССР, а 24 января того же года была введена дополнительная вторая должность первого Заместителя Председателя КГБ при СМ СССР и на нее был назначен П.И. Ивашутин. Теперь у Председателя КГБ при СМ СССР было 6 заместителей и среди них 2 первых (К.Ф. Лунев и П.И. Ивашутин).

Обязанности Председателя КГБ и его заместителей по наблюдению за работой подразделений Центрального аппарата КГБ были распределены 25 января 1956 г. следующим образом:

И.А. Серов (Председатель КГБ) – 1 и 2 Главные управления, 1 спецотдел, Инспекция при Председателе КГБ, ФПО и Секретариат КГБ;

П.И. Ивашутин (первый заместитель Председателя КГБ) – 3 Главное управление, Следственное Управление, 5 управление, 2 спецотдел и Моботдел;

К.Ф. Лунев (первый заместитель Председателя КГБ) – 6, 9, 10 управления, Отдел «С» и Отдел войск правительственной «ВЧ» связи;

С.С. Бельченко (заместитель Председателя КГБ) – 4 управление, 6 спецотдел, УАО, ХОЗУ, ВСО;

И.Т. Савченко (заместитель Председателя КГБ) – 7 управление, 3, 4 и 5 спецотделы, Тюремный отдел;

В.А. Лукшин (заместитель Председателя КГБ) – 8 Главное управление;

П.И. Григорьев (заместитель Председателя КГБ по кадрам) – Управление кадров, Управление учебных заведений, Особая инспекция Управления кадров;

В 1957 г. членами Комитета государственной безопасности при СМ СССР были утверждены: 15 марта – Е.П. Питовранов (новый начальник 4 Управления КГБ) и 1 апреля – П.И. Зырянов (начальник ГУПВ переданных из МВД в КГБ). В то же время, ушедший на работу в Главную военную Прокуратуру СССР М.П. Маляров был 11 февраля освобожден от обязанностей члена Комитета государственной безопасности при СМ СССР. Произошли и незначительные изменения в распределении обязанностей в руководстве КГБ при СМ СССР по наблюдению за подразделениями Центрального аппарата (объявлено 19 февраля 1957 г.):

И.А. Серов (Председатель КГБ) – 1 и 2 Главные управления, 1 спецотдел, Инспекция при Председателе КГБ, Секретариат КГБ;

П.И. Ивашутин (первый заместитель Председателя КГБ) – 3 Главное управление, Следственное Управление, 5 управление, 2 спецотдел и Моботдел;

К.Ф. Лунев (первый заместитель Председателя КГБ) – 4, 6, 9, 10 управления, Отдел «С» и Отдел войск правительственной «ВЧ» связи;

С.С. Бельченко (заместитель Председателя КГБ) – ГУПВ, 6 спецотдел, УАО, ФПО, ХОЗУ, ВСО и Центральная бухгалтерия;

И.Т. Савченко (заместитель Председателя КГБ) – 7 управление, 3, 4 и 5 спецотделы, Тюремный отдел;

В.А. Лукшин (заместитель Председателя КГБ) – 8 Главное управление;

П.И. Григорьев (заместитель Председателя КГБ по кадрам) – Управление кадров, Управление учебных заведений, Особая инспекция Управления кадров;

В следующем году, 1 августа 1958 г. В.А. Лукшин был освобожден от обязанностей заместителя Председателя КГБ при СМ СССР, сохранив при этом должность начальника 8 Главного управления КГБ, вместо него заместителем Председателя КГБ при СМ СССР был в тот же день утвержден С.Н. Лялин, ранее работавший заместителем начальника 2 Главного управления КГБ при СМ СССР.

В связи с этим изменилось и распределение обязанностей в руководстве КГБ при СМ СССР по наблюдению за подразделениями Центрального аппарата (объявлено 3 октября 1958 г.):

И.А. Серов (Председатель КГБ) – 1, 2 и 8 Главные управления, 9 управление, Инспекция при Председателе КГБ; П.И. Ивашутин (первый заместитель Председателя КГБ) – 3 Главное управление, Следственное Управление, 5 управление, 1 спецотдел и Комиссия по аттестации офицерского состава;

К.Ф. Лунев (первый заместитель Председателя КГБ) – 4, 6, 10 управления, Отдел «С», УАО, и работа в Комиссии ЦК КПСС по выездам за границу;

С.С. Бельченко (заместитель Председателя КГБ) – ГУПВ, УВС, Отдел войск правительственной «ВЧ» связи и Моботдел;

И.Т. Савченко (заместитель Председателя КГБ) – 7 управление, ХОЗУ, ВСУ, Тюремный отдел, ФПО, Центральная бухгалтерия;

С.Н. Лялин (заместитель Председателя КГБ) – 2, 3, 4, 5 и 6 спецотделы, Комиссия по технике;

П.И. Григорьев (заместитель Председателя КГБ по кадрам) – Управление кадров, Отдел учебных заведений, Особая инспекция Управления кадров;

Структурные изменения в КГБ при СМ СССР в 1955–58 гг. были незначительны.

В соответствии с постановлением Совета Министров СССР N805-484сс от 26 апреля 1955 г. приказом КГБ при СМ СССР 30 апреля того же года был организован 6 спецотдел (перлюстрация телеграфной и почтовой корреспонденции) КГБ при СМ СССР. Ранее эти функции выполнял 10 отдел 4 Управления КГБ, соответственно упраздненный.

По распоряжению Совета Министров СССР N 3569рс от 26 апреля 1955 г. (приказом КГБ при СМ СССР 16 мая 1955 г.) для строительства и капитального ремонта зданий для органов государственной безопасности в составе КГБ при СМ СССР был организован Военно-строительный отдел (несколько позднее преобразованный в Военно-строительное управление – ВСУ).

28 марта 1957 г. Постановлением Совета Министров СССР N 328-159сс пограничные войска были переданы в КГБ при СМ СССР. Во исполнение этого решения совместным приказом МВД/КГБ N 0017/00161 от 2 апреля 1957 г. войска перешли в ведение КГБ при СМ СССР, где было образовано Главное управление пограничных войск (ГУПВ). Этим же приказом военно-строительное управление бывшего Главного управления пограничных и внутренних войск МВД СССР также было передано в КГБ при СМ СССР.

Приказом КГБ при СМ СССР от 8 апреля 1957 г. был объявлен штат Управления военного снабжения (УВС) в составе КГБ при СМ СССР.

Важнейшим событием рассматриваемого периода стало принятие «Положения о КГБ при СМ СССР» закрепившего принципы взаимоотношений руководящих органов КПСС и КГБ. Это Положение обсуждалось 23 декабря 1958 г. (Ст. 88/19-с) Секретариатом ЦК КПСС и было утверждено Президиумом ЦК КПСС 9 января 1959 г. (П200/XVIII). В тот же день «Положение о КГБ при СМ СССР» было введено в действие постановлением Совета Министров СССР и сохраняло свою силу вплоть до 16 мая 1991 г., пока не был принят Закон СССР об органах государственной безопасности. Однако, в отличие от принятого в 1991 г. Закона, «Положение о КГБ при СМ СССР» было совершено секретным документом доступным лишь высоким руководителям самого КГБ. Приоритетная роль КПСС была сформулирована в 1 и 3 статьях Положения:

«Комитет государственной безопасности при Совете Министров СССР и его органы на местах являются политическими органами, осуществляющими мероприятия Центрального Комитета партии и Правительства по защите Социалистического государства от посягательств со стороны внешних и внутренних врагов, а также по охране государственных границ СССР. Они призваны бдительно следить за тайными происками врагов советской страны, разоблачать их замыслы, пресекать преступную деятельность империалистических разведок против Советского государства. [...] Ко-

митет государственной безопасности работает под непосредственным руководством и контролем Центрального Комитета КПСС.»

В Положении, шире и конкретнее нежели в 1954 г., были сформулированы задачи и обязанности КГБ при СМ СССР и его местных органов:

«а) разведывательная работа в капиталистических странах;

б) борьба со шпионской, диверсионной, террористической и иной подрывной деятельностью иностранных разведывательных органов, зарубежных антисоветских центров и с их агентурой внутри страны;

в) борьба с вражеской деятельностью антисоветских и националистических элементов внутри СССР;

г) контрразведывательная работа в Советской Армии, военно-морском флоте, ГВФ, в пограничных войсках и войсках МВД с целью предупреждения проникновения в их ряды агентуры иностранных разведок и иных вражеских элементов;

д) контрразведывательная работа на специальных объектах, особо важных объектах промышленности и на транспорте;

е) охрана государственных границ Союза ССР.

ж) охрана руководителей Партии и Правительства;

з) организация и обеспечение Правительственной связи;

и) организация радиоконтрразведывательной работы и учет необходимых данных действующих на территории страны ведомственных радиостанций;

к) разработка мобилизационных планов по развертыванию органов госбезопасности и войсковых частей Комитета и выполнение других поручений ЦК КПСС и Правительства Союза ССР.»

Помимо прочего в «Положении о КГБ при СМ СССР» было признано необходимым образовать коллегию Комитета госбезопасности в составе заместителей Председателя Комитета, руководящих работников Комитета и местных органов КГБ.

Указом Президиума Верховного Совета СССР 8 декабря 1958 г. И.А.Серов был освобожден от обязанностей Председателя КГБ при СМ СССР. Два дня спустя он был назначен начальником Главного Разведывательного Управления и заместителем начальника Генерального Штаба Вооруженных Сил СССР по разведке.

В решении Президиума ЦК КПСС от 10 декабря 1958 г. новое назначение Серова объяснялось необходимостью «укрепления руководства ГРУ» и говорилось о «сохранении за ним материального содержания получаемого по прежней работе».

После смещения И.А.Серова, исполняющим обязанности Председателя КГБ при СМ СССР стал К.Ф.Лунев. С 10 декабря 1958 г. было установлено временное распределение обязанностей по наблюдению за подразделениями Центрального аппарата КГБ:

К.Ф. Лунев (и.о. Председателя КГБ) – 1, 2 и 8 Главные управления, 9 и 10 управления, Инспекция при Председателе КГБ;

П.И. Ивашутин (первый заместитель Председателя КГБ) – 3 Главное управление, 4, 5 и 6 управления, Следственное Управление, 1 спецотдел и Комиссия по аттестации офицерского состава;

С.С. Бельченко (заместитель Председателя КГБ) – ГУПВ, УВС, Отдел войск правительственной «ВЧ» связи, Моботдел, УАО и Комиссия ЦК КПСС по выездам за границу;

И.Т. Савченко (заместитель Председателя КГБ) – 7 управление, ХОЗУ, ВСУ, Тюремный отдел, ФПО, Центральная бухгалтерия;

С.Н. Лялин (заместитель Председателя КГБ) – 2, 3, 4, 5 и 6 спецотделы, Комиссия по технике;

П.И. Григорьев (заместитель Председателя КГБ по кадрам) – Управление кадров, Отдел учебных заведений, Особая инспекция Управления кадров;

Одной из причин освобождения И.А. Серова от работы в Председателя КГБ при СМ СССР был его ведомственный патриотизм и нежелание идти на серьезное сокращение аппарата КГБ. Еще 10 сентября 1958 г. заведующий Отделом административных органов ЦК КПСС А.С. Желтов подал Хрущеву записку об упрощении и совершенствовании структуры и сокращении штатов Центрального аппарата и периферийных органов КГБ при СМ СССР. Однако этот шаг не встретил понимания у И.А.Серова.

На должность Председателя КГБ при СМ СССР 25 декабря 1958 г. был назначен А.Н. Шелепин, до этого возглавлявший Отдел партийных органов ЦК КПСС по Союзным республикам.

Выступая с докладом на XXI съезде КПСС 27 января 1959 г. Н.С. Хрущев в традиционной манере говорил о необходимости «укреплять органы государственной безопасности», не допуская и мысли о их ликвидации, сказав, что «это было бы глупо и преступно». (Внеочередной XXI съезд КПСС. Стенографический отчет. М., 1959 г. с.105)

Однако, вскоре Н.С. Хрущев публично поделился идеей «разумного сокращения» КГБ. Выступая 24 февраля 1959 г. перед избирателями он заявил: «Мы и внутренние силы – наши органы государственной безопасности – значительно сократили, да и еще нацеливаемся их сократить...» При этом Н.С. Хрущев объяснял это намерение уверенностью советского руководства в своем народе.(Хрущев Н.С. Мир без оружия – мир без войн. М., 1960. т.1. с.129)

Новый председатель КГБ тут же откликнулся встречными предложениями. В письме в ЦК КПСС 7 апреля 1959 г. А.Н. Шелепин писал: «Вы, Никита Сергеевич совершенно правильно говорили в своем выступлении перед избирателями Калининского избирательного округа о необходимости дальнейшего сокращения органов госбезопасности» И дальше в своем письме Шелепин сообщал о намеченном сокращении и пересмотре структуры центрального аппарата. В частности он предложил: влить 1 спецотдел в 5 Управление КГБ, учитывая схожесть их задач и тесное переплетение сфер их обслуживания; объединить все службы ведающие изготовлением и применением оперативной техники в единое Оперативно-техническое управление; объединить 10 и 9 Управления; объединить отдел «С» и отдел правительственной «ВЧ» связи; ликвидировать Тюремный отдел КГБ и сократить число тюрем в органах госбезопасности, часть из них законсервировав (в настоящее время, – писал Шелепин, – имеется 72 тюрьмы в которых на 1 апреля 1959 г. содержалось 1388 арестованных, при этом многие тюрьмы госбезопасности пустуют), руководство тюрьмами КГБ поручить специально созданному в УАО отделению; объединить центральную бухгалтерию с ФПО; ликвидировать ВСУ и УВС передав их функции в ХОЗУ и т.д. Помимо этого Шелепин внес предложение дополнительно сократить штат оператив-

ных работников в центре и на местах на 3200 человек и штат рабочих и служащих в хозрасчетных и хозяйственных структурах КГБ на 8500 человек. Шелепин также сообщил о ликвидации Особой инспекции в Управлении кадров, которая призвана была расследовать дела о проступках и преступлениях сотрудников госбезопасности, отметив при этом, что Особая инспекция «является пережитком в работе с кадрами». В приказе КГБ при СМ СССР 2 апреля 1959 г. об упразднении Особых инспекций говорилось, что это делается в «целях поднятия ответственности руководителей органов государственной безопасности за укрепление чекистско-воинской дисциплины, усиления воспитательной работы по предупреждению дисциплинарных проступков среди сотрудников и широкого привлечения к этому делу партийных и комсомольских организаций...» Теперь предварительное следствие по делам сотрудников госбезопасности поручалось вести следственным отделам и управлениям КГБ.

Апрельские предложения А.Н. Шелепина были приняты Президиумом ЦК КПСС (П223/XXIX) 17 июня 1959 г. и оформлены Постановлением Совета Министров СССР N 677-305 в тот же день.

23 июня 1959 г. была выпущена серия приказов КГБ при СМ СССР о реорганизации подразделений Центрального аппарата, согласно которым:

– упразднен Тюремный отдел;

– Отдел «С» объединен с Отделом войск правительственной «ВЧ» связи в единый Отдел правительственной связи (ОПС).

25 июня 1959 г. приказом КГБ при СМ СССР были утверждены новые штаты и структура 9 Управления, в состав которого вошло бывшее 10 Управление.

2 июля 1959 г. приказом КГБ при СМ СССР на базе 2, 3, 4, 5 и 6 спецотделов было создано Оперативно-техническое управление (ОТУ). Начальником ОТУ КГБ при СМ СССР 25 августа 1959 г. был назначен С.Н. Лялин.

Также в июне – июле 1959 г. были реализованы и остальные предложения А.Н. Шелепина одобренные Президиумом ЦК КПСС:

– 1 спецотдел был включен в состав 5 Управления КГБ;

– Центральная бухгалтерия была объединена с ФПО;

– ВСУ и УВС были включены в состав ХОЗУ.

Структурная реорганизация сопровождалась и серьезными кадровыми перетрясками в высшем эшелоне руководителей КГБ. Постановлениями Совета Министров СССР в 1959 г. были освобождены от обязанностей заместителей Председателя и членов Комитета государственной безопасности: 6 июля – С.С. Бельченко и П.И. Григорьев, 25 августа – С.Н. Лялин, 31 августа К.Ф. Лунев, и от обязанностей членов Комитета государственной безопасности: 16 апреля 1959 г. – В.П. Доброхотов, 11 июня 1959 г. – Д.С. Леонов. Вместо них заместителями Председателя КГБ были назначены: 28 августа – А.И. Перепелицын (с должности Председателя КГБ при СМ Белорусской ССР) и 31 августа – В.С. Тикунов (с должности заместителя заведующего Отделом административных органов ЦК КПСС).

Постановлением Совета Министров СССР от 16 сентября 1959 г. было признано необходимым создать в КГБ при СМ СССР Коллегию в составе 11 человек. Персонально в нее вошли:

Шелепин А.Н. – Председатель Коллегии (Председатель КГБ при СМ СССР)

Белоконев В.С. (начальник УКГБ по г. Москве)
Грибанов О.М. (начальник 2 Главного управления)
Зырянов П.И. (начальник ГУПВ)
Ивашутин П.И. (первый заместитель Председателя КГБ при СМ СССР)
Лялин С.Н. (начальник ОТУ)
Никитченко В.Ф. (Председатель КГБ при СМ Украинской ССР)
Перепелицын А.И. (заместитель Председателя КГБ при СМ СССР)
Сахаровский А.М. (начальник 1 главного управления)
Тикунов В.С. (заместитель Председателя КГБ при СМ СССР)
Шумилов В.Т. (начальник УКГБ по Ленинградской обл.)

Именно с этих пор установился порядок, когда представители ряда региональных управлений КГБ непременно входили в Коллегию КГБ при СМ СССР. К таким важнейшим УКГБ относились Московское и Ленинградское и КГБ Украины. Разумеется членами Коллегии всегда были руководители 1 и 2 Главных управлений КГБ и ГУПВ. Что же касается остальных крупных и важных подразделений Центрального аппарата КГБ, то их руководители включались в Коллегию КГБ не всегда. Так, бывший членом Комитета государственной безопасности Е.П. Питовранов (начальник 4 Управления) в состав Коллегии не вошел. Не были включены в Коллегию КГБ А.М. Гуськов (начальник 3 Главного управления с 12 июня 1959 г.), В.М. Беляков (начальник Секретариата КГБ с 23 марта 1959 г.) и Н.Ф. Чистяков (начальник Следственного управления с 7 июля 1958 г.), хотя их предшественники Д.С. Леонов, В.П. Доброхотов и М.П. Маляров, соответственно, были членами Комитета государственной безопасности. Еще более характерным для эпохи сокращения руководящих кадров КГБ является тот факт, что новый начальник Управления кадров КГБ при СМ СССР П.И. Васильев (назначен 31 августа 1959 г.) не только не стал заместителем Председателя КГБ, как это бывало в предыдущие годы, но и даже не был включен в Коллегию. Вскоре эта ошибка была исправлена. В 1962 г. П.И. Васильев был включен в Коллегию КГБ и в дальнейшем это стало правилом.

Ликвидация ряда подразделений и сокращение количества заместителей Председателя КГБ существенно изменили распределение обязанностей по наблюдению за управлениями и отделами Центрального аппарата КГБ при СМ СССР. С 31 августа 1959 г. был установлен следующий порядок:

А.Н. Шелепин (Председатель КГБ) – 1 и 2 Главные управления, 9 управление, Секретариат КГБ, Группа при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике;

П.И. Ивашутин (первый заместитель Председателя КГБ) – 3 и 8 Главные управления, 5 управление, ОТУ, ГУПВ, участие в комиссии по гражданству;

В.С. Тикунов (заместитель Председателя КГБ) – 4 и 7 управления, Следственное управление, Управление кадров, отдел учебных заведений, участие в комиссии по помилованию;

А.И. Перепелицын (заместитель Председателя КГБ) – 6 управление, ХОЗУ, ОПС, УАО, ФПО, Моботдел, участие в комиссии по выездам за границу.

В 1960 г. произошло дальнейшее сокращение структуры КГБ при СМ СССР. Постановлением Совета Министров СССР от 5 февраля 1960 г. «О внесении изменений

в структуру КГБ при СМ СССР и его органов на местах и сокращении их штатной численности» были упразднены 4, 5 и 6 управления, а их функции и кадры переданы в состав 2 Главного управления КГБ СССР. Кроме этого был понижен статус 3 Главного управления и Следственного управления, они стали именоваться соответственно 3 Управлением и Следственным отделом. Также был упразднен отдел учебных заведений Управления кадров. В приказе КГБ от 11 февраля 1960 г. объявившем Постановление Совета Министров СССР об изменении структуры говорилось:

«Комитетом государственной безопасности при Совете Министров СССР в 1959 году проведены значительные мероприятия по упрощению структуры и сокращению численности органов и войск КГБ. Однако в деятельности КГБ при СМ СССР и его органов на местах до настоящего времени еще немало параллелизма и распыленности сил, не изжито стремление обеспечить чекистским наблюдением многие объекты, где по существу нет серьезных интересов с точки зрения обеспечения государственной безопасности. Структура центрального аппарата КГБ и его органов продолжает оставаться громоздкой.»

В русле хрущевских установок, далее в приказе говорилось, что изменение структуры учитывает и «исключительно благоприятную внутриполитическую обстановку в нашей стране».

В результате проведенных преобразований структура Центрального аппарата КГБ при СМ СССР в марте 1960 г. приобрела следующий вид:

1 Главное Управление (разведка за границей, начальник – А.М. Сахаровский)

2 Главное Управление (контрразведка – О.М. Грибанов)

3 Управление (военная контрразведка – А.М. Гуськов)

7 Управление (наружное наблюдение и охрана дипкорпуса – В.И. Алидин с 9 января 1960 г.)

8 Главное управление (шифровально-дешифровальное – В.А. Лукшин)

9 Управление (охрана руководителей партии и правительства – Н.С. Захаров)

ОТУ (оперативно-техническое управление – С.Н. Лялин)

Управление кадров (П.И. Васильев)

Следственный отдел (Н.Ф. Чистяков)

УАО (учетно-архивный отдел – (А.В. Прокопенко)

ГУПВ (Главное управление пограничных войск – П.И. Зырянов)

ХОЗУ (Хозяйственное управление – И.И. Солодилов с 29 февраля 1960 г.)

ОПС (Отдел правительственной связи – П.Н. Воронин)

ФПО (Финансово-плановый отдел – П.В. Зайцев)

Мобилизационный отдел (М.И. Гвардейцев)

Секретариат КГБ (В.М. Беляков)

Группа при Председателе КГБ при СМ СССР по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике (Т.Н. Бескровный)

Эта структура оставалась неизменной вплоть до середины 60-х годов. В дальнейшем из 2 Главного управления вновь были выделены: в 1967 г. – 5 Управление (борьба с идеологической диверсией), в 1981 году – 4 Управление (контрразведывательная работа на транспорте) и в 1982 г. – 6 Управление (контрразведывательная работа в сфере экономики).

В 1961 г. сменилось руководство в 8 Главном управлении и ОТУ. 16 марта вместо В.А. Лукшина начальником 8 Главного управления стал С.Н. Лялин, с освобождением от работы начальника ОТУ. Позднее, 29 июля начальником ОТУ был назначен К.Н. Патрухин.

Постановлением СМ СССР N 657 от 21 июля 1961 г. В.С. Тикунов был освобожден от обязанностей заместителя Председателя КГБ при СМ СССР.

На проходившем в октябре 1961 г. XXII съезде КПСС Председатель КГБ при СМ СССР А.Н. Шелепин выступил с речью, где, в частности заявил: «Органы государственной безопасности реорганизованы, значительно сокращены, освобождены от несвойственных им функций, очищены от карьеристских элементов.[...] Вся деятельность органов КГБ проходит теперь под неослабным контролем Партии и Правительства, строится на полном доверии к советскому человеку, на уважении его прав и достоинства.» (XXII съезд КПСС (стенографический отчет) М., 1961 г. т.2. с.406-407) И далее: «Органы государственной безопасности – это уже не пугало, каким их пытались сделать в недалеком прошлом враги – Берия и его подручные, а подлинно народные политические органы нашей партии в прямом смысле этого слова. [...] Теперь чекисты могут с чистой совестью смотреть в глаза партии, в глаза советского народа» (там же) Видно, что в выборе кандидатуры на пост Председателя КГБ Хрущев не ошибся. Такие заклинанания в верности партии от руководителя КГБ и требовались.

И хотя Хрущев громогласно заявил, что в СССР больше нет политических заключенных, аресты «антисоветчиков» продолжались при А.Н. Шелепине и сменивших его позднее Председателях КГБ. Только в 1961 и 1962 гг. было осуждено «за антисоветскую агитацию и пропаганду», соответственно, 207 и 323 человека.

На состоявшемся 31 октября 1961 г. первом после съезда Пленуме ЦК КПСС А.Н. Шелепин был избран Секретарем ЦК КПСС. В связи с этим он оставил пост Председателя КГБ при СМ СССР, перейдя на партийную работу. Вслед за А.Н. Шелепиным ушел на работу в ЦК КПСС и начальник его Секретариата В.М. Беляков, с 9 ноября 1961 г. он был освобожден от должности в КГБ.

И хотя формально Шелепин был освобожден от должности в КГБ Указом Президиума Верховного Совета СССР лишь 13 ноября, уже с 5 ноября 1961 г. в соответствии с указанием ЦК КПСС обязанности Председателя КГБ при СМ СССР были возложены на первого заместителя Председателя КГБ П.И. Ивашутина.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 13 ноября 1961 г. Председателем КГБ при СМ СССР был назначен В.Е. Семичастный, ранее работавший 2 секретарем ЦК КП Азербайджана.

Постановлением СМ СССР N 1082 от 3 декабря 1961 г. Н.С. Захаров был назначен членом Коллегии и заместителем Председателя КГБ при СМ СССР. Вместо него новым начальником 9 Управления КГБ 8 декабря 1961 г. был назначен В.Я. Чекалов.

С 9 декабря 1961 г. было установлено следующее распределение обязанностей по курированию подразделений центрального аппарата КГБ:

В.Е. Семичастный (Председатель КГБ) – 1 и 2 Главные управления, Секретариат и Группа при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике;

П.И. Ивашутин (первый заместитель Председателя КГБ) – 3 Управление, 8 Главное управление, ГУПВ, Моботдел;

Н.С. Захаров (заместитель Председателя КГБ) – 7 и 9 Управления, ХОЗУ и ОПС;

А.И. Перепелицын (заместитель Председателя КГБ) – ОТУ, Управление кадров, Следственный отдел, УАО, ФПО.

В январе 1962 г. были объединены существовавшие раздельно (с мая 1956 г.) Управление КГБ по г. Москве и Управление КГБ по Московской обл. в одно УКГБ по г. Москве и Московской области. Начальником объединенного Управления 9 января 1962 г. был назначен М.П. Светличный. Бывший начальник УКГБ по г. Москве В.С. Белоконев с 5 января 1962 г. получил должность начальника Группы при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике.

В то же время, 9 января 1962 г. новым начальником Секретариата КГБ при СМ СССР стал Е.В. Киселев.

18 января 1962 г. М.И. Гвардейцев был освобожден, а П.Г.Гришин был назначен начальником Мобилизационного отдела КГБ при СМ СССР.

Постановлением СМ СССР N816 от 9 августа 1962 г. Коллегия КГБ при СМ СССР была увеличена на 2 человека. Членами Коллегии стали: П.И. Васильев (начальник Управления Кадров КГБ), В.И. Петров (Председатель КГБ при СМ БССР) и М.П. Светличный (начальник УКГБ по г. Москве и Московской обл.). Этим же постановлением В.С. Белоконев был освобожден от обязанностей члена Коллегии.

В 1963 г. сменилось руководство в 3 Управлении КГБ, 19 февраля вместо освобожденного А.М. Гуськова, начальником 3 Управления стал И.А. Фадейкин (с должности 1 заместителя 3 Управления).

В 1963 г. на бывшего Председателя КГБ И.А. Серова, ушедшего к тому времени руководить военной разведкой (ГРУ) пала тень разоблаченного английского агента Пеньковского. Выяснилось, что Серов помог Пеньковскому вторично устроиться на работу в военную разведку. Более того, жена и дочь Серова при их посещении Лондона были под опекой Пеньковского и пользовались его услугами. В результате Серов решением Президиума ЦК КПСС 2 февраля 1963 г. был освобожден от работы начальника ГРУ и заместителя Генерального штаба по разведке. А 7 марта Президиум ЦК принял решение «О работе ГРУ», в котором, в частности содержалось поручение комиссии в составе: Секретаря ЦК КПСС В.Н. Титова, маршала С.С. Бирюзова, 1-го зам. Пред. КГБ, а теперь нового нач. ГРУ П.И. Ивашутина – разобраться в вопросе о С.С. Варенцове, И.А.Серове и др. и внести свои предложения. Этим же решением Президиума ЦК «за потерю политической бдительности и недостойные поступки» генерал армии Серов был снижен в военном звании до генерала-майора и лишен звания Героя Советского Союза. Вопрос о партийной ответственности Серова был передан на рассмотрение Комиссии партийного контроля при ЦК КПСС.

Будучи назначенным начальником ГРУ, П.И. Ивашутин Постановлением СМ СССР N294 от 14 марта 1963 г. был освобожден от обязанностей члена Коллегии и первого заместителя Председателя КГБ при СМ СССР.

Постановлением СМ СССР N826 от 24 июля 1963 г. были назначены: Н.С. Захаров – первым заместителем Председателя КГБ при СМ СССР и С.Г. Банников – за-

местителем Председателя КГБ при СМ СССР (с должности 1 заместителя 2 Главного управления).

В связи с этим с 30 июля 1963 г. изменилось и распределение обязанностей по курированию подразделений центрального аппарата КГБ при СМ СССР:

В.Е. Семичастный (Председатель КГБ) – 1 и 2 Главные управления, 9 Управление, Секретариат и Группа при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике;

Н.С. Захаров (первый заместитель Председателя КГБ) – 8 Главное управление, ОПС, Моботдел;

А.И. Перепелицын (заместитель Председателя КГБ) – ОТУ, Управление кадров, ХОЗУ, ФПО;

С.Г. Банников (заместитель Председателя КГБ) – 3 и 7 Управления, Следственный отдел, УАО;

Постановлением СМ СССР N 1008 от 21 сентября 1963 г. была установлена дополнительная должность заместителя Председателя КГБ при СМ СССР, на нее был назначен Л.И. Панкратов (ранее работавший заместителем начальника 2 Главного управления КГБ). С 4 октября 1963 г. распределение обязанностей между Председателем КГБ и его заместителями выглядело следующим образом:

В.Е. Семичастный (Председатель КГБ) – 1 и 2 Главные управления, 9 Управление, Секретариат и Группа при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике;

Н.С. Захаров (первый заместитель Председателя КГБ) – ГУПВ, ОПС, Моботдел;

А.И. Перепелицын (заместитель Председателя КГБ) – Управление кадров, ХОЗУ, ФПО;

С.Г. Банников (заместитель Председателя КГБ) – 3 и 7 Управления, Следственный отдел, УАО;

Л.И. Панкратов (заместитель Председателя КГБ) – 8 Главное управление, ОТУ, координация вопросов связанных с техническим оснащением всех служб КГБ.

Это распределение обязанностей несколько изменилось уже 1 ноября 1963 г. Из ведения Председателя КГБ было изъято 2 Главное управление и передано под наблюдение Н.С. Захарова, а ОПС был передан под начало Л.И. Панкратова.

Следующее перераспределение обязанностей произошло 18 мая 1964 г., когда 2 Главное управление было передано под наблюдение С.Г. Банникова, а Н.С. Захаров получил взамен 3 Управление и Следственный отдел. Усилил свои позиции и новый заместитель Председателя Л.И. Панкратов, теперь он дополнительно курировал УАО. Не изменились сферы кураторства только у самого Председателя КГБ и его заместителя А.И. Перепелицына. Новое распределение выглядело так:

В.Е. Семичастный (Председатель КГБ) – 1 Главное управление, 9 Управление, Секретариат и Группа при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике;

Н.С. Захаров (первый заместитель Председателя КГБ) – ГУПВ, 3 Управление, Следственный отдел и Моботдел;

А.И. Перепелицын (заместитель Председателя КГБ) – Управление кадров, ХОЗУ, ФПО;

С.Г. Банников (заместитель Председателя КГБ) – 2 Главное управление и 7 Управление;

Л.И. Панкратов (заместитель Председателя КГБ) – 8 Главное управление, ОТУ, ОПС, УАО, координация вопросов связанных с техническим оснащением всех служб КГБ.

В 1964 г. произошел ряд кадровых перестановок в центральном аппарате КГБ. 17 апреля в связи с утверждением Председателем Военной Коллегии Верховного Суда Н.Ф. Чистяков был освобожден от обязанностей начальника Следственного отдела КГБ при СМ СССР. Новым начальником Следственного отдела был назначен А.Ф. Волков (с должности 1 заместителя начальника УКГБ по г. Москве и Московской области).

Постановлением СМ СССР N485 от 3 июня 1964 г. О.М. Грибанов был освобожден от обязанностей члена Коллегии и начальника 2 Главного управления КГБ. Новым руководителем 2 Главного управления КГБ с 6 июня 1964 г. стал С.Г. Банников (одновременно заместитель Председателя КГБ).

Приказом КГБ от 17 декабря 1964 г. К.Н. Патрухин был освобожден от должности начальника ОТУ и на нее был назначен О.Д. Гоциридзе.

Смена власти в октябре 1964 г. никак не отразилась на расстановке кадров основных подразделений центрального аппарата КГБ при СМ СССР. Это лишний раз показывает, что руководство КГБ во главе с В.Е. Семичастным выступило на стороне Л.И. Брежнева и поддержавших его членов Президиума ЦК КПСС в организации отстранения Н.С. Хрущева от власти. Наградой чекистам стало присвоение 9 декабря 1964 г. большой группе работников долгожданных генеральских званий задержанных ранее Хрущевым (последний раз генеральские звания присваивались чекистам в 1961 г.). Председатель КГБ при СМ СССР В.Е. Семичастный получил звание генерала-полковника. Был повышен и его партийный статус, 16 ноября 1964 г. на Пленуме ЦК КПСС В.Е. Семичастный был переведен из кандидатов в члены ЦК КПСС.

В последующие 1965–1966 гг. произошли малозаметные перемещения руководителей центрального аппарата КГБ при СМ СССР: 16 декабря 1965 г. П.Г. Гришин был освобожден, а Ю.С. Симбирцев был назначен начальником Мобилизационного отдела КГБ при СМ СССР. Приказом КГБ при СМ СССР от 23 февраля 1966 г. И.А. Фадейкин был освобожден от обязанностей начальника 3 Управления КГБ. Вместо него начальником стал Г.К. Цинев.

В 1966 г. произошли некоторые структурные изменения в центральном аппарате КГБ: Приказом от 21 октября Учетно-архивный отдел получил условное наименование 10 Отдел КГБ при СМ СССР. Приказом КГБ от 28 октября Группа при Председателе КГБ по изучению и обобщению опыта работы органов госбезопасности и данных о противнике была преобразована в Группу референтов при Председателе КГБ. Наконец, 15 ноября 1966 г. был образован самостоятельный 11 Отдел отвечавший за координацию связи с органами госбезопасности социалистических стран. Ранее этот отдел входил в состав 1 Главного управления. Однако в структуре КГБ 11 Отдел просуществовал недолго и уже 24 июля 1968 г. был снова включен в состав 1 Главного управления. Руководителем 11 Отдела 21 января 1967 г. был назначен В.П. Бурдин.

На заседании Политбюро ЦК КПСС 18 мая 1967 г. было принято решение об

освобождении от обязанностей Председателя КГБ при СМ СССР В.Е. Семичастного и назначении на эту должность Ю.В. Андропова работавшего Секретарем ЦК КПСС и заведующим Отделом ЦК по связям с коммунистическими и рабочими партиями социалистических стран. На Пленуме ЦК КПСС 20 июня 1967 г. Ю.В. Андропов был освобожден от обязанностей Секретаря ЦК, однако тут же был избран кандидатом в члены Политбюро ЦК КПСС. Л.И. Брежнев, внесший на Пленуме предложение о включении Андропова в состав кандидатов в члены Политбюро заявил, что это делается «для повышения роли такого политического органа, каким является Комитет государственной безопасности...».

Таким образом новый Председатель КГБ пользовался несоизмеримо большим политическим влиянием, нежели его предшественники И.А.Серов, А.Н. Шелепин и В.Е. Семичастный. Правда, в русле некоторой партийной традиции Ю.В. Андропов еще долгое время оставался в стенах КГБ штатским человеком. Воинское звание генерала-полковника ему присвоили только 17 декабря 1973 г. (с 10 сентября 1976 г. – генерал армии)

С приходом Ю.В. Андропова в руководстве КГБ в 1967 г. произошли серьезные перестановки. Постановлениями СМ СССР N 459 от 23 мая С.К. Цвигун был назначен заместителем Председателя КГБ и N 460 от 24 мая Г.К. Цинев был утвержден членом Коллегии КГБ. Вскоре Постановлением СМ СССР N 522 от 8 июня А.Н. Малыгин был назначен заместителем Председателя КГБ (с должности заведующего сектором органов госбезопасности Отдела административных органов ЦК КПСС).

Постановлением СМ СССР N 697 от 21 июля 1967 г. был утвержден членом Коллегии КГБ при СМ СССР В.М. Чебриков (с должности 2 секретаря Днепропетровского обкома КП Украины), приказом КГБ 24 июля он был назначен начальником Управления кадров КГБ. Прежний начальник П.И. Васильев был освобожден 20 июня от обязанностей члена Коллегии и 22 июня 1967 г. от должности начальника Управления Кадров КГБ.

Начальник 9 Управления В.Я. Чекалов был 2 июня 1967 г. освобожден от должности, вместо него исполняющим обязанности начальника 9 Управления был назначен С.Н. Антонов (с должности заместителя начальника 9 Управления).

Приказом от 12 августа 1967 г. Группа референтов при Председателе КГБ была переименована в Инспекцию при Председателе КГБ при СМ СССР.

15 августа 1967 г. умер заместитель Председателя КГБ при СМ СССР А.И. Перепелицын.

Сменилось руководство и во 2 Главном управлении КГБ, где с 24 июля 1967 г. вместо С.Г. Банникова начальником стал Г.К. Цинев (с освобождением от начальника 3 Управления). Соответственно в 3 Управлении с 15 сентября 1967 г. начальником стал В.В. Федорчук.

И хотя номинально С.Г. Банников еще оставался заместителем Председателя КГБ его реальная работа прекратилась 12 октября 1967 г., когда он был избран на 3 Сессии Верховного Совета СССР (7 созыва) заместителем председателя Верховного Суда СССР. Уже 16 октября 1967 г. при новом распределении обязанностей по курированию подразделений центрального аппарата его имя не было упомянуто в числе заместителей Председателя КГБ.

Объявленное 16 октября 1967 г. распределение обязанностей было следующим:

Ю.В. Андропов (Председатель КГБ) – 1 Главное управление, 9 Управление, 11 Отдел, Инспекция при Председателе КГБ и Секретариат;

Н.С. Захаров (первый заместитель Председателя КГБ) – 2 Главное управление, ГУПВ, Следственный отдел и Моботдел;

С.К. Цвигун (заместитель Председателя КГБ) – 3, 5 и 7 Управления и 10 Отдел;

Л.И. Панкратов (заместитель Председателя КГБ) – 8 Главное управление, ОТУ и ОПС;

А.Н. Малыгин (заместитель Председателя КГБ) – Управление кадров, ХОЗУ, ФПО;

Начальник 8 Главного управления С.Н. Лялин был 18 октября 1967 г. перемещен со своей должности и стал начальником УКГБ по г. Москве и Московской области. Прежний начальник московских чекистов М.П. Светличный не только расстался с этой должностью, но и перестал быть членом Коллегии КГБ.

Постановлением СМ СССР N 998 от 1 ноября 1967 г. С.Г.Банников был освобожден от обязанностей члена Коллегии и заместителя Председателя КГБ при СМ СССР.

Постановлением СМ СССР N 1082 от 24 ноября 1967 г. была введена дополнительная должность первого заместителя Председателя КГБ при СМ СССР и на нее был назначен С.К. Цвигун.

Самым значительным шагом Ю.В. Андропова на новом поприще Председателя КГБ в 1967 г. стало образование печально знаменитого 5 Управления. В записке, поданной в ЦК КПСС 3 июля 1967 г., Андропов в драматическом свете обрисовал картину «наращивания и активизации подрывных действий реакционных сил», указав, что они делают ставку «на создание антисоветских подпольных групп, разжигание националистических тенденций, оживление реакционной деятельности церковников и сектантов.» Далее в записке говорилось о том, что «Под влиянием чуждой нам идеологии у некоторой части политически незрелых советских граждан, особенно из числа интеллигенции и молодежи формируются настроения аполитичности и нигилизма, чем могут пользоваться не только заведомо антисоветские элементы, но также политические болтуны и демагоги, толкая таких людей на политически вредные действия.» Заметив попутно, что «линия борьбы с идеологической диверсией» ослаблена, Андропов предложил создать в КГБ в центре и на местах самостоятельные управления (отделы) возложив на них задачи «организации контрразведывательной работы по борьбе с акциями идеологической диверсии на территории страны». Политбюро ЦК одобрило предложения Ю.В. Андропова и решением от 17 июля было создано 5 Управление КГБ при СМ СССР (по линии КГБ приказ был отдан 25 июля 1967 г.) Первым начальником 5 Управления КГБ 4 августа 1967 г. был назначен А.Ф. Кадашев (с должности секретаря Ставропольского крайкома КПСС) Однако, он недолго проработал в этой должности и уже в декабре 1968 г. был освобожден. Вскоре, 23 мая 1969 г. 5 Управление возглавил кадровый чекист Ф.Д. Бобков.

В результате проведенных преобразований и кадровых перемещений структура Центрального аппарата КГБ при СМ СССР на 31 декабря 1967 г. имела следующий вид:

1 Главное Управление (разведка за границей, начальник – А.М. Сахаровский)

2 Главное Управление (контрразведка – Г.К. Цинев)

3 Управление (военная контрразведка – В.В. Федорчук)

5 Управление (борьба с идеологической диверсией – А.Ф. Кадашев)

7 Управление (наружное наблюдение и охрана дипкорпуса – В.И. Алидин)

8 Главное управление (шифровально-дешифровальное – вакансия)

9 Управление (охрана руководителей партии и правительства – и.о. начальника С.Н. Антонов)

ОТУ (оперативно-техническое управление – О.Д. Гоциридзе)

Управление кадров (В.М. Чебриков)

Следственный отдел (А.Ф. Волков)

10 Отдел (учетно-архивный – А.В. Прокопенко)

11 Отдел (координация связи с органами госбезопасности социалистических стран – В.П. Бурдин)

12 Отдел (прослушивание телефонных разговоров и помещений – А.П. Кривошеев)

ГУПВ (Главное управление пограничных войск – П.И. Зырянов)

ХОЗУ (Хозяйственное управление – И.И. Солодилов)

ОПС (Отдел правительственной связи – П.Н. Воронин)

ФПО (Финансово-плановый отдел – П.В. Зайцев)

Мобилизационный отдел (Ю.С. Симбирцев)

Секретариат КГБ (В.А. Крючков)

Инспекция при Председателе КГБ при СМ СССР (В.С. Белоконев)

Группа консультантов при Председателе КГБ при СМ ССР (создана 19 августа 1967 г. со штатом в 10 чел.)

В последующие годы структура центрального аппарата КГБ продолжала неуклонно расширяться. К сожалению соответствующие документы до сих пор находятся на ведомственном хранении и совершенно недоступны. Мы можем лишь используя опубликованные в недавнем прошлом материалы (см., например, книгу В. Бакатина «Избавление от КГБ»; Е. Альбац «Мина замедленного действия» и др.) восстановить структуру КГБ СССР по состоянию на 1991 г. (так с 5 июля 1978 г. именовался бывший КГБ при СМ СССР), указав по возможности даты возникновения тех или иных новых подразделений (в некоторых случаях указывается приблизительное время):

1 Главное Управление (разведка)

2 Главное Управление (контрразведка)

3 Главное управление (военная контрразведка. С 1982 г. 3 управление получило статус Главного)

4 Управление (контрразведывательная работа на транспорте. Создано в 1981 г.)

Управление «З» (борьба с идеологической диверсией. В 1989 г. 5 Управление переименовано в Управление «З»)

6 Управление (контрразведывательная работа в сфере экономики. Создано в 1982 г.)

7 Управление (наружное наблюдение и охрана дипкорпуса.)

8 Главное управление (шифровально-дешифровальное.)

Управление охраны руководителей (создано в 1989 г. из 9 Управления)

Управление «ОП» (борьба с организованной преступностью. Создано вероятнее всего в 1990 г.)

Управление «СЧ» (специальные части – группы «коммандос». Вероятнее всего создано в 1990–91 гг. Части этого управления принимали участие в событиях в Вильнюсе в январе 1991 г. и в августовском путче.)

10 Отдел (учетно-архивный – А.В. Прокопенко)

12 Отдел (прослушивание телефонных разговоров и помещений.)

15 Главное управление (строительство и эксплуатация «резервных объектов» – бункеров для руководства страной в случае ядерной войны. Создано в 1969 г. как 15 Управление КГБ, и в 1974 г. преобразовано в Главное)

16 Управление (радиоразведка, радиоперехват и дешифровка. Создано в 1973 г.)

ОТУ (оперативно-техническое управление.)

Инспекторское управление (создано в 1970 г. на базе Инспекции при Председателе КГБ.)

Управление кадров

Следственный отдел

ГУПВ (Главное управление пограничных войск.)

ХОЗУ (Хозяйственное управление.)

ВМУ (Военно-медицинское управление.)

ВСУ (Военно-строительное управление. Создано в 1973 г.)

УПС (Управление правительственной связи. В 1969 г. Отдел правительственной связи преобразован в Управление)

ФПО (Финансово-плановый отдел.)

Мобилизационный отдел

Секретариат КГБ

Юридический отдел (создан из юридического бюро)

СОАИ (Служба оперативного анализа и информации. Создана в 1989 г. Преобразована в Аналитическое Управление КГБ в 1990 г.)

ЦОС (Центр общественных связей. Создан в 1990 г. на базе Пресс-бюро КГБ.)

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АСРР – Автономна Соціалістична Радянська Республіка
Будтрест – Будівельний трест
ВКП (б) – Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)
ВЛКСМ – Всесоюзний Ленінський Комуністичний Союз Молоді
ВО – Військовий округ
ВУНК – Всеукраїнська надзвичайна комісія
ВНК – Всеросійська надзвичайна комісія
ДКО – Державний комітет оборони
ДПУ – Державне Політичне Управління
Губчека – Губернська надзвичайна комісія
ГУЛАГ – Головне Управління таборів
ГУРСМ – Головне Управління Робітничо-селянської міліції
ГУМ – Головне Управління Міліції
ГУПВО – Головне Управління прикордонної та внутрішньої охорони
ГУПО – Головне Управління прикордонної охорони
ГУДБ – Головне Управління Державної Безпеки
ДПУ – Державне Політичне Управління
ДТВ – Дорожньо-транспортний відділ
ЄХБ – Євангелісти християни - баптісти
ЕКВ – Економічний відділ
ЕКУ – Економічне управління
ІНВ – Іноземний відділ
КВО – Київській військовий округ
КДБ – Комітет державної безпеки
КК – Кримінальний кодекс
КПК – Кримінально-процесуальний кодекс
КПРС – Комуністична партія Радянського Союзу
КПУ – Комуністична партія України
МДБ – Міністерство державної безпеки
МВС – Міністерство Внутрішніх Справ
НК – Надзвичайна комісія
НКВС – Народний Комісаріат Внутрішніх Справ
НКДБ – Народний Комісаріат Державної Безпеки
Обком – Обласний комітет партії
ОДПУ – Об’єднане Державне Політичне Управління
РСЧА – Робітничо-Селянська Червона армія
СБУ – Служба Безпеки України
ТВ – Транспортний Відділ
УКДБ при РМ – Управління Комітету Радянської безпеки при Раді Міністрів
УВО – Український військовий округ
УПВО – Управління прикордонної та внутрішньої охорони

УРСМ – Управління робітничо-селянської міліції
УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка
УШОС ДОР – Управління будівництва шосейних шляхів
ХВО – Харківський військовий округ
ЦК КПРС – Центральний комітет Комуністичної партії Радянського Союзу
ЦК КПУ – Центральний комітет Комуністичної партії України
1-й відділ УДБ – Відділ охорони Управління Державної Безпеки
2-й відділ УДБ – Оперативний відділ Управління Держаної безпеки
3-й відділ УДБ – Контррозвідувальний відділ охорони Управління Державної Безпеки
4-й відділ УДБ – Секретно-політичний відділ Управління Держаної безпеки
5-й відділ УДБ – Особливий відділ Управління Державної Безпеки
6-й відділ УДБ – Транспортний відділ Управління Держаної безпеки
7-й відділ УДБ – Іноземний відділ Управління Державної Безпеки
8-й відділ УДБ – Обліково-статистичний відділ Управління Держаної безпеки
9-й відділ УДБ – Спеціальний відділ Управління Державної Безпеки
10-й відділ УДБ – Тюремний відділ Управління Держаної безпеки
11-й відділ УДБ – Водний відділ Управління Державної Безпеки
12-й відділ УДБ – Відділ оперативної техніки Управління Державної Безпеки

Хронологічні рамки підрозділів по боротьби з "антирадянськими елементами"

З 14 березня 1953 р. – 4 управління МВС СРСР
З 18 березня 1954 р. – 4 управління КДБ при Раді Міністрів СРСР
З 11 лютого 1960 р. – 4 управління скасовано з переданням функцій до 2 Головного управління КДБ при РМ СРСР
З 25 липня 1967 р. – 5 управління КДБ при Раді Міністрів СРСР
З 5 липня 1978 р. – 5 управління КДБ СРСР
З 11 серпня 1989 р. – управління "З" КДБ СРСР

ЗМІСТ

Від редакційної колегії 5

РОЗДДІЛ І. Репресивна політика проти жителів Миколаївської області в 50-х – 80-х рр. XX століття 7

РОЗДІЛ ІІ. Мовою документів 58

№ 1. Доповідна записка
секретаря Миколаївського обкому КП(б)У А. Маленкіна до ЦК КПРС
про причини масового невиходу на роботу робітників Будтресту № 44 58
№ 2. Довідка МДБ УРСР про хід виконання директиви
МДБ СРСР №53 від 17.08.1949 р. станом на 1.01.1953 р. 60
№ 3. Цифрові дані УМВС Миколаївської області про хід виконання
директиви МДБ СРСР №53 від 17.08.1949 р. станом на 25.02.1953 року 63
№ 4. Довідка МДБ УРСР про хід виконання директиви МДБ СРСР
№53 від 17.08.1949 р. станом на 01.03.1953 р. 65
№ 5. Цифрові дані обласних УМВС
про хід виконання Указу Президії Верховної Ради СРСР від 27.03.1953 р.
“Про амністію” станом на 25.05.1953 р. 66
№ 6. Цифрові дані УМВС Миколаївської області про хід виконання
директиви МДБ СРСР №147 від 27.06.1947 р. станом на 25.06.1953 р. 67
№ 7. Доповідна записка до КДБ при РМ СРСР про кількість
арештованих органами КДБ УРСР за період з 1 жовтня
по 14 листопада 1956 року.....68
№ 8. Доповідна записка начальника УКДБ при РМ УРСР
в Миколаївській області І. Сидорова секретарю Миколаївського
обкому КП(б)У О. Маленкіну про настрої репатріантів, реемігрантів 68
№ 9. Доповідна записка начальника 3-го відділу 4-го кправління КДБ
при РМ УРСР Шишкіна про результати проведення
профілактичних заходів щодо групи студентів Миколаївського
кораблебудівного інституту 73
№ 10. Доповідна записка начальника УКДБ при РМ УРСР
в Миколаївській області І. Сидорова про заходи по ліквідації
сектантських угруповань, профілактиці рядових учасників сект
та відриву населення від церковних парафій 75
№ 11. Доповідна записка секретаря Миколаївського обкому КП(б)У
О. Маленкіна секретарю ЦК КП(б)У М. Підгорному про відкритий
процес над керівниками антирадянського єговістського підпілля 76
№ 12. Доповідь начальника УКДБ при Раді Міністрів УРСР
в Миколаївській області І. Сидорова про організацію профілактичної
роботи серед інтелігенції і молоді 80

№ 13. Скарга жителя м. Миколаєва М. Бордовського голові народного контролю СРСР з приводу його незаконного звільнення з роботи та осудження за релігійні переконання 80
№ 14. Звіт секретаря Миколаївського обкому КП(б)У А.І. Гусєвої про недоліки в ідеологічній роботі серед вузівської інтелігенції 82
№ 15. Доповідна записка уповноваженого Ради у справах РПЦ при РМ СРСР в Миколаївській області В. Золотоверхого секретарю Миколаївського обкому КП(б)У А. Гусєвій про «нелегальну» діяльність церковників 83
№ 16. Доповідна записка до ЦК КПРС голови КДБ при Раді Міністрів СРСР В. Семичастного про порядок видачі свідоцтв про смерть репресованих громадян 85
№ 17. Витяг зі стенограми доповіді секретаря обкому КП(б)У А.І. Гусєвої на зборах творчої інтелігенції Миколаєва 87
№ 18. Доповідна записка начальника ОБЛІТУ Романського секретарю Миколаївського обкому КП(б)У Гусєвій про порушення дирекцією студії місцевого телебачення порядку підготовки і трансляції матеріалів 89
№ 19. Доповідь начальника 3-го відділення 2-го відділу УКДБ при РМ УРСР в Миколаївській області Луцюка до КДБ при РМ УРСР про організацію роботи по лінії боротьби проти українських націоналістів 90
№ 20. Доповідна записка старшого оперуповноваженого 5-го відділу 2-го управління УКДБ при РМ УРСР Бабича про організацію роботи по боротьбі проти «українських буржуазних націоналістів» в Миколаївській області 92
№ 21. Доповідна записка голови КДБ при РМ УРСР В. Никитченка до ЦК КП(б)У щодо націоналістичної діяльності В. Вороненка 93
№ 22. Звіт уповновноваженого у справах релігій Миколаївського облвиконкому Б. Шлепенка про стан громад та культових споруд Православної церкви за 1965 р. 94
№ 23. Заява жителів с. Казанка уповноваженому у справах релігії Миколаївського обвиконкому Пінчуку про реєстрацію придбаного будинку як молитовного та недопущення знущань над представницею громади П. Кривцовою 95
№ 24. Доповідна записка уповноваженого у справах релігії Миколаївського облвиконкому Б. Шлепенька голові Ради у справах релігій при РМ СРСР В. Куроєдову про ліквідацію в м. Миколаєві секти «п'ятидесятників» 95
№ 25. Доповідна записка уповноваженого Ради у справах релігії при РМ СРСР в Миколаївській області В. Чуніхина до Ради у справах релігій при РМ СРСР про святкування Великодня релігійними громадами Миколаївщини 96
№ 26. Пояснення редактора Вознесенської районної газети «Радянська Правда» Л. Данішевського секретарю Миколаївського обкому КП(б)У В. Васильєву з приводу листування з редакціями закордонних видань 98

№ 27. Інформація секретаря Миколаївського обкому КП(б)У
В.А. Васильєва до ЦК КП(б)У про реакцію трудящих Миколаївщини
на останні події у Чехословаччині 100
№ 28. Витяг з рішення № 62 виконкому Миколаївської обласної
ради депутатів трудящих з приводу заяви віруючих про відновлення
діяльності релігійної громади у смт. Казанка 102
№ 29. Витяг з вироку Судової колегії Одеського обласного суду
по справі Н.А. Строкатової, О.С. Рєзнікова, О.Й Притики 102
№ 30. Звіт Очаківського райкому КП(б) України Миколаївської області
про хід виконання постанови бюро обкому КП(б) України 109
№ 31. Звіт секретаря Братського райкому КП(б)України Миколаївської
області про хід виконання постанови ЦК КП(б) України 110
№ 32. Звіт секретаря Миколаївського обкому КП(б) України В. Васляєва
до ЦК КПРС про ознайомлення партійного активу з антирадянською
діяльністю академіка А.Д. Сахарова 111
№ 33. Доповідна записка начальника УМВС в Миколаївській області
Н. Дзюби секретарю Миколаївського обкому КП(б) України про в'їзд
до Миколаївщини іноземців та виїзду за кордон радянських громадян 112
№ 34. Звіт секретаря Миколаївського Центрального райкому КП(б)
України про хід виконання постанови від 26 листопада 1973 р.
«Про посилення боротьби з незареєстрованими релігійними сектами» 114
№ 35. Доповідна записка уповноваженому Ради у справах релігії
при РМ УРСР К.З. Литвинову 115
№ 36. Заява родини Мегедюк до Миколаївського обкому КП(б) України
про бажання виїхати за кордон в зв'язку із релігійними переслідуваннями 115
№ 37. Звернення М.І. Мельниченка до Миколаївського обкому партії
про намір виїхати за кордон у зв'язку з релігійними переслідуваннями 116
№ 38. Доповідна записка Миколаївському обкому КП(б) України
про стан надходжень міжнародних посилок та ідейно шкідливої
кореспонденції до жителів Миколаївщини 117
№ 39. Вирок судової колегії Миколаївського обласного суду по справі
членів РЦ ЕХБ А.Т. Рубленка, В.М. Власенка, М.В. Дидняк, В.Г. Дидняка 119
№ 40. Доповідна записка уповноваженого Ради у справах релігій
по Миколаївській області Ю. Щуригіна до Ради у справах релігій
при РМ УРСР з питання наявності в області незареєстрованих
сектантських груп 127
№ 41. Протокол № 76 а/п адміністративного правопорушення
О. Малицьким та рішення Миколаївського міськвиконкому 127
№ 42. Витяг зі статті В. Кіпіані «Три республиканца
в историческом промежутке» (про М. Горбаля) 128

ФОТОДОКУМЕНТИ З АРХІВНИХ ФОНДІВ 130

РОЗДІЛ ІІІ. Біографічні нариси про репресованих та спогади 186

Котляр Ю.В., Міронова І.С. Олесь Бердник – світоч
української духовності 186
Шитюк М.М., Ніколаєв І.Є. Жертва хрущовської «відлиги»..... 189
Шамбора О.В. Історія одного самогубства 193
Шитюк М.М., Ніколаєв І.Є. Осуджений за вільнодумство 196
Шамбора О.В. Звинувачено ката чи обмовлено
принципового слідчого? 201
Ніколаєв І.Є. Андрій Давидов – примусовий пацієнт закритої
психоневрологічної лікарні МВС 205
Погорєлов А.А. Тризуб золотенький 209
Ніколаєв І.Є. В'ячеслав Рокочий – доля керівника антирадянського
студентського угрупування 214
Останній ідеаліст. Спогади дружини Павла Верисага В.І. Мітіної 222
Шитюк М.М. З когорти шестидесятників 230
Спогади про О. Різниченко викладенні його сестрою
В. Осинською у листі до редакції журналу «Україна» 241
Погорєлов А.А. Невідомий борець за незалежність України 243
Спогади Малицького О. Г. 251
Зайцев Ю.О., Ліньов А.А. Крізь війну і табори, з думкою
про Україну (П.С. Саранчук) 253
Через 37 років після суду. Спогади С. Когута 263
Зайцев Ю.О. З вірою у майбутнє України 267

РОЗДІЛ ІV. Відомості про громадян, що зазнали політичних репресій 273

ДОДАТКИ
Структура Центрального аппарата КГБ (1954–1990 гг.) 631
Перелік умовних скорочень 650

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Реабілітовані історією. У двадцяти семи томах.
Миколаївська область. Книга 3

Редактор – Ю. Давидова
Комп'ютерна верстка – В. Дорошек
Коректори – Р. Попушняк, О. Скороход

Здано до друку 01.11.2007. Підписано до друку 20.10.2007.
Формат 70 х 100 1/16. Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times.
Умов. друк. арк. 48,22. Друк. арк. 34,75. Умов. облік.-вид. арк. 63,5
Замовлення № Наклад 1500 пр.
ЗАТ "ВІПОЛ"
03151, Київ, вул. Волинська, 60
ПП "Видавництво "Світогляд"
02192, Київ, вул. Миропільська, 17
Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України ДК №1427 від 10.07.2003 р.